Integrala Maigret

SIMENON

I

Cazul Saint-Fiacre
Domnul Gallet a decedat
Dansatoarea de la Gai-Moulin
Spînzuratul de la Saint-Pholien
Liberty Bar
Asta-i Félicie!
Maigret la *Picratt's*
Maigret și ucigașul
Memoriile lui Maigret

POLIROM

Georges Simenon

Maigret

Traducere de Nicolae Constantinescu

POLIROM
2013

GEORGES SIMENON (1903-1989) este unul dintre cei mai cunoscuţi scriitori de literatură poliţistă. A scris peste 200 de romane, traduse în peste 50 de limbi, dintre care 75 de romane şi 28 de povestiri avîndu-l drept personaj principal pe celebrul inspector Maigret. Pînă astăzi, cărţile sale au fost vîndute în peste 850 de milioane de exemplare în întreaga lume.

Integrala Maigret este o serie integrală în 10 volume care conține nu mai puțin de 75 de romane și 28 de povestiri care îl au ca protagonist pe unul dintre cei mai îndrăgiți detectivi ai secolului XX, comisarul Maigret.

Ediția prezentă cuprinde romanele în versiunile electronice urmatoare:

01 Cazul Saint-Fiacre v2.0
02 Domnul Gallet a decedat v2.0
03 Dansatoarea de la Gai-Moulin v2.0
04 Spânzuratul de la Saint-Pholien v2.0
05 Liberty Bar v2.0
06 Asta-i Felicie! v2.0
07 Maigret la Picratt’s v2.0
08 Maigret și ucigașul v2.0
09 Memoriile lui Maigret v2.0

Cazul Saint-Fiacre

1. VOL 1

CAPITOLUL 1

O bătaie timidă în uşă; zgomotul unui obiect aşezat pe podea; o voce şoptită:

— E cinci şi jumătate. A bătut primul clopot pentru slujbă...

Maigret se ridică în coate, făcând somiera să scârţâie, şi, în timp ce el privea cu mirare lucarna din acoperişul în pantă, vocea continuă:

— Vă împărtăşiţi?

Comisarul se sculase şi stătea acum cu picioarele goale pe podeaua rece ca gheaţa. Se apropie de uşa care se închidea cu o sfoară înfăşurată pe două cuie. Auzi paşii cuiva care se grăbea să se îndepărteze şi, când ajunse pe culoar, abia avu timp să zărească silueta unei femei în camizol şi jupon alb.

Atunci, luă cana mare cu apă caldă adusă de Mărie Tatin, închise uşa şi căută o oglindă ca să se poată bărbieri.

Luminarea avea să se stingă peste câteva minute. Dincolo de lucarnă, era încă noapte de-a binelea, o noapte rece de început de iarnă. Câteva frunze uscate încă mai atârnau de crengile plopilor din piaţa mare.

Maigret nu putea să stea în picioare decât în mijlocul mansardei, din cauza pantei duble a acoperişului. îi era frig. Ceafa îi îngheţase toată noaptea din cauza unui firicel de aer, însă nu reuşise să descopere de unde venea.

Dar tocmai frigul acela îl tulbura, făcându-l să retrăiască o atmosferă pe care o credea uitată.

Începutul slujbei... Clopotele care băteau peste satul adormit... Când era copil, Maigret nu se scula atât de devreme... Aştepta al doilea clopot, de la şase fără un sfert, pentru că pe atunci nu avea nevoie să se bărbierească... Măcar se spăla pe faţă?

Nu-i aducea nimeni apă caldă... Se întâmpla uneori ca apa să fie înghețată în cana mare... După puțin timp, pantofii lui bocăneau pe drumul înghețat...

Acum, în timp ce se îmbrăca, o auzea pe Mărie Tatin trebăluind în sala hanului: curăța grătarul sobei, lovea farfuriile între ele, râşnea cafea. Îşi îmbrăcă haina, apoi pardesiul. Înainte de a ieşi, scoase din portofel o hârtie de care era prins un fluturaş cu mențiunea:

„*Poliția municipală din Moulins.*
Transmis pentru orice eventualitate Poliției din Paris".

Apoi o foaie cu pătrățele cu un scris atent:

„Vă anunț că o crimă va fi comisă la biserica din Saint-Fiacre în timpul primei slujbe din Ziua Morților".

Hârtia zăcuse câteva zile prin birourile de pe Quai des Orfevres. Maigret o zărise din întâmplare şi se arătase mirat.

— Saint-Fiacre, prin Matignon ?

— Posibil, pentru că am primit-o prin Moulins.

Şi Maigret pusese hârtia în buzunar. Saint-Fiacre! Matignon! Moulins! Cuvinte care îi erau mai familiare decât oricare altele. Se născuse la Saint-Fiacre, unde tatăl lui fusese timp de treizeci de ani administratorul castelului! Ultima oară fusese acolo tocmai la moartea tatălui său, îngropat în micul cimitir din spatele bisericii.

„... o crimă va fi comisă... în timpul primei slujbe..."

Maigret sosise cu o zi înainte şi trăsese la singurul han din zonă, cel ținut de Mărie Tatin.

Femeia nu-l recunoscuse, el însă o recunoscuse pe ea, datorită ochilor. Fetița saşie, cum i se spunea altădată! O fetiță pricăjită care devenise o fată bătrână şi mai pricăjită, şi mai saşie, agitându-se întruna prin sala de mese, prin bucătărie şi prin curtea unde creştea iepuri şi găini!

Comisarul coborî. Jos erau lămpi cu gaz. Masa fusese pregătită într-un colț. O pâine mare, integrală ; un miros de cafea cu cicoare; lapte fierbinte.

— Rău faceți că nu vă împărtăşiți într-o zi ca asta! Mai ales că vă şi duceți la prima slujbă... Dumnezeule! Deja bate clopotul a doua oară!

Dangătul clopotelor era firav. Se auzeau paşi pe drum. Mărie Tatin fugi în bucătărie să-şi îmbrace rochia neagră, să-şi pună mănuşile de plasă şi pălăriuța, care nu stătea dreaptă din cauza părului prins în coc.

— Vă las să terminați de mâncat... încuiați uşa?

— Nu! Sunt şi eu gata...

Se simțea tare încurcată că făcea drumul alături de un bărbat! Un bărbat venit de la Paris! Mergea cu paşi mărunți, aplecată în față, în frigul dimineții. Frunze uscate zburau de colo-colo, purtate de vânt. Foşnetul lor sec arăta că peste noapte dăduse înghețul.

Şi alte umbre se îndreptau spre uşa vag luminată a bisericii. Clopotele băteau în continuare. Se zăreau câteva lumini la ferestrele caselor joase; oamenii se îmbrăcau în grabă ca să ajungă la prima slujbă.

Iar Maigret retrăia senzațiile de altădată: frigul, ochii care îl înțepau, vârfurile degetelor înghețate, gustul cafelei rămas în gură. Apoi, intrând în biserică, un val de căldură, de lumină blândă; mirosul de lumânări, de tămâie...

— Mă scuzați... Am scăunelul meu de rugăciune..., zise ea.

Şi Maigret recunoscu scaunul negru cu brațe îmbrăcate în catifea roşie al bătrânei Tatin, mama fetiței saşii.

Frânghia căreia clopotarul tocmai îi dăduse drumul încă se mai mişca uşor în capătul bisericii. Paracliserul termina de aprins luminările.

Câți erau la acea reuniune fantomatică do oameni abia treziți din somn? Cel mult cincisprezece. Şi doar trei bărbați: paracliserul, clopotarul şi Maigret.

„... o crimă va fi comisă..."

Poliția din Moulins crezuse că era o glumă proastă şi nu-şi făcuse griji. Cei de la Paris se miraseră când îl văzuseră pe Maigret plecând.

Comisarul auzea zgomot în spatele uşii din dreapta altarului şi putea să ghicească, secundă cu secundă, ce se întâmpla: sacristia, copilul de cor venit în ultima clipă, preotul care, fără o vorbă, îşi punea patrafirul, împreuna mâinile şi se îndrepta spre naos, urmat de băiatul care se împiedica în veşmintele lungi...

Copilul era roşcovan. Sună din clopoțel şi murmurul rugăciunilor liturgice prinse să se audă.

„... în timpul primei slujbe...”

Maigret îi privise pe toți pe rând. Cinci femei bătrâne, dintre care trei aveau scaunul lor de rugăciune rezervat. O nevastă grasă de fermier. Nişte țărănci mai tinere şi un copil.

Afară se auzi zgomotul unei maşini. Scârțâitul unei portiere. Paşi mărunți, uşori, şi o femeie în negru străbătu întreaga biserică.

În strană era un şir de jilțuri rezervate celor de la castel, jilțuri tari, din lemn vechi lustruit. Acolo se aşeză femeia, fără zgomot, urmărită de privirile țărăncilor.

Requiem aeternam dona eis, Domine...

Poate că Maigret ar mai fi putut să-i dea şi acum replica preotului! Zâmbi, gândindu-se că, pe vremuri, prefera slujbele pentru morți, pentru că rugăciunile sunt mai scurte. îşi amintea de nişte slujbe celebrate în şaisprezece minute!

Dar acum se uita doar la femeia din strana gotică. Abia dacă îi zărea profilul şi nu putea fi sigur că era chiar contesa de Saint-Fiacre.

Dies irae, dies illa...

Ba era chiar ea! Dar, când o văzuse ultima dată, contesa avea douăzeci şi cinci sau douăzeci şi şase de ani. Era o femeie subțire, slabă, melancolică, pe care o zăreai de departe în parcul castelului.

Iar acum avea probabil şaizeci de ani împliniți... Se ruga cu înflăcărare... Avea o față suptă şi în mâinile prea lungi, prea fine, strângea o carte de rugăciuni...

Maigret rămăsese în ultimul rând al scaunelor din pai împletit, cele pentru care la slujba mare se plătesc cinci centime şi care la slujbele obişnuite sunt gratuite.

„... o crimă va fi comisă..."

Se ridică împreună cu toți ceilalți la prima evanghelie. Atenția îi era atrasă de tot felul de detalii şi îşi amintea o mulțime de lucruri. De exemplu, îşi zise deodată: „în Ziua Morților, acelaşi preot celebrează trei slujbe..."

Pe vremea lui, mânca de prânz la preot, între a doua şi a treia slujbă. Un ou fiert şi brânză de capră!

Poliția din Moulins avea dreptate. Nu putea fi vorba de nici o crimă! Paracliserul se aşezase la capătul jilțurilor, la patru locuri de contesă. Clopotarul plecase cu paşi greoi, ca un director de teatru care nu se gândeşte să asiste la spectacol.

Dintre bărbați mai rămăseseră Maigret şi preotul, un preot tânăr cu o privire pasionată de mistic. Nu se grăbea, precum bătrânul preot cunoscut cândva de comisar. Nu sărea peste jumătate din versete.

Vitraliile păleau. Afară se lumina de ziuă. O vacă mugea la o fermă.

Şi, curând, toți se prosternară în momentul culminant al liturghiei. Apoi răsună clopoțelul copilului de cor.

Doar Maigret nu se împărtăşea. Toate femeile înaintau spre altar cu mâinile împreunate şi fețele lipsite de orice expresie. Ostiile, atât de albe încât păreau ireale, treceau o clipă prin mâinile preotului.

Serviciul religios continua. Contesa îşi ținea fața acoperită cu mâinile.

Pater Noster...
Et ne nos inducas in tentationem...

Degetele bătrânei doamne se depărtară, lăsând să se vadă o față chinuită, şi deschiseră cartea de rugăciuni.
Încă patru minute ! Rugăciunile. Ultima evanghelie ! Şi toți vor putea pleca! Nu va fi nici o crimă!
Pentru că avertismentul spunea foarte clar: prima slujbă...
Ca dovadă că se termina, paracliserul se ridică si intră în sacristie...
Contesa de Saint-Fiacre stătea iar cu capul între mâini. Nu mai mişca. Aproape toate celelalte bătrâne erau la fel de rigide.

Ite missa est... Slujba s-a terminat...

Abia atunci simți Maigret cât de teamă îi fusese. Aproape că nu-şi dăduse seama. Oftă fără să vrea. Aşteptă cu nerăbdare sfârşitul ultimei evanghelii, gândindu-se că va trage în piept aerul proaspăt de afară, va vedea oamenii agitându-se, îi va auzi vorbind de una şi de alta...
Bătrânele se însuflețiră toate odată. Picioarele lor păşiră pe dalele reci de culoare albastră ale lăcaşului de cult. O țărancă se îndreptă spre ieşire, apoi alta. Paracliserul apăru cu un stingător de luminări şi flacăra acestora se transformă într-un firişor de fum albastru.
Se făcuse ziuă. O lumină cenuşie pătrundea în naos odată cu un curent de aer rece.
Mai rămăseseră trei persoane... Două... Un scaun se mişcă... Mai rămăsese doar contesa, şi nervii lui Maigret se încordară de nerăbdare...
Paracliserul, care îşi terminase treaba, se uită la doamna de Saint-Fiacre. Ezită şi, în acelaşi moment, comisarul se

apropie.

Erau amândoi lângă ea, miraţi de faptul că stătea atât de nemişcată, încercând să-i vadă faţa ascunsă de mâinile împreunate.

Impresionat, Maigret o atinse pe umăr. Iar corpul se legănă, ca şi cum echilibrul i-ar fi stat într-un fir de aţă, se prăbuşi şi rămase nemişcat.

Contesa de Saint-Fiacre murise.

* * *

Cadavrul fusese dus în sacristie şi aşezat pe trei scaune puse unul lângă altul. Paracliserul plecase în fugă după doctorul cătunului.

Maigret uitase de insolitul prezenţei sale acolo. Avu nevoie de câteva minute ca să înţeleagă privirea întrebătoare şi bănuitoare a preotului.

— Cine sunteţi? îl întrebă în cele din urmă acesta. Cum se face că...

— Sunt comisarul Maigret, de la Poliţia Judiciară.

Se uită cu atenţie la preot. Era un bărbat de treizeci şi cinci de ani, cu trăsături regulate, dar atât de grave, încât aminteau de credinţa fanatică a călugărilor de altădată.

Omul era profund tulburat. Murmură cu o voce mai puţin sigură:

— Doar nu vreţi să spuneţi că...?

Încă nu îndrăzniseră să o dezbrace pe contesă. Zadarnic îi aşezaseră o oglindă pe buze şi îi ascultaseră inima care nu mai bătea.

— Nu văd nici o rană, se mulţumi să răspundă Maigret.

Şi se uită în jur la decorul neschimbat de treizeci de ani. Sticluţele pentru ulei se aflau în acelaşi loc, la fel şi patrafirul pregătit pentru slujba următoare, veşmântul lung şi stiharul copilului de cor.

Lumina murdară care pătrundea pe o fereastră în formă de ogivă făcea să pălească razele unei lămpi de ulei.

Era în acelaşi timp şi cald, şi frig. Preotul era chinuit de gânduri cumplite.

— Totuşi, nu se poate pretinde că...

O dramă! Maigret nu înțelese din prima clipă. Dar amintiri din copilărie continuau să-i vină în minte ca nişte bule de aer care ies la suprafață.

... O biserică unde a fost comisă o crimă trebuie să fie din nou sfințită de episcop...

Cum putuse să aibă loc o crimă ? Nu se auzise nici un foc de armă! Nimeni nu se apropiase de contesă! în timpul slujbei, Maigret aproape că nu-şi luase ochii de la ea!

Nu se vedea sânge nicăieri, şi nici vreo rană!

— A doua slujbă este la şapte, nu?

Auzi cu o adevărată uşurare paşii greoi ai medicului, un bărbat sanguin, impresionat de atmosferă, care se uită rând pe rând la comisar şi la preot.

— Moartă ? întrebă el.

Nu ezită totuşi să-i descheie corsajul, în timp ce preotul întorcea capul să nu vadă. în biserică se auziră deodată paşi grei. Apoi răsună clopotul. Primul clopot al slujbei de la ora şapte.

— Cred că doar o embolie ar fi putut... Nu eram medicul contesei, pentru că prefera să fie îngrijită de un confrate din Moulins. Am fost chemat însă de două ori la castel. Avea inima foarte bolnavă...

Sacristia era foarte mică. Cei trei bărbați şi cadavrul abia dacă aveau loc. Soseau şi doi copii de cor, pentru că la ora şapte se celebra o slujbă mare.

— Probabil că are maşina afară! spuse Maigret. Trebuie s-o ducem acasă.

Şi simțea permanent asupra lui privirea neliniştită a preotului. Să fi ghicit ceva? Totuşi, în timp ce paracliserul şi

şoferul transportau cadavrul la maşină, acesta se apropie de comisar.

— Sunteți sigur că... ? Mai am încă două slujbe de celebrat... E Ziua Morților... Credincioşii mei sunt...

Din moment ce contesa murise de o embolie, oare Maigret n-ar fi trebuit să-l liniştească pe preot ?

— Ați auzit ce-a spus doctorul...

— Totuşi, ați venit astăzi aici, tocmai la această slujbă...

Maigret se strădui să nu se tulbure.

— Aşa s-a nimerit, părinte... Tatăl meu e îngropat în cimitirul de-aici...

Şi se grăbi să ajungă la maşină, un model vechi, în timp ce şoferul dădea la manivelă. Medicul nu ştia ce să facă. In piață se aflau câteva persoane, care nu înțelegeau nimic din tot ce se întâmpla.

— Veniți cu noi...

Dar cadavrul ocupa tot locul din interior. Maigret şi medicul se înghesuiră lângă şofer.

— Păreți mirat de ce v-am spus, murmură medicul, care încă nu-şi recăpătase pe deplin siguranța.

Dacă ați cunoaşte situația, poate că ați înțelege. Contesa...

Tăcu, privind la şoferul în uniformă neagră, care conducea maşina cu un aer absent. Traversară piața mare în pantă, mărginită într-o parte de biserica înălțată pe taluz, iar în cealaltă parte de iazul Notre-Dame care, în dimineața aceea, era de un cenuşiu nefast.

Hanul ținut de Mărie Tatin se afla la dreapta, prima casă din sat. La stânga era o alee străjuită de stejari şi, chiar în capăt, se ridica silueta întunecată a castelului.

Cerul era uniform şi la fel de rece ca un patinoar.

— Moartea ei va provoca drame... De-asta e supărat preotul.

Doctorul Bouchardon era țăran, fiu de țărani. Purta un costum de vânătoare maroniu şi cizme înalte din cauciuc.

— Tocmai plecam la vânat rațe pe iazuri...

— Nu mergeți la liturghie?

Doctorul îi făcu cu ochiul.

— Asta nu înseamnă că nu eram amic cu fostul preot... Dar ăsta de-acum...

Intrau în parc. Acum se puteau distinge detaliile castelului, ferestrele de la parter acoperite de obloane şi cele două turnuri de la colțuri, singurele părți vechi ale clădirii.

Când maşina opri la peron, Maigret privi pe ferestrele cu gratii, aflate la nivelul solului, şi întrezări bucătăria plină de aburi şi o femeie grasă care jumulea potârnichi.

Şoferul nu ştia ce să facă, nu îndrăznea să deschidă portierele maşinii.

— Probabil că domnul Jean nu s-a sculat încă...

— Cheamă pe oricine. Nu mai sunt şi alți servitori în casă?

Maigret avea nările umede. Chiar era frig. Rămase în curte împreună cu medicul, care începu să-şi umple pipa.

— Cine e acest domn Jean?

Bouchardon dădu din umeri şi schiță un zâmbet ciudat.

— O să-l vedeți.

— Bine, dar cine e ?

— Un tânăr... Un tânăr încântător...

— O rudă?

— Dacă vreți!... În felul lui!... Hai mai bine să vă spun... E amantul contesei. Oficial, e secretarul ei...

Maigret îl privi pe doctor în ochi, amintindu-şi că fusese cu el la şcoală. Numai că pe el nu-l mai recunoştea nimeni! Avea patruzeci şi doi de ani! Se îngrăşase!

Cunoştea castelul mai bine decât oricine. Mai ales anexele! Doar câțiva paşi, şi ar fi zărit casa administratorului, unde se născuse.

Şi poate că tocmai aceste amintiri îl tulburau atât de mult! Mai cu seamă amintirea contesei de Saint-Fiacre aşa cum o cunoscuse: o femeie tânără care personificase pentru el, băiat din popor, feminitatea, grația şi noblețea...

Murise! Fusese pusă într-o maşină, ca un lucru inert, şi se văzuseră siliți să-i îndoaie picioarele ! Nici măcar nu-i

încheiaseră la loc corsajul, astfel încât se zărea un colț al furoului alb ieşind de sub rochia neagră de doliu.

„... o crimă va fi comisă...”

Dar medicul spunea că murise de o embolie! Ce demiurg putuse să prevadă aşa ceva ? Şi de ce ar fi chemat poliția?

În castel se stârnise agitație. Uşile se deschideau şi se închideau. Un majordom, îmbrăcat doar pe jumătate în uniformă, întredeschise uşa principală, ezitând să iasă. Un bărbat apăru în spatele lui, în pijama, cu părul răvăşit şi ochii obosiți.

— Ce s-a întâmplat ? strigă el.

— Peştele! mormăi cu cinism doctorul la urechea lui Maigret.

Bucătăreasa fusese şi ea alertată. Privea în tăcere pe fereastra de la subsol. Se deschideau şi lucarnele de la mansardă, unde erau camerele servitorilor.

— Ei bine, ce-aşteptați ? De ce n-o duceți pe contesă în patul ei? se răsti Maigret, indignat.

Toate acestea i se păreau un sacrilegiu, pentru că nu se potriveau cu amintirile lui din copilărie. Simțea o indispoziție nu numai morală, ci şi fizică.

„... o crimă va fi comisă...”

Clopotul bătea a doua oară pentru slujbă. Oamenii erau îndemnați să se grăbească. Câțiva fermieri veneau de departe, cu brişcă! Şi aduseseră flori ca să le aşeze pe mormintele din cimitir.

Jean nu îndrăznea să se apropie. Majordomul, care deschisese portiera, încremenise locului, consternat.

— Doamna contesă... Doamna..., se bâlbâi el.

— Ce faceți?... O lăsați aici?...

De ce naiba doctorul zâmbea ironic?

Maigret deveni autoritar.

— Haide! Doi oameni... Dumneata (către şofer)... şi dumneata (către servitor)... Duceți-o în camera ei!

Şi, în timp ce aceştia se aplecau spre interiorul maşinii, în hol se auzi o sonerie.

— Telefonul! E ciudat, la ora asta! mormăi Bouchardon.

Jean nu îndrăznea să răspundă. Părea că nu mai e conştient. Atunci, Maigret se repezi înăuntru şi răspunse el:

— Alo!... Da, castelul...

— Vreți să mi-o dați pe mama? Îi ceru vocea cuiva care părea foarte aproape. Probabil că s-a întors de la slujbă...

— Cine e la telefon ?

— Contele de Saint-Fiacre. De altfel, asta nu vă priveşte. Dați-mi-o pe mama...

— O clipă... Vreți să-mi spuneți de unde telefonați?

— De Ia Moulins! Dar, la naiba, v-am spus să...

— Veniți aici! Ar fi mai bine aşa! se mulțumi să rostească Maigret, închizând.

Apoi se lipi de perete, ca să lase loc de trecere pentru cadavrul transportat de cei doi servitori.

2. VOL 1

CAPITOLUL 2

— Intrați? întrebă medicul, după ce moarta fusese întinsă pe pat. Am nevoie de cineva care să mă ajute s-o dezbrac.

— O să găsim o cameristă! răspunse Maigret.

Şi, într-adevăr, Jean urcă la etajul de sus şi se

întoarse cu o femeie de vreo treizeci de ani, care se uita în jur, speriată.

— Nu mai stați aici! se răsti comisarul la servitori, care abia aşteptau să plece.

Îl reținu pe Jean de mânecă, îl privi din cap până-n picioare şi-l duse lângă o fereastră.

— Cum te înțelegi cu fiul contesei ?

— Păi... eu...

Tânărul era slab, iar pijamaua cu dungi, de o curățenie îndoielnică, nu-l făcea deloc mai atrăgător. îşi ferea privirea. Avea mania să se tragă de degete, de parcă ar fi vrut să le lungească.

— Stai puțin! îl întrerupse comisarul. O să vorbim pe şleau, ca să câştigăm timp.

Din spatele uşii grele de stejar de la dormitor se auzeau paşi, scârțâitul arcurilor patului şi ordine date cu glas scăzut cameristei de către doctorul Bouchardon: dezbrăcau moarta!

— Care este situația ta exactă în acest castel? De cât timp te afli aici?

— De patru ani...

— O cunoşteai pe contesa de Saint-Fiacre?

— Păi... îi fusesem prezentat de nişte prieteni comuni... Părinții mei tocmai fuseseră ruinați de falimentul unei mici bănci din Lyon... Am venit aici ca om de încredere, ca să mă ocup de treburile personale ale...

— Scuză-mă, te rog! Cu ce te ocupai înainte ?

— Călătoream... Scriam articole, critică de artă...

Maigret nu zâmbea. De altfel, atmosfera nu se preta deloc la ironie.

Castelul era mare. De-afară, se vedea frumos. Dar interiorul arăta la fel de amărât ca şi pijamaua tânărului. Praf peste tot, lucruri vechi şi lipsite de frumusețe, o adunătură de obiecte inutile. Draperiile se decoloraseră.

Iar pe pereți se vedeau pete mai deschise la culoare, care dovedeau că unele mobile fuseseră luate de acolo.

Evident, cele mai frumoase! Cele care aveau o oarecare valoare!

— Ai devenit amantul contesei...

— Fiecare e liber să iubească pe cine...

— Idiotule! bombăni Maigret, întorcându-i spatele.

Ca şi cum lucrurile n-ar fi fost oricum evidente ! Era de ajuns să te uiți la Jean ! Era destul să respiri câteva clipe aerul castelului şi să surprinzi privirile servitorilor!

— Ştiai că urma să vină fiul ei ?

— Nu... Ce mă interesează pe mine?

Şi îşi ferea mereu privirea. Cu mâna dreaptă, se tot trăgea de degetele de la mâna stângă.

— Aş vrea să mă îmbrac. E frig. Dar de ce se ocupă poliția de...?

— Da, du-te şi te-mbracă!

Şi Maigret deschise uşa dormitorului, evitând să privească spre pat, unde se afla moarta, în întregime goală.

Încăperea semăna cu restul casei. Era prea mare, prea rece, plină de obiecte vechi desperecheate. Vrând să se sprijine de marmura căminului, Maigret băgă de seamă că era spartă.

— Ați găsit ceva? îl întrebă comisarul pe Bouchardon. O clipă... Lasă-ne singuri, domnişoară !

Închise uşa în urma cameristei şi se apropie de fereastră, lăsându-şi privirea să rătăcească prin parcul plin de frunze moarte şi scăldat într-o lumină cenuşie.

— Nu pot decât să confirm ceea ce v-am spus mai adineauri. Moartea s-a datorat unei opriri bruşte a inimii.

— Provocată de...?

Medicul făcu un gest vag, apoi aruncă o cuvertură peste cadavru, se apropie de Maigret şi îşi aprinse pipa.

— Poate de emoție... Poate de frig... Era frig în biserică?

— Dimpotrivă! Bineînțeles, n-ați găsit nici o urmă de rană?

— Nici una!

— Nici măcar urma abia perceptibilă a unei înțepături ?

— M-am gândit şi eu la asta... Nimic! Şi nici n-a înghițit vreo otravă. Aşa că ar fi greu să pretinzi...

Maigret era încruntat. Zărea în stânga, sub copaci, acoperişul roşu al casei administratorului, unde se născuse el.

— Pe scurt... Viața de la castel?... întrebă el cu glas scăzut.

— Ştiți la fel de bine ca şi mine... Una dintre acele femei care sunt modele de comportament până la patruzeci sau

patruzeci şi cinci de ani... Atunci a murit contele, iar fiul a plecat la Paris ca să-şi continue studiile...

— Şi aici?

— Au venit secretari, care stăteau mai mult sau mai puțin timp. L-ați văzut pe ultimul...

— Averea ?

— Castelul e ipotecat... Trei ferme din patru sunt vândute... Din când în când, un negustor de mobilă veche vine să caute ce mai are încă valoare...

— Şi fiul?

— Nu-l cunosc prea bine! Se spune că e un ciudat...

— Vă mulțumesc!

Maigret se îndreptă spre uşă. Bouchardon se luă după el.

— Între noi fie vorba, aş fi curios să ştiu cum se face că ați fost în biserică tocmai în dimineața asta...

— Da, e ciudat!

— Am impresia că v-am mai văzut undeva...

— Posibil.

Şi Maigret grăbi pasul pe culoar. îşi simțea capul greu, pentru că nu dormise destul. Poate că mai şi răcise la hanul lui Mărie Tatin. Îl zări pe Jean care cobora scara, îmbrăcat într-un costum gri, dar tot cu papuci de casă în picioare. în acelaşi moment, o maşină intră în curtea castelului.

Era un automobil mic de curse, de culoare galbenă, lung, îngust, neconfortabil. Un bărbat în haină de piele intră valvârtej în hol, îşi scoase casca şi strigă:

— Hello! Mă aude cineva ? Toată lumea doarme ?

Dar îl zări pe Maigret şi îl privi curios.

— Ce...?

— Ssst!... Trebuie să vă vorbesc...

Alături de comisar, Jean era palid şi îngrijorat, în trecere, contele de Saint-Fiacre îl lovi uşor cu pumnul în umăr, spunându-i în glumă:

— Tot aici eşti, secătură!

Nu părea să aibă ceva cu el. Doar îl disprețuia profund.

— Sper că nu s-a întâmplat nimic grav ?

— Mama dumitale a murit în dimineața asta, la biserică.

* * *

Maurice de Saint-Fiacre avea treizeci de ani, aceeaşi vârstă ca şi Jean. Erau la fel de înalți, însă contele era mai lat în umeri şi grăsuț. Şi întreaga sa ființă, mai ales în haina aceea de piele, emana vivacitate. Avea o privire veselă şi ironică. Dar cuvintele lui Maigret îl făcură să se încrunte.

— Ce spuneți ?

— Veniți!

— Asta-i bună! Eu care...

— Care...?

— Nimic! Unde e?

Era năucit, derutat. In dormitor, ridică puțin cuvertura, doar atât cit să zărească fața moartei.

Nici o izbucnire de durere. Nici o lacrimă. Fără gesturi dramatice. Doar două cuvinte murmurate :

— Biata bătrână !...

Jean crezuse de cuviință să vină până la uşă. Celălalt îl zări şi-i strigă:

— Ieşi afară!

Devenea nervos. începu să se plimbe prin încăpere şi se lovi de doctor.

— De ce-a murit, Bouchardon ?

— Stop cardiac, domnule Maurice... Dar poate domnul comisar ştie mai multe decât mine despre asta...

Tânărul se întoarse brusc spre Maigret.

— Sunteți de la poliție? Ce...?

— Nu vreți să avem o conversație de câteva minute? Aş vrea să facem câțiva paşi pe drum. Dumneata rămâi aici, doctore?

— Tocmai mă duceam să vânez şi...

— Ei bine, ai să vânezi altă dată! Maurice de Saint-Fiacre ieşi după Maigret, privind în jos cu un aer visător. Când ajunseră pe aleea principală a castelului, slujba de la

şapte se terminase, iar credincioşii, mai mulți decât la prima slujbă, ieşeau şi formau mici grupuri în fața bisericii. Câteva persoane intrau deja în cimitir, de unde doar capetele li se mai vedeau pe deasupra zidului.

Pe măsură ce se făcea lumină, frigul devenea tot mai intens, probabil din cauza vântului rece care mătura frunzele moarte dintr-un capăt în celălalt al pieței, făcându-le să zburătăcească asemenea unor păsări deasupra iazului Notre-Dame.

Maigret îşi umplu pipa. Oare nu acesta era principalul motiv pentru care îşi scosese însoțitorul afară? Totuşi, doctorul fuma chiar în camera moartei. Iar Maigret avea obiceiul să fumeze oriunde.

Dar nu la castel! Era un loc aparte care, în tinerețea lui, reprezentase tot ce putea fi mai inaccesibil! „Astăzi, contele m-a chemat în bibliotecă să lucrez cu el!" spunea tatăl său, cu o undă de orgoliu în glas.

Maigret, care pe atunci era un puştan, privea de departe, cu respect, căruciorul plimbat de o dădacă în parc. Copilaşul era Maurice de Saint-Fiacre!

— Ar exista cineva interesat s-o vadă moartă pe mama dumitale?

— Nu înțeleg... Doctorul a spus...

Era neliniştit. Făcea gesturi sacadate. Maigret îi întinse hârtia unde era anunțată crima, iar el o luă cu o mişcare bruscă.

— Ce înseamnă asta ? Bouchardon vorbea de un stop cardiac şi...

— Un stop cardiac pe care cineva l-a prevăzut cu cincisprezece zile înainte !

Câțiva țărani se uitau la ei de departe. Cei doi se apropiau de biserică, mergând încet, cufundați în gânduri.

— De ce-ați venit la castel în dimineața asta ?

— La asta mă gândeam şi eu..., rosti tânărul. Mai adineauri m-ați întrebat dacă... Ei bine, da... Există cineva care avea interesul s-o vadă moartă... Eu!

Nu glumea. Avea fruntea încruntată. Salută un bărbat care trecea pe bicicletă.

— Fiind de la poliție, probabil că ați înțeles deja situația. De altfel, animalul de Bouchardon n-avea cum să nu vă spună... Mama era o biată bătrână... Tata a murit... Eu am plecat... Rămasă singură, cred că s-a cam tulburat la minte... La început îşi petrecea timpul la biserică... Pe urmă...

— Tinerii secretari!

— Nu cred că era ceea ce credeți şi ceea ce ar vrea să insinueze Bouchardon. Nu viciu! Ci o nevoie de tandrețe, de a avea grijă de cineva... Iar aceşti tineri au profitat ca să ajungă mai departe... Asta n-o împiedica însă să rămână

evlavioasă! Cred că avea crize de conştiință cumplite, încercând să aleagă între credință şi această... această...

— Spuneați că aveați un interes...

— Ştiți că n-a mai rămas mare lucru din averea noastră. Iar oamenii ca domnul pe care l-ați văzut sunt hrăpăreți. In trei-patru ani, să zicem, n-ar mai fi rămas nimic...

Era cu capul gol. îşi trecu degetele prin păr. Apoi îl privi pe Maigret în ochi, tăcu o clipă şi adăugă:

— Mi-a mai rămas să vă spun că veneam astăzi aici ca să-i cer patruzeci de mii de franci mamei mele. Aveam nevoie de ei pentru acoperirea unui cec. Vedeți că totul se leagă!

Smulse o creangă din gardul viu pe lângă care treceau. Părea că face un efort violent să nu se lase copleşit de evenimente.

— Şi unde mai pui că am luat-o cu mine şi pe Mărie Vassiliev!

— Mărie Vassiliev?

— Prietena mea! Am lăsat-o dormind, la Moulins... Ar fi în stare să închirieze o maşină şi să dea fuga aici... Asta ar pune capac la toate!

Abia atunci se stinse lampa în hanul ținut de Mărie Tatin, unde câțiva bărbați beau rom. Autobuzul spre Moulins urma să plece dintr-un moment în altul, pe jumătate gol.

— Nu merita asta! spuse Maurice cu o voce visătoare.

— Cine?

— Mama!

În acel moment, parcă avea ceva copilăresc, deşi era un om în toată firea. Să fi fost, în sfârşit, gata să plângă?

Cei doi bărbați se plimbau prin apropierea bisericii, străbătând iar şi iar acelaşi drum, când cu fața, când cu spatele la iaz.

— Auziți, domnule comisar! Totuşi, nu-i posibil să fi fost ucisă... sau atunci nu-mi explic...

Maigret se gândea la asta, şi chiar atât de intens, încât uitase de însoțitorul său. Rememora şi cele mai mici detalii ale primei slujbe.

Contesa în strana ei... Nimeni nu se apropiase... Se împărtăşise... Apoi îngenunchease, cu fața în mâini... Deschisese cartea de rugăciuni... Puțin mai târziu, avea iar fața în mâini...

— O clipă!

Maigret urcă treptele peronului şi intră în biserică, unde paracliserul pregătea deja altarul pentru slujba cea mare. Clopotarul, un țăran din topor, încălțat cu nişte bocanci grei, cu tălpi țintuite, aranja scaunele.

Comisarul se îndreptă direct spre strană, se aplecă şi îl strigă pe paracliser, care se întoarse spre el.

— Cine a luat cartea de rugăciuni?

— Care carte de rugăciuni?

— A contesei. A rămas aici...

— Credeți?

—Vino-ncoace! zise Maigret către clopotar. N-ai văzut cartea de rugăciuni care se afla aici?

— Eu?

Sau era tâmpit, sau se prefăcea. Maigret era nervos. îl zări pe Maurice de Saint-Fiacre, care rămăsese la intrarea în naos.

— Cine s-a apropiat de acest scaun ?

— Nevasta doctorului a stat aici la slujba de la şapte...

— Credeam că doctorul nu-i credincios !

— Poate el! Dar nevasta lui...

— Ei bine, să anunți tot satul că cine îmi va aduce cartea de rugăciuni va primi o recompensă grasă!

— La castel?

— Nu! La Mărie Tatin.

Ieşi din biserică. Maurice de Saint-Fiacre se afla iar lângă el.

— Nu înțeleg nimic din povestea asta cu cartea de rugăciuni.

— Stop cardiac, nu ? Poate fi provocat de o emoție puternică... Şi s-a produs la puțin timp după împărtăşanie, adică după ce contesa a deschis cartea de rugăciuni... Presupunând că în acea carte de rugăciuni...

Dar tânărul dădu din cap cu un aer descurajat.

— Nu văd nici o veste care s-o emoționeze atât de mult pe mama. De altfel, ar fi atât de.... atât de odios...

Respira cu greutate. Se uita către castel, încruntat.

— Haideți să bem ceva!

Nu se îndreptă însă spre castel, ci spre han, unde intrarea lui produse stingherealã. Cei patru țărani care beau o duşcă nu se mai simțeau ca la ei acasă! Salutară cu un respect amestecat cu teamă.

Mărie Tatin veni în grabă din bucătărie, ştergându-şi mâinile de şorț, şi bâigui:

— Domnule Maurice.... Sunt şi acum foarte tulburată de ce-am auzit... Biata noastră contesă...

Plângea! Probabil că plângea în hohote de fiecare dată când murea cineva din sat.

— Erați şi dumneavoastră la slujbă, nu-i aşa ? zise ea, adresându-se lui Maigret. Când mă gândesc că nimeni n-a observat nimic... Eram aici când am fost anunțată...

În astfel de cazuri, întotdeauna este jenant să manifeşti mai puțină durere decât nişte oameni care ar trebui să fie de fapt indiferenți. Maurice primea condoleanțele încercând să-şi ascundă agasarea şi, ca să se stăpânească, se duse să ia de pe etajeră o sticlă cu rom, din care puse două pahare pline.

Îşi goli paharul pe nerăsuflate, se înfioră şi îi spuse lui Maigret:

— Cred că am răcit dimineață când veneam încoace...

— Toți de aici suntem răciți, domnule Maurice... Şi lui Maigret:

— Ar trebui să fiți atent şi dumneavoastră! Azi-noapte v-am auzit tuşind...

Țăranii plecară. Soba era roşie.

— Într-o zi ca asta!... spuse Mărie Tatin. Nu se putea şti dacă se uita la Maigret sau la conte, din pricina asimetriei ochilor săi.

— Nu vreți să mâncați ceva ? Poftim! Am fost atât de tulburată când am auzit... că nici nu m-am mai gândit să-mi schimb rochia...

Îşi pusese doar un şorț peste rochia neagră, pe care o îmbrăca doar când mergea la slujbă. Pălăria îi rămăsese pe o masă.

Maurice de Saint-Fiacre bău încă un pahar de rom şi se uită la Maigret ca şi cum l-ar fi întrebat ce trebuia să facă.

— Să mergem! spuse comisarul.

— Veniți la prânz aici? Am tăiat un pui şi... Dar cei doi bărbați erau deja afară. În fața bisericii se aflau patru sau cinci brişte, iar caii erau legați de copaci. Oamenilor li se vedeau capetele mişcându-se dincolo de zidul cimitirului. În curtea castelului, automobilul galben constituia singura pată de culoare.

— Cecul e barat[1] ? întrebă Maigret.

— Da! Dar mâine se va cere încasarea lui.

— Munciți mult?

Un moment de tăcere. Zgomotul paşilor pe drumul înghețat. Foşnetul uşor al frunzelor uscate duse de vânt. Sforăitul cailor.

— Sunt exact ceea ce se numeşte un om bun de nimic! Am făcut cam de toate... Ca să vă dau un exemplu... Cu banii

ăştia voiam să pun pe picioare o societate de cinema... înainte, am comanditat o afacere în domeniul radiofoniei.

Deodată răsună o detunătură înăbuşită din dreapta, dincolo de iazul Notre-Dame. Zăriră un vânător care se îndrepta cu paşi mari spre animalul ucis, asupra căruia câinele sărise deja.

— E Gautier, administratorul, spuse Maurice. Probabil că a plecat la vânătoare înainte să...

Pe neaşteptate, avu o criză de nervi, bătu cu piciorul în pământ şi se strâmbă, gata să izbucnească într-un hohot de plâns.

— Biata bătrână!... mormăi el, cu buzele răsfrânte. E... e atât de josnic!... Şi derbedeul ăsta de Jean care...

Ca prin minune, Jean apăru în curtea castelului, unde se plimba alături de doctor, căruia probabil îi ținea un discurs plin de patos, deoarece gesticula cu brațele lui slabe.

Din când în când, în aer se simțea miros de crizanteme.

3. VOL 1
CAPITOLUL 3

Nu mai era soare ca să deformeze imaginile, nici lumină cenuşie care să estompeze formele. Fiecare lucru se contura cu o claritate violentă: trunchiurile copacilor, crengile uscate, pietrele şi, mai ales, hainele negre ale oamenilor veniți la cimitir. în schimb, albul - pietrele funerare sau plastroanele scrobite, bonetele bătrânelor - căpăta o valoare ireală, perfidă: un alb prea alb, care distona.

Dacă n-ar fi fost vântul rece care biciuia obrajii, te-ai fi putut crede sub un clopot de sticlă uşor prăfuit.

— Ne vedem mai îndată!

Maigret se despărți de contele de Saint-Fiacre în fața porții de fier a cimitirului. O bătrână, aşezată pe un scăunel, încerca să vândă portocale şi ciocolată.

Portocale! Mari! Necoapte! Şi reci ca gheața... îți strepezeau dinții, îți iritau gâtul, dar, când avea zece ani, Maigret pur şi simplu le devora, pentru că erau portocale.

Îşi ridicase gulerul de catifea al pardesiului. Nu se uita la nimeni. Ştia că trebuie să o ia la stânga şi că mormântul pe care îl căuta era al treilea de după chiparos.

Cimitirul era plin de flori. în ajun, femeile spălaseră unele pietre cu peria. Gărduleţele erau revopsite.

Aici odihneşte Evariste Maigret...

— Scuzați! Nu se fumează...

Comisarul îşi dădu greu seama că cineva îi vorbea. În sfârşit, îşi opri ochii asupra clopotarului, care era şi paznicul cimitirului, şi puse pipa aprinsă în buzunar.

Nu reuşea să se gândească la un singur lucru o dată. Amintirile veneau în valuri, amintiri despre tatăl său, despre un coleg care se înecase în iazul Notre-Dame, despre copilul de la castel în căruțul lui atât de frumos...

Câțiva oameni îl priveau curioşi. Se uita şi el la dânşii. Mai văzuse fețele acelea. Dar pe atunci, bărbatul cu un băiețel în brațe şi urmat de o femeie însărcinată, de exemplu, era un copilaş de patru-cinci ani...

Maigret nu avea flori. Mormântul se înnegrise. Ieşi posac şi mormăi cu glas scăzut, făcând un întreg grup de oameni să se uite spre el:

— Mai înainte de orice, trebuie găsită cartea de rugăciuni!

Nu avea chef să se întoarcă la castel. Acolo, ceva îl scârbea, ba chiar îl indigna.

Desigur, nu-şi făcea nici o iluzie în privința oamenilor. Dar era furios că-i fuseseră murdărite amintirile din copilărie! Mai ales cea a contesei, pe care o văzuse întotdeauna nobilă şi frumoasă ca un personaj dintr-o carte cu poze...

Şi uite că era o bătrână țicnită, care întreținea un gigolo! Nici măcar atât! Nu era ceva pe față, mărturisit ! Faimosul Jean făcea pe secretarul! Nu era frumos, şi nici foarte tânăr!

Şi biata bătrână, cum spunea fiul ei, nu ştia cum să se împartă între castel şi biserică!

Iar ultimul conte de Saint-Fiacre avea să fie arestat pentru emiterea de cecuri fără acoperire ! Cineva mergea înaintea lui Maigret, cu puşca pe umăr, şi comisarul îşi dădu deodată seama că se îndrepta spre casa administratorului. I se păru că recunoaşte silueta pe care o văzuse de departe pe câmp.

Cei doi bărbați, aflați la doar trei-patru metri unul de celălalt, intrară în curte, unde câteva găini erau cuibărite lângă un zid, la adăpost de vânt, cu penele tremurând uşor.

— Hei!

Omul cu puşca întoarse capul.

— Sunteți administratorul familiei Saint-Fiacre ?

— Dar dumneata cine eşti ?

— Comisarul Maigret de la Poliția Judiciară.

— Maigret ?

Administratorul era frapat de acest nume, dar nu reuşea să-şi limpezească amintirile.

— Ați fost anunțat?

— Mai adineauri... Eram plecat să vânez... Dar ce caută poliția...?

Era un bărbat mic de statură, lat în spate, cu părul grizonat, cu o piele brăzdată de riduri fine şi adânci, cu nişte ochi care păreau că se ascund în umbra unor sprâncene stufoase.

— Mi s-a spus că inima...

— Unde mergeți?

— Doar n-o să intru în castel cu cizmele pline de noroi şi cu puşca după mine!

Capul unui iepure atârna din tolbă. Maigret se uită la casa spre care se îndreptau.

— Ia uite! Ați schimbat bucătăria...

Bărbatul îl privi bănuitor.

— Acum cincisprezece ani! mormăi el.

— Cum vă spune ?

— Gautier... E adevărat că domnul conte a sosit fără să...?

Omul era ezitant, reticent. Nu-l poftea pe Maigret în casă. Deschise uşa. Comisarul intră totuşi şi o luă la dreapta, spre sufrageria care mirosea a pesmet şi a rachiu vechi.

— Veniți un moment, domnule Gautier. Nu e nevoie să mergeți imediat la castel. Vreau să vă pun câteva întrebări.

— Repede! zicea o voce de femeie în bucătărie. E groaznic...

Maigret pipăi masa de stejar, împodobită la colțuri cu capete de lei sculptate. Era aceeaşi ca pe vremea lui! Fusese vândută noului administrator la moartea tatălui său.

— Beți ceva?

Gautier alese o sticlă din bufet, poate ca să câştige timp.

— Ce credeți despre acest domn Jean ? De fapt, care e numele lui de familie?

— Metayer... O familie destul de bună din Bourges...

— O costa mult pe contesă ?

Gautier umplea paharele cu rachiu, dar păstra o tăcere încăpățânată.

— Cu ce se ocupa la castel ? Ca administrator, presupun că vă ocupați de toate...

— De toate!

— Şi atunci ?

— Nu făcea nimic. Câteva scrisori personale... La început, pretindea că o ajută să facă bani pe doamna contesă, folosindu-se de cunoştințele lui financiare... A cumpărat acțiuni a căror valoare a scăzut mult de tot în câteva luni. Dar spunea că va câştiga înapoi totul şi chiar mai mult datorită unui nou procedeu de fotografiere inventat de un prieten. Povestea asta a costat-o pe doamna contesă vreo o sută de mii de franci, iar prietenul a dispărut... în sfârşit, la urmă a fost ceva cu reproducerea pozelor. Nu mă pricep... Ceva de genul fotogravură sau heliogravură, dar mai ieftin...

— Jean Metayer se ocupa de multe lucruri!

— Se agita mult pentru mai nimic... Scria articole la Journal de Moulins şi cei de acolo erau obligaţi să le accepte din cauza doamnei contese. Tot acolo făcea şi încercări de imprimare a fotografiilor, iar directorul nu îndrăznea să-l dea afară. Noroc!

Apoi întrebă, brusc îngrijorat:

— Nu s-a întâmplat nimic între el şi domnul conte ?

— Absolut nimic.

— Presupun că vă aflaţi aici din întâmplare... Nu există nici un motiv, fiind vorba de o boală.

Partea proastă era că nu reuşea să surprindă privirea administratorului. Acesta îşi şterse mustaţa şi trecu în camera de alături.

— Îmi daţi voie să mă schimb? Trebuia să mă duc la slujbă, şi acum...

— Ne mai vedem! spuse Maigret, plecând.

Până să închidă uşa, o auzi pe femeia din bucătărie întrebând:

— Cine e ?

În curte, acolo unde altădată juca bile pe pământul bătătorit, fuseseră puse dale de gresie.

* * *

Grupuri de oameni îmbrăcaţi în haine de duminică umpleau în întregime piaţa, iar dinspre biserică se auzea muzică de orgă. Copiii, în costume noi, nu îndrăzneau să se joace. Şi foarte mulţi oameni îşi scoteau întruna batistele din buzunar. Aveau nasul roşu şi şi-l suflau zgomotos.

Maigret auzea frânturi de fraze.

— E un agent de poliţie de la Paris...

— ... Se pare că a venit în legătură cu ... aceea care a murit săptămâna trecută ... Mathieu...

Un tânăr spilcuit, cu o floare roşie la butoniera hainei bleumarin, cu faţa bine spălată şi părul pomădat, îndrăzni să i se adreseze comisarului :

— Sunteți aşteptat la Tatin, în legătură cu băiatul care a furat...

Şi le făcu semn cu cotul însoțitorilor săi, încercând să-şi stăpânească fără succes râsul, care răbufni când întoarse capul.

Tânărul spunea adevărul. Atmosfera la Mărie Tatin era acum mai caldă, mai încărcată de fum. Clienții fumaseră multe pipe. La o masă stătea o familie de țărani, care mâncau merindele aduse de la fermă şi beau boluri mari de cafea. Tatăl tăia cu briceagul un cârnat uscat.

Tinerii beau limonadă, bătrânii, rachiu. Iar Mărie Tatin se agita tot timpul.

Într-un colț, o femeie se ridică la sosirea comisarului, făcu un pas spre el, jenată, ezitând, cu buza de jos umedă. Ținea o mână pe umărul unui puştan cu părul roşcat.

— Sunteți domnul comisar?

Toată lumea se uita spre ea.

— Aş vrea mai întâi să vă spun, domnule comisar, că suntem o familie de oameni cinstiți! Chiar dacă suntem săraci... înțelegeți?... Când am văzut că Ernest...

Băiatul, palid, se uita drept înainte, fără cea mai mică emoție.

— Tu ai luat cartea de rugăciuni? întrebă Maigret, apropiindu-se.

Nici un răspuns. Doar o privire scrutătoare, încrâncenată.

— Răspunde-i domnului comisar!

Dar băiatul nu-şi descleşta dinții. Atunci, mama îi trase numaidecât o palmă care îi lăsă o urmă roşie pe obrazul stâng. Capul băiatului se clătină un moment. Ochii îi deveniră puțin mai umezi, buzele îi tremurară, dar nu reacționă.

— Răspunzi odată, pacoste ce-mi eşti?

Apoi către Maigret:

— Ăştia sunt copiii de azi! De luni de zile plânge să-i cumpăr o carte de rugăciuni! Una mare, ca a părintelui! Vă puteți închipui ? Când am auzit de cartea de rugăciuni a

doamnei contese, imediat m-am gândit... Şi m-am şi mirat că a venit acasă între a doua şi a treia slujbă, pentru că de obicei mănâncă la casa parohială... M-am dus în dormitor şi am găsit asta sub saltea...

Palma mamei se lipi încă o dată de obrazul copilului, care nu făcu nici un gest să se apere;.

— La vârsta lui, eu nu ştiam să citesc! Dar n-aş fi fost atât de rea încât să fur o carte...

În han domnea o tăcere plină de respect. Maigret, ținea în mână cartea de rugăciuni.

— Vă mulțumesc, doamnă.

Era nerăbdător să o examineze. Vru să se îndrepte spre celălalt capăt al sălii.

— Domnule comisar...

Îl striga mama copilului. Femeia era derutată.

— Mi s-a spus că s-a promis o recompensă... Acuma, dacă Ernest a...

Maigret îi întinse douăzeci de franci, pe care ea îi puse cu grijă în geantă. După care îşi trase fiul spre uşă, bombănind:

— Iar tu, infractorule, o să vezi tu ce-ai să pățeşti de la mine!

Privirea lui Maigret o întâlni pe cea a copilului. Totul dură câteva secunde. Dar înțeleseră amândoi că erau prieteni.

Poate pentru că Maigret, pe vremuri, îşi dorise şi el - fără să fi avut vreodată - o carte de rugăciuni cu paginile aurite pe margini, nu doar cu textul obişnuit al liturghiei, ci cu toate textele liturgice pe două coloane, în latină şi franceză.

— La ce oră veniți la masă ?

— Nu ştiu.

Maigret vru să urce în camera lui ca să examineze cartea de rugăciuni, dar amintirea acoperişului care lăsa să intre curenți de aer rece îl convinse să iasă mai bine în stradă.

În timp ce mergea încet spre castel, deschise cartea care avea pe copertă blazonul familiei Saint-Fiacre. De fapt, cartea se deschise singură, într-un loc unde o foaie fusese aşezată între pagini.

Pagina 221. Rugăciune după împărtăşanie.

Acolo se afla o foaie de ziar decupată neîngrijit şi care, de la prima privire, arăta ciudat, ca şi cum ar fi fost prost imprimată.

„Paris, 1 noiembrie. O dramatică sinucidere a avut loc în această dimineață într-un apartament din strada Miromesnil, ocupat de câțiva ani de contele de Saint-Fiacre şi de prietena lui, o rusoaică pe nume Mărie V...”.

După ce i-a spus prietenei sale că îi era ruşine de scandalul provocat de un anumit membru al familiei, contele s-a împuşcat în cap cu un revolver şi a murit după câteva minute, fără să-şi mai fi recăpătat între timp cunoştința.

După câte se pare, este vorba despre o dramă de familie deosebit de penibilă, iar persoana amintită mai sus nu este alta decât mama disperatului.

O gâscă rătăcită pe drum întinse furioasă spre Maigret ciocul larg deschis. Clopotele băteau de zor şi mulțimea ieşea încet, tropăind, din mica biserică, de unde venea un miros de tămâie şi de luminări stinse.

Maigret pusese în buzunarul pardesiului cartea de rugăciuni prea groasă, care îi deforma haina. Se oprise ca să examineze acel cumplit petic de hârtie.

Arma crimei! O bucată de ziar, mare de şapte centimetri pe cinci!

Contesa de Saint-Fiacre se ducea la prima slujbă şi îngenunchea în strana rezervată de două secole familiei sale. Se împărtăşea. Lucru prevăzut. Deschidea cartea de rugăciuni să citească Rugăciunea după împărtăşanie. Arma era acolo!

Maigret răsuci bucata de hârtie pe toate părțile. I se părea că era ceva ciudat acolo. Observă, printre altele, alinierea caracterelor şi avu convingerea că imprimarea nu fusese făcută pe rotativă, ca în cazul unui ziar adevărat.

Era o simplă copie, imprimată cu mâna, pe tiparnița plană. Ca dovadă, pe verso, foaia avea exact acelaşi text.

Autorul lăsase imprimarea aşa, brută, din neglijență sau din lipsă de timp. De altfel, oare i-ar fi trecut prin minte contesei să se uite şi pe partea cealaltă? Nu ar fi murit mai înainte, de emoție, de indignare, de ruşine, de spaimă?

Maigret avea pe față o expresie înspăimântătoare, pentru că niciodată nu mai văzuse o crimă comisă cu atâta laşitate şi abilitate.

Şi asasinul mai avusese şi ideea să anunțe poliția!

Presupunând că acea carte de rugăciuni nu ar fi fost găsită...

Da! Asta era! Cartea de rugăciuni nu trebuia să fie găsită! In acest caz, ar fi fost imposibil să se considere că fusese o crimă şi să fie acuzat cineva! Contesa murise de stop cardiac!

Se hotărî brusc să se întoarcă. Ajunse la han exact când toată lumea vorbea despre el şi despre cartea de rugăciuni.

— Ştiți unde locuieşte micul Ernest?

— A treia casă după băcănie, pe strada mare.

Se grăbi într-acolo. O casă modestă, fără etaj.

Poze mărite ale tatălui şi mamei pe perete, de o parte şi de alta a bufetului. Femeia, deja schimbată, era în bucătărie, de unde venea un miros de friptură de vită.

— Fiul dumneavoastră nu-i acasă ?

— Se dezbracă. Să nu-şi murdărească hainele de sărbătoare. Ați văzut ce săpuneală i-am tras ! Un băiat care are doar exemple bune în jurul lui şi care...

Deschise uşa şi strigă:

— Vino aici, obrăznicătură!

Copilul, în izmene, încerca să se ascundă.

— Lăsați-l să se îmbrace ! spuse Maigret. Vorbesc cu el pe urmă.

Femeia continua să pregătească masa de prânz. Soțul se dusese probabil la Mărie Tatin, să bea un păhărel.

În sfârşit, uşa se deschise şi Ernest intră, cu o față prefăcută, îmbrăcat în hainele de fiecare zi, cu pantalonii prea

lungi.

— Hai să ne plimbăm puțin...

— Vreți...? exclamă femeia. Păi, atunci... Ernest, du-te repede să-ți pui costumul cel bun!

— Nu-i nevoie, doamnă! Vino, micuțule! Strada era pustie. Toată suflarea din zonă se strânsese în piață, la cimitir şi la Mărie Tatin.

— Mâine, îți voi face cadou o carte de rugăciuni şi mai mare, cu primele litere ale fiecărui verset de culoare roşie...

Băiatul era năucit. Aşadar, comisarul ştia că existau cărți de rugăciuni cu litere roşii, cum era cea de pe altar?

— Numai că va trebui să-mi spui sincer de unde ai luat-o pe-asta! N-am să te cert...

Maigret vedea cum vorbele lui stârnesc în băiat neîncrederea dintotdeauna a țăranilor. Tăcea. Era deja în defensivă.

— Ai găsit-o pe scăunelul de rugăciune? Tăcere! Avea obrajii şi partea de sus a nasului

spuzite cu pistrui. Buzele cărnoase încercau să sugereze nepăsarea.

— N-ai înțeles că suntem buni prieteni ?

— Da... I-ai dat douăzeci de franci mamei...

— Şi?

Băiatul putea acum să se răzbune.

— Când ne-am întors acasă, mama mi-a spus că m-a pălmuit doar de formă şi mi-a dat cincizeci de centime...

Pac! Ii mergea mintea! Oare ce gânduri umblau prin capul lui prea mare pentru un corp atât de firav?

— Şi paracliserul ?

— Nu mi-a spus nimic...

— Cine a luat cartea de rugăciuni de pe scăunel ?

— Nu ştiu...

— Şi tu de unde ai luat-o ?

— De sub stiharul meu din sacristie... Trebuia să mă duc să mănânc acasă la părintele... îmi uitasem batista... Când am mişcat stiharul, am simțit ceva tare...

— Paracliserul era acolo ?

— Era în biserică, stingea luminările... Să ştiți că cele cu litere roşii costă foarte mult!

Cu alte cuvinte, cineva luase cartea de rugăciuni de pe scăunel şi o ascunsese momentan în sacristie, sub stiharul copilului de cor - evident, cu gândul de a veni s-o ia şi de acolo!

— Ai deschis-o?

— N-am avut timp. Voiam să-mi mănânc oul fiert. Pentru că duminica...

— Ştiu...

Şi Ernest se întrebă cum putea să ştie omul acela de la oraş că duminica primea un ou fiert şi dulceață la prezbiteriu.

— Poți să pleci.

— E adevărat că o să primesc...?

— O carte de rugăciuni, da... Mâine... La revedere, băiete.

Maigret îi întinse mâna, iar băiatul ezită o clipă înainte de a o întinde şi el pe a lui.

— Ştiu că sunt doar vorbe! spuse dânsul, îndepărtându-se.

O crimă în trei timpi: cineva compusese sau pusese pe altcineva să compună articolul cu ajutorul unui linotip, care se găseşte doar la un ziar sau într-o tipografie foarte importantă.

Cineva strecurase hârtia în cartea de rugăciuni, alegând pagina.

Iar altcineva subtilizase cartea de rugăciuni şi o ascunsese momentan sub stihar, în sacristie.

Poate că totul fusese făcut de un singur om. Poate că fiecare mişcare fusese executată de altcineva. Sau poate că două dintre aceste acțiuni aveau acelaşi autor.

Trecând prin fața bisericii, Maigret îl văzu pe preot ieşind şi îndreptându-se spre el. Îl aşteptă sub plopi, lângă femeia care vindea portocale şi ciocolată.

— Mă duc la castel, îi spuse el comisarului. E prima dată când celebrez slujba fără să ştiu prea bine ce fac. Gândul că o crimă...

— Chiar a fost o crimă! confirmă Maigret.

Merseră în tăcere. Comisarul îi întinse bucata de hârtie. Preotul o citi şi i-o dădu înapoi.

Străbătură încă o sută de metri fără să-şi vorbească.

— Răul aduce rău... Dar era o făptură chinuită...

Erau nevoiți să-şi țină pălăriile, din cauza vântului care bătea acum şi mai tare.

— N-am fost destul de energic, adăugă preotul cu o voce sumbră.

— Dumneata ?

— Venea la mine în fiecare zi. Era gata să păşească iar pe calea Domnului. Dar, în fiecare zi, acolo...

Şi adăugă cu asprime:

— N-am vrut să merg acolo! Şi totuşi, era de datoria mea...

Se opriră. Doi bărbați veneau spre ei pe aleea principală a castelului. Erau doctorul, cu bărbuța lui neagră, şi Jean Metayer, înalt şi slab, care vorbea cu aceeaşi înfrigurare. Automobilul galben era în curte. Se putea ghici că Metayer nu îndrăznea să se întoarcă la castel atâta timp cât acolo se afla contele de Saint-Fiacre.

Peste sat se revărsa o lumină confuză. O situație confuză! Mişcări neclare!

— Haideți! spuse Maigret.

Probabil că doctorul îi spusese acelaşi lucru secretarului, pe care îl trase după el până când putu să zică:

— Bună ziua, părinte! Să ştiți că pot să vă liniştesc! Oricât de necredincios aş fi, îmi dau seama cât sunteți de tulburat la gândul că în biserică a putut fi comisă o crimă... Ei bine, nu! Ştiința o afirmă răspicat. Contesa noastră a murit în urma unui stop cardiac...

Maigret se apropiase de Jean Metayer.

— O întrebare...

Îl simțea pe tânăr nervos, cuprins de o mare neliniște.

— Când ai fost ultima oară la Journal de Moulins"?

— Păi... stați puțin...

Când să răspundă, ceva îi stârni neîncrederea, îl privi bănuitor pe comisar.

— De ce mă întrebați ?

— N-are importanță!

— Sunt obligat să răspund ?

— Eşti liber să refuzi!

Poate că nu avea chiar o figură de degenerat, ci una de om îngrijorat, chinuit. O nervozitate cu mult peste medie, putând foarte bine să stârnească interesul doctorului Bouchardon, care vorbea cu preotul.

— Ştiu că eu voi trage ponoasele!... Dar mă voi apăra...

— Am înțeles ! Te vei apăra!

— Vreau mai întâi să vorbesc cu un avocat... E dreptul meu... De altfel, în ce calitate...?

— O clipă! Ai făcut dreptul ?

— Doi ani!

Încerca să se controleze, să zâmbească.

— Nu există nici plângere împotriva mea, nici flagrant delict... Prin urmare, nu aveți nici un drept să...

— Foarte bine! Perfect!

— Doctorul spune...

— Iar eu spun că doamna contesă a fost ucisă de cel mai dezgustător dintre ticăloşi. Citeşte!

Şi Maigret îi întinse hârtia tipărită. Brusc indignat, Jean Metayer se uită la el ca şi cum ar fi fost gata să-l scuipe în față.

— Un... ați spus un...? Nu vă permit...

Comisarul îşi aşează uşor mâna pe umărul lui

şi răspunse:

— Băiete, pe tine încă nu te-am acuzat de nimic! Unde e contele ? Citeşte liniştit. Mi-o dai pe urmă înapoi...

O lumină de triumf apăru în privirea lui Metayer.

— Contele discută despre nişte cecuri cu administratorul! îi găsiţi în bibliotecă.

Preotul şi doctorul mergeau în faţă, iar Maigret auzi vocea medicului spunând:

— Ba nu, părinte ! E omenesc! Cât se poate de omenesc! Dacă aţi fi făcut puţină fiziologie, în loc să buchisiţi textele Sfântului Augustin...

Şi pietrişul scârţâia sub paşii celor patru bărbaţi, care urcară fără grabă treptele peronului, devenite parcă mai albe şi mai tari din cauza frigului.

4. VOL 1
CAPITOLUL 4

Maigret nu putea să fie peste tot. Castelul era mare. De aceea, îşi făcu doar o imagine aproximativă despre evenimentele din cursul dimineţii.

Era ora când, duminica şi în zilele de sărbătoare, ţăranii amânau momentul întoarcerii acasă, savurând plăcerea de a fi în grup, frumos îmbrăcaţi, în piaţa satului sau la cafenea. Câţiva erau deja beţi. Alţii vorbeau prea tare. Iar copiii, în hainele lor scrobite, îşi priveau taţii cu admiraţie.

La castelul familiei Saint-Fiacre, Jean Metayer, palid la faţă, se îndreptase singur spre primul etaj, unde putea fi auzit cum se plimba de colo-colo printr-o încăpere.

— Vă rog să veniţi cu mine, îi spuse doctorul preotului.

Şi îl duse spre camera unde se afla moarta.

La parter, un şir întreg de uşi dădeau spre un coridor lat care străbătea în lungime toată clădirea. Maigret percepea un zvon de voci. I se spusese că administratorul şi contele de Saint-Fiacre se aflau în bibliotecă.

Vru să intre, greşi uşa şi se pomeni în salon. Uşa de comunicare cu biblioteca era deschisă. Intr-o oglindă cu ramă

aurită, îl zări pe tânăr, aşezat pe un colţ al biroului, foarte abătut, şi pe administrator, bine înfipt pe picioarele lui scurte.

— Ar fi trebuit să înțelegeți că nu avea rost să insistați! spuse Gautier. Mai ales că e vorba de patruzeci de mii de franci!

— Cine mi-a răspuns la telefon ?

— Domnul Jean, normal!

— Şi nu i-a spus nimic mamei mele! Maigret tuşi şi intră în bibliotecă.

— Despre ce convorbire telefonică vorbiți ? Iar Maurice de Saint-Fiacre răspunse fără nici o stinghereală:

— Despre cea pe care am avut-o alaltăieri. După cum v-am spus, aveam nevoie de bani. Voiam să-i cer mamei mele suma necesară. Dar acest... acest..., în fine, acest domn Jean, cum i se spune aici, cu care am vorbit...

— Şi v-a răspuns că nu-i nici o speranță ? Totuşi, ați venit...

Administratorul se uita cu atenție la cei doi bărbați. Maurice se depărtă de biroul pe care stătuse cocoțat.

— De altfel, nu pentru asta am vrut să stau de vorbă cu Gautier între patru ochi! spuse el cu nervozitate. Nu v-am ascuns situația, domnule comisar. Mâine se va depune o plângere împotriva mea. Este cât se poate de evident că, după moartea mamei, sunt singurul moştenitor natural. Aşa că i-am cerut lui Gautier să facă rost de patruzeci de mii de franci până mâine dimineață. Ei bine, se pare că e imposibil!

— Absolut imposibil! repetă administratorul.

— Chipurile nu se poate face nimic înainte de intervenția notarului, care nu-i va aduna pe cei în cauză decât după înmormântare. Şi Gautier mai spune că, oricum, ar fi greu să găsească patruzeci de mii de franci de împrumutat în contul bunurilor rămase...

Începu să se plimbe de colo-colo prin încăpere.

— E clar, nu-i aşa? Foarte clar! E posibil să nu fiu lăsat nici să merg în fruntea alaiului de înmormântare. Dar...

Voiam să vă întreb... Aţi vorbit de crimă... Oare...?

— Nu s-a făcut şi probabil că nu se va face nici o plângere, răspunse Maigret. Prin urmare. Parchetul nu va fi sesizat în legătură cu acest caz...

— Lasă-ne singuri, Gautier.

Apoi, imediat ce administratorul ieşi, tânărul spuse cu regret:

— Chiar o crimă?

— O crimă care nu priveşte poliţia oficială!

— Explicaţi-mi... încep să...

Dar în hol se auzi glasul unei femei, acompaniat de vocea mai gravă a administratorului. Maurice se încruntă, se îndreptă spre uşă şi o deschise cu un gest brusc.

— Mărie? De ce...?

— Maurice! De ce nu sunt lăsată să intru?... E intolerabil! De o oră aştept la hotel...

Vorbea cu un accent străin foarte pronunţat. Era Mărie Vassiliev, sosită de la Moulins cu un taxi vechi, oprit în curte.

Era înaltă, foarte frumoasă, cu părul blond, poate vopsit. Văzând că Maigret o privea cu mare atenţie, începu să vorbească repede în engleză, iar Maurice îi răspunse în aceeaşi limbă.

Îl întreba dacă avea bani. El răspundea că nu se mai punea problema, că mama lui murise şi că ea trebuia să se întoarcă la Paris, unde urma să vină şi el foarte curând.

Atunci Mărie întrebă, râzând sarcastic:

— Cu ce bani ? N-am nici măcar cu ce să plătesc taxiul!

Maurice de Saint-Fiacre începea să intre în panică. Vocea stridentă a amantei sale răsuna în castel şi dădea scenei un aer de scandal.

Administratorul era tot pe coridor.

— Dacă rămâi aici, rămân şi eu cu tine! spuse Mărie Vassiliev.

Maigret i se adresă poruncitor lui Gautier:

— Plăteşte şoferul ca să poată pleca!

Dezordinea creştea. Nu o dezordine materială,

reparabilă, ci o dezordine morală ce părea contagioasă. Nici Gautier nu ştia ce să mai facă.

— Trebuie totuşi să stăm de vorbă, domnule comisar, spuse tânărul.

— Nu acum!

Şi arătă spre femeia de o eleganță agresivă care se plimba prin bibliotecă şi prin salon cu aerul că face inventarul.

— Al cui e portretul ăsta stupid, Maurice? strigă ea, râzând.

Se auziră paşi pe scară şi Maigret îl văzu trecând pe Jean Metayer, care îmbrăcase un pardesiu larg şi avea în mână o valiză. Metayer bănuia probabil că nu va fi lăsat să plece, pentru că se opri în fața uşii bibliotecii şi aşteptă.

— Unde te duci?

— La han! E mai demn din partea mea să...

Maurice de Saint-Fiacre, ca să scape de amanta sa, o conducea spre o cameră din aripa dreaptă a castelului. Amândoi continuau să vorbească în engleză.

— E adevărat că nu s-ar putea găsi patruzeci de mii de franci cu împrumut în contul castelului? îl întrebă Maigret pe administrator.

— Ar fi greu.

— Ei bine, încearcă imposibilul mâine dimineață !

Comisarul ezită să iasă. In ultimul moment, se hotărî să urce la primul etaj, unde îl aştepta o surpriză. în timp ce jos oamenii se agitau parcă fără nici un rost, sus, în camera contesei de Saint-Fiacre, fusese făcută ordine.

Doctorul, ajutat de cameristă, făcuse toaleta cadavrului. Nu mai era atmosfera echivocă şi sordidă de dimineață! Nu mai era acelaşi corp!

Moarta, îmbrăcată cu o cămaşă de noapte albă, era întinsă pe patul ei cu baldachin, într-o atitudine calmă şi demnă, cu mâinile împreunate pe un crucifix.

Existau deja lumânări aprinse, fusese adusă apă sfințită şi într-o cupă se afla un fir de merişor.

Bouchardon se uită la Maigret care intra şi păru că spune: „Ei, ce crezi ? Am făcut treabă bună?"

Preotul se ruga, mişcându-şi buzele în tăcere. Rămase singur cu moarta, în timp ce ceilalți doi plecau.

Grupurile începuseră să se rărească în piața din fața bisericii. Prin perdelele caselor, puteai vedea familiile aşezate la masă.

Preț de câteva secunde, soarele încercă să străpungă stratul de nori, dar, în clipa următoare, cerul redevenea lugubru, iar copacii fremătau şi mai tare.

* * *

Jean Metayer stătea în colțul de lângă fereastră şi mânca mecanic, cu ochii la drumul pustiu. Maigret se aşezase în celălalt capăt al sălii hanului. între ei se afla o familie dintr-un sat vecin, venită cu o camionetă, care îşi adusese de-ale gurii şi pe care Mărie Tatin o servea cu băutură.

Biata Mărie era tare speriată. Nu mai înțelegea nimic din ce se petrecea. în mod obişnuit, închiria doar din când în când o cameră la mansardă unui muncitor care venea să facă reparații la castel sau la vreo fermă.

Şi iată că acum, în afară de Maigret, avea un nou client: secretarul contesei.

Nu îndrăznea să pună întrebări nimănui. Toată dimineața auzise lucrurile îngrozitoare povestite de clienți. Şi, printre altele, auzise şi de poliție!

— Tare mi-e teamă că puiul s-a rumenit prea mult..., zise ea, servindu-l pe Maigret.

Şi era acelaşi ton pe care ar fi spus, de exemplu: „Mi-e teamă de tot ce aud! Nu ştiu ce se întâmplă! Sfântă Fecioară, apără-mă!"

Comisarul o privea cu înduioşare. întotdeauna avusese aceeaşi înfățişare temătoare şi bolnăvicioasă.

— îți aminteşti. Mărie, de...

Ea făcuse ochii mari şi schița deja o mişcare de apărare.

— … de povestea cu brotacii!

— Dar… cine…

— Mama ta te trimisese să culegi ciuperci pe pajiştea de după iazul Notre-Dame… Acolo se jucau trei puştani… Când nu erai atentă, ți-au pus broaşte în coş, în locul ciupercilor… Şi te-ai întors acasă moartă de frică, pentru că ciupercile tale săreau în coş!

De câteva clipe, femeia îl privea cu atenție. în cele din urmă, bâigui:

— Maigret?

— Atenție! Domnul Jean a terminat de mâncat puiul şi aşteaptă să-l serveşti cu altceva.

Şi iată că Mărie Tatin se transforma; chiar dacă era şi mai tulburată, în ea încolțise încrederea.

Ce viață! Ani şi ani fără cel mai mic incident, fără nimic care să întrerupă monotonia zilelor! Şi apoi, deodată, se petrecuseră evenimente de neînțeles, drame, lucruri pe care nu le găseşti nici măcar în ziare!

În timp ce-i servea pe Jean Metayer şi pe țărani, arunca din când în când spre Maigret o privire complice. După ce acesta termină de mâncat, femeia îi propuse cu timiditate :

— Beți un păhărel de rachiu?

— Pe vremuri mă tutuiai. Mărie!

Ea râse. Nu, nu mai îndrăznea!

— Dar tu încă n-ai mâncat!

— Ba da! Mănânc întotdeauna la bucătărie, fără să mă opresc. Acum o înghițitură, alta mai târziu…

Pe drum trecu o motocicletă. Maigret zări vag un tânăr mai elegant decât majoritatea locuitorilor din Saint-Fiacre.

— Cine e?

— Nu l-ați văzut dimineață? Emile Gautier, fiul administratorului.

— Unde se duce?

— Probabil la Moulins! E aproape un tânăr de la oraş. Lucrează la o bancă…

Oamenii ieşeau acum din casă, se plimbau pe drum sau se îndreptau spre cimitir.

Lucru ciudat, lui Maigret îi era somn. Se simțea obosit de parcă ar fi făcut un efort foarte mare. Şi nu pentru că se sculase la cinci şi jumătate dimineața, nici pentru că răcise.

De vină era mai curând atmosfera. Se simțea atins personal de drama petrecută şi scârbit.

Da, scârbit! Acesta era cuvântul! Nu-şi imaginase niciodată că îşi va revedea satul în asemenea condiții. Şi mormântul neîngrijit al tatălui său, lângă care i se interzisese să fumeze!

Jean Metayer se ținea țanțoş în fața lui. Ştia că Maigret era cu ochii pe el. Mânca, străduindu-se să fie calm, ba chiar încerca să schițeze un zâmbet vag disprețuitor.

— Un păhărel de rachiu ? îi propuse şi lui Mărie Tatin.

— Mulțumesc! Nu beau niciodată alcool.

Era bine crescut. Ținea să-şi arate buna educație în fiecare împrejurare. Mânca la han cu aceleaşi gesturi prețioase ca la castel.

După ce sfârşi masa, întrebă:

— Aveți telefon?

— Nu, dar în față e o cabină.

Traversă drumul şi intră în băcănia ținută de paracliser, unde era instalată cabina. Probabil că ceruse la telefon pe cineva aflat departe, pentru că aşteptă mult timp în prăvălie, fumând țigară după țigară.

Când se întoarse, țăranii părăsiseră hanul. Mărie Tatin spăla paharele în aşteptarea vecerniei, când urmau să vină alți clienți.

— Cu cine ai vorbit ? Să ştii că pot afla ducându-mă la telefon.

— Cu tatăl meu, la Bourges. Vocea era tăioasă, agresivă.

— I-am cerut să-mi trimită imediat un avocat. Semăna cu o potaie care îşi arată colții mai

înainte să schițezi gestul de a o atinge.

— Eşti sigur că ai nevoie ?

— V-aş ruga să nu-mi mai vorbiți până la sosirea avocatului meu. Vă rog să mă credeți că regret că există doar un singur han în sat.

Să fi auzit oare ce mormăise Maigret îndepărtându-se ?

— Ce prostănac!...

Şi Mărie Tatin, fără să ştie de ce, simți că îi era frică să rămână singură cu el.

* * *

Ziua avea să fie marcată până la sfârşit de pecetea dezordinei, a lipsei de hotărâre, poate pentru că nimeni nu simțea că era de datoria lui să ia conducerea evenimentelor.

Maigret, înfofolit în pardesiul lui gros, rătăcea prin sat. Era văzut când în piața bisericii, când în preajma castelului, ale cărui ferestre se luminau una după alta.

Se făcea repede întuneric. Biserica era luminată şi vibra de glasul orgii. Clopotarul închise poarta cimitirului.

Grupuri abia vizibile în noapte stăteau nehotărâte. Oamenii nu ştiau dacă se cuvenea să treacă pe la căpătâiul moartei. Doi bărbați plecară primii, primiți de majordom, care nici el nu ştia ce trebuia să facă. Nu fusese pregătită nici o tavă pentru cărțile de vizită. Nu se putu afla părerea lui Maurice de Saint-Fiacre, deoarece acesta, răspunsese rusoaica, ieşise să ia aer.

Tânăra femeie se întinsese îmbrăcată în pat şi fuma țigări cu muştiuc de carton. Atunci, servitorul lăsă oamenii să intre, schițând un gest de indiferență.

A fost ca un semnal. La ieşirea de la vecernie, se iscară discuții.

— Ba da! Taica Martin şi tânărul Bonnet s-au dus deja acolo!

Toată lumea porni în procesiune. Castelul era prost luminat. Țăranii străbăteau culoarul şi siluetele lor se

profilau rând pe rând pe fiecare fereastră. Copiii erau traşi de mână şi zgâlțâiți ca să nu facă zgomot.

Scara! Culoarul de la primul etaj ! În sfârşit, camera, unde toți acei oameni intrau pentru prima dată.

Înăuntru era doar servitoarea contesei, care asista cu spaimă la invazie. Oamenii făceau semnul crucii cu un fir de merişor înmuiat în apă sfințită. Cei mai curajoşi murmurau încet:

— Ai zice că doarme!

Iar alții, ca un ecou:

— Nu s-a chinuit...

Paşii răsunau pe parchet, treptele scării trosneau şi auzeai:

— Ssst!... Ține-te bine de balustradă!...

De la subsol, bucătăreasa vedea doar picioarele oamenilor care treceau.

Maurice de Saint-Fiacre sosi în momentul în care castelul era astfel invadat. Se uită foarte mirat la țărani. Vizitatorii nu ştiau dacă trebuiau să-i vorbească. El se mulțumi să-i salute cu o mişcare a capului şi să intre în camera în care se afla Mărie Vassiliev, de unde se auzi cum vorbeau în engleză.

Maigret se afla în biserică. Paracliserul, cu stingătorul în formă de pâlnie în mână, se deplasa de la o luminare la alta. Preotul îşi scotea veşmintele sacerdotale în sacristie.

La stânga şi la dreapta se aflau confesionalele, cu perdelițele lor verzi menite să-i ascundă de priviri pe cei care se spovedeau. Maigret îşi amintea de vremea când fața lui nu ajungea destul de sus ca să fie ascunsă de perdea.

În spatele său, clopotarul, care nu-l văzuse, închidea uşa cea mare şi trăgea zăvoarele.

Atunci, brusc, comisarul străbătu naosul şi intră în sacristie. Preotul se arătă mirat de apariția lui.

— Îmi cer scuze, părinte! înainte de orice, aş vrea să vă pun o întrebare...

Fața cu trăsături regulate a preotului era gravă, dar Maigret avu impresia că ochii îi străluceau înfrigurați.

— Dimineață s-a petrecut un eveniment pe care nu-l înțeleg prea bine. Cartea de rugăciuni a contesei, care se afla pe scăunelul ei de rugăciune, a dispărut brusc şi a fost găsită ascunsă sub stiharul copilului de cor, chiar în această încăpere...

Tăcere. Se auzeau doar paşii paracliserului pe covorul bisericii şi paşii mai greoi ai clopotarului, care ieşea pe o uşă laterală.

— Doar patru persoane au putut... îmi cer scuze... Copilul de cor, paracliserul, clopotarul şi...

— Eu!

Vocea era calmă. Fața preotului era luminată doar dintr-o parte de flacăra tremurătoare a unei lumînări. Dintr-o cădelniță, un fir subțire de fum albastru urca în spirală spre tavan.

— Adică...?

— Eu am luat cartea de rugăciuni şi am pus-o aici, aşteptând...

Cutia cu ostii, sticluțele cu ulei şi clopoțelul se aflau la locul lor, ca pe timpul când micul Maigret era copil de cor.

— Ştiați ce se afla în carte ?

— Nu.

— Atunci...

— Sunt obligat să vă cer să nu-mi mai puneți întrebări, domnule Maigret. E vorba de taina spovedaniei...

Asociere involuntară de idei. Comisarul îşi aminti de catehismul din sufrageria prezbiteriului şi de imaginea grotescă formată în mintea lui când bătrânul paroh istorisise povestea unui preot din Evul Mediu, care preferase să i se smulgă limba decât să trădeze taina spovedaniei.

O revedea exact la fel în minte, după treizeci şi cinci de ani.

— Cunoaşteți asasinul..., murmură el.

— Dumnezeu îl cunoaşte... Scuzați-mă, trebuie să vizitez un bolnav...

Ieşiră prin grădina casei parohiale, de unde ajungeai în drum pe o poartă mică de fier. Oamenii părăseau castelul şi

se opreau în grupuri, la o oarecare distanță, ca să discute despre evenimente.

— Credeți, părinte, că locul dumneavoastră nu e...

Se loviră de doctor, care se apucă să bombăne:

— Auzi, părinte! Nu crezi că totul începe să semene cu un bâlci? Trebuie să mergem şi să facem ordine acolo, măcar ca să salvăm moralul țăranilor! A, sunteți aici domnule comisar!... Bravo, frumos! La ora asta, jumătate din sat îl acuză pe tânărul conte că... Mai ales de la sosirea acelei femei!... Administratorul trece pe la fiecare fermier ca să adune cei patruzeci de mii de franci care, se pare, sunt necesari pentru...

— La naiba!

Maigret se îndepărtă de ei. Avea inima prea grea. Era acuzat pentru această dezordine! Comisese vreo stângăcie ? Ce făcuse ? Ar fi dat totul ca să vadă evenimentele derulându-se într-o atmosferă de demnitate!

Se îndreptă cu paşi mari spre han. Sala era pe jumătate plină. Intră şi reuşi să audă o frântură de frază:

— Se pare că dacă nu face rost de ei intră la închisoare...

Mărie Tatin era tristețea întruchipată. Se mişca de colo-colo, cu paşi mărunți, ca o bătrână, deşi nu avea mai mult de patruzeci de ani.

— Ați comandat limonadă?... Cine a cerut doi țapi de bere?...

Într-un colț, Jean Metayer scria, ridicând uneori capul ca să asculte ce se vorbea.

Maigret se apropie de el, nu izbuti să desluşească scrisul neciteț, dar văzu că alineatele erau bine delimitate, doar cu două-trei ştersături, şi precedate fiecare de o cifră:

1. ...
2. ... 3. ...

Secretarul îşi pregătea apărarea, în aşteptarea avocatului!

O femeie spunea, la doi metri de el:

— Nu erau nici măcar cearceafuri curate, şi au trebuit să ceară de la nevasta administratorului...

Tras la față, palid, dar cu privirea hotărâtă, Jean Metayer scria.

5. VOL 1

CAPITOLUL 5

Maigret avu parte de un somn agitat şi voluptuos totodată, cum se întâmplă numai atunci când te culci într-o cameră rece de la țară în care miroase a grajd, mere şi fân. Simțea curenți de aer din toate părțile. Iar aşternutul era rece ca gheața, mai puțin în acel loc adâncit, intim, pe care îl încălzise cu corpul lui. Aşa că stătea ghemuit şi nu făcea nici cea mai mică mişcare.

Auzise de câteva ori tuşea seacă a lui Jean Metayer în mansarda vecină. Apoi, paşii uşori ai lui Mărie Tatin, care se trezise.

Mai rămase câteva minute în pat. Aprinse luminarea, dar nu avu curaj să-şi facă toaleta cu apa rece din cană, aşa că o amână pentru mai târziu, coborând în papuci, fără gulerul fals.

Jos, Mărie Tatin turna gaz peste focul care nu voia să se aprindă. Avea părul pe bigudiuri şi roşi când îl văzu pe comisar.

— Încă nu e şapte. Cafeaua nu e gata...

Maigret avea o mică nelinişte. Cu o jumătate

de oră mai înainte, când era încă pe jumătate adormit, i se păruse că trecuse un automobil. Numai că Saint-Fiacre nu era străbătut de nici o şosea principală. În general, doar autobuzul trecea prin sat, o dată pe zi.

— Autobuzul n-a plecat. Mărie?

— Niciodată nu pleacă înainte de opt şi jumătate ! Şi, de cele mai multe ori, stă chiar până la nouă.

— Bate deja clopotul pentru slujbă?

— Da! Iarna, la şapte, vara, la şase. Dacă vreți să vă încălziți…

Îi arătă focul care, în sfârşit, se aprinsese.

— Nu te poți hotărî să mă tutuieşti ?

Lui Maigret îi păru apoi rău văzând zâmbetul plin de cochetărie care luminase fața bietei fete.

— Cafeaua va fi gata în cinci minute…

Nu se lumina mai înainte de opt. Frigul era şi mai intens decât cu o zi înainte. Maigret, cu gulerul pardesiului ridicat, cu pălăria înfundată până la sprâncene, păşi fără grabă spre pata luminoasă a bisericii.

Nu mai era zi de sărbătoare. În biserică erau doar trei femei. Iar slujba părea făcută de mântuială, pe fugă. Preotul se deplasa prea grăbit de la un colț la altul al altarului. Se întorcea prea repede spre credincioşi, cu brațele întinse, ca să murmure sărind unele silabe:

— Dominus vohiscum!

Copilul de cor, căruia îi venea greu să țină pasul cu el, răspundea Amen când nu trebuia şi se repezea la clopoțel.

Oare avea panica să reînceapă ? Se auzea murmurul rugăciunilor liturgice şi, din când în când, respirația preotului care, între două cuvinte, îşi mai trăgea sufletul.

— Ite missa est…

Oare durase slujba cu totul douăsprezece minute ? Cele trei femei se ridicară. Preotul citea ultima evanghelie. O maşină se opri în fața bisericii, apoi se auziră paşi ezitanți.

Maigret rămăsese în picioare chiar la intrarea în naos, iar cel care intră dădu nas în nas cu el.

Era Maurice de Saint-Fiacre. Fu atât de surprins, încât vru să dea înapoi şi murmură:

— Pardon… eu…

Dar păşi înainte, străduindu-se să-şi recapete siguranța de sine.

— S-a terminat slujba ?

Se afla într-o stare vădită de nervozitate. Avea cearcăne mari la ochi, ca şi cum n-ar fi dormit, peste noapte. Şi, deschizând uşa, adusese cu frigul de afară.

— Veniți de la Moulins?

Cei doi bărbați vorbeau pe şoptite, în timp ce preotul rostea ruga de după evanghelie şi femeile îşi închideau cărțile de rugăciune, luându-şi umbrelele şi genții.

— De unde ştiți?... Da... am...

— Nu vreți să ieşim?

Preotul şi copilul de cor intraseră în sacristie, iar paracliserul stingea cele două luminări care fuseseră de ajuns pentru slujba obişnuită.

Afară, orizontul se mai luminase puțin. Culoarea albă a caselor din apropiere se detaşa în semiîntuneric. Automobilul galben era acolo, între copacii din piață.

Stânjeneala tânărului conte era evidentă. Se uita la Maigret cu o oarecare surprindere, mirat poate că îl vedea nebărbierit, fără guler fals sub pardesiu.

— V-ați sculat foarte devreme! murmură comisarul.

— Primul tren, un rapid, pleacă din Moulins la şapte şi trei minute.

— Nu înțeleg! Pentru că nu ați luat trenul, de vreme ce...

— Ați uitat de Mărie Vassiliev...

Era foarte simplu! Şi natural! Prezența amantei lui Maurice era jenantă la castel. Aşa că o ducea cu maşina la Moulins, o urca în trenul de Paris, revenea la Saint-Fiacre şi, în trecere, intra în biserica luminată.

Şi totuşi, Maigret nu era mulțumit. încerca să urmărească privirile neliniştite ale contelui, care dădea impresia că aştepta sau se temea de ceva.

— Pare destul de dificilă! insinuă comisarul.

— A avut şi zile mai bune. Aşa că e foarte susceptibilă... Gândul că aş putea dori să ascund relația noastră...

— Care durează de mult timp ?

— Aproape un an... Mărie nu-i o femeie interesată. . Au existat şi momente penibile...

Privirea i se fixase în sfârşit asupra unui punct. Maigret o urmări şi-l zări, în spatele lui, pe preotul care tocmai ieşise din biserică. Avu impresia că cele două priviri se întâlneau, că preotul era la fel de stânjenit ca şi contele de Saint-Fiacre.

Maigret se pregăti să intre în vorbă cu el, dar preotul, cu o grabă nefirească, îi salută scurt pe cei doi şi intră în casa parohială, ca şi cum ar fi fugit.

— Nu seamănă deloc cu un preot de țară...

Maurice nu răspunse. Prin fereastra luminată, preotul putea fi văzut luându-şi micul dejun, în timp ce servitoarea îi aducea o cafetieră aburindă.

Copiii, cu ghiozdanul în spate, începeau să se îndrepte spre şcoală. Suprafața iazului Notre-Dame căpăta luciul unei oglinzi.

— Ce dispoziții ați dat pentru..., începu Maigret.

Iar interlocutorul său răspunse mult prea prompt:

— Pentru ce?

— Pentru funeralii. A stat cineva de priveghi noaptea trecută în camera mortuară?

— Nu! A fost vorba la un moment dat... Gautier a spus că nu se mai practică...

Din curtea castelului se auzi duduitul unui motor în doi timpi. Peste câteva clipe, o motocicletă trecea pe drum, îndreptându-se spre Moulins. Maigret îl recunoscu pe fiul lui Gautier, pe care îl zărise şi în ajun. Purta un impermeabil bej şi o cască în pătrățele.

Maurice de Saint-Fiacre nu ştia ce să facă. Nu îndrăznea să urce în maşină. Nu avea ce să-i spună comisarului.

— Gautier a găsit cei patruzeci de mii de franci ?

— Nu... Da... adică...

Maigret îl privi curios, surprins că îl vedea tulburându-se atât de mult.

— I-a găsit sau nu ? Ieri am avut impresia că nu-l prea trăgea inima. Chiar şi aşa, cu toate ipotecile şi datoriile, e clar

că se poate obține mult mai mult decât această sumă...

Ei bine, nu! Maurice nu răspundea! Părea cuprins de panică, fără vreun motiv aparent. Iar fraza pe care o rosti nu avea nici o legătură cu ceea ce discutaseră înainte.

— Spuneți-mi sincer, domnule comisar... Mă bănuiți ?

— Pentru ce?

— Ştiți foarte bine... Trebuie să ştiu...

— N-am motive să vă bănuiesc mai mult decât pe oricare altul, răspunse Maigret evaziv.

Iar însoțitorul său reacționă imediat:

— Mulțumesc! Ei bine, asta trebuie spus oamenilor! înțelegeți? Altfel, n-aş mai putea rămâne aici...

— La ce bancă va fi prezentat cecul ?

— La Banca de Scont...

O femeie se îndrepta spre spălătorie, împingând o roabă în care erau două coşuri pline cu rufe. Preotul se plimba prin încăpere citindu-şi breviarul, dar comisarul avea impresia că arunca priviri neliniştite spre ei.

— Vin şi eu la castel.

— Acum ?

— Numaidecât.

Era clar: Maurice de Saint-Fiacre nu mai rezista! Urca în maşină ca un condamnat! Şi, din spatele geamurilor prezbiteriului, preotul se uita după el.

Maigret voia totuşi să-şi pună gulerul fals. Când ajunse în fața hanului, Jean Metayer ieşea din

băcănie. îmbrăcase pardesiul direct peste pijama. Se uită la comisar cu un aer triumfător.

— Ai dat telefon?

Şi tânărul răspunse înțepat:

— Avocatul meu soseşte la opt şi cincizeci de minute!

Era sigur de el. Refuză ouăle pentru că nu erau destul de fierte şi începu să bată darabana cu degetele pe masă, ca unul căruia nu-i e frică de nimeni şi de nimic.

Maigret urcă în camera lui şi, prin lucarnă, văzu curtea castelului, maşina de curse şi pe Maurice de Saint-Fiacre care

părea că nu ştia ce să facă. Nu cumva se pregătea să o ia pe jos spre sat?

Comisarul se grăbi să pornească spre castel.

Se întâlniră la mai puțin de o sută de metri de biserică.

— Unde vă duceți? întrebă Maigret.

— Nicăieri! Nu ştiu...

— Poate să vă rugați la biserică ?

Aceste cuvinte au fost de ajuns ca să-l facă pe tânăr să pălească, de parcă ar fi avut un sens misterios şi cumplit.

Maurice de Saint-Fiacre nu era făcut pentru drame. Era înalt şi puternic, cu o constituție de sportiv, plesnind de sănătate. Dacă îl priveai însă mai cu atenție, îi descopereai moliciunea. Sub muşchii care începeau să se acopere cu grăsime nu găseai prea multă energie. Probabil că nu dormise peste noapte şi părea foarte pleoştit.

— Ați cerut tipărirea anunțurilor de înmormântare ?

— Nu.

— Totuşi... familia... castelanii din ținut...

Tânărul se înfurie.

— Nu vor veni! Probabil că bănuiți! înainte, da! Când trăia tatăl meu... în sezonul de vânătoare, veneau la castel până la treizeci de invitați o dată, şi stăteau săptămâni întregi...

Maigret ştia mai bine decât oricine, pentru că, la vânătorile cu gonaci, îi plăcea, fără ştirea părinților, să îmbrace bluza albă a unui hăitaş!

— De atunci...

Şi Maurice schiță un gest care însemna: „Degringoladă... porcărie..."

Probabil că toată suflarea din Berry vorbea de bătrână nebună care îşi dezonora ultima parte a vieții cu aşa-zişii ei secretari! Şi fermele erau vândute una după alta! Iar fiul făcea numai prostii la Paris!

— Credeți că înmormântarea va putea avea loc mâine ? Înțelegeți ? E mai bine ca situația asta să țină cât mai puțin cu putință...

O şaretă cu bălegar trecea încet, şi roţile ei mari păreau să macine pietrele de pe drum. Se făcuse lumină, o lumină mai cenuşie decât în ajun, dar vântul se mai potolise. Maigret îl zări de departe pe Gautier, care traversa curtea şi voia să se îndrepte spre el.

Şi atunci se întâmplă un lucru ciudat.

— Îmi daţi voie ? întrebă comisarul, pornind spre castel.

După nici o sută de metri, întoarse capul. Maurice de Saint-Fiacre se afla în pragul casei parohiale. Probabil că sunase la uşă. Dar, când observă că fusese surprins, se depărtă în grabă, fără să mai aştepte. Nu ştia unde să se ducă. Se vedea foarte bine că era teribil de stânjenit. Comisarul ajunse în dreptul administratorului, care îl văzuse venind spre el şi aştepta, cu un aer arogant.

— Ce doriţi ?

— O simplă informaţie. Ai găsit cei patruzeci de mii de franci de care are nevoie contele?

— Nu! Şi nu cred că ar fi. cineva în stare să-i găsească aici la noi! Toată lumea ştie cât preţuieşte semnătura lui.

— Şi ce-o să facă ?

— Să facă ce-o putea! Nu e treaba mea!

Maurice de Saint-Fiacre se întorcea la castel. Se ghicea că dorea neapărat să facă un anumit lucru şi, dintr-un motiv oarecare, îi era cu neputinţă. Luă brusc o decizie şi se opri lângă cei doi bărbaţi.

— Gautier! Te aştept în bibliotecă să-ţi spun ce trebuie să faci.

Apoi făcu un efort şi adăugă înainte de a pleca:

— Ne vedem mai târziu, domnule comisar.

Când trecu prin faţa casei parohiale, Maigret avu senzaţia foarte clară că era observat de după perdele. Dar nu putea să bage mâna în foc, pentru că se făcuse ziuă şi lumina era stinsă în interior.

În faţa hanului aştepta un taxi. în sală, un bărbat de vreo cincizeci de ani, pus la patru ace, cu pantaloni în dungi şi

haină neagră tivită cu mătase, stătea la o masă cu Jean Metayer.

La intrarea comisarului, se ridică brusc şi veni grăbit spre el cu mâna întinsă.

— Mi s-a spus că sunteți ofițer la Poliția Judiciară. Dați-mi voie să mă prezint. Maestrul Tallier, de la baroul din Bourges. Beți ceva cu noi?

Jean Metayer se ridicase şi el, dar atitudinea sa arăta că nu aproba cordialitatea avocatului său.

— Hangiță! Te rog să ne serveşti!

Apoi, cu un ton împăciuitor:

— Ce doriți ? Ce-ar fi să luăm toți un grog pe frigul ăsta ? Trei groguri, copila mea!

Copila era biata Mărie Tatin, care nu era obişnuită cu asemenea politețuri.

— Sper, domnule comisar, că îl veți scuza pe clientul meu. Dacă înțeleg bine, nu s-a purtat prea amical cu dumneavoastră. Dar nu uitați că e un băiat de familie bună, că n-are nimic să-şi reproşeze şi că bănuielile celor din jur l-au indignat... Iar supărarea lui de ieri este, dacă mă pot exprima astfel, cea mai bună dovadă a nevinovăției sale...

Cu un astfel de om nu era nevoie nici să deschizi gura. Făcea el totul, punea întrebările, dădea răspunsurile, schițând gesturi delicate.

— Evident, încă nu cunosc toate detaliile... Dacă înțeleg bine, contesa de Saint-Fiacre a murit ieri, în timpul primei slujbe, în urma unui stop cardiac. Pe de altă parte, în cartea ei de rugăciuni a fost găsită o hârtie care lasă să se presupună că această moarte a fost provocată de o emoție violentă...

Oare fiul victimei - care se afla ca din întâmplare în zonă — a depus plângere ? Nu! Şi, de altfel, cred că plângerea nu ar putea fi acceptată. O simplă foaie într-o carte de rugăciuni nu este de ajuns pentru o punere sub acuzare! Sunteți de acord, nu?... Iar fără plângere, nu există acțiune judiciară!... Asta nu

înseamnă că nu înțeleg ancheta personală pe care o întreprindeți, în mod neoficial...

Dar clientul meu nu se poate mulțumi doar cu faptul de a nu fi chemat în fața justiției. Trebuie să fie absolvit de orice bănuială. Urmăriți-mă cu atenție... În fond, care era situația lui la castel? A unui copil adoptiv... Contesa, rămasă singură, despărțită de un fiu care nu i-a adus decât necazuri, a fost îmbărbătată de devotamentul şi spiritul de echitate ale secretarului ei... Clientul meu nu-i un leneş. Nu s-a mulțumit să trăiască fără nici o grijă la castel, cum ar fi putut să facă... A muncit. I-a dat sfaturi financiare contesei. Ba chiar s-a ocupat de unele invenții recente... Ar fi putut dori el moartea binefăcătoarei sale ? E nevoie să spun mai mult?... Nu! N-am dreptate? Şi asta vreau să vă ajut să dovediți, domnule comisar... Adaug că, mai înainte, voi avea de luat câteva măsuri indispensabile, în înțelegere cu notarul.

Jean Metayer e un băiat care are încredere în oameni. Niciodată nu şi-a imaginat că se vor întâmpla astfel de evenimente. Ceea ce-i aparține se află la castel, amestecat cu ceea ce aparținea defunctei contese. Numai că acolo au sosit deja alții, care probabil că au intenția să pună mâna pe...

— Câteva pijamale şi nişte papuci vechi ? mormăi Maigret, ridicându-se.

— Poftim?

În cursul conversației, Jean Metayer luase notițe pe un carnețel. îşi calmă avocatul, care se ridicase şi el în picioare.

— Lăsați! Am înțeles din primul moment că am un inamic în persoana comisarului! Iar după aceea am aflat că este şi el oarecum de la castel, unde s-a născut pe vremea când tatăl său era administrator al familiei Saint-Fiacre. Dumneavoastră ați vrut-o...

Orologiul bătu ora zece. Maigret îşi spuse că trenul în care urcase Mărie Vassiliev ajunsese probabil de o jumătate de oră la Paris.

— Vă rog să mă scuzați! zise el. Ne vom revedea la timpul potrivit.

— Bine, dar...

Intră şi el în băcănia din față, făcând să sune clopoțelul de deasupra uşii. Aşteptă un sfert de oră legătura cu Parisul.

— E adevărat că sunteți fiul fostului administrator?

Maigret era mai obosit decât după zece anchete obişnuite. O oboseală dureroasă, fizică şi psihică.

— Aveți Parisul...

— Alo!... Banca de Scont? Aici Poliția Judiciară. O informație, vă rog... V-a fost prezentat în această dimineață un cec semnat cu numele Saint-Fiacre? Spuneți că la ora nouă? Deci nu era acoperit... Alo!... Nu întrerupeți, domnişoară!... L-ați rugat pe aducător să mai revină? Foarte bine!... A! Asta voiam să ştiu... O femeie tânără, nu-i aşa? în urmă cu un sfert de oră?...

A vărsat cei patruzeci de mii de franci?... Vă mulțumesc... Bineînțeles! Plătiți!... Nu! Nu! Nimic deosebit... Din moment ce vărsământul a fost făcut...

Şi Maigret ieşi din cabină, oftând din toți rărunchii.

În cursul nopții, Maurice de Saint-Fiacre găsise cei patruzeci de mii de franci şi îşi trimisese amanta la Paris ca să-i verse în contul lui din bancă!

În momentul în care comisarul părăsea băcănia, îl zări pe preot ieşind din casă cu breviarul în mână şi îndreptându-se spre castel. Grăbi pasul şi aproape că alergă ca să ajungă la poartă în acelaşi timp cu dânsul.

Ajunse la mai puțin de un minut după el. Când intră în curtea de onoare, uşa tocmai se închidea în urma preotului. Şi când sună, auzi paşi în capătul culoarului, spre bibliotecă.

6. VOL 1
CAPITOLUL 6

— Mă duc să văd dacă domnul conte poate să...

Dar comisarul nu-i lăsă timp majordomului să-şi termine fraza. Intră pe culoar şi se îndreptă spre bibliotecă, în timp ce

servitorul ofta resemnat. Nu putea nici măcar să salveze aparențele! Oamenii intrau ca la moară! O adevărată debandadă !

Înainte de a deschide uşa bibliotecii, Maigret se opri puțin, dar nu auzi nici un zgomot. Tocmai acest lucru conferi intrării sale ceva impresionant.

Bătu, crezând că poate preotul se afla în altă parte. Dar, în liniştea deplină din încăpere, răsună imediat o voce foarte clară, foarte fermă:

— Intră!

Maigret deschise uşa şi se opri din întâmplare deasupra unui grătar pe unde venea căldura. în

picioare, sprijinindu-se uşor de masa gotică, tânărul conte de Saint-Fiacre se uita țintă la el.

Lângă dânsul, cu privirea în jos, preotul stătea într-o imobilitate completă, ca şi cum o simplă mişcare ar fi fost de ajuns ca să-l trădeze.

Ce făceau acolo amândoi, fără să vorbească, fără să se mişte ? Ar fi fost mai puțin jenant să întrerupi o scenă patetică decât să dai peste o linişte atât de profundă, încât vocea părea că stârneşte cercuri concentrice, ca o piatră aruncată în apă.

Maigret simți din nou oboseala tânărului conte. Iar preotul, foarte jenat, îşi agita degetele pe breviar.

— Îmi cer scuze că vă deranjez...

Cuvintele lui răsunară ca o ironie, deşi nu asta îi fusese intenția. Cum ar fi putut să deranjeze nişte oameni inerți ca nişte obiecte?

— Am veşti de la bancă...

Privirea contelui se îndreptă spre preot, o privire dură, aproape furioasă.

Întreaga scenă avea să continue în acest ritm. Ai fi zis că erau nişte jucători de şah care reflectau, cu fruntea sprijinită în mână, stând tăcuți câteva minute înainte de a muta un pion, ca apoi să revină la nemişcarea de dinainte.

Dar nu stăteau aşa neclintiți pentru că reflectau. Maigret avea certitudinea că le era teamă de o mişcare greşită, de o manevră stângace. Între ei exista ceva ambiguu. Regretau fiecare mişcate, gata să facă pasul înapoi.

— Am venit să întreb ce trebuie să fac pentru funeralii! simți preotul nevoia să spună.

Nu era adevărat! O mutare greşită! Atât de greşită, încât contele de Saint-Fiacre zâmbi.

— Prevedeam că veți telefona la bancă! spuse el. Şi am să vă mărturisesc motivul pentru care m-am hotărât să fac aşa: ca să scap de Mărie, care nu voia să părăsească în ruptul capului castelul. Am convins-o că era lucrul cel mai important...

Maigret citea acum în ochii preotului teama, dezaprobarea.

„Nefericitul!" probabil că-şi zicea el. „Se încurcă în propriile minciuni! Cade în capcană. E pierdut..."

Tăcere. Se auzi zgomotul chibritului aprins de comisar. Maigret întrebă, scoțând în acelaşi timp mici valuri de fum pe gură:

— Gautier a găsit banii ?

Un moment foarte scurt de ezitare.

— Nu, domnule comisar... O să vă spun...

Drama se citea nu pe fața tânărului conte, ci

pe cea a preotului! Era palid. Buzele sale formau la colțuri o cută de amărăciune. Se abținea să nu intervină.

— Aşteptați, domnule....

Nu mai rezista.

— Vă rog să întrerupeți această conversație până când vom avea o mică discuție între noi...

Maurice zâmbi iar. Era frig în încăperea aceea prea mare, unde cele mai frumoase cărți din bibliotecă lipseau. Lemnele erau pregătite în cămin. Era de ajuns să arunci un chibrit aprins.

— Aveți o brichetă sau...

Şi, în timp ce Maurice se apleca spre cămin, preotul îi aruncă lui Maigret o privire nespus de mâhnită, imploratoare.

— Acum, spuse contele întorcându-se la ceilalți doi, voi lămuri în două vorbe situația. Dintr-un motiv pe care nu-l cunosc, părintele, care este plin de bunăvoință, e convins că eu... de ce să ne fie teamă de cuvinte ?... am omorât-o pe mama!... Pentru că a avut loc o crimă, nu ? Chiar dacă nu cade întru totul sub incidența legii.

Preotul nu mai făcea nici o mişcare. Avea acea imobilitate a animalului tremurând care simte că pericolul se apropie cu

repeziciune şi nu poate să facă nimic ca să-l evite.

— Părintele i-a fost cu siguranță foarte devotat mamei mele... Probabil a dorit să nu implice castelul într-un scandal... Ieri seară, mi-a trimis prin paracliser patruzeci de bancnote de o mie de franci şi un bilețel...

Iar privirea preotului spunea fără nici o îndoială : „Nefericitule! Alergi spre pierzanie!"

— Iată biletul! continuă contele de Saint-Fiacre.

Maigret citi cu glas scăzut:

— Fii prudent. Mă rog pentru dumneata.

* * *

Uf! Lucrurile se mai lămuriseră puțin. în consecință, Maurice de Saint-Fiacre nu se mai simțea țintuit locului, condamnat la nemişcare. Şi îşi pierdu acea gravitate care nu era în firea lui.

Începu să se plimbe prin încăpere, vorbind mult mai liber.

— Iată, domnule comisar, motivul pentru care m-ați văzut dimineață dând târcoale bisericii şi casei parohiale... Cei patruzeci de mii de franci, care trebuie considerați, evident, un împrumut, i-am acceptat în primul rând, după cum v-am spus, ca să-mi îndepărtez amanta... — scuze, părinte! —, iar apoi pentru că ar fi fost deosebit de neplăcut să fiu arestat în acest moment... Dar stăm cu toții în picioare ca şi cum... Vă rog, luați loc...

Deschise uşa şi ascultă zgomotul de la etajul de sus.

— Lumea vine iar! murmură el. Cred că va trebui să telefonez la Moulins pentru aranjarea unei camere mortuare...

Apoi, direct:

— Presupun că acum înțelegeți! După ce am acceptat banii, trebuia să-i jur părintelui că nu sunt vinovat. îmi era greu s-o fac în fața dumneavoastră, domnule comisar, fără să vă sporesc şi mai mult bănuielile... Asta e tot!... Ca şi cum mi-ați fi ghicit gândul, nu m-ați lăsat singur nici un moment

dimineață, în preajma bisericii... Părintele a venit aici, şi încă nu ştiu de ce, pentru că, atunci când ați intrat, nu se hotărâse încă să-mi vorbească...

Privirea i se adumbri. Râse ca să-şi alunge amărăciunea, dar râsul lui sună forțat.

— E simplu, nu-i aşa? Un om care a dus o viață dezordonată şi a semnat cecuri fără acoperire... Bătrânul Gautier mă evită!... Probabil şi el e convins că...

Se uită brusc la preot cu mirare.

— Ce-aveți, părinte?

Preotul arăta lugubru. Privirea lui îl evită pe tânăr şi încercă să evite şi privirea lui Maigret.

Maurice de Saint-Fiacre înțelese şi exclamă cu şi mai multă amărăciune:

— Asta e! Tot nu sunt crezut!... Şi tocmai cel care vrea să mă ajute să mă salvez e convins de vinovăția mea...

Deschise iar uşa şi strigă, uitând că în casă era o moartă:

— Albert!... Albert!... Haide mai repede, ... Adu-ne ceva de băut!

Iar majordomul intră şi se îndreptă spre un dulap, de unde luă whisky şi pahare. Nimeni nu mai vorbea. Toți se uitau la el. Maurice de Saint-Fiacre schiță un zâmbet ciudat şi remarcă:

— Pe vremea mea, nu exista whisky la castel.

— Domnul Jean a...

— A!

Trase o duşcă bună şi încuie uşa în urma servitorului.

— Uite-aşa, o mulțime de lucruri s-au schimbat, mormăi el pentru sine.

Nu-l scăpa însă pe preot din ochi, iar acesta, din ce în ce mai stânjenit, bâigui:

— Mă scuzați... Se apropie ora de catehism...

— Un moment. Sunteți în continuare sigur de vinovăția mea, părinte... Nu! Nu spuneți nu! Preoții nu ştiu să mintă... Dar sunt unele puncte pe care aş vrea să le lămuresc. Pentru că nu mă cunoaşteți. Nu erați la Saint-Fiacre pe vremea mea.

Doar ați auzit de mine... Nu există indicii materiale. Comisarul, care a asistat la dramă, ştie câte ceva despre asta...

— Vă rog..., bâigui preotul.

— Nu! Nu beți? în sănătatea dumneavoastră, domnule comisar!

Avea o privire întunecată. îşi urmărea cu încăpățânare ideea.

— Mulți oameni pot fi bănuiți. Dar mă bănuiți numai şi numai pe mine. Şi mă întreb de ce... M-am gândit la asta toată noaptea. Mi-au trecut prin minte toate motivele posibile şi, până la urmă, cred că am găsit... Ce v-a spus mama despre mine?

Acum, preotul era palid de tot la față.

— Nu ştiu nimic...

— Vă rog, părinte. M-ați ajutat, e foarte adevărat ! Mi-ați trimis cei patruzeci de mii de franci care îmi îngăduie să răsuflu puțin şi să-mi îngrop decent' mama. Vă mulțumesc din inimă. Dar, în acelaşi timp, credeți că eu sunt vinovatul... Şi vă rugați pentru mine... Sau e prea mult, sau nu e îndeajuns...

Şi în vocea lui începea să se simtă o undă de furie, de amenințare.

— La început, n-am vrut să avem această explicație în prezența domnului Maigret. Ei bine, acum îmi pare bine că se află aici! Cu cât mă gândesc mai bine, cu atât mai mult simt că e vorba de ceva suspect...

— Domnule conte, vă implor să nu mă mai chinuiți...

— Iar eu, părinte, vă previn că nu veți ieşi de-aici înainte de a-mi fi spus adevărul!

Era un alt om. Ajunsese la capătul răbdării. Şi, ca toți oamenii slabi, ca toți oamenii blânzi, devenea de o ferocitate exagerată.

Probabil că izbucnirile vocii sale se auzeau până în camera mortuară, aflată chiar deasupra bibliotecii.

— Erați în relații strânse cu mama. Presupun că Jean Metayer venea şi el la biserică destul de des... Care dintre ei a vorbit? Mama, nu-i aşa?...

Maigret îşi aminti de cuvintele auzite cu o zi înainte: „Taina spovedaniei..."

Înțelese chinul preotului, temerile sale, privirea lui de martir în fața avalanşei de fraze rostite de contele de Saint-Fiacre.

— Ce-a putut să vă spună? Haideți, doar o cunosc! Ca să zic aşa, am fost martor când a început să calce greşit... Suntem toți oameni care cunosc bine viața...

Se uită în jur cu o mânie reținută.

— Era o vreme când cine intra în această încăpere îşi ținea răsuflarea, pentru că aici lucra tata, stăpânul... Nu exista whisky în dulapuri... în schimb, rafturile erau pline cu cărți aşa cum fagurii unui stup sunt încărcați de miere...

Maigret îşi amintea şi el.

„Contele lucrează..."

Şi aceste cuvinte erau de ajuns pentru ca fermierii să aştepte timp de două ceasuri în anticameră !

„Contele m-a chemat în bibliotecă..."

Şi tatăl lui Maigret era tulburat, pentru că părea un eveniment important.

— Nu consuma buturugile, ci se mulțumea cu un reşou cu gaz, pe care îl aşeza foarte aproape de el, pe post de calorifer..., spuse Maurice de Saint-Fiacre.

Apoi, către preotul cuprins de panică:

— Nu ştiți nimic despre toate astea. Ați cunoscut castelul în dezordine. Mama care îşi pierduse soțul... Mama al cărei unic fiu făcea prostii la Paris şi venea aici doar ca să ceară bani... Atunci, secretarii...

Ochii îi străluceau atât de tare, încât Maigret se aştepta să vadă curgând o lacrimă.

— Ce v-a spus ? îi era frică să vadă că vin, nu-i aşa ? Ştia că va avea încă o datorie de achitat, ceva de vândut ca să-mi salveze încă o dată onoarea...

— Ar trebui să vă liniştiți! spuse preotul cu o voce înăbuşită.

— Nu înainte de a afla... dacă m-ați bănuit fără să mă cunoaşteți, din prima clipă...

Maigret interveni:

— Părintele a făcut dispărută cartea de rugăciuni, spuse el domol.

Înțelesese deja! îi întindea o mână de ajutor tânărului conte. Şi-o imagina pe contesă, chinuindu-se între păcat şi remuşcare. Nu se temea oare de pedeapsă? Nu-i era puțin ruşine în fața fiului ei?

Era o femeie nelinişti tă, o femeie bolnavă! Şi, într-o zi, poate că spusese, în taina confesionalului: „Mi-e teamă de fiul meu..."

Pentru că probabil îi era teamă. Banii care intrau în buzunarele unora precum Jean Metayer erau banii familiei Saint-Fiacre, care îi reveneau lui Maurice. Oare acesta nu va veni să ceară socoteală? Nu va...

Şi Maigret simți că aceste idei prindeau contur în mintea tânărului, deşi erau confuze încă. îl ajută să-i devină mai clare.

— Părintele nu poate să spună nimic, dacă doamna contesă a vorbit la spovedanie...

Acum era clar. Maurice de Saint-Fiacre puse capăt discuției.

— Mă scuzați, părinte... Uitasem de ora de catehism... Nu vă fie cu supărare...

Descuie uşa şi o deschise larg.

— Vă mulțumesc. Imediat... imediat ce va fi posibil, vă voi înapoia cei patruzeci de mii franci. Pentru că, presupun, nu i-ați dat din propriul buzunar...

— I-am cerut doamnei Ruinard, văduva fostului notar...

— Mulțumesc. La revedere...

Vru să trântească uşa, dar se stăpâni, îl privi pe Maigret drept în față şi rosti apăsat:

— Ce porcărie!

— A vrut...

— A vrut să mă salveze, ştiu! A încercat să evite scandalul, să lipească la loc, de bine, de rău, bucățile castelului Saint-Fiacre... Ba nu! Nu e deloc asta!...

Şi îşi umplu iar paharul.

— Mă gândesc la această biată femeie! Ați văzut-o pe Mărie Vassiliev... Şi pe toate celelalte, la Paris... Ele n-au crize de conştiință. Pe când ea!... Şi să ştiți că nu voia decât să-şi consume afecțiunea alături de unii ca Metayer... Apoi se repezea către confesional... Probabil că se considera un monstru. De aici şi până la a se teme că am să mă răzbun... Ha! Ha!...

Râsul lui suna îngrozitor.

— Mă vedeți pe mine indignat, făcându-i reproşuri mamei mele ?... Acest preot n-a înțeles nimic! Vede viața după textele lui!... Probabil că a încercat s-o salveze şi pe mama când trăia!... După ce-a murit, a crezut că era de datoria lui să mă salveze pe mine... Dar, chiar şi acum, pot să pun prinsoare că a rămas convins că eu sunt cel care...

Îl privi în ochi pe comisar şi întrebă:

— Ce ziceți?

Şi, văzând că Maigret nu răspundea, continuă :

— Pentru că s-a comis o crimă. O crimă pe care numai un ticălos de cea mai joasă speță o putea comite. Un laş ordinar!... E adevărat că justiția nu poate să-i facă nimic ? Am auzit dimineață chestia asta... Dar o să vă spun un lucru, domnule comisar, şi vă dau voie să-l rețineți împotriva mea... Când voi pune mâna pe acest ticălos, ei bine, va avea de-a face cu mine şi numai cu mine! Şi nu voi avea nevoie de revolver! Nu, fără armă... Doar cu mâinile astea!

Probabil că alcoolul îi sporea exaltarea. îşi dădu seama, căci îşi trecu mâna peste frunte, se privi în oglindă şi îşi adresă o strâmbătură ironică.

— Totuşi, dacă n-ar fi fost preotul, eram arestat până să aibă loc înmormântarea! N-am fost prea amabil cu el...

Nevasta fostului notar îmi plăteşte mie datoriile... Cine e? Nici măcar nu mi-o amintesc...

— Femeia care se îmbracă întotdeauna în alb... Stă în casa care are o poartă de fier cu săgeți aurite, pe drumul spre Matignon...

Maurice de Saint-Fiacre se calma. Izbucnirea lui fusese doar un foc de paie. îşi turnă din nou whisky, ezită, apoi înghiți conținutul paharului pe nerăsuflate, strâmbându-se dezgustat.

— Auziți?

— Ce?

— Oamenii din ținut care trec pe deasupra! Ar trebui să fiu acolo, în doliu, cu ochii înroşiți, să dau mâna cu ei, copleşit de tristețe! După ce vor ieşi de-aici, vor începe să discute...

Apoi, bănuitor:

— Dar, dacă, aşa cum spuneți, justiția nu este sesizată în acest caz, de ce mai rămâneți pe aici?

— Ar putea să apară ceva nou...

— Dacă aş descoperi vinovatul, m-ați împiedica să...?

Degetele sale crispate erau mai elocvente decât vorbele.

— Plec, spuse Maigret. Mă duc să supraveghez a doua tabără...

— A doua tabără?

— Cea de la han! Jean Metayer şi avocatul lui, care a sosit în dimineața asta...

— Şi-a luat avocat ?

— E un băiat prevăzător... Dimineață, personajele ocupau următoarele poziții: la castel, dumneata şi preotul la han, tânărul şi avocatul lui.

— Credeți că a fost în stare să...?

— îmi dați voie să mă servesc ?

Şi Maigret bău un pahar de alcool, îşi şterse buzele, apoi îşi umplu pipa pentru ultima oară înainte să plece.

— Bineînțeles, nu ştiți să lucrați la linotip?

Tânărul conte dădu din umeri.

— Nu ştiu să lucrez la nimic... Asta e nenorocirea !...

— Nu veți părăsi în nici un caz satul fără să mă anunțați, de acord?

Privirea şi vocea tânărului erau grave şi profunde :

— Promit!

* * *

Maigret ieşi din castel. Când să coboare treptele peronului, un om apăru lângă el, fără să-şi fi putut da seama de unde venise.

— Mă scuzați, domnule comisar. Aş vrea să-mi acordați câteva clipe. Am auzit...

— Ce?

— Că ați locuit aici, că tatăl dumneavoastră a fost şi el administrator... Vreți să-mi faceți onoarea să beți un păhărel cu mine?

Şi administratorul cu bărbuță grizonată îl conduse pe comisar până la el acasă. Totul era pregătit. Pe masă se afla o sticlă de rachiu, a cărei etichetă anunța o vârstă venerabilă. Alături, păhărușele. Dinspre bucătărie venea un miros de varză cu slănină.

— După câte am auzit, ați cunoscut castelul în cu totul alte condiții. Când am sosit eu, începea dezordinea. Era aici un tânăr de la Paris care... E rachiu de pe vremea fostului conte. Presupun că fără zahăr?

Maigret se uita la masa sculptată cu capete de lei, care țineau în gură câte un inel de cupru. Şi iar simți acea oboseală fizică şi morală. Pe vremuri, nu avea voie să intre acolo decât în papuci de casă, din cauza parchetului ceruit.

— Sunt foarte stânjenit. Şi vreau să vă cer sfatul... Suntem oameni săraci. Ştiți cum e meseria de administrator, nu te îmbogățeşte... în unele zile de sâmbătă, când casa de bani era goală, am plătit din buzunarul meu muncitorii

agricoli... Altădată, am împrumutat de la mine banii pentru cumpăratul vitelor cerute de arendaşi...

— Cu alte cuvinte, contesa îți datora bani!

— Doamna contesă nu se pricepea deloc la afaceri. Banii se duceau în dreapta şi-n stânga. Dar pentru lucrările indispensabile nu se găseau niciodată !

— Şi dumneata ai...

— La fel ar fi făcut şi tatăl dumneavoastră, nu-i aşa ? Există momente când oamenii din ținut nu trebuie să vadă că ai casa de bani goală. Am luat din economiile mele...

— Cât?

— încă un păhărel? N-am făcut socoteala. Cel puțin şaptezeci de mii. Şi acum, pentru înmormântare, tot eu...

În mintea lui Maigret se contură o imagine: biroul tatălui său, în apropiere de grajduri, sâmbăta la cinci. Toate persoanele care lucrau la castel, de la lenjerese până la zilieri, aşteptau afară. Şi bătrânul Maigret, aşezat la biroul acoperit cu o pânză de bumbac verde, făcea grămăjoare de monede din argint. Fiecare trecea pe rând şi semna sau făcea o cruce în registru...

— Acum mă întreb cum o să-i recuperez. Pentru oamenii ca noi, e...

— Da, înțeleg! Ați schimbat căminul!

— Păi, era din lemn... Marmura arată mai bine...

— Mult mai bine! mormăi Maigret.

— Înțelegeți! Vor da buzna toți creditorii! Va trebui să vândă! Şi, cu ipotecile...

Fotoliul în care stătea Maigret era nou, ca şi căminul. Şi probabil că fusese cumpărat dintr-un magazin de pe bulevardul Barbes. Pe bufet era o fotografie.

— Dacă n-aş avea un fiu, nu mi-ar păsa de nimic, dar Emile trebuie să-şi urmeze cariera. Nu vreau să bruschez lucrurile...

O puştoaică trecu pe coridor.

— Aveți şi o fiică?

— Nu! E o fată de pe la noi care vine să ne ajute la treburile mai grele.

— Ei bine, vom mai vorbi despre toate astea, domnule Gautier. Îmi cer scuze, dar mai am încă multe de făcut.

— Încă un păhărel?

— Nu, mulțumesc. Ați spus cam şaptezeci de mii, aşa e?

Şi plecă, ținând mâinile în buzunare, trecu prin mijlocul unui cârd de gâşte, apoi o luă pe lângă iazul Notre-Dame, ale cărui ape se opriseră din clipocit. Orologiul bisericii bătu de amiază.

La han, Jean Metayer şi avocatul mâncau. începuseră cu sardele, file de heringi şi cârnați. Pe masa vecină se vedeau paharele în care fuseseră aperitivele.

Cei doi bărbați erau veseli. Îl întâmpinară pe Maigret cu priviri ironice. Îşi făceau cu ochiul. Servieta maestrului de la barou era închisă.

— Ai găsit măcar trufe pentru pui? întrebă avocatul.

Biata Mărie Tatin! Găsise o cutiuță, la băcănie, dar nu reuşea s-o deschidă. Şi nu îndrăznea să mărturisească.

— Am găsit, domnule !

— Atunci, dă-i bătaie! Aerul de țară îți face o poftă grozavă de mâncare!

Maigret se duse la bucătărie şi tăie tabla cutiei cu briceagul, în timp ce femeia saşie bâiguia cu glas scăzut:

— Mi-e aşa de ruşine, dar...

— Gura, Mărie ! bombăni el.

O tabără... Două tabere... Trei tabere?

Simți nevoia să spună o glumă ca să evadeze din realitate.

— Apropo, preotul m-a rugat să-ți aduc trei sute de zile de indulgențe! Ca să-ți mai scadă din păcate!

Iar Mărie Tatin, care nu înțelegea gluma, se uita la bărbatul solid din fața ei cu teamă, dar şi cu o afecțiune respectuoasă.

7. VOL 1

CAPITOLUL 7

Maigret telefonase la Moulins ca să comande un taxi. La început, se arătă surprins când văzu unul sosind la nici zece minute după ce sunase, dar, pe când se îndrepta spre uşă, avocatul, care tocmai îşi termina cafeaua, îi strigă:

— Pardon! E al nostru. Totuşi, dacă vreți să mergeți cu noi...

— Nu, mulțumesc.

Jean Metayer şi avocatul plecară primii, într-o maşină mare care încă mai purta emblema fostului proprietar. Un sfert de oră mai târziu, Maigret urca şi el într-un taxi. Pe drum, în timp ce flecărea cu şoferul, privea curios pe geam.

Peisajul era monoton : două şiruri de plopi dea lungul drumului; pământuri arate cât vedeai cu ochii şi, din loc în loc, un petic dreptunghiular de crâng sau apa verde-albăstruie a unui iaz.

Cele mai multe case erau nişte bojdeuci, şi era normal, pentru că nu existau mici proprietari. Doar domenii mari, dintre care unul, cel al ducelui de T..., cuprindea trei sate.

Cel al familiei Saint-Fiacre cuprinsese două mii de hectare, înainte de vânzările repetate.

Singurul mijloc de transport era un autobuz parizian vechi, cumpărat de un țăran, care făcea o dată pe zi drumul între Moulins şi Saint-Fiacre.

— Aici chiar că eşti la țară! spuse şoferul de taxi. Acum, mai treacă-meargă, dar iarna...

Străbătură strada mare din Moulins pe când orologiul de la Saint-Pierre bătea ora două şi jumătate. Maigret ceru să fie lăsat la Banca de Scont şi plăti cursa. Când întoarse spatele taxiului ca să se îndrepte spre bancă, văzu ieşind din clădire o femeie cu un băiat de mână.

Comisarul se repezi imediat spre o vitrină, ca să nu fie remarcat. Femeia era o țărancă îmbrăcată în hainele ei bune, cu pălăria în echilibru pe cap şi cu talia strânsă într-un corset. Păşea demn, trăgându-l pe băiat după dânsa, fără să-i pese de el mai mult decât dacă ar fi fost un pachet.

Era mama lui Ernest, roşcovanul care îl ajuta la slujbă pe preotul din Saint-Fiacre.

Pe stradă era multă lume. Ernest ar fi dorit să se oprească la vitrine, dar era tras de mână de mama lui. Deodată, femeia se aplecă să-i spună ceva. Şi, ca şi cum ar fi fost un lucru hotărât, dinainte, intră cu el la un negustor de jucării.

Maigret nu îndrăznea să se apropie prea mult. îl lămuriră însă sunetele de fluier care se auziră curând din prăvălie. Cineva încerca toate fluierele imaginabile. în cele din urmă, copilul de cor probabil că alese un fluier de cercetaş, cu două sunete.

Când ieşi, îl purta agățat la gât. Mama lui îl trăgea însă mereu de mână şi nu-l lăsa să fluiere pe stradă.

* * *

O sucursală de bancă aşa cum întâlneşti în provincie. O tejghea lungă de stejar. Cinci angajați care lucrau la birourile lor. Maigret se îndreptă spre ghişeul deasupra căruia scria Conturi curente şi un angajat se ridică imediat, aşteptând să fie solicitat.

Maigret voia informații exacte despre averea familiei Saint-Fiacre şi mai ales despre operațiunile din ultimele săptămâni, ba chiar din ultimele zile, care ar fi putut să-i furnizeze un indiciu.

Un moment, nu zise nimic, observându-l pe tânărul care aştepta amabil, fără să dea sentimentul de nerăbdare.

— Emile Gautier, presupun?

Îl văzuse de două ori trecând pe motocicletă, dar nu-i zărise trăsăturile. Asemănarea cu administratorul castelului era

însă frapantă.

Nu atât o asemănare de detaliu, cât una de rasă. Aceeaşi origine țărănească: trăsături accentuate şi osatură solidă.

Aproape acelaşi grad de evoluție, care se manifesta printr-un ten ceva mai îngrijit decât al cultivatorilor, printr-o privire inteligentă şi o siguranță de om „instruit".

Dar Emile nu era încă un băiat de oraş. Părul, deşi pomădat, îi rămânea rebel, ridicându-se zbârlit în creştetul capului. Avea obrajii trandafirii, cu acel aspect bine spălat al filfizonilor de la țară, duminică dimineața.

— Eu sunt.

Nu era tulburat. Maigret avea deja convingerea că era un angajat model, că se bucura de toată încrederea directorului său şi că urma să avanseze cu rapiditate.

Purta un costum negru, făcut de un croitor din regiune, dintr-un seij fără moarte. Tatăl său purta gulere false din celuloid. El purta gulere moi, dar cravata îi era totuşi prinsă pe un dispozitiv.

— Mă recunoaşteți?

— Nu! Presupun că sunteți polițistul...

— Şi aş dori câteva informații despre situația contului Saint-Fiacre.

— E uşor! Eu mă ocup de acest cont, ca şi de altele.

Era amabil, bine crescut. Probabil că la şcoală fusese preferatul profesorilor.

— Dă-mi contul Saint-Fiacre! îi ceru el unei angajate care era aşezată în spatele lui.

Şi cercetă cu privirea o foaie mare şi galbenă.

— Doriți o recapitulare, soldul sau informații generale ?

Măcar era precis!

— Informațiile generale sunt bune ?

— Veniți pe-aici, vă rog!... Să nu fim auziți...

Şi merseră la capătul celălalt al încăperii, rămânând despărțiți de tejgheaua de stejar.

— Probabil tata v-a spus că doamna contesă era foarte dezordonată... Mereu am fost obligat să blochez cecuri fără

acoperire... Ea nu ştia. Semna cecuri fără să-i pese de starea contului. Iar când îi telefonam ca s-o informez, era cuprinsă de panică... Chiar şi azi-dimineață au fost prezentate trei cecuri barate şi am fost obligat să le returnez. Am ordin să nu plătesc nimic înainte de a...

— Ruina e totală ?

— Nu chiar... Trei ferme din cinci au fost vândute. Celelalte două sunt ipotecate, ca şi castelul... Contesa avea o casă la Paris, ceea îi asigura totuşi o mică rentă. Dar, când vira pal t ii zeci-cincizeci de mii de franci dintr-o dată în contul fiului ei, asta dezechilibra totul... Am făcut şi eu ce-am putut. Ceream să-mi fie prezentate cecurile de două-trei ori. Tata...

— A împrumutat-o cu bani, ştiu.

— E tot ce pot să vă spun. In acest moment, în cont mai sunt exact şapte sute şaptezeci şi cinci de franci... Trebuie să vă mai spun însă că impozitele financiare pe anul trecut nu sunt plătite şi că portărelul a făcut săptămâna trecută prima somație...

— Jean Metayer ştie toate astea?

— Sigur că da. Şi chiar ceva mai mult.

— Ce vreți să spuneți?

— Nimic!

— Nu considerați că e un om cu capul în nori ?

Dar Emile Gautier, discret, evită să răspundă.

— Asta e tot ce voiați să ştiți?

— Mai au cont aici şi alți locuitori din Saint-Fiacre ?

— Nu!

— Nimeni n-a venit astăzi să facă o operațiune? Să încaseze un cec, de exemplu?

— Nimeni.

— Şi ați stat tot timpul la ghişeu ?

— Tot timpul!

Nu era deloc tulburat. Era în continuare un angajat model, care răspundea aşa cum se cuvine unui personaj oficial.

—Doriți să stați de vorbă cu directorul? Deşi nu poate să vă spună mai multe decât mine...

* * *

Se aprindeau lămpile. Forfota de pe strada mare era aproape la fel ca aceea dintr-un oraş important şi, în fața cafenelelor, staționau şiruri lungi de maşini.

Trecea un cortegiu: două cămile şi un pui de elefant, care purtau reclamele unui circ instalat în Piața Victoriei.

Într-o băcănie, Maigret o zări pe mama roşcovanului, care îşi ținea în continuare băiatul de mână şi cumpăra conserve.

Puțin mai departe, aproape că se lovi de Metayer şi avocatul lui, care mergeau cu un aer preocupat, discutând. Avocatul spunea:

— ... sunt obligați să-l blocheze...

Nu-l văzură pe comisar şi merseră mai departe spre Banca de Scont.

După-amiaza, într-un oraş unde întreaga activitate se concentrează pe o stradă lungă de cinci sute de metri, eşti forțat să te întâlneşti de zece ori cu aceiaşi oameni.

Maigret se duse la tipografia ziarului Journal de Moulins. Birourile aveau ferestrele spre strada : vitrine modeme, din beton, care etalau o mulțime de fotografii de presă şi ultimele ştiri scrise de mână cu creionul albastru pe benzi lungi de hârtie.

„Manciuria. Agenția Havas anunță că...”

Dar, ca să ajungi la tipografie, trebuia să intri pe o fundătură întunecoasă, unde te ghidai după vacarmul făcut de rotativă. într-un atelier mohorât, oameni în salopetă lucrau în fața unor mese înalte din marmură. într-o mică încăpere cu geamuri, la celălalt capăt al atelierului, se aflau două linotipuri, cu țăcănitul lor de mitralieră.

— Cu şeful de atelier, vă rog...

Trebuia pur şi simplu să strigi în gura mare, din cauza zgomotului infernal al maşinilor. Mirosul de cerneală te sufoca. Un bărbat mic de statură în halat albastru, care aranja rânduri de plumb într-o formă, duse mâna pâlnie la ureche.

— Sunteți şeful de atelier?

— Paginatorul!

Maigret scoase din portofel textul care provocase moartea contesei de Saint-Fiacre. Bărbatul îşi potrivi pe nas ochelarii cu rame de oțel şi îşi aruncă privirea pe bilet, întrebându-se ce putea fi.

— A fost tipărit aici?

— Poftim?

Pe lângă ei treceau în fugă oameni cu teancuri de ziare.

— Vă întreb dacă a fost tipărit aici!

— Veniți în curte!

În curte era mai bine. Era frig, dar cel puțin puteai vorbi aproape normal.

— Ce m-ați întrebat ?

— Recunoaşteți tipul caracterelor?

— E Cheltenham, corp 9.

— De aici?

— Aproape toate linotipurile sunt echipate cu Cheltenham.

— Mai sunt şi alte linotipuri la Moulins?

— La Moulins, nu... La Nevers, la Bourges, la Châteauroux, la Autun, la...

— Acest document n-are nimic special?

— A fost imprimat cu bătătoarea. Cineva a vrut să se creadă că e decupat dintr-un ziar, nu ? Mi s-a cerut odată să fac asta, pentru o farsă...

— A!

— Sunt cel puțin cincisprezece ani de-atunci. Pe când încă mai făceam ziarul cu mâna...

— Şi hârtia nu vă dă nici o indicație ?

— Aproape toate ziarele de provincie au acelaşi furnizor. E hârtie germană. Acum, mă scuzați... Trebuie să termin forma. Pentru ediția de Nievre.

— Îl cunoaşteți pe Jean Metayer?

Bărbatul dădu din umeri.

— Ce părere aveți despre el ?

— Dacă ar fi după cum spune, ar cunoaşte meseria mai bine ca noi. E puțin țicnit. I s-a dat voie să-şi facă de lucru în atelier pentru că patronul e prieten cu contesa...

— Ştie să folosească linotipul ?

— Hm! El aşa spune!

— Mă rog, ar fi în stare să compună acest anunț?

— Poate în două ceasuri... Şi luând de zece ori de la capăt acelaşi rând.

— În ultimul timp, a lucrat cumva la linotip ?

— De unde să ştiu ? Vine, pleacă! Ne agasează pe toți cu procedeele lui de copiere a clişeelor. Mă scuzați... Trenul nu aşteaptă. Şi forma mea a rămas neterminată.

Nu mai era cazul să insiste. Maigret vru să intre iar în atelier, dar se răzgândi când văzu agitația dinăuntru. Minutele acelor oameni erau numărate. Toți alergau încoace şi încolo. Cei care cărau ziare se îmbrânceau repezindu-se spre ieşire.

Reuşi totuşi să tragă deoparte un ucenic, care îşi răsucea o țigară.

— Ce se face cu rândurile de plumb după ce au fost folosite?

— Sunt retopite.

— Când?

— Din două în două zile. Maşina de turnat e acolo, în colț. Atenție, e caldă!

Maigret ieşi, puțin obosit, poate şi puțin descurajat. Se făcuse noapte de-a binelea. Pavajul era mai deschis la culoare ca de obicei, din cauza frigului. In fața unui magazin de confecții, un vânzător care tropăia de frig şi avea guturai se adresa trecătorilor:

— Un pardesiu de iarnă ?... Postavuri frumoase englezeşti, începând de la două sute de franci... Intraţi! Măcar să vedeţi...

Puţin mai departe, în faţă la Cafe de Paris, unde auzeai ciocnindu-se între ele bilele de biliard, Maigret zări maşina galbenă a contelui de Saint-Fiacre.

Intră, îl căută cu privirea şi, negăsindu-l, se aşeză pe o banchetă. Era o cafenea elegantă. Pe o estradă, trei muzicanţi îşi acordau instrumentele şi stabileau numerele de ordine ale melodiilor cu ajutorul a trei cartonaşe purtând fiecare câte o cifră.

Din cabina telefonică se auzea zgomot.

— O bere! comandă Maigret chelnerului.

— Blondă sau brună ?

Dar comisarul încerca să audă vocea din cabină. Nu reuşi. Maurice de Saint-Fiacre ieşi, iar casiera îl întrebă:

— Câte convorbiri ?

— Trei.

— Cu Parisul, nu? Trei ori opt, douăzeci şi patru

Contele îl zări pe Maigret şi se îndreptă foarte natural spre el, aşezându-se alături.

— Nu mi-aţi spus că veniţi la Moulins! V-aş fi luat cu maşina. E adevărat că nu-i acoperită şi că pe vremea asta...

— Aţi vorbit la telefon cu Mărie Vassiliev?

— Nu! Nu văd de ce v-aş ascunde adevărul. Chelner, şi mie o bere! Sau mai bine nu! Ceva cald... un grog... I-am telefonat unui anume domn Wolf. Poate că nu-l cunoaşteţi, dar alţii trebuie să-l cunoască la Quai des Orfevres. Un cămătar, dacă vreţi... Am apelat uneori la el. Am încercat să...

Maigret îl privi curios.

— I-aţi cerut bani ?

— Cu orice dobândă! Dar a refuzat! Nu vă uitaţi aşa la mine! în după-masa asta am trecut pe la bancă...

— La ce oră ?

— Pe la trei. Tânărul pe care îl ştiţi şi avocatul lui tocmai ieşeau de-acolo...

— Voiați să scoateți bani?

— Am încercat! Să nu credeți cumva că vreau să vă inspir milă! Există oameni care, când e vorba de bani, se ruşinează. Eu nu... Ei bine, după ce am trimis la Paris cei patruzeci de mii de franci şi am plătit trenul cu care a plecat Mărie Vassiliev, mi-au mai rămas în buzunar aproape trei sute de franci! Am venit aici nepregătit. Am doar costumul de pe mine... La Paris, datorez câteva mii de franci patroanei imobilului unde locuiesc, care nu-mi va da voie să-mi iau lucrurile...

Vorbea uitându-se la bilele care se rostogoleau pe pluşul verde al mesei de biliard. Jucătorii erau nişte tinerei din oraş, care aruncau din când în când priviri invidioase spre ținuta elegantă a contelui.

— Asta-i tot! Aş fi vrut măcar să fiu în doliu pentru înmormântare. Nu există croitor în zonă care să mă aştepte cu plata două zile... La bancă, mi s-a spus că mama are contul blocat şi că, în plus, creditul se ridică la şapte sute şi ceva de franci... Şi ştiți cine mi-a dat acest răspuns plăcut?

— Fiul administratorului!

— Exact!

Luă o gură de grog fierbinte şi tăcu, privind mai departe biliardul. Orchestra începu un vals vienez, ritmat în mod ciudat de zgomotul bilelor.

Era cald. Atmosfera din cafenea era mohorâtă, în pofida lămpilor electrice. Era vechea cafenea (i<; provincie, cu o singură concesie făcută modernismului - un afiş care anunța: cocteiluri 6 franci.

Maigret fuma alene. Se uita şi el la biliardul luminat puternic de abajururi din carton verde. Din când în când, uşa se deschidea şi, după câteva secunde, erai surprins de valul de aer rece

— Să ne aşezăm în capăt...

Era vocea avocatului din Bourges. Trecu pe lângă masa celor doi, urmat de Jean Metayer, care purta mănuşi de lină albă.

Numai că amândoi priveau drept în față. Ii văzură pe ceilalți doar după ce se aşezară.

Cele două mese erau aproape față în față. Metayer roşi uşor şi comandă cu o voce lipsită de fermitate:

— O ciocolată!

Iar contele glumi cu glas scăzut:

— Scumpetea de el!

0 femeie luă loc la distanță egală de cele două mese, îi adresă chelnerului un zâmbet colegial şi murmură:

— Ca de obicei!

I se aduse un lichior. Se pudră şi îşi rujă buzele. Şi, bătând din pleoape, nu ştia dacă să-şi îndrepte privirea spre o masă sau spre cealaltă.

Să-l atace pe Maigret, solid şi „confortabil"? Sau pe avocat, mai elegant, care o privea deja, schițând un zâmbet?

— Asta e! Voi merge în fruntea cortegiului funerar îmbrăcat în gri! murmură contele de Saint-Fiacre. Doar n-o să împrumut un costum negru de la majordom! Nici n-o să îmbrac o redingotă de-a răposatului meu tată!

În afară de avocat, interesat de femeie, toată lumea privea la masa de biliard cea mai apropiată.

Erau trei. Două erau ocupate. Sfârşitul unei melodii stârnea strigăte de „bravo". După care se auzea iar zgomotul paharelor şi farfuriilor.

— Trei porto!

Uşa se deschidea şi se închidea. Frigul intra, îmblânzit treptat de căldura din jur.

Lămpile celui de-al treilea biliard se aprinseră : casiera răsucise comutatorul electric din spatele ei.

— Treizeci de puncte! spuse o voce.

Şi, către chelner:

— Un sfert de Vichy... Nu! Vittel cu sirop de căpşuni...

Era Emile Gautier, care dădea atent cu cretă capătul tacului. Apoi puse marcatorul la zero. Partenerul său era subdirectorul băncii, mai în vârstă cu zece ani, cu mustăți negre ascuțite.

Abia la a treia lovitură - ratată - îl zări pe Maigret. Salută, puțin jenat. Apoi deveni atât de absorbit de joc, încât nu mai avu timp să se mai uite la cineva.

— Evident, dacă nu vă sperie frigul, aveți un loc în maşina mea, spuse Maurice de Saint-Fiacre. îmi dați voie să vă ofer ceva de băut? Să ştiți că încă n-am ajuns să mă împiedic de un păhărel!...

— Chelner! strigă Jean Metayer. Cere pentru mine numărul 17 la Bourges!

Era numărul tatălui său. Puțin mai târziu, se închidea în cabina telefonică.

Maigret fuma în continuare. Comandase a doua bere. Iar femeia, poate pentru că era cel mai corpolent, îl alesese până la urmă pe el. De fiecare dată când întorcea capul spre ea, îi zâmbea comisarului ca şi cum ar fi fost cunoştințe vechi.

Nici prin minte nu-i trecea că el se gândea la bătrână, cum spunea fiul ei, întinsă pe pat la primul etaj al castelului, prin fața căreia treceau țăranii dându-şi coate.

Dar nu o vedea în felul acesta. Şi-o imagina într-o perioadă când încă nu existau automobile în față la Cafe de Paris şi nimeni nu bea cocteiluri.

În parcul castelului, înaltă şi zveltă, rasată ca o eroină de roman popular, lângă căruțul împins de dădacă...

Maigret era pe atunci doar un puşti, al cărui păr, ca al lui Emile Gautier şi al roşcovanului, se încăpățâna să stea zbârlit în creştetul capului.

Oare nu era gelos pe conte, în dimineața în care cuplul plecase la Aix-les-Bains, într-un automobil - unul dintre primele din ținut - plin de blănuri şi parfumat? Fața nu i se putea vedea sub voaletă. Contele avea ochelari cu lentile groase. Totul semăna cu o răpire eroică. Iar dădaca ținea copilaşul de mână, mişcând-o în semn de rămas bun...

Acum, bătrână era stropită cu apă sfințită şi dormitorul mirosea a lumânări.

Emile Gautier se agita în jurul biliardului, juca la fantezie şi număra cu glas scăzut, pe un ton îngâmfat:

— Şapte...

Ţinti din nou şi câştigă.

— Formidabil! zise cu o voce acră şeful său, cel cu mustăţile ascuţite.

Doi bărbaţi se observau unul pe altul pe deasupra mesei de biliard: Jean Metayer, căruia avocatul cel surâzător îi vorbea tot timpul, şi contele de Saint-Fiacre, care îl opri pe chelner cu un gest moleşit.

— Mai adu-mi un grog!

Maigret se gândea acum la un fluier de cercetaş. Un fluier frumos cu două sunete, din bronz, aşa cum el nu avusese niciodată.

8. VOL 1
CAPITOLUL 8

— Încă o convorbire telefonică! spuse Maigret, oftând, când îl văzu pe Metayer ridicându-se iar.

Îl urmări cu privirea şi constată că nu intra nici în cabină, nici la toaletă. Pe de altă parte, avocatul grăsuţ stătea pe marginea banchetei, de parcă ar fi vrut să se ridice. Se uita la contele de Saint-Fiacre. Ba chiar ai fi zis că voia să schiţeze un zâmbet.

Oare prezenţa comisarului era inoportună? În orice caz, scena îi amintea lui Maigret unele poveşti din tinereţe : trei sau patru amici într-un local asemănător; două femei la celălalt capăt al sălii; discuţii, ezitări, chelnerul rugat să le ducă un bilet...

Avocatul era în aceeaşi stare de agitaţie. Femeia aşezată la două mese de Maigret se înşelă, crezând că ea era cea vizată.

Zâmbi, deschise poşeta şi se pudră puțin.

— Mă întorc imediat! îi spuse comisarul tânărului conte.

Traversă sala în direcția urmată de Metayer şi văzu o uşă pe care nu o remarcase. O deschise şi descoperi un culoar lat cu covor roşu. La celălalt capăt, o tejghea cu un registru mare, o centrală telefonică, o recepționeră. Metayer tocmai termina ceva de discutat cu femeia de la recepție şi plecă exact în momentul când Maigret se apropia de el.

— Ați spus prima stradă la stânga? Mulțumesc, domnişoară!

Nu se ascundea de comisar. Nu părea enervat de prezența lui. Dimpotrivă! Iar privirea lui era aproape veselă.

— Nu ştiam că aici e şi hotel, îi spuse Maigret fetei.

— V-ați cazat în altă parte ? N-ați făcut bine. Aici e cel mai bun hotel din Moulins.

— Nu l-ați avut client pe contele de Saint-Fiacre ?

Fata vru să râdă, apoi deveni imediat serioasă.

— Ce-a făcut? întrebă ea, cu oarecare îngrijorare. E a doua oară în cinci minute când...

— Unde l-ați trimis pe cel dinaintea mea?

— Voia să ştie dacă domnul conte de Saint-Fiacre a ieşit din hotel în cursul nopții de sâmbătă spre duminică. Deocamdată nu pot să răspund, pentru că paznicul de noapte n-a sosit încă. Atunci, domnul a întrebat dacă avem un garaj şi s-a dus acolo.

La naiba! Maigret trebuia să se țină după Metayer!

— Şi garajul e pe prima stradă la stânga! spuse el, puțin înciudat.

— Exact! E deschis toată noaptea.

Jean Metayer se mişcase repede, pentru că, atunci când Maigret intră pe strada cu pricina, el tocmai ieşea fluierând uşor. Paznicul mânca într-un colț.

— Aceeaşi întrebare ca a domnului care tocmai a plecat... Maşina galbenă... A venit cineva s-o ia în cursul nopții de sâmbătă spre duminică?

Pe masă se afla o bancnotă de zece franci. Maigret puse şi el una alături.

— Da, pe la miezul nopții!

— Şi când a fost adusă înapoi ?

— Cam pe la trei dimineața...

— Era murdară?

— Aşa şi aşa. După cum vedeți, nu plouă...

— Erau doi, nu? Un bărbat şi o femeie...

— Nu! Doar un bărbat.

— Mic de statură şi slab?

— Ba nu! Foarte înalt si zdravăn.

Contele de Saint-Fiacre, evident!

Când se întoarse la cafenea, orchestra cânta din nou, iar Maigret remarcă imediat că mi mai era nimeni la masa unde stătuseră Metayer şi însoțitorul său.

Dar, în clipa următoare, îl găsi pe avocat aşezat chiar pe locul lui, alături de contele de Saint-Fiacre.

Când îl văzu pe comisar, bărbatul se ridică de pe banchetă.

— Scuzați-mă... Nu, nu! Vă las locul. Vă rog!

Dar nu plecă. Se aşeză pe scaunul din față.

Era foarte expansiv, cu pometii uşor îmbujorați, ca atunci când te grăbeşti să sfârşeşti un demers delicat. Privirea lui părea că îl caută pe Jean Metayer, care nu se vedea nicăieri.

— Veți înțelege de îndată, domnule comisar. Nu mi-aş fi permis să vin la castel. E ceva normal. Dar dacă întâmplarea a vrut să ne întâlnim pe teren neutru, dacă pot să mă exprim astfel...

Se străduia să zâmbească. După fiecare frază, părea că îşi salută interlocutorii, că le mulțumeşte pentru încuviințarea lor.

— Într-o situație atât de dificilă ca aceasta, este inutil, după cum îi spuneam şi clientului meu, să complicăm şi mai mult lucrurile printr-o susceptibilitate exagerată... Domnul Jean Metayer a înțeles asta foarte bine... Şi, când ați sosit, domnule comisar, tocmai îi spuneam contelui de Saint-Fiacre că nu dorim decât să ne înțelegem...

Comisarul mormăi:

— Zău?

Şi în sinea lui: „Să ştii, nenişorule, că te poți considera norocos dacă în cinci minute nu primeşti una peste bot de la domnul căruia îi vorbeşti cu o voce atât de suavă..."

Jucătorii de biliard continuau să se agite în jurul meselor tapisate cu material verde. Femeia se ridică, îşi lăsă poşeta pe masă şi se îndreptă spre celălalt capăt al sălii.

„Alta care a luat plasă! I s-a aprins un beculeț: oare Metayer n-a ieşit afară ca să-i poată vorbi fără martori? Aşa că pleacă în căutarea lui..."

Maigret nu se înşelase. Cu mâna în şold, femeia se plimba de colo-colo, în căutarea tânărului!

Avocatul turuia întruna.

— E vorba de interese foarte complexe şi suntem dispuşi, în ceea ce ne priveşte...

— Să ce ? i-o tăie scurt Maurice de Saint-Fiacre.

— Păi... să...

Luă din greşeală paharul lui Maigret şi bău din el, ca să facă ceva.

— Ştiu că locul s-ar putea să fie prost ales. La fel şi momentul... Dar gândiți-vă că noi cunoaştem mai bine ca oricine situația financiară a...

— A mamei mele ! Şi ?

— Clientul meu, dintr-o delicatețe care îl onorează, a preferat să se mute la han...

Pârlitul de avocat! Acum, când Maurice de Saint-Fiacre îl privea în ochi, cuvintele abia îi ieşeau din gură.

— Mă înțelegeți, nu-i aşa, domnule comisar? Ştim că există un testament la notar... Fiți liniştiți ! Drepturile domnului conte sunt respectate. Dar Jean Metayer a moştenit şi el ceva... Situația financiară e proastă. Clientul meu o cunoaşte cel mai bine...

Maigret îl admira pe Saint-Fiacre, care reuşea să fie de un calm aproape angelic. Ba chiar schița un zâmbet.

— Da! A fost un secretar model! spuse el fără ironie.

— Nu uitați că e un băiat de familie foarte bună, care a primit o educație solidă. Îi cunosc părinții. Tatăl său...

— Să revenim la avere!

Era prea frumos. Avocatului aproape că nu-i venea să-şi creadă urechilor.

— Permiteți să ofer un rând? Chelner! Acelaşi lucru, domnilor ? Mie adu-mi un Raphael cu lămâie.

Femeia se întorcea la masă cu un aer posac, pentru că nu găsise nimic şi hotărâse acum să-şi încerce norocul cu jucătorii de biliard.

— După cum spuneam, clientul meu e gata să vă ajute... Există unele persoane de care se fereşte. Are să vă spună chiar el că unii oameni fără prea multe scrupule au făcut operațiuni destul de suspecte... In sfirşit...

Era partea cea mai grea! Totuşi, avocatul înghiți în sec şi continuă:

— Ați găsit casa de bani a castelului goală. Dar este indispensabil ca doamna mama dumneavoastră...

— Doamna mama dumneavoastră! repetă Maigret cu admirație.

— Doamna mama dumneavoastră..., continuă avocatul fără să clipească. Ce spuneam?... Da! Funeraliile trebuie să fie demne de familia Saint-Fiacre. Până când treburile se vor aranja cât mai bine în interesul fiecăruia, clientul meu se va strădui...

— Adică va oferi cu împrumut fondurile necesare înmormântării... Nu?

Maigret nu îndrăznea să se uite la conte. Îl privea fix pe Emile Gautier, care dădea o nouă serie de lovituri magistrale, şi aştepta, crispat, vacarmul care avea să izbucnească la masa lor.

Dar nu! Maurice de Saint-Fiacre se ridică şi se adresă celui care tocmai intrase.

— Luați loc la masa noastră, domnule.

Era Metayer. Tocmai atunci intrase, iar avo catul probabil că îi explicase prin semne că totul mergea bine.

— Un Raphael cu lămâie ? Chelner!

În sală răsunară aplauze, pentru că melodia se sfârşise. Acum era mai jenant, pentru că vocile răsunau mai tare. Tăcerea era întreruptă doar de ciocnirea bilelor.

— I-am spus domnului conte, care a înțeles foarte bine...

— Pentru cine e aperitivul?

— Ați venit de la Saint-Fiacre cu taxiul, domnilor? în acest caz, pot să vă duc înapoi cu maşina mea. O să ne înghesuim puțin, pentru că trebuie să-l duc şi pe domnul comisar... Chelner, plata! Ba nu! Vă rog... Am făcut eu cinste...

Dar avocatul se ridicase şi îndesa o bancnotă de o sută de franci în mâna chelnerului, care întrebă:

— Pentru tot?

— Sigur! Sigur!

Iar contele rosti, zâmbind cât se poate de politicos :

— Sunteți prea gentil.

Emile Gautier, care îi privea cum pleacă împreună şi cum se întrec în amabilități la ieşire, uită că avea de jucat.

* * *

Avocatul stătea în față, alături de conte, care conducea. În spate, Maigret abia dacă îi lăsa un locşor şi lui Jean Metayer. Era frig. Farurile nu erau destul de puternice. Maşina nu avea tobă de eşapament şi făcea mult zgomot, ceea ce îi împiedica să vorbească.

Oare Maurice de Saint-Fiacre obişnuia să conducă maşina cu o asemenea viteză? Să fi fost o mică răzbunare? Oricum, străbătură cei douăzeci şi cinci de kilometri dintre Moulins şi castel în mai puțin de un sfert de oră, luând virajele brusc, gonind prin întuneric, evitând la un moment dat în ultima clipă o şaretă care mergea pe mijlocul drumului şi care îl obligă pe conte să urce pe taluz.

Fețele le erau biciuite de vânt. Maigret îşi strângea cu amândouă mâinile gulerul pardesiului. Maşina traversă satul

fără să reducă viteza. Abia dacă ghiciră lumina hanului, apoi clopotnița ascuțită a bisericii.

Urmă o oprire bruscă şi călătorii se pomeniră aruncați unul peste altul. Ajunseseră la peron. Servitorii puteau fi văzuți cum mâncau în bucătăria de la subsol. Cineva râdea în hohote.

— Vă rog să-mi permiteți, domnilor, să vă invit la cină...

Metayer şi avocatul se priviră, ezitând. Contele îi împinse înăuntru, bătându-i prieteneşte pe umăr.

— Vă rog... E rândul meu, nu?...

Şi, în hol:

— Din păcate, nu va fi o cină foarte veselă...

Maigret ar fi vrut să-i spună câteva cuvinte între patru ochi, dar contele nu-i lăsă timp şi deschise uşa fumoarului.

— Vă rog să mă scuzați câteva clipe, timp în care vă invit să luați un aperitiv! Trebuie să dau câteva ordine... Ştii unde sunt sticlele, domnule Metayer? A mai rămas ceva ce se poate bea?

Apăsă pe butonul unei sonerii electrice. Majordomul sosi într-un târziu cu gura plină şi şervetul în mână.

Maurice de Saint-Fiacre i-l smulse cu un gest scurt.

— Mi-l chemi aici pe administrator. Apoi suni la casa parohială şi la doctor.

Şi, către ceilalți:

— Mă scuzați!

Telefonul se afla în hol. Acesta, ca şi restul castelului, era prost luminat. La Saint-Fiacre nu exista electricitate, castelul trebuia să-şi producă singur curentul electric şi motorul era prea slab. Becurile, în loc să dea o lumină albă, aveau filamentul doar înroşit, ca în unele tramvaie atunci când se opresc.

Peste tot erau zone de umbră, unde abia dacii distingeai obiectele.

— Alo!... Da, țin neapărat... Mulțumesc, doctore.

Avocatul şi Metayer erau neliniştiți. Dar încă ii u îndrăzneau să-şi mărturisească îngrijorarea. Jean Metayer

rupse tăcerea, întrebându-l pe comisar:

— Ce să vă ofer ? Nu cred că a mai rămas porto... în schimb, sunt tării...

Toate încăperile de la parter se înşirau una după alta, despărțite de uşi larg deschise. Mai întâi sufrageria. Apoi salonul şi fumoarul, unde se aflau cei trei bărbați. În sfârşit, biblioteca, unde tânărul se duse după băutură.

— Alo... Da... Sigur?... Ne vedem mai îndată...

Contele termină de telefonat, străbătu tot

culoarul şi urcă la etaj, unde paşii lui se opriră în dreptul camerei în care se afla moarta.

În hol se auziră alți paşi, mai grei. Cineva bătu la uşă şi intră. Era administratorul.

— M-ați chemat?

Băgă însă de seamă că tânărul conte nu era acolo, se uită uluit la cele trei persoane aflate în fumoar, se trase înapoi şi se opri să-i ceară lămuriri majordomului care tocmai sosea.

— Sifon ? întrebă Jean Metayer.

Iar avocatul, plin de bunăvoință, tuşi uşor .şi spuse:

— Amândoi avem nişte profesiuni ciudate, domnule comisar. Sunteți de mult timp în poliție ? Eu m-am înscris în barou de aproape cincisprezece ani. Şi vreau să vă spun că am luat parte la evenimentele cele mai tulburătoare care se pot imagina... Sănătate! Noroc, domnule Metayer! îmi pare bine pentru dumneata de întorsătura pe care au luat-o...

Vocea contelui răsună pe coridor:

— Ei bine, vei găsi! Telefonează-i fiului dumitale, care joacă biliard la Cafe de Paris, la Moulins. Va aduce tot ce trebuie.

Uşa se deschise şi contele intră.

— Băutură aveți? Nu mai sunt țigări de foi aici?

Se uită la Metayer cu o privire întrebătoare.

— Doar țigări obişnuite... Nu fumez decât...

Tânărul nu-şi sfârşi fraza şi întoarse capul, jenat.

— O să vă aduc...

— Domnilor, vă rog să scuzați cina foarte modestă. Suntem departe de oraş şi...

— Ei, hai! Lăsați! interveni avocatul, asupra căruia alcoolul începea să-şi facă efectul. Sunt convins că va fi foarte bine. E portretul cuiva din familie ?

Arăta spre tabloul de pe peretele salonului, care reprezenta un bărbat într-o redingotă rigidă, la gât cu un guler scrobit.

— E tatăl meu.

— Da! îi semănați.

Servitorul îl aduse pe doctorul Bouchardon, care privi în jur cu circumspecție, ca şi cum ar fi presimțit o dramă. Dar Maurice de Saint-Fiacre îl întâmpină vesel.

— Intră, doctore! Presupun că-l cunoşti pe Jean Metayer... Avocatul său.. Un om fermecător, ai să vezi... Iar pe domnul comisar...

Cei doi bărbați dădură mâna şi, după câteva clipe, doctorul mormăia la urechea lui Maigret:

— Ce-ați pus la cale aici ?

— Nu eu... El!

Avocatul, ca să aibă o ocupație, se ducea mereu la măsuța unde îşi avea paharul, fără să-şi dea seama că bea mai mult decât ar fi trebuit.

— Ce minune, acest castel vechi! Şi ce cadru potrivit pentru un film! Asta îi şi spuneam deunăzi procurorului din Bourges, căruia nu-i plac deloc filmele... Dacă se filmează în decoruri care...

Era în vervă, încerca mereu să capteze interesul cuiva.

Contele se apropiase de Metayer şi se purta față de el cu o amabilitate neliniştitoare.

— Lucrul cel mai trist, aici, sunt serile lungi de iarnă, nu-i aşa?... Pe vremea mea, îmi amintesc că tata avea obiceiul să-i invite şi el la cină pe doctor şi pe preot. Nu erau tot cei de azi... doctorul era şi atunci un necredincios, iar discuțiile ajungeau inevitabil la subiecte filozofice. Ce spuneam eu!?...

Preotul, cu cearcăne la ochi, cu o atitudine reținută, se oprise în prag, fără să ştie ce să spună.

— Îmi cer scuze pentru întârziere, dar...

Prin uşile deschise, puteau fi văzuți doi servitori pregătind masa în sufragerie.

— Serveşte-l cu ceva şi pe părintele...

Contele i se adresase lui Metayer. Maigret

observă că Maurice de Saint-Fiacre evita să bea. Avocatul însă avea să fie curând ameţit de tot. Tocmai îi explica doctorului, care se uita năucit la comisar:

— Pur şi simplu, puțină diplomație ! Sau, dacă preferați, cunoaşterea sufletului omenesc. Au aproape aceeaşi vârstă, amândoi sunt de familie bună... Spuneți-mi, de ce s-ar fi uitat unul la altul cu duşmănie ? N-au interese conexe ? Lucrul cel mai ciudat...

Râse. Bău o gură de alcool şi continuă:

— ... e că totul s-a petrecut din întâmplare, într-o cafenea. Uite că aceste simpatice cafenele de provincie, unde te simți ca acasă, au ceva bun...

Afară se auzi zgomotul unui motor. Contele intră puțin mai târziu în sufragerie, unde se afla

administratorul, şi toți putură să-i audă ultimele cuvinte:

— Da, amândoi!... Dacă vrei!... E un ordin !...

Apoi sună telefonul. Contele se întorsese în

mijlocul invitaților. Majordomul intră în fumoar.

— Ce-i?

— Antreprenorul de pompe funebre... întreabă la ce oră poate să aducă sicriul...

— Când doreşte.

— Bine, domnule conte!

Apoi, stăpânul casei se adresă invitaților:

— Vă poftesc la masă! Am cerut să aducă din pivniță ultimele sticle de vin bun. După dumneavoastră, părinte... Cam ducem lipsă de doamne, dar...

Maigret vru să-l rețină puțin trăgându-l de mânecă. Dar celălalt îl privi în ochi cu o umbră de agasare, îşi trase mâna brusc şi intră în sufragerie.

— L-am invitat pe domnul Gautier, administratorul nostru, ca şi pe fiul său, care e un băiat de viitor, să ni se alăture la masă...

Maigret se uită la părul funcționarului şi, în pofida îngrijorării, nu se putu abține să nu zâmbească. Tânărul avea părul umed. Înainte de a veni la castel, îşi potrivise cărarea, se spălase pe față şi pe mâini şi îşi schimbase cravata

— La masă, domnilor!

Şi comisarul avu convingerea că tânărul Saint-Fiacre îşi înăbuşă un suspin. Dar nimeni nu observă nimic, pentru că doctorul deturnase fără să vrea atenția celorlalți, apucând o sticlă prăfuită şi murmurând:

— Încă mai aveți Hospice de Beaune 1896? Credeam că ultimele sticle au fost achiziționate de restaurantul Larue şi că...

Restul se pierdu în zgomotul făcut de mişcarea scaunelor. Preotul, cu mâinile împreunate pe fața de masă, cu capul plecat, murmura rugăciunea.

Maigret observă felul insistent în care îl privea contele de Saint-Fiacre.

9. VOL 1
CAPITOLUL 9

Dintre toate încăperile castelului, sufrageria îşi pierduse cel mai puțin caracterul, datorită lambriurilor sculptate ce acopereau pereții până în tavan. In plus, era mai mult înaltă decât largă, ceea ce o făcea nu doar solemnă, ci şi lugubră, pentru că aveai impresia că mănânci într-un puț.

Pe fiecare panou se aflau două lămpi electrice, becuri din acelea lunguiețe care imită luminările, inclusiv prelingerea de ceară topită.

În mijlocul mesei trona un sfeşnic adevărat cu şapte braţe, în care erau înfipte şapte luminări adevărate.

Contele de Saint-Fiacre şi Maigret stăteau faţă în faţă, dar nu se puteau vedea decât dacă îşi îndreptau spatele şi priveau pe deasupra flăcărilor.

La dreapta contelui stătea preotul; la stânga, doctorul Bouchardon. Hazardul îl aşezase pe Jean Metayer la un capăt de masă şi pe avocat la celălalt capăt. Iar de o parte şi de alta a comisarului stăteau administratorul şi Emile Gautier.

Majordomul intra uneori în lumină ca să servească mesenii, dar cum se retrăgea doi metri, cum era înghiţit de umbră şi nu i se mai vedeau decât mâinile cu mănuşi albe.

— N-aţi zice că parcă am fi într-un roman de Walter Scott? întrebă contele, cu o voce indiferentă.

Maigret ciuli urechea, pentru că percepuse o intenţie, ghicind că urma să înceapă ceva.

Erau abia la gustări. Pe masă se aflau, amestecate, vreo douăzeci de sticle de vin alb şi roşu, iar fiecare se servea după dorinţă.

— Un singur detaliu nu se potriveşte..., continuă Maurice de Saint-Fiacre. într-un roman de Walter Scott, biata bătrână de sus s-ar fi pornit dintr-o dată să ţipe...

Preţ de câteva secunde, toţi se opriră din mestecat şi simţiră parcă un curent de aer rece.

— Auzi, Gautier, a fost lăsată singură?

Administratorul înghiţi în grabă şi bâigui:

— Ea... Da... Nu e nimeni în camera doamnei contese...

— Probabil că e destul de trist!

În acel moment, un picior atinse cu insistenţă piciorul lui Maigret, dar comisarul nu avea cum să ghicească cine îi făcea semn. Masa era rotundă. Oricare putea să-i atingă piciorul. Şi incertitudinea lui Maigret era departe de a se risipi, pentru că, în cursul serii, semnele pe sub masă aveau să continue într-o cadenţă din ce în ce mai rapid.

— A primit multă lume astăzi?

Te simțeai jenat auzindu-l cum vorbea despre mama lui ca despre o persoană în viață, şi comisarul constată că Jean Metayer era atât de afectat, încât se oprise din mâncat şi se uita în gol, din ce în ce mai încercănat.

— Aproape pe toți fermierii de la noi! răspunse administratorul cu o voce gravă.

Când majordomul zărea o mână întinsă spre o sticlă, se apropia fără zgomot. Vedeai cum îi apare brațul negru terminat cu o mănuşă albă. Lichidul curgea. Şi totul se făcea atât de discret, cu atâta îndemânare, încât avocatul, mai cherchelit decât ceilalți, repetă de trei-patru ori experiența, fascinat.

Urmărea cu admirație acel braț care nici măcar nu-i atingea umărul. în cele din urmă, nu mai putu rezista.

— Impresionant! Domnule majordom, eşti un as şi, dacă mi-aş putea permite un castel, te-aş lua în serviciul meu...

— Eh, castelul va fi curând de vânzare pe Mitru o sumă modestă...

De data aceasta, Maigret se încruntă, privindu-l pe conte care vorbea cu o voce neobişnuit de indiferentă, dar şi puțin bizară. Aceste replici aveau totuşi ceva scrâşnit. Îi cedau nervii? Sau era numai un mod sinistru de a glumi?

— Pui cu trufe ! anunță el, pe când majordomul aducea felurile la masă.

Apoi, imediat, cu aceeaşi voce nepăsătoare:

— Asasinul va mânca pui cu trufe, ca şi ceilalți !

Brațul majordomului se strecura printre meseni. Vocea administratorului rosti cu o tristețe comică:

— O, domnule conte!...

— Ba da! Ce-i atât de extraordinar ? Asasinul se află aici, nu încape nici o îndoială! Dar asta nu trebuie să vă taie pofta de mâncare, părinte! Cadavrul se află şi el în casă, şi asta nu ne împiedică să mâncăm... Albert, puțin vin pentru părinte!

Piciorul atinse din nou uşor glezna lui Maigret, care lăsă să-î scape şervetul, se aplecă sub masă, dar prea târziu. Când se

ridică, tânărul conte continuă, fără să se oprească din mâncat:

—Vorbeam adineauri de Walter Scott, din cauza atmosferei care domneşte în această încăpere, dar mai ales din pricina asasinului. în fond, e un priveghi, nu?... Înmormântarea are loc mâine dimineață şi, probabil, nu ne vom mai despărți până atunci... Domnul Metayer are totuşi meritul de a fi umplut pivnița de băuturi cu un whisky excelent!

Maigret încerca să-şi aducă aminte cât băuse contele de Saint-Fiacre. în orice caz, mai puțin decât avocatul, care exclamă:

— Excelent! Foarte adevărat! Dar clientul meu e nepot de podgorean şi...

— Ziceam... ce ziceam? A, da! Albert, umple paharul părintelui... Spuneam că, de vreme ce asasinul se află aici, ceilalți par a fi nişte juraţi. Şi de aceea reuniunea noastră pare desprinsă dintr-un roman de Walter Scott... Trebuie să remarcați însă că, în realitate, asasinul nu riscă nimic. Nu-i aşa, domnule comisar?... Nu-i o crimă să strecori o foaie de hârtie într-o carte de rugăciuni. .. Apropo, doctore... Când a avut mama ultima criză ?

Doctorul îşi şterse buzele şi se uită în jur cu un aer posac:

— Acum trei luni, când ați telegrafiat de la Berlin că zăceați bolnav într-o cameră de hotel şi că...

— Ceream gologani, aşa!

— Am anunțat în acel moment că următoarea emoție violentă îi va fi fatală.

— Astfel încât... Ia să vedem... Cine ştia? Jiian Metayer, bineînțeles... Eu, evident!... Taica Gautier, care aproape că face parte din familie... în sfârşit, dumneata şi părintele...

Bău pe nerăsuflate paharul de vin, apoi se strâmbă şi zise:

— Vreau să spun că, în mod logic, aproape toți putem fi consideraţi posibili vinovați... Dacă vă amuză...

Ai fi zis că alegea înadins cuvintele cele mai şocante.

— ... dacă vă amuză, vom examina cazul fiecăruia în parte. Să începem cu părintele. Avea vreun interes s-o omoare

pe mama ? Veți vedea că răspunsul nu-i chiar atât de simplu pe cât pare. Las deoparte problema banilor...

Preotul, indignat, făcu un gest ca şi cum ar fi vrut să se ridice.

— Părintele nu avea nimic de câştigat... e un mistic, un apostol, aproape un sfânt. Dar are o enoriaşă ciudată, a cărei comportare stârneşte scandal. Când dă fuga la biserică precum cel mai fervent dintre credincioşi, când întronează păcatul la Saint-Fiacre... Ba da! Nu face mutra asta, Metayer! Să spunem lucrurilor pe nume. Facem, dacă vreți, psihologie superioară... Părintele e însufleţit de o credință atât de arzătoare, încât aceasta ar putea să-l împingă la unele acte violente... Amintiți-vă de vremea când păcătoşii erau arşi ca să fie purificați... Mama e la slujbă în biserică. S-a împărtăşit... S-a purificat... Dar, foarte curând, va cădea iar în păcat şi va stârni din nou scandal. Dacă moare acolo, pe scaunul ci din biserică, purificată...

— Dar..., începu preotul, care avea lacrimi mari în ochi şi se ținea de masă ca să rămână calm.

— Vă rog, părinte... facem psihologie. Vreau să vă dovedesc că persoanele cele mai austere pot, să fie bănuite de cele mai mari atrocități... Dacă trecem acum la doctor, sunt mai încurcat. Nu-i un sfânt. Şi ceea ce-l salvează e faptul că nici nu e un savant... Fiindcă un savant ar fi putut face figura cu bucata de hârtie în cartea de rugăciuni ca să experimenteze rezistența unei inimi bolnave...

Zgomotul furculițelor aproape că încetase de tot. Iar privirile erau fixe, neliniştite, chiar rătăcite. Doar majordomul umplea paharele în tăcere, cu o regularitate de metronom.

— Sunteți lugubri, domnilor! Oare nişte oameni inteligenți, precum cei de față, nu pot să abordeze anumite subiecte ? Serveşte mai departe, Albert!... Aşadar, îl excludem pe doctor, neputând să-l considerăm savant sau cercetător. Mediocritatea lui l-a salvat...

Râse scurt şi se întoarse spre administrator.

— A venit rândul dumitale, Gautier! Caz mai complex... Privim lucrurile din aceeaşi perspectivă, nu? Atunci, văd două eventualități...întâi, eşti administratorul model, omul integru care îşi consacră viața stăpânilor şi castelului în preajma căruia s-a născut. Nu te-ai născut în preajma lui, dar n-are importanță. în acest caz, treaba e cam încurcată... Familia de Saint-Fiacre are un singur moştenitor de parte bărbătească. Iar averea se duce, bucată cu bucată, pe sub nasul acestui moştenitor. Contesa se comportă ca o smintită.

Oare nu e timpul să salvezi ce-a mai rămas?... Frumos şi nobil ca într-un roman de Walter Scott, iar cazul dumitale seamănă atunci cu cel al părintelui... Dar există şi cazul contrar! Nu mai eşti administratorul model. Eşti o canalie care, de ani de zile, profiți şi abuzezi de slăbiciunea stăpânilor. Fermele care trebuie vândute sunt cumpărate de tine pe sub mână. Ipotecile le răscumperi tot tu... Nu te supăra, Gautier! Preotul s-a supărat? Şi totuşi, încă n-am terminat... Aproape că eşti adevăratul proprietar al castelului...

— Domnule conte!

— Nu ştii să joci? Ți-am spus că ne jucăm! Ne jucăm de-a comisarii, cum e vecinul dumitale... Se apropie momentul în care contesa va vinde totul, şi atunci se va băga de seamă că ai profitat de situație. Oare n-ar fi mai bine ca doamna contesă să moară frumuşel, ceea ce o va feri, în plus, de traiul în sărăcie?...

Se întoarse spre majordom, umbră în umbră, demon cu două mâini de un alb ca de cretă.

— Albert! Adu-mi revolverul tatălui meu!

Îşi turnă vin în pahar, turnă şi în cele ale vecinilor săi, apoi îi întinse sticla lui Maigret.

— Vreți să serviți mai departe? Uf! Aproape că am ajuns la jumătatea jocului... Dar să-l aşteptăm pe Albert. Domnule Metayer, nu beți...

Se auzi un „mulțumesc" sugrumat.

— Nici dumneavoastră, maestre?

Avocatul răspunse cu gura plină, cu limba împleticită :

— Mulțumesc! Mulțumesc! Am tot ce-mi trebuie... Știți că ați fi un procuror nemaipomenit?

Numai el făcea haz, mâncând cu o poftă indecentă şi golind pahar după pahar, când vin roşu, când alb, fără să-şi dea măcar seama de diferență.

Clopotul cel mic al bisericii bătu de zece seara. Albert aduse un revolver mare, i-l întinse contelui şi acesta verifică dacă era încărcat.

— Perfect ! Îl aşez aici, în mijlocul mesei, care e rotundă. Remarcați, domnilor, că se află la distanță egală de fiecare... Am examinat trei cazuri. Acum vom examina alte trei. Dați-mi voie să fac întâi o predicție! Ei bine, ca să rămânem în tradiția şi în nota lui Walter Scott, vă anunț că, mai înainte de a se face miezul nopții, asasinul mamei mele va fi mort!

Maigret îi aruncă o privire pătrunzătoare peste masă şi văzu doi ochi foarte strălucitori, ca şi cum contele ar fi fost beat. În acelaşi moment, un picior îl atinse din nou.

— Acum, continuu... Dar mâncați-vă salata!... Trec la vecinul dumneavoastră din stânga, domnule comisar, adică la Emile Gautier. Un băiat serios, muncitor, care, cum se zice la decernarea premiilor, s-a ridicat prin propria valoare şi printr-un efort susținut... A putut oare să ucidă?

O primă ipoteză: a lucrat pentru tatăl său, în înțelegere cu el... Merge în fiecare zi la Moulins. El cunoaşte cel mai bine situația financiară a familiei. Ii este foarte uşor să ia legătura cu un tipograf sau cu un muncitor din tipografie... Să trecem peste asta! A doua ipoteză... Mă vei scuza, Metayer, că-ți spun, dacă încă nu ştiai, că aveai un rival. Emile Gautier nu-i o frumusețe. Totuşi, a ocupat înaintea ta locul pe care îl ocupai cu atâta tact... Sunt câțiva ani de-atunci. Să-şi fi făcut unele speranțe? Oare, de atunci încoace, s-a întâmplat să mai emoționeze inima prea sensibilă a mamei mele ?... Adevărul este că a fost protejatul ei oficial şi că îi era permisă orice ambiție. Dar ai venit tu... Şi i-ai luat locul... Moartea contesei însemna în acelaşi timp şi îndreptarea bănuielilor asupra ta...

Maigret nu mai asistase niciodată la o scenă atât de neplăcută. Totul i se părea odios, de-a dreptul un sacrilegiu! Maurice de Saint-Fiacre vorbea cu o exaltare de beţiv. Iar ceilalţi se întrebau dacă vor rezista până la capăt, dacă trebuiau să stea acolo şi să suporte scena sau să se ridice şi să plece.

— După cum vedeţi, plutim în plină poezie! Ar trebui să ştiţi că nici contesa, dacă ar putea să vorbească, n-ar fi în stare să ne dea cheia misterului. Doar asasinul îşi cunoaşte crima... Mănâncă, Emile Gautier! Nu te lăsa impresionat, ca tatăl tău, care pare să se simtă cam... Albert! Vezi dacă au mai rămas câteva sticle de vin!... Acum e rândul dumitale, tinere!

Şi se întoarse zâmbind spre Metayer, care se ridică de pe scaun ca împins de un arc.

— Domnule, avocatul meu...

— Stai jos, ce naiba! Şi nu ne face să credem că la vârstă ta nu ştii de glumă!

Maigret îl privi în timp ce rostea aceste cuvinte şi constată că fruntea contelui era plină de broboane de transpiraţie.

— Nu încercăm să ne facem mai buni decât suntem. Nu-i aşa ? Bine! Văd că ai început s:i pricepi. Ia un fruct! Ajută la digestie...

Era o căldură insuportabilă, şi Maigret se întrebă cine stinsese becurile, lăsând aprinse doar lumânările de pe masă.

— Cazul tău e atât de simplu, încât devine lipsit de interes. Ai jucat un rol prea puţin amuzant, pe care nimeni nu poate accepta să-l joace multă vreme... în sfârşit, ai fost trecut în testament. Acest testament ar fi putut fi schimbat în orice moment. O moarte subită, şi gata! Erai liber! Culegeai roadele... sacrificiului tău. Şi, pe urmă, te puteai întoarce acasă să te căsătoreşti liniştit cu o fată de pe la tine.

— Pardon! interveni avocatul, într-un mod atât de comic, încât Maigret nu-şi putu reţine zâmbetul.

— Gura! Bea!

Maurice de Saint-Fiacre vorbea pe un ton ferm. Era beat, nu încăpea nici cea mai mică îndoială. Avea acea limbariță proprie beţivilor, amestec de brutalitate şi finețe, de uşurință în exprimare şi de cuvinte înghițite.

— N-am mai rămas decât eu!

Îl strigă pe Albert.

— Auzi, amice, du-te sus! Cred că e foarte lugubru pentru mama să stea singură...

Maigret văzu privirea întrebătoare a servitorului îndreptându-se spre bătrânul Gautier, care clipi afirmativ.

— O clipă! Pune mai întâi sticlele pe masă. Şi cele de whisky... Presupun că nimeni nu mai ține acum la protocol...

Se uită la ceas.

— Unsprezece şi zece... Am vorbit atât de mult, încât n-am auzit clopotele de la biserică, părinte.

Şi, văzând că majordomul împingea uşor revolverul, aşezând sticlele de whisky pe masă, contele interveni:

— Atenție, Albert! Trebuie să rămână la distanță egală de fiecare...

După ce majordomul închise uşa, Maurice de Saint-Fiacre exclamă:

— Gata! Am mai rămas doar eu! Nu-i o noutate pentru nimeni dacă spun că n-am făcut niciodată ceva bun. Poate doar când trăia tata... Dar, de vreme ce a murit pe când aveam doar şaptesprezece ani... Sunt lefter. Toți o ştiu! Unele ziare vorbesc despre asta aproape pe față... Cecuri fără acoperire... O tapez pe mama de bani cât mai des posibil... Inventez boala de la Berlin ca să obțin câteva mii de franci... Episodul ăsta se apropie, într-un fel, de figura cu cartea de rugăciuni!... Dar ce se întâmplă? Banii care mi se cuvin sunt cheltuiți de nişte mici ticăloşi ca Metayer. Scuze, amice... Facem în continuare psihologie transcendentă... Curând nu va mai rămâne nimic. Îi telefonez mamei în momentul în care un cec fără acoperire mă va duce direct la închisoare. ... refuză să plătească. Lucru uşor de dovedit pe bază de mărturii... în fine, dacă situația continuă, peste câteva

săptămâni nu va mai rămâne nimic din avutul meu. Două ipoteze, ca în cazul lui Emile Gautier. Prima...

Maigret nu mai fusese niciodată în cariera lui într-o împrejurare atât de penibilă. Şi, poate pentru prima oară, simțea foarte clar că nu e la înălțimea situației. Evenimentele îl depăşeau. Uneori credea că înțelege, dar, în clipa următoare, o frază a contelui repunea totul în discuție.

Şi mai era şi acel picior insistent care îi făcea semn pe sub masă!

— Hai să vorbim de altceva! îndrăzni să propună avocatul, beat-turtă.

— Domnilor..., începu preotul.

— Pardon! Trebuie să-mi acordați atenție cel puțin până la miezul nopții! Vorbeam de prima ipoteză... Perfect! M-ați făcut să-mi pierd şirul ideilor...

Şi, ca şi cum asta l-ar fi ajutat să-l regăsească, îşi umplu un pahar cu whisky.

— Ştiu că mama e foarte sensibilă. Strecor hârtia în cartea ei de rugăciuni, ca s-o sperii şi, prin asta, s-o înduioşez, cu ideea de a reveni a doua zi să-i cer banii necesari şi cu speranța că va fi mai înțelegătoare... Dar mai există şi a doua ipoteză! De ce n-aş vrea şi eu s-o ucid? Banii familiei Saint-Fiacre n-au fost tocați complet! Ceva tot a mai rămas! Şi, în situația mea, aceşti bani, puțini, oricăți ar fi, pot însemna salvarea!

Dar un asasin nu poate deveni moştenitor... Oare nu el va fi bănuit de crimă? I'II care îşi petrece o parte din timp într-o tipografie din Moulins ! El care, trăind la castel, poate când vrea şi cum vrea să strecoare hârtia în cartea de rugăciuni! Oare n-am sosit la Moulins sâmbătă după-amiază? Şi n-am aşteptat acolo, împreună cu amanta mea, rezultatul manevrei?

Se ridică în picioare cu paharul în mână.

— Sănătate, domnilor!... Sunteți lugubri. îmi pare rău... Viața mamei mele, în anii din urmă, a fost şi ea lugubră. Nu-i

aşa, părinte?... Ar fi drept ca în ultima ei noapte să aibă parte de puțină veselie.

Îl privi pe comisar drept în ochi.

— În sănătatea dumneavoastră, domnule Maigret!

De cine îşi bătea joc? De el? De toată lumea?

Maigret simțea că se află în fața unei forțe împotriva căreia nu putea face nimic. Unii indivizi, într-un anumit moment al vieții, au astfel o oră de plenitudine, când se ridică deasupra restului oamenilor şi se depăşesc chiar şi pe ei înşişi.

Aşa se întâmplă cu jucătorul care, la Monte; Carlo, câştigă mereu, indiferent cum joacă. Aşa se întâmplă cu parlamentarul din opoziție, înainte necunoscut, care, prin discursul său, face să se clatine guvernul, îl răstoarnă şi se miră primul de ce-a făcut, pentru că el nu-şi dorea decât câteva rânduri în publicația oficială a statului.

Maurice de Saint-Fiacre trăia şi el acest ceas. Avea o forță pe care nu o bănuise nici el, iar ceilalți nu puteau decât să lase capul în jos.

Dar oare nu se comporta astfel din cauza beției ?

— Să revenim la ceea ce am discutat la început, domnilor, pentru că nu-i încă miezul nopții. Am spus că asasinul mamei mele se află printre noi... Am dovedit că aş putea fi eu sau unul dintre ceilalți de față, poate cu excepția comisarului şi a doctorului! Totuşi, nu sunt sigur... Şi i-am anunțat moartea... îmi mai permiteți o dată jocul ipotezelor? Ştie că legea nu-l poate pedepsi. Dar ştie şi că noi, câțiva, cel puțin şase persoane, îi cunoaştem crima... Avem iarăşi în față câteva soluții. Prima este cea mai romantică, cea mai apropiată de romanele lui Walter Scott... Dar trebuie să fac o nouă paranteză. Care este caracteristica acestei crime? Faptul că există cel puțin cinci indivizi care gravitau în jurul contesei. Cinci indivizi care aveau interesul să o vadă moartă şi care, poate, s-au gândit, fiecare în parte, la mijlocul de a o ucide... Dar numai unul a îndrăznit. Unul singur a ucis!... Ei bine, mi se pare foarte logic să profite de această seară ca să se răzbune pe ceilalți!

Văzând că e descoperit, de ce n-ar arunca sala in aer cu o bombă?...

Şi, cu un zâmbet dezarmant, Maurice de Saint-Fiacre se uită pe rând la toți.

— Nu-i destul de pasionant? Vechea sufragerie a bătrânului castel, luminările, masa plină de sticle... Apoi, la miezul nopții, moartea... Asta ar însemna şi sfârşitul scandalului. Oamenii ar veni mâine şi n-ar mai înțelege nimic. S-ar vorbi de fatalitate sau de atentat anarhist...

Avocatul se foi pe scaun şi aruncă o privire încordată în jur, spre penumbra care ajunsese la mai puțin de un metru de masă.

— Dacă-mi dați voie să vă amintesc că sunt medic, mormăi Bouchardon, aş recomanda fiecăruia dintre noi o cafea tare.

— Iar eu, spuse domol preotul, v-aş spune că în casă e un mort...

Contele ezită o secundă. Maigret simți atingerea uşoară a piciorului sub masă, se aplecă brusc, dar tot prea târziu.

— V-am cerut să aveți răbdare până la miezul nopții. Am examinat doar prima ipoteză. Mai există una. Asasinul, hăituit, cuprins de panică, îşi trage un glonț în cap. Dar nu cred că o va face...

— Vă implor să trecem în fumoar! spuse cu o voce stridentă avocatul, ridicându-se şi agățându-se de speteaza scaunului ca să nu cadă.

— Şi mai există şi o a treia ipoteză. Cineva, care ține la onoarea familiei, vine în ajutorul asasinului. Stați puțin... Problema e mai complexă. Oare nu trebuie evitat scandalul? Nu trebuie ajutat vinovatul să se sinucidă?... Revolverul se află aici, domnilor, la distanță egală de fiecare dintre noi. E douăsprezece fără zece... Vă repet că la miezul nopții asasinul va fi mort...

De data aceasta, accentul contelui îi făcu pe toți să amuțească. Toți îşi țineau respirația.

— Victima e sus, privegheată de un servitor... Asasinul se află aici, înconjurat de şapte persoane.

Maurice de Saint-Fiacre îşi goli pe nerăsuflate paharul. Şi Maigret simți iar atingerea uşoară a piciorului anonim.

— Douăsprezece fără şase minute... E sau nu ca în romanele lui Walter Scott ? Tremură, domnule asasin...

Era beat. Şi continua să bea!

— Cel puțin cinci persoane pentru jefuirea unei bătrâne care rămăsese fără soț, fără afecțiune... Dar numai una a îndrăznit... Bomba sau revolverul, domnilor. Bomba care ne va arunca pe toți în aer sau revolverul care îl va doborî doar pe vinovat... Douăsprezece fără patru minute...

Apoi, cu o voce tăioasă:

— Nu uitați că nimeni nu ştie!...

Apucă sticla de whisky şi turnă în paharele tuturor, începând cu paharul lui Maigret şi sfârşind cu cel al lui Emile Gautier.

Nu-l umplu însă şi pe al său. Băuse destul! O luminare se stinse. Nici celelalte nu mai aveau prea mult.

— Am spus douăsprezece noaptea... Douăsprezece fără trei minute...

Parcă ar fi condus o licitație.

— Douăsprezece fără trei minute... fără două... Asasinul va muri... Puteți începe o rugăciune, părinte... Iar dumneata, doctore, ți-ai adus măcar trusa? Două... Unu şi jumătate...

Maigret simțea mereu atingerea insistentă a piciorului. Nu mai îndrăznea să se lase în jos, de teamă să nu scape alt spectacol.

— Eu plec! strigă avocatul, ridicându-se.

Toate privirile se îndreptară spre el. Era în picioare. Se ținea bine de speteaza scaunului. Ezita să facă cei trei paşi periculoşi până la uşă. Sughiță.

În acel moment, răsună o detunătură. O secundă, poate două, toți rămaseră nemişcați.

Se stinse încă o luminare şi, în acelaşi timp, Maurice de Saint-Fiacre se clătină, lovi cu umerii speteaza scaunului

gotic, se aplecă spre stânga, zvâcni, încercând să se ridice spre dreapta, apoi căzu, inert, cu capul pe brațul preotului.

10. VOL 1
CAPITOLUL 10

Urmă o scenă confuză. Peste tot se petrecea câte ceva şi, după aceea, nici unul dintre cei prezenți nu a putut să povestească decât acea părticică din evenimente pe care o văzuse cu ochii lui.

Sufrageria nu mai era luminată decât de cinci lumânări. Porțiuni mari rămâneau în umbră, iar oamenii, agitându-se, intrau şi ieşeau din aceste zone ca din culisele unui teatru.

Trăsese unul dintre vecinii de masă ai lui Maigret: Emile Gautier. Şi, aproape imediat, întinsese mâinile spre comisar în semn că se predă, cu un gest cam teatral.

Maigret era în picioare. Gautier se ridică şi el. La fel şi tatăl său. Şi toți trei formară un grup într-o parte a mesei, în timp ce alt grup se forma în jurul victimei.

Contele de Saint-Fiacre rămăsese cu fruntea pe brațul preotului. Medicul se aplecase, apoi se uitase în jur încruntat.

— E mort ? se auzi vocea avocatului cel grăsuț.

Nici un răspuns. Ai fi zis că în tabăra aceea lucrurile se desfăşurau cu un fel de lentoare, ca între actori fără talent.

Doar Jean Metayer nu făcea parte din nici un grup. Rămăsese lângă scaun, îngrijorat, tremura şi nu ştia în ce parte să se uite.

În minutele dinaintea gestului său. Emile Gautier probabil că îşi pregătise atitudinea, pentru că, imediat după ce pusese arma la loc pe masă, declară, privindu-l pe Maigret în ochi:

— El singur şi-a anunțat moartea, nu-i aşa? Asasinul trebuia să moară... Şi pentru că era prea laş să facă dreptate el însuşi...

Vorbea cu o siguranță uluitoare.

— Am făcut ce-am considerat că era de datoria mea...

Oare auzeau şi cei din cealaltă parte a mesei ? Paşi pe culoar. Erau servitorii. Doctorul se duse la uşă ca să nu-i lase să intre. Maigret nu auzi ce le spusese.

— L-am văzut pe conte dând târcoale castelului în noaptea crimei. Aşa am înțeles...

Scena era prost regizată, iar pe Gautier îl vedeai de la o poştă că joacă teatru când spuse:

— Judecătorii vor hotărî dacă....

Se auzi vocea doctorului:

— Eşti sigur că Maurice de Saint-Fiacre şi-a ucis mama?

— Sigur! Aş mai fi făcut asta dacă...?

— L-ai văzut în preajma castelului în noaptea dinaintea crimei?

— Aşa cum vă văd. Lăsase maşina la intrarea în sat...

— N-ai alte dovezi?

— Mai am una! în după-masa asta, copilul de cor a venit la mine la bancă, împreună cu mama lui. Ea l-a făcut să vorbească... La puțin timp după crimă, contele i-a cerut copilului să-i dea cartea de rugăciuni şi i-a promis bani...

Maigret era la capătul răbdării, deoarece avea impresia că era lăsat în afara acelei comedii! Da, comedie! De ce zâmbea doctorul ? Şi de ce preotul lăsa jos atât de uşurel capul contelui ?

De altfel, comedia avea să continue pe un ton de farsă şi de dramă totodată.

Pentru că, brusc, contele de Saint-Fiacre se ridică asemenea unui om care doar ațipise. Avea privirea dură şi în colțul buzelor îi apăruse o cută ironică, dar şi amenințătoare.

— Ia mai zi o dată! spuse el.

Răsună atunci un strigăt halucinant. Emile Gautier țipa de teamă şi se agăța de brațul lui Maigret, vrând parcă să-i ceară

să-l protejeze. Dar comisarul se dădu un pas înapoi, lăsând spațiul liber între cei doi bărbați.

Cineva însă nu înțelegea nimic: Jean Metayer. Şi era aproape la fel de înspăimântat ca şi funcționarul de bancă. Culmea, o luminare căzu şi fața de masă luă foc, răspândind un miros de cârpă arsă.

Avocatul stinse focul, vărsând peste el o sticlă de vin.

— Vino la mine !

Era un ordin! Iar tonul nu admitea împotrivire.

Maigret luă revolverul de pe masă şi, de la prima privire, îşi dădu seama că era încărcat cu gloanțe oarbe.

Ghici cu uşurință restul. Maurice de Saint-Fiacre îşi lăsase capul pe brațul preotului şi-i şoptise să-i lase pe ceilalți să creadă că murise.

Acum nu mai era acelaşi om. Părea mai înalt, mai solid. Nu-l scăpa din ochi pe tânărul Gautier. Administratorul alergă la o fereastră, o deschise şi îi strigă fiului său:

— Pe-aici!

O idee bună! Emoția şi confuzia erau atât de mari, încât, în acel moment, Gautier avea şanse să fugă.

Oare avocatul îşi premeditase mişcarea? Probabil că nu! Sau poate că beția îi insuflase un fel de eroism. Pe când fugarul se îndrepta spre fereastră, întinse piciorul şi Gautier căzu cât era de lung.

Nu se ridică singur. O mână îl apucă de guler, îl săltă în sus şi îl puse pe picioare, iar tânărul țipă din nou, dându-şi seama că tocmai contele îl ținea drept.

— Nu mişca! Cineva să închidă fereastra!...

Apoi îl lovi prima oară cu pumnul în față pe

Emile Gautier. O făcea fără patimă.

— Vorbeşte! Spune tot!...

Nimeni nu se amestecă. Nici unuia nu-i trecu prin minte să intervină, deoarece toți simțeau clar că el era singurul îndreptățit să ridice glasul.

Doar bătrânul Gautier mormăi la urechea lui Maigret:

— Nu-l opriți?

Cum ar fi putut ? Maurice de Saint-Fiacre era stăpân pe situaţie şi la înălţimea sarcinii sale!

— E adevărat că m-ai văzut în noaptea aceea !

Apoi, către ceilalţi:

— Ştiţi unde? În faţă, pe trepte... Voiam să intru. El ieşea. Doream să iau câteva bijuterii de familie şi să le vând... Ne-am pomenit faţă în faţă, în întuneric. Era ger... Şi acest ticălos mi-a spus că venea... Ghiciţi? Da, din camera mamei mele!...

Coborî tonul şi spuse, mai detaşat:

— Am renunţat la planul meu şi m-am întors la Moulins.

Jean Metayer privea scena uimit. Avocatul îşi mângâia bărbia, ca să facă ceva, şi trăgea cu ochiul la pahar, fără să îndrăznească să se apropie de el.

— Dar nu era o dovadă suficientă. Pentru că erau doi în casă şi Gautier poate că spusese adevărul... După cum am explicat adineauri, el a profitat primul de rătăcirea unei femei în vârstă. Metayer a apărut după dânsul. Nu cumva Metayer, simţindu-şi situaţia ameninţată, a încercat să se răzbune? Voiam să ştiu... Amândoi erau foarte atenţi la mişcările lor. Parcă m-ar fi sfidat... Nu-i aşa, Gautier? Domnul cu cecuri fără acoperire care dă târcoale noaptea castelului n-ar îndrăzni să acuze pe nimeni, ca să nu fie el însuşi arestat...

Apoi, cu alt glas:

— Vă rog să mă scuzaţi, părinte, şi dumneata, doctore, că v-am obligat să înghiţiţi aceste mizerii. Dar, după cum s-a spus, adevărata justiţie, cea a tribunalelor, n-are aici nici o putere... Nu-i aşa, domnule Maigret? Măcar aţi înţeles, adineauri, când vă făceam semn cu piciorul?...

Se plimba prin încăpere, ieşea din lumină şi intra în umbră, apoi apărea iar în lumină. Dădea impresia unui om care se stăpâneşte, care reuşeşte să fie calm doar cu preţul unui mare efort.

Uneori se apropia de Gautier, gata să-l atingă.

— Ce tentație irezistibilă să iei revolverul şi să tragi! Da! Spusesem chiar eu că vinovatul va muri la miezul nopții! Iar tu deveneai apărătorul onoarei familiei Saint-Fiacre.

De data aceasta, pumnul său îl lovi atât de puternic, chiar în mijlocul feței, încât nasul tânărului începu să sângereze abundent.

Emile Gautier avea ochii unui animal pe moarte. Lovitura îl făcu să se clatine şi puțin lipsi să nu plângă de durere, de spaimă şi de deznădejde.

Avocatul vru să intervină, dar contele îl respinse.

— Ia vă rog!

Şi acest ia marca toată distanța dintre ei. Maurice de Saint-Fiacre îi domina.

— Mă scuzați, domnilor, dar mai am de îndeplinit o mică formalitate.

Deschise larg uşa şi se întoarse spre Gautier.

— Vino cu mine!

Celălalt părea țintuit locului. Culoarul nu era luminat. Nu voia să intre acolo singur cu adversarul lui.

Nu dură însă mult. Contele se apropie do el şi îl lovi din nou, cu atâta forță, încât Gautier se rostogoli în hol.

— Urcă!

Şi îi arătă scara ce ducea la primul etaj.

— Domnule comisar! Vă previn că..., spuse administratorul, gâfâind.

Preotul întorsese capul în altă parte. Suferea. Dar nu avea forța să intervină. Toată lumea era la capătul puterilor, iar Metayer îşi turnă de băut, fără să aleagă ce, pentru că avea gâtul uscat de sete.

— Unde se duc? întrebă avocatul.

Le auzeau paşii răsunând de-a lungul culoarului şi puteau percepe respirația zgomotoasă a lui Gautier.

— Ai ştiut totul! îi spuse Maigret lent, pe un foarte coborât administratorului. Te-ai înțeles cu fiul dumitale! Aveați deja fermele, ipotecile... Dar Jean Metayer rămânea

periculos... Scăpați definitiv de contesă şi, în acelaşi timp, îl îndepărtați pe gigolo, asupra căruia ar fi căzut bănuiala...

Răsună un strigăt de durere. Doctorul ieşi pe culoar să vadă ce se întâmpla.

— Nimic! zise el. Canalia nu vrea să urce şi e ajutată.

— E odios ! E o crimă! Ce vrea să facă ? strigă bătrânul Gautier şi se repezi afară.

Maigret şi doctorul se ținură după el. Ajunseră la capătul de jos al scării în momentul în care ceilalți doi, sus, se opreau la uşa camerei mortuare.

Se auzi vocea lui Maurice de Saint-Fiacre:

— Intră!

— Nu pot... Nu...

— Intră!

Un zgomot înăbuşit. încă o lovitură de pumn.

Administratorul urcă scara în fugă, urmat de Maigret şi de Bouchardon. Toți trei ajunseră sus când uşa se închidea. Nici unul nu mai îndrăzni să facă vreo mişcare.

La început, nu auziră nimic de după uşa grea de stejar. Administratorul îşi ținea respirația, cu fața schimonosită în întuneric. Doar o fantă îngustă de lumină răzbătea pe sub uşă.

— În genunchi!

O pauză. O răsuflare gâfâită.

— Mai repede ! în genunchi!... Şi acum, cere-ți iertare!

O nouă tăcere, foarte lungă. Un strigăt de durere. De data aceasta, asasinul nu primise o lovitură de pumn, ci una de picior drept în față.

— Ier... Iertare...

— Atât ? Asta e tot ce găseşti de spus ? Aminteşte-ți că ea ți-a plătit studiile...

— Iertare!

— Aminteşte-ți că acum trei zile trăia.

— Iertare!

— Aminteşte-ți, ticălos sinistru, că te-ai strecurat cândva în patul ei...

— Iertare !... Iertare !...

— Vreau s-aud mai mult! Haide ! Spune-i că eşti o gânganie abjectă... Repetă!

— Sunt...

— În genunchi, ți-am spus! Ai nevoie de covor?

— Au!...

— Cere-ți iertare!

Şi, brusc, după aceste replici despărțite de tăceri lungi, urmă o serie de zgomote violente. Maurice de Saint-Fiacre nu se mai stăpânea. Se auzeau izbituri în parchet.

Maigret întredeschise uşa. Contele îl ținea pe Gautier de gât şi îl lovea cu capul de podea.

Văzându-l pe comisar, îi dădu drumul, îşi şterse fruntea de sudoare şi îşi îndreptă spatele.

— Am făcut-o! zise el, cu răsuflarea tăiată, îl zări pe administrator şi se încruntă.

— Nu simți nevoia să-ți ceri şi tu iertare? Iar bătrânul, speriat, se aruncă şi el în genunchi. Moartei nu i se vedeau, în lumina vagă a celor două luminări, decât nasul, care părea enorm, şi mâinile împreunate, care țineau şiragul de mătănii.

— Ieşi!

Contele îl împinse pe Emile Gautier afară şi închise uşa. Grupul porni pe scară în jos.

Emile Gautier sângera. Nu-şi găsea batista. Doctorul i-o dădu pe a lui. Tânărul arăta groaznic: o față chinuită, plină de sânge; nasul transformat într-o tumoare şi buza de sus crăpată.

Şi totuşi, lucrul cel mai urât, cel mai hidos, erau ochii, care se fereau să-i privească pe ceilalți.

Maurice de Saint-Fiacre, cu paşi mari, foarte drept, ca un stăpân al casei care ştie ce are de făcut, străbătu culoarul de la parter, deschise uşa şi primi în față un val de aer rece.

— Cărați-vă! mormăi el către tată şi fiu.

Dar, în momentul în care Emile ieşea, îl prinse

cu un gest instinctiv.

Maigret avu convingerea că Maurice de Saint-Fiacre îşi reținea un hohot de plâns. Acesta lovi din nou, convulsiv, strigând:

— Ticălosule !... Secătură!...

Imediat ce comisarul îl atinse pe umăr, contele redeveni stăpân pe sine, îl îmbrânci pe tânăr pe scări şi închise uşa.

Apoi auziră cu toții vocea bătrânului:

— Emile... Unde eşti?...

Preotul se ruga, cu coatele sprijinite de bufet, într-un colț, Metayer şi avocatul lui stăteau nemişcați, cu privirile îndreptate spre uşă.

Maurice de Saint-Fiacre intră cu capul sus.

— Domnilor..., începu el.

Nu! Nu mai putea vorbi. Emoția îi luase glasul. Era la capătul puterilor.

Dădu mâna cu doctorul şi cu Maigret, făcându-i astfel să înțeleagă că acum puteau să plece. Apoi se întoarse spre Metayer şi însoțitorul său, aşteptând.

Cei doi nu păreau să înțeleagă. Sau poate că erau paralizați de spaimă. Ca să le arate drumul, trebui să facă doar un gest, urmat de un pocnet din degete. Atât!

Ba nu! Avocatul îşi căuta pălăria, iar Maurice de Saint-Fiacre gemu:

— Mai repede!...

În spatele unei uşi, Maigret auzi un murmur şi înțelese că erau servitorii, care încercau să ghicească ce se întâmpla în castel.

Îşi îmbrăcă pardesiul său gros şi simți nevoia să-i mai strângă o dată mâna contelui.

Uşa fusese deschisă. Afară era o noapte senină şi rece, fără nici un nor. Plopii se profilau pe cerul scăldat în lumina lunii. Undeva, foarte departe, se auzea zgomot de paşi. Ferestrele casei administratorului erau toate luminate.

— Nu, dumneavoastră rămâneți, părinte...

Şi vocea lui Maurice de Saint-Fiacre răsună din nou pe culoar:

— Acum, dacă nu sunteți prea obosit, o vom priveghea pe mama...

11. VOL 1
CAPITOLUL 11

— Nu trebuie să fiți supărat pe mine dacă n-am chiar aşa de bine grijă de dumneavoastră, domnule Maigret. Dar, cu înmormântarea asta...

Şi biata Mărie Tatin se agita, pregătea lăzi întregi cu sticle de bere şi limonadă.

— Mai ales că oamenii care locuiesc prea departe vor veni aici să îmbuce câte ceva...

Câmpul era alb din cauza brumei, iar iarba se sfărâma când călcâi pe ea. Clopotele micii biserici băteau din sfert în sfert de oră.

Dricul sosise în zori, iar cioclii veniseră la han şi se aşezaseră în jurul sobei.

— Mă mir că administratorul nu-i acasă! le spusese Mărie Tatin. Probabil că e la castel, lângă domnul Maurice...

Apăruseră deja câțiva țărani, care îşi îmbrăcaseră hainele de sărbătoare.

Când îşi termina micul dejun, pe fereastră, Maigret îl văzu venind pe copilul de cor, ținut de mână de mama lui. Dar femeia nu-l însoți până la han. Se opri la colțul drumului, unde credea că nu putea fi văzută, şi îşi împinse fiul de la spate, vrând parcă să-i dea impulsul necesar ca să ajungă la han.

Ernest intră, sigur de el. La fel de sigur ca un puşti care, la împărțirea premiilor, recită o fabulă repetată timp de trei luni.

— Domnul comisar e aici ?

Mai înainte ca Mărie Tatin să apuce să răspundă, copilul îl zări pe Maigret şi se apropie de el. îşi ținea mâinile în

buzunare, iar una dintre ele frământa ceva.

— Am venit să...

— Arată-mi fluierul.

Ernest se dădu un pas înapoi, îşi feri privirea, se gândi şi murmură:

— Care fluier?

— Cel din buzunar. De mult timp îți doreai un fluier de cercetaş?

Copilul îl scoase maşinal din buzunar şi îl puse pe masă.

— Şi-acum, te-ascult.

Băiatul îi aruncă o privire neîncrezătoare, apoi dădu uşor din umeri. Pentru că Ernest era deja un băiat şiret. Privirea lui spunea foarte clar: „Atâta pagubă! Am fluier! O să spun ce mi s-a cerut să spun..."

Şi începu:

— E vorba de cartea de rugăciuni... Nu v-am spus tot, zilele trecute, pentru că îmi era teamă de dumneavoastră. Acum, mama vrea să spun adevărul. Cineva a venit să-mi ceară cartea de rugăciuni cu puțin timp înainte de slujba mare...

Dar se roşi la față şi îşi luă brusc fluierul de pe masă, ca şi cum s-ar fi temut să nu-i fie confiscat din cauza minciunii.

— Şi cine a venit la tine ?

— Domnul Metayer... Secretarul de la castel...

— Haide, stai aici lângă mine. Vrei să bei un sirop de rodie?

— Da... Cu apă care înțeapă...

— Adu-ne un sirop de rodie cu sifon. Mărie. Eşti mulțumit de fluier? Ia suflă!

Cioclii întoarseră capetele când auziră fluierul.

— Mama ta ți l-a cumpărat, ieri după-amiază, nu-i aşa?

— De unde ştiți?

— Câți bani a primit mama ta ieri la bancă ? Roşcovanul îl privi drept în ochi. Acum nu

mai era roşu la față, ci palid. Aruncă o privire spre uşă, vrând parcă să măsoare distanța până la ea.

— Bea-ți siropul... V-a primit Emile Gautier... El te-a învățat ce trebuie să spui...

— Da!

— Ți-a spus să-l acuzi pe Jean Metayer?

— Da.

Şi, după ce se gândi puțin:

— Ce-o să-mi faceți ?

Maigret uită să răspundă. Se gândea. Se gândea că rolul lui în acest caz se limitase la furnizarea ultimei verigi, una mică de tot, care închidea perfect cercul.

Gautier voia să-l înfunde pe Jean Metayer. Dar seara trecută îi răsturnase planurile. înțelesese că omul periculos nu era secretarul, ci contele de Saint-Fiacre.

Dacă i-ar fi reuşit, ar fi fost obligat să meargă cu noaptea în cap la roşcovan şi să-l învețe altceva.

„O să spui că domnul conte ți-a cerut cartea de rugăciuni..."

Băiatul repetă întrebarea:

— Ce-o să-mi faceți?

Maigret nu avu timp să răspundă. Avocatul coborî scara, intră în sala hanului, se apropie de Maigret şi îi întinse mâna, cu o uşoară ezitare.

— Ați dormit bine, domnule comisar? Fiți amabil... Vreau să vă cer un sfat, în numele clientului meu. Ce poate să mă doară capul!...

Se aşează sau, mai curând, se trânti pe scaun.

— La zece au loc funeraliile...

Se uită la ciocli, apoi la oamenii care treceau pe drum, aşteptând ora înmormântării.

— Între noi fie vorba, credeți că ar fi de datoria lui Metayer să... Aş vrea să mă-nțelegeți bine... Ne dăm seama de situație şi din delicatețe...

— Pot să plec, domnule?

Maigret nu auzi. Vorbea cu avocatul.

— Încă n-ați înțeles?

— Dacă examinăm...

— Vă sfătuiesc să nu mai examinați nimic!

— Adică sunteți de părere că e mai bine să plecăm fără...?

Prea târziu! Emest, care îşi luase fluierul înapoi, deschise uşa şi o rupse la fugă cât îl țineau picioarele.

— Din punct de vedere legal, suntem într-o situație exce...

— Da, excelentă!

— Nu-i aşa? Asta îi spuneam şi eu lui...

— A dormit bine?

— Nici măcar nu s-a dezbrăcat. E un băiat foarte nervos, foarte sensibil, ca mulți dintre tinerii de familie bună, şi...

Cioclii trăgeau cu urechea. Se ridicaseră şi achitau consumația. Maigret se ridică şi el, îşi luă din cui pardesiul cu guler de catifea şi îşi şterse pălăria cu mânecă.

— Aveți amândoi ocazia s-o ştergeți englezeşte în timpul...

— În timpul înmormântării ? în acest caz, trebuie să telefonez după un taxi...

— Exact.

Preotul îşi pusese stiharul alb. Ernest şi alți doi copii de cor îşi îmbrăcaseră veşmântul lung de culoare neagră. Crucea era purtată de un preot din satul vecin, care mergea repede, din cauza frigului. Şi toți intonau cântări de înmormântare, păşind grăbiți pe drum.

Țăranii se strânseseră lângă peronul castelului. înăuntru nu se vedea nimic. În sfârşit, uşa se deschise şi apăru sicriul, purtat de patru bărbați.

În spate se zărea o siluetă înaltă. Era Maurice de Saint-Fiacre, foarte drept, cu ochii înroşiți. Nu era îmbrăcat în negru. Numai el nu era în doliu. Totuşi, când privi mulțimea din înaltul peronului, oamenii se simțiră parcă stânjeniți. Ieşea din castel fără să aibă pe nimeni alături. Şi mergea singur în urma sicriului.

Din locul unde se afla, Maigret zărea casa administratorului, cândva a lui, care acum avea uşile şi

ferestrele închise. Obloanele castelului erau închise şi ele. Doar în bucătărie, servitorii stăteau cu feţele lipite de geamuri.

Murmurul cântărilor sfinte aproape că era acoperit de zgomotul paşilor pe pietriş.

Clopotele băteau cu putere.

Privirea lui Maigret o întâlni pe cea a contelui.

Oare comisarul se înşela? I se păru că buzele lui Maurice de Saint-Fiacre schiţau un zâmbet. Nu zâmbetul parizianului sceptic, al băiatului de bani gata ruinat, ci un zâmbet senin, încrezător.

În timpul slujbei, toată lumea putu să audă claxonul strident al unui taxi: o mică secătură care o ştergea împreună cu un avocat mahmur!

Domnul Gallet
a decedat

12. VOL 2

CAPITOLUL 1

Prima luare de contact între comisarul Maigret şi mort, cu care avea să trăiască într-o intimitate cum nu se poate mai derutantă timp de săptămâni întregi, a avut loc în ziua de 27 iunie 1930, în împrejurări banale, penibile şi imposibil de uitat.

Imposibil de uitat mai ales pentru că, de o săptămână. Poliția Judiciară primea notă după notă anunțând sosirea la Paris a regelui Spaniei în ziua de 27 şi amintind măsurile ce trebuiau luate în astfel de cazuri.

Numai că directorul Poliției Judiciare se afla la Praga, unde lua parte la un congres cu tema „Poliția ştiințifică". Directorul adjunct, care avea un copil bolnav, fusese nevoit să plece la vila lui de pe coasta normandă.

Maigret era cel mai vechi dintre comisari şi trebuia să se ocupe de toate, pe o căldură sufocantă, cu efectivele reduse la minimum din cauza concediilor estivale.

Tot în ziua de 27 iunie, în zori, pe strada Picpus, o negustorească de mărunțişuri a fost găsită asasinată.

Pe scurt, la nouă dimineața, toți inspectorii disponibili plecaseră la gara Bois-de-Boulogne, unde era aşteptat să sosească suveranul spaniol.

Maigret ceruse să fie deschise uşile şi ferestrele şi, din cauza curentului, uşile se trânteau cu zgomot, iar hârtiile zburau de pe birouri.

La nouă şi câteva minute sosea o telegramă de la Nevers:

Emile Gallet, comis-voiajor, domiciliat la Saint-Fargeau, Seine-et-Marne, asasinat în noaptea de 25 spre 26, la Hotelul Loara din Sancerre. Multe detalii ciudate. Rugăm anunțați familia pentru recunoaştere cadavru. Dacă se poate, trimiteți inspector de la Paris.

Maigret fu nevoit să se ducă el însuşi la Saint-Fargeau, localitate situată la treizeci şi cinci de kilometri de capitală şi de a cărei existenţă nici măcar nu ştia cu o oră mai înainte.

Nu ştia la ce oră avea tren. Când ajunse la gara Lyon, află că un tren local pleca tocmai atunci; o luă la fugă şi reuşi să sară pe treapta ultimului vagon.

Era lac de transpiraţie. Corpolent cum era, petrecu restul călătoriei trăgându-şi răsuflarea şi ştergându-şi năduşeala.

La Saint-Fargeau, coborî numai el din tren şi rătăci câteva minute bune pe asfaltul înmuiat al peronului până când dădu peste un impiegat.

— Domnul Gallet?... La capătul aleii centrale a parcelelor pentru case... Vila are o placă pe care scrie Les Marguerites... De altfel, aproape că e singura construcţie terminată...

Maigret îşi scoase haina şi îşi puse o batistă sub pălărie ca să-şi protejeze ceafa, pentru că aleea cu pricina era lată de vreo două sute de metri şi practicabilă doar pe mijloc, unde nu era nici cel mai mic petec de umbră.

Soarele avea o culoare tristă, arămie. Muştele înţepau furioase, anunţând furtuna.

Pe drum nu era nici ţipenie de om să mai înveselească peisajul şi să ofere informaţii călătorului.

Terenul cu parcele de construit nu era altceva decât o pădure mare care făcuse probabil parte dintr-un domeniu seniorial. Doar că se trasase o reţea de alei geometrice, cum ai face cu maşina de tuns iarba, şi fuseseră întinse cablurile electrice care aveau să aducă lumina în viitoarele locuinţe.

Totuşi, în faţa gării fusese amenajat un părculeţ, cu bazine din mozaic şi jeturi de apă. Pe o baracă din scânduri se putea citi: Birou de vânzare a terenurilor. Alături se vedea un plan, pe care aleile pustii aveau deja nume de oameni politici sau de generali.

La fiecare cincizeci de metri, Maigret îşi scotea batistă ca să-şi şteargă transpiraţia, apoi şi-o aşeza iar pe ceafă, care începuse să se înroşească.

Vedea, ici şi colo, construcţii abia începute, schele pe care zidarii le părăsiseră probabil din cauza căldurii.

La cel puţin doi kilometri de gară, descoperi Les Marguerites, o vilă în stil vag englezesc, cu ţiglă roşie, cu o arhitectură complicată şi un zid rustic care despărţea grădina de ceea ce, pentru câţiva ani, avea să rămână încă pădure.

Prin ferestrele mari de la primul etaj, zări un pat cu o saltea strânsă în două. Cuverturile fuseseră scoase la aerisit pe pervazul ferestrei.

Sună. O servitoare de vreo treizeci de ani, care se uita saşiu, îl privi mai întâi printr-o ferestruică şi, până se hotărî să-i deschidă, Maigret îşi îmbrăcă haina.

— Cu doamna Gallet, te rog!

— Cine o caută?

Dar o voce din interior întrebă:

— Ce s-a întâmplat, Eugenie?

Şi doamna Gallet apăru în persoană în capul scărilor de la intrare, aşteptând, cu bărbia în sus, explicaţiile intrusului.

— Vă cade ceva! remarcă ea nepoliticoasă când comisarul îşi scoase pălăria, uitând de batistă, care alunecă pe jos.

Se aplecă să o ia, mormăind ceva imposibil de înţeles, şi se prezentă:

— Comisarul Maigret, de la Brigada Mobilă numărul unu. Aş vrea să vă spun câteva cuvinte, doamnă...

— Mie?

Apoi întoarse capul spre servitoare:

— Tu ce-aştepţi?

Maigret era acum lămurit în privinţa doamnei Gallet. Era o femeie la vreo cincizeci de ani, de-a dreptul dezagreabilă. În ciuda orei, a căldurii, a izolării vilei, îmbrăcase deja o rochie de mătase mov şi nici unul dintre firele părului cărunt nu ieşea din alinierea rigidă. Iar gâtul, corsajul şi mâinile erau pline de lanţuri de aur, de broşe şi de inele zornăitoare.

Doamna Gallet păşi cu regret în salon în urma vizitatorului. Trecând pe lângă o uşă întredeschisă, Maigret aruncă o

privire într-o bucătărie albă, unde străluceau ustensile şi vase de aramă şi aluminiu.

— Pot să încep să dau cu ceară, doamnă?

— Sigur că da! De ce nu?

Servitoarea intră în sufrageria de alături şi curând putu fi auzită cum întindea ceară, în genunchi pe podea, în timp ce în toată casa se răspândea un miros tonic de terebentină.

Pe mobilă din salon erau întinse broderii. Pe perete era agățat portretul mărit al unui puşti înalt şi slab, cu genunchii noduroşi, cu față antipatică, în costumul de la prima împărtăşanie.

Pe pian, într-o fotografie mai mică, putea fi văzut un bărbat cu păr des, cu barbişon sur, purtând o redingotă prost croită la umeri.

Ovalul feței era la fel de alungit ca al copilului. Dar mai era un detaliu care te izbea, şi Maigret avu nevoie de câteva clipe ca să înțeleagă că era vorba de buzele anormal de subțiri, care aproape că tăiau fața în două.

— Soțul dumneavoastră?

— Da, soțul meu! Aştept să aflu ce caută poliția aici...

În timpul conversației care urmase, Maigret avea să-şi îndrepte deseori privirea spre fotografie, acesta fiind, propriu-zis, primul său contact cu mortul.

*

* *

— Trebuie să vă dau o veste proastă, doamnă... Soțul dumneavoastră e plecat în călătorie, nu?

— Haide, spuneți!... Nu cumva?...

— Da, a avut un accident... Nu chiar un accident... Trebuie să fiți curajoasă...

Femeia stătea dreaptă în fața lui, cu o mina aşezată pe o măsuță unde se afla o statuetă din imitație de bronz. Avea o față dură, bănuitoare şi îşi agita doar degetele grăsuțe. De ce-şi spusese atunci Maigret că femeia din fața lui fusese cu siguranță subțirică, poate chiar foarte subțirică, în prima jumătate a vieții, şi că se îngrăşase cu vârsta?

— Soțul dumneavoastră a fost asasinat la Sancerre, în noaptea de 25 spre 26... Mie mi-a revenit neplăcuta misiune de a...

Comisarul se întoarse spre portretul de pe perete şi întrebă, arătând spre copil:

— Aveți un fiu?

O clipă, doamna Gallet păru gata să-şi piardă răceala, pe care o considera indispensabilă demnității sale. Răspunse din vârful buzelor:

— Da, un fiu...

Apoi, imediat, cu un glas triumfător:

— Ați zis Sancerre, nu?... Şi astăzi suntem în 27... În acest caz, vă înşelați... Stați puțin...

Intră în sufragerie, unde Maigret o zări pe servitoare stând în genunchi pe podea. Doamna Gallet reveni şi îi întinse vizitatorului o carte poştală.

— E de la soțul meu... Poartă data de 26, adică de ieri, şi ştampila poştei din Rouen...

Zâmbetul ei abia reținut trăda bucuria de a umili poliția, care îşi permitea să pătrundă la ea în casă.

— Probabil că e vorba de alt Gallet, deşi nu cunosc...

Îi venea să deschidă uşa, spre care nu se putea abține să nu se uite.

— Prenumele soțului dumneavoastră este Emile? Iar în actele lui de identitate scrie că are profesia de comis-voiajor?

— Este agentul firmei Niel & Co pentru întreaga Normandie!

— Mi-e teamă, doamnă, că vă bucurați degeaba... Sunt obligat să vă rog să mă însoțiți la Sancerre... Pentru dumneavoastră, ca şi pentru mine...

— Dar, din moment ce...

Agită ilustrata, care reprezenta Piața Veche din Rouen. Uşa de la sufragerie nu fusese închisă, astfel încât puteai zări când fundul şi picioarele servitoarei, când capul şi părul care îi ascundea fața. Se auzea alunecarea pe podea a cârpei plină de ceară.

— Vă rog să mă credeți că doresc din toată inima să fie o greşeală. Totuşi, în buzunarele mortului au fost găsite actele soțului dumneavoastră...

— Poate că i le-a furat cineva...

Totuşi, fără să vrea, în vocea ei începea să se simtă îngrijorarea. Urmări privirea lui Maigret, care se uita la poza de pe pian, şi spuse:

— Fotografia a fost făcută când era deja la regim...

— Dacă vreți, vă las să luați masa şi mă întorc să vă iau peste o oră, zise comisarul.

— Nici vorbă... Dacă sunteți convins că... că trebuie... Eugenie!... Haina mea de mătase neagră, geanta şi mănuşile.

*

* *

Maigret nu era deloc interesat de caz, care avea toate caracteristicile unuia dezagreabil prin excelență. Era adevărat că păstrase în minte imaginea bărbatului cu barbişon - care era la regim! - şi pe cea a copilului în costumul de la prima împărtăşanie, dar asta se întâmplase fără voia lui.

Toate acele demersuri semănau cu o adevărată corvoadă. Se întorsese într-o atmosferă din ce în ce mai sufocantă şi străbătuse aleea centrală, fără să-şi mai poată scoate haina de data asta. Apoi aşteptase treizeci şi cinci de minute pe o bancă din gara de la Melun, de unde cumpără un coş cu sandvişuri, fructe şi o sticlă de vin.

La trei după-amiaza, stătea față în față cu doamna Gallet, într-un compartiment de la clasa I, în trenul care circulă pe linia principală spre Moulins, trecând prin Sancerre.

Perdelele erau trase, geamurile deschise, dar numai din când în când se putea simți o mică adiere de aer proaspăt.

Maigret scosese pipa din buzunar, apoi se uitase spre doamna Gallet şi renunțase la ideea de a fuma în prezența ei.

Trenul mergea deja de un ceas când femeia îl întrebă cu o voce mai naturală:

— Cum ați explica dumneavoastră ce s-a întâmplat?

— Până în acest moment, nu pot să explic nimic, doamnă. După cum v-am spus, crima a fost comisă în noaptea de 25 spre 26, la Hotelul Loara. Suntem în perioada vacanței... Adevărul e că Parchetele din provincie se mişcă destul de greu... Poliția Judiciară a fost anunțată abia în dimineața asta... Soțul dumneavoastră obişnuia să vă trimită cărți poştale?

— Totdeauna când era plecat.

— Călătorea mult?

— Cam trei săptămâni pe lună. Mergea la Rouen, unde, de douăzeci de ani, trăgea la Hotelul Poştei!... De acolo, se deplasa în toată Normandia, dar, pe cât posibil, făcea în aşa fel încât seara să se întoarcă la Rouen.

— Aveți doar un băiat?

— Da, unul singur! Lucrează la o bancă din Paris...

— Nu locuiți împreună la Saint-Fargeau?

— E prea departe ca să vină în fiecare zi. Dar îşi petrece toate duminicile cu noi.

— Ar fi bine să mâncați ceva!

— Mulțumesc! răspunse ea pe acelaşi ton cu care ar fi replicat unei impertinențe.

Şi adevărul e că nu prea o vedea ronțăind un sandviş ca fitecine şi bând vin călduț din paharele de hârtie cerată ale companiei.

Îți dădeai seama că, pentru ea, demnitatea nu era o vorbă în vânt. Probabil că nu fusese niciodată drăguță, dar avea trăsături regulate şi, fără atitudinea aceea rigidă, nu ar fi fost lipsită de farmec, datorită unei melancolii pe care o exprima fizionomia ei, accentuată de felul în care îşi ținea capul aplecat într-o parte.

— De ce l-ar fi ucis cineva pe soțul meu?

— Avea duşmani?

— Nici duşmani, nici prieteni! Trăim retraşi, ca toți cei care au cunoscut şi alte timpuri decât cele brutale şi vulgare de după război.

— Ah!...

Călătoria nu se mai sfârşea. Maigret ieşi în mai multe rânduri pe culoar ca să tragă câteva fumuri din pipă. Gulerul de la cămaşă se moleşise din cauza căldurii şi a transpirației abundente. O invidia pe doamna Gallet, care parcă nici nu băga de seamă că afară erau treizeci şi trei-treizeci şi patru de grade la umbră şi avea exact aceeaşi poziție ca la plecare, ca la un drum cu autobuzul, cu poşeta pe genunchi, mâinile pe poşetă şi capul puțintel întors spre uşă.

— Cum a fost ucis a... acel om?

— Nu spune în telegramă... Am înțeles că a fost găsit mort dimineață...

Doamna Gallet avu o tresărire şi, pentru o clipă, rămase cu gura întredeschisă şi respirația tăiată.

— Nu se poate să fie soțul meu... Cartea poştală e o dovadă, nu?... Nici măcar n-ar fi trebuit să mă deranjez...

Fără să ştie exact de ce, Maigret regretă că nu luase fotografia de pe pian, pentru că partea de sus a acelei fețe aproape că i se ştersese din minte. În schimb, îşi amintea foarte clar gura prea lungă, barbişonul des şi umerii prost croiți ai redingotei.

Trenul se opri în gara Tracy-Sancerre la şapte seara, de unde trebuiră să mai meargă un kilometru pe şosea şi să treacă podul suspendat de peste Loara.

Aceasta nu oferea însă spectacolul maiestuos al unui râu, ci imaginea unei infinități de pârâiaşe zglobii care curgeau printre bancurile de nisip de culoarea grâului prea copt.

Pe una dintre aceste insulițe, un personaj în costum de nanchin pescuia cu undița. Apoi zăriră Hotelul Loara, a cărui fațadă galbenă se înălța de-a lungul cheiului.

Razele soarelui cădeau mai oblic, dar aerul, dens din cauza vaporilor de apă, rămânea irespirabil.

Acum, doamna Gallet mergea în față şi, văzând un bărbat care se plimba în apropierea hotelului, probabil colegul său, Maigret se încruntă la gândul că el şi soția decedatului formau un cuplu de un ridicol desăvârşit.

Oameni aflați în vacanță, mai ales familii, cu haine în culori deschise, se aşezau la masă sub o boltă din sticlă, serviți de chelnerițe cu şorțuri şi bonete albe.

Doamna Gallet văzuse tăblița cu numele hotelului, înconjurat de ecusoanele câtorva cluburi. Se duse direct spre uşă.

— De la Poliția Judiciară? întrebă bărbatul care se plimba, oprindu-l pe Maigret.

— Da.

— A fost transportat la primărie. Autopsia are loc la ora opt. Grăbeşte-te!

*

* *

Să se grăbească să facă cunoştință cu mortul! Maigret îşi tira picioarele în continuare, ca un om care îndeplineşte o sarcină neplăcută şi lipsită de interes.

Mai târziu, avu răgazul să rememoreze al doilea şi cel din urmă contact.

Satul era de un alb intens în lumina violentă a acelui sfârşit de după-amiază. Găini şi gâşte treceau prin mijlocul drumului şi, la cincizeci de metri, într-un petic de umbră, doi bărbați cu şorțuri albastre potcoveau un cal.

În fața primăriei, câțiva oameni stăteau la masă pe terasa unei cafenele şi din umbra copertinei cu dungi roşii şi galbene se degaja un fel de ambianță de bere proaspătă, de cuburi de gheață ce plutesc în băuturi aromate, de ziare venite de la Paris.

În mijlocul pieței erau parcate trei maşini. O infirmieră căuta farmacia. În primărie, o femeie spăla coridorul cu pardoseală cenuşie.

— Puteți să-mi spuneți unde e corpul?

— În spate!... În curtea şcolii... Domnii sunt acolo... Luați-o pe-aici...

Arătă spre o uşă deasupra căreia era scris cuvântul Fete, în timp ce cuvântul Băieți figura pe cealaltă aripă a clădirii.

Doamna Gallet mergea înainte cu o siguranță neașteptată. Totuși, Maigret intuia că era împinsă mai curând de un fel de rătăcire a minții.

În curtea școlii, un medic în halat alb fumă o țigară, plimbându-se ca un om care aștepta ceva. Din când în când își freca mâinile foarte delicate.

Alte două personaje stăteau de vorbă cu glas scăzut, lângă o masă pe care era întins un corp acoperit cu un cearșaf.

Comisarul încercă să frâneze mersul impetuos al însoțitoarei sale, dar nu avu timp să intervină.

Femeia se opri în fața mesei și, cu respirația tăiată, ridică brusc cearșaful în dreptul feței.

Nu scoase nici un strigăt. Cei doi bărbați care stăteau de vorbă întoarseră capul spre ea cu uimire. Doctorul strigă în fața unei uși, punându-și mănușile de cauciuc:

— Încă nu s-a-ntors domnișoara Angele?

În timp ce acesta își scotea o mănușă ca să-și aprindă altă țigară, doamna Gallet stătea nemișcată, încremenită, iar Maigret era gata să-i vină în ajutor.

Femeia își întoarse brusc spre el fața plină de ură și îi strigă:

— Cum e posibil?... Cine a îndrăznit?...

— Veniți, doamnă... El e, nu-i așa?...

Ochii ei priveau acum cu repeziciune când la cei doi bărbați, când la medicul îmbrăcat în alb, când la infirmiera care se apropia cu un mers legănat.

— Ce au să-i facă? rosti ea cu o voce mai răgușită.

Și văzând că Maigret, jenat, ezita să răspundă, se năpusti e^supra corpului neînsuflețit al soțului ei, aruncă spre curte și spre cei ce se aflau acolo o privire furioasă, sfidătoare și strigă:

— Nu vreau!... Nu vreau!...

Au fost nevoiți să o ia de acolo cu forța și să o dea în grijă portăresei, care își lăsă în părăsire gălețile cu apă. Când Maigret se întoarse în curtea școlii, medicul avea un bisturiu

în mină, o mască pe față, iar infirmiera îi întindea un flacon din sticlă mată.

Comisarul lovi cu piciorul, fără să vrea, o pălărioară din mătase neagră, împodobită cu o fundă mov şi o bijuterie din briliante false.

Nu rămase să asiste la autopsie. Se apropia înserarea şi medicul spusese:

— Am şapte invitați la cină la Nevers...

Ceilalți doi bărbați erau judecătorul de instrucție şi grefierul. Judecătorul, după ce dădu mâna cu Maigret, îi spuse doar atât:

— Luați legătura cu poliția locală, care a început ancheta! E un caz tare încurcat.

Cadavrul era gol sub cearşaf.

Trista întâlnire dură doar câteva clipe. Corpul era aşa cum ți-l puteai imagina după fotografie: lung, osos, cu un piept rahitic de birocrat şi cu o piele albă care făcea firele de păr să pară foarte negre, deşi cele de pe piept erau roşcate.

Avea întreagă doar o jumătate de față, căci obrazul stâng fusese distrus de focul de armă.

Ochii erau deschişi. Pupilele, de un cenuşiu deschis, erau doar puțin mai decolorate decât în fotografie.

„Era la regim...", spusese doamna Gallet.

În sfârşit, sub sânul stâng, o rană clară, regulată, păstrase forma unei lame.

Doctorul se legăna de pe un picior pe altul de nerăbdare în spatele lui Maigret.

— Dumneavoastră trebuie să vă trimit raportul? Pe ce adresă?

— La Hotelul Loara...

Judecătorul şi grefierul se uitau în altă parte şi nu scoteau o vorbă. Maigret, vrând să iasă, greşi uşa şi nimeri într-o sală de clasă, printre bănci.

În clasă era o răcoare ideală şi comisarul zăbovi un moment în fața unor cromolitografii reprezentând „secerişul", o „fermă iarnă" şi o „zi de piață în oraş".

Pe o etajeră se aflau, confecționate din lemn, cositor şi fier, toate unitățile de greutate şi de volum în ordinea mărimii.

Comisarul îşi şterse transpirația de pe frunte. Când să iasă, dădu nas în nas cu inspectorul de poliție de la Nevers, care îl căuta.

— Bun! Ai sosit! Voi putea să plec la Grenoble, unde mă aşteaptă soția mea... Închipuie-ți că ieri dimineață, când ni s-a telefonat, plecam în concediu...

— Ai găsit ceva?

— Absolut nimic! Ai să vezi că e un caz incredibil... Dacă vrei să cinăm împreună, o să-ți dau toate detaliile, dacă putem să le numim detalii... Nu s-a furat nimic!.. Nimeni n-a văzut şi n-a auzit nimic!... Trebuie să fii abil, nu glumă, ca să spui de ce a fost omorât omul ăsta... Un singur lucru ar fi demn de luat în seamă, dar probabil nu va duce prea departe... Când stătea la Hotelul Loara, cum i se întâmpla din când în când, spunea că e domnul Clement, rentier din Orleans...

— Haide să bem un păhărel! îi propuse Maigret.

Îşi amintea de atmosfera tentantă de pe terasă, care îi apăruse mai adineauri că o adevărată oază.

Totuşi, când se aşează în fața unei beri reci, nu simți mulțumirea la care se aşteptase.

— O anchetă cât se poate de dezamăgitoare, îi explică însoțitorul său, oftând. O să vezi! N-ai de ce să te-agăți! Şi nimic neobişnuit, doar că omul ăla a fost asasinat...

Continuă pe acelaşi ton timp de câteva minute, fără să-şi dea seama că Maigret nu-l asculta.

Unii oameni, deşi îi întâlneşti o singură dată pe stradă, au o fizionomie care îți rămâne întipărită în minte. Maigret văzuse doar o fotografie a lui Emile Gallet, o jumătate de față şi corpul livid.

Dar fotografia era mult mai clară în mintea lui.

Şi încerca să-i dea viață, să şi-l închipuie pe domnul Gallet împreună cu soția lui, în sufrageria lor de la Saint-Fargeau, sau ieşind din vilă ca să ia trenul din gară.

În imagini ce reveneau ca nişte străfulgerări, partea de sus a feței devenea tot mai clară. I se păru că-şi aminteşte de nişte cearcăne mari, plumburii.

— Pun prinsoare că suferea de ficat! spuse el deodată, cu glas scăzut.

— În orice caz, n-a murit de o boală de ficat! răspunse vexat inspectorul din Nevers. O boală de ficat nu-ți distruge jumătate de față şi nu-ți străpunge inima!

Lămpile unui stand de tir se aprindeau în mijlocul pieței, unde era demontată o roată cu căluşei.

13. VOL 2
CAPITOLUL 2

Doar două-trei grupuri mai întârziau la masă. Din camerele de la primul etaj se auzeau protestele unor copii forțați să se culce.

O voce de femeie zise, din spatele unei ferestre:

— L-ai văzut pe domnul acela mare? E polițist! Dacă nu eşti cuminte, te bagă la-nchisoare...

În timp ce mânca, iar privirea îi rătăcea asupra decorului, Maigret auzea un murmur insistent. Era inspectorul Grenier din Nevers, care vorbea de dragul de a vorbi.

— Măcar să-i fi furat ceva! Atunci totul ar fi fost simplu ca bună ziua! Azi e luni... Crima a fost comisă în noaptea de sâmbătă spre duminică... A fost zi de bâlci... Şi în zilele astea, în afara comedianților, de care mă feresc din principiu, pe aici dau târcoale tot felul de oameni... Nu ştii cum e la țară, comisare!... Aici poți întâlni indivizi mai periculoşi decât răufăcătorii din Paris...

— În fond, îl întrerupse Maigret, dacă nu era bâlciul, crimă ar fi fost descoperită imediat.

— Ce vrei să spui?

— Că din cauza tirului şi a petardelor nimeni nu a auzit împuşcătura... Nu mi-ai spus că moartea lui Gallet n-a fost pricinuită de rana de la cap?

— Aşa zice medicul. Autopsia va confirma această ipoteză. Omul a primit mai întâi un glonț în cap. Dar se pare că ar mai fi putut să trăiască încă două trei-ore. Apoi, imediat, a fost lovit cu cuțitul drept în inimă şi moartea a fost instantanee... Cuțitul a fost găsit.

— Şi revolverul?

— L-au căutat, dar degeaba!

— Cuțitul era în cameră?

— La câțiva centimetri de cadavru... Gallet avea vânătăi la încheietura mâinii stângi... Probabil că el, rănit, a scos cuțitul şi s-a repezit la agresor... Dar nu mai avea putere.... Asasinul l-a prins de mina, i-a întors-o şi i-a înfipt lama în piept... Nu e doar părerea mea, ci şi a doctorului.

— Prin urmare, dacă n-ar fi fost bâlciul, probabil că Gallet n-ar fi murit!

Maigret nu încerca să facă deducții ingenioase, nici să-şi uluiască în vreun fel colegul din provincie. Gândul îi trecuse, pur şi simplu, prin minte. Urmărea acest fir, curios să vadă unde ducea.

Dacă n-ar fi fost vacarmul căluşeilor, al standului de tir şi al petardelor, detunătura ar fi fost auzită. Cei de la hotel ar fi dat fuga şi poate că ar fi intervenit înainte că victima să fie înjunghiată.

Se lăsase noaptea. Nu mai vedeai decât scânteierile râului în bătaia lunii şi cele două felinare de la fiecare capăt de pod. La cafenea, câțiva clienți jucau biliard.

— O poveste ciudată! conchise inspectorul Grenier. Auzi, sper că nu s-a făcut unsprezece? Am tren la unsprezece şi treizeci şi două de minute şi fac un sfert de oră până la gară. Spuneam că dacă ar fi putut să dispară ceva...

— La ce oră închid barăcile bâlciului?

— La miezul nopții! Aşa e regulamentul!

— Asta înseamnă că asasinatul a fost comis înainte de miezul nopții şi că, în consecință, probabil nu toți cei de la hotel dormeau.

Fiecare îşi urmărea cursul propriilor gânduri şi conversația continua alandala.

— Şi mai e şi faptul că-şi zicea domnul Clement... Probabil că ai aflat de la patron... Venea din când în când... Cam din şase în şase luni... Prima dată a tras aici acum zece ani, când s-a dat tot drept domnul Clement, rentier din Orleans...

— Nu avea o valijoară, aşa cum poartă cu ei de obicei comis-voiajorii?

— N-am remarcat aşa ceva în cameră... Dar o să afli de la patronul hotelului... Ei, domnule Tardivon!... O clipă, te rog... Comisarul Maigret de la Paris ar vrea să-ți pună o întrebare... Domnul Clement ducea cu el, de obicei, o valijoară de comis-voiajor?

— Care conținea tacâmuri de argint! precizează comisarul.

— Nu! Avea totdeauna o geantă de călătorie cu lucruri, schimburi, pentru că era foarte îngrijit. Nu l-am văzut de două ori în haină. De cele mai multe ori purta o redingotă neagră sau de un cenuşiu închis...

— Vă mulțumesc!

Şi Maigret se gândea la firma Niel & Co, al cărei agent general pentru Normandia era domnul Gallet. Firma era specializată în obiecte de argint pentru cadouri: jucărioare, pahare stil fără picior, tacâmuri de argint, coşuri pentru fructe, servicii de tăiat, palete pentru tăiat tartă...

Înghiți bucată foarte mică de prăjitură cu migdale pe care o chelneriță i-o pusese în față, apoi îşi umplu pipa.

— Un păhărel de rachiu? îl întrebă domnul Tardivon.

— Dacă vreți...

Patronul se duse el însuşi să aducă sticla şi se aşează la masa celor doi polițişti.

— Aşadar, dumneavoastră, domnule comisar, veți continua ancheta? Ce mai poveste, nu? Şi tocmai când începe sezonul! Nu vă spun că şapte clienți au plecat în dimineața asta şi s-

au instalat la Hotelul Comerțului... Sănătate, domnilor!... Cât despre domnul Clement... M-am obişnuit să-i zic aşa... De altfel, cine ar fi bănuit că nu era numele lui adevărat?

Terasa devenea din ce în ce mai pustie. Un chelner aranja lângă perete dafinii în hârdaie aşezați lângă mese. Un tren de marfă trecu pe celălalt mal şi cei trei bărbați urmăriră maşinal cu privirea haloul roşiatic care se deplasa la poalele colinei.

Domnul Tardivon îşi începuse cariera ca bucătar la o casă mare şi păstrase o anumită solemnitate, un mod oarecum condescendent de a vorbi, aplecându-se spre interlocutor.

— Lucrul de-a dreptul extraordinar, continuă el, încălzind paharul rece de rachiu în mină, e că puțin a lipsit ca această crimă să nu aibă loc...

— Ziua de bâlci! exclamă Grenier, aruncându-i o privire comisarului.

— Nu ştiu ce vreți să spuneți... Nu!... Sâmbătă dimineață, când a sosit domnul Clement, i-am oferit camera albastră, care dă spre drumul urzicilor, cum îi spunem noi... E drumul pe care îl vedeți în stânga... I se spune aşa pentru că, de când nu mai e folosit, a fost năpădit de urzici...

— De ce nu mai e folosit? întrebă Maigret.

— Vedeți zidul acela, imediat peste drum, nu?... E zidul vilei domnului de Saint-Hilaire... În ținut, oamenii îi spun de cele mai multe ori micul castel, ca să-l deosebească de cel mare, vechiul castel din Sancerre, care se află sus pe coastă... De aici îi putem zări turnulețele... Are şi un parc foarte frumos... Aşadar, pe vremuri, când Hotelul Loara nu exista, acest parc începea de aici, iar intrarea de onoare, cu poartă din fier forjat, era la capătul celălalt al drumului urzicilor... Poartă încă mai există, dar nu mai e folosită, pentru că a fost făcută altă intrare, dinspre chei, la vreo cinci sute de metri... Pe scurt, i-am oferit domnului Clement camera albastră, ale cărei ferestre dau în partea aceea. E linişte. Nu trece nimeni pe-acolo, căci drumul nu duce nicăieri... După-masă, când s-a întors, nu ştiu de ce m-a întrebat dacă n-am altă cameră,

cu vedere spre curte... Nu aveam nici o cameră liberă... Iarna ai de unde alege, pentru că nu vin decât clienții obişnuiți, comis-voiajori care îşi fac traseul la date fixe... Dar vara!... Ați crede că cei mai mulți dintre clienții mei sunt parizieni?... Nimic nu e mai sănătos ca aerul de pe malul Loarei... Cum vă spuneam, i-am explicat domnului Clement că era imposibil şi i-am precizat că îi dădusem cea mai plăcută cameră... În curte sunt găini, gâşte... Tot timpul scoatem apă din puț şi lanțul, deşi e uns, se încăpățânează să scârțâie!... N-a insistat... Dar să presupunem că aveam o cameră cu fața spre curte... N-ar fi murit!...

— De ce? murmură Maigret.

— Nu vi s-a spus că focul de armă a fost tras de la cel puțin şase metri?... Camera are doar cinci... Prin urmare, asasinul era afară... A profitat că drumul urzicilor era pustiu... N-ar fi putut intra în curte ca să tragă... De altfel, ar fi fost auzit... Încă un păhărel, domnilor? Bineînțeles, fac eu cinste!

— De două ori! rosti comisarul.

— Ce, de două ori? întrebă Grenier.

— Hazardul s-a manifestat de două ori! Prima dată, când gălăgia bâlciului a acoperit detunătura revolverului. A doua oară, când toate camerele care dădeau spre curte erau deja ocupate...

Întoarse capul spre domnul Tardivon, care tocmai umpluse paharele.

— Câți clienți aveți acum?

— Treizeci şi patru, cu tot cu copii...

— N-a plecat nimeni după crimă?

— V-am spus că şapte persoane. O familie de la periferia Parisului, cred că din Saint-Denis... Un fel de mecanic, cu soția, soacra, cumnata şi copiii... Nişte oameni destul de prost-crescuți, în paranteză fie spus, aşa că nu mi-a părut deloc rău când i-am văzut că se mută de la mine... Fiecare cu clientela lui... Toată lumea are să vă spună că aici stau numai oameni bine...

— Cu ce-şi ocupa timpul domnul Clement?

— Mi-ar fi greu să vă spun... Pleca pe jos... La un moment dat, am crezut că avea prin împrejurimi un copil nelegitim. O simplă presupunere... Aşa e omul, caută un motiv pentru toate! Era un bărbat foarte amabil, dar avea tot timpul un aer trist... Nu l-am văzut niciodată mâncând la masa de oaspeți... Iarna, avem o masă pentru oaspeți... Prefera să stea într-un colț, singur...

Maigret scosese din buzunar un carnețel modest, cu scoarțe din pânză cerată neagră. Notă cu creionul:

1. Să telegrafiez la Rouen.
2. Să telegrafiez la societatea Niel.
3. Să văd curtea.
4. Să culeg informații despre proprietatea Saint-Hilaire.
5. Amprentele digitale de pe cuțit.
6. Lista clienților de la hotel.
7. Familia mecanicului de la Hotelul Comerțului.
8. Cei care au părăsit Sancerre duminică, pe 26.
9. Să anunț prin toboşarul oraşului o recompensă pentru cei care l-au întâlnit pe domnul Gallet sâmbăta, pe 25.

Colegul său din Nevers, cu un zâmbet forțat pe buze, îi urmărea cu privirea cele mai mici mişcări.

— Gata? Ai deja o bănuială?

— Nici vorbă. Dau două telegrame şi mă culc... În cafenea nu mai erau decât oameni din ținut, care îşi terminau partida de biliard. Maigret se duse să arunce o privire spre drumul urzicilor, care fusese aleea centrală a unei mari proprietăți şi încă mai avea două şiruri de stejari falnici.

Vegetația stufoasă năpădise totul. La ora aceea, nu putea vedea nimic.

Grenier se pregătea să plece la gară şi Maigret se întoarse ca să dea mâna cu el.

— Baftă! Dar, între noi fie vorba, e o poveste afurisită, nu-i aşa?... Nimic senzațional!... Şi nimic de care să te poți agăța!... La drept vorbind, îmi pare bine că nu mă ocup eu de ea...

Comisarul primi o cameră la primul etaj, unde țânțarii începură să-i zumzăie în jurul capului de cum intră. Era prost dispus. Treaba care îl aştepta era sumbră, prea puțin pasionantă, de rutină.

Şi totuşi, după ce se culcă în pat, în loc să adoarmă, începu să se gândească la chipul lui Gallet, din care vedea când doar un obraz, când doar partea de jos.

Se întoarse de zece ori greoi în aşternutul jilav. Putea să audă susurul râului, clipocitul apei ce trecea pe lângă bancurile de nisip.

Fiecare caz are caracteristica lui, pe care o „prinzi" mai devreme sau mai târziu şi care îți oferă adesea cheia misterului.

Oare caracteristica proprie celui de față nu era mediocritatea?

Mediocritate la Saint-Fargeau! Oraş mediocru! Decor meschin, cu portretul băiatului în costumul de la prima împărtăşanie pe perete şi fotografia tatălui în redingotă prost croită pe pian!

Mediocritate la Sancerre! Vilegiatură ieftină! Hotel de mâna a doua!

Toate detaliile accentuau şi mai mult cenuşiul tabloului.

Reprezentantul firmei Niel: argintărie falsă, lux fals, stil fals!

Hărmălaia unui bâlci, un stand de tir şi petarde pe deasupra...

Şi până şi distincția nenaturală a doamnei Gallet, a cărei pălărie împodobită cu o bijuterie falsă se rostogolise în praful din curtea şcolii!

*

* *

Maigret află cu uşurare a doua zi că văduva plecase cu primul tren spre Saint-Fargeau şi că sicriul cu rămăşițele pământeşti ale lui Emile Gallet era transportat, cu un camion închiriat, la vila Les Marguerites.

Era nerăbdător să termine cât mai repede. Toată lumea plecase: judecătorul, medicul care avea şapte invitați şi

inspectorul Grenier.

Aşa că sarcinile importante rămăseseră toate pe capul lui.

Mai întâi, aştepta răspunsul la telegramele trimise seara trecută.

Apoi, trebuia să examineze camera unde fusese săvârşita crima. În sfârşit, avea să se ocupe de toți cei care ar fi putut să comită crima şi care, în consecință, erau suspecți.

Răspunsul de la Rouen sosi fără întârziere. Venea de la poliția oraşului:

Interogat personal de la Hotelul Poştei. Casiera, Irma Strauss, a declarat că numitul Emile Gallet îi trimitea în plic ilustrate de reexpediat. Primea o sută de franci pe lună. Făcea asta de cinci ani şi are impresia că precedenta casieră făcuse la fel.

O jumătate de oră mai târziu, adică la zece, sosi o telegramă de la Niel:

Emile Gallet nu mai este angajatul firmei noastre din 1912.

În acel moment îşi începu misiunea toboşarul oraşului. Maigret, care tocmai îşi terminase micul dejun, examina curtea hotelului, care nu avea nimic deosebit. Chiar atunci află că îl căuta cantonierul.

— Eram pe drumul care duce la Saint-Thibaut, îi explică acesta, când l-am văzut pe respectivul domn Clement, pe care îl cunoşteam pentru că îl întâlnisem de câteva ori şi mai ales după redingotă. Chiar atunci, un tânăr a ieşit de pe drumul spre fermă şi s-au pomenit față în față. Eram, ca să zic aşa, la o sută de metri de ei, dar am înțeles foarte bine că se certau...

— S-au despărțit imediat?

— Nu! Au urcat coasta o bucată de drum. Apoi bătrânul s-a întors singur. Abia după o jumătate de oră l-am revăzut pe tânăr în piață, la Hotelul Comerțului!

— Cum arăta?

— Unul înalt şi slab... Cu o față lungă şi ochelari.

— Cum era îmbrăcat?

— N-aş putea spune... Dar cred că avea haine cenuşii... sau negre... Voi primi cei cincizeci de franci?...

Maigret îi dădu banii şi se îndreptă spre Hotelul Comerțului, unde, în ajun, îşi băuse aperitivul.

Tânărul luase acolo masa de prânz în ziua de sâmbătă 25 iunie, dar chelnerul care îl servise era în concediu la Pouilly, la o distanță de vreo douăzeci de kilometri de hotel.

— Sunteți sigur că n-a dormit aici?

— Ar apărea în registru....

— Nimeni nu-şi aminteşte de el?

Casiera îşi aducea aminte că cineva ceruse tăiței fără unt şi că fuseseră obligați să-i pregătească special pentru el.

— Un tânăr care şedea acolo, în stânga stâlpului, şi avea un ten de om bolnav.

Începea să se încălzească bine şi, pe de altă parte, Maigret nu mai avea acum acea apatie plictisită din cursul dimineții.

— Avea o față lungă?... Şi buze subțiri?...

— Da, o gură mare şi disprețuitoare!... N-a vrut nici cafea, nici tărie... Clienți d'ăştia...

De ce-şi amintise de portretul băiatului soților Gallet?

Maigret avea patruzeci şi cinci de ani. Îşi petrecuse jumătate din viață în cele mai diferite servicii din cadrul poliției: la moravuri, la „stradă", la „mondenă", la brigada care avea în grijă gările şi la cea care se ocupa de jocurile de noroc.

Era de ajuns pentru suprimarea oricărei veleități de misticism şi pentru pierderea încrederii în intuiție.

Totuşi, de aproape douăzeci şi patru de ore, cele două portrete, al tatălui şi al fiului, îl obsedau, la fel ca şi fraza banală rostită de doamna Gallet: „Era la regim..."

Se îndreptă, fără o idee foarte clară, spre sediul poştei şi ceru legătura cu primăria din Saint-Fargeau.

— Alo!... Aici Poliția Judiciară... Puteți să-mi spuneți când va avea loc înmormântarea domnului Gallet?

— Mâine, la ora opt...

— La Saint-Fargeau?

— Da, aici!...

— Încă o întrebare! Cu cine vorbesc?

— Cu învățătorul...

— Îl cunoaşteți pe fiul domnului Gallet?

— L-am văzut de câteva ori... A venit în dimineața asta pentru documente...

— Cum arată?

— Ce vreți să spuneți?

— E înalt, slab?

— Da... Cam aşa...

— Poartă ochelari?

— O clipă!... Mi-am amintit!.. Ochelari cu ramă de baga...

— Nu ştiți dacă e bolnav?

— Cum aş putea să ştiu? E palid, desigur...

— Vă mulțumesc...

După zece minute, comisarul intra iar la Hotelul Comerțului.

— Auziți, doamnă, clientul dumneavoastră de sâmbătă purta ochelari?

Casiera se gândi şi, în cele din urmă, dădu din cap.

— Da... Nu... Nu mai ştiu... Vara vine atâta lume!... Cel mai mult m-a frapat gura lui... Chiar i-am spus chelnerului că are o gură de broscoi...

Îl găsi mai greu pe cantonier, care îşi bea cei cincizeci de franci alături de nişte tovarăşi de-ai săi, într-o cârciumă mică ascunsă în spatele bisericii.

— Mi-ai spus că respectivul avea ochelari.

— Da, tânărul! Nu bătrânul...

— Ce fel de ochelari?

— Păi, rotunzi, nişte cercuri negre...

Când se trezise de dimineață, Maigret aflase cu mulțumire că mortul fusese luat, iar doamna Gallet, judecătorul, medicul şi polițiştii plecaseră.

Spera să aibă în sfârşit de-a face cu o problemă obiectivă şi să nu mai fie nevoit să-şi tot aducă aminte de figura ciudată a bătrânului cu barbişon.

La trei după-amiaza, luase trenul spre Saint-Fargeau.

La început, văzuse doar fotografia lui Emile Gallet. Apoi îi zărise jumătate din față.

Acum nu mai putea găsi decât un sicriu închis definitiv.

Totuşi, în timp ce trenul se punea în mişcare, avea oarecum impresia jenantă că alerga după acel mort.

La Sancerre, domnul Tardivon, dezamăgit, le spunea celor mai buni clienți ai săi, oferindu-le un păhărel de rachiu:

— Un bărbat care părea serios... Un om de vârsta noastră!... Şi uite că pleacă fără măcar să fi intrat în cameră!... Vreți să vedeți locul unde a muriți... E ciudat... Asta au făcut-o poliţiştii din Nevers... Înainte să ia cadavrul, i-au desenat conturul cu cretă pe podea... Aveți grijă să nu atingeți nimic!... Nu ştii niciodată unde pot să te ducă chestiile astea!

14. VOL 2
CAPITOLUL 3

Maigret, care îşi petrecuse noaptea la el acasă, în apartamentul de pe bulevardul Richard Lenoir, ajunse la Saint-Fargeau miercuri, cu puțin înainte de opt dimineața. Ieşi din gară, apoi se răzgândi, se întoarse şi îl întrebă pe angajatul de la căile ferate:

— Domnul Gallet călătorea des cu trenul?

— Tatăl sau fiul?

— Tatăl.

— În fiecare lună, pleca pentru trei săptămâni. Luă un bilet de clasa a II-a până la Rouen.

— Şi fiul?

— Vine aproape în fiecare sâmbătă seara, de la Paris, cu un bilet dus-întors de clasa a III-a, şi pleacă înapoi duminică, cu ultimul tren. Cine s-ar fi gândit la una ca asta!... Parcă îl văd şi acum, în prima duminică din iunie, deschizând sezonul de pescuit...

— Tatăl sau fiul?

— Tatăl! Uitați! Bărcuța aceea albastră dintre copaci e a lui!... O bărcuță pe care toți vor dori s-o cumpere, pentru că a făcut-o cu mâna lui, din stejar, şi i-a adus o mulțime de perfecționări... La fel şi cu sculele lui de pescuit...

Maigret adăugă, conştiincios, acest nou amănunt la imaginea încă incompletă pe care o avea despre decedat. Se uită la bărcuță, la Sena şi făcu un efort să şi-l imagineze pe bărbatul cu barbişon stând nemişcat ore întregi cu undița în mina.

Apoi porni spre Les Marguerites, remarcând faptul că un dric de clasa a II-a, gol, urma acelaşi traseu.

În preajma casei nu se zărea decât un bărbat care împingea o roabă şi care se opri văzând dricul, curios, probabil, să vadă cortegiul.

Clopoțelul de la poartă fusese înfăşurat într-o bucată de pânză. Uşa de la intrare fusese drapată în negru şi inițialele defunctului ieşeau în evidență, brodate cu fir argintiu.

Maigret nu se aştepta la atâta pompă. La stânga, pe coridor, fusese aşezată o tavă pe care se afla o singură carte de vizită îndoită la un colț: cea a primarului din Saint-Fargeau.

Salonul unde fusese primit comisarul devenise acum cameră mortuară, iar mobila fusese mutată în sufragerie. Draperii negre acopereau pereții; sicriul era aşezat în centru, înconjurat de luminări.

Era greu să spui de ce, dar totul avea ceva misterios, echivoc. Poate pentru că nu era acolo nici un vizitator şi simțeai că nici nu va veni vreunul, deşi dricul era deja la poartă?

Şi cartea aceea de vizită, singură, care imita litografia! Ciucurii aceia de argint! Şi, de fiecare parte a sicriului, o siluetă: doamna Gallet în dreapta, în haine de doliu, cu voal pe față şi un şirag de mătănii între degete; Henry Gallet în stânga, îmbrăcat şi el tot în negru.

Maigret păşi fără să facă zgomot, se înclină, umezi un fir de merişor în apă sfințită şi stropi sicriul. Simți că mama şi fiul îl urmăreau cu privirea, dar nici unul nu rosti nici o vorbă.

Comisarul se aşeză atunci într-un colț, trăgând cu urechea la zgomotele de afară şi cu ochiul la expresiile de pe fața tânărului. Caii băteau din când în când cu copita pe alee. Cioclii vorbeau cu glas scăzut, afară, lângă fereastră. Iar în camera mortuară, luminată doar de luminări, trăsăturile neregulate ale fiului păreau şi mai accentuate, din cauza negrului dominant, care îi scotea în evidență paloarea maladivă a pielii.

Părul, pieptănat cu cărare pe mijloc, era lipit de cap. Avea fruntea înaltă, bombată. Iar în spatele lentilelor groase ale ochelarilor cu ramă de baga era greu să-i surprinzi privirea neliniştită de miop.

În răstimpuri, doamna Gallet îşi ştergea ochii cu batista neagră, sub voal. Privirea lui Henry nu se fixă nicăieri. Aluneca peste lucruri, evitându-l totdeauna pe comisar, care auzi cu uşurare paşii cioclilor.

Puțin mai târziu, targa lovi pereții coridorului. Doamna Gallet suspină încetişor, iar fiul ei se mulțumi să o bată uşor cu mâna pe umăr, privind în altă parte.

Contrastul era frapant între fastul dricului de clasa a II-a şi cele două siluete care mergeau în urma lui, precedate de un maestru de ceremonii derutat.

Era în continuare foarte cald. Omul cu roaba îşi făcu semnul crucii şi plecă pe un drum care tăia de-a dreptul printre case, în timp ce micul cortegiu străbătea strada, destul de largă ca să poată defila pe ea regimente întregi.

*

* *

Lăsând ceremonia religioasă să-şi urmeze cursul, în timp ce un grup de țărani se adunase în piață, Maigret intră în primărie, unde nu găsi pe nimeni. Se văzu obligat să-l caute la clasă pe învățător, care era şi adjunctul primarului, iar copiii rămaseră singuri câteva momente.

— Tot ce pot să vă spun este ce avem scris în registre. Uitați:

Gallet, Emile-Yves-Pierre, născut la Nantes în 1879, căsătorit la Paris, în octombrie 1902, cu Aurore Prejean... Un copil, Henry, născut la Paris în 1906 şi înscris la primăria arondismentului IX...

— Oamenii de pe-aici nu-i prea simpatizează?

— Pentru că cei din familia Gallet, care şi-au construit vilă în 1910, când pădurea a fost transformată în loturi pentru locuințe, n-au vrut niciodată să vadă pe nimeni... Sunt oameni foarte mândri... Mi s-a întâmplat să pescuiesc câte o duminică întreagă în bărcuța mea, la mai puțin de zece metri de cea a lui Gallet... Dacă aveam nevoie de ceva, îmi dădea, dar n-aş fi putut să-l fac să rostească cinci fraze una după alta...

— La cât evaluați nivelul lor de trai?

— Nu ştiu exact, pentru că n-am habar cât cheltuia în călătoriile lui. Dar, pentru aici, le trebuiau cel puțin două mii de franci pe lună... Dacă ați văzut vila, ați putut constata că nu-i lipseşte nimic... Aproape toate alimentele şi le comandă de la Corbeil sau de la Melun... Alt lucru care...

Dar Maigret zări pe fereastră cortegiul care dădea ocol bisericii şi intră în cimitir. Îi mulțumi interlocutorului, apoi auzi, din stradă, prima lopată de pământ ce cădea peste sicriu.

Se feri să fie văzut şi făcu un ocol ca să ajungă înapoi la vilă, unde avu grijă să sosească la puțin timp după familia Gallet. Servitoarea îi deschise uşa şi îl privi ezitând.

— Doamna nu poate..., începu ea.

— Spune-i domnului Henry că vreau să-i vorbesc.

Servitoarea saşie îl lăsă să aştepte afară. După câteva clipe, silueta tânărului apăru pe coridor. Se apropie de uşă şi întrebă, privind dincolo de Maigret:

— Nu puteți amâna pentru altă zi această vizită? Mama e copleşită de durere...

— Trebuie să stăm de vorbă astăzi. Vă rog să-mi scuzați insistența.

Henry făcu cale întoarsă, lăsându-l pe Maigret să înțeleagă că putea să-l urmeze. Ezită în fața uşilor, apoi o deschise pe cea de la sufragerie, unde mobila din salon fusese atât de înghesuită, încât abia se mai putea circula.

Maigret văzu portretul fiului culcat pe o masă, dar îl căută zadarnic cu privirea pe cel al lui Emile Gallet.

Henry nu se aşează, nu zise nimic, dar îşi scoase ochelarii ca să le şteargă lentilele cu un aer plictisit, în timp ce ochii îi clipeau, loviți de lumina puternică.

— Probabil ştiți că am primit sarcina să-l găsesc pe cel care v-a asasinat tatăl...

— De aceea mă şi mir să vă văd aici într-un moment în care ar fi fost mai decent să ne lăsați singuri!

Henry îşi puse ochelarii pe ochi şi îşi aranjă una dintre manşetele scrobite, care îi luneca pe mână plină de fire de păr roşcat asemănător cu cel care acoperea pieptul cadavrului de la Sancerre.

Fața lui osoasă, cu trăsături accentuate, cu expresia posacă şi puțin cabalină, nu era agitată de nici o tresărire. Se sprijinise cu coatele de pianina aşezată de-a curmezişul încăperii, căreia i se vedea spatele de pânză verde.

— Aş vrea să vă cer unele informații despre tatăl dumneavoastră şi despre întreaga familie.

Henry nu zise nimic, nu se mişcă, rămase în aceeaşi poziție, rece, funebru.

— Vreți să-mi spuneți mai întâi unde vă aflați sâmbăta, 25 iunie, pe la patru după-amiaza?

— Mai întâi, am să vă pun o întrebare. Sunt obligat, într-un moment ca acesta, să vă primesc în casă şi să vă răspund la întrebări?

Aceeaşi voce neutră, din care răzbătea plictisul, ca şi cum rostirea fiecărei silabe l-ar fi obosit.

— Sunteți liber să nu vorbiți. Totuşi, v-aş atrage atenția...

— Când anume v-a dezvăluit anchetă că eram...

Maigret nu răspunse şi, la drept vorbind, era uluit de această răsturnare neaşteptată a situației. Cu atât mai

neaşteptată cu cât nu puteai citi nici o urmă de subtilitate pe faţa tânărului.

Henry lăsă să se scurgă câteva secunde. Se auzi glasul servitoarei care, de jos, răspundea unei chemări de la etaj:

— Vin, doamnă!

— Deci?

— Pentru că tot aţi aflat, da, eram acolo...

— La Sancerre?

Henry nu răspunse.

— Şi aţi avut o discuţie cu tatăl dumneavoastră pe drumul ce duce spre vechiul castel...

Maigret era de-a dreptul furios, pentru că avea impresia că loviturile sale nimereau în gol. Vocea lui nu avea nici o rezonanţă, bănuielile lui erau lipsite de ecou.

Lucrul cel mai uimitor era tăcerea lui Henry Gallet, care, în loc să dea explicaţii, aştepta.

— Puteţi să-mi spuneţi ce făceaţi la Sancerre?

— Mă duceam să-mi văd amanta, Eleonore Boursang, care îşi petrece vacanţa în zonă şi stă la pensiunea Germain, pe strada Sancerre din Saint-Thibaut.

Ridică imperceptibil din sprâncenele stufoase, la fel ca ale tatălui său.

— Nu ştiaţi că domnul Gallet se afla la Sancerre?

— Dacă aş fi ştiut, m-aş fi ferit să-l întâlnesc. Oferea de fiecare dată o explicaţie minimă, silindu-l pe comisar să pună întrebări repetate.

— Părinţii ştiau de această legătură?

— Tata bănuia şi era împotrivă.

— Care a fost subiectul discuţiei?

— Scopul anchetei dumneavoastră este asasinul sau victimă? rosti lent tânărul.

— Îl voi cunoaşte pe asasin după ce voi cunoaşte bine victima. Tatăl dumneavoastră v-a făcut reproşuri?

— Pardon! Eu i-am reproşat că mă spionează.

— Apoi?

— Nimic! M-a făcut fiu lipsit de respect. Vă mulțumesc că-mi amintiți de asta tocmai astăzi!

Maigret auzi cu uşurare paşi pe scară. Doamna Gallet îşi făcu apariția, la fel de demnă ca de obicei, purtând la gât un şirag triplu de pietre mari, mate.

— Ce s-a întâmplat? întrebă ea, uitându-se pe rând la Maigret şi la fiul ei. De ce nu m-ai chemat, Henry?

Servitoarea bătu la uşă şi intră.

— Au venit tapițerii ca să ia draperiile.

— Stai cu ochii pe ei...

— Am venit să aflu câteva informații pe care le consider indispensabile pentru descoperirea vinovatului! îi explică Maigret cu o voce care devenea cam tăioasă. Sigur, nu e momentul cel mai potrivit, după cum mi-a atras atenția şi fiul dumneavoastră. Dar, cu fiecare oră care trece, arestarea asasinului este tot mai problematică.

Se uită la Henry şi i se păru că se încăpățâna să se arate posomorât.

— Când v-ați căsătorit cu Emile Gallet, doamnă, aveați o avere personală?

Ea se încordă puțin şi răspunse cu o fremătare de orgoliu în glas:

— Sunt fiica lui Auguste Prejean...

— Scuzați-mă, dar...

— Fostul secretar al ultimului prinț de Bourbon... Directorul ziarului legitimist Le Soleil... Tatăl meu a cheltuit până la ultimul bănuț ca să scoată acest ziar, care ducea o luptă dreaptă...

— Mai aveți pe cineva din familie?

— Cred că da. Dar nu m-am mai văzut cu familia după căsătorie.

— Nu a fost de acord cu această căsătorie?

— Ceea ce v-am spus ar trebui să vă ajute să înțelegeți. Întreaga mea familie e regalistă. Toți unchii mei au ocupat şi încă mai ocupă poziții importante. Nu m-au iertat că m-am căsătorit cu un comis-voiajor...

— La moartea tatălui dumneavoastră, nu aveați avere?

— Tatăl meu a murit la un an după căsătoria mea... În momentul când ne-am căsătorit, soțul meu avea vreo treizeci de mii de franci...

— Şi familia lui?

— N-am cunoscut-o! Evita să-mi vorbească despre ea. Tot ce ştiu e că a avut o copilărie grea şi a petrecut câțiva ani în Indochina.

Henry Gallet schiță un zâmbet disprețuitor.

— Vă pun toate aceste întrebări, doamnă, pentru că, pe de o parte, am aflat că soțul dumneavoastră nu mai este angajatul firmei Niel de optsprezece ani...

Ea rămase cu ochii țintă la comisar, apoi Henry protestă cu vehemență:

— Domnule...

— Am primit informația chiar de la domnul Niel...

— Poate că ar fi mai bine, domnule..., începu tânărul, apropiindu-se de Maigret.

— Nu, Henry!... Vreau să dovedesc că nu-i adevărat, că e o minciună odioasă... Veniți, domnule comisar... Haideți!... Urmați-mă!...

Şi, agitată pentru prima dată, se îndreptă spre coridor, unde se lovi de grămada de draperii negre pe care tapițerii le strângeau sul. Îl conduse pe comisar la etaj şi trecură printr-un dormitor cu mobilă de nuc bine lustruită, unde se mai vedeau încă, în cuier, pălăria de păi a lui Emile Gallet şi un costum de doc pe care îl folosea probabil când mergea la pescuit.

După acest dormitor, urma o încăpere mică, amenajată ca un cabinet de lucru.

— Priviți!... Uitați eşantioanele lui!... Iar aceste tacâmuri, de exemplu, în înfiorătorul stil „Art Deco", nu datează de optsprezece ani, nu?... Iată carnetul de comenzi, pe care soțul meu îl aducea la zi la sfârşitul fiecărei luni... Iată scrisori cu antetul firmei Niel, pe care le primea în mod regulat...

Maigret se uita distrat. Era convins că se va reîntoarce în acea încăpere şi prefera să se pătrundă de atmosfera ei.

Încercă să şi-l imagineze pe Emile Gallet stând în fotoliul turnant de la birou, pe care se aflau o călimară dintr-un aliaj care imita argintul şi un glob de cristal servind drept prespapier.

Prin fereastră se zăreau strada principală şi acoperişul roşu al unei vile nelocuite.

Scrisorile cu antet de la firma Niel erau bătute la maşină şi aveau toate cam aceeaşi formulare:

Dragă domnule, Am primit scrisoarea dumneavoastră din 15 curent, precum şi lista de comenzi pentru luna ianuarie. Vă aşteptăm la sfârşitul lunii pentru reglarea conturilor, ca de obicei, şi atunci vă vom da unele indicații despre extinderea câmpului dumneavoastră de activitate.

Cu simpatie. Semnat: JEAN NIEL

Maigret luă câteva dintre aceste scrisori şi le puse în portofel.

— Acum ce mai spuneți? întrebă doamna Gallet, cu un aer sfidător.

— Aceasta ce-i?

— Nimic... Soțului meu îi plăcea lucrul manual... Vedeți acolo un ceas vechi pe care l-a demontat... În şură există o grămadă de obiecte făcute de mâna lui, articole pentru pescuit şi altele... În fiecare lună petrecea aici opt zile întregi, iar scriptologia nu-i luă mai mult de o oră-două dimineața...

Maigret deschise sertarele la întâmplare. Într-unui dintre ele zări un dosar voluminos, de culoare roz, care purta mențiunea: Soleil.

— Sunt documente de-ale tatălui meu! îi explică doamnă Gallet. Nu ştiu de ce le-am păstrat. În acest dulap se află întreaga colecție a ziarului, până la ultimul număr, pentru care tata şi-a vândut obligațiunile...

— Îmi dați voie să iau acest dosar?

Ea se întoarse spre uşă, vrând parcă să-şi consulte fiul, dar Henry nu urcase după ei.

— Ce-ați putea găsi în el? E un fel de relicvă... Dacă dumnevoastră credeți... Dar, spuneți-mi, domnule comisar, nu-i aşa că e imposibil ca domnul Niel să fi spus... La fel şi cu cărțile poştale! Ieri am mai primit una!... Şi e scrisul lui, sunt sigură!... E trimisă din Rouen, ca şi cealaltă... Citiții... „Totul merge bine. Mă întorc joi..."

Apoi zise cu o voce din care răzbătea iar emoția, însă mai greu:

— Parcă îl şi aud!... Joi e mâine...

Izbucni brusc în lacrimi, dar totul dură incredibil de puțin: două-trei suspine. Duse batista brodată la gură şi spuse cu o voce înăbuşită:

— Să plecăm de-aici...

Trecură din nou prin dormitorul banal, dar cu mobilă de bună calitate: şifonier cu oglindă, două noptiere, covoraş imitație de persan.

În coridorul de la parter, Henry se uita, fără să-i vadă, la tapițerii care încărcau draperiile într-o camionetă. Nici măcar nu întoarse capul spre Maigret şi spre mama lui, care coborau scara ceruită, făcând treptele să trosnească.

În casă domnea o atmosferă de dezordine. Servitoarea, care aducea un litru de vin roşu şi pahare, intră în salon, unde doi bărbați în salopetă deplasau pianul.

— Ne prinde bine! zise o voce indiferentă.

Iar Maigret avea o impresie pe care nu o mai avusese niciodată şi care îl deruta. I se părea că întreg adevărul se afla acolo, risipit în jurul lui. Nimic din ceea ce vedea nu era lipsit de importanță.

Numai că ar fi trebuit să vadă altfel decât printr-un fel de ceață care deforma totul. Şi ceața aceea stăruia, creată de femeia care se împotrivea emoției, de Henry, cu fața lui lungă şi ferecată mai bine decât un seif, de draperiile strânse, de tot ce era în jur şi mai ales de jenă lui Maigret, care simțea că prezența lui acolo era deplasată.

Îi era ruşine că lua cu el ca un hoț acel dosar roz, căci n-ar fi fost în stare să explice utilitatea lui. Ar fi vrut să stea mult

timp acolo sus, singur, în cabinetul de lucru al decedatului, să rătăcească prin şura unde Emile Gallet îşi lucra uneltele de pescuit perfecționate.

Urmă un moment de ezitare. Toată lumea se afla pe coridor. Se făcuse ora prânzului şi era clar că cei doi Gallet, mama şi fiul, aşteptau plecarea polițistului.

Dinspre bucătărie venea un miros de ceapă rumenită. Servitoarea era la fel de dezorientată.

Singura soluție pe care o găsiseră cu toții era să se uite la tapițerii care făceau ordine în salon. Unul dintre ei dădu peste portretul lui Gallet sub o tavă de servit aperitivele.

— Îmi dați voie să-l iau cu mine? interveni Maigret, întorcându-se spre văduvă. S-ar putea să am nevoie de el...

Simți că Henry îl urmărea cu privirea, din ce în ce mai disprețuitor.

— Dacă trebuie... Am puține fotografii cu el...

— Vă promit că am să vi-l înapoiez.

Nu se hotăra să plece. În momentul în care muncitorii transportau fără menajamente o vază enormă, imitație de porțelan de Sevres, doamna Gallet exclamă:

— Atenție!... Să nu loviți tocul uşii!...

Maigret simțea permanent apăsarea acelui amestec de durere şi grotesc, de dramă şi de meschinărie, care plutea în casa îndoliată prin care parcă rătăcea, în tăcere, cu ochii încercănați de o boală de ficat, cu pieptul scobit şi redingota prost croită. Emile Gallet, pe care nu l cunoscuse în viață.

Strecurase fotografia în dosarul roz. Ezită, apoi spuse:

— Vă rog încă o dată să mă scuzați, doamnă... Plec... Aş fi încântat dacă fiul dumneavoastră m-ar însoți o bucată de drum...

Doamna Gallet îl privi pe Henry cu o nelinişte prost reținută. Probabil că şi ea simțea, în pofida atitudinii demne, a gesturilor măsurate şi a şiragului triplu de pietre negre de la gât, că ceva nu era în regulă...

Dar tânărul, indiferent, se duse să-şi ia pălăria cu panglică de crep din cuier.

Această plecare semăna cu o fugă. Dosarul era greu. Era o simplă copertă de carton din care hârtiile ar fi putut să cadă oricând.

— Nu vreți să-l înveliți într-un ziar? întrebă doamna Gallet.

Maigret era deja afară. Servitoarea se îndrepta spre sufragerie cu o față de masă şi câteva cuțite.

Henry mergea spre gară tăcut, cu o privire imposibil de descifrat.

Când ajunseră la trei sute de metri de casă, iar tapițerii porneau motorul camionetei, comisarul spuse:

— Aş vrea să vă cer doar două informații: adresa la care locuieşte Eleonore Boursang la Paris... şi adresa dumneavoastră sau cea a băncii unde lucrați.

Scoase un creion din buzunar şi scrise pe dosarul roz:

Eleonore Boursang: strada Turenne, nr. 27. Banca Sovrinos: bulevardul Beaumarchais, nr. 117... Henry Gallet: Hotel Bellevue, strada Roquette, nr. 19.

— Asta e tot? întrebă tânărul.

— Da... Vă mulțumesc!

— În acest caz, sper că acum vă veți ocupa de asasin.

Nu încercă să vadă efectul produs de replică lui. Atinse cu mâna borul pălăriei şi făcu cale întoarsă.

Camioneta îl depăşi pe Maigret cu puțin înainte ca acesta să ajungă la gară.

*

* *

Obținerea ultimului element din ziua aceea se datoră întâmplării. Maigret ajunse la gară cu o oră înainte de sosirea trenului. Se pomeni singur în sala de aşteptare pustie, în mijlocul unui nor de muşte.

Văzu apropiindu-se un factor poştal pe bicicletă, cu gâtul violet din cauza efortului. Omul îşi aşează sacii pe o masă folosită pentru bagaje.

— Dumneata duci poşta la Les Marguerites? întrebă comisarul, pe care factorul poştal nu-l văzuse.

Omul se întoarse brusc.

— Ce vreți să spuneți?

— Sunt de la poliție! Şi îți cer o informație. Îi duceai multe scrisori domnului Gallet?

— Multe? Nu! Scrisori de la firma unde lucra acest biet domn. Veneau la date fixe. Apoi, ziarele...

— Ce ziare?

— Ziare din provincie... Mai ales din Berry şi Cher... Apoi, reviste: Viața la țară, Vânătoarea şi pescuitul, Viața la castel...

Comisarul băgă de seamă că interlocutorul său îşi ferea privirea.

— Există un birou pentru post-restant la Saint-Fargeau?

— Ce vreți să spuneți?

— Domnul Gallet nu primea şi alte scrisori?

Factorul poştal se tulbură brusc.

— Dacă tot ştiți şi a şi murit..., bâigui el. Mai ales că nici n-am încălcat regulamentul... Mi-a cerut doar să nu pun la cutie unele scrisori şi să le păstrez până la întoarcerea lui, când era plecat...

— Ce scrisori?

— O, nu erau cine ştie ce multe! Dacă primea una la două-trei luni... Nişte plicuri albastre, ieftine... Adresa era scrisă la maşină...

— Nu aveau adresa expeditorului?

— Adresa, nu!... Dar nu mă puteam înşela pentru că, pe spate, era scris, tot de maşină: Exp.: Dl Jacob... Oare am făcut rău?

— De unde veneau scrisorile?

— De la Paris...

— Nu ştii arondismentul?

— M-am uitat... Dar se schimba de fiecare dată...

— Când a venit ultima?

— O clipă... Suntem în 29, nu?... Miercuri... Atunci, a fost joi seara... Dar l-am văzut pe domnul Gallet abia vineri dimineața, când pleca la pescuit...

— Şi s-a dus la pescuit?

— Nu! S-a întors acasă, după ce mi-a dat cinci franci, ca de obicei... Am simțit aşa, ceva, când am aflat că a fost ucis... Credeți că scrisoarea?...

— A plecat chiar în acea zi?

— Da... Atenție!... Aşteptați trenul de Melun? A şuierat la barieră... Veți fi obligat să vorbiți de scrisori?...

Maigret abia avu timp să fugă pe peron şi să sară în singurul vagon de clasa I.

15. VOL 2
CAPITOLUL 4

Ajungând a doua oară la Hotelul Loara, Maigret îi răspunse cu răceală domnului Tardivon, care îl primea cu un aer confidențial, conducându-l în camera lui şi arătându-i marile plicuri galbene sosite pe adresa sa.

Erau acolo raportul medicului legist, procesele-verbale ale jandarmeriei şi cele ale poliției din Nevers.

Poliția din Rouen trimisese şi ea informații suplimentare despre casiera Irma Strauss.

— Şi asta nu-i tot, spuse cu exaltare patronul hotelului. V-a căutat brigadierul de la jandarmerie. A cerut să-i telefonați imediat ce sosiți... Şi mai e şi o femeie care s-a prezentat de trei ori, probabil în urma promisiunilor transmise de toboşar...

— Ce femeie?

— Bătrâna Canut, nevasta grădinarului din față... V-am vorbit de micul castel, vă amintiți?

— N-a spus nimic?

— Păi cum! Din moment ce se oferă o recompensă, cum ar putea lăsa să-i sufle altul informația, dacă chiar ştie ceva!...

Maigret aşezase pe masă dosarul roz şi fotografia lui Gallet.

— Trimite pe cineva după femeie şi fă-mi legătura cu jandarmeria...

Puțin mai târziu, vorbea la telefon cu brigadierul, care îl anunța că, urmând instrucțiunile primite, arestase toți vagabonzii de pe o rază de zece leghe şi îi ținea la dispoziția lui.

— Ceva interesant?

— Nişte vagabonzi! se mulțumi să răspundă jandarmul.

Preț de trei-patru minute, Maigret rămase singur în cameră, în fața teancului de documente. Şi trebuiau să mai apară şi altele! Telegrafiase la Paris ca să ceară informații despre Henry Gallet şi amanta lui. Pentru orice eventualitate, le ceruse celor din Orleans să-i spună dacă există în oraş vreun domn Clement.

În sfârşit, încă nu avusese timp să examineze camera crimei şi nici hainele mortului, care fuseseră lăsate acolo după autopsie.

La început, păruse un caz neînsemnat. Un bărbat, un mic-burghez, după toate aparențele, fusese omorât de un necunoscut într-o cameră de hotel.

Numai că fiecare informație care sosea complica problema, în loc să o simplifice.

— O las să intre, domnule comisar? strigă o voce din curte. A venit bătrâna Canut...

În cameră intră o cumătră trupeşă, cu un aer demn, care, probabil pentru această ocazie, se îmbrăcase mai curat ca de obicei. Se uită imediat la Maigret cu o privire bănuitoare de femeie de la țară.

— Vreți să-mi spuneți ceva despre domnul Clement?

— Despre domnul care a murit şi i-a apărut poza în ziar. E adevărat că dați cincizeci de franci?

— Da, dacă l-ați văzut sâmbăta, pe 25 iunie!

— Şi dacă l-am văzut de două ori?

— Păi, poate că o să primiți o sută! Să auzim...

— Mia întâi, trebuie să-mi promiteți că n-o să-i spuneți nimic omului meu. Nu atât că ar ține la patron, cât pentru cei o sută de franci pe care s-ar duce să-i bea... Bineînțeles, mi-ar prii mai mult ca domnul Tiburce să nu ştie că am vorbit...

Pentru că l-am văzut împreună cu domnul care a fost ucis... Prima dată, dimineață pe la unsprezece... Se plimbau amândoi în parc...

— Sunteți sigură că pe el l-ați văzut?

— Aşa cum vă văd... Nu sunt mulți ca el... Au vorbit aşa preț de vreo oră... Apoi, după-masă, i-am zărit pe fereastra salonului şi păreau că se ceartă...

— Cât era ceasul?

— Bătuse de cinci... A fost de două ori, nu-i aşa?

Şi nu-şi mai luă ochii de la mina lui Maigret, care scoase o bancnotă de o sută de franci din portofel. Femeia oftă, ca şi cum i-ar fi părut rău că nu se ținuse toată ziua sâmbătă după domnul Clement.

— Cred că l-am zărit şi a treia oară, zise ea ezitând. Dar probabil că asta nu se pune... După câteva minute, domnul Tiburce l-a condus până la poarta de fier de la intrare....

— Aşa e, nu se pune! îi confirmă Maigret pe un ton hotărât, împingând-o spre uşă.

Aprinse pipa, îşi puse pălăria pe cap şi, când ajunse în cafenea, se opri în fața domnului Tardivon.

— Domnul de Saint-Hilaire locuieşte de mult timp în micul castel?

— De vreo douăzeci de ani.

— Ce fel de om e?

— Un om foarte simpatic! E mic şi gras, un băiat vesel! Şi simplu! Vara, când am clienți, nu prea se arată, pentru că e totuşi din alt mediu... Dar când se deschide sezonul de vânătoare, intră des la mine...

— Are familie?

— E văduv!... Noi îi spunem aproape totdeauna domnul Tiburce, pentru că nu-i un prenume prea răspândit... Toată via de pe coastă e a lui... Se ocupă personal de ea, se duce din când în când să tragă un chef la Paris şi se întoarce să-şi încalțe bocancii... Mă întreb ce-a putut să vă spună bătrâna Canut...

— Crezi că e acasă?

— S-ar putea. Azi nu i-am văzut trecând maşina...

Maigret ajunse la poarta de fier şi sună, remarcând că Loara făcea un cot pornind de la hotel, iar cum vila era ultima proprietate din ținut, puteai să intri şi să ieşi de acolo la orice oră fără să fii văzut.

Dincolo de uşița boltită, zidul de incintă se prelungea vreo trei-patru sute de metri, după care nu mai era decât crâng.

Îi deschise un bărbat cu mustață pleoştită, încins cu un şorț de grădinar. Pentru că mirosea a alcool, comisarul trase concluzia că trebuie să fie bărbatul bătrânei Canut.

— Stăpânul tău e acasă?

În acelaşi moment, Maigret zări o persoană în cămaşă care examina un dispozitiv mecanic de stropit. Privirea grădinarului îi confirmă că era chiar Tiburce de Saint-Hilaire care, părăsind instrumentul, se întoarse spre vizitator şi aşteptă.

Deoarece Canut avea o atitudine cel puțin stângace, se apropie singur, după ce îşi luă haina lăsată pe gazon.

— Pe mine mă căutați?

— Sunt comisarul Maigret de la Poliția Judiciară... Sunteți amabil să-mi acordați un moment?

— E vorba de crima aceea? bombăni castelanul, arătând cu bărbia spre Hotelul Loara. Cu ce vă pot fi de folos?... Poftiți pe-aici! Nu vă invit în salon, pentru că soarele a încins pereții toată ziua... E mai bine sub boltă. Baptiste!... Pahare şi o sticlă de spumos! Rândul din fund!...

Era aşa cum îl descrisese patronul hotelului. Mic de statură, grăsuț, roşu la față, cu mâini scurte şi nu prea îngrijite; purta un costum kaki, asemenea celor vândute în serie, pentru vânătoare şi pescuit, de manufactură din Saint-Etienne.

— Îl cunoşteați pe domnul Clement? întrebă Maigret, aşezându-se într-un fotoliu de fier.

— După cum scriu ziarele, n-ar fi numele lui adevărat. Se pare că-l chema.... cum oare?... Grelet?... Gellet?...

— Da, Gallet! Nu are importanță! Aveați afaceri cu el?

Maigret ar fi jurat că interlocutorul său nu prea se simțea în largul lui în acel moment. De altfel, Saint-Hilaire simți nevoia să scoată capul de sub boltă, murmurând:

— Prostănacul ăsta de Baptiste e în stare să aducă un demisec!... Şi probabil că preferați un vin sec, ca şi mine... E vin din via mea, tratat după metoda din Champagne... Apropo de domnul Clement - să-i spunem tot aşa -, ce să vă spun? Ar fi exagerat să afirm că aveam afaceri cu el! Dar nici nu pot să spun că nu l-am văzut niciodată...

Şi, în timp ce el vorbea, Maigret se gândea la un alt interogatoriu: cel al lui Henry Gallet. Cei doi bărbați aveau o atitudine total diferită. Fiul victimei nu făcea nimic ca să trezească simpatia şi-i păsa prea puțin de ciudățenia atitudinii sale. Aştepta întrebările cu un aer bănuitor, nu se grăbea să răspundă, îşi cântărea cuvintele.

Tiburce însă avea limbariță, zâmbea, dădea din mâini, se plimba de colo-colo şi se arăta cât mai cumsecade cu putință.

Dar la amândoi se simțea aceeaşi nelinişte latentă, poate chiar teama de a nu putea ascunde ceva.

— Ştiți... Noi, castelanii, primim tot felul de oameni... Şi nu mă refer doar la vagabonzi, comis-voiajori, negustori ambulanți... Ca să ne întoarcem la domnul Clement... A venit vinul!... Bine, Baptiste!... Poți să pleci... Vin puțin mai târziu să văd dispozitivul de stropit!... Să nu care cumva să te atingi de el!

În timp ce vorbea, trăgea încet dopul şi umplea paharele fără să piardă nici o picătură de spumă.

— Pe scurt, a venit o dată aici, cu mult timp în urmă. Probabil ştiți că familia Saint-Hilaire e o familie foarte veche, iar eu am rămas ultimul ei vlăstar. Ba chiar e un miracol că n-am ajuns conțopist într-un birou din Paris sau din altă parte. Dacă n-aş fi moştenit un văr, care a făcut avere în Asia... Pe scurt, voiam să vă spun că numele meu apare în toate cataloagele nobilimii... Acum vreo patruzeci de ani, tatăl meu s-a făcut remarcat prin opțiunile sale legitimiste... Eu însă...

Zâmbi, îşi bău vinul plesnind din limbă într-un mod foarte democratic, aşteptă ca Maigret să-şi golească paharul şi i-l umplu din nou.

— Domnul Clement al nostru, care îmi era cu totul necunoscut, a venit la mine, mi-a dat să citesc scrisori de recomandare de la prinți francezi şi străini, apoi mi-a dat de înțeles că era un fel de reprezentant neoficial al mişcării legitimiste din Franța... L-am lăsat să continue ca să văd unde vrea să ajungă... Şi a ajuns să-mi ceară două mii de franci pentru cheltuielile de propagandă... Văzând că refuz, mi-a vorbit de nu ştiu care veche familie ajunsă în mizerie şi de o subscripție deschisă pentru ajutorarea ei... De la două mii de franci, ajunseserăm deja la o sută... Până la urmă i-am dat cincizeci.

— Şi când s-a întâmplat asta?

— Acum câteva luni! N-aş putea să spun exact. Era în timpul sezonului de vânătoare. La castelele din împrejurimi se organiza aproape în fiecare zi o vânătoare! Am auzit de el cam de la toți şi am fost convins că era un specialist în acest fel de escrocherii. Dar nu era să-l reclam la poliție pentru cincizeci de franci, nu?... Sănătate!... Zilele trecute, a avut tupeul să vină iar...

— În ce zi?

— Păi, pe la sfârşitul săptămânii...

— Da, sâmbăta! Ba chiar a fost de două ori, dacă nu mă înşel...

— Sunteți un as în meserie! Aşa e, de două ori... Dimineață am refuzat să-l primesc... După-amiază, m-a abordat în parc...

— Voia bani?

— Zău că nici nu mai ştiu! Aceleaşi poveşti despre restaurarea monarhiei... Haideți, beți-vă vinul!

Trebuie să golim sticla! Auziți, nu credeți că mai curând s-a sinucis? Cred că era falit...

— Focul de armă a fost tras de la o distanță de şapte metri şi revolverul n-a fost găsit...

— În cazul ăsta... sigur că da!... Ce credeți?... Să fi trecut un vagabond pe-acolo şi...

— Greu de admis! Drumul spre care dădeau ferestrele camerei duce doar la proprietatea dumneavoastră...

— La o intrare blocată! protestă domnul de Saint-Hilaire. Sunt ani de zile de când poarta de fier dinspre drumul urzicilor n-a mai fost deschisă şi mi-ar fi destul de greu să spun pe unde mai e cheia... Să ne mai aducă o sticlă?

— Mulțumesc... Presupun că n-ați auzit nimic?

— Ce să aud?

— Detunătura, sâmbăta seara...

— Absolut nimic! Mă culc devreme... Abia a doua zi am aflat de crimă, de la valetul meu...

— Şi nu v-ați gândit să declarați poliției vizită făcută de domnul Clement?

— Sigur....

Încercă să râdă, ca să-şi ascundă tulburarea.

— Dar mi-am zis că bietul de el fusese şi aşa destul de pedepsit! Când ai un nume ca al meu, nu-ți prea place să-l găseşti în ziare decât la cronica mondenă.

Maigret avea în continuare aceeaşi senzație vagă şi neplăcută, insistentă ca un refren: senzația că, în jurul morții lui Emile Gallet, totul sună fals.

totul scârțâia, de la mortul însuşi până la vocea fiului său şi la râsul lui Tiburce de Saint-Hilaire!

— Ați tras la preacinstitul Tardivon?... Ştiați că a fost bucătar de castel...? S-a descurcat frumos!... Nu-i aşa?... Nu mai vreți un păhărel?... Prostănacul ăsta de grădinar a stricat dispozitivul mecanic de stropire şi, când ați sosit, încercam să-l repar... La țară trebuie să faci de toate... Dacă stați aici mai multe zile, domnule comisar, vă mai aştept pe la mine, seara, să mai schimbăm o vorbă... Cu toți turiştii ăştia, cred că viața la hotel e greu de suportat...

La poartă, apucă o mână care nu i se întindea şi o strânse cu o cordialitate exagerată.

Mergând pe malul Loarei, Maigret se gândi la două lucruri. Mai întâi, Tiburce de Saint-Hilaire, care nu avea cum să nu cunoască anunțul făcut de toboşarul oraşului şi, în consecință, importanța pe care poliția o acorda activităților domnului Clement din cursul zilei de sâmbătă, aşteptase să fie interogat şi vorbise doar atunci când îşi dăduse seama că interlocutorul său ştia deja.

Al doilea, minţise cel puţin o dată. Deoarece spusese că sâmbătă dimineață refuzase să-l primească pe vizitator şi că după-amiaza fusese abordat de el în parc.

Numai că dimineața se plimbaseră amândoi în parc. Iar după-amiaza, stătuseră pur şi simplu de vorbă în salonul vilei.

„Prin urmare, şi restul poate să fie neadevărat!" conchise comisarul.

Ajungea în dreptul drumului urzicilor. De o parte se ridica zidul văruit care înconjura parcul lui Saint-Hilaire. De cealaltă parte se înălța un corp de clădire, fără etaj, al Hotelului Loara.

Terenul era năpădit de o iarbă înaltă, mărăcini şi urzici albe printre care zumzăiau viespile. În schimb, stejarii umbreau perfect aleea, care se termină, la cel mult o sută de metri, cu o poartă de fier în stil vechi.

Maigret avu curiozitatea să meargă până la acea poartă care, după spusele proprietarului, nu mai fusese deschisă de ani de zile şi a cărei cheie se pierduse. Când se uită la broasca acoperită de un strat gros de rugină, văzu că acea rugină se cojise recent în unele locuri. Ba mai mult! Examinând cu lupa, descoperi micile zgârieturi lăsate de o cheie la pătrunderea într-o încuietoare complicată.

„De fotografiat mâine!", îşi zise el.

Făcu cale întoarsă, cu capul în jos, imaginându-şi din nou silueta domnului Gallet şi aducându-i ultimele corecturi.

Oare acel personaj, în loc să se completeze şi să devină mai clar, nu se sustrăgea efortului său de a-l vedea aşa cum fusese în realitate? Fizionomia bărbatului cu redingotă prea

strâmta se tulbura până acolo încât nu mai avea nimic uman?

Portretului, singură imagine tangibilă şi teoretic completă pe care o avea Maigret, i se substituiau imagini efemere, care ar fi trebuit să alcătuiască una şi aceeaşi persoană, dar refuzau să se suprapună.

Comisarul revedea în minte jumătatea de față, pieptul slab şi păros, în curtea şcolii, în timp ce doctorul se agita nerăbdător în spatele lui. Gândul îi zbură însă imediat la bărcuța albastră construită de Emile Gallet la Saint-Fargeau, la instrumentele de pescuit perfecționate, la doamna Gallet în rochie de mătase mov, apoi cu voal de doliu, chintesență a micii burghezii încrezătoare în sine şi afectate.

... Şifonierul cu oglindă, în fața căruia probabil că domnul Gallet îşi îmbrăca redingota... Şi toate acele scrisori cu antetul firmei pentru care nu mai lucra!... Listele lunare, pe care le întocmea cu mare grijă, la optsprezece ani după ce renunțase la meseria de comis-voiajor!

... Paharele fără picior şi paletele pentru tartă pe care probabil că le cumpăra el însuşi!

„Stai aşa! Valijoara lui cu eşantioane n-a fost găsită!", remarcă Maigret în treacăt. „Era obligat să o lase undeva..."

Se oprise maşinal la câțiva metri de fereastra prin care asasinul trăsese asupra victimei. Dar nici măcar nu se uita la fereastră. Era cuprins de un fel de înfrigurare, deoarece, din când în când, avea impresia că un efort i-ar fi fost de ajuns ca să asambleze într-o singură imagine toate aspectele lui Emile Gallet.

Atunci îl revăzu însă pe Henry, aşa cum îl cunoscuse, afectat şi disprețuitor, şi cum era în pozã, băiețel cu față asimetrică.

Cazul, pe care inspectorul Grenier din Nevers îl numea „neînsemnat şi agasant" şi pe care Maigret îl abordase prost dispus, lua amploare văzând cu ochii, pe măsură ce mortul se transforma, devenind aproape extravagant.

Maigret alungă de vreo zece ori cu mâna o viespe ce se rotea pe lângă capul lui cu un zgomot de avion în miniatură.

— Optsprezece ani!... spuse el cu glas scăzut.

Optsprezece ani de scrisori false semnate Niel, de cărți poştale reexpediate de la Rouen şi de viață banală, fără lux, fără emoții, la Saint-Fargeau.

Comisarul cunoştea mentalitatea răufăcătorilor, criminalilor şi escrocilor. Ştia că la baza acestei mentalități găseşti totdeauna o pasiune oarecare.

Şi tocmai asta căuta pe fața aceea cu barbişon, cu ochii adânc încercănați, cu gura exagerat de mare.

„Confecționa instrumente de pescuit perfecționate şi demonta ceasuri vechi!"

Maigret protesta imediat în gând:

„Nu minți din pricina asta timp de optsprezece ani! Nu-ți construieşti o viață dublă atât de greu de organizat!"

Dar nu acesta era lucrul cel mai tulburător. Există situații false pe care reuşeşti să le faci să dureze câteva luni, chiar câțiva ani.

Dar optsprezece ani! Gallet îmbătrânise! Doamna Gallet se îngrăşase şi căpătase un plus de demnitate! Henry crescuse... Fusese la prima lui împărtăşanie, trecuse bacalaureatul, ajunsese la majorat... Se mutase la Paris, avea o amantă...

Şi Emile Gallet continua să-şi trimită scrisori din partea firmei Niel, să-şi pregătească dinainte cărțile poştale adresate soției sale, să copieze cu răbdare liste de comandă false!

„Era la regim..."

Maigret auzea parcă şi acum vocea doamnei Gallet. Era atât de cufundat în gânduri, încât pulsul îi bătea mai rapid şi lăsase pipa să se stingă.

„Optsprezece ani fără să fie prins!"

Era de necrezut! Comisarul, care se pricepea la astfel de lucruri, înțelegea mai bine ca oricine! Dacă nu ar fi fost crimă, Gallet ar fi murit în patul lui, după ce şi-ar fi pus toate documentele în ordine. Iar domnul Niel ar fi rămas cu gura căscată primind anunțul referitor la înmormântare!

Era o înscenare atât de fantastică, încât din tabloul zugrăvit de comisar se degaja o neliniște greu de definit, așa cum este cea provocată de unele fenomene care ne șochează simțul realului.

Ridicând din întâmplare capul, Maigret zări o pată mai închisă la culoare pe zidul alb al proprietății, exact în fața camerei unde avusese loc crima.

Se apropie și își dădu seama că era un spațiu între două pietre, de curând mărit cu vârful unui pantof. O urmă asemănătoare, dar mai puțin vizibilă, se afla ceva mai sus.

Cineva urcase pe acolo, ajutându-se de o creangă care atârna. Chiar în momentul în care voia să reconstituie acea mișcare, comisarul se întorsese brusc, deoarece avea senzația unei prezențe neobișnuite la capătul drumului, lângă Loara.

Abia avu timp să zărească silueta unei femei: înaltă, destul de solidă, cu părul blond, un profil regulat și dur de statuie grecească.

Tânăra femeie se pusese în mișcare când Maigret întorsese capul, ceea ce părea să dovedească faptul că mai înainte îl urmărise.

În mintea comisarului apăru brusc un nume: Eleonore Boursang! Până atunci, nu încercase să și-o imagineze pe amanta lui Henry Gallet. Totuși, Maigret era aproape convins că ea fusese.

Grăbi pasul și ajunse pe chei în momentul în care femeia dispărea la cotitură drumului național.

— Imediat! îi spuse el patronului hotelului, care încerca să-l oprească.

Făcu câțiva pași în fugă, cât timp femeia nu putea să-l vadă, ca să micșoreze distanța dintre ei. Nu numai că silueta se armoniza cu numele de Eleonore Boursang, dar era și femeia prin excelență pe care și-ar fi ales-o un bărbat ca Henry.

Ajuns și el la intersecție, Maigret se simți dezamăgit. Femeia dispăruse. Zadarnic cercetă cu privirea semiobscuritatea dintr-o băcănie, apoi fierăria din apropiere.

Însă nu era o mare nenorocire, pentru că ştia unde s-o găsească.

16. VOL 2
CAPITOLUL 5

În dimineața aceea, brigadierul de jandarmi probabil că îşi făcuse o idee seducătoare despre sarcina care revenea unui polițist.

Se sculase de la patru dimineața şi, când ajunse la Hotelul Loara, pentru verificarea periodică a registrului călătorilor, străbătuse deja vreo treizeci de kilometri cu bicicletă, la început în aerul rece al zorilor, apoi sub un soare din ce în ce mai fierbinte.

Era ora zece. Cei mai mulți clienți se plimbau pe mal sau se scăldau în apa râului. Doi negustori de cai discutau pe terasă, iar patronul, cu un şervet în mină, corecta alinierea meselor şi a dafinilor din hârdaie.

— Nu vă duceți să-l salutați pe domnul comisar? întrebă domnul Tardivon.

Apoi, mai în şoaptă, pe un ton confidențial:

— Chiar acum se află în camera crimei! A primit o mulțime de documente şi nişte fotografii mari de la Paris…

Puțin mai târziu, brigadierul bătea la uşă şi se scuză:

— Patronul hotelului m-a îndemnat, domnule comisar… Când mi-a spus că examinați locul crimei, n-am putut rezista tentației… Ştiu că cei de Ia Paris au metode speciale şi, dacă nu v-ar deranja, mi-ar părea tare bine să profit de o lecție, privindu-vă cum lucrați…

Era un băiat de treabă, a cărui față rotundă şi îmbujorată reflecta dorința ingenuă de a fi pe placul interlocutorului. Se străduia ca prezența lui să fie cât mai puțin simțită, ceea ce nu era uşor din cauza bocancilor săi cu ținte, a jambierelor şi a chipiului pe care nu ştia unde să-l aşeze.

Fereastră era larg deschisă; soarele dimineții scălda drumul urzicilor, astfel încât în cameră era destul de întuneric. Iar Maigret, în cămaşă, cu pipa între dinți, gulerul descheiat şi cravata desfăcută, degaja o impresie de tihnă care probabil că îl uimea pe jandarm.

— Uite, stai jos aici!... Dar să ştii că n-ai să vezi nimic interesant.

— Sunteți prea modest, domnule comisar...

Răspunsul era atât de naiv, încât Maigret întoarse capul în altă parte ca să-şi ascundă zâmbetul. Adusese în cameră tot ce era legat de caz. După ce se convinse că masa acoperită cu o țesătură de bumbac imprimată cu motive vegetale roşiatice nu avea să-i dezvăluie nimic, îşi aşezase pe ea dosarele, de la raportul medicului legist până la fotografiile care prezentau locul crimei şi victimă, primite de la Identitatea Judiciară chiar în acea dimineață.

În sfârşit, cedând unui sentiment mai curând superstițios decât ştiințific, aşezase fotografia lui Emile Gallet pe căminul de marmură neagră, împodobit cu un sfeşnic din cupru.

Pe jos nu mai era covor. Podeaua, din stejar, era lăcuită, iar primii anchetatori desenaseră cu cretă contururile corpului, aşa cum îl găsiseră.

Afară, din marea de verdeață se ridica un murmur confuz, plin de viață, în care se împleteau cântul păsărilor, foşnetul frunzelor, zumzetul muştelor şi cotcodăcitul îndepărtat al găinilor de pe drum, totul însoțit de loviturile rare ale barosului pe nicovala de la fierărie.

Dinspre terasă răsunau uneori voci amestecate şi, din când în când, se auzea huruitul unei maşini care traversa podul suspendat.

— Nu duceți lipsă de documente! N-aş fi crezut vreodată...

Dar comisarul nu asculta. Trăgând scurt din pipă, aşeza cu grijă, în locul unde se aflaseră picioarele cadavrului, o pereche de pantaloni din pânză neagră țesută atât de strâns, încât, deşi pantalonii fusese purtați vreo zece ani, după luciul pe care îl aveau, ar mai fi putut ține încă zece.

Maigret aşează în acelaşi fel o cămaşă din bumbac subțire şi, în locul potrivit, un plastron scrobit. Dar ansamblul nu căpătă pe deplin formă, nu deveni straniu şi totodată tulburător decât atunci când, la capătul crăcilor pantalonilor, aşează o pereche de pantofi cu elastic.

Nu semăna cu un corp, nu! Era mai curând o reprezentare caricaturală, atât de neaşteptată, încât brigadierul aruncă o privire spre comisar şi chicoti jenat.

Maigret nu râdea. Greoi şi încăpățânat, se plimba conştiincios de colo-colo. Examină redingota şi o puse în cuier, după ce constată că nu era găurită în locul unde lovise pumnalul. Vesta, tăiată în dreptul buzunarului sting, îi luă locul pe plastron.

— Aşa era îmbrăcat! zise el cu glas scăzut.

Consultă o fotografie trimisă de Identitatea Judiciară şi adăugă manechinului său lipsit de consistență un guler fals foarte înalt, din celuloid, şi o panglică de satin negru, înnodată, pentru pus la gât.

— Vezi, brigadiere? Sâmbăta, a luat masa de seară la opt. A mâncat paste, pentru că era la regim. Apoi, după cum avea obiceiul, a citit ziarul, bând apă minerală. Puțin după ora zece, a intrat în această cameră şi şi-a dezbrăcat redingota fără să-şi scoată gulerul fals şi pantofii.

În realitate, Maigret vorbea nu atât pentru jandarm, care îl asculta cu mare atenție şi credea de datoria lui să aprobe fiecare frază, cât pentru el însuşi.

— Unde putea să fie cuțitul în acel moment? E un cuțit cu buton, un model de buzunar, cum obişnuiesc mulți să poarte. Stai puțin...

Închise lama cuțitului, care se afla pe masă împreună cu celelalte dovezi materiale, şi puse obiectul în buzunarul stâng al pantalonilor negri.

— Nu! Face nişte cute nefireşti...

Încercă în dreapta şi se arătă mulțumit.

— Aşa! Are cuțitul în buzunar. Trăieşte. Şi moare între unsprezece şi douăsprezece şi jumătate noaptea, după cum

spune medicul. Pe vârfurile pantofilor are praf de var şi de piatră de zidărie. Iar în faţa ferestrei, pe zidul proprietăţii lui Tiburce de Saint-Hilaire, am descoperit urme lăsate de pantofi de acelaşi fel. Oare şi-a scos redingota ca să se urce pe zid? Pentru că nu trebuie să uităm că nu era un om care să se facă comod, nici măcar la el acasă!

Maigret se plimba mereu, nu-şi termină toate frazele şi nu arunca nici o privire spre jandarmul care stătea nemişcat pe scaun.

— În cămin, unde nu se mai face focul în timpul verii, am găsit hârtii arse... Să repetăm gesturile pe care ar fi putut să le facă: şi-a scos redingota, a ars hârtiile, a împrăştiat cenuşa cu piciorul sfeşnicului (pentru că pe cupru a rămas funingine), a escaladat zidul din faţă, după ce a trecut peste pervazul ferestrei, şi a revenit aici în acelaşi fel. În sfârşit, a luat cuţitul din buzunar şi l-a deschis... Nu-i mare lucru, dar dacă ştim deja în ce ordine s-au derulat toate aceste mişcări... Prin urmare, între unsprezece şi douăsprezece şi jumătate noaptea e din nou aici. Fereastra este deschisă şi Gallet se trezeşte cu un glonţ în cap... Nici o îndoială în această privinţă!

Glonţul a precedat înjunghierea... Şi a fost tras de afară... Dar Gallet a scos cuţitul. N-a încercat să iasă, ceea ce pare să indice faptul că asasinul a intrat în cameră, pentru că nu foloseşti cuţitul împotriva unui adversar aflat la o distanţă de şapte metri... Mai mult decât atât! Gallet este în acel moment desfigurat de glonţ. Rana sângerează. Dar lângă fereastră nu s-a găsit nici o picătură de sânge. Urmele dovedesc că, rănit, nu s-a deplasat pe o rază mai mare de doi metri... O vânătaie mare la încheietura mâinii stângi! Aşa scrie medicul care a făcut autopsia. Aşadar, omul nostru ţine cuţitul în mâna stângă şi asasinul apucă această mâna ca să întoarcă arma împotriva lui. Lama intră în inimă şi Gallet se prăbuşeşte brusc. Dă drumul cuţitului, dar asasinului nu-i pasă, ştiind că pe cuţit se vor găsi doar amprentele digitale ale victimei. Portofelul rămâne în buzunarul lui Gallet; nu e furat nici un

obiect. Şi totuşi, Identitatea Judiciară spune că a descoperit, îndeosebi pe valiză, fragmente infime de cauciuc, ca şi cum cineva ar fi umblat la ea cu mănuşi...

— Ciudat! Ciudat! exclamă cu amabilitate jandarmul, care nu ar fi fost în stare să repete nici un sfert din ceea ce auzise.

— Lucrul cel mai ciudat este că, în afara acestor urme de cauciuc, s-a găsit şi puțină pulbere de rugină...

— Poate că revolverul era ruginit!

Maigret tăcu, se opri în fața ferestrei şi, aşa cum arăta, fără haină, cu mânecile cămăşii albe înfoiate, în timp ce silueta se profila pe dreptunghiul luminos, părea uriaş. Deasupra capului său se ridica un fir subțire de fum albastru.

Brigadierul stătea cuminte în colțul lui, ezitând să-şi schimbe poziția picioarelor.

— Nu veniți să-mi vedeți vagabonzii? întrebă el timid.

— Încă îi mai ții? Eliberează-i!

Şi Maigret se întoarse la masă, frecându-şi capul în răspăr, atinse de câteva ori cu degetul dosarul roz, schimbă locul fotografiilor, apoi se uită la interlocutorul său.

— Ai o bicicletă? Vrei să dai o fugă până la gară şi să întrebi la ce oră a luat sâmbăta trenul spre Paris Henry Gallet, un tânăr de vreo douăzeci şi cinci de ani, înalt, slab, palid, purtând un costum de culoare închisă şi ochelari cu ramă de baga?... Apropo, ai auzit vreodată de un domn Jacob[2]?

— În afara celui din Biblie..., bâigui brigadierul.

Hainele lui Emile Gallet se aflau tot pe podea, ca o caricatură de cadavru. În momentul în care jandarmul se îndrepta spre ieşire, se auzi o bătaie în uşă şi domnul Tradivon anunță:

— Vă caută cineva, domnule comisar! O doamnă pe nume Boursang ar vrea să vă spună două vorbe...

Brigadierul ar fi preferat să mai rămână, dar Maigret nu-l opri. Aruncă o privire asupra camerei şi, mulțumit, zise:

— Să intre...

Şi se aplecă spre manechinul dezumflat, ezită, zâmbi, înfipse cuțitul în dreptul inimii, apoi îndesă tutunul în pipă cu degetul.

*

* *

Eleonore Boursang îmbrăcase un taior de culoare deschisă, cu o croială sobră, care, departe de a o întineri, îi dădea mai curând treizeci şi cinci de ani decât treizeci.

Ciorapii erau bine întinşi, pantofii erau aşa cum cerea moda, iar părul blond şi-l aranjase cu grijă sub pălărioara de pai alb. Purta şi mănuşi.

Maigret se retrăsese într-un colț umbrit, curios să o vadă cum se va prezenta. După ce domnul Tardivon o părăsi în prag, avu un moment de ezitare, păru derutată de contrastul dintre lumină puternică de la fereastră şi clarobscurul din cameră.

— Comisarul Maigret? întrebă ea în sfârşit, făcând câțiva paşi în încăpere şi întorcându-se spre silueta pe care doar o ghicea. Mă scuzați că vă deranjez, domnule...

Comisarul se apropie de ea, păşind în lumină, închise uşa şi zise:

— Vă rog să stați jos!

Şi aşteptă, fără să o ajute deloc prin atitudine, prefăcându-se chiar morocănos.

— Probabil că Henry v-a vorbit despre mine şi de aceea mi-am permis, aflându-mă la Sancerre, să vă deranjez.

El păstră mai departe tăcerea, fără să reuşească să o tulbure. Vorbea calm, cu o anumită demnitate, care i-o amintea într-un fel pe cea a doamnei Gallet.

O doamnă Gallet mai tânără, probabil puțin mai drăguță decât fusese mama lui Henry, dar la fel de reprezentativă pentru aceeaşi clasă socială.

— Ar trebui să înțelegeți situația mea. După acest... această dramă îngrozitoare, voiam să părăsesc Sancerre, dar Henry, în scrisoarea lui, m-a sfătuit să rămân... V-am zărit de două-trei ori... Am aflat de la oamenii de aici că vă ocupați de

prinderea asasinului... Atunci, m-am hotărât să vin să vă întreb dacă ați găsit ceva... Situația mea e delicată, dat fiind că, oficial, nu însemn nimic pentru Henry, nici pentru familia lui...

Nu părea un discurs pregătit dinainte. Frazele îi veneau pe buze fără efort şi le rostea fără grabă.

Privirea i se oprise de câteva ori asupra cuțitului înfipt în forma stranie alcătuită de hainele aranjate pe podea, dar nu tresărise.

— Amantul dumneavoastră v-a cerut să mă luați la întrebări? spuse brusc Maigret, cu o brutalitate intenționată.

— Nu mi-a cerut nimic! E foarte îndurerat de lovitura primită... Şi totul e cu atât mai groaznic cu cât n-am putut să fiu alături de el la înmormântare...

— Îl cunoaşteți de mult timp?

Nu păru să remarce faptul că discuția se transforma într-un interogatoriu, iar tonul ei rămase acelaşi.

— De trei ani... Am treizeci de ani... Henry are doar douăzeci şi cinci... Şi sunt văduvă...

— Sunteți din Paris?

— Din Lille... Tata era contabil-şef la o filatură... La douăzeci de ani m-am căsătorit cu un inginer textilist, care a fost ucis de o maşină la mai puțin de un an după căsătorie... Ar fi trebuit să primesc o rentă de la societatea unde fusese angajat... Dar au pretins că victima fusese de vină... Atunci, fiindcă trebuia să-mi câştig existența şi nu voiam să muncesc într-un oraş unde toți mă cunoşteau, m-am mutat la Paris. Am intrat casieră la o casă de comerț de pe strada Reaumur... Intentasem un proces filaturii. Procesul s-a târâgânat de la o instanță la alta... Abia acum doi ani am câştigat şi, nefiind obligată să mai muncesc, am demisionat...

— Erați casieră când l-ați cunoscut pe Henry Gallet?

— Da! Venea deseori la patronii mei, ca reprezentant al băncii Sovrinos...

— N-a fost niciodată vorba să vă căsătoriți?

— La început, am vorbit despre asta, dar, dacă m-aş fi căsătorit înainte de terminarea procesului, poziția mea în fața tribunalului, pentru obținerea pensiei, ar fi fost mai puțin favorabilă...

— Ați devenit amanta lui Gallet?

— Cuvântul mă sperie. Suntem atât de uniți, ca şi cum am fi cu adevărat căsătoriți. De trei ani ne vedem zi de zi, luăm toate mesele împreună...

— Dar nu locuieşte la domiciliul dumneavoastră, pe strada Turenne?

— Din cauza familiei. Sunt oameni cu principii severe, ca şi părinții mei. Henry a preferat să evite ciorovăielile cu ai lui şi nu le-a spus nimic de relația noastră. Totuşi, ne-am înțeles că, atunci când nu vor mai fi obstacole şi vom avea din ce trăi, să ne mutăm în sudul țării şi să ne căsătorim...

Întrebările indiscrete nu o stinghereau deloc. La un moment dat, când privirea comisarului coborî spre picioarele ei, îşi trase în jos rochia, cu un gest simplu.

— Sunt obligat să intru în detalii... Ştim unde lua mesele Henry... Participă şi la cheltuieli?...

— E foarte simplu! Țineam socotelile, ca în cazul unui menaj organizat. Şi, la sfârşitul lunii, îmi dădea jumătate din suma cheltuită pentru mâncare...

— Ați vorbit de mutatul în sudul Franței... Henry reuşea să pună un ban deoparte?

— Ca şi mine! Ați remarcat că nu e prea voinic. Medicii îi recomandă aerul de la țară. Dar nu poți să trăieşti acolo când trebuie să-ți câştigi existența şi n-ai o meserie manuală. Şi mie îmi place la țară... Aşa că trăiam modest. V-am spus că Henry este reprezentantul băncii pe lângă diferiți clienți. Banca Sovrinos este o bancă nu prea mare care se ocupă îndeosebi de speculațiile cu acțiuni... Fiind el la bancă, toți banii pe care îi economiseam îi jucam la Bursă...

— Aveați conturi separate?

— Normal! Nu putem şti ce ne rezervă viitorul, nu-i aşa?...

— Şi ce capital ați constituit în acest fel?

— Greu de precizat, pentru că banii sunt investiți în titluri, a căror valoare se schimbă de la o zi la alta. Între patruzeci şi cincizeci de mii de franci...

— Şi Gallet?

— Mai mult! Nu îndrăznea să mă angajeze şi pe mine în speculațiile prea hazardate, cum au fost minele din La Plata, în august anul trecut. Probabil că are acum vreo sută de mii de franci...

— Şi la ce sumă ați hotărât să vă opriți?

— Cinci sute de mii... Avem de gând să mai muncim încă trei ani...

Maigret o privea acum cu un sentiment vecin cu admirația. Dar o admirație deosebită, cu o nuanță accentuată de rapulsie.

Avea treizeci de ani! Henry avea douăzeci şi cinci! Se iubeau sau, cel puțin, hotărâseră să trăiască împreună! Iar relațiile lor erau reglate ca ale unor asociați într-o afacere comercială!

Ea vorbea despre asta cu simplitate, ba chiar cu oarecare mândrie.

— Vă aflați de mult timp la Sancerre?

— Am venit în ziua de 20 iunie pentru o lună de zile.

— De ce n-ați tras la Hotelul Loara sau la Hotelul Comerțului?

— E prea scump pentru mine! La Pensiunea Germain, din capătul satului, plătesc doar douăzeci şi doi de franci pe zi...

— Henry a venit în ziua de 25? La ce oră?

— E liber doar sâmbăta şi duminica. Dar e stabilit că duminica s-o petreacă la Saint-Fargeau. A venit sâmbătă dimineața. Apoi a plecat seara, cu ultimul tren.

— Adică?

— La unsprezece şi treizeci şi două de minute... L-am condus la gară.

— Ştiați că tatăl lui se afla aici?

— Henry mi-a spus că s-a întâlnit cu el. Era furios, pentru că era convins că tatăl său venise să ne spioneze. Iar Henry nu voia ca familia lui să se amestece în treburile noastre...

— Soții Gallet nu ştiau nimic de existența celor o sută de mii de franci?

— Bineînțeles! Henry era major... Nu avea dreptul să-şi facă viața lui?

— Cum vorbea, de obicei, despre tatăl său?

— Avea puțină pică pe el pentru că nu avea ambiție. Spunea că e de-a dreptul sinistru ca, la vârsta lui, încă să mai vândă ceea ce el numea „fierărie". Dar era totdeauna foarte respectuos, mai ales față de mama lui...

— Prin urmare, nu ştia că Emile Gallet era, în realitate, un escroc?

— Un escroc?... El?...

—... Şi că, de optsprezece ani, nu se mai ocupă de „fierărie"...

— Nu e cu putință!...

Juca oare teatru privind manechinul lugubru cu un fel de admirație?

— Sunt năucită, domnule comisar!... El!... Cu maniile, cu hainele lui ridicole, cu purtările lui de pensionar sărac!...

— Ce-ați făcut în după-amiaza zilei de sâmbătă?

— M-am plimbat pe coastă cu Henry. După ce ne-am despărțit, în drum spre Hotelul Comerțului, l-a întâlnit pe tatăl lui... Ne-am reîntâlnit la opt seara şi ne-am plimbat iar, de cealaltă parte a apei de data asta, până la plecarea trenului...

— N-ați trecut prin apropierea acestui hotel?

— Nu voiam să ne întâlnim cu el.

— V-ați întors singură de la gară. Ați trecut podul...

— Şi am făcut imediat la stânga ca să ajung la Pensiunea Germain... Nu-mi place să circul singură noaptea.

— Îl cunoaşteți pe Tiburce de Saint-Hilaire?

— Cine e? N-am auzit niciodată un astfel de nume... Sper, domnule comisar, că nu-l bănuiți pe Henry?...

Chipul i se însuflețise, dar îşi păstra în continuare stăpânirea de sine.

— Mă aflu aici, în mare parte, pentru că îl cunosc... Aproape totdeauna a fost bolnav şi de aceea a devenit închis în el şi bănuitor... Se întâmpla să stăm ore întregi împreună fără să vorbim... E doar o coincidență că l-a întâlnit aici pe tatăl lui...

Dar o coincidență care, ştiu, poate să pară suspectă. E prea mândru ca să se apere... Nu ştiu ce v-a spus... Măcar v-a răspuns la întrebări?... Pot să vă jur că a stat tot timpul cu mine de la opt seara până când a plecat trenul... Era nervos... Se temea să nu afle mama lui de legătura noastră, pentru că totdeauna a avut multă afecțiune față de ea şi prevedea că va încerca să-l îndepărteze de mine... Nu mai sunt foarte tânără! între noi e o diferență de cinci ani! Am fost şi amanta lui... Sunt nerăbdătoare să aflu că asasinul a fost arestat, mai ales pentru Henry, care este destul de subtil ca să înțeleagă că întâlnirea sa cu tatăl lui va stârni în mod fatal bănuieli odioase...

Maigret o privea în continuare cu aceeaşi uimire. Şi se întreba de ce demersul ei, în fond, destul de meritoriu, nu reuşea să-l impresioneze.

Chiar şi atunci când rostise ultimele fraze, cu o uşoară vehemență, Eleonore Boursang îşi păstrase stăpânirea de sine. Maigret făcu în aşa fel încât ea să poată vedea o fotografie mare, trimisă de cei de la Identitatea Judiciară, în care cadavrul apărea aşa cum fusese găsit, însă privirea femeii alunecă fără să se oprească pe acea imagine impresionantă.

— N-ați găsit nimic?

— Îl cunoaşteți pe domnul Jacob?

Ea îl privi în ochi, ca şi cum l-ar fi invitat să citească sinceritatea din privirea ei.

— Nu cunosc acest nume. Cine e? Asasinul?

— Poate! răspunse el, îndreptându-se spre uşă.

Eleonore Boursang ieşi aşa cum intrase.

— Îmi permiteți, domnule comisar, să mai vin pe la dumneavoastră după veşti?

— Când doriți!

Brigadierul aştepta răbdător pe culoar. După ce femeia plecă, se uită la comisar curios.

— Ce-ai aflat la gară? întrebă Maigret.

— Tânărul s-a urcat în trenul de Paris de la unsprezece şi treizeci şi două de minute, cu un bilet de clasa a IlI-a.

— Iar crima a fost comisă între unsprezece şi douăsprezece şi jumătate noaptea! murmură gânditor comisarul. Dacă te grăbeşti, de aici şi până la Tracy-Sancerre faci zece minute. Asasinul a putut să acționeze între unsprezece şi unsprezece şi douăzeci... Dacă faci zece minute până la gară, tot atât faci şi de la gară până aici...

Aşadar, Gallet a putut să fie ucis între douăsprezece fără un sfert şi douăsprezece şi jumătate, de cineva care se întorcea de la gară... Dar mai e şi povestea cu poarta de fier! Şi apoi, ce naiba căuta pe zid Emile Gallet?

Brigadierul se aşezase în acelaşi loc ca înainte şi încuviința, aşteptând urmarea. Dar aceasta nu a mai venit.

— Haide să bem un păhărel! spuse Maigret.

17. VOL 2
CAPITOLUL 6

— Tot nimic?

— Obol!

— Ce cuvânt mi-ai spus adineauri?

— Pregătiri! Cel puțin aşa presupun! Ri lipseşte... Ar putea să fie şi re...

Maigret oftă, dădu din umeri şi părăsi camera răcoroasă unde, de dimineață, un roşcovan înalt şi slab, cu fața obosită şi un calm nordic, stătea aplecat peste masă şi făcea o treabă care ar fi descurajat până şi un călugăr.

Îl chema Joseph Moers, iar accentul îi trăda originea flamandă.

Lucra în laboratoarele Identității Judiciare şi venise la Sancerre la cererea lui Maigret; se instalase în camera mortului şi îşi aranjase cu grijă instrumentele, printre care şi un ciudat reşou cu alcool.

De la şapte dimineața, Moers ridicase privirea doar când comisarul intra brusc sau se aplecă pe fereastra ce dădea spre drumul urzicilor.

— Nimic?

— Vă...

— Cum?

— Am găsit vă...

Întinsese pe masă nişte plăci de sticlă, foarte subțiri, pe care le ungea pe rând cu un lipici fluid încălzit pe reşou.

Din când în când, se apropia de cămin, lua cu grijă una dintre bucățile de hârtie arsă şi o aşeza pe o placă.

Cenuşa era fragilă, casantă, gata să se fărâmițeze. Uneori era nevoie de cinci minute ca să se înmoaie prin învăluire în vapori de apă. Şi atunci se lipea pe sticlă.

Joseph Moers avea în față o trusă care constituia un adevărat laborator portabil. Cele mai mari bucăți de hârtie carbonizată aveau şapte-opt centimetri. Cele mai mici erau doar praf...

Obol... Pregăti... Vă...

Acesta era rezultatul a două ore de muncă, dar, spre deosebire de Maigret, Moers nu-şi pierduse răbdarea şi nu era deranjat de faptul că examinase abia cam o sutime din conținutul căminului.

O muscă mare şi violetă, cu reflexe metalice, îi bâzâi mult timp în jurul capului. De trei ori se aşează pe fruntea lui încrețită, dar el nu schiță nici un gest să o alunge. Poate că nici nu băgase de seamă!

— Partea proastă e că, atunci când intrați pe uşă, se face curent! îi reproşă el lui Maigret. Din cauza asta, am pierdut deja un mic fragment de cenuşă...

— Bine! O să intru pe fereastră!...

Nu era o butadă. Chiar aşa şi făcu. Dosarele se aflau în aceeaşi cameră, pe care Maigret o alesese drept cabinet de lucru şi unde nimeni nu se atinsese de hainele întinse pe podea şi străpunse de un pumnal.

Comisarul era nerăbdător să cunoască rezultatul expertizei pe care o ceruse şi, în aşteptarea lui, nu putea să stea liniştit.

Timp de un sfert de oră, se plimba cu capul în jos, cu mâinile la spate, pe aleea însorită. Apoi trecea peste pervazul ferestrei, cu pielea înfierbântată de soare, îşi ştergea transpirația şi bombănea:

— Merge greu!

Oare Moers îl auzea? Gesturile sale rămâneau la fel de afectate ca ale unei manichiuriste şi era preocupat doar de plăcile de sticlă care se acopereau de pete negre cu contururi neregulate.

Maigret se agita mai ales pentru că nu avea nimic de făcut sau, mai curând, pentru că prefera să nu încerce nimic înainte de a se lămuri în privința hârtiilor arse în noaptea crimei.

Şi, în timp ce se plimba pe drum, iar frunzişul stejarilor făcea să danseze pete de umbră şi de lumină pe corpul lui, repeta întruna aceleaşi idei.

„Henry şi Eleonore Boursang puteau să-l omoare pe Gallet înainte de a se duce la gară... Eleonore putea să vină să-l ucidă singură după plecarea amantului ei... În sfârşit, avem zidul şi cheia! Şi, în plus, şi un domn Jacob, ale cărui scrisori Gallet le ascundea cu atâta teamă..."

Se dusese de zece ori să examineze broasca porții de fier, fără să descopere nimic nou. Apoi, trecând prin locul unde zidul fusese escaladat de Emile Gallet, îi veni o idee, îşi scoase haina şi puse vârful piciorului drept la prima îmbinare a pietrelor.

Deşi cântarea o sută de kilograme, nu-i fu deloc greu să apuce crengile care atârnau şi, de cum le simți în mină, ascensiunea se transformă într-o joacă de copii.

Zidul era construit din bolovani neregulați, acoperiți cu un strat de var. Partea de deasupra era formată dintr-un şir de cărămizi aşezate pe cânt. Fusese năpădit de muşchi şi, din loc în loc, creşteau chiar graminee destul de vivace.

Din locul unde se afla, Maigret îl vedea foarte bine pe Moers, care se străduia să descifreze ceva cu lupa.

— Ai găsit ceva nou? îi strigă el.

— Un s şi o virgulă...

Deasupra capului, comisarul nu mai avea frunzişul unui stejar, ci al unui fag enorm, al cărui trunchi se înălța pe proprietate.

Se lăsă în genunchi, deoarece zidul nu era lat şi Maigret nu avea siguranța că îşi va păstra echilibrul, examină muşchiul din stânga şi din dreapta lui, apoi mormăi:

— Ia te uită! Ia te uită!...

Descoperirea nu era senzațională. Constata, pur şi simplu, că muşchiul fusese călcat în picioare şi parțial chiar smuls într-un loc, exact deasupra scrijeliturilor de pe piatră, dar nu şi în altă parte.

Deoarece muşchiul era delicat, după cum putu să-şi dea seama, acest lucru îi arăta cu certitudine că Emile Gallet nu se plimbase pe zid, nu străbătuse nici măcar un metru într-o direcție sau alta.

„Mai rămâne de aflat dacă a coborât dincolo, pe proprietate..."

Acel loc nu mai era propriu-zis parcul. Probabil pentru că era ascuns de mulți copaci, terenul era folosit ca loc de depozitare a unor lucruri nefolositoare.

La vreo zece metri de Maigret erau îngrămădite butoaie goale, sparte sau fără cercuri. Puteau fi văzute şi sticle vechi, printre care mai multe specialități farmaceutice, lăzi, o maşină defectă de tăiat vegetația acvatică, ustensile ruginite şi numere vechi ale unui ziar umoristic care, legate pachete, udate de ploaie, uscate şi decolorate de soare, murdare de pământ, arătau jalnic.

Înainte de a coborî de pe zid, Maigret se asigură că sub el, adică sub locul pe care îl ocupase Gallet, nu era nici o urmă pe sol. Ca să nu zgârie zidul, sări şi reuşi să cadă pe mâini şi pe picioare.

Din vila lui Tiburce de Saint-Hilaire se zăreau doar câteva pete albe prin broderia frunzişului. Se auzea duduitul unui motor, iar Maigret ştia încă de dimineaţă că folosea la adusul apei din puţ în rezervoarele din casă.

Colţul acela, din cauza gunoaielor, era plin de muşte. Comisarul trebuia să le alunge tot timpul cu mâna, din ce în ce mai prost dispus.

„Mai întâi zidul..."

Examinarea se dovedi uşoară. La interior, ca şi la exterior, zidul de incintă fusese văruit în primăvară. Or, sub locul unde Emile Gallet se cocoţase, nu se vedea nici o pată, nici o zgârietură. Tot aşa, nu se zărea nici o urmă de paşi pe o rază de zece metri.

În schimb, în apropierea butoaielor şi sticlelor, comisarul băgă de seamă că un butoi fusese târât pe o distanţă de doi-trei metri, ca să fie pus în picioare la baza zidului, unde se mai găsea şi acum. Se urcă pe el, şi capul său depăşi zidul exact la zece metri şi jumătate de locul unde se oprise Gallet.

Şi de acolo îl putea vedea pe Moers, care lucra mai departe, fără să se oprească nici măcar ca să-şi şteargă transpiraţia.

— Nimic?

— Clignancourt... Dar cred că am găsit un fragment mai bun...

Muşchiul de pe zid, deasupra butoiului, nu era smuls, ci strivit ca de nişte braţe care s-ar fi sprijinit pe el. Maigret făcu o încercare, se sprijini cu coatele şi obţinu un rezultat identic puţin mai departe.

„Cu alte cuvinte. Emile Gallet se urcă pe zid, dar nu coboară spre parc... În schimb, un individ venit din interiorul proprietăţii se caţără pe acest butoi, dar nu urcă mai sus şi nu trece dincolo de zid, cel puţin nu pe acest drum..."

Dacă plimbăreții nocturni ar fi fost un tânăr şi o tânără, lucrul ar fi putut fi aproape lesne de înțeles. Ba chiar unul dintre ei, cel rămas în interior, ar fi avut posibilitatea să ducă butoiul mai aproape de celălalt partener.

Dar nu putea fi vorba de o întâlnire de dragoste! Una dintre cele două persoane, mai mult ca sigur, era domnul Gallet, care îşi scosese redingota anume ca să se dedea acestei gimnastici incompatibile cu personalitatea lui.

Oare celălalt era Tiburce de Saint-Hilaire?

Cei doi bărbați se întâlniseră mai întâi dimineață, apoi după-amiază, fără să se ascundă. Era puțin probabil că ar fi hotărât să se întâlnească şi a treia oară, în acest fel, în întuneric!

Şi la zece metri! Nici măcar nu s-ar fi putut auzi vorbind cu glas scăzut!

„Doar dacă nu cumva au venit fără să se fi înțeles, mai întâi unul şi apoi celălalt..."

Dar care dintre ei urcase primul pe zid? Şi oare se întâlniseră?

De la butoi la camera lui Gallet, distanța era de aproape şapte metri, adică distanța de la care fusese împuşcat.

Întorcând capul, Maigret îl zări pe grădinar care se uita la el fascinat.

— A, tu eşti! exclamă comisarul. Stăpânul tău e acasă?

— E la pescuit.

— Ştii că sunt de la poliție, da? Aş vrea să ies de aici altfel decât sărind peste zid... Vrei să-mi deschizi poarta de fier de la capătul drumului urzicilor?

— E simplu! se limită să răspundă grădinarul, îndreptându-se în direcția porții.

— Ai cheia?

— Nu! O să vedeți...

Când ajunse la poartă, băgă mâna fără ezitare în spațiul dintre două pietre.

— Ei, drăcie!

— Ce?

— Nu mai e aici!... Dar am pus-o cu mâna mea, anul trecut, când au fost scoşi pe-aici trei stejari tăiaţi...

— Stăpânul tău ştia?

— Păi cum!

— Nu-ţi aminteşti să-l fi văzut ieşind pe-aici?

— Nu de anul trecut încoace...

O nouă versiune a faptelor se contura în mod automat în mintea comisarului: Tiburce de Saint-Hilaire, cocoţat pe butoi, trăgând spre Gallet, luând-o apoi pe poartă de fier şi sărind în camera victimei...

Dar nu prea era verosimil! Presupunând că broasca ruginită nu opusese rezistenţă, îţi trebuiau trei minute ca să străbaţi drumul dintre cele două puncte.

Şi, în aceste trei minute, Emile Gallet, cu jumătate din faţă distrusă, nu ar fi strigat, nu ar fi căzut, ci s-ar fi mulţumit să scoată cuţitul din buzunar ca să-şi înfrunte eventualul agresor!

Suna fals! Scârţâia aşa cum probabil scârţiise şi poarta de fier! Totuşi, era singura ipoteză ce decurgea în mod logic din indiciile materiale!

„Oricum, un om a fost în spatele zidului!"

Lucrul acesta nu mai putea fi pus la îndoială. Dar nimic nu dovedea că acel om fusese Saint-Hilaire, poate doar povestea cu cheia pierdută şi faptul că necunoscutul se afla pe proprietate.

Pe de altă parte, mai erau două persoane, apropiate de Emile Gallet şi putând să-i dorească moartea, care se aflau în acel moment la Sancerre şi nici un alibi serios nu îndepărta posibilitatea ca acestea să fi pus piciorul pe aleea urzicilor: era vorba de Henry Gallet şi de Eleonore.

Maigret strivi un bărzăune pe obraz şi îl văzu pe Moers ieşind la fereastră.

— Domnule comisar!

— Ceva nou?

Dar flamandul dispăruse deja în cameră.

Înainte de a se hotărî să ocolească pe chei, Maigret zgâlțâi poarta şi, contrar aşteptărilor sale, aceasta cedă.

— Ia te uită! Nu era încuiată! spuse cu mirare grădinarul, aplecându-se spre broască. Ciudat, nu?

Maigret vru să-i ceară să nu-i spună nimic lui Saint-Hilaire despre vizita sa, dar, privindu-l cu atenție, conchise că era prea prost şi evită să complice lucrurile.

— De ce m-ai strigat? îl întrebă puțin mai târziu pe Moers.

Acesta aprinsese o lumânare şi privea în transparență o placă de sticlă aproape în întregime acoperită de ceva negru.

— Cunoaşteți vreun domn Jacob? întrebă el, dând capul pe spate cu satisfacție, ca să-şi contemple opera.

— Aşa! Şi?...

— Şi nimic. Una dintre scrisorile arse era semnată domnul Jacob.

— Atât?

— Aproape. Era scrisă pe o foaie cu pătrățele, ruptă dintr-un carnet sau dintr-un registru... Am găsit doar câteva cuvinte pe această calitate de hârtie... Neapărat... Cel puțin aşa presupun, pentru că lipsesc primele două litere... Luni...

Maigret aştepta urmarea, încruntat, strângând coada pipei în dinți. -Şi?

— Cuvântul închisoare subliniat de două ori... Şi am mai găsit numera..., ceea ce ne duce, după părerea mea, la cuvântul numerar... În plus, în altă parte am dat de numărul 20 000.

— Nici o adresă?

— V-am spus adineauri: Clignancourt... Din păcate, nu pot să reconstitui ordinea cuvintelor...

— Scrisul?

— N-a fost scris de mână, ci la maşină!...

Domnul Tardivon căpătase obiceiul să-l servească chiar el pe Maigret şi o făcea cu o discreție afectată şi cu un strop de familiaritate complice.

— Ați primit o telegramă, domnule comisar! strigă el, înainte de a bate la uşă.

Ar fi vrut tare mult să intre în cameră, căci era foarte intrigat de activitatea misterioasă a lui Moers. Văzând că Maigret se pregătea să închidă uşa, îl întrebă pe un ton blajin:

— Cu ce să vă servesc?

— Cu nimic! răspunse Maigret, care rupsese banda telegramei.

Fusese trimisă de Poliția Judiciară din Paris, căreia comisarul îi ceruse câteva informații.

Emile Gallet nu a lăsat testament. Moştenirea se compune din casă la Saint-Fargeau, evaluată la o sută de mii cu toată mobila, şi trei mii cinci sute de franci depuşi la bancă.

Aurore Gallet va încasa asigurarea de viață de trei sute de mii făcută de soțul ei. În 1925, la compania Abeille.

Henry Gallet şi-a reluat munca joi la banca Sovrinos. Eleonore Boursang lipseşte din Paris. E în vacanță pe malul Loarei.

— La naiba! bombăni Maigret, care privi un moment în gol, apoi se întoarse spre Moers.

— Te pricepi la asigurări?

— Depinde..., răspunse cu modestie tânărul, care purta un pince-nez atât de strâns, încât întreaga sa față părea contractată.

— În 1925, Gallet avea peste patruzeci şi cinci de ani... Şi o boală de ficat!... Cât crezi că a achitat anual ca să obțină o asigurare de viață de trei sute de mii de franci?

Buzele lui Moers se agitară în tăcere. Nu dură mai mult de două minute.

— În jur de douăzeci de mii de franci! răspunse el. Chiar şi aşa, nu cred că a fost uşor să convingă o companie să accepte riscul!

Comisarul privi furios la portretul aflat pe cămin, în aceeaşi poziție ca altădată pe pianul din casă de la Saint-Fargeau.

— Douăzeci de mii!... Şi abia dacă cheltuia două mii pe lună!... Cu alte cuvinte, aproape jumătate din cât sustrăgea cu greu de la partizanii Bourbonilor!

După portret, se uită la pantalonii negri de pe podea, informi, cu lustru, uzați la genunchi.

Şi în minte îi veni doamna Gallet, cu rochia ei de mătase mov, cu bijuteria ei şi cu vocea aceea caustică.

Aproape că te-ai fi aşteptat să-i spună portretului: „O iubeai chiar atât de mult?"

În sfârşit, dădu din umeri şi se întoarse spre zidul care lucea în bătaia soarelui şi pe care, cu opt zile înainte, Emile Gallet se cocoțase, în cămaşă, cu plastronul scrobit ieşit din vestă.

— Mai e cenuşă! îl spuse el lui Moers, cu oarecare osteneală în glas. Încearcă să mai găseşti ceva despre acest domn Jacob...

Un puşti pistruiat se sprijinea cu coatele de fereastră şi zâmbea cu gura până la urechi, în timp ce vocea unui bărbat i se adresa molatic, de pe terasă:

— Emile, dă-le pace domnilor!...

— Ia uite! încă un Emile! bombăni Maigret. Dar măcar ăsta e viu! Celălalt...

Reuşi totuşi să se stăpânească îndeajuns ca să iasă fără să se mai uite la fotografie.

18. VOL 2
CAPITOLUL 7

Canicula domnea necruțătoare. În fiecare dimineață, ziarele scriau despre distrugerile provocate de furtunile izbucnite în diferite locuri din Franța, dar la Sancerre şi în împrejurimi nu mai căzuse o picătură de apă de trei săptămâni.

După-amiaza, soarele bătea din plin în fosta cameră a lui Emile Gallet şi o făcea imposibil de locuit.

Totuşi, în acea zi de sâmbătă, Moers se mulțumi să tragă în jos storul de pânză nealbită şi, la mai puțin de o jumătate de

oră după masa de prânz, stătea aplecat peste plăcile de sticlă şi fragmentele de hârtie înnegrită, lucrând cu o regularitate de metronom.

Preț de câteva minute, Maigret se plimbă în jurul lui, atingând tot ce întâlnea în cale, târându-şi picioarele, ca un om care ezită. Până la urmă, oftă şi spuse:

— Auzi, bătrâne! Nu mai rezist! Te admir, dar n-ai kilogramele mele... Trebuie să mă răcoresc puțin.

Unde să te refugiezi pe o asemenea căldură? Pe terasă era puțin mai răcoare, dar acolo erau şi clienții cu liota lor de copii.

În cafenea se întâmpla rareori să treacă o jumătate de oră fără să auzi ciocnirea enervantă a bilelor de biliard.

Maigret ieşi în curte, din care jumătate se bucura de umbră, şi se adresă tinerei chelnerițe care trecea:

— Adu-mi un şezlong...

— Vreți să stați aici? O să auziți tot zgomotul de la bucătărie...

Prefera zgomotul acela, plus cotcodăcitul găinilor, decât conversațiile clienților. Îşi trase şezlongul lingă puț, îşi întinse un ziar pe față ca să fie ferit de muşte şi, repejor, se simți cuprins de o somnolență cât se poate de plăcută.

Treptat, vacarmul farfuriilor spălate la bucătărie devenea ireal şi Maigret, toropit, scăpă de obsesia mortului.

În ce moment exact percepu două detunături ca de armă? Nu reuşiră însă să-l scoată complet din toropeală, pentru că mintea lui plămădi un vis care să explice acele sunete intempestive.

... Stătea pe terasa hotelului. Tiburce de Saint-Hilaire trecea în costum verde de vânătoare, urmat de o duzină de câini cu urechi lungi...

„M-ați întrebat zilele trecute dacă mai e vânat în regiune?" spunea el.

... Ridică arma, trăgea la întâmplare şi cădeau o mulțime de potârnichi care semănau cu nişte frunze uscate...

— Domnule comisar!... Repede!...

Tresări şi văzu o chelneriță în fața lui.

— În cameră... Focuri de armă...

Comisarul se ruşină că se simțea atât de greoi.

Oamenii alergau deja în hotel, iar Maigret nu ajunse nici pe departe primul în fosta cameră a lui Gallet, unde îl văzu pe Moers în picioare lângă masă, acoperindu-şi fața cu mâinile.

— Să iasă toată lumea! ordonă el.

— Chem un medic? întrebă domnul Tardivon. E sânge... Priviți!...

— Da... Cheamă!....

După ce închise uşa, se apropie de tânărul de la Identitatea Judiciară. Avea remuşcări.

— Ce-ai pățit, dragule?

Vedea foarte bine că era sânge! Peste tot! Mai ales pe mâinile lui Moers, pe umeri, pe plăcile de sticlă şi pe jos!

— Nimic grav, domnule comisar... Urechea... Vedeți...

Luă un moment mina de pe lobul urechii stângi şi sângele țâşni imediat. Moers era foarte palid. Totuşi, încerca să zâmbească şi mai ales să-şi oprească mişcarea convulsivă a maxilarelor.

Storul rămăsese tras în jos, filtrând lumina soarelui, conferind atmosferei o nuanță ce bătea în portocaliu.

— Nu e periculos, nu? Urechea sângerează foarte mult...

— Liniştește-te!... Respiră profund...

Flamandului îi clănțăneau dinții şi abia putea să vorbească.

— N-ar trebui să fiu în starea asta... Dar nu sunt obişnuit!... Tocmai mă ridicasem de pe scaun ca să iau alte plăci...

Îşi tampona urechea rănită cu batista plină de sânge, sprijinindu-se cu cealaltă mână de masă.

— Uitați! Eram exact în acest loc... Am auzit o detunătură... Am simțit, jur, deplasarea de aer provocată de un glonț, care a trecut atât de aproape de ochii mei, încât am crezut că-mi smulge pince-nez-ul... M-am tras brusc în spate... Şi, în acelaşi moment, de fapt imediat după primul foc de armă, a răsunat încă o detunătură. Mi-am zis că am murit... În capul meu era un vacarm ca şi cum creierul ar fi început să-mi clocotească...

Zâmbi mai puțin forțat.

— Vedeți, nu-i nimic!... Mi-a zburat o bucățică de ureche... Ar fi trebuit să dau fuga la fereastră... Dar nu m-am putut mişca... Mi se părea că vor fi trase şi alte gloanțe... Înainte nu ştiam ce înseamnă un glonț...

Se văzu nevoit să se aşeze. După cele întâmplate, ca un fel de reacție la şocul inițial sau de spaimă retrospectivă, i se înmuiau picioarele.

— Nu vă faceți griji pentru mine... Căutați-l...

Pe fruntea lui se iviră brusc două picături de transpirație, şi Maigret, înțelegând că va leşina, dădu fuga la uşă.

— Patroane!... Ai grijă de el... Doctorul?...

— Nu-i acasă... Dar e aici unul dintre clienții mei, infirmier la spitalul principal...

Maigret dădu la o parte storul şi trecu peste pervazul ferestrei, ducând maşinal la gură pipa neumplută. Drumul urzicilor era pustiu, jumătate în umbră, jumătate vibrând de lumină şi căldură. La capătul lui, poarta de fier Louis XIV era închisă.

Pe zidul alb, în fața camerei, comisarul nu remarcă nimic anormal. Era inutil să caute urme de paşi în iarba uscată, care nu păstra amprentă, ca şi în locurile unde solul era prea pietros.

Se îndreptă spre chei. Acolo erau adunate vreo douăzeci de persoane, care ezitau să înainteze.

— A fost cineva pe terasă când s-a tras?

Câțiva răspunseră „eu". Apoi, încântați, făcură un pas înainte.

— Ați văzut pe cineva apucând pe acest drum?

— Nimeni! Cel puțin nu de o oră încoace... Eu nu m-am mişcat! răspunse un bărbat slab şi mic de statură, într-un flanel multicolor. Du-te la mama, Charlot!... Mă aflam aici, domnule comisar... Dacă asasinul ar fi luat-o pe drumul urzicilor, ar fi trebuit obligatoriu să-l văd...

— Ați auzit împuşcăturile?

— Ca toată lumea... Am crezut că se vânează pe proprietatea din vecinătate... Am făcut totuşi câțiva paşi...

— Şi nu era nimeni pe drum?

— Nimeni...

— Nu v-ați uitat, fireşte, după trunchiul fiecărui copac!

Maigret se uită el, cu repeziciune, ca să fie cu conştiința împăcată, apoi se îndreptă spre intrarea principală a micului castel. Grădinarul ducea pe alee o roabă cu pietriş.

— Nu-i aici?

— Probabil că e la notar... E ora la care fac o partidă de cărți...

— L-ai văzut plecând?

— Cum vă văd! E o oră şi jumătate de-atunci!

— N-ai întâlnit pe nimeni în parc?

— Pe nimeni... De ce?

— Unde te aflai acum zece minute?

— Pe malul apei, unde încărcăm pietriş...

Maigret îl privi în ochi. Omul părea sincer şi, în plus, prea prost ca să mintă convingător.

Maigret îi dădu pace şi se apropie de butoiul aşezat lângă zidul împrejmuitor, dar nu descoperi nici un indiciu al trecerii asasinului.

Examină poarta ruginită, cu acelaşi rezultat. Nu părea să mai fi fost deschisă de când trecuse el însuşi pe acolo, în cursul dimineții.

„Şi totuşi, s-a tras de două ori!"

La hotel, oamenii se aşezaseră iar la mese şi discutau între ei.

— Nimic grav! spuse domnul Tardivon, care îi ieşi înainte comisarului. Am aflat chiar adineauri că doctorul e acasă la notarul Petit... Să trimit pe cineva după el?

— Unde e casa notarului?

— În piață, lingă Hotelul Comerțului...

— A cui e bicicleta de colo?

— Nu ştiu... O puteți lua... Vă duceți personal?...

Maigret se urcă pe bicicleta prea mică pentru el şi făcu să trosnească arcurile şeii. După cinci minute, apăsă pe butonul unei sonerii care răsună într-o casă mare, curată şi răcoroasă, iar o servitoare în vârstă, încinsă cu un şorț cu pătrățele albastre, se uită la el printr-o ferestruică.

— Doctorul e aici?

— Cine îl caută?

Dar o fereastră până atunci doar crăpată se deschise larg şi un personaj jovial, ținând câteva cărți în mină, se aplecă peste pervaz.

— E nevasta paznicului? Vin imediat...

— Un rănit, domnule doctor! Vreți să mergeți imediat la Hotelul Loara!

Se ridicară şi celelalte trei persoane aşezate la masa pe care luceau pahare de cristal. Maigret îl recunoscu pe Saint-Hilaire.

— Da, o crimă!... Mergeți repede!...

— A murit cineva?

— Nu! Luați doar ce vă trebuie ca să faceți un pansament...

Maigret nu-şi lua ochii de la Saint-Hiliare. Constata că proprietarul micului castel era profund tulburat.

— O întrebare, domnilor...

— O clipă! interveni notarul. De ce n-ați fost poftit înăuntru?

Servitoarea, care auzise, deschise în sfârşit uşa. Comisarul traversă coridorul şi intră în salon, unde domnea un miros plăcut de țigară de foi şi de alcool vechi.

— Ce s-a întâmplat? întrebă stăpânul casei, care era un bătrân foarte îngrijit, cu părul mătăsos, cu tenul la fel de luminos ca al unui bebeluş.

Maigret se prefăcu că nu auzise.

— Aş vrea să ştiu, domnilor, de cât timp jucați cărți.

Notarul se uită la ceasul din perete.

— De o oră întreagă.

— Nici unul dintre dumneavoastră nu a părăsit încăperea de atunci?

Se priviră cu mirare.

— Sigur că nu! Suntem doar patru... Exact câți trebuie pentru o partidă de bridge...

— Sunteți absolut siguri?

Saint-Hilaire era stacojiu la față.

— Cine e victima? întrebă el, cu gura uscată.

— Un angajat al Identității Judiciare, care lucra în camera unde a stat Emile Gallet... Tocmai se ocupa de un anume domn Jacob...

— Jacob..., repetă notarul.

— Cunoaşteți pe cineva cu acest nume?

— Zău că nu! Trebuie să fie evreu...

— Vreau să vă cer un serviciu, domnule de Saint-Hilaire... Aş vrea să faceți imposibilul ca să găsiți cheia de la poarta de fier... La nevoie, am să vă dau inspectori să cercetați vila...

Maigret îl văzu pe Saint-Hilaire golind pe nerăsuflate un pahar de alcool.

— Vă cer scuze pentru deranj, domnilor.

— Nu beți un păhărel cu noi, domnule comisar?

— Poate altădată... Mulțumesc...

Urcă iar pe bicicletă, făcu la stânga şi ajunse curând în fața unei case destul de dărăpănate. Pe o tăbliță se putea citi cu greutate: Pensiunea Germain.

Era o casă care emana sărăcie şi de o curățenie îndoielnică. Un copil nespălat se târa în prag, unde un câine rodea un os găsit pe drum.

— Domnişoara Boursang e aici?

Din încăpere se ivi o femeie cu alt copil în brațe.

— E plecată, ca în fiecare după-masă... Dar cu siguranță că o să o găsiți pe colină, lingă vechiul castel, pentru că a luat cu ea o carte şi ăla e locul ei preferat...

— Drumul ăsta duce acolo?

— Faceți la dreapta după ultima casă.

La jumătatea coastei, Maigret se văzu nevoit să coboare de pe bicicletă. Era mai nerăbdător decât ar fi vrut, şi asta poate pentru că, o dată în plus, avea impresia că era pe un drum greşit.

„E sigur că nu Saint-Hilaire a tras! Totuşi..."

Drumul pe care mergea traversa un fel de grădină publică. La stânga, pe un teren în pantă, o fetiță stătea jos lingă trei capre legate de țăruşi.

Drumul făcea o curbă bruscă şi, exact deasupra lui, la o sută de metri, Maigret o văzu pe Eleonore stând pe o bancă, cu o carte în mina.

O strigă pe fetița care trebuie să fi avut vreo doisprezece ani.

— O cunoşti pe doamna care stă acolo pe bancă?

— Da, domnule!

— Vine deseori să citească aici?

— Da, domnule...

— În fiecare zi?

— Cred că da, domnule! Dar când mă duc la şcoală n-o văd...

— La ce oră ai sosit astăzi?

— De mult, domnule! Am plecat imediat după ce-am mâncat...

— Unde locuieşti?

— În casa pe care o vedeți acolo...

Era o casă joasă, de fapt pe jumătate fermă, situată la o jumătate de kilometru.

— Doamna era deja aici?

— Nu, domnule!

— Când a trecut?

— Nu ştiu, domnule! Dar cred că sunt vreo două ore...

— Şi nu s-a mişcat?

— Nu, domnule!

— Nu s-a plimbat pe drum?

— Nu, domnule!

— Are o bicicletă?

— Nu, domnule!

Maigret scoase din buzunar o monedă de doi franci şi o puse în mina fetiței, care strânse degetele fără să se uite la ea şi rămase nemişcată în mijlocul drumului, cu ochii la el, în timp ce Maigret urca pe bicicletă şi se îndrepta spre sat.

Se opri la poştă şi trimise o telegramă la Paris:

Doresc să ştiu foarte urgent unde era Henry Gallet sâmbătă la ora 15:00. Maigret. Sancerre.

— Nu mai lucra, bătrâne!

— Chiar dumneavoastră mi-ați spus că e urgent, domnule comisar! De altfel, nu mai simt nimic!

Curajosul Moers! Medicul îi făcuse un pansament complicat şi mare ca şi cum ar fi primit câteva gloanțe în cap. Iar pince-nez-ul cu lentile lucitoare arăta foarte ciudat în mijlocul mormanului acela de feşe.

Până la şapte seara, Maigret nu se preocupase de el, ştiind că rana nu era gravă, şi acum îl găsea în acelaşi loc că dimineața, în fața plăcilor de sticlă, a luminării şi a reşoului cu alcool.

— Nu mai descopăr nimic legat de domnul Jacob! Am reconstituit o scrisoare, semnată Clement, adresată nu ştiu cui şi în care se vorbeşte de un cadou ce trebuie oferit unui prinț exilat... Apare de două ori cuvântul obol şi o dată loialism...

— Sunt de interes secundar...

Pentru că se refereau, evident, la escrocheriile lui Gallet. După ce examinase dosarul roz şi dăduse telefon câtorva castelani din Berry şi Cher, Maigret se lămurise în privința lui.

Într-o perioadă greu de precizat, probabil că la trei-patru ani după căsătorie şi la un an-doi după moartea socrului său, Emile Gallet luase hotărârea să se folosească de vechile documente ale ziarului Le Soleil, pe care le moştenise.

Tipărit într-un număr mic de exemplare, rezervat aproape în exclusivitate puținilor abonați, ziarul, prin pana lui Prejean, întreținea la câțiva nobili de țară speranța de a vedea un Bourbon urcând din nou pe tronul Franței.

Maigret răsfoise colecția ziarului şi remarcase că o jumătate de pagină era totdeauna consacrată unor liste de subscripție, când în favoarea unei vechi familii aflate într-o situație grea, când pentru fondul de propagandă, când pentru a permite sărbătorirea cu demnitate a unei aniversări.

Probabil că în felul acesta îi venise lui Gallet ideea să devină escrocul legitimiştilor. Avea adresele lor şi, după aceste liste,

ştia chiar în ce măsură îi putea tapa de bani şi la ce sentiment trebuia să facă apel pentru fiecare în parte.

— E acelaşi scris ca în celelalte hârtii?

— Acelaşi... Profesorul meu, Locard, ar putea să vă spună mai multe... Scris calm, atent, totuşi cu semne de înfrigurare şi de descurajare la sfârşitul cuvintelor... Un grafolog ar spune fără ezitare că omul care a scris aceste scrisori era bolnav şi ştia asta...

— La naiba! E destul, Moers!... Poți să te odihneşti...

Maigret se uita fix la cele două găuri din storul de pânză, făcute de gloanțe.

— Aşază-te un moment în locul unde te aflai mai devreme.

Comisarul reconstitui cu uşurință traiectoria.

— Acelaşi unghi, conchise el. S-a tras din acelaşi loc, de pe creasta zidului... Dar ce-i zgomotul ăsta?...

Ridică storul şi îl văzu pe alee pe grădinar, care dădea cu grebla prin iarbă şi prin urzici.

— Ce faci acolo? îi strigă Maigret.

— Stăpânul mi-a spus să...

— Să cauți cheia?

— Păi, da!

— Şi el te-a trimis în locul ăsta?

— Caută şi el în parc... Bucătăreasa şi valetul scotocesc prin casă...

Maigret trase în jos storul cu un gest brusc şi, rămas iar doar în tovărăşia lui Moers, spuse cu o voce şuierată:

— Măi să fie... Pun prinsoare, bătrâne, că el va găsi cheia!...

— Care cheie?

— N-are importanță! Ar fi prea mult de explicat... La ce oră ai lăsat storul?

— Imediat ce-am sosit, pe la unu şi jumătate...

— Şi n-ai auzit zgomot de paşi pe alee?

— N-am fost atent. Eram foarte absorbit de treabă pe care o făceam şi care, deşi pare o idioțenie, este foarte delicată...

— Ştiu! Apropo, cui i-am vorbit despre domnul Jacob? Grădinarului, cred... Şi Saint-Hilaire, care era la pescuit, s-a

întors la masa de prânz, s-a îmbrăcat şi s-a dus să facă o partidă de cărți... Eşti sigur că toate celelalte scrisori carbonizate sunt scrise de mâna domnului Clement?

— Absolut sigur!

— Prin urmare, nu prezintă interes... Singurul lucru care contează este această scrisoare semnată „domnul Jacob", care vorbeşte de numerar, de ziua de luni, şi care pare să ceară douăzeci de mii de franci pentru data respectivă, amenințând destinatarul cu închisoarea. Crima a avut loc sâmbăta...

Afară, grebla lovea din când în când o piatră.

— N-au tras nici Eleonore, şi nici Saint-Hilaire, dar...

— Ei, drăcie! se auzi deodată vocea grădinarului.

Maigret zâmbi mândru de el şi ridică storul.

— Dă-mi-o! zise el, întinzând mâna.

— Zău dacă m-aş fi aşteptat s-o găsesc aici!

— Dă-mi-o!

Era o cheie enormă, un model care nu mai putea fi găsit decât la anticari. Ca şi broasca, era ruginită şi prezenta câteva zgârieturi.

— Să-i spui stăpânului tău că mi-ai dat-o mie... Du-te!...

— Să vedeți...

— Du-te!...

Şi Maigret lăsă storul, apoi aruncă cheia pe masă.

— S-ar putea zice că, lăsând deoparte urechea ta, e o zi fericită, nu-i aşa, Moers?... Domnul Jacob!... Cheia... Cele două împuşcături şi restul! Ei bine...

— O telegramă! anunță domnul Tardivon.

— Ce-ți spuneam, bătrâne! exclamă comisarul după ce îşi aruncă privirea pe ea. În loc să înaintăm, dăm înapoi. Ascultă: La ora trei, Henry Gallet se afla la mama lui, la Saint-Fargeau. Şi încă mai era la ea la ora şase.

—Şi?...

— Şi nimic! N-a mai rămas decât domnul Jacob care să tragă asupra ta şi, până acum, domnul Jacob e aproape la fel de inconsistent ca un balon de săpun.

19. VOL 2

CAPITOLUL 8

— Stai un moment, Aurore! Nu e cazul să te arăți în starea asta...

— N-am ce face, Franfoise, răspunse o voce neliniştită. Vizita asta mă duce cu gândul la cealaltă, pe care am primit-o acum opt zile... Şi la acea călătorie... Nu înțelegi...

— Nu înțeleg cum ai curajul să plângi un astfel de om, care te-a dezonorat, care te-a mințit toată viața şi a cărui singură faptă bună a fost încheierea unei asigurări...

— Taci!

— Nu mai spun că ți-a impus o viață trăită aproape în sărăcie, jurând că nu câştiga decât două mii de franci pe lună. Asigurarea dovedeşte că de fapt câştiga cel puțin dublu şi îți ascundea acest lucru. Cine ar putea să spună că nu câştiga chiar mai mult? După părerea mea, acest om avea două case, o amantă şi poate copii...

— Te rog, Franfoise!

Maigret era singur în micul salon al casei din Saint-Fargeau, unde servitoarea îl poftise, uitând să închidă uşa. Iar două voci de femei ajungeau la el din sufragerie, a cărei uşă, dând spre acelaşi coridor, era şi ea întredeschisă.

Mobilă şi cele mai mici obiecte erau acum la locul lor, iar comisarul nu putea să se uite la masă mare de stejar fără să se gândească la faptul că, acolo, cu câteva zile în urmă, pe o pânză neagră, se afla un sicriu străjuit de lumânări.

Atmosfera era cenuşie şi cerul înnorat. În timpul nopții izbucnise o furtună, dar se simțea că cerul încă mustea de apă.

— De ce să tac? Crezi că pe mine nu mă priveşte? Sunt sora ta. Jacques mai are puțin şi obține o poziție politică

importantă. Ce s-ar întâmpla dacă oamenii ar afla că avea un cumnat escroc?...

— Atunci de ce-ai venit? Douăzeci de ani ai stat foarte bine fără să...

— Fără să te văd, pentru că nu voiam să-l văd pe el! Când ai vrut să te măriți, nu ți-am ascuns părerea mea. Nici Jacques!... Când te cheamă Aurore Prejean, când ai un cumnat care conduce una dintre cele mai importante tăbăcării din Vosgi şi altul care va fi într-o zi şeful de cabinet al unui ministru, nu-l iei de bărbat pe unul ca Emile Gallet[3]!... Ce nume Comis-voiajor!... Mă întreb cum a putut tată să-şi dea consimțământul... De fapt, între noi fie vorba, cred că ghicesc ce s-a întâmplat. În ultimul timp, tata nu se mai gândea decât la un singur lucru: să scoată ziarul cu orice preț... Gallet avea ceva bani... A fost convins să intre în afacerea cu ziarul... Spune că nu-i adevărat! Dar faptul că tu, sora mea, care ai primit aceeaşi educație ca şi mine şi semeni cu mama, l-ai ales pe acest idiot... Nu te uita aşa la mine! Vreau doar să te fac să înțelegi că n-ai de ce să plângi... Ai fost fericită cu el?... Sincer!...

— Nu ştiu... Nu mai ştiu...

— Mărturiseşte că aveai ambiții mai mari!

— Am sperat totdeauna că va încerca ceva... Îl împingeam să...

— Ca şi cum ai fi împins un bolovan! Şi te-ai resemnat!... Fără măcar să ştii că n-ai să rămâi săracă în ziua morții sale... Pentru că, dacă n-ar fi fost asigurarea...

— El s-a gândit la asta! zise domol doamna Gallet.

— Nu mai spune!... Ascultându-te, am să cred că îl iubeai.

— Taci... Ar putea să ne audă comisarul... Trebuie să-l primesc...

— Cum arată?... Te însoțesc pentru că, în starea în care eşti, e mai bine aşa... Dar, te rog. Aurore, lasă aerul ăsta abătut! Comisarul îşi va închipui că erai complicea lui, că eşti tristă, că ți-e teamă...

*

* *

Maigret abia avu timp să facă un pas înapoi. Cele două femei intrau pe uşă şi nu arătau chiar aşa cum şi le imaginase el după conversația surprinsă.

Doamna Gallet era aproape la fel de distantă că la prima lor întrevedere. Iar sora ei, mai tânără cu doi-trei ani, cu părul oxigenat şi fața fardată, dădea impresia că are mai mult nerv şi mai multă afectare decât cealaltă.

— Aveți noutăți, domnule comisar? întrebă văduva, cu un glas ostenit. Luați loc, vă rog... V-o prezint pe sora mea, care a sosit ieri de la Epinal...

— Unde soțul e tăbăcar, mi se pare?

— Proprietar de tăbăcării! îl corectă Franfoise, cu o voce tăioasă.

— Doamna nu a fost la înmormântare, nu-i aşa? Iar ziarele au anunțat de trei zile că beneficiați de o asigurare de trei sute de mii de franci...

Vorbea molcom, privind la dreapta şi la stânga cu o grosolănie aparentă. Venise la Saint-Fargeau fără un motiv precis, ca să adulmece din nou atmosferă şi să-şi reajusteze imaginea mortului.

Totuşi, i-ar fi părut bine să-l întâlnească şi pe Henry Gallet.

— Aş vrea să vă pun o întrebare! spuse el, fără să se întoarcă spre cele două femei. Domnul Gallet nu putea să nu ştie că, pentru dumneavoastră.

căsătoria cu el însemna ruperea relațiilor cu propria familie...

Răspunsul îl primi de la Franfoise:

— Nu-i adevărat, domnule comisar! La început, l-am primit în mijlocul nostru. Soțul meu l-a sfătuit chiar de câteva ori să-şi schimbe situația, s-a oferit să-l ajute. Abia când am aflat că va rămâne toată viața o ființă inferioară, incapabilă de efort, l-am evitat... Ne-ar fi pus într-o situație proastă.

— Şi dumneavoastră, doamnă, l-ați îndemnat să-şi schimbe profesia? zise cu blândețe Maigret, întorcându-se spre

doamna Gallet. I-ați făcut reproşuri?

— Mi se pare că asta face parte din viața particulară! Nu era dreptul meu?

Auzind-o cum vorbea mai adineauri, Maigret putuse să-şi închipuie o femeie pe care durerea o făcuse mai umană şi care renunțase la demnitatea ei disprețuitoare, atitudine pe care o pregătea însă neschimbată.

— Fiul se înțelegea cu tatăl său?

Sora interveni iar:

— Henry va reuşi ceva în viață! E un Prejean, deşi, fizic, seamănă cu tatăl lui! Şi a făcut foarte bine fugind de această atmosferă când vârsta i-a permis să plece de-acasă... Şi-a reluat munca azi-dimineață, în ciuda crizei hepatice pe care a avut-o noaptea trecută.

Maigret privea spre masă şi încerca să-l situeze pe Emile Gallet undeva în acel salon, dar nu reuşea.

poate pentru că cei care locuiau în vilă intrau acolo doar când primeau pe cineva în vizită.

— Vreți să-mi comunicați ceva, domnule comisar?

— Nu!... Vă las, doamnelor, şi îmi cer scuze pentru de deranj... Totuşi... Da, o întrebare... Aveți o fotografie a soțului dumneavoastră în Indochina?... A trăit acolo înainte de căsătorie, nu?

— N-am nici o fotografie... Soțul meu nu vorbea aproape niciodată de această perioadă din viața lui...

— Ştiți cumva ce studii a făcut?

— Era foarte cultivat... Îmi amintesc că discuta deseori cu tatăl meu despre autori latini...

— Dar nu ştiți ce liceu a făcut?

— Ştiu doar că era din Nantes...

— Vă mulțumesc! Şi, încă o dată, îmi cer scuze...

Îşi căută pălăria şi ieşi pe coridor retrăgându-se cu spatele, fără să poată defini neliniştea vagă pe care o simțea de fiecare dată când punea piciorul în acea casă.

— Sper că numele meu nu va ajunge în presă, domnule comisar! spuse Franfoise pe un ton nu lipsit de impertinență.

Poate ştiți că soțul meu e consilier general... Are multă influență în cercurile guvernamentale, iar cum dumneavoastră sunteți funcționar...

Nu avu curaj să-i răspundă. Se mulțumi să o privească drept în față, apoi să salute, oftând.

În timp ce traversa grădina din față, însoțit de servitoarea cea saşie, murmură gânditor:

— Bietul meu Gallet!...

*

* *

Trecu pe la Quai des Orfevres doar ca să-şi ia corespondența, dar nu găsi nimic legat de cazul pe care îl ancheta. La plecare, se îndreptă pentru orice eventualitate spre magazia armureriei, unde fuseseră examinate glonțul extras din capul mortului şi cele două gloanțe care îl avuseseră drept țintă pe Moers.

— Ați terminat expertiză?

— Da, chiar acum! Voiam să scriu raportul. Cele trei gloanțe au fost trase cu aceeaşi armă, nu încape nici o îndoială! Un revolver automat de precizie, un model obişnuit, provenind probabil de la fabrica națională din Herstal.

Maigret era posac. Dădu mâna cu armurierul şi luă un taxi.

— Pe strada Clignancourt...

— Ce număr?

— Mă laşi la un capăt al străzii, indiferent care.

Şi, pe drum, se străduia să alunge amintirea agasantă a vilei din Saint-Fargeau, să scape de obsesia conversației dintre cele două surori, ca să examineze doar datele pozitive ale problemei.

Dar, imediat ce punea cap la cap câteva idei simple, o revedea pe acea Franfoise, al cărei soț eta consilier general - avusese grijă să-i spună asta! - im şi care dăduse fuga la Marguerites când aflase că doamna Gallet urma să primească trei sute de mii de franci.

JS[e-ar fi pus într-o situație proastă..."

Şi, probabil, la începutul căsniciei, îi împuiaseră capul lui Emile Gallet că trebuia să facă onoare familiei Prejean, ca şi ceilalți gineri!

Reprezentantul unei firme care vindea articole pentru cadouri!...

„Şi a avut curajul să semneze o asigurare de viață, să plătească prima timp de cinci ani!" se minună Maigret, tulburat, atras şi dezgustat totodată de caracterul complex al celui decedat. „Oare îşi iubea soția, care probabil că îi reproşase de destule ori, şi ea, condiția lui umilă?"

Ciudată familie! Ciudate vieți! Totuşi, pentru o clipă, nu simțise oare Maigret o afecțiune adevărată la doamna Gallet?

Doar prin uşa întredeschisă! Când apăruse în fața lui, nu mai arătase nimic! Redevenise o mic-burgheză dezagreabilă şi încrezută, aşa cum i se înfățişase prima dată, soră bună cu Franfoise!

Şi Henry, care, încă de la vârsta primei împărtăşanii, avea o expresie suspicioasă, o privire serioasă şi bănuitoare; iar la douăzeci şi doi de ani, nu se căsătorea cu Eleonore de teamă ca aceasta să nu piardă renta pe care ar fi putut să o primească de pe urma fostului ei soț! Avusese o criză hepatică, dar se dusese să-şi reia lucrul!

Începu să plouă. Şoferul trase pe dreapta ca să ridice capota.

„Cele trei gloanțe provin din acelaşi revolver. De unde se poate trage concluzia că au fost trase de acelaşi om! Or, nici Henry, nici Eleonore, nici Saint-Hilaire nu au putut să tragă ultimele două gloanțe! Şi nici vreun vagabond! Un vagabond nu ucide de dragul de a ucide. El fură. Dar nu furase nimic."

Ancheta lui bătea pasul pe loc, se învârtea în jurul figurii terne şi melancolice a mortului, descurajându-l, şi Maigret intră cu un aer morocănos în prima lojă de portar de pe strada Clignancourt.

— Cunoşti un domn pe care îl cheamă Jacob?

— Cu ce se ocupă?

— Nu ştiu! în orice caz, primeşte scrisori pe acest nume...

Ploua întruna, abundent, dar comisarului îi părea totuşi bine, pentru că, în atmosfera aceea, strada foarte populată, cu prăvălii mici şi case modeste, se armoniza mai bine cu starea lui de spirit. Acele peregrinări din casă în casă ar fi putut fi încredințate unui subaltern oarecare, dar Maigret nu voia, nici el nu ştia de ce, să amestece un coleg în anchetă.

— Domnul Jacob?

— Nu locuieşte aici... Vedeți alături, unde stau evrei...

Întredeschisese uşa la o sută de loje sau vârâse capul prin ghişeuri cu geam, chestionase o sută de portari şi portărese, când o femeie grasă, cu părul cânepiu, îl privi bănuitoare.

— Ce aveți cu domnul Jacob? Sunteți de la poliție, nu?

— Da, Brigada Mobilă! E acasă?

— Nu la ora asta!

— Unde l-aş putea găsi?

— Păi, unde e locul lui! la colțul străzii Clignancourt cu bulevardul Rochechouart... Sper că n-o să-l necăjiți?... E un biet bătrân care cu siguranță că n-a făcut în viața lui ceva rău!... Oare n-are autorizație?

— Primeşte multe scrisori?

Portăreasa se încruntă.

— Din cauza asta? spuse ea. Bănuiam eu că e ceva necurat! Probabil că ştiți la fel de bine ca şi mine că primea doar o scrisoare la două-trei luni...

— Recomandată?

— Nu! Mai curând un mic pachet decât o scrisoare.

— Cu bancnote, nu?

— N-am nici o idee! răspunse ea prompt.

— Ba da! Ba da! Ați pipăit plicurile şi v-a trecut prin minte că erau bancnote...

— Şi dacă ar fi aşa?... Doar nu-l dau banii afară din casă!...

— Unde e camera lui?

— Mansardă, vreți să spuneți! Sus de tot! Chiar dacă îi e destul de greu să urce în fiecare zi la el în cameră cu cârjele.

— Nimeni n-a venit vreodată să întrebe de el?

— Acum vreo trei ani... Un domn cu barbişon, care părea un preot îmbrăcat civil... I-am răspuns că şi dumneavoastră.

— Domnul Jacob primea deja scrisori?

— Tocmai primise una.

— Omul cu pricina purta o redingotă?

— Era îmbrăcat tot în negru, ca un preot!

— Domnul Jacob nu primeşte niciodată vizite?

— Vine doar fiica lui, care e cameristă într-un hotel de pe strada Lepic şi urmează să nască...

— Ce profesie are?

— Cum, nu ştiți? Şi sunteți de la poliție? Nu cumva râdeți de mine? Domnul Jacob! Cel mai vechi negustor de ziare din cartier, cunoscut ca un Matusalem...

*

* *

Maigret se opri la colțul format de strada Clignancourt cu bulevardul Rochechouart, în fața barului Au Couchant. La capătul terasei se afla un negustor de alune şi de migdale prăjite care, iarna, probabil că vindea castane.

De partea străzii Clignancourt, un bătrân mic de statură stătea pe un taburet şi repetă cu o voce răguşită, care se pierdea în zarva intersecției:

— Intran... Liberte... Presse... Paris-Soir... Intran...

Lângă tarabă era aşezată o pereche de cârje şi, dacă într-un picior bătrânul purta un pantof de piele, în celălalt avea un papuc diform.

Când îl văzu pe negustorul de ziare, Maigret înțelese că domnul Jacob nu era un nume, ci o poreclă, căci bătrânul avea o barbă lungă, împărțită în două şuvițe ascuțite, şi un nas coroiat, aşa cum poți vedea pe pipele de lut numite în mod obişnuit Jacob.

Comisarul îşi amintea câteva cuvinte din scrisoarea pe care Moers reuşise să o reconstituie: douăzeci de mii... numerar... luni...

Şi, brusc, întrebă, aplecându-se spre şchiop:

— Ai primit ultimul plic?

Domnul Jacob ridică lent capul şi clipi de câteva ori din pleoapele roşiatice.

— Cine sunteți? întrebă el, întinzând L'Intransigeant unui cumpărător şi căutând mărunțiş în farfurioara de lemn.

— Poliția Judiciară! Să stăm frumos de vorbă, altfel voi fi forțat să te iau cu mine... Treaba a ieşit prost...

— Şi?...

— Ai o maşină de scris?

Bătrânul rânji şi scuipă un chiştoc de țigară molfăit, din care avea în față o întreagă colecție.

— Nu e cazul să mă luați aşa! răspunse el. Ştiți bine că nu eu sunt vinovatul... Totuşi, aş fi făcut mai bine să stau în banca mea... Pentru cât câştig...!

— Cât?

— Femeia îmi dădea o sută de pitaci pentru fiecare scrisoare... Asta-i treabă serioasă?

— Treaba asta o să-i ducă pe toți la tribunal...

— Zău!?... Chiar erau bancnote de o mie?... Nu eram sigur... Pipăiam plicurile şi făceau un zgomot mătăsos... Am încercat să le privesc în zare, dar hârtia era prea groasă...

— Ce făceai cu plicurile?

— Le aduceam aici... Nici măcar nu era nevoie să anunț. Pe la cinci, eram sigur că vine domnița care îmi cumpăra L'Intran, pune sută de pitaci în farfurioară şi strecoară pachetul în poşetă.

— O brunetă mică de statură?

— Nici vorbă! O blondă înaltă! Bătând puțin în roşcat! O tipă bine înțolită, zău aşa!... Venea de la metrou...

— Când ți-a cerut prima dată să-i faci acest serviciu?

— În urmă cu vreo trei ani... Stați puțin! Fata mea tocmai născuse primul copil şi îl dusese la o doică, la Villeneuve-Saint-Georges... Da! Ceva mai puțin de trei ani... Era târziu... Aranjasem marfa şi tocmai voiam s-o iau în spinare... M-a întrebat dacă am un domiciliu şi dacă nu pot s-o ajut... Ştiți bine, în Montmartre ai de-a face cu tot felul de oameni...

Trebuia să primesc nişte scrisori pe numele meu, să nu le deschid şi să le aduc aici după-masa...

— Dumneata ai fixat preţul de cinci franci?

— Ea... I-am atras atenţia, râzând, că făcea mai mult, la preţul la care a ajuns litrul de vin roşu, dar s-a îndreptat spre negustorul de alune!... Un algerian!... Nişte oameni care muncesc pe te miri ce!... Am spus da...

— Nu ştii unde locuieşte?

Domnul Jacob clipi.

— Ar trebui să fiţi tare şiret ca să puneţi mâna pe ea, chiar dacă sunteţi de la Poliţie! A mai fost unul care a încercat să afle, pe la început. Portăreasa mea i-a spus doar că vând ziare în locul ăsta. Mi l-a descris şi mi-am zis că era tatăl tinerei doamne. A început să dea târcoale pe-aici, fără să-mi vorbească, în zilele când sosea pachetul. Se ascundea colo, după taraba negustorului de fructe. Apoi o lua pe urmele ei... Dar nu-i reuşea! Până la urmă, a venit şi mi-a oferit o mie de franci că să-i dau adresa persoanei. Nu voia să creadă că n-o cunoşteam mai bine decât el. Se pare că îl făcuse să ia nu ştiu câte metrouri şi autobuze, ca apoi să-i piardă urma în faţa unei clădiri cu două ieşiri. Un om nu prea vesel. Am înţeles că nu era tatăl ei... Şi-a mai încercat norocul de încă două ori. Am crezut de cuviinţă să-mi informez clienta şi am impresia că l-a plimbat rău de tot, pentru că n-a mai dat pe aici. Şi ştiţi cu ce m-am ales în plus, în loc de mia de franci a individului? Cu un ludovic! Ba a trebuit să mai şi pretind că n-am mărunt, altfel aş fi primit doar zece franci, şi femeia a plecat bombănind ceva urât, n-am înţeles ce. O tipă foarte şireată! Dar de o calicenie!...

— Când a sosit ultima scrisoare?

— În urmă cu vreo trei luni... Ar trebui să vă daţi puţin într-o parte, ca să vadă clienţii ziarele... Cu ce mai pot să vă fiu de folos?... Recunoaşteţi că sunt un tip de treabă şi n-am încercat să vă trag pe sfoară...

Maigret aruncă douăzeci de franci în farfurioară, schiţă un salut vag şi se depărtă cu un aer gânditor.

Trecând prin fața gurii de metrou, se strâmba dezgustat cu gândul la Eleonore Boursang, care se îndepărta cu un plic conținând câteva bancnote de o mie, după ce îi arunca cei cinci franci bătrânului Jacob, apoi schimbă de zece ori metroul şi autobuzul, fără grabă, având grijă să treacă şi printr-un imobil cu două ieşiri, înainte de a se întoarce acasă.

Ce legătură puteau să aibă toate acestea cu Emile Gallet, care îşi scotea redingota şi se încăpățâna să se cațere pe creasta unui zid înalt de trei metri?

Ultima speranță a lui Maigret, domnul Jacob, fusese spulberată.

Nu exista nici un domn Jacob!

În locul lui să fi fost oare un cuplu, Henry Gallet şi Eleonore Boursang, care descoperiseră secretul lui Gallet-tatăl şi îl şantajau?

Eleonore şi Henry nu uciseseră!

Saint-Hilaire nu omorâse nici el pe nimeni, în pofida contradicțiilor sale, a porții de fier deschise şi a cheii pe care o aruncase chiar el pe drumul urzicilor, cheie care fusese găsită de grădinar, la ordinele lui, după ce comisarul îi spusese că va pune mâna pe ea cu orice preț!

Totuşi, cineva trăsese două gloanțe în direcția lui Moers, iar Emile Gallet, despre care cumnata lui spunea că punea într-o situație proastă întreaga familie, fusese asasinat.

La Saint-Fargeau, familia se consolă aducându-i învinuiri, subliniind mediocritatea personalității şi vieții sale şi considerând că, în fond, moartea lui adusese un câştig de trei sute de mii de franci.

Henry reîncepuse chiar în acea dimineață să plaseze titluri pentru banca Sovrinos şi să-şi investească cei o sută de mii de franci economisiți, care trebuiau să devină cinci sute de mii ca să poată trăi liniştit la țară cu Eleonore!

În sfârşit, aceasta, la fel de calmă ca atunci când mergea să ia plicul de la negustorul de ziare în schimbul sumei de cinci franci, spiona, la Sancerre, toate mişcările lui Maigret şi

venise, foarte senină, cu privirea nevinovată, să-i povestească viața ei!

Iar Saint-Hilaire juca bridge acasă la notar!

Doar Emile Gallet lipsea! Era bine închis într-un sicriu, cu obrazul distrus de glonț, tăiat de medicul legist care avea şapte invitați, cu inima perforată şi ochii cenuşii cărora nimeni nu se gândise să le închidă pleoapele!

„Ultima alee la stânga, după monumentul din marmură roz al fostului primar!" spunea țârcovnicul care ținea loc şi de paznic de cimitir.

Iar antreprenorul de pompe funebre de la Corbeil se scărpina în cap în fața unei comenzi care specifică:

„O piatră foarte simplă, cu linii sobre, de bun-gust, nu prea scumpă, dar distinsă."

Maigret văzuse multe la viața lui. Şi totuşi, se străduia să creadă că femeia înaltă, cu părul bătând în roşcat, nu era neapărat Eleonore Boursang şi că, dacă ea era clienta domnului Jacob, tot nu exista nici o dovadă că Henry i-ar fi fost complice.

„Cel mai simplu ar fi să-i arăt bătrânului poza ei!"

De aceea, se duse pe strada Turenne, unde era aproape sigur că va găsi o fotografie a tinerei femei, în apartamentul ei.

— Doamna Boursang e plecată. Dar domnul Henry e sus! zise portarul.

Se lăsa seara. Maigret se lovi de pereții scării înguste şi intră fără să bată la uşa indicată.

Henry Gallet, aplecat deasupra mesei, legă un pachet destul de voluminos. Tresări, apoi reuşi să-şi recapete stăpânirea de sine când îl recunoscu pe comisar.

Totuşi, nu putu să spună nimic. Probabil că dinții îl dureau de încleştați ce erau. Schimbarea produsă la el într-o săptămână era de-a dreptul înspăimântătoare. Avea obrajii scobiți. Pomeții deveniseră proeminenți, iar tenul, mai ales, era de un plumburiu cumplit la vedere.

— Se pare că noaptea trecută ai avut o criză puternică de ficat! zise Maigret cu o ferocitate involuntară. Dă-te la o parte!...

Pachetul avea forma unei maşini de scris. Comisarul smulse hârtia cenuşie, scoase o foaie albă din buzunar, bătu câteva cuvinte la întâmplare şi puse hârtia în portofel.

Un moment, zgomotul maşinii tulburase liniştea în locuința cu mobile acoperite cu huse şi ale cărei geamuri fuseseră acoperite cu ziare pe perioada vacanței.

Henry, cu brațele sprijinite de e comodă, se uita în jos, cu nervii atât de încordați, încât îți era milă să te uiți la el.

Dar Maigret, greoi, implacabil, îşi continuă treaba, deschise sertarele, le răscoli. Până la urmă, găsi o fotografie a lui Eleonore.

Apoi, gata să plece, cu pălăria împinsă pe ceafă şi fotografia în mină, se opri un moment în fața tânărului şi îl privi din cap până în picioare.

— N-ai nimic să-mi spui?

Henry înghiți în sec şi reuşi să articuleze în cele din urmă:

— Nimic!

*

* *

Maigret avu grijă să ajungă în strada Clignancourt, unde domnul Jacob vindea mai departe ziare, abia o oră mai târziu.

Voia şi altă dovadă? Mai înainte de a ajunge în dreptul bătrânului, zări fața lungă şi decolorată a lui Henry Gallet în spatele geamului unei cafenele.

O clipă mai târziu, domnul Jacob confirma:

— Ea e! Mai mult ca sigur! E terminată!

Maigret plecă fără să spună nimic şi aruncă o privire încruntată spre cafenea. Ar fi putut să intre şi să-i provoace lui Henry o nouă criză hepatică doar punându-i mâna pe umăr.

„Totuşi, nu l-au ucis!"

O jumătate de oră mai târziu, intră pe la Prefectură, fără să salute pe nimeni, şi găsi pe birou o scrisoare din partea

inspectorului de impozite indirecte din Nevers.

20. VOL 2
CAPITOLUL 9

— Dacă binevoiți să treceți discret pe la domiciliul meu, Nevers, Rue Creuse, nr. 17, vă voi oferi despre Emile Gallet informații care vă vor interesa în cel mai înalt grad.

Maigret se afla în casa de pe Rue Creuse. În fața lui, într-un salon tapițat cu roşu şi negru, se afla inspectorul de la impozite, care îi deschisese chiar el uşa, cu un aer de conspirator.

— Am trimis servitoarea la plimbare! înțelegeți că e mai bine aşa! Iar pentru cei care ar fi putut să vă vadă intrând, sunteți vărul meu de la Beaucaire...

Oare îi arunca ocheade lui Maigret, ca să sublinieze fiecare cuvânt? în orice caz, în loc să închidă un ochi, îi închidea pe amândoi, foarte repede, ceea ce părea, până la urmă, un tic nervos.

— Ați stat şi dumneavoastră în colonii?... Nu?... Aş fi crezut că... Păcat, pentru că ați fi înțeles mai bine...

Şi pleoapele i se ridicau şi se lăsau, în timp ce vocea îi era din ce în ce mai confidențială, iar expresia feței devenea malițioasă şi speriată totodată.

— Am stat zece ani în Indochina, pe timpul când Saigonul nu avea încă bulevarde mari ca la Paris... Acolo l-am cunoscut pe Gallet... Şi chestia cu cuțitul mi-a deschis ochii... Veți înțelege imediat... Pun prinsoare că n-ați găsit nimic! Şi nici nu veți găsi nimic, pentru că e o poveste pe care numai un locuitor din colonii o poate înțelege! Mai mult! Unul care a asistat la chestia aia...

Maigret îl catalogase deja pe inspector; ştia că în fața unor astfel de oameni trebuie să fii răbdător, să te fereşti să-i

întrerupi şi să-i încuviinţezi doar dând din cap, singurul mijloc de a câştiga timp!

— Mare chefliu, Gallet al nostru!... Era un fel de secretar al unui om care a ajuns între timp departe, pentru că a devenit senator... Un sportiv împătimit!... Păi, nu ziceţi că şi-a pus în cap să facă o echipă de fotbal?... Ne-a înregimentat pe toţi, cu forţa, dar pentru că nu mai exista şi altă echipă cu care să jucăm... Asta a fost!... Dar femeile îi plăceau şi mai mult decât fotbalul... Iar acolo sunt ocazii gârlă... Mare crai!... Ce feste a putut să le joace...

— Îmi daţi voie?

Se îndreptă cu paşi uşori spre uşă şi o deschise brusc că să se asigure că nu trăgea nimeni cu urechea.

— Aşa... O dată, a mers prea departe, şi nu sunt mândru deloc că, deşi fără tragere de inimă, am jucat rolul de complice.... Un plantator importase două-trei sute de muncitori din Malaysia... Printre ei erau femei şi copii. El a pus ochii pe una mică despre care ai fi zis că e modelată din chihlimbar. Nu-mi mai amintesc cum o chema... În schimb, ţin minte că terminăm de citit o cărţulie de Stevenson despre indigenii din Pacific şi că-i vorbisem despre ea lui Gallet. Era vorba de un alb care, vrând să se culce cu o indigenă recalcitrantă, organizează o căsătorie în glumă... Emile a prins ideea din zbor! Pe vremea aceea, malaysienii nu ştiau încă să citească, mai ales amărâţii aduşi ca nişte animale... Gallet s-a dus la tatăl micuţei s-o ceară în căsătorie. Şi-a îmbrăcat viitorii socri cu haine ridicole şi a format un întreg cortegiu, care a fost condus într-o magherniţă găsită de noi... Colegul care făcea pe primarul a murit între timp. Dar pot fi găsiţi alţii care au luat parte la farsă. Pentru că Gallet era un mare farsor!... Nu neglijase nimic că efectul comic să fie desăvârşit. Discursurile te făceau să te prăpădeşti de râs, iar actul de căsătorie, înmânat în mod solemn puştoaicei, era o aiureală de la un capăt la altul... Nişte glume nemaipomenite, care îşi băteau joc de familie, de martori şi de restul...

Inspectorul de la impozite tăcu un moment, ca să-şi compună o figură mai gravă.

— Şi uite-aşa, conchise el, Gallet a trăit cu ea ca soţ şi soţie trei-patru luni. Apoi s-a întors în Franţa şi, bineînţeles, şi-a părăsit falsa soţie. Eram încă tineri, altfel nu ne-am fi distrat atât de tare, căci malaysienii nu iartă. Nu-i cunoaşteţi, domnule comisar... Micuţa a aşteptat mult timp întoarcerea soţului ei. Nu ştiu ce s-a mai întâmplat cu ea, dar, după câţiva ani, am întâlnit-o, îmbătrânită, într-un cartier rău famat din Saigon... Când am citit numele lui Gallet în ziarul din Nevers... Trebuie să ştiţi că nu l-am mai văzut de douăzeci şi cinci de ani! Nici măcar n-am mai auzit de el... Dar lovitura de cuţit... Ghiciţi acum? E clar că a fost o răzbunare! Malaysienii ar merge până la celălalt capăt al lumii ca să se răzbune. Şi au obiceiul să folosească pumnalul... Se poate presupune că un frate sau chiar un fiu al micuţei... Mai civilizat... A folosit mai întâi un revolver, pentru că e mai practic... Apoi, instinctul şi-a spus cuvântul...

Maigret, cu privirea posomorâtă, aştepta, ascultând distrat acea sporovăială pe care ar fi fost inutil să o întrerupă. De obicei, când e vorba de un caz penal, există o sută de martori de calibrul inspectorului. De data aceasta, se manifestase doar unul singur pentru că ziarele din Paris nu acordaseră dramei decât câteva rânduri.

— Aţi înţeles, domnule comisar? N-aţi fi ghicit, nu-i aşa?... Am preferat să vă cer să veniţi aici, pentru că, dacă asasinul ar fi aflat că am vorbit...

— Spuneaţi că Gallet juca fotbal?

— Un jucător înrăit! Şi un mare petrecăreţ!... Tovarăşul cel mai amuzant care putea să existe... Era în stare să istorisească întâmplări comice o seară întreagă fără să te lase să răsufli.

— De ce a plecat din Indochina?

— Zicea că avea o idee şi că nu era făcut să-şi ducă traiul cu o rentă mai mică de o sută de mii de franci. Asta era înainte de război. O sută de mii de franci rentă!... Vă

imaginați? Toți îl luau peste picior, dar el vorbea foarte serios. „Vom vedea! Vom vedea!", răspundea el rânjind. N-a obținut cei o sută de mii de franci, nu-i aşa? Eu am plecat din Asia din cauza frigurilor... Chiar şi acum mai fac câte o criză. Beți ceva, domnule comisar? O să vă servesc chiar eu, pentru că mi-am trimis servitoarea în afara oraşului pentru toată după-amiaza...

Nu! Maigret nu avea curajul să bea ceva, nici să suporte mai departe ocheadele naive ale inspectorului, convins că era vorba de o răzbunare malaysiană.

Abia dacă putu să-i mulțumească, să zâmbească. Un zâmbet şters de politețe!

Două ore mai târziu, cobora din tren în gara Tracy-Sancerre, unde devenise deja un obişnuit. Şi, mergând pe drumul spre Hotelul Loara, vorbea singur:

— Să presupunem că e sâmbătă, 25 iunie... Eu sunt Emile Gallet... Căldura e sufocantă... Mă doare ficatul... Şi am în buzunar o scrisoare de la domnul Jacob, care amenință să dezvăluie totul poliției dacă nu-i dau luni douăzeci de mii de franci în numerar... De la legitimişti nu se obțin niciodată douăzeci de mii de franci o dată... Suma medie pe care o poți scoate de la ei oscilează între două sute şi şase sute... Rareori o mie! La Hotelul Loara, cere o cameră cu ferestrele spre curte... De ce spre curte? De frică să nu fiu asasinat? De cine?...

Mergea cu capul în jos, cu paşi lenți, făcând mari eforturi să se pună în pielea mortului.

— Oare ştiu cine e în realitate domnul Jacob? Mă şantajează de trei ani, de trei ani plătesc... M-am interesat la vânzătorul de ziare din colțul străzii Clignancourt... Am urmărit o tânără blondă care m-a lăsat ca un prost în fața unui imobil cu două ieşiri... Imposibil să-l bănuiesc pe Henry, pentru că nu ştiu nimic despre relația lui... Şi nu am habar că a adunat deja o sută de mii de franci, că are nevoie de cinci sute de mii ca să se ducă să trăiască în sudul țării... Aşadar,

domnul Jacob rămâne o entitate redutabilă, ascunsă în spatele siluetei bătrânului vânzător de ziare...

Schiță un gest asemănător cu cel al unui învățător care, cu o mişcare de burete, şterge problema scrisă pe tablă.

Ar fi vrut să uite toate datele, să reînceapă anchetă de la A la Z.

Emile Gallet era un mare petrecăreț! îşi forța camarazii să formeze o echipă de fotbal...

Trecu prin fața hotelului fără să intre şi sună la poartă mare a proprietății Saint-Hilaire. Aflat în prag, domnul Tardivon, pe care Maigret nu-l salutase, se uita după el dezaprobator.

Comisarul se văzu nevoit să aştepte destul de mult în drum. În sfârşit, un valet veni să deschidă şi Maigret îl întrebă fără nici o introducere:

— De când eşti în serviciul domnului de Saint-Hilaire?

— Un an... Dar... Vreți să vorbiți cu domnul de Saint-Hilaire?

Acesta, de la una dintre ferestrele de la parter, îi adresă lui Maigret un semn amical.

— Ați văzut?... Până la urmă, cheia s-a găsit!... Intrați un moment?... Cum merge ancheta?

— De cât timp lucrează grădinarul pentru dumneavoastră?

— Trei-patru ani... Nu intrați?

Castelanul era şi el frapat de schimbarea produsă la Maigret, care avea acum trăsăturile aspre, sprâncenele încruntate şi în ochi o expresie neliniştitoare de lehamite şi de răutate.

— Cer să ne aducă o sticlă şi...

— Ce s-a întâmplat cu fostul grădinar?

— E cârciumar la un kilometru de-aici, pe drumul spre Saint-Thibaut... Un ticălos care a făcut bani la mine şi şi-a deschis acum afacerea lui...

— Mulțumesc...

— Plecați?

— Mă voi întoarce...

Vorbea astfel fără să se gândească şi, preocupat, ajunse la poartă, după care se îndreptă spre drumul principal.

„Avea imediat nevoie de douăzeci de mii de franci!... N-a încercat să-şi procure această sumă de la victimele lui obişnuite, adică de la castelanii din împrejurimi... L-a vizitat doar pe Saint-Hilaire... De două ori în aceeaşi zi!... Apoi s-a urcat pe zid!"

Se întrerupse singur, exclamând:

— Pe dracu' şi pe toți dracii! Dar de ce a cerut atunci o cameră cu ferestrele spre curte?... Dacă ar fi obținut-o, n-ar fi putut să se urce pe zid...

Hanul fostului grădinar era situat lângă o ecluză a canalului lateral față de Loara şi era plin de marinari de apă dulce.

— Sunt de la poliție şi aş vrea o informație... În legătură cu crima de la Sancerre... Îți aminteşti să-l fi văzut pe Emile Gallet la fostul dumitale patron, mai demult?

— Vă referiți la domnul Clement?... Aşa i se zicea. Cred că l-am văzut!

— Des?

— N-aş putea să spun.... Să zicem că din şase în şase luni. Dar era de ajuns ca „patronul" să fie prost dispus vreme de cincisprezece zile...

— De când datează primele sale vizite?

— De cel puțin zece ani!... Poate chiar cincisprezece!... Vă cinstesc cu un păhărel?...

— Mulțumesc... S-au certat uneori?

— Nu uneori! De fiecare dată!... Ba chiar i-am văzut ciorovăindu-se ca docherii...

„Totuşi, nu Saint-Hilaire a ucis!" îşi zicea Maigret puțin mai târziu, îndreptându-se spre hotel. „Mai întâi, n-a putut să tragă cele două gloanțe spre Moers, pentru că era acasă la notar! Apoi, în noaptea crimei, de ce-ar fi ocolit pe la poarta de fier?"

O zări pe Eleonore nu departe de biserică, dar întoarse capul în altă parte ca să o evite. Nu avea chef să stea de

vorbă, cu ea mai ales.

Apoi auzi paşi grăbiți în spatele lui. O văzu ajungând în dreptul său, în rochie cenuşie şi cu părul bine pieptănat.

— Scuzați-mă, domnule comisar...

Maigret se întoarse şi o privi în ochi cu atâta aversiune, încât tânăra femeie simți, o clipă, că i se taie respirația.

— Da?...'

— Voiam doar să ştiu...

— Nimic! Nu ştiu absolut nimic...

Şi se depărtă fără să salute, cu mâinile la spate.

„Să presupunem că ar fi fost liberă camera cu ferestrele spre curte... Ar mai fi murit?"

Un puştan care se juca cu mingea nimeri în picioarele lui, iar Maigret îl luă pe sus şi-l aşeză la un metru de el, fără să-l fi privit.

„Oricum, nu avea cei douăzeci de mii de franci... Nu avea cum să facă rost de ei până luni... N-ar fi putut să se urce pe zid! De pe acel zid, ar fi fost imposibil să se tragă asupra lui! Aşadar, n-ar fi muriți"

Îşi şterse sudoarea de pe frunte, deşi temperatura era mult mai suportabilă decât în săptămâna dinainte. Avea senzația enervantă că se afla la un pas de țintă şi nu era în stare să o atingă.

Deținea o mulțime de date: povestea cu zidul, cele două focuri de armă trase opt zile mai târziu asupra lui Moers, cazul Jacob, vizitele făcute în urmă cu cincisprezece ani lui Saint-Hilaire, cheia pierdută şi găsită atât de providențial de grădinar, povestea cu camerele, lovitura de cuțit care se desăvârşise acțiunea glonțului la un interval de câteva secunde şi, în sfârşit, fotbalul şi farsa căsătoriei...

Căci pasiunea sportivă a Iui Gallet, poveştile hazlii şi isprăvile sale amoroase erau singurele elemente ce trebuiau reținute din relatarea încâlcita a inspectorului.

„Un petrecăreț!... Un mare crai..."

— Serviți cina pe terasă, domnule comisar? îl întrebă domnul Tardivon.

Maigret ajunsese, fără să-şi dea seama.

— Mi-e indiferent...

— Cum merge ancheta?

— Să zicem că s-a încheiat...

— Cum?... Şi asasinul?...

Dar Maigret trecu mai departe dând din umeri, străbătu coridoarele pline de mirosuri de la bucătărie şi intră în cameră, unde dosarele rămăseseră îngrămădite pe masă, pe cămin şi pe podea.

Nimeni nu se atinsese de hainele care închipuiau mortul.

Maigret se aplecă, smulse cuțitul înfipt în podea şi începu să-l răsucească în mină, în timp ce se plimba încolo şi încoace prin încăpere.

Cerul era acoperit de un strat de nori de un cenuşiu uniform care anunțau furtuna, iar zidul alb din față devenea acum foarte strălucitor.

Comisarul se plimba de la fereastră la uşă şi de la uşă la fereastră, aruncând din când în când o privire spre fotografia de pe cămin.

— Vino puțin! rosti el brusc, ajungând, poate pentru a treizecea oară, la fereastră.

Frunzişul tremură deasupra zidului, acolo unde Maigret ghicise fața prost ascunsă a lui Saint-Hilaire.

Castelanul, tentat în prima clipă să se tragă înapoi, întrebă cu o voce neliniştită, încercând să glumească:

— Trebuie să sar?

— Ocoleşte pe poartă! E mai uşor...

Cheia era pe masă şi Maigret o aruncă peste zid, apoi îşi reluă plimbarea prin cameră. Auzi cheia căzând în parc, printre gunoaiele adunate în zona aceea. Urmă apoi zgomotul unui butoi mişcat din loc şi un nou foşnet de frunze şi de crengi.

Probabil că lui Saint-Hilaire îi tremura mâna, deoarece cheia lovi de multe ori broasca până să se audă scârțiitul balamalelor.

Totuşi, când proprietarul micului castel ajunse la fereastră, îşi recăpătase siguranța de sine şi spuse pe un ton vesel:

— Aveți un ochi de linx!... Cazul mă pasionează atât de mult încât, văzând că vă întoarceți la hotel, mi-a trecut prin minte să trag cu ochiul, să aflu tot ce ştiți şi să vă uimesc la viitoarea noastră întrevedere... Vin pe uşă?...

— Sigur că nu! Pe fereastră...

Saint-Hilaire sări cu uşurință şi remarcă, privind în jur:

— Ciudat!... Atmosfera asta în care reconstituiți cele întâmplate... Hainele... Dumneavoastră ați aranjat totul?

Maigret îşi umplu pipa cu o încetineală exagerată, îndesind meticulos tutunul cu degetul.

— Aveți un chibrit?

— O brichetă... Nu folosesc niciodată chibrituri...

Privirea comisarului se opri asupra celor trei beţişoare verzui, cu un capăt ars, care se aflau în cămin, lingă cenuşa scrisorilor.

— Evident! spuse el, fără să se poată şti la ce se referea.

— Voiați să mă întrebați ceva?

— Încă nu ştiu... V-am zărit... Şi, pentru că pur şi simplu bat pasul pe loc, mi-am zis că un om inteligent ar putea să-mi dea unele sugestii.

Se aşează pe un colț de masă şi întinse pipa spre brichetă din mâna lui Saint-Hilaire.

— Ia te uită!... Sunteți stângaci...

— Eu?... Nu, nu!... E o întâmplare!... Nu ştiu de ce v-am întins bricheta cu stânga...

— Sunteți amabil să închideți fereastra?

Maigret nu-l scăpă din ochi şi remarcă un moment de ezitare în mişcările lui Saint-Hilaire, care, cu o strădanie vădită, răsuci cremona cu mâna dreaptă.

VOL 2
CAPITOLUL 10

— Deschideți fereastra...

— Păi, m-ați rugat să...

Şi Tiburce de Saint-Hilaire zâmbi, vrând parcă să spună: „În fine! Vă stau la dispoziție... Totuşi, nu prea mă pricep să dau explicații..."

Dar Maigret nu zâmbea. Expresia feței sale era dominată de lehamite.

Puteai simți asprimea din gesturi şi din tonul vocii. Se plimba cu paşi sacadați şi, tot sacadat, ridica brusc capul, îl lăsa în jos, lua un obiect de la locul lui şi îl aşeza în altă parte, fără motiv.

— Deoarece ancheta vă pasionează, vă iau colaborator... În consecință, nu voi umbla cu mănuşi şi vă voi trata ca pe unul dintre inspectorii mei... Chemați-l pe patronul hotelului!

Saint-Hilaire deschise ascultător uşa şi strigă:

— Tardivon! Hei, Tardivon!

Când îşi făcu apariția proprietarul hotelului, Maigret, aşezat pe pervazul ferestrei, se uita fix în podea.

— Doar o întrebare, domnule Tardivon... Gallet era stângaci?... Încercați să vă amintiți!...

— N-am fost niciodată atent... E adevărat că... Un stângaci dă mâna cu cineva cu stânga?

— Bineînțeles!

— Atunci, nu era, pentru că detaliul ăsta sare în ochi... Iar clienții au obiceiul să dea mâna cu mine...

— Duceți-vă şi întrebați-le pe chelnerițe... Poate că au observat acest amănunt...

După plecarea lui Tardivon, Saint-Hilaire întrebă:

— Acordați o mare importanță acestei probleme?

Dar comisarul, fără să răspundă, ieşi pe coridor şi strigă după patron:

— Şi cereți legătura cu domnul Padailhan, inspector de impozite indirecte la Nevers!... Cred că are telefon...

Se întoarse în cameră, fără să se uite la celălalt, şi se învârti un moment în jurul hainelor întinse pe podea.

— Acum, la treabă! Ia să vedem... Emile Gallet nu era stângaci! Vom vedea imediat dacă acest detaliu ne poate fi de folos... Sau, mai curând... Luați acest cuțit... E arma crimei... Nu! Dați-mi-l înapoi, pentru că v-ați servit iar de mâna stângă... Aşa! Acum să presupunem că, atacat fiind, trebuie să mă apăr! Şi nu sunt stângaci, să reținem asta! Bineînțeles, țin mânerul cuțitului cu mâna dreaptă... Veniți aici... Am să vă atac... Sunteți mai puternic decât mine... Mă prindeți de mină... Apucați-mă! Aşa! Este evident că imobilizați mâna care ține arma! De ajuns... Priviți această fotografie! E fotografia cadavrului făcută de cei de la Identitatea Judiciară. Şi ce vedem? Că Emile Gallet avea vânătăi la încheietura mâinii stângi... Ce-i, Tardivon? Ai deja legătura cu Nevers? Nu? Zici că toate chelneriţele spun că Gallet nu era stângaci? Mulțumesc! Poți pleca... Ia să vedem, domnule de Saint-Hilaire... Cum explicați asta? Gallet nu era stângaci, şi totuşi ținea arma cu mâna stângă! Iar examinarea locului crimei a dovedit că nu avea nimic în mâna dreaptă... Nu văd decât o singură soluție... Priviți! Vreau să-mi înfig această lamă în inimă... Ce fac? Urmăriți-mi şi cele mai mici gesturi! Apuc mânerul cu mâna stângă! Pentru că această mâna îmi va servi doar la menținerea cuțitului în direcția dorită... Mâna mea dreaptă e mai puternică... De ea mă folosesc ca să apăs pe stânga... Uitați! Asta e mişcarea! Apuc încheietura mâinii stângi cu degetele mâinii drepte... Strâng foarte tare, pentru că sunt agitat şi trebuie să rezist durerii... Astfel încât îmi fac singur vânătăi...

Aruncă cuțitul pe masă, cu un gest dezinvolt.

— Bineînțeles, ca să admitem această reconstituire a faptelor, ar trebui să admitem şi că Emile Gallet s-a sinucis... Şi n-avea brațul destul de lung ca să-l ducă la şapte metri de

față, nu? La loc comanda!, cum se zice la armată. Să căutăm altceva!

Saint-Hilaire avea pe buze acelaşi zâmbet abia schițat. Dar pupilele sale, mai mari ca de obicei.

deveneau de o mobilitate anormală, ca să-l poată urmări tot timpul pe Maigret, care se mişca întruna de colo-colo, schița zeci de gesturi inutile pentru unul singur util, lua dosarul roz, îl deschidea, îl închidea, îl aşeza sub un dosar verde, apoi, brusc, schimba locul unuia dintre pantofii mortului.

— Veniți cu mine... Da, pe geam.. Am ajuns pe drumul urzicilor... Să ne închipuim că este sâmbătă seara, că e noapte şi că se aud zgomotele bâlciului... Poate că pe cer se răsfrâng luminile căluşeilor... Emile Gallet, care şi-a scos redingota, s-a urcat pe culmea acestui zid, ceea ce nu-i deloc uşor pentru un om de vârsta lui, chinuit de boală... Urmați-mă!

Îl duse până la poarta de fier, pe care o deschise şi o închise.

— Dați-mi cheia... Aşa! Această poartă de fier era încuiată şi cheia se afla, ca de obicei, în scobitura dintre aceste două pietre... Am aflat asta chiar de la grădinar... Intrăm pe proprietatea dumneavoastră. Nu uităm că e întuneric... Subliniez faptul că acum doar căutăm sensul unor indicii contradictorii... Pe-aici, vă rog! Se ne imaginăm că în parc se află o persoană îngrijorată de faptele lui Emile Gallet... Probabil că sunt mai multe... Gallet e un escroc... Dumnezeu ştie ce mai are pe conştiință! Aşadar, în această parte a zidului, stă un om ca noi doi, care a remarcat că în timpul serii Gallet era nervos şi poate ştie că situația lui e disperată... Omul nostru - îl vom numi x... ca în algebră -, se plimbă pe lângă zid şi vede deodată silueta lui Emile Gallet, alias domnul Clement, ridicându-se pe creasta acestuia, fără redingotă. De la vilă se poate zări această parte a zidului?

— Nu... Nu înțeleg unde...

—... vreau să ajung? Nicăieri! Continuăm ancheta, chiar dacă, la nevoie, schimbăm de o sută de ori ipoteza... Uitați! O

şi schimb! Xnu se plimbă... A zărit nişte butoaie goale şi, în loc să se urce pe zid ca să vadă ce se petrece de cealaltă parte, a târât un butoi care îi foloseşte drept piedestal. Exact atunci se profilează pe cer silueta lui Emile Gallet... Cei doi bărbaţi nu vorbesc. Pentru că, dacă ar fi avut ceva de spus, s-ar fi apropiat... Ca să te poţi auzi la o distanţă de zece metri, trebuie să vorbeşti tare... Dar nişte oameni care se întâlnesc în împrejurări atât de anormale, unul cocoţat pe un butoi, altul stând în echilibru pe un zid, nu vor să atragă atenţia... De altfel, x e în umbră. Emile Gallet nu-l vede, coboară de pe zid, se întoarce la el în cameră şi... Aici lucrurile devin mai dificile... Doar dacă nu presupunem că x a tras...

— Ce vreţi să spuneţi?

Maigret, care se urcase pe butoi, coborî greoi.

— Daţi-mi un foc! Bun! Tot cu stânga! Acum, fără să ne intereseze cine a tras, vom urma drumul străbătut de x... Veniţi! Omul ia cheia de la locul ei... Descuie poarta de fier... Totuşi, mai înainte, s-a dus undeva să ia mănuşi de cauciuc... Va trebui să vă întrebaţi bucătăreasa dacă i se întâmpla să poarte când curăţă legumele şi dacă nu i-au dispărut... E cochetă?

— Nu văd ce legătură are...

În depărtare se auzi bubuitul înăbuşit al tunetului, dar nu căzu nici o picătură de apă.

— Să trecem peste asta! Poarta e acum deschisă, X se apropie de fereastră şi zăreşte cadavrul... Căci Emile Gallet e mort! Lovitura de cuţit a urmat imediat după împuşcătură, aşa spun medicii, ca dovadă urmele de sânge... Or, am văzut adineauri că această lovitură de cuţit pare să fi fost dată chiar de victimă... În cămin e cenuşa caldă încă a unor hârtii arse... Şi tot aici găsim chibriturile lui Gallet... Totuşi, scotoceşte valiza, probabil şi portofelul, pe care îl pune cu grijă la loc în buzunar, pleacă, uită să încuie poarta de fier şi să pună cheia la locul ei...

— Dar cheia a fost găsită în iarbă...

Maigret, care nu se mai uitase la interlocutorul său, îi observă fața descompusă.

— Veniți... Mai e ceva! Cred că n-am mai văzut niciodată o poveste atât de complicată şi de simplă în acelaşi timp... Ştim, nu-i aşa, că cel care îşi zicea aici domnul Clement era un escroc... Dar vedem acum că a distrus el însuşi toate urmele escrocheriilor sale, ca şi cum s-ar fi aşteptat la un eveniment important, chiar esențial... Pe-aici! Iată curtea hotelului, iar aici, la stânga, camera pe care Emile Gallet a cerut-o după-amiază şi n-a primit-o, pentru că nu era liberă... Or, după-amiază, situația lui era aceeaşi ca şi seară. Avea nevoie cu orice preț de douăzeci de mii de franci pentru luni dimineață, altfel, cei care îl şantajau l-ar fi dat pe mâna poliției... Să presupunem că ar fi obținut această cameră... Nu mai putea să traverseze drumul urzicilor şi să se cațere pe zid! Prin urmare, nu avea neapărată nevoie să se urce pe acel zid! Sau, dacă preferați, lucrul ăsta putea fi înlocuit cu altceva, altceva ce putea fi găsit în curte... Ce vedem în această curte? Un puț! O să-mi spuneți poate că voia să se arunce în el... Dar eu vă voi răspunde că putea la fel de bine, ieşind din camera pe care o ocupa, să străbată coridorul şi să vină să se înece fără probleme... Nu! Avea nevoie de combinația puț-cameră...

— Ce-i, domnule Tardivon?

— Aveți legătura cu Nevers...

— Inspectorul?

— Chiar el...

— Veniți, domnule de Saint-Hilaire... Dacă vreți să mă ajutați, se cuvine să asistați la toate fazele anchetei... Luați al doilea receptor... Alo! Aici comisarul Maigret... Fiți liniştit! Vreau doar să vă pun o întrebare care nu mi-a venit în minte mai devreme... Prietenul dumneavoastră Gallet era stângaci? Ce spuneți? Stângaci de mâini şi de picioare? La fotbal şuta cu exteriorul piciorului stâng? Sunteți sigur, nu? Nu! Asta e tot... Mulțumesc... Încă ceva... Ştia latina? De ce râdeți? Tufă de Veneția! Chiar aşa? Da, e ciudat! Auziți, ați văzut fotografia mortului?

Nu? Evident, nu mai arată ca la Saigon... Singura fotografie pe care o am a fost făcută pe când era la regim... Dar poate că într-una din zilele astea o să vă prezint pe cineva care îi seamănă... Mulțumesc!... Da!...

Maigret închise, râse fără noimă şi oftă:

— Vedeți cum poate omul să se ambaleze aiurea! Tot ce-am spus până acum e valabil cu o singură condiție: ca Emile Gallet să nu fie stângaci... Pentru că, dacă e stângaci, atunci a putut să folosească cuțitul împotriva agresorului... Aşa se întâmplă când ai încredere în ce spun un patron de hotel şi chelneriţele lui!

Domnul Tardivon, care auzise, luă un aer ofuscat.

— Cina e servită...

— Imediat... Mai întâi să terminăm... N-aş vrea să abuzez de răbdarea domnului de Saint-Hilaire... Haideți, vă rog, să ne întoarcem în camera crimei, cum se spune!

*

* *

Şi acolo, brusc:

— L-ați văzut pe Emile Gallet în viață. Ceea ce am să vă spun poate că o să vă facă să râdeți. Da! Puteți aprinde lampa... Din cauza cerului înnorat, se face întuneric cu o oră mai devreme. Ei bine, eu, care nu l-am văzut, de când a avut loc crima mă străduiesc tot timpul să mi-l imaginez viu... Pentru asta, m-am dus să simt atmosfera în care trăia. I-am întâlnit pe apropiații lui... Priviți această fotografie.

Pun prinsoare că veți spune că mine: „Un amărât!" Mai ales când veți afla că medicul nu-i mai dădea nici trei ani de trăit! Un ficat distrus... Şi o inimă obosită, care aştepta un pretext ca să se oprească. Am vrut să-I văd trăind pe individ nu doar în spațiu, ci şi în timp... N-am putut să-l surprind, din păcate, decât în momentul căsătoriei, pentru că, în legătură cu tot ce a fost înainte, s-a arătat extrem de discret, chiar şi față de soția lui... Ştie despre el doar că s-a născut la Nantes şi că a trăit câțiva ani în Indochina.

Dar nu are nici o fotografie de acolo, nimic care să amintească de acele vremuri! Iar el nu vorbea despre asta niciodată... Era un mărunt comis-voiajor care avea vreo treizeci de mii de franci. La treizeci de ani, era deja un tip mediocru, stângaci, melancolic... A întâlnit-o pe Aurore Prejean şi şi-a pus în minte să o ia de nevastă. Familia Prejean avea însă pretenții... Tatăl, fără bani, nu găsea resursele financiare necesare susținerii ziarului său.

Dar fusese secretarul particular al unui pretendent la tron! Coresponda cu prinții şi cu ducii! Fiica să mai mică era căsătorită cu un proprietar de tăbăcării... În acest context, Gallet făcea o figură jalnică şi a fost acceptat doar pentru că a fost de acord să-şi plaseze capitalul în afacerea cu ziarul... Dar era suportat cu greu. Un ginere care vindea articole argintate pentru cadousi mizere însemna o decădere pentru familia Prejean!

Au încercat să-i insufle mai multă ambiție. S-a opus... Nu se simțea făcut pentru o carieră prestigioasă. Ficatul lui era deja afectat în acea perioadă. Visa la o viață liniştită, la țară, cu soția, față de care avea o mare tandrețe.

Dar şi ea încearcă să-l împingă de la spate! Surorile se purtau față de ea cum te porți cu o rudă săracă şi îi reproşau căsătoria pe care o făcuse! Apoi, Prejean a murit. Le Soleil dispare... Emile Gallet îşi vindea mai departe dezonorantele sale bibelouri pentru cadouri în ținutul normand... După care se consolă pescuind cu undița, inventând instrumente perfecționate, demontând ceasuri... Fiul său i-a moştenit fizicul şi boala de ficat, dar avea ambiția unui Prejean. Astfel încât, într-o bună zi. Emile Gallet s-a hotărât să încerce ceva.

Avea dosarele de la ziar. Şi a constatat că o grămadă de oameni dădeau sume de bani mai mult sau mai puțin importante imediat ce le pomeneai de cauza legitimistă... A încercat. N-a spus nimic nimănui. Probabil că, la început, a îmbinat activitatea de comis-voiajor cu escrocheriile sale încă timide. Escrocheria era însă mai profitabilă... În scurt timp, a

fost în stare să cumpere un teren la Saint-Fargeau şi să-şi construiască acolo o vilă...

A abordat noua viaţă cu simţul ordinei şi punctualitatea care îi erau caracteristice... Fiindu-i tare teamă de familie, a continuat, pentru ea, să reprezinte în Normandia firma Neil. Nu a făcut avere. Legitimiştii nu se găsesc chiar pe toate drumurile. Iar unii sunt strânşi la pungă. Oricum, se bucura de o mică prosperitate, cu care Gallet s-ar fi mulţumit dacă nu i s-ar fi reproşat, chiar în propria casă, că e lipsit de năzuinţe mari... Îşi iubea soţia, în pofida tuturor defectelor. Poate că îşi iubea şi fiul. Anii au trecut... Boala de ficat s-a agravat. Gallet avea crize care îl făceau să prevadă o moarte prematură....

Atunci, a încheiat o asigurare pe viaţă, pe o sumă destul de mare ca să permită familiei sale să ducă aceeaşi viaţă şi după moartea lui... A devenit mai activ. Domnul Clement şi-a îndesit vizitele la conacurile din provincie, insistând pe lângă văduvele şi gentilomii Vechiului Regim... Mă urmăriţi? Acum trei ani, a primit o scrisoare de la un anume domn Jacob. Acest domn Jacob cunoştea natura ocupaţiilor sale şi i-a cerut bani, din două în două luni, permanent, ca să păstreze tăcerea...

Ce putea să facă Gallet? Era ruşinea familiei Prejean, ruda săracă; îi trimiteau doar o felicitare de Anul Nou, dar cumnaţii, care ajunseseră departe, preferau să nu-l întâlnească... Sâmbăta, 25 iunie, Gallet era aici, având în buzunar ultima scrisoare a domnului Jacob, care cerea douăzeci de mii de franci până luni... Am străbătut mai devreme drumul de la gară la hotel, încercând să mă pun în locul lui. E clar că nu obţii douăzeci de mii de franci într-o zi bătând, chiar şi sub pretextele cele mai ingenioase, la uşa legitimiştilor...

De altfel, nici n-a încercat! V-a vizitat! De două ori! După a doua întrevedere, a cerut o cameră cu ferestrele spre curte... A tras speranţa să vă smulgă cei douăzeci de mii de franci? Cert este că seară şi-a pierdut orice speranţă. Atunci,

spuneți-mi ce voia să facă în camera pe care nu a obținut-o şi vom şti de ce s-a urcat pe zid!

Maigret nu ridică ochii spre interlocutorul său, ale cărui buze tremurau uşor.

— Ingenios... Dar... Mai ales în ceea ce mă priveşte... nu văd...

— Ce vârsta aveați când v-a murit tatăl?

— Doisprezece ani.

— Mama mai trăia?

— A murit la puțin timp după naşterea mea. Dar aş fi curios să ştiu ce...

— Ați fost crescut de rude?

— Nu aveam nici o rudă... Sunt ultimul Saint-Hilaire... Când tatăl meu a murit, abia dacă mai avea bani să-mi plătească studiile la colegiul din Bourges până la nouăsprezece ani... Fără o moştenire nesperată, de la un văr de care toată lumea uitase...

— ... şi care, mi se pare, trăia în Indochina?

— Da, pe-acolo... Era un văr mai îndepărtat, care nici măcar nu purta numele nostru... Un Duranty de la Roche...

— La ce vârstă ați primit moştenirea?

— La douăzeci şi opt de ani...

— Şi de la optsprezece la douăzeci şi opt de ani...

— Am tras mită de coadă! Dar nu mi-e ruşine pentru asta, dimpotrivă! E târziu, domnule comisar... Cred că ar fi mai bine să...

— Un moment... Încă nu v-am arătat ce se poate face cu un puț şi o cameră... Aveți un revolver? N-are importanță. Îl am pe-al meu. Trebuie să găsim o sfoară pe undeva... Aşa! Urmăriți-mi mişcările... Leg această sfoară de mânerul armei. Să spunem că măsoară şase-şapte metri sau mai mult, n-are importanță... Aduceți-mi o piatră mare de pe drum.

Încă o dată, Saint-Hilaire se grăbi să facă ce-i ceruse Maigret, aducând piatra.

— Cu mâna stingă! remarcă Maigret. Să trecem peste asta... Aşadar, la celălalt capăt al sforii, leg bine această piatră.

Putem face demonstrația chiar aici, presupunând că pervazul ferestrei e marginea puțului. Las să coboare piatra de cealaltă parte. Adică în puț... Am revolverul în mina. Trag în oricine, în mine, de exemplu... Apoi dau drumul... Ce se întâmpla? Piatra, care atârna deasupra apei, cade în fundul puțului, trăgând după ea sfoara şi revolverul legat la celălalt capăt... Vine poliția, găseşte un cadavru, dar nici urmă de armă. Ce concluzie trage?

— Că a avut loc o crimă!

— Foarte bine!

Şi Maigret nu mai avu nevoie de bricheta interlocutorului său, aprinzându-şi pipa cu chibriturile scoase din buzunar.

În timp ce aduna de pe jos hainele lui Gallet, ca un om uşurat că sfârşise o treabă care durase destul de mult, rosti cu o voce cât se poate de naturală:

— Acum, duceți-vă şi aduceți-mi revolverul.

— Dar... nu i-ați dat drumul... Îl aveți în mina.

— Vreau să-mi aduceți revolverul care l-a ucis pe Emile Gallet... Repejor!

Şi agăță pantalonii şi vesta în cuierul din perete, alături de redingota uzată la coate.

22. VOL 2
CAPITOLUL 11

Deoarece Maigret îi întorsese spatele, Saint-Hilaire nu-şi mai forța expresia feței, pe care se putea vedea acum un amestec ciudat de teamă, de ură şi totuşi de oarecare siguranță.

— Ce-aşteptați?

Până la urmă, ieşi pe fereastră, se îndreptă spre poarta de fier de pe drumul urzicilor şi dispăru în parc, dar atât de lent, încât Maigret, puțin cam îngrijorat, trase cu urechea.

Era ora la care, spre chei, zăreai haloul luminos al terasei şi când cuțitele şi furculițele zăngăneau, acompaniate în surdină de murmurul vocilor clienților.

Câteva crengi se mişcară brusc de cealaltă parte a zidului. Întunericul era atât de adânc, încât Maigret abia dacă ghicea silueta lui Saint-Hilaire sus pe zid.

Urmă un trosnet de crengi. Apoi, o rugăminte rostită cu glas scăzut:

— Vreți să-l prindeți?...

Comisarul dădu din umeri şi nu se mişcă, astfel încât interlocutorul său se văzu nevoit să se întoarcă pe acelaşi drum.

Intră în cameră şi aşează arma pe masă. Era calm. Îşi îndreptase spatele. Atinse brațul lui Maigret cu un gest aproape dezinvolt, care avea totuşi un dram de stângăcie.

— Ce-ați zice de două sute de mii?

Apoi tuşi. Voise să se arate mare senior, foarte în largul său, dar, în acelaşi timp, simțea cum roşeşte şi i se pune un nod în gât.

— Hm!... Poate trei!...

Vai! Când Maigret se uită la el, fără emoție, fără mânie, doar cu un strop de ironie în ochi, îşi pierdu curajul, se dădu înapoi şi se uită înjur, vrând parcă să se agațe de ceva.

Transformarea se produse repede. Reuşi să schițeze un zâmbet vulgar, dar fața îi rămânea purpurie, iar pupilele îi luceau de îngrijorare.

Ratase rolul de mare senior. Acum încerca altul, mai cinic, mai banal.

— Păcat pentru dumneavoastră! De altfel, am fost tare naiv... Ce puteți să faceți? Există prescripție!

Totul sună la fel de fals şi, prin contrast, Maigret nu dăduse poate niciodată o asemenea impresie de forță calmă, încrezătoare.

Părea uriaş. Când trecea pe sub becul electric, îl atingea uşor cu capul, iar umerii săi erau destul de largi ca să umple

dreptunghiul ferestrei, asemenea seniorilor din Evul Mediu, cu mâneci bufante, atingând rama vechilor tablouri.

Continua să facă ordine în cameră, cu încetinitorul.

— Pentru că ştiți că n-am ucis, nu-i aşa? zise Saint-Hilaire înfierbântat.

Scoase batista din buzunar şi îşi şterse zgomotos nasul.

— Stai jos! îi zise Maigret.

— Prefer să stau în picioare...

— Stai jos!

Se supuse ca un copil fricos, în momentul în care comisarul se întorcea spre el.

Îşi ferea privirea şi avea fața unui om care se simte inferior rolului său şi încearcă să se redreseze.

— Presupun, mormăi Maigret, că nu e necesar să-l aduc aici pe inspectorul de impozite de la Nevers ca să-l recunoască pe vechiul său tovarăş Emile Gallet?... O, aş fi descoperit adevărul şi fără el! Doar că ar fi durat mai mult... De prea mult timp simțeam că ceva scârțâie în povestea asta. Nu încerca să înțelegi! Când toate indiciile materiale nu fac decât să încâlcească lucrurile în loc să le simplifice, înseamnă că sunt false... Şi totul, fără nici o excepție, era fals în povestea asta. Totul scârțâia. Împuşcătura şi lovitura de cuțit... Camera cu ferestre spre curte şi zidul... Vânătaia de la mâna stângă şi cheia pierdută... Ba chiar şi cei trei posibili vinovați! Dar mai ales Gallet, care „sună" fals şi mort şi viu! Dacă inspectorul n-ar fi vorbit, eram hotărât să pătrund şi mai adânc în trecutul celui decedat. Aş fi ajuns până la liceu, unde aş fi aflat adevărul... Apropo, probabil că n-ai stat prea mult la liceul din Nantes...

— Doi ani! Am fost dat afară!

— Păi, da! Jucai fotbal! Şi probabil că te țineai după fete!... Simți cum scârțâie? Uită-te la fotografia asta! Haide, uită-te!... La vârsta la care săreai gardul liceului ca să-ți întâlneşti iubitele, amărâtul ăsta se chinuia cu ficatul... Mi-ar fi trebuit timp ca să adun dovezi. Dar cunoşteam esențialul: omul meu, care avea nevoie imediat de douăzeci de mii de franci, se afla

la Sancerre doar ca să ți-i ceară... Şi l-ai primit de două ori! Iar seara îl urmăreai pe deasupra zidului!... Bănuiai că se va sinucide, nu-i aşa? Poate că ți-a şi spus asta?...

— Nu! Dar mi s-a părut agitat... După-amiază vorbea cu o voce sacadată care m-a impresionat...

— Nu i-ai dat cei douăzeci de mii de franci?

— Nu puteam face altfel, pentru că ar fi ținut-o tot aşa... Până la urmă, ar fi trebuit să-i dau din banii mei...

— De moştenirea lui ai aflat la Saigon, de la notarul tău?

— Da! La patronul meu a venit un client ciudat. Un maniac bătrân, care trăia în pădure de mai bine de douăzeci de ani şi care nu vedea un alb nici la trei ani o dată. Era măcinat de friguri şi de abuzul de opiu... Am asistat la discuția dintre ei. „Curând o să crăp!" a zis el textual... „Şi habar n-am dacă mai există cineva din familia mea. Poate că mai trăieşte vreun Saint-Hilaire, dar nu cred, pentru că, atunci când am plecat din Franța, ultimul era atât de păduchios, încât probabil că a murit de tuberculoză... Dacă are un urmaş şi reuşiți să dați de el, va fi moştenitorul meu..."

— Iar dumneata aveai deja în minte ideea să te îmbogățeşti dintr-o dată! spuse Maigret, gânditor.

Şi, în bărbatul de cincizeci de ani din fața lui, care transpira stingherit, i se părea că-l şi vede pe chefliul fără scrupule care organiza o ceremonie grotescă pentru a pune mâna pe o tânără indigenă.

— Spune mai departe!

— Trebuia să mă întorc în Franța, din cauza femeilor. Cam abuzasem acolo... Aveam împotriva mea soți, frați şi tați... Mi-a venit ideea să caut un Saint-Hilaire şi n-a fost deloc uşor. Am găsit urmă lui Tiburce la liceul din Bourges... Cei de-acolo mi-au spus că nu ştiau ce se mai întâmplase cu el. Am aflat că era un tânăr tăcut, închis în el, care nu avusese nici un prieten în şcoală...

— Te cred! zise Maigret rânjind. Nu avea nici o pară în buzunar! Doar o pensie plătită până la sfârşitul studiilor...

— În acel moment, intenția mea era să împart moştenirea, printr-un mijloc oarecare, pe care nu-l ştiam încă. Dar mi-am dat seama că era mai greu să împărți decât să iei totul... Mi-au trebuit trei luni ca să-l găsesc, la Le Havre, unde încerca să se angajeze steward sau interpret la bordul unui pachebot... Mai avea zece-doisprezece franci. I-am dat să bea şi l-am tras de limbă. A fost greu, răspundea monosilabic! Fusese preceptor la un castel, corector la o tipografie din Rouen, comisionar de librărie... Purta deja o redingotă ridicolă şi un barbişon ciudat, rar, brun-roşcat... Am jucat totul pe o carte. I-am spus că voiam să fac avere în America şi că, acolo, nimic nu ajută mai mult un bărbat, mai ales când e vorba de femei, ca un titlu de noblețe. I-am propus să-i cumpăr numele... Aveam ceva bani, pentru că tata, care era negustor de cai la Nantes, îmi lăsase o mică moştenire. Am plătit cu treizeci de mii de franci dreptul de a mă numi Tiburce de Saint-Hilaire...

Maigret se uită scurt la fotografie, îşi privi interlocutorul din cap până în picioare, apoi se uită fix în ochii lui în aşa fel încât interlocutorul său îşi reluă povestirea cu o grabă exagerată.

— Oare un financiar nu face acelaşi lucru când cumpără titluri în valoare de două sute de franci pe care ştie că poate să le revândă de cinci ori mai scump după o lună de zile? Moştenirea a venit după patru ani!... Bătrânul nebun care trăia în junglă numai nu voia să moară... În schimb, eu, rămas fără bani, muream de foame... Aveam cam aceeaşi vârstă. A fost de ajuns să ne schimbăm actele... Trebuia să nu pună piciorul în Nantes, unde ar fi putut întâlni pe cineva care mă cunoştea... Eu însă aproape că nu aveam nevoie să iau nici o măsură de precauție. Adevăratul Tiburce nu avusese niciodată prieteni... Iar pe unde lucrase, de cele mai multe ori nu-şi dăduse numele adevărat, pentru că i-ar fi făcut mai mult rău decât bine. Un comisionar de librărie poate să se numească Tiburce de Saint-Hilaire?... În sfârşit, am citit în ziare un mic anunț care făcea publică moştenirea

şi îi rugă pe cei îndreptățiți, dacă existau, să se manifeste... Credeți că nu eram îndreptățit să câştig suma de un milion două sute de mii de franci lăsată de bătrânul din junglă?

Devenea mai îndrăzneț, încurajat de tăcerea lui Maigret, şi mai că i-ar fi aruncat o privire cu înțeles.

— Fireşte, Gallet, care între timp se căsătorise şi nu trăia pe roze, a dat fuga la mine, mi-a făcut reproşuri şi era atât de încruntat, încât am crezut un moment că o să mă omoare... I-am dat zece mii de franci şi până la urmă i-a luat... Dar s-a întors peste şase luni. Pe urmă iar... Mă amenința că va spune adevărul. Încercam să-i arăt că va fi găsit vinovat în aceeaşi măsură ca şi mine... Iar el avea o familie! O familie de care părea să-i fie frică... Treptat, a coborât tonul. Îmbătrânea foarte repede, îmi stârnea milă cu redingota şi cu barbişonul lui, galben la față şi cu ochii încercănați... Începea să aibă o atitudine de cerşetor. Îmi cerea de fiecare dată cincizeci de mii de franci - o dată pentru totdeauna, jura el! -, apoi plecă cu una sau două bancnote de o mie... Dar ia faceți totalul acestor sume timp de optsprezece ani! Vă repet că, dacă n-aş fi fost ferm, aş fi ajuns să dau din banii mei... Eu munceam! Făceam plasamente! Am plantat vie pe toate pământurile situate în amonte de proprietate... Iar el, în acest timp, pretindea că ar călători pentru o societate comercială, însă în realitate tapa lumea de bani... Începuse să-i placă... Sub numele de domnul Clement, după cum ştiți, se ducea la unul şi la altul. Ia spuneți, ce-ar fi trebuit să fac?

Vocea lui devenea mai puternică. Se ridică brusc.

— În sâmbăta respectivă, voia pe loc douăzeci de mii de franci. Chiar dacă aş fi vrut să-i dau, tot n-aş fi putut, fiindcă banca era închisă... Şi apoi, încă o dată, plătisem destul, nu? I-am spus asta! L-am făcut degenerat!... A venit iar după-amiază, cu o atitudine atât de umilă, încât m-a scârbit... Pentru că un om nu are dreptul să se înjosească în aşa un hal. Îți pui viața în joc! Câştigi sau pierzi! Dar îți păstrezi cât de cât mândria...

— I-ai spus şi asta? îl întrerupse Maigret, cu o voce uimitor de blândă.

— De ce nu? Speram să-l impulsionez puțin... I-am propus cinci sute de franci...

Cu coatele sprijinite de cămin, comisarul trăsese spre el fotografia mortului.

— Cinci sute de franci, repetă el.

— Am să vă arăt carnetul unde notez toate cheltuielile şi veți avea dovada că, până la urmă, mi-a stors mai mult de două sute de mii de franci... Seara, mă aflam în parc...

— Cam neliniştit...

— Eram nervos, nu ştiu de ce... Am auzit un zgomot dincolo de zid. Apoi l-am văzut aranjând ceva în copac. La început, am crezut că punea ceva la cale împotriva mea... Dar a dispărut aşa cum a venit. M-am urcat pe un butoi. Se întorsese în cameră şi stătea în picioare lângă masă, cu fața spre mine. Nu putea să mă vadă... Nu înțelegeam. Jur că în acel moment m-a cuprins teamă. Împuşcătura a răsunat la zece metri de locul unde mă aflam şi Gallet nu s-a mişcat... Doar obrazul drept îi devenise roşu... Îi curgea sânge... Stătea în picioare, cu ochii țintă în acelaşi punct, ca şi cum ar fi aşteptat ceva...

Maigret luă revolverul de pe cămin. De el încă mai era legată o coardă de chitară, din fire de metal împletite, asemenea celor folosite la pescuitul ştiucii.

Sub țeavă era fixată solid o cutiuță din tablă, legată de trăgaci cu un fir de metal rigid.

Maigret deschise cutia cu unghia şi descoperi un mecanism identic cu cel ce se găseşte în mod obişnuit în comerț şi care îți permite să te fotografiezi singur.

Era de ajuns să întorci un arc, care se destindea singur după câteva secunde.

Dar, în cazul de față, mişcarea era triplă şi trebuia să provoace aşadar trei împuşcături.

— Probabil că arcul s-a blocat după primul glonț! zise el cu o voce lentă, puțin înăbuşită.

Ultimele cuvinte ale interlocutorului său încă îi mai răsunau în urechi:

Doar obrazul drept îi devenise roşu... Îi curgea sânge... Stătea în picioare, cu ochii țintă în acelaşi punct, ca şi cum ar fi aşteptat ceva...

Păi, celelalte două gloanțe! Nu avusese încredere în precizia tirului. Din trei gloanțe, era sigur că cel puțin unul îl va nimeri în cap!

Numai că două rămăseseră blocate. Scosese cuțitul din buzunar...

— Se clătina când a pus lama în piept... şi s-a prăbuşit brusc. Murise, fireşte... Prima dată m-am gândit că era o răzbunare, că lăsase hârtii care dezvăluiau adevărul, prin care poate chiar mă acuza că îl omorâsem.

— Eşti un om prudent! Şi cu sânge rece! Te-ai dus să iei mănuşi de cauciuc de la bucătărie.

— Trebuia să-mi las amprentele în cameră? Am luat-o pe poartă de fier. Am pus cheia în buzunar. Vizita mea era inutilă! îşi arsese singur toate hârtiile... Îmi era teamă. Ochii lui deschişi mă impresionau. Am plecat atât de repede, încât am uitat să încui poarta... Ce-ați fi făcut în locul meu? Dacă tot murise... Mi-a fost şi mai frică în ziua în care jucam cărți acasă la notar, când am aflat că revolverul a tras din nou... M-am dus să mă uit mai bine la el. N-am îndrăznit să-l ating pentru că, dacă aş fi fost bănuit, el constituia dovada nevinovăției mele... Era un pistol automat cu şase gloanțe. Am înțeles că arcul, blocat de detunătură, s-a destins în urma influențelor atmosferice, opt zile mai târziu... Dar ar fi putut să mai rămână trei gloanțe, nu? De atunci îmi petrec timpul prin grădină, trăgând cu urechea. Adineauri, când ne aflam aici amândoi, nu voiam să stau lângă masă...

— Dar pe mine mă lăsai!... Ai aruncat cheia pe drum când te-am amenințat cu o vizită la domiciliu...

Pe drum se auzeau paşii regulați ai clienților care se plimbau după masa de seară. La bucătărie se auzea vacarmul intermitent al farfuriilor.

— Am greşit oferindu-vă bani...

Maigret se abținu să nu izbucnească în râs, un râs care ar fi răsunat probabil înspăimântător. Stătea în picioare în fața interlocutorului său, care era mai scund cu un cap decât el şi avea umerii de două ori mai înguşti, şi se uita la el cu un aer binevoitor şi feroce totodată, legănând o mână ca şi cum ar fi vrut să-l apuce brusc de gât sau să-i zdrobească țeasta de perete.

Şi totuşi, era ceva jalnic în dorința falsului Tiburce de Saint-Hilaire de a se justifica, de a-şi redobândi siguranța.

Un biet ticălos ce nu avea curajul să-şi recunoască mişelia, de care poate că nici măcar nu era pe deplin conştient!

Şi încerca să facă pe curajosul! Dar se dădea repede un pas înapoi de fiecare dată când comisarul părea că vrea să se mişte. Dacă Maigret ar fi ridicat mâna, cu siguranță că s-ar fi aruncat la pământ!

— Să ştiți că, dacă soția lui are nevoie de ceva, sunt gata, în măsura posibilităților, s-o ajut în mod discret.

Ştia că fapta lui era prescrisă! Totuşi, nu era liniştit. Ar fi dat mult pentru o vorbă bună din partea comisarului, care părea să se joce cu el ca şoarecele cu pisica!

— A avut el grijă...

— Da, am citit în ziare!... O asigurare de trei sute de mii de franci! Extraordinar!...

Maigret nu se mai putu stăpâni.

— Extraordinar, nu? Omul ăsta care şi-a petrecut copilăria fără un bănuț pentru micile lui plăceri! Ştii cum e în liceu... Cel de la Bourges e frecventat de copiii celor mai mari seniori din centrul Franței. Un nume frumos!... Un nume la fel de vechi şi de strălucit ca al lor, mai puțin acel prenume ridicol, Tiburce... Totuşi, chiar dacă are ce mâncă şi are şcoala plătită, nu poate să-şi cumpere un baton de ciocolată, sau un fluier, sau bile... În recreație, stă singur într-un colț. Poate că stârneşte mila pedagogilor, aproape la fel de pârliți ca şi el... Şi termină şcoala! Vinde cărți într-o prăvălie. Târăşte după el,

fără speranță, un nume interminabil, redingota, boala de ficat...

N-are ce să ducă la casa de amanet! Dar are numele pe care cineva, într-o zi, îi propune să i-l cumpere... Îl aşteaptă tot mizeria, iar acum şi-a pierdut şi numele! Cu cel de Gallet, ajunge cu o treaptă mai sus, la mediocritate. Mănâncă şi bea pe săturate... Numai că noua sa familie îl tratează ca pe un câine râios...

Are o soție, un fiu. Iar soția şi fiul îi reproşează neputința de a se ridica mai sus, de a câştiga bani, de a deveni consilier general, cum e cumnatul lui... Numele pe care l-a vândut cu treizeci de mii de franci valorează pe neaşteptate peste un milion! Singurul lucru pe care l-a avut vreodată!

Cel care i-a adus cea mai multă mizerie şi umilință! Cel de care s-a debarasat!... Iar fostul Gallet, un fustangiu, un chefliu, îi aruncă din când în când o pomană... Extraordinar, ai spus! Nimic nu i-a reuşit! S-a zbătut toată viața! Nimeni nu i-a întins vreodată mâna... Fiul s-a revoltat şi a plecat imediat ce a putut, ca să zboare cu propriile aripi, lăsându-l pe bătrân în mediocritatea lui... Doar soția s-a resemnat! Nu spun că l-a ajutat! Nu spun că l-a consolat! S-a resemnat pentru că a simțit că n-are ce să scoată din el! Un biet om la regim!

Şi i-a lăsat trei sute de mii de franci! Mai mult decât a avut vreodată împreună cu el! Trei sute de mii de franci, o sumă îndeajuns de mare ca surorile s-o viziteze degrabă, iar ea să obțină zâmbetul consilierului general... De cinci ani, Gallet se târăşte! Crizele hepatice se țin lanț! Legitimiştii nu rentează mai mult decât cerşetoria! Totuşi, mai obține din când în când o bancnotă de o mie. Dar un anume domn Jacob îi ia cea mai mare parte din ce ciupeşte astfel...

Da, extraordinar, acest Gallet - Saint-Hilaire! îşi reduce şi cele mai mici cheltuieli ca să alimenteze asigurarea, să verse mai bine de douăzeci de mii de franci în fiecare an... Presimte că va veni un moment când va fi copleşit de descurajare, dacă nu cumva inima i se va opri de la sine... Un amărât, singur, care umblă de colo-colo, care nu e nicăieri la el acasă, sau

poate doar la pescuit, când nu dă ochii cu nimeni... S-a născut când nu trebuia, într-o familie descurajată care, în plus, a făcut nebunia să rezerve cele câteva mii de franci păstrați cu greu pentru plata studiilor sale...

Şi-a vândut numele când nu trebuia... Şi tot când nu trebuia a acționat în cadrul legitimismului, în momentul în care legitimismul era la ananghie... S-a căsătorit cum nu trebuia. Chiar şi fiul lui seamănă cu cumnatele şi cu cumnații lui! Oamenii mor zilnic, fără să vrea, când sunt fericiți şi sănătoşi... Şi el nu moare, deşi ar trebui! Iar asigurarea nu e valabilă în caz de sinucidere!...

Demontează ceasuri, arcuri. Ştie foarte bine că se apropie momentul când nu va putea merge mai departe... În sfârşit, domnul Jacob cere douăzeci de mii de franci! Nu-i are! Nimeni nu-i va da! Are arcul în buzunar! Totuşi, ca să aibă conştiința împăcată, bate la uşa celui care a câştigat un milion în locul lui... Fără speranță. Totuşi, revine! Dar a cerut deja camera cu ferestrele spre curte, pentru că nu are încredere în mecanică şi preferă procedeul mai simplu al puțului... A trecut prin viață grotesc, ghinionist.

Ei bine, camera cu ferestrele spre curte nu e liberă! De aceea, va trebui să escaladeze încă un zid! Iar două gloanțe nu vor ieşi din revolver! Ai spus bine... Obrazul drept îi devenise roşu... Îi curgea sânge... Stătea în picioare cu ochii țintă în acelaşi punct, ca şi cum ar fi aşteptat ceva... Oare nu şi-a petrecut viața aşteptând ceva? Un pic de noroc... Nici măcar atât! Una dintre acele mici bucurii obişnuite şi de care oamenii nici nu-şi mai dau seama!... Şi a fost nevoit să aştepte şi ultimele două gloanțe, care n-au vrut să iasă... A trebuit să sfârşească treaba singur...

Pipa lui Maigret se rupse dintr-o dată, pentru că, tăcând, acesta îşi încleştase maxilarele.

Iar interlocutorul său, privind într-o parte, murmură cu greu:

— Totuşi, era un escroc!

Maigret îl privi cel puțin un minut, fără să mişte, cu ochi scăpărători. Ridică mâna lui mare. Simți nervii proprietarului micului castel încordându-se de spaimă. Lăsă mâna aşa, vrând parcă să se bucure de panică lui, şi, în sfârşit, îl bătu uşor pe umăr.

— Ai dreptate!... Era un escroc!... În ceea ce te priveşte, fapta s-a prescris, nu?

— Probabil cunoaşteți legea mai bine ca mine, dar aşa mi se pare...

— Sigur! Sigur! S-a prescris!... Iar legea prevede că nu se consideră delict sau crimă când un fiu pune mâna prin mijloace frauduloase pe ceea ce-i aparține tatălui... Astfel încât Henry Gallet n-are nici el de ce se teme... Până acum a strâns doar o sută de mii de franci.

Cu cei cincizeci ai amantei sale, fac abia o sută cincizeci. Dar are nevoie de cinci sute ca să trăiască la țară, după cum îi recomandă medicii!... Ai spus bine, domnule de Saint-Hilaire! Extraordinar!... Nu există crimă! Nu există asasin, nu există vinovat! Nimeni nu trebuie aruncat în închisoare... Sau poate doar mortul, dacă n-ar fi avut bună idee să se pună la adăpost de justiție sub o piatră nu prea scumpă, dar de bun-gust, distinsă, în cimitirul din Saint-Fargeau... Dă-mi un foc! O, acum poți să foloseşti fără probleme mâna stingă!... Ba chiar nu mai există nici un motiv să-ți refuzi plăcerea de a înființa la Sancerre o societate de fotbal. Vei fi preşedintele ei de onoare...

Apoi, expresia feței i se schimbă brusc şi Maigret izbucni:

— Şterge-o!

— Bine... dar...

— Şterge-o!

Saint-Hilaire ezită din nou şi avu nevoie de câteva clipe ca să-şi recapete controlul.

— Cred că exagerați, domnule comisar... Şi dacă...

— Nu pe uşă... Pe fereastră! Cunoşti drumul, nu? Ține! îți uitai cheia...

— Când veți fi mai calm, vă...

— Exact! îmi vei trimite o ladă din vinul acela spumos din care mi-ai dat să beau...

Celălalt nu ştia dacă trebuia să zâmbească sau să-i fie teamă. Vedea silueta greoaie a lui Maigret venind spre el şi se trăgea din instinct înapoi spre fereastră.

— Nu mi-aţi dat adresa dumneavoastră...

— O să ţi-o trimit, pe o ilustrată... Hopa!... Ai rămas sprinten pentru vârsta pe care o ai!

Închise brutal fereastra şi rămase singur în cameră luminată puternic de becul electric.

Patul era la fel ca în ziua când Emile Gallet intrase în acea încăpere. Costumul din pânză neagră rezistentă atârna pe perete, flasc.

Maigret luă nervos fotografia de pe cămin, o puse într-un plic galben cu antetul Identităţii Judiciare şi scrise pe el adresă doamnei Gallet.

Era puţin trecut de ora zece. Nişte parizieni, veniţi cu maşina, făceau mare zarvă pe terasă, unde puseseră în funcţiune un fonograf portabil.

Voiau să danseze, în timp ce domnul Tardivon, plin de respect faţă de maşina de lux, dar vrând să ţină seama şi de reclamaţiile clienţilor deja culcaţi, purta tratative cu ei, încercând să-i ducă înăuntru.

Maigret străbătu coridoarele, traversă cafeneaua, unde un căruţaş juca biliard cu învăţătorul, şi ajunse afară exact în momentul în care cuplul care dânsa se opri brusc.

— Ce zice?

— Că locatarii s-au culcat deja... Vrea să facem mai puţin zgomot...

Puteai vedea cele două felinare ale podului suspendat şi, în răstimpuri, reflexele Loarei.

— Nu putem dansa?

— Doar înăuntru...

— Ce poetic!

Domnul Tardivon, care asista la discuţie cu un aer afectat şi privea, oftând, automobilul acelor clienţi dificili, îl zări pe

Maigret.

— Am dat dispoziție să vă pregătească masa în salonaş, domnule comisar! Ceva nou?

Fonograful nu fusese oprit. La primul etaj, o femeie în cămaşă de noapte cu poale şi mâneci tivite cu broderii se uita la intruşi şi striga către soțul ei, care probabil că se culcase:

— Ia coboară! Şi fă-i să înceteze! Dacă nu mai poate omul nici să doarmă...

În schimb, un cuplu - un vânzător la un magazin mare şi o dactilografă - ținea partea automobiliştilor, cu speranța că vor face cunoştință şi că vor petrece o seară mai distractivă ca de obicei.

— Nu mănânc în seara asta! îl anunță Maigret. Te rog să-mi trimiți bagajele la gară!...

— La trenul de unsprezece şi treizeci şi două? Plecați?

— Plec...

— Totuşi... Trebuie să luați ceva în gură... Aveți măcar vederea cu hotelul?

Domnul Tardivon scoase din buzunar o carte poştală ilustrată, făcută cu doisprezece ani înainte, dacă era să te iei după calitatea proastă a reproducerii şi după moda feminină.

Imaginea reprezenta Hotelul Loara cu un drapel la primul etaj şi terasa plină de clienți.

Domnul Tardivon, în costum, stătea în prag zâmbitor, iar chelnerițele, cu farfuriile în mină, încremeniseră în fața obiectivului.

— Vă mulțumesc.

Maigret puse vederea într-un buzunar şi întoarse o clipă capul spre drumul urzicilor.

La micul castel, o fereastră se luminase tocmai atunci, iar Maigret ar fi putut să jure că Tiburce de Saint-Hilaire se dezbrăca murmurând, ca să-şi recapete echilibrul, fraze de genul:

„... A fost nevoit să se supună rațiunii... Mai întâi, s-a prescris... Şi-a dat seama că ştiu dreptul roman la fel de bine

ca el... Şi, la urma urmelor, Gallet era un escroc... Da, ce mi se poate reproşa?..."

Dar nu se uita cu oarecare spaimă în colțurile întunecate ale încăperii?

La Saint-Fargeau, lumina probabil că se stingea în camera unde doamna Gallet, cu părul pe bigudiuri, lăsa deoparte grija pentru demnitatea ei, pipăia locul gol din pat, alături de ea, şi poate, înainte de a adormi, suspina încetişor.

Avea însă cine s-o consoleze: surorile şi cumnații - unul dintre ei consilier general -, care o primeau din nou în cercul reconfortant al familiei!

Maigret dădu mâna moale cu domnul Tardivon care, distrat, urmărea cu privirea automobilştii hotărâți să cineze şi să danseze înăuntru.

Podul suspendat, pustiu, răsună sub paşii lui. Abia dacă se auzea, în jurul bancurilor de nisip, susurul apei curgătoare.

Îşi imaginã atunci, într-un decor asemănător, un Henry mai bătrân cu câțiva ani, galben la față, cu gură mai lungă şi mai subțire, împreună cu Eleonore, ale cărei trăsături se vor aspri o dată cu vârsta şi a cărei siluetă va deveni, uşor-uşor, ridicolă.

Şi se vor certa? Pentru toate şi pentru nimic! Mai ales pentru cei cinci sute de mii de franci ai lori...

Pentru că îi vor obține!

— Degeaba vorbeşti... Tatăl tău era un...

— Îți interzic să vorbeşti de tatăl meu!... Tu ce erai când te-am întâlnit?...

— Totuşi, ai ştiut foarte bine...

*

* *

Dormi până la Paris: un somn greu, plin de siluete vagi, care colcăiau dezgustător.

Vrând să achite cafeaua cu rachiu pe care o dădu peste cap la bufetul gării Lyon, scoase din buzunar vederea cu Hotelul Loara.

Alături de el, o midinetă mânca un corn, pe care îl înmuia într-un bol de cacao cu lapte.

Lăsă cartea poştală pe tejghea. Afară, când întoarse capul, o văzu pe fată privind visătoare la capătul podului suspendat şi la cei câțiva copaci din jurul hotelului domnului Tardivon.

„Poate că tocmai ea se va culca în camera lui...", îşi zise el.

Iar Saint-Hilaire, cu costumul lui verzui de vânătoare, o va invita să bea vin spumos din strugurii de pe proprietatea lui!

— Parcă ai veni de Ia o înmormântare! remarcă doamna Maigret, când comisarul intră în apartamentul lui de pe bulevardul Richard Lenoir. Cel puțin ai mâncat?

— Ai dreptate..., rosti Maigret pentru sine, privind cu plăcere decorul familiar. Din moment ce-a fost îngropat...

Apoi adăugă, fără ca ea să poată înțelege:

— Totuşi!... Prefer să mă ocup de un mort adevărat, ucis de un asasin adevărat... Mă scoli la unsprezece... Trebuie să mă duc să-mi fac raportul...

Nu mărturisi că nu avea de gând să doarmă şi că se întreba ce va scrie în raport.

Adevărul gol-goluț, care ar fi lăsat-o pe doamna Gallet fără cei trei sute de mii de franci de pe asigurare, ar fi ridicat-o împotriva fiului ei, a lui Eleonore, a lui Tiburce de Saint-Hilaire şi ar fi învrăjbit-o din nou cu surorile şi cumnații ei?

Un ghem încurcat de interese, de duşmănii, de procese fără sfârşit... Poate că un judecător scrupulos ar fi cerut chiar deshumarea lui Emile Gallet pentru o nouă expertiză!...

Maigret nu mai avea portretul mortului, dar imaginea aceea decolorată nu-i mai era oricum de nici un folos.

„... Obrazul drept îi devenise roşu... Îi curgea sânge... Stătea în picioare şi privea fix în acelaşi punct, ca şi cum ar fi aşteptat ceva..."

— Păi, pacea! Asta aştepta! mormăi Maigret, trezindu-se cu mult înainte de ora fixată.

Şi, întorcându-se într-o parte, îi spuse şefului puțin mai târziu:

— N-am făcut nimic!... Un caz urât pe care nu ne rămâne decât să-l clasăm...

Şi în gând:

„Medicul pretinde că n-ar mai fi trăit nici trei ani... Să zicem că respectiva companie de asigurări pierde în felul ăsta şaizeci de mii de franci... Dar are un capital de nouăzeci de milioane!..."

Dansatoarea de la Gai-Moulin

23. VOL 3

CAPITOLUL 1

— Cine e?

— Nu ştiu! E prima dată când vine, răspunse Adele, suflând fumul ţigării.

Renunţă fără grabă la poziţia picior peste picior, îşi aranjă puţin părul la tâmple şi se privi în una dintre oglinzile care acopereau pereţii sălii, ca să se asigure că nu i se stricase machiajul. Stătea pe o banchetă acoperită cu catifea grena, în faţa unei mese pe care se aflau trei pahare cu vin de Porto. Avea un tânăr în stânga şi altul în dreapta.

— Îmi daţi voie, băieţi...?

Le adresă un zâmbet amabil, confidenţial, se ridică şi, legănându-şi şoldurile, traversă sala ca să se apropie de masa celui care abia venise.

Cei patru muzicanţi, la un semn al patronului, acompaniară cu vocea sunetul instrumentelor. O singură pereche dansa: o femeie de-a casei şi un dansator profesionist. Şi, ca aproape în fiecare seară, stăruia o impresie de gol. Sala era prea mare. Oglinzile aplicate pe pereţi prelungeau şi mai mult perspectiva, întreruptă doar de banchetele roşii şi de marmura alburie a meselor.

Cei doi tineri, părăsiţi de Adele, se apropiară unul de celălalt.

— E fermecătoare! spuse oftând Jean Chabot, cel mai tânăr, care se prefăcea că priveşte vag sala printre pleoapele pe jumătate închise.

— Şi ce temperament! adăugă prietenul său Delfosse, care se sprijinea pe un baston cu măciulie de aur.

Chabot avea, probabil, vreo şaisprezece ani şi jumătate. Delfosse, mai slab, cu trăsături neregulate şi o sănătate

şubredă, nu avea mai mult de optsprezece ani. Dar amândoi ar fi protestat cu indignare dacă li s-ar fi spus că nu erau plictisiți de toate plăcerile vieții.

— Hei, Victor! se adresă cu familiaritate

Chabot chelnerului care trecea. îl cunoşti pe tipul care a intrat adineauri?

— Nu! Dar a comandat şampanie...

Apoi adăugă, aruncând o privire plină de subînțelesuri:

— Adele se ocupă de el!

Şi trecu mai departe cu tava în mână. Muzica se opri un moment, apoi continuă pe un ritm de boston. Patronal, la masa clientului serios,
desfăcea el însuşi sticla de şampanie, ținându-i gâtul cu un şervet.

— Crezi că o să închidă târziu? întrebă Chabot cu o voce şoptită.

— Două..., două şi jumătate..., ca totdeauna !

— Mai luăm ceva?

Erau nervoşi. îndeosebi cel mai tânăr, care se uita la fiecare pe rând, cu o privire prea fixă.

— Câți ar putea să fie?

Dar Delfosse dădu din umeri şi răspunse agasat:

— Taci odată!

O vedeau pe Adele, aşezată aproape în fața lor, la masa clientului necunoscut care comandase şampanie. Era un bărbat de vreo patruzeci de ani, cu părul negru şi pielea mată, un român, un turc, ceva de felul ăsta. Purta o cămaşă de mătase roz. în cravată strălucea un briliant mare.

Nu era deloc atent la dansatoarea care îi vorbea râzând şi aplecându-se peste umărul lui. Când îi ceru o țigară, el îi întinse o tabacheră din aur şi continuă să privească în gol. Delfosse şi Chabot nu mai vorbeau. Se prefăceau că îl privesc pe străin cu dispreț. Şi totuşi, îl admirau foarte tare! Nu pierdeau nici un detaliu. Studiau felul în care era înnodată cravata, croiala costumului, ba chiar şi gesturile bărbatului care bea şampanie.

Chabot purta un costum de gata şi pantofi pingeliți de două ori. Hainele prietenului său, dintr-un material mai bun, nu i se potriveau.

Este adevărat că Delfosse avea umerii înguşti, un piept rahitic, o siluetă nedefinită de adolescent care a crescut prea mult.

— Încă unul!

Draperia de catifea care acoperea uşa de la intrare se dădu într-o parte. Un bărbat întinse melonul băiatului de la uşă şi rămase un moment în loc, parcurgând sala cu privirea. Era înalt, greoi, masiv. Avea o expresie indiferentă şi nici măcar nu îl ascultă pe chelnerul care îi recomanda o masă. Se aşează la întâmplare.

— Bere?

— Avem doar bere englezească... Stout, pale-ale, scotch-ale...?

Bărbatul dădu din umeri, indicând astfel că îi era complet indiferent.

Animația era aceeaşi ca înainte şi ca în fiecare seară. O pereche dansa pe ring; muzica pe care o percepeai, până la urmă, ca pe un zgomot de fond; un client pus la patru ace juca pocher cu patronul la bar.

Adele stătea la masa unui bărbat care nu-i acorda în continuare nici o atenție. Atmosfera unui local de noapte dintr-un orăşel oarecare. La un moment dat, trei bărbați cherchelițiridicară draperia. Patronul dădu fuga spre ei. Instrumentiştii se întrecură pe ei înşişi. Dar beţivanii plecară, şi hohotele lor de râs se pierdură în depărtare.

Pe măsură ce timpul trecea, Chabot şi Delfosse deveneau tot mai gravi. Ai fi zis că oboseala le săpa trăsăturile, conferind tenului lor o nuanță plumburie, adâncindu-le cearcănele de la ochi.

— Zi, tu crezi? întrebă Chabot atât de încet, încât însoțitorul său mai curând ghici decât îi auzi vorbele.

Nici un răspuns. Degetele băteau uşor darabana pe marmura mesei.

Sprijinită de umărul străinului, Adele arunca din când o privire către prietenii ei, fără să-şi piardă aerul vesel şi dezmierdător.

— Victor!

— Plecați deja?... O întâlnire?

Dacă Adele luase un aer dezmierdător, el făcea acum pe misteriosul, pe nervosul.

— Restul achităm mâine, Victor! Nu avem bani mărunți...

— Bine, domnilor!... Bună seara, domnilor!... Ieşiți pe-acolo?...

Tinerii nu erau beți. Totuşi, ieşirea lor avu loc ca într-un coşmar, fără ca vreunul din ei să vadă ceva. Gai-Moulin avea două uşi. Uşa principală se deschidea spre strada Pot-d'Or. Pe acolo intrau şi ieşeau clienții. Dar după două dimineața, când, conform dispozițiilor poliției, localul ar fi trebuit să fie închis, se folosea o uşă de serviciu, care dădea într-o străduță prost luminată şi pustie.

Chabot şi Delfosse traversară sala, trecură pe lângă masa necunoscutului, răspunseră la salutul patronului şi deschiseră uşa de la toaletă. Acolo se opriră câteva secunde, fără să se privească.

— Mi-e teamă..., bâigui Chabot.

Se vedea într-o oglindă ovală. Muzica îi urmărea cu acordurile ei estompate.

— Repede! zise Delfosse deschizând o uşă şi dând la iveală o scară întunecată, de unde venea o răcoare umedă.

Era pivnița. Treptele erau din cărămidă. De jos urca un miros dezgustător de bere şi de vin.

— Dacă vine cineva!?

Chabot fu cât pe ce să se împiedice, pentru că uşa se închidea şi îi lua toată lumina. Pipăi cu mâinile zidul acoperit de salpetru. Cineva îl atinse uşor, iar el tresări, dar era prietenul său.

— Nu te mai mişca! îi zise acesta.

Muzica aproape că nu se mai auzea. O ghiceai, mai curând. Percepeai mai ales vibrațiile tobei. în aer parcă plutea un ritm

răzleț, amintind de sala cu banchete grena, de paharele ciocnite şi de femeia în roz care dansa cu partenerul ei îmbrăcat în smoching. Era frig. Chabot simțea umezeala pătrunzându-i prin haine şi se abținu cu greu să nu strănute. îşi trecu mâna peste ceafa rece ca gheața. Auzea respirația lui Delfosse. Fiecare răsuflare îi trimitea în față un iz de tutun.

Cineva intră la toaletă. Auziră robinetul, apoi o monedă căzu în farfuriuță. Şi mai era şi tic-tac-ul ceasului din buzunarul lui Delfosse.

— Crezi că o să putem deschide?

Celălalt îl ciupi de braț, ca să-l facă să tacă. Degetele sale erau reci de tot. Sus, probabil că patronul începuse să se uite cu nerăbdare la ceas. Când era lume şi antren, nu regreta prea mult că depăşea programul, riscând astfel un conflict cu poliția. Dar când sala era goală, îl apuca brusc respectul față de lege.

— Domnilor, trebuie să închidem!... E ora două!

Tinerii de jos nu auzeau, dar puteau să ghicească, minut cu minut, tot ce se petrecea.

Victor încasa banii, apoi venea la bar să facă socotelile cu patronul, în timp ce oamenii din orchestră aşezau instrumentele în cutiile lor şi toba mare era acoperită cu o husă din lustrin verde. Celălalt chelner, Joseph, urca scaunele pe mese şi aduna scrumierele.

— Închidem, domnilor! Haide, Adele!... Să ne grăbim!...

Patronul era un italian spătos care servise în barurile şi hotelurile din Cannes, Nisa, Biarritz şi Paris.

Păşi la toaletă. Patronul veni să încuie usa care dădea spre străduța din spate. Răsuci cheia o singură dată şi o lăsă în broască. Nu va încuia, maşinal, şi pivnița, sau nu va veni să arunce o privire înăuntru? Urmă un moment de pauză. Probabil că îşi potrivea cărarea în oglindă. Tuşi. Apoi se auzi scârțâitul uşii de la sală.

Peste cinci minute, totul se va termina. Italianul, rămas ultimul, va trage obloanele şi va încuia pe dinafară uşa de la intrarea principală. Nu lua niciodată cu el toți banii din casă.

îşi punea în portofel doar câteva bancnote de o mie de franci. Restul rămânea în sertarul barului, un sertar cu o broască atât de fragilă, încât putea fi deschisă uşor cu un briceag solid.

Toate luminile erau stinse.

— Haide! murmură Delfosse.

— Nu încă... Aşteaptă...

Acum erau singuri în clădire, şi totuşi continuau să vorbească şoptit. Nu se vedeau. Fiecare simţea că e palid, cu trăsăturile încordate şi buzele uscate.

— Dacă a mai rămas cineva?

— Mie mi-a fost frică atunci când am băgat mâna în seiful tatălui meu?

Delfosse era arţăgos, aproape agresiv.

— Poate că nu-i nimic în sertar.

Chabot simţea un fel de ameţeală, îi era rău ca şi cum ar fi băut prea mult. Intrase în pivniţă, iar acum nu mai avea curaj să iasă de-acolo.

Ar fi fost în stare să cadă pe trepte şi să izbucnească în lacrimi.

— Haide!

— Stai! Ar putea să se întoarcă...

Trecură cinci minute. Apoi încă cinci, deoarece Chabot încerca să câştige timp prin toate mijloacele. Avea un şiret desfăcut la pantof, îl legă, fără să vadă nimic, pentru că îi era teamă să nu cadă şi să facă zgomot.

— Nu te credeam atât de las... Haide! Treci înainte...

Căci Delfosse nu voia să iasă primul. îşi împinse tovarăşul în faţă cu mâini tremurătoare. Uşa de la pivniţă era descuiată. Apa curgea din robinetul de la chiuvetă. Mirosea a săpun şi a dezinfectant. Chabot ştia că cealaltă uşă, cea care dădea în sală, va scârţâi. Aştepta acest scârţâit. Şi totuşi avea spatele rece ca gheaţa.

În beznă, interiorul părea vast ca o catedrală. Simţi un gol imens. Caloriferele mai degajau încă unde vagi de căldură.

— Lumină! şopti Chabot.

Delfosse aprinse un chibrit. Se opriră o clipă, ca să-şi tragă sufletul, ca să măsoare drumul pe care îl aveau de străbătut. Deodată, chibritul căzu, iar Delfosse țipă strident şi o luă la fugă spre uşa de la toaletă. Nu reuşi să dea de ea în întuneric. Se întoarse şi se lovi de Chabot.

— Repede!... Să plecăm!...

Parcă răzbăteau spre ei nişte sunete răguşite. Chabot auzise şi el ceva. Dar nu văzuse prea bine... Parcă un corp întins pe podea, lângă bar... Un păr foarte negru...

Nu mai îndrăzneau să facă nici o mişcare. Cutia cu chibrituri era pe jos, dar nu o vedeau.

— Chibriturile!

— Nu le mai am...

Unul dintre ei se lovi de un scaun. Celălalt întrebă:

— Tu eşti?

— Pe-aici!... Am găsit uşa...

Apa curgea în continuare la robinet. Asta îi mai linişti puțin. Era o primă etapă spre eliberare.

— Dacă am aprinde lumina?

— Eşti nebun?

Mâinile bâjbâiau în căutarea broaştei.

— E greu...

Paşi pe stradă! Rămaseră nemişcați. Aşteptară. Frânturi de frază:

— ... dar eu spun că dacă Anglia n-ar fi...

Vocile se depărtau. Poate că erau agenții de stradă care discutau politică.

— Deschizi?

Dar Delfosse nu mai era în stare să facă nici un gest. Se sprijinise cu spatele de uşă şi îşi ținea pieptul agitat cu amândouă mâinile.

—... avea gura deschisă..., bâigui el.

Cheia se răsuci în broască. Aer curat! Reflexele unui felinar pe pavajul străduței. Le venea să o ia la fugă. Nu se gândiră nici măcar să închidă uşa în urma lor. Dar după colț era strada Pont-d'Avroy, încă circulată la ora aceea. Nu se

priveau. Chabot avea impresia că e gol pe dinăuntru, că schițează mişcări molatice într-un univers de vată.

Chiar şi zgomotele ajungeau la el de foarte departe.

— Crezi că e mort?... E turcul?

— El e!... L-am recunoscut... Gura deschisă... Şi un ochi...

— Ce vrei să spui?

— Avea un ochi deschis şi celălalt închis.

Apoi, mânios:

— Mi-e sete!

Se aflau pe strada Pont-d'Avroy. Toate cafenelele erau închise. Rămânea deschisă doar o baracă, unde se serveau bere la halbă, scoici,
scrumbii cu oțet şi cartofi prăjiți.

— Intrăm?

Bucătarul, îmbrăcat în alb, se agita în fața plitei. O femeie care mânca într-un colț le adresă un zâmbet ademenitor.

— Bere!... Şi cartofi prăjiți!... Şi scoici!...

Şi iată că, după prima porție, mai comandară una. Le era foame, o foame extraordinară. Şi ajunseseră deja la al patrulea țap de bere! Nu se uitau nici acum unul la altul. Mâncau cu un fel de înverşunare. Afară era întuneric şi trecătorii, foarte rari, se grăbeau să ajungă la casele lor.

— Cât face?

Încă o spaimă! Vor avea amândoi destui bani ca să achite consumația?

—... şapte plus doi cincizeci plus trei şi şaizeci plus... optsprezece şaptezeci şi cinci!...

Mai rămânea exact un franc pentru bacşiş!
Străzile. Obloanele închise ale magazinelor. Becurile de gaz şi, în depărtare, paşii unei patrule de agenți de stradă. Tinerii trecură Meusa.

Delfosse nu spunea nimic, se uita fix în față, cu gândurile atât de departe de realitatea momentului, încât nu-şi dădu seama că prietenul lui îi vorbea. Iar Chabot, ca să nu rămână singur, ca să prelungească compania liniştitoare a celuilalt,

merse până la uşa unei case confortabile, pe cea mai frumoasă stradă a cartierului.

— Condu-mă câțiva paşi..., imploră el.

— Nu... Mă simt bolnav...

Acesta era cuvântul potrivit. Amândoi se simțeau bolnavi. Chabot doar întrezărise o clipă corpul, dar imaginația lucra.

— Era turcul, nu-i aşa?

Îi ziceau turc pentru că nu ştiau exact ce este. Delfosse nu răspunse. Introduse cheia în broască fără nici un zgomot. în penumbră, se putea zări un coridor lat, împodobit cu un cuier din cupru.

— Pe mâine...

— La Pelicani

Dar uşa se mişca deja, urmând să se închidă. Acum simțea o amețeală. Să ajungă în camera lui, în patul lui! Oare povestea asta nu se va sfârşi atunci?

Chabot rămăsese singur în cartierul pustiu. Mergea repede, alerga, ezita la colțurile străzilor, apoi o rupea la fugă ca un apucat. În piața Congresului se ținu departe de copaci. încetini pasul când ghici un trecător în depărtare. Dar necunoscutul o luă în altă direcție.

Strada Legii. Case cu un etaj. O uşă. Jean Chabot căută cheia, deschise, răsuci comutatorul electric, se îndreptă spre bucătărie, deschise uşa cu geam şi văzu că focul nu se stinsese de tot.

Trebuia însă să se întoarcă pentru că uitase să încuie usa de la intrare. Era cald. Pe muşamaua albă de pe masă se aflau un coş şi un bilet scris cu creionul:

Ai un cotlet în bufet şi o bucată de tartă în dulap. Noapte bună.

Tata.

Jean se uită la toate acestea parcă prostit, deschise dulapul, văzu cotletul şi imediat avu o senzație de vomă. Pe dulap, zări un ghiveci mic cu o plantă ornamentală care

semăna cu o scânteiuță. Venise mătuşa Maria! Când venea, totdeauna aducea o plantă oarecare. Casa ei de la
Saint-Leonard era plină de plante. Şi, în plus, mătuşa dădea sfaturi minuțioase despre modul în care trebuie îngrijite.

Jean stinse lumina. îşi scoase pantofii şi urcă scara. Trecu, la primul etaj, pe lângă camerele locatarilor. La etajul doi erau camere man-sardate. Dinspre acoperiş venea un aer răcoros. Când ajunse pe palier, auzi scârțâitul unui pat. Cineva se trezise: tatăl sau mama lui.

Deschise uşa. Se auzi o voce venită de departe, înăbuşită:

— Tu eşti, Jean?

Haide, trebuia să le dea bună seara părinților! Intră la ei în cameră. înăuntru era o atmosferă jilavă. Dormeau deja de două ore.

— E târziu, nu?

— Nu chiar...

— Ar trebui...

Nu! Tatăl său nu avea curajul să-l certe. Sau poate ghicea că nu ar folosi la nimic.

— Bună seara, fiule...

Jean se aplecă şi sărută o frunte umedă.

— Eşti înghețat...

— Afară e răcoare...

— Ai găsit cotletul?... Tarta a adus-o mătuşa Maria...

— Am mâncat cu nişte prieteni...

Mama lui se întoarse în somn şi cocul ei se revărsă pe pernă.

— Noapte bună...

Nu mai rezista. Nici măcar nu aprinse lumina în camera lui. Îşi aruncă haina la întâmplare, se întinse pe pat şi băgă capul în pernă. Nu plângea. Nu ar fi putut. îşi trăgea răsuflarea. Mâinile şi picioarele îi tremurau, întreg corpul îi era agitat de frisoane violente, ca şi cum în el ar fi mocnit o boală gravă. Ar fi vrut măcar să nu facă patul să scârțâie.

Voia să evite sughițul pe care îl simțea că vine, căci îl ghicea pe tatăl său, care aproape că nu dormea niciodată, culcat în

camera de alături şi trăgând cu urechea. În mintea lui apăru o imagine, iar un cuvânt răsună, prinse să se mărească, luă proporţii monstruoase, vrând parcă să-l strivească:

Turcul!...

Şi asta îl agită, îl apăsă, îl sufocă, îl strânse din toate părţile, până când pe fereastră se revărsă soarele, în timp ce tatăl lui Jean, în picioare la capătul patului, murmură, temându-se să nu fie prea sever:

— N-ar trebui să faci asta, fiule!... Ai băut iar, nu-i aşa?... Nici măcar nu te-ai dezbrăcat!...

De la parter venea un miros de cafea şi de ouă cu slănină. Camioanele treceau pe stradă. Uşile se trânteau. Un cocos cânta.

24. VOL 3
CAPITOLUL 2

Cu coatele pe masă, Jean Chabot dădu deoparte farfuria şi rămase în continuare cu privirea ţintită asupra curţii mici ce putea fi zărită prin perdelele de tul şi a cărei văruială albă strălucea în lumina puternică a soarelui.

Tatăl său îl privea pe furiş, în timp ce mânca, încercând să lege cât de cât o conversaţie.

— E adevărat că imobilul mare de pe strada

Feronstree trebuie să fie pus în vânzare? Cineva m-a întrebat ieri, la birou. Poate că ar trebui să te informezi...

Dar doamna Chabot, care şi ea trăgea cu ochiul la fiul ei, în timp ce pregătea legumele pentru supă, zise deodată:

— Nu mănânci?

— Nu mi-e foame, mamă.

— Asta pentru că, pun prinsoare, iar te-ai îmbătat noaptea trecută! Recunoaşte!

— Nu.

— Dacă ai impresia că nu se vede... Ai ochii roşii şi arăți ca o lămâie stoarsă! Trebuie să faci orice ca să prinzi puteri! Haide, mănâncă măcar ouăle!

Jean n-ar fi fost în stare să mănânce nici pentru tot aurul din lume. Simțea o apăsare în piept. Iar atmosfera calmă a casei, mirosul de slănină şi de cafea, peretele alb, supa care începea să fiarbă, toate acestea iscau în el un fel de greață. Era nerăbdător să ajungă afară, dar mai ales să afle. Tresărea la cel mai mic zgomot venit dinspre stradă.

— Trebuie să plec.

— Încă nu e ora. Ieri seară ai fost cu

Delfosse, nu-i aşa?... Să mai vină el să te ia de-acasă!... Un vagabond care nu face nimic, pentru că părinții lui sînt bogați!... Un stricat !... El nu trebuie să se scoale dimineața ca să meargă la birou!

Domnul Chabot nu spunea nimic; mânca şi se uita în farfurie, ca să nu fie obligat să țină partea cuiva. De la primul etaj coborî un locatar, un student polonez, care ieşi direct în stradă şi se îndreptă spre Universitate. Altul putea fi auzit îmbrăcându-se exact deasupra bucătăriei.

— O să se sfârşească rău, Jean, o să vezi! Întreabă-l pe tatăl tău dacă el umbla prin cârciumi la vârsta ta!

Adevărul era că Jean Chabot avea ochii roşii şi era tras la față. Pe frunte îi ieşise un mic cos roşiatic.

— Am plecat! repetă el, uitându-se la ceas.

Exact în acel moment cineva ciocănea în cutia de scrisori încastrată în usa de la intrare.

Aşa se chemau cunoscuții, soneria fiind folosită doar de străini. Jean se grăbi să deschidă şi se pomeni față în față cu Delfosse, care întrebă:

— Vii?

— Da... Să-mi iau pălăria...

— Intră, Delfosse! strigă doamna Chabot din bucătărie. Tocmai îi spuneam lui Jean că e timpul să se oprească! Îşi

distruge sănătatea! Dacă tu te ții de chefuri, asta îi priveşte pe părinții tăi. Dar Jean...

Delfosse, înalt şi slab, cu tenul şi mai palid decât al lui Chabot, lăsă capul în jos, schițând un zâmbet jenat.

— Jean trebuie să-şi câştige existența! Noi nu suntem bogați! Eşti destul de inteligent ca să înțelegi asta şi îți cer să-l laşi în pace.

— Vii? şopti Jean, care era într-o situație penibilă.

— Vă jur, doamnă, că noi..., bâigui Delfosse.

— La ce oră te-ai întors azi-noapte acasă?

— Nu stiu... Poate la unu...

— Jean a recunoscut că era trecut de două dimineața!

— E timpul să plec la birou, mamă...

Avea pălăria pe cap. Îl împinse pe Delfosse pe coridor. Domnul Chabot se ridică şi el şi îşi îmbrăcă pardesiul. Afară, ca pe toate străzile din Liege în acel moment, puteai vedea menajere spălând trotuarul, şaretele cu legume şi cărbuni oprite în fața uşilor, iar strigătele negustorilor se auzeau de departe, răsunând de la un capăt la altul al cartierului.

— Ei?

Tinerii dăduseră colțul străzii. Acum puteau să-şi manifeste neli-nişstea.

— Nimic!... Ziarul din dimineața asta nu scrie nimic!... Poate că încă n-a fost găsit...

Delfosse purta o şapcă de student cu cozoroc mare. Era ora la care toți studenții se îndreptau spre Universitate. Aproape că formau un adevărat cortegiu pe podul de peste Meusa.

— Mama e furioasă... Mai ales cu tine are ce are...

Traversară piața, se strecurară printre coşurile cu legume şi fructe, călcând pe frunze de varză şi de salată. Jean avea o privire fixă.

— Auzi!... în privința banilor... Azi e 15...

Schimbară trotuarul, pentru că treceau prin fața unui negustor de tutun căruia îi datorau vreo cincizeci de franci.

— Ştiu... Dimineață m-am uitat în portofelul tatălui meu... Avea doar bancnote mari...

Şi Delfosse adăugă, cu voce mai scăzută:

— Nu-ți face griji... Mă voi duce la unchiul meu, pe strada Leopold... Rareori se întâmplă să nu rămân un moment singur în magazin...

Jean cunoştea clădirea, care aparținea singurului fabricant şi negustor de ciocolată din Liege îşi imagina prietenul strecurându-şi mâna în sertarul casei de bani.

— Când ne vedem?

— Te aştept la prânz.

Ajunseră la biroul notarului Lhoest, unde lucra Chabot. îşi dădură mâna, fără să se privească, şi Jean avu o impresie de stinghereală, ca şi cum strângerea de mână a prietenului său nu era aceeaşi ca de obicei.

Acum erau complici! Jean avea o masă în anticameră. Fiind ultimul angajat, sarcina sa era mai ales să lipească timbre pe plicuri, să trieze scrisorile şi să facă diferite comisioane în oraş.

În dimineața aceea, tânărul lucră fără să scoată o vorbă, fără să privească pe nimeni, părând că vrea să treacă neobservat. Se ferea mai ales de primul secretar al notarului, un bărbat de vreo cincizeci de ani, cu o înfățişare severă, care era şeful lui direct. Pe la unsprezece, încă nu se întâmplase nimic; dar, puțin înainte de amiază, primul secretar se apropie de el.

— Poți să-mi prezinți lista cu micile cheltuieli, Chabot?

Încă de dimineață, Jean pregătea un răspuns, pe care îl debită uitându-se în altă parte.

— Scuzați-mă, domnule Hosey. Astăzi m-am îmbrăcat cu alt costum şi am lăsat acasă carnetul şi banii. Vă voi arăta socotelile după-amiază...

Era palid la față. Primul secretar întrebă mirat:

— Esti bolnav?

— Nu... Nu ştiu... Puțin...

Micile cheltuieli constituiau un cont aparte în biroul notarial, erau banii necesari pentru timbre, pentru expedierea recomandatelor şi, în general, pentru toate micile cheltuieli curente. De două ori pe lună, în zilele de 15 şi 30, Jean primea o mică sumă şi el trecea cheltuielile într-un carnet.

Angajații plecau. Tânărul, ajuns afară, îl căută cu privirea pe Delfosse şi îl zări nu departe de vitrina negustorului de tutun, fumând o țigară cu capăt aurit.

— Ce-ai făcut?

— Aici am achitat!

Porniră încet pe stradă. Aveau nevoie să simtă mulțimea curgând în jurul lor.

— Haide la Pelican. Am fost la unchiul meu. Am avut doar câteva secunde. Şi am băgat mâna... Dar, fără să vreau, am luat prea mult...

— Cât?

— Aproape două mii...

Cifra îl sperie pe Chabot.

— Uite trei sute de franci pentru banii de la notar. Restul îl împărțim.

— Ba nu!

Amândoi erau la fel de furioşi, cu diferența că insistența lui Delfosse era aproape amenințătoare.

— E normal! Nu împărțim totdeauna pe din două?

— N-am nevoie de banii ăştia.

— Nici eu.

Se uitară maşinal la un balcon de piatră de la primul etaj al unei case: era camera mobilată unde locuia Adele, dansatoarea de la Gai-Moulin.

— N-ai trecut pe-acolo?

— Am luat-o pe Pot-d'Or... Uşile erau deschise, ca în fiecare dimi-neață... Victor şi Joseph măturau...

Jean îşi strângea degetele de le făcea să trosnească.

— Totuşi, ai văzut bine astă-noapte, nu-i aşa?

— Sunt sigur că era turcul! rosti apăsat

Delfosse, înfiorându-se.

— Şi nu era poliție pe stradă?

— Nimic! Totul era normal... Victor m-a zărit şi m-a salutat...

Intrară la Pelican, se aşezară la o masă lângă geam şi comandară bere englezească. Iar Jean remarcă imediat un consumator, aproape în fața lui.

— Nu întoarce capul... Uită-te în geam... Era noaptea trecută la... Ştii ce vreau să spun...

— Tipul solid!... Da, îl recunosc...

Era clientul care intrase ultimul la Gai-Moulin, personajul lat în spate şi solid care băuse bere.

— Probabil că nu-i din Liege.

— Fumează tutun franțuzesc. Atenție, se uită la noi!

— Chelner! strigă Delfosse. Cât face? Cred că îți datoram patruzeci şi doi de franci?

Întinse o bancnotă de o sută, lăsând să se vadă alte câteva.

— Țineți aici!

Nu se simțeau nicăieri în largul lor. Deşi abia se aşezaseră, li se păru că e mai bine să plece. îngrijorarea îl făcu pe Chabot să întoarcă repede capul.

— Omul ne urmăreşte! În orice caz, e în spatele nostru...

— Taci! O să mă bagi în sperieți. De ce s-ar ține după noi?

— Probabil că l-au găsit pe... pe turc... Sau poate că nu era mort...

— Taci odată! bombăni Delfosse, cu o duritate crescândă.

Merseră trei sute de metri în tăcere.

— Crezi că trebuie să mergem acolo diseară?

— Bineînțeles! N-ar părea normal dacă...

— Auzi! Poate că Adele ştie ceva!

Jean avea nervii suprasolicitați. Nu ştia unde să privească şi nici ce să spună. Nu îndrăznea să întoarcă deloc capul şi simțea în urma lui prezența bărbatului lat în spate.

— Dacă trece Meusa după noi, înseamnă că ne urmăreşte!

— Te duci acasă?

— Trebuie... Mama e furioasă...

Ar fi fost în stare să izbucnească în lacrimi, acolo, în mijlocul străzii.

— Trece podul... Vezi că ne urmăreşte!...

— Taci!... Pe diseară... Am ajuns...

— Rene!

— Ce?

— Nu vreau să păstrez toți banii ăştia... Ascultă!...

Dar Delfosse intră în casă, ridicând din umeri.

Jean grăbi pasul, uitându-se în vitrine ca să vadă dacă mai era urmărit. Pe străzile liniştite din cartierul de dincolo de

Meusa nu mai rămase nici o umbră de îndoială. Atunci, simți cum i se înmoaie picioarele. Fu gata să se oprească, cuprins de amețeală. Dar merse şi mai repede, fiind parcă mânat de teamă.

Când ajunse acasă, mama lui îl întrebă:

— Ce ai?

— Nimic...

— Eşti foarte schimbat la fată... Parc-ai fi verde...

Apoi izbucni, furioasă:

— Frumos îți şade!... Să ajungi în starea asta, la vârsta ta! Pe unde ai mai hoinărit astă-noapte?... Şi cu cine?... Nu înțeleg de ce tatăl tău nu e mai sever cu tine... Haide, mănâncă!

— Nu mi-e foame.

— Iar?

— Lasă-mă, mamă! Nu mă simt bine... Nu ştiu ce am...

Dar doamna Chabot îi aruncă o privire pătrunzătoare, fără să se lase înduioşată. Era o femeie mică şi slabă, nervoasă, care trebăluia de dimineața până seara.

— Dacă eşti bolnav, o să chem medicul.

— Nu, te rog!

Paşi pe scară. Zăriră capul unui student prin geamul uşii de la bucătărie. Acesta bătu, arătându-şi fața îngrijorată, bănuitoare.

— Îl cunoaşteți pe bărbatul care se plimbă pe stradă, doamnă Chabot?

Vorbea cu un puternic accent slav. Avea ochi scăpărători şi se aprindea pentru cel mai neînsemnat motiv. Depăşise vârsta obişnuită a studenților, dar era înscris în mod regulat la Universitate, fără să frecventeze vreodată cursurile. Se ştia că este georgian şi că făcuse politică în țara lui. Pretindea că e nobil.

— Care bărbat, domnule Bogdanowski?

— Veniți...

O duse cu el în sufragerie, ale cărei ferestre dădeau spre stradă. Jean rămase pe loc, apoi se hotărî să-i urmeze.

— Se plimbă de colo-colo de un sfert de oră... Mă pricep!... Cu siguranță că e de la poliție...

— Ba nu! replică doamna Chabot, optimistă. Vedeți peste tot numai poliție! E pur şi simplu cineva care are o întâlnire...

Georgianul îi aruncă totuşi o privire bănuitoare, mormăi ceva în limba maternă şi urcă în camera lui. Jean îl recunoscuse pe bărbatul lat în spate.

— Tu vino la masă! Şi nu mai face mofturi! Altfel, în pat, şi chem imediat medicul...

Domnul Chabot nu se întorcea de la birou la amiază. Luau prânzul în bucătărie, iar doamna Chabot nu stătea niciodată jos, mişcându-se tot timpul între masă şi maşina de gătit.

În timp ce Jean, cu capul în jos, încerca să înghită câțiva dumicați, ea îl urmărea cu privirea şi, brusc, remarcă un detaliu.

— De unde mai ai şi cravata asta?

— Păi... mi-a dat-o Rene...

— Rene, mereu Rene! Şi tu n-ai nici un pic de mândrie? Mi-e ruşine pentru tine! Poate că sunt nişte oameni care au bani, dar asta nu-i face deloc demni de stimă. Părinții nici măcar nu sunt căsătoriți...

— Mami!

De obicei, spunea „mamă”. Dar acum o implora. Era la capătul puterilor. Nu cerea decât să fie lăsat în pace cele câteva ore pe care era obligat să le petreacă acasă. Şi-l imagina pe necunoscutul care se plimba pe stradă, chiar în fața zidului şcolii unde îşi petrecuse primii ani.

— Nu, fiule! îți spun eu că ai apucat-o pe un drum greşit! E timpul ca lucrurile să se schimbe, dacă nu vrei să ajungi ca unchiul tău Henry...

Aducerea în discuție a acestui om era un adevărat coşmar, căci pe unchiul Henry îl puteai întâlni uneori beat-mort sau îl puteai zări pe o scară, revopsind fațada unei case.

— Şi totuşi el a făcut studii! Ar fi putut să aibă o situație foarte frumoasă...

Jean se ridică, cu gura plină, îşi smulse pur şi simplu pălăria din cuier şi fugi. La Liege, unele ziare au o ediție de dimineață, dar cea mai importantă ediție apare la două după-amiază. Chabot mergea spre centrul oraşului într-un fel de nor însorit, care îi tulbura vederea, şi se dezmetici abia dincolo de Meusa, când auzi strigătele:

— Cumpărați Gazette de Liege! A apărut Gazette de Liege... Cadavrul din cufărul de răchită!... Detalii oribile... Cumpărați Gazette de Liege!...

Alături de el, la mai puțin de doi metri, bărbatul lat în spate cumpăra ziarul şi aştepta restul. Jean se scotoci prin buzunare, găsi bancnotele pe care le pusese acolo grămadă şi căută zadarnic mărunțiş. Atunci porni mai departe şi, puțin mai târziu, intră pe uşa biroului notarial, unde angajații sosiseră deja.

— Ai întârziat cinci minute, domnule Chabot! remarcă primul secretar. Nu-i mult, dar se repetă prea des...

— Scuzați-mă... Din cauza tramvaiului care... Am adus lista cu micile cheltuieli...

Se vedea bine că era schimbat. Pielea feței îi ardea şi simțea înțepături în pupile. Domnul Hosay răsfoi carnetul şi verifică adunările în partea de jos a paginilor.

— O sută optsprezece cincizeci... Atât ți-a mai rămas?

Jean regretă că nu schimbase bancnotele. îi auzi pe al doilea secretar şi pe dactilografă discutând despre cufărul de răchită.

— Grafopulos e un nume turcesc?

— Se pare că e vorba de un grec...

Jean avea un huruit în urechi. Scoase din buzunar două bancnote de o sută de franci. Domnul Hosay îi arătă cu răceală ceva ce îi căzuse pe podea: o a treia bancnotă.

— Am impresia că nu prea eşti atent cu banii. N-ai portofel?

— Îmi cer iertare...

— Dacă patronul te-ar vedea că pui bancnotele direct în buzunar... Bine! N-am mărunt. Păstrezi suma... Când o termini, îmi ceri alți bani... în după-masa asta te vei duce la

ziare ca să depui înştiinţările legale... E urgent! Mâine trebuie să apară... Turcul! Turcul! Turcul!...

Afară, Jean cumpără un ziar şi rămase un moment în centrul unui cerc de gură-cască, pentru că vânzătorul căuta mărunt ca să-i dea restul. Citi din mers, îmbrâncind trecătorii:

Misterul cufărului de răchită în această dimineaţă, pe la ora nouă, pe când deschidea uşile Grădinii Zoologice, paznicul a remarcat un cufăr din răchită de mari dimensiuni aşezat pe peluză. A încercat zadarnic să-l deschidă. Cufărul era zăvorât cu ajutorul unei vergele metalice fixate cu un lacăt solid.

L-a chemat aşadar pe agentul Leroy, care l-a anunţat la rândul lui pe comisarul de poliţie al celei de-a IV-a Divizii.

Cufărul a fost deschis abia la zece de un lăcătuş. Şi atunci, ce spectacol li s-a înfăţişat anchetatorilor !

Un cadavru chircit, căruia îi fuseseră rupte vertebrele gâtului ca să poată încăpea mai bine. Un bărbat de vreo patruzeci de ani, un străin, căruia nu i s-a găsit portofelul. în schimb, în unul dintre buzunarele vestei, au fost găsite cărţi de vizită pe numele de Efraim Grafopulos.

Acesta probabil că a sosit la Liege foarte recent, căci nu este înscris în registrul străinilor şi nu figurează nici în fişele hotelurilor din oraş.

Medicul legist va efectua autopsia abia în această după-amiază, dar, încă de pe acum, se crede că moartea a survenit în cursul nopţii şi că a fost provocată cu un instrument foarte greu, ca un baston din cauciuc, o bară de fier, un sac cu nisip sau un baston plumbuit.

Veţi putea citi toate amănuntele acestui caz, care se anunţă a fi senzaţional, în următoarea noastră ediţie.

Cu ziarul în mână, Jean ajunse la ghişeul ziarului La Meuse, predă înştiinţările legale şi aşteptă chitanţa. Oraşul, scăldat de soare, era plin de lume. Erau ultimele zile frumoase de toamnă, iar pe bulevarde începuseră să fie ridicate barăcile de bâlci pentru marea chermeză din

octombrie. Se uită zadarnic în urma lui după bărbatul care se ținuse după el dimineață. Trecând pe lângă Pelican, se asigură că Delfosse, care nu avea cursuri după-amiază, nu era acolo.

Făcu un ocol pe strada Pot-d'Or. Uşile localului Gai-Moulin erau deschise. Sala era cufundată în umbră şi abia dacă distingeai culoarea grena a banchetelor. Victor spăla geamurile, iar Chabot grăbi pasul ca să nu fie zărit. Se mai duse la Express, la Journal de Liege...

Era fascinat de balconul camerei în care locuia Adele. Ezită. O mai vizitase o dată, cu o lună în urmă. Delfosse îi jurase că fusese amantul dansatoarei. Atunci bătuse la uşa ei, pe la amiază, sub un pretext stupid. Ea îl primise, purtând un capot dubios, şi continuase să-şi facă toaleta în fața lui, flecărind ca o bună camaradă.

El nu încercase nimic, dar fusese foarte fericit de această intimitate.

Deschise uşa de la parter, aflată alături de prăvălia băcanului, urcă scara întunecoasă şi bătu la usă. Nu primi nici un răspuns. Dar, curând, auzi paşi târşâiți pe podea. Uşa se întredeschise, lăsând să iasă un miros puternic de spirt.

— Tu eşti! Credeam că e prietenul tău!

— De ce?

Adele se întorcea deja la micul reşou din nichel pe care se afla un fier de ondulat părul.

— Aşa mi-a trecut prin cap! Nu ştiu! închide repede! E curent...

În acel moment, Chabot simți impulsul să-i mărturisească totul, să-i ceară sfatul, să fie consolat, în orice caz, de femeia aceea cu ochi obosiți, care ascundea sub capot un corp puțin cam moleşit, dar atrăgător, şi purta în picioare papuci de satin roşu pe care îi târşâia prin camera în dezordine.

Pe patul desfăcut, Chabot văzu un număr din Gazette de Liege.

25. VOL 3

CAPITOLUL 3

Femeia tocmai se sculase din pat şi, lângă reşou, se afla o cutie de lapte condensat deschisă.

— Prietenul tău nu-i cu tine? insistă ea.

Chabot se încruntă şi răspunse pe un ton de nemulțumire:

— De ce să fie cu mine?

Ea nu băgă de seamă nimic, deschise şifonierul şi căută o cămaşă din mătase de culoarea crevetei.

— E adevărat că tatăl lui e un mare industriaş?

Jean nu se aşezase, nici măcar nu lăsase jos pălăria. O privea cum se mişcă prin cameră, cuprins de un sentiment tulbure, un amestec de melancolie, dorință, respect instinctiv față de femeie şi disperare.

Nu era frumoasă, mai ales în papuci vechi şi capot uzat. Dar poate că, pentru el, în acea intimitate a delăsării, avea cu atât mai mult farmec. Avea douăzeci şi cinci sau treizeci de ani? în orice caz, trecuse prin multe. Vorbea deseori de Paris, de Berlin, de Ostende. Pomenea numele unor localuri de noapte celebre. Dar fără surescitare, fără orgoliu, fără fasoane. Dimpotrivă! Trăsătura dominantă a caracterului ei era o lehamite care se vedea din privirea ochilor verzi, din felul dezinvolt în care buzele ei strângeau țigara, din gesturi şi zâmbete.

O lehamite zâmbitoare.

— Fabricant de ce?

— De biciclete...

— Amuzant! La Saint-Etienne, am mai cunoscut un constructor de biciclete. Câți ani are?

— Tatăl?

— Nu, Rene...

El se încruntă şi mai tare pentru că o auzea spunându-i pe nume.

— Optsprezece ani...

— Pun prinsoare că e depravat!

Familiaritatea era completă. Se purta cu Jean Chabot de la egal la egal. În schimb, când vorbea de Rene Delfosse, în vocea ei se simțea o nuanță de considerație. Oare ghicise că el, Chabot, nu era bogat, că făcea parte dintr-o familie aproape egală cu a ei?

— Stai jos!... Nu te deranjează că mă-mbrac?... Dă-mi țigările...

Chabot le căută în jurul lui.

— Pe noptieră!... Aşa...

Iar Jean, palid de tot, abia îndrăzni să atingă tabachera pe care o văzuse în ajun în mâinile străinului. Se uita la Adele care, cu capotul desfăcut peste corpul gol, îşi punea ciorapii.

Avu o senzație şi mai tulburătoare decât în primele momente. Se roşi la față, poate din cauza tabacherei, poate din cauza goliciunii corpului ei, mai sigur, din ambele cauze. Adele nu era doar o femeie. Era o femeie care era amestecată într-o dramă, o femeie care, probabil, ştia un secret.

— Ei, ce faci?

El îi întinse tabachera.

— Ai un foc?

Mâinile îi tremurau în timp ce îi întindea chibritul aprins. Atunci, ea izbucni în râs.

— Ia spune! N-ai prea văzut femei la viața ta!...

— Am avut amante.

Râsul se înteți. Îl privea în față, cu pleoapele pe jumătate închise.

— Eşti amuzant!... Un ciudat... Dă-mi cureaua...

— Te-ai întors târziu azi-noapte?

Ea îl privi cu o umbră de seriozitate.

— Eşti cumva îndrăgostit?... Şi gelos pe deasupra?... Acum înțeleg de ce ai făcut mutra aia când ti-am vorbit de Rene... Haide, întoarce-te spre perete!

— N-ai citit ziarele?

— Doar foiletonul.

— Tipul de seara trecută a fost omorât.

— Serios?

Nu era prea impresionată. Doar curioasă.

— De cine?

— Nu se ştie. I-au găsit cadavrul într-un cufăr de răchită.

Capotul fu aruncat pe pat. Jean se întoarse în momentul în care îşi trăgea în jos cămaşa şi căuta o rochie în şifonier.

— Altă poveste care o să-mi aducă necazuri!...

— Ai ieşit cu el de la Gai-Moulin?

— Nu! Am plecat singură...

— Ah!

— S-ar zice că nu mă crezi... Îți închipui cumva că aduc aici toți clienții de la local?... Sunt dansatoare, dragule... Ca atare, trebuie să-i fac pe clienți să consume... Dar, după ce se-nchide uşa, pa, puiule!...

— Totuşi, cu Rene...

Îşi dădu seama că era o tâmpenie.

— Ei, ce-i cu el?

— Nimic... Mi-a spus...

— Ce nătărău! îți spun eu că abia dacă m-a sărutat... Mai dă-mi o țigară...

Apoi îşi puse pălăria pe cap şi zise:

— Cărelu! Am cumpărături de făcut... Vino!... închide usa...

Coborâră scara întunecoasă unul în spatele celuilalt.

— În ce parte mergi?

— Mă întorc la birou.

— Vii diseară?

Mulțimea se revărsa pe trotuar. Se despărți, foarte curând, Jean Chabot se aşeza la birou, în fața unui teanc de plicuri de timbrat. Fără să ştie exact de ce, acum era stăpânit mai curând de tristețe decât de teamă. Se uita cu dezgust la încăperea plină cu afişe notariale.

— Ai chitanțele? îl întrebă primul secretar.

I le dădu.

— Şi cea de la Gazette de Liege? Ai uitat Gazette de Liege? O dramă! O catastrofă!

Tonul primului secretar era tragic.

— Ascultă, Chabot, trebuie să-ți spun că aşa nu mai merge! Treaba e treabă. Datoria e datorie. Voi fi nevoit să-i spun patronului. în plus, am auzit că eşti văzut noaptea în locuri puțin recomandabile unde, eu unul, n-am pus piciorul niciodată. Sincer vorbind, ai apucat pe o cale greşită. Uită-te la mine când îți vorbesc! Şi nu lua aerul ăsta ironic! Ai auzit? O să vezi...

Ieşi trântind uşa. Tânărul rămase singur să lipească plicurile. În momentul acela, Delfosse se aşezase probabil pe terasa de la Pelican sau intrase la un cinematograf. Pendula bătu ora cinci. Chabot se uită la secundarul care marca cele şaizeci de unități ale unui minut, se ridică, îşi luă pălăria şi încuie sertarul.

Omul lat în spate nu era afară. Se făcuse răcoare. Pe străzi, în lumina asfințitului, pluteau întinderi mari de ceață albăstruie, din care se iveau lămpile vitrinelor şi geamurile tramvaielor.

— Cumpărați Gazette de Liege...

Delfosse nu era la Pelican. Chabot îl căută în celelalte cafenele din centru, unde aveau obiceiul să se întâlnească. îşi simțea picioarele grele şi capul atât de gol, încât îşi zise că se va duce să se culce.

Când ajunse acasă, simți imediat că se petrecuse un eveniment anormal. Usa de la bucătărie era deschisă. Domnişoara Pauline, o studentă poloneză care ocupa o cameră mobilată în casă, era aplecată deasupra unei persoane pe care tânărul nu o văzu imediat.

Înaintă fără zgomot. Auzi deodată un hohot de plâns. Domnişoara Pauline îşi întoarse spre el fața lipsită de grație, privindu-l cu severitate.

— Uită-te la mama ta, Jean!

Doamna Chabot, cu şorțul legat la brâu şi coatele pe masă, plângea cu lacrimi mari.

— Ce s-a-ntâmplat?

— Asta tu ar trebui să ştii, răspunse poloneza.

Doamna Chabot îşi şterse ochii înroşiți, se uită la fiul ei şi hohoti şi mai tare.

— O să mă bage în mormânt!... E îngrozitor!

— Ce-am făcut, mamă?

Jean vorbea cu o voce albă, prea clară, dar înlemnise de spaimă.

— Lasă-ne singuri, domnişoară Pauline...

Eşti foarte amabilă... Totdeauna am preferat să fim săraci, dar cinstiți!

— Nu-nțeleg...

Studenta plecă. Se auzea cum urca scara. Dar avu grijă să lase deschisă uşa camerei.

— Ce-ai făcut?... Spune sincer... Acum se întoarce tatăl tău... Când mă gândesc c-o să afle tot cartierul...

— Jur că nu înțeleg nimic!...

— Minți!... Ştii foarte bine că minți, de când te-ai înhăitat cu Delfosse şi cu femeile alea neruşinate!... Acum o jumătate de oră, doamna Velden, vânzătoarea de legume, a sosit gâfâind... Domnişoara Pauline era şi ea aici... Şi, de față cu ea, doamna Velden mi-a spus că un bărbat a venit la ea ca să-i ceară informații despre tine şi despre noi... Un bărbat care cu siguranță că e de la poliție!... Şi a trebuit să se adreseze tocmai doamnei Velden, care e cea mai mare bârfitoare din tot cartierul!... Probabil că acum a aflat toată lumea...

Se ridică şi, cu mişcări de automat, turnă apă clocotită peste filtrul cafetierei. Apoi scoase o față de masă dintr-un dulap.

— Uite pentru ce m-am sacrificat ca să te cresc!... Poliția se interesează de noi, poate că va veni şi aici în casă!... Nu ştiu ce va zice tatăl tău de toată povestea asta... Dar ştiu că al meu te-ar fi gonit de-acasă... Când mă gândesc că n-ai împlinit nici măcar şaptesprezece ani!... Numai tatăl tău e de

vină!... El te lasă să vii acasă la trei dimineața... Când mă înfurii, îți ia apărarea...

Fără să ştie de ce, Jean avea convingerea că aşa-zisul polițist era bărbatul lat în spate. Se uita cu încăpățânare în pământ.

— Vasăzică nu spui nimic? Nu vrei să mărturiseşti ce-ai făcut?

— N-am făcut nimic, mamă...

— Şi de ce s-ar interesa poliția de tine dacă n-ai făcut nimic?

— Nu e sigur că era poliția!

— Atunci, cine să fie?

Avu, brusc, curajul să mintă, ca să pună capăt acelei scene penibile.

— Poate unii care ar dori să mă angajeze la ei şi încearcă să obțină informații... Sunt prost plătit acolo unde lucrez... M-am adresat în diferite locuri ca să găsesc de lucru...

Ea îl privi sfredelitor.

— Minți!

— Jur...

— Eşti sigur că tu şi Delfosse n-ați făcut o prostie?

— Jur, mamă...

— Ei bine, în acest caz, ar fi bine să te duci la doamna Velden... Nu e cazul să spună la toată lumea că te caută poliția!

Cheia se răsuci în broasca uşii de la intrare. Domnul Chabot îşi scoase pardesiul, îl agăță în cuier, intră în bucătărie şi se aşează în fotoliul lui de răchită.

— Te-ai şi întors, Jean?

Fu mirat de ochii înroşiți ai soției sale şi de fata încruntată a băiatului.

— Ce s-a întâmplat?

— Nimic!... îl bombăneam pe Jean... Aş vrea să nu mai vină noaptea la ore nepotrivite... Ca şi cum nu s-ar simți bine aici, în familie...

Întinse fața de masă şi umplu ceştile. În timp ce mânca, domnul Chabot citea ziarul şi comenta.

— Alt caz care va face vâlvă!... Un cadavru într-un cufăr de răchită... Un străin, normal!... Cu siguranță, un spion.

Apoi îi veni altceva în minte.

— Domnul Bogdanowski a plătit?

— Nu încă. Mi-a spus că aşteaptă să-i vină banii miercuri!

— Aşa cum aşteaptă de trei săptămâni! Treaba lui! Miercuri îl vei anunța că aşa nu mai merge...

Atmosfera era apăsătoare: mirosuri familiare, luciul cratițelor din cupru, petele de culori aprinse ale unui calendar-reclamă prins pe perete de trei ani şi folosind ca suport pentru ziare.

Jean mânca maşinal şi, puțin câte puțin, îl cuprindea toropeala. în decorul acela de fiecare zi, începea să se îndoiască de realitatea evenimentelor de afară. De aceea, îi veni greu să-şi închipuie că în urmă cu două ore se afla în camera unei dansatoare care îşi punea ciorapii în fața lui, cu capotul desfăcut, dezvelind un corp alb, plinuț şi puțin cam obosit.

— Ai întrebat despre casă?

— Care casă?

— Casa de pe strada Feronstree.

— Păi... am uitat...

— Ca totdeauna!

— Sper că diseară te vei odihni! Arăți tare rău.

— Da... Nu mai plec nicăieri...

— Ar fi prima oară săptămâna asta! interveni doamna Chabot, care încă nu se liniştise şi urmărea expresiile de pe fața fiului ei.

Se auzi bătaia din cutia de scrisori. Jean fu convins că el era cel căutat şi se repezi pe coridor să deschidă. Domnul şi doamna Chabot se uitară prin geamul uşii de la bucătărie.

— Iar Delfosse! exclamă doamna Chabot. Nu poate să-i dea pace lui Jean. Dacă nu termină, mă duc la părinții lui...

Stăteau amândoi în prag şi vorbeau cu glas scăzut. Chabot întoarse de câteva ori capul, ca să vadă dacă trăgea cineva cu urechea. Părea că se opune unei solicitări insistente.

Apoi, brusc, strigă fără să se întoarcă în bucătărie:

— Mă întorc imediat!

Doamna Chabot se ridică să-l împiedice să plece. Dar, cu gesturi febrile din cauza grabei, băiatul îşi luă pălăria din cuier, ieşi în stradă şi trânti uşa în urma lui.

— Şi tu îl laşi să se poarte aşa? strigă ea către soţ. Ăsta e respectul pe care i-l inspiri! Dacă ai avea ceva mai multă autoritate...

Continuă să vorbească astfel, sub lampă, mâncând, în timp ce domnul Chabot trăgea cu ochiul la ziar, pe care nu îndrăznea să-l mai citească înainte de sfârşitul acestei izbucniri violente.

— Eşti sigur?

— Absolut... L-am recunoscut foarte bine... Pe vremuri era inspector la noi în cartier...

Delfosse era mai ascuţit la faţă ca niciodată, şi, pe când trecea pe sub un bec de gaz, însoţitorul său constată că era foarte palid. Fuma, trăgând scurt şi cu înfrigurare din ţigară.

— Nu mai rezist... Durează de patru ore... Uite! Întoarce repede capul... îl aud la mai puţin de o sută de metri de noi...

Se zărea doar silueta banală a unui bărbat care mergea pe lângă casele de pe strada Legii.

— Totul a început imediat după masa de prânz... Poate chiar înainte... Dar mi-am dat seama abia când m-am aşezat pe terasa de la Pelican... El s-a aşezat la masa vecină... L-am recunoscut... De doi ani face parte din poliţia secretă. Tata a avut nevoie de el în urma unui furt de metale de pe şantiere... îl cheamă Gerard sau Girard... Nu ştiu de ce m-am ridicat... Chestia asta mă enerva... Am luat-o pe strada Catedralei şi el a pornit în urma mea... Am intrat în altă cafenea... Mă aştepta la o sută de metri... M-am dus la cinematograful Mondain şi am dat iar peste el la trei rânduri de mine... Nu stiu ce-am mai făcut... Am mers... Am schimbat mai multe

tramvaie... Din cauza bancnotelor din buzunar!... Aş vrea să scap de ele... Dacă mă controlează, nu pot explica de unde le am... Nu vrei să spui că sunt banii tăi?... Că ți i-a dat patronul tău pentru un comision...

— Nu!

Delfosse avea fruntea plină de sudoare şi privirea dură şi îngrijorată.

— Totuşi, trebuie să facem ceva... Până la urmă, o să ne abordeze direct... Am venit la tine pentru că, în fond, împreună am...

— N-ai cinat?

— Nu mi-e foame... Ce-ar fi să arunc banii în apă, când trec podul?

— Ar băga de seamă!

— Aş putea să mă duc la toaletă, într-o cafenea... Sau mai bine... Uite! Intrăm undeva şi tu te duci la toaletă, în timp ce el va continua să mă supravegheze pe mine...

— Şi dacă vine după mine?

— N-o să vină... Şi, la urma urmelor, ai tot dreptul să încui uşa...

Erau tot în cartierul de dincolo de Meusa, cu străzi largi, dar pustii şi prost luminate. Auzeau în spatele lor pasul regulat al poliţistului care nu părea că dorea să se ascundă.

— Dac-am intra la Gai-Moulin?... Ar părea mai firesc... Mergem acolo aproape în fiecare seară... Iar dacă l-am fi ucis pe turc, n-am mai pune piciorul acolo...

— E prea devreme!

— Vom aştepta...

Tăcură. Trecură podul şi hoinăriră pe străzile din centru, asigurându-se, din când în când, că Girard era tot pe urmele lor.

Pe strada Pot-d'Or, văzură firma luminoasă a localului de noapte care tocmai se deschisese.

— Intrăm?

Îşi aminteau de fuga lor din noaptea trecută şi fură nevoiți să facă un mare efort ca să ajungă înăuntru. Victor era la

uşă, cu prosopul pe braţ, ceea ce însemna că nu prea aveau clienţi.

— Haide!

— Bună seara, domnilor!... N-aţi întâlnit-o pe Adele?

— Nu! N-a sosit?

— Încă nu! E ciudat, pentru că nu întârzie niciodată! Intraţi... Porto?

— Da, porto!

Sala era pustie. Instrumentiştii nici măcar nu-şi dădeau osteneala să cânte. Stăteau de vorbă, cu ochii pe uşa de la intrare. Patronul, în haină albă, aranja nişte steguleţe americane şi englezeşti în spatele barului.

— Bună seara, domnilor! strigă el de departe. Ce mai faceţi?

— Bine!

Poliţistul intră şi el. Era un bărbat încă tânăr, care semăna puţin cu al doilea secretar al notarului. Refuză să dea pălăria la intrare şi se aşează lângă uşă.

Patronul făcu un semn şi orchestra începu să cânte jazz, în timp ce dansatorul profesionist, aşezat în fundul sălii, unde scria o scrisoare, se apropie de singura dansatoare venită.

— Du-te!

Delfosse puse ceva în mâna prietenului său, iar Jean ezită să strângă degetele. Poliţistul se uita la ei. Dar acţiunea se petrecea sub masă.

— Acum e momentul...

Chabot se hotărî să apuce bancnotele lipicioase. Le ţinu în mână, ca să nu schiţeze gesturi inutile, apoi se ridică.

— Mă întorc imediat! zise el cu glas tare.

Delfosse îşi ascundea cu greu uşurarea şi, fără să vrea, îi aruncă urmăritorului său o privire triumfătoare.

Patronul îl opri pe Jean.

— Stai să-ţi dau cheia! Angajata noastră n-a venit... Nu ştiu ce au toate astăzi de întârzie!...

Uşa de la pivniţă era întredeschisă şi de jos veneau valuri de aer umed care îl făcură pe tânăr să se înfioare.

Delfosse goli paharul pe nerăsuflate. Avu impresia că asta îi făcea bine, aşa că îl dădu pe gât şi pe cel al prietenului său. Inspectorul nu făcea nici o mişcare! Aşadar, manevra reuşise!

Peste câteva clipe, apa din bazin va lua cu ea bancnotele compromițătoare. Adele intră chiar în acel moment, purtând un mantou de satin negru, cu bordură de blană albă. îi salută pe instrumentişti şi dădu mâna cu Victor.

— Ia te uită! îi zise ea lui Delfosse. Prietenul tău nu-i cu tine? L-am văzut după-amiază. A venit la mine. Ce tip ciudat! Îmi dai voie să mă dezbrac?

Îşi lăsă haina în spatele tejghelei, unde schimbă câteva cuvinte cu patronul, apoi se întoarse la tânăr şi se aşează alături de el.

— Două pahare... Eşti cu cineva?

— Cu Jean.

— Unde e?

— Acolo...

Arătă cu privirea spre uşă.

— Aha! Cu ce se ocupă tatăl lui?

— Cred că e contabil la o companie de asigurări...

Ea nu zise nimic. îi era de ajuns. Cam asta bănuise şi ea.

— De ce nu mai vii cu maşina?

— E maşina tatălui meu. N-am carnet de conducere. Aşa că nu o iau decât atunci când e plecat în călătorie. Săptămâna viitoare o să plece în Vosgi. Dacă... dacă vrei, să facem o plimbare amândoi... Să zicem, până la Spa?

— Cine e tipul de colo?... Nu-i de la poliție?

— Nu ştiu..., bâigui el, roşind.

— Nu-mi place mutra lui... Auzi, eşti sigur că prietenul tău n-a leşinat?... Victor!... Un sherry... Nu dansezi?... Nu c-aş vrea neapărat, dar patronului îi place să fie animație...

Trecuseră douăzeci de minute de când Chabot dispăruse pe uşa de la toaletă. Delfosse dansă atât de prost, încât, la mijlocul dansului, Adele începu să conducă ea.

— Mă scuzi?... Mă duc să văd ce-i cu el...

Deschise usa de la toaletă. Jean nu era acolo. În schimb, femeia de serviciu aşeza pe un prosop obiectele de toaletă.

— Nu l-aţi văzut pe prietenul meu?

— Nu... Tocmai am sosit...

— Pe uşa din spate?

— Ca totdeauna!

Deschise uşa. Străduța era pustie, rece şi bătută de ploaie, cu un singur bec de gaz care pâlpâia.

26. VOL 3
CAPITOLUL 4

Erau patru, în localul imens unde mesele, acoperite cu sugativă, serveau drept birou. Lămpile aveau abajururi din carton verde. Uşile erau deschise spre încăperi goale. Era seară. Se aflau acolo doar cei de la Siguranță, care aşteptau fumându-şi pipa.

Un roşcovan înalt, comisarul Delvigne, şedea pe marginea unei mese şi îşi răsucea din când în când mustața. Un inspector tânăr făcea desene pe sugativă. Cel care vorbea era un bărbat mic de statură şi voinic, care provenea, evident, de la țară şi rămăsese țăran din cap până în picioare.

— Şapte franci bucata dacă iei douăsprezece ! Pipe care te-ar costa douăzeci de franci în oricare magazin... Nici un defect!... Cumnatul meu le fabrică, la Arlon.

— Am putea comanda două duzini, pentru toată brigada.

— Asta i-am scris şi eu cumnatului meu. Apropo, fiind de meserie, mi-a spus o chestie tare despre cum să arzi pipele...

Comisarul legăna un picior în gol. Toți urmăreau cu atenție discuția şi fumau. în lumina puternică a lămpilor, puteai vedea plutind nori albăstrui de fum.

— În loc să o umpli oricum, apuci de vatra pipei aşa...

Uşa se deschise. Intră un bărbat care împingea un altul în faţa lui. Comisarul aruncă o privire spre cei care abia veniseră şi întrebă de departe:

— Tu eşti, Perronet?

— Eu, şefule!

Apoi, către specialistul în pipe:

— Mai repede....

Tânărul fusese lăsat în picioare, lângă uşă, fiind obligat să asculte discursul despre modul de ardere a pipelor.

— Vrei şi tu una? fu întrebat Perronet. Pipe din rădăcină de iarbă-neagră veritabilă, la şapte franci bucata, datorită cumnatului meu, care e şef de atelier la Arlon...

Comisarul, fără să-şi schimbe locul, se adresă nou-venitului:

— Apropie-te puţin, băiete!

Era Jean Chabot, palid la faţă, cu privirea atât de fixă, încât te-ai fi putut teme că va face o criză de nervi. Ceilalţi se uitau la el fumând şi schimbând încă două-trei fraze între ei. Ba unul chiar spuse o glumă care îi făcu pe toţi să râdă.

— De unde l-ai săltat, Perronet?

— De la Gai-Moulin... Şi la momentul potrivit ! Chiar când arunca în closet bancnote de o sută de franci...

Nimeni nu se miră. Comisarul se uită în jur.

— Cine vrea să completeze fişa?

Cel mai tânăr se aşează la o masă şi luă un formular-tip.

— Numele, prenumele, vârsta, profesia, adresa, condamnări anteri-oare... Haide, răspunde !...

— Chabot, Jean-Joseph-Emile, funcţionar, strada Legii nr. 53...

— Fără condamnări?

— Fără!

I se pusese un nod în gât, iar vorbele ieşeau cu greutate.

— Tatăl?

— Chabot, Emile, contabil...

— Nici el n-a mai fost condamnat?

— Niciodată!

— Mama?

— Elisabeth Doyen, patruzeci şi doi de ani...

Nimeni nu asculta. Era partea de rutină a interogatoriului. Comisarul cu mustăți roşcate aprindea agale o pipă din spumă de mare. Se ridică, făcu câțiva paşi prin încăpere, apoi întrebă:

— S-a ocupat cineva de sinuciderea de pe cheiul Coronmeuse?

— S-a dus acolo Gerbert.

— Bine! Acum să stăm de vorbă, tinere... Şi te sfătuiesc prieteneşte să nu faci pe şmecherul cu mine!... Ai fost ieri seară la Gai-Moulin împreună cu un anume Delfosse, de care ne vom ocupa mai târziu... N-ați avut cu ce să vă plătiți consumația şi mai erați datori şi pentru zilele trecute... Corect?

Jean Chabot deschise gura, apoi o închise fără să spună nimic.

— Părinții tăi nu sunt bogați. Tu nu câştigi cine ştie ce. Totuşi, o ții tot într-un chef... Datorezi bani cam peste tot... Adevărat?

Tânărul lăsă capul în jos, simțind privirile celor cinci bărbați ațintite asupra lui.

Tonul comisarului era condescendent, cu o nuanță de dispreț.

— Chiar şi la negustorul de tutun! Căci, ieri, încă îi mai datorai bani... Ştim povestea! Nişte tinerei care vor să facă pe petrecăreții, dar n-au cu ce... De câte ori ai şterpelit bani din portofelul tatălui tău?

Jean se făcu stacojiu la față. Cuvintele comisarului erau mai usturătoare decât o palmă. Erau drepte şi totodată nedrepte, şi ăsta era lucrul cel mai dureros.

În fond, tot ce spunea comisarul era adevărat. Dar adevărul, prezentat astfel, într-o lumină atât de nemiloasă, fără cea mai mică nuanță, aproape că nu mai era adevăr. Chabot începuse prin a bea o halbă, cu prietenii, la Pelican. Se obişnuise să bea în fiecare seară, pentru că acolo se

întâlneau şi se crea o atmosferă caldă de camaraderie. Fiecare plătea câte un rând, care costa între şase şi zece franci.

Era tare plăcut, după orele de birou, după observațiile făcute de primul secretar, să vii acolo, în cafeneaua cea mai luxoasă din oraş, să priveşti oamenii trecând pe strada Pont-d'Avroy, să dai mâna cu prietenii, să vezi femei frumoase care, uneori, veneau să se aşeze la aceeaşi masă.

Tot Liege-ul era al lor! Delfosse plătea mai multe rânduri decât ceilalți, pentru că avea mai mulți bani în buzunar.

„Mergem în seara asta la Gai-Moulin?... E acolo o dansatoare clasa întâi..."

La Gai-Moulin era şi mai grozav: banchetele grena, atmosfera încărcată şi caldă, parfumată, muzica, familiaritatea lui Victor şi mai ales familiaritatea femeilor cu umeri goi, care îşi ridicau rochia ca să-şi întindă ciorapii. Apoi, treptat, devenise o obişnuință. O dată, o singură dată, pentru că nu voia să-i lase mereu pe ceilalți să plătească, Jean luase bani, nu de la el din casă, ci din banii pentru micile cheltuieli. Trecuse sume mai mari pentru o serie de expedieri poştale recomandate. Nu mai mult de douăzeci de franci!

— N-am furat niciodată de la tatăl meu.

— E adevărat că nu prea ai ce fura de la el!... Mă întorc la seara de ieri... Erați amândoi la Gai-Moulin... Nu aveați o para în buzunar... Dar ați oferit de băut unei dansatoare!... Dă-mi țigările...

Tânărul întinse pachetul fără să înțeleagă.

— Luxor cu filtru de plută... Aşa-i, Dubois?

— Exact!

— Bun! în local era un bărbat care părea bogat, care bea şampanie, care probabil că avea portofelul plin... Contrar obiceiului, ați ieşit pe uşa din dos... Iar azi, pe scara pivniței, lângă această ieşire, au fost găsite două chiştoace de țigară şi urme de tălpi care ar tinde să indice că, în loc să plecați, v-ați ascuns acolo... Străinul a fost ucis... La Gai-Moulin sau în altă parte... Portofelul i-a fost furat... Ca şi tabachera din

aur... Astăzi, vă plătiți datoriile!... Iar în seara asta, simțindu-te urmărit, încerci să arunci banii în closet...

Totul era spus pe un ton indiferent, ca şi cum comisarul abia dacă lua în serios acest caz. Chabot se uita fix la podeaua murdară. Strângea din dinți atât de tare, încât n-ar fi putut fi descleştați nici cu lama cuțitului.

— Unde l-ați atacat pe Grafopulos?... în local?... La ieşire?

— Nu-i adevărat! horcăi Jean. Jur pe capul tatălui meu...

— Bine ! Lasă-l în pace pe tatăl tău! Situația lui e şi aşa destul de neplăcută...

Aceste cuvinte îi provocară un tremur convulsiv. Jean se uită înjur cu spaimă. Abia acum îşi dădea seama de situație. înțelegea că, peste o oră-două, părinții săi vor afla totul.

— Nu-i cu putință! Nu-i adevărat! Nu vreau! strigă el.

— Domol, tinere!

— Nu vreau! Nu vreau! Nu vreau!...

Şi se năpusti peste un inspector, care se afla între el şi uşă. Lupta fu scurtă. Tânărul nu ştia nici măcar ce voia. Avea mintea tulburată. Striga. Sughița. Şi, în cele din urmă, se rostogoli pe podea, gemând şi frângându-şi mâinile.

Ceilalți se uitau la el fumând şi schimbând câte o privire.

— Un pahar cu apă, Dubois!... Cine are tutun?

Şi apa din pahar fu aruncată peste fața lui Chabot, a cărui criză nervoasă se transformă într-o criză de plâns. încerca să-şi bage degetele în gât.

— Nu vreau!... Nu vreau!...

Comisarul dădu din umeri şi mormăi:

— Puşlamalele astea sunt toate la fel... Şi uite acum or să vină şi părinții!

Ambianța era comparabilă cu cea a unui spital, unde nişte medici s-au adunat în jurul unui pacient care se luptă cu moartea. Erau cinci în jurul unui tânăr, unui puştan. Cinci bărbați în puterea vârstei, care văzuseră multe şi nu voiau să se lase înduioşați.

— Haide! Scoală-te de jos! zise comisarul, agasat.

Şi Chabot se ridică docil. Nu mai opunea rezistență. Criza îl lăsase cu nervii la pământ. Se uita în jur cu spaimă, ca un animal care renunță la luptă.

— Vă implor...

— Mai bine spune-ne de unde ai banii!

— Nu stiu... Jur...

— Nu jura aşa de des !

Costumul negru era plin de praf. Chabot îşi şterse fața cu mâinile murdare, lăsând pe obraji dâre cenuşii.

— Tata e deja bolnav... O boală de inimă... Anul trecut a avut o criză şi medicul i-a recomandat să evite emoțiile...

Vorbea cu o voce monotonă. Era năucit.

— Nu trebuia să faci prostii, băiete!... Şi acum, ai face bine să vorbeşti... Cine a lovit?... Tu?... Delfosse?... Şi ăsta o s-o încurce!... Şi el trebuie pedepsit cel mai sever!...

Intră alt polițist, îi salută vesel pe ceilalți, se aşează la masa lui şi începu să răsfoiască un dosar.

— Şi uite-aşa, tinere, dai de naiba!....Mărturiseşte! N-ai altceva mai bun de făcut... Poate că vom tine cont de asta...

Sună telefonul. Toată lumea tăcu, mai puțin inspectorul care ridică receptorul.

— Alo! Da... Bine!... Spune-i că maşina va ajunge imediat...

Apoi puse receptorul în furcă şi se adresă celorlalți:

— E vorba de slujnicuța care s-a sinucis... Patronii vor să fie luat mai repede cadavrul...

— N-am ucis... Nici măcar nu ştiam...

— Bine! Admit că n-ai ucis...

Comisarul i se adresa acum pe un ton mai patern.

— Oricum, ştii tu ceva... Banii n-au ajuns singuri în buzunarul tău... N-aveai ieri, şi astăzi ai... Dați-i un scaun...

Căci Chabot se clătina în mod evident. Nu se mai ținea pe picioare. Se lăsă să cadă pe scaunul cu fund de pai şi îşi prinse capul cu amândouă mâinile.

— Nu te grăbi să răspunzi... Ia-o încetişor... Fii convins că e cel mai bun mijloc ca să scapi... De altfel, n-ai încă

şaptesprezece ani... Vei fi judecat de tribunalul pentru minori... Şi nu rişti mai mult decât casa de corecție...

Deodată, lui Chabot îi veni o idee şi se uită în jur cu o privire mai puțin tulbure. îşi privi pe rând călăii. Nu vedea printre ei pe nimeni care să semene cu bărbatul lat în spate... Oare nu se înşelase în privința lui? Necunoscutul chiar făcea parte din poliție? Nu era mai curând el asasinul? Seara trecută se afla la Gai-Moulin. Şi rămăsese acolo după plecarea lor! Şi oare nu-i urmărise tocmai ca să-i facă pe polițişti să-i aresteze în locul lui?

— Cred că înțeleg! exclamă el, palpitând de speranță... Da, cred că îl cunosc pe asasin... Un bărbat foarte înalt, foarte puternic, cu fața bărbierită...

Comisarul dădu din umeri. Dar Chabot nu se lăsă descumpănit.

— A intrat la Gai-Moulin aproape imediat după turc... Era singur... Astăzi l-am revăzut, mă urmărea... Şi s-a dus să ia informații despre mine de la vânzătoarea de legume...

— Ce tot spune?

Inspectorul Perronet mormăi:

— Nu înțeleg prea bine. Dar e adevărat că la Gai-Moulin a fost un client pe care nimeni nu-l cunoştea...

— Când a ieşit?

Comisarul se uită atent la Chabot, căruia începea să-i vină inima la loc, apoi nu se mai ocupă de el. Acum se adresa celorlalți.

— În definitiv, care e ordinea exactă a ieşirilor?

— Întâi cei doi tineri... Mă rog, o falsă ieşire, întrucât s-a stabilit că se ascunseseră în pivniță... Apoi dansatorul şi instrumentiştii... Era ora închiderii... Bărbatul respectiv a luat-o cu el pe Adele, care lucrează pentru local...

— Mai rămăseseră deci patronul, Grafopulos şi cei doi chelneri...

— Doar unul dintre chelneri. Cel care se numeşte Joseph plecase o dată cu orchestra...

— Prin urmare, patronul, un chelner şi grecul...

— Şi cei doi tineri în pivniță...

— Ce spune patronul?

— Că individul a ieşit în acel moment şi că, împreună cu Victor, el a stins luminile şi a încuiat uşile...

— Celălalt, de care vorbeşte Chabot, n-a mai fost văzut?

— Nu! Şi mie mi-a fost descris ca un om înalt şi lat în spate... Se crede că era francez, pentru că nu avea accentul celor de pe-aici...

Comisarul căscă şi îşi goli pipa cu un fel de nerăbdare.

— Dați telefon la Gai-Moulin şi întrebați-l pe Girard ce se petrece acolo...

Chabot aştepta cu teamă. Era şi mai chinuitor ca înainte, pentru că acum exista o rază de speranță. Dar se temea foarte mult să nu se înşele. Era o teamă dureroasă. Mâinile i se crispau pe marginea mesei. Se uita când la unul, când la altul, şi mai ales spre telefon.

— Alo!... Gai-Moulin, vă rog, domnişoară...

Şi polițistul cu pipe îi întrebă pe ceilalți:

— Atunci, ne-am înțeles, îi scriu cumnatului meu?... De fapt, ce preferați? Pipe drepte sau curbe?

— Drepte! răspunse comisarul.

— Deci, două duzini de pipe drepte... Auziți, mai aveți nevoie de mine? Ala mic al meu are rujeolă şi...

— Poți să pleci.

Înainte de a ieşi, polițistul aruncă o ultimă privire către Jean Chabot şi îl întrebă cu glas scăzut pe şeful său:

— Îl ținem aici?

Iar tânărul, care auzise, încerca să surprindă răspunsul, cu simțurile încordate.

— Încă nu ştiu... în orice caz, până mâine... O să hotărască Parchetul...

Orice speranță era pierdută. Muşchii lui Jean se înmuiară. Era prea târziu dacă îl eliberau a doua zi. Părinții lui vor afla! Chiar în acel moment îl aşteptau îngrijorați! Dar nu mai putea să plângă. Se pleoşti de tot. Auzi vag convorbirea telefonică.

— Girard?... Ce caută acolo?... Cum?... E beat mort?... Da, e tot aici... Nu!... Neagă, bineînțeles!... Stai puțin să-l întreb pe şefu'!

Se adresă comisarului:

— Girard întreabă ce să facă. Tânărul e beat mort... A comandat şampanie şi bea cu dansatoarea, care nu e mai trează decât el... îl arestăm?

Şeful se uită la Jean şi oftă.

— E destul unul... Nu! Să-l lase în pace... poate că va face o imprudență... Dar Girard să nu-l slăbească nici o clipă!... Să ne sune mai târziu...

Comisarul se instalase în singurul fotoliu din încăpere şi, cu ochii închişi, părea că doarme. Dar firicelul de fum care se ridica din pipă dovedea că nici vorbă nu putea fi de aşa ceva.

Un inspector trecea pe curat interogatoriul lui Jean Chabot. Altul se plimba prin încăpere, aşteptând cu nerăbdare să se facă ora trei ca să se poată duce la culcare. Se răcorise. Şi fumul părea rece. Tânărul nu dormea. Gândurile îi erau confuze. Stătea cu coatele pe masă, închidea ochii, îi deschidea, apoi îi închidea din nou. Şi, de fiecare dată când ridica pleoapele, vedea aceeaşi hârtie cu antet pe care era scris frumos cu litere cursive:

A fost întocmit proces-verbal domnului Joseph Dumourois, zilier, domiciliat la Flemalle-Haute, pentru furt de iepuri în dauna lui...

Restul era ascuns de mapa de birou. Sună telefonul. Inspectorul care se plimba ridică receptorul.

— Da... Bine!... Am înțeles!... O să-i spun! Aşa se distrează alții!...

Se apropie de şef.

— Era Girard... Delfosse şi dansatoarea au luat un taxi şi s-au dus la domiciliul ei, pe strada Regence... Au intrat amândoi... Girard stă de pază...

Prin ceata roşie care îi invada creierul, Jean îşi imagină camera dansatoarei, patul pe care îl văzuse desfăcut, pe Adele care se dezbrăca,
aprindea reşoul cu spirt...

— Tot nu ai nimic de spus? îl întrebă şeful, fără să se ridice din fotoliu.

Nu răspunse. Nu mai avea putere. Abia dacă înțelese că polițistul vorbea cu el.

Comisarul oftă şi îi zise inspectorului:

— Poți să pleci!... Dar lasă-mi şi mie puțin tutun...

— Credeți că veți reuşi ceva?

Şi privirea lui se îndreptă spre silueta întunecată a lui Jean, aplecată cu pieptul peste masă.

Comisarul dădu iar din umeri.

Iar în mintea lui Chabot se căscă o gaură adâncă. O gaură neagră, mişunând de forme obscure, cu scânteieri roşii, care împânzeau totul fără să lumineze nimic. Ridică imediat capul auzind soneria insistentă. Văzu trei ferestre luminate de zorii palizi de afară, lămpi gălbui, apoi pe comisarul care se freca la ochi, îşi lua maşinal pipa stinsă de pe masă şi se apropia, cu picioarele amorțite, de telefon.

— Alo! Da!... Alo!... Da, Siguranța!... Ba nu, amice!... E aici... Cum?... Să vină să-l vadă dacă îi face plăcere...

Şi comisarul, cu gura cleioasă, îşi aprinse pipa, trase câteva fumuri amare şi se proțăpi în fata lui Chabot.

— Tatăl tău ți-a semnalat dispariția la comisariatul celei de-a VI-a divizii... Cred că va veni aici.

Razele soarelui se iviră brusc de după acoperişul unei case vecine, aprinzând parcă unul dintre geamuri, în timp ce oamenii de serviciu soseau cu găleți şi perii ca să facă curățenie. Un freamăt de voci venea dinspre piața aflată la două sute de metri, în fața primăriei. Primele tramvaie circulau claxonând, ca şi cum ar fi avut misiunea să trezească oraşul.

Jean Chabot, cu privirea tulbure, îşi trecu încet mâna prin păr.

27. VOL 3
CAPITOLUL 5

Răsuflarea răguşită încetă în momentul în care Delfosse deschise ochii şi se ridică brusc în capul oaselor, aruncând în jur o privire speriată. Perdelele camerei nu fuseseră lăsate şi becul electric încă mai ardea, amestecându-şi razele galbene cu lumina zilei. Dinspre stradă se auzea agitație de oraş în plină activitate.

Mai aproape, se auzea o respirație regulată. Era Adele, dezbrăcată doar pe jumătate, culcată pe burtă, cu capul în pernă. Corpul ei degaja o căldură jilavă. încă mai avea un picior încălțat şi tocul ascuțit intra în plapuma de mătase aurie.

Rene Delfosse se simțea rău. Cravata îl sugruma. Se ridică după apă şi găsi în carafă, dar nu văzu nici un pahar. Bău cu lăcomie lichidul călduț, direct din recipient, privindu-se în oglinda de la toaletă. Creierul îi funcționa cu încetineală. Amintirile îi veneau în minte pe rând şi cu multe goluri. De exemplu, nu-şi amintea deloc cum ajunsese în camera aceea. Se uită la ceas. Se oprise, dar rumoarea de afară îi spunea că era cel puțin nouă dimineața. Banca din față se deschisese.

— Adele!... Trebuie să vorbim...

— Adele!... o strigă el ca să alunge singurătatea.

Ea se mişcă, se întoarse pe o parte, cu genunchii la piept, dar nu se trezi. Se uita la ea fără fiorul dorinței. Poate că, în acel moment, corpul alb al femeii îl dezgusta puțin! Ea deschise un ochi, dădu din umeri şi adormi la loc. Pe măsură ce-şi venea în fire, Delfosse devenea tot mai nervos. Privirea lui prea mobilă nu se oprea nicăieri. Se apropie de fereastră şi îl recunoscu pe inspectorul de poliție, care se plimba pe trotuarul din față fără să-şi ia ochii de la usă.

— Adele... Trezeşte-te, pentru Dumnezeu!

Îi era frică, rău de tot! Îşi luă haina de pe podea şi, după ce o îmbrăcă, îşi pipăi buzunarele. Nu mai avea nici un ban. Bău din nou, iar apa cădea prea grea, prea fadă, în stomacul suferind. O clipă crezu că va voma, că asta îl va uşura, dar nu reuşi.

Dansatoarea dormea mai departe, cu părul răvăşit şi faţa lucitoare. Un somn în care părea că se cufundă cu încăpăţânare. Delfosse îşi puse pantofii, apoi zări pe masă geanta fetei. Atunci, îi veni o idee. Se duse la fereastră să se asigure că poliţistul mai era încă afară. Apoi aşteptă ca răsuflarea dansatoarei să devină mai calmă. Deschise geanta fără să facă zgomot. Claie peste grămadă, împreună cu rujul de buze, pudra şi nişte scrisori vechi, găsi cam nouă sute de franci, pe care îi băgă în buzunar.

Adele nu se mişcase. Se îndreptă în vârful picioarelor spre uşă. Coborî scara, dar, în loc să iasă în stradă, se îndreptă spre curte. Era curtea băcăniei, plină de lăzi şi de butoaie. O poartă mare se deschidea spre o altă stradă, unde aşteptau câteva camioane.

Delfosse fu nevoit să facă un efort ca să nu o ia la fugă. După o jumătate de oră, ajungea, lac de transpiraţie, în faţa gării Guillemins.

Inspectorul Girard dădu mâna cu colegul care se apropia de el.

— Ce s-a întâmplat?

— Comisarul cere să-i aduci pe băiat şi pe dansatoare. Uite mandatele.

— Celălalt a mărturisit?

— Neagă! De fapt, înşiră o poveste cu nişte bani furaţi de prietenul său dintr-un magazin de ciocolată. E acolo şi tatăl lui. O situaţie cam tristă...

— Vii cu mine?

— Şefu' n-a spus nimic în privinţa asta... De ce nu?

Intrară în imobil şi bătură la uşa camerei. Nu le răspunse nimeni. Atunci, inspectorul Girard apăsă pe clanţă şi uşa se

deschise. Ca şi cum ar fi simțit pericolul, Adele se trezi brusc, se ridică pe coate şi întrebă cu o voce mahmură:

— Ce-i?

— Poliția! Am un mandat de aducere pentru amândoi.

— Pe toți dracii! Unde e tânărul?

Îl căută şi ea cu privirea, lăsând picioarele să-i alunece jos din pat. Un fel de instinct o făcu să repereze geanta, şi dansatoarea se repezi spre obiectul deschis, căutând cu înfrigurare.

— Secătura! țipă ea. A fugit cu banii mei!

— Nu ştiați că a plecat?

— Dormeam... Dar o să mi-o plătească el!... Copiii ăştia de bani gata sunt toți nişte lichele !

Girard zărise o tabacheră din aur pe noptieră.

— A cui e?

— Probabil că el a uitat-o aici... Am văzut-o ieri seară în mâna lui...

— Îmbrăcați-vă!

— Sunt arestată?

— Am un mandat de aducere pentru o anume Adele Bosquet, de profesie dansatoare.

Presupun că dumneata eşti?

— Bine!

Nu intră în panică. Prima ei grijă nu părea să fie această arestare, ci furtul banilor. în timp ce-şi aranja părul, repetă de două-trei ori:

— Secătura!... Şi eu dormeam liniştită!...

Cei doi polițişti se uitară în jur ca nişte cunoscători, schimbând priviri cu subînțeles.

— Credeți că o să mă țină mult? mai întrebă ea. Pentru că atunci mi-aş lua nişte lenjerie de schimb...

— Habar n-avem! Noi am primit un ordin...

Ea dădu din umeri şi oftă:

— Din moment ce ştiu că n-am făcut nimic rău...

Şi, îndreptându-se spre uşă, spuse:

— Vă aştept... Aveți cel puțin o maşină?... Nu?... Atunci, prefer să merg singură... N-aveți decât să veniți în urma mea...

Îşi închise furioasă poşeta, pe care o luă cu ea, în timp ce inspectorul punea tabachera în buzunar. Când ajunseră afară, Adele se îndreptă singură spre birourile poliției, unde intră fără nici o ezitare, oprindu-se doar pe coridorul cel mare.

— Pe-aici! zise Girard. Un moment! Să-l întreb pe şef dacă...

O mişcare greşită. Ea intrase deja! Şi, imediat, îşi dădu seama de situație. Probabil că era aşteptată, pentru că nu se întâmpla nimic. Comisarul cu mustăți roşcate se plimba prin încăperea spațioasă. Cu coatele sprijinite de un birou, Chabot încerca să mănânce un sandvici care îi fusese adus. Iar tatăl lui stătea în picioare într-un colț, cu capul în jos.

— Şi celălalt?... întrebă şeful când o văzu pe

Adele intrând împreună cu Girard.

— A plecat! Probabil că a fugit pe uşa din dos! După spusele domnişoarei, i-a luat şi banii din geantă...

Chabot nu îndrăznea să se uite la nimeni. Lăsase jos sandviciul din care abia muşcase.

— Nişte lichele de toată frumusețea, domnule comisar!... Să mi se mai ceară mie să mă port frumos cu indivizii de felul ăsta!...

— Domol! Domol! Şi răspundeți doar la întrebările mele.

— Totuşi, mi-a luat toți banii!

— Vă rog să tăceți!

Girard îi vorbi comisarului cu glas scăzut şi îi dădu tabachera din aur.

— Spuneți-mi mai întâi cum a ajuns acest obiect în camera dumneavoastră. Presupun că îl cunoaşteți. Ați petrecut cu Grafopulos ultima lui seară. S-a folosit de mai multe ori de această tabacheră, remarcată de diferite persoane. El v-a dat-o?

Ea se uită la Chabot, apoi la comisar, şi răspunse:

— Nu!

— Atunci, ce caută la dumneavoastră?

— Delfosse...

Chabot ridică imediat capul, vru să se repeadă la ea şi bâigui:

— Nu-i adevărat... Ea...

— Te rog să stai jos!... Spuneaţi, domnişoară, că această tabacheră se afla în posesia lui Rene Delfosse. Vă daţi seama de gravitatea acestei acuzaţii?

— Ba bine că nu! răspunse ea rânjind. Şi el mi-a furat mie banii din geantă...

— Îl cunoaşteţi de mult timp?

— Să fie vreo trei luni... De când vine aproape în fiecare zi la Gai-Moulin cu acest individ... Nişte amărâţi!... Ar fi fost mai bine să mă feresc de ei... Dar ştiţi cum e... Sunt tineri!... Te odihneşte să stai cu ei la o parolă... Păi, mă purtam cu ei cum te-ai purta cu nişte colegi!... Şi, când îmi ofereau ceva de băut, aveam totdeauna grijă să nu comande ceva prea scump...

Dansatoarea avea o privire dură.

— Aţi fost amanta lor?

Ea pufni cu dispreţ.

— Nici măcar!... Probabil că asta voiau... Dar se-nvârteau în jurul cozii, fără să îndrăznească să spună... Veneau la mine acasă, pe rând, sub diferite pretexte, ca să se uite când mă îmbrăcam...

— În seara crimei, aţi băut şampanie cu Grafopulos. V-aţi înţeles să plecaţi cu el după închiderea localului?

— Drept cine mă luaţi?... Sunt dansatoare...

— Mai exact, animatoare... Ştim ce înseamnă asta... Aţi plecat cu el?

— Nu!

— V-a făcut propuneri?

— Da şi nu. Mi-a spus să vin la hotelul lui, nici nu mai stiu unde. Nu l-am luat în seamă...

— Dar n-aţi plecat singură.

— Aşa e. Când am ajuns în prag, un alt client, pe care nu-l cunosc, probabil un francez, m-a întrebat unde se află piața Saint-Lambert. I-am spus că merg şi eu în aceeaşi direcție. M-a însoțit o bucată de drum, după care mi-a spus busc: „Mi-am uitat tutunul la bar…” Şi s-a întors…

— Un bărbat foarte corpolent?

— Exact!

— V-ați dus direct acasă?

— Ca în fiecare noapte.

— Şi ați aflat de crimă a doua zi, din ziare?

— Acest tânăr era la mine… El mi-a spus…

Chabot vrusese deja să intervină de două-trei ori, dar comisarul îl potolise cu o privire.

Tatăl stătea tot în picioare, în acelaşi loc.

— Nu ştiți nimic despre asasinat?

Ea nu răspunse imediat.

— Vorbiți! Chabot a mărturisit că în seara aceea, împreună cu prietenul lui, s-a ascuns pe scara pivniței de la Gai-Moulin.

Ea râse sfidător.

— Pretinde că nu voiau decât să ia banii din casă. Când au intrat în sală, cam la un sfert de oră după închiderea localului, ar fi zărit cadavrul lui Grafopulos…

— Serios!

— Cine credeți că ar fi putut să comită crima? Stati! Ne aflăm în fata unui număr mic de vinovați posibili. Mai întâi, Genaro, patronul localului, care pretinde că a plecat imediat după dumneata, împreună cu Victor. El spune că Grafopulos ieşise deja.

Ea dădu din umeri, în timp ce Chabot o privea cu un aer dur şi totodată rugător.

— Nu credeți în vinovăția lui Genaro sau a lui Victor?

— E o prostie! răspunse ea cu indiferență.

— Rămâne clientul necunoscut, pe care pretindeți că l-ați însoțit câte va momente. Ar fi putut să se întoarcă, singur sau cu dumneata…

— Şi cum ar fi intrat?

— Sunteți de destul timp de-a casei ca să vă fi procurat o cheie falsă!

Adele dădu iar din umeri.

— Totuşi, Delfosse avea tabachera! replică ea. Şi el era ascuns!

— Nu-i adevărat! Tabachera era la tine ieri la prânz! strigă Chabot. Am văzut-o! Jur!...

Ea repetă:

— Delfosse o avea.

Vacarmul de o clipă al vocilor a fost întrerupt de sosirea unui agent, care îi vorbi în şoaptă comisarului.

— Adu-l înăuntru!

În încăpere intră un burghez de vreo cincizeci de ani, cu o burtă mare pe care se lăfăia un lanț gros de ceas. Simțea nevoia să ia un aer demn, chiar solemn.

— Mi s-a cerut să trec pe-aici..., începu el, privind în jur cu uimire.

— Dumneavoastră sunteți, domnule Lasnier! interveni comisarul. Vă rog să luați loc. Mă veți scuza că v-am deranjat, dar aş vrea să ştiu dacă, în cursul zilei de ieri, ați observat că lipseşte o anumită sumă din casa de bani.

Negustorul de ciocolată de pe strada Leopold făcu ochii mari şi repetă:

— Din casa mea de bani?...

Şi domnul Chabot-tatăl îl privi cu spaimă, ca şi cum de răspunsul acelui om avea să depindă părerea lui despre toată povestea.

— Presupun că dacă cineva ar lua, să zicem, două mii de franci, s-ar observa?

— Două mii de franci?... Zău, nu înțeleg nimic...

— N-are importanță! Răspundeți la întrebarea mea! Ați constatat o lipsă din casă?

— Deloc!

— Ați primit ieri vizita nepotului dumneavoastră?

— Stați puțin... Da, cred că a trecut pe la mine, cum i se întâmplă din când în când... Nu atât ca să mă vadă, cât ca să se aprovizioneze cu ciocolată...

— N-ați observat niciodată că nepotul dumneavoastră băga mâna în casa de bani?

— Domnule!

Negustorul de ciocolată era indignat şi părea că îi ia pe ceilalți drept martori la ofensa adusă familiei sale.

— Cumnatul meu este destul de bogat ca să-i dea fiului său tot ce are nevoie...

— Scuzați-mă, domnule Lasnier. Vă mulțumesc...

— Asta e tot ce voiați să-mi...

— Da, asta e tot ce voiam să vă întreb!

— Dar ce vă face să credeți?...

— Deocamdată, nu pot să vă spun nimic... Girard... Condu-l pe domnul Lasnier...

Şi comisarul începu să se plimbe din nou prin încăpere, în timp ce Adele întreba cu obrăznicie:

— Mai e nevoie de mine aici?

El o privi într-un mod destul de grăitor ca să o facă să tacă. Şi, timp de mai bine de zece minute, domni tăcerea. Probabil că aştepta ceva sau pe cineva. Domnul Chabot nu îndrăznea să fumeze şi nici să-şi privească fiul. Se simțea stingherit ca un pacient sărac în anticamera unui mare medic.

Jean îl urmărea cu privirea pe comisar şi, de fiecare dată când acesta trecea pe lângă el, ar fi vrut să-i vorbească.

În sfârşit, pe coridor se auziră paşi şi cineva bătu la uşă.

— Intră!

În încăpere pătrunseră doi bărbați: Genaro, mic şi solid, purtând un costum deschis la culoare cu gaică la spate, şi Victor, pe care Chabot nu-l văzuse niciodată în ținută de oraş şi care, îmbrăcat în negru, avea aerul unui cleric.

— Am primit convocarea dumneavoastră acum o oră şi..., începu italianul cu volubilitate.

— Ştiu! Ştiu! Spuneți-mi mai curând dacă, noaptea trecută, ați văzut tabachera lui Grafopulos în mâna lui Rene Delfosse.

Genaro făcu o reverență ca să se scuze.

— Eu nu mă ocup prea mult de clienți, dar Victor ar putea să vă spună...

— Foarte bine! Atunci, răspunde dumneata!

Jean Chabot îl privea pe chelner drept în ochi. Respira cu putere. Dar Victor lăsă pleoapele în jos cu un aer mucalit şi murmură:

— N-aş vrea să le fac rău acestor tineri, care au fost totdeauna foarte amabili cu mine. Dar presupun că trebuie să spun adevărul, nu?

— Răspunde cu da sau nu!

— Ei bine, da!... O avea... Chiar l-am sfătuit să fie prudent...

— Nu mai spune! exclamă indignat Jean. Asta e culmea! Nu ți-e ruşine, Victor?... Domnule comisar...

— Linişte! Spune-mi acum ce crezi despre situația pecuniară a acestor tineri.

Iar Victor, stânjenit, oftă şi răspunse, parcă cu regret:

— Sigur, îmi datorau tot timpul bani... Şi nu doar prețul consumațiilor!... Li se întâmpla să-mi ceară să-i împrumut cu sume mici...

— Ce impresie ți-a făcut Grafopulos?

— Un străin bogat aflat în trecere. Aceştia sunt cei mai buni clienți. A comandat imediat şampanie, fără să întrebe cât costă. Şi mi-a dat cincizeci de franci bacşiş...

— Şi ai zărit câteva bancnote de o mie de franci în portofelul lui...

— Da... Era doldora de bani... Mai ales de bancnote franțuzeşti... Nu bani belgieni...

— E tot ce-ai remarcat?

— Avea o perlă foarte frumoasă la cravată.

— În ce moment a plecat?

— La puțin timp după Adele, care însoțea un alt client. Unul gras, care a băut doar bere şi mi-a dat douăzeci de franci bacşiş. Un francez.

Fuma tutun cenuşiu.

— Ai rămas singur cu patronul?

— Cât am stins lămpile şi am închis uşa.

— Şi te-ai dus direct acasă?

— Ca totdeauna! Domnul Genaro s-a despărțit de mine în capătul străzii Haute-Sauveniere, unde locuieşte.

— Dimineață, când ți-ai luat serviciul în primire, n-ai văzut dezordine în sală?

— Nimic... Nu era sânge nicăieri... Femeile de serviciu erau acolo şi le-am supravegheat...

Genaro asculta distrat, ca şi cum toate astea nu l-ar fi privit pe el. Comisarul îl întrebă:

— Este adevărat că, în general, lăsați încasările făcute în fiecare seară în sertarul casei de bani?

— Cine v-a spus asta?

— N-are importanță! Răspundeți la întrebare.

— Nicidecum! Iau banii cu mine, mai puțin mărunțişul.

— Adică?

— Cam cincizeci de franci în monede, pe care îi las în sertar.

— Dar nu-i adevărat! răcni pur şi simplu Jean Chabot. De zece, de douăzeci de ori l-am văzut ieşind şi lăsând...

Şi Genaro:

— Cum? El spune că...?

Părea sincer mirat. Se întoarse spre tânăra femeie.

— Să spună şi Adele.

— Bineînțeles!

— Totuşi, nu înțeleg cum pot să spună aceşti tineri că au văzut cadavrul în interiorul localului. Grafopulos a plecat înaintea mea. Nu avea cum să se întoarcă. Crima a fost comisă afară, nu ştiu unde... Regret că trebuie să fiu atât de categoric. Şi ei sunt clienții mei... Ba chiar îi simpatizam... Cea mai bună dovadă e că îi serveam pe datorie. Dar adevărul e adevăr şi cazul este destul de grav ca să...

— Vă mulțumesc!

Urmă un moment de ezitare. Apoi Genaro întrebă:

— Pot să plec?

— Da, şi chelnerul! Dacă va mai fi nevoie, o să vă anunț.

— Sper că nu există vreo obiecție ca localul să rămână deschis?

— Nici una!

— Şi eu? întrebă Adele.

— Puteți pleca acasă!

— Sunt liberă?

Comisarul nu răspunse. Era preocupat. Mângâia cu încăpățânare vatra pipei. După plecarea celor trei, se simți un fel de gol. Nu mai rămăseseră decât comisarul, Jean Chabot şi tatăl său. Şi toți tăceau.

Domnul Chabot vorbi primul. Ezită îndelung, apoi tuşi şi începu:

— Scuzați-mă... Dar chiar credeți...?

— Ce? replică celălalt, ursuz.

— Nu ştiu... Mi se pare...

Şi schiță un gest ca să completeze gândul neclar. Un gest vag care însemna: „Mi se pare că în toată povestea asta ceva nu-i prea clar, prea limpede... E ceva echivoc...”

Jean se ridicase în picioare. Îşi recăpătase o parte din energie. îndrăzni să-şi privească tatăl.

— Toți mint! rosti el cu claritate. Jur! Mă credeți, domnule comisar?

Nici un răspuns.

— Mă crezi, tată?

Mai întâi, domnul Chabot întoarse capul în altă parte. Apoi bâigui:

— Nu stiu...

În cele din urmă, ascultându-şi bunul-simț, adăugă:

— Ar trebui găsit francezul despre care vorbesc toți.

Comisarul era probabil nehotărât, căci se plimba prin încăpere cu paşi mari, de om nervos.

— În orice caz, Delfosse a dispărut! bombăni el, mai mult pentru sine decât pentru cei de fată.

Se plimbă în continuare, apoi, după un timp, zise:

— Şi doi martori afirmă că tabachera se afla în posesia lui!

Se plimba mai departe, continuându-şi gândul:

— Şi voi vă aflaţi amândoi în pivniţă!... Şi noaptea trecută aţi încercat să aruncaţi în closet bancnote de o sută de franci... Şi...

Se opri şi se uită pe rând la fiecare.

— Până şi negustorul de ciocolată spune că nu-i lipsesc bani din casă!

Ieşi, lăsându-i singuri. Dar nu profitară de această ocazie. Când se întoarse, tatăl şi fiul erau amândoi în acelaşi loc în care îi lăsase, la cinci metri unul de altul, fiecare închis într-o tăcere încăpăţânată.

— Asta e! Am telefonat judecătorului de instrucţie! De acum înainte, el conduce ancheta! Nici nu vrea să audă de punere în libertate provizorie. Dacă vreţi să cereţi ceva, adresaţi-vă judecătorului de Conninck...

— Frangois?

— Cred că aşa îl cheamă.

Iar tatăl, cu glas scăzut, ruşinat, murmură:

— Am fost colegi de liceu.

— Ei bine, mergeţi la el, dacă credeţi că foloseşte la ceva. Dar mă îndoiesc, pentru că-l cunosc! Deocamdată, mi-a dat dispoziţie să-l trimit pe fiul dumneavoastră la închisoarea Saint-Leonard...

Aceste cuvinte răsunară sinistru. Până în acel moment nu fusese luată nici o hotărâre definitivă. Închisoarea Saint-Leonard ! O clădire neagră, îngrozitoare, care urâţea un întreg cartier, în faţa podului Maguin, cu turnuleţele ei din Evul Mediu, cu ferestruicile din ziduri şi gratiile de fier...

Jean, foarte palid la faţă, tăcea.

— Girard!... strigă comisarul, deschizând uşa. Ia doi agenţi, maşina...

Era de ajuns. Aşteptară.

— Nu e nimic rău dacă vă duceţi la domnul de Conninck! se adresă comisarul domnului Chabot, ca să spună şi el ceva. Din moment ce aţi fost colegi de şcoală...

Dar gândul i se citea limpede pe față: făcea clar diferența între magistrat, fiu de magistrați, înrudit cu cele mai importante notabilități ale oraşului, şi contabil, al cărui fiu mărturisea că vrusese să spargă un local de noapte.

— E gata, şefule! zise inspectorul. Trebuie să...

Ceva lucea în mâinile lui. Comisarul dădu din umeri afirmativ. Urmă un gest ritual, atât de rapid, încât tatăl nu-şi dădu seama decât la sfârşit. Girard apucase mâinile lui Jean. Se auzise un pocnet metalic.

— Pe-aici!

Cătuşele! Şi doi agenți în uniformă care aşteptau afară, lângă maşină! Jean făcu câțiva paşi. Se putea crede că va pleca fără să spună nimic. Totuşi, la uşă, se întoarse. Glasul lui abia. mai putea fi recunoscut.

— Îți jur, tată!

— Auziți, în legătură cu pipele. M-am gândit în dimineața asta că, dacă am comanda trei duzini...

Era inspectorul cu pipele, care intrase fără să vadă nimic. Apoi zări brusc spatele tânărului, o mână, lucirea cătuşelor şi se întrerupse.

— Gata?

Dar gestul lui voia să spună: „îl închidem?" Comisarul i-l arătă pe domnul Chabot, care se aşezase pe scaun, îşi prinsese capul cu amândouă mâinile şi plângea ca o femeie.

Celălalt continuă să vorbească cu glas scăzut:

—... Găsim noi cum să plasăm cealaltă duzină la secții... La prețul ăsta!...

Se auzi zgomotul unei portiere, apoi scrâşnetul demarorului.

Comisarul, jenat, îi zise domnului Chabot:

— Ştiți... Nu-i o situație definitivă...

Minți:

— ... şi mai ales dacă sunteți prieten cu domnul de Conninck!

Iar tatăl, resemnat, schiță un zâmbet stins de mulțumire.

28. VOL 3
CAPITOLUL 6

Ziarele locale, apărute la ora unu, aveau pe prima pagină titluri de senzație. Gazette de Liege, ziarul conformist, spunea:

Cazul cufărului de răchită.
Crima a fost comisă de doi tineri desfrânați.

Wallonie socialiste spunea, la rândul ei:

Crima a doi tineri burghezi.

Era anunțată arestarea lui Chabot, precum şi fuga lui Delfosse. Casa din strada Legii fusese deja fotografiată. Şi se putea citi:

„... Imediat după întrevederea patetică pe care a avut-o cu fiul său la sediul Siguranței, domnul Chabot s-a închis în casă şi a refuzat orice declarație. Doamna Chabot, foarte zdruncinată, a căzut la pat...”
„... Am putut să stăm de vorbă cu domnul Delfosse în momentul când se întorcea de la Huy, unde are câteva uzine. Este un bărbat energic, de vreo cincizeci de ani, a cărui privire limpede nu se tulbură niciodată. A primit lovitura cu calm. Nu crede în vinovăția fiului său şi anunță că are intenția să se ocupe personal de acest caz...”
„... La închisoarea Saint-Leonard, ni s-a spus că Jean Chabot e foarte calm. Aşteaptă vizita avocatului său înainte de a se prezenta în fața judecătorului de instrucție de Conninck, care a preluat acest caz...”

Strada Legii era calmă, ca de obicei. Copiii intrau în curtea şcolii, unde se jucau aşteptând să înceapă orele de clasă. Printre pietrele din pavaj crescuseră smocuri de iarbă, iar o femeie, cam în dreptul numărului 48, îşi spăla pragul cu o perie din pir uscat. Nu se auzeau decât loviturile rare pe nicovala unui fierar care prelucra cupru.

Dar uşile se deschideau mai des ca de obicei. Cineva scotea capul şi arunca o privire spre numărul 53. Apoi schimba câteva cuvinte cu altcineva de la altă uşă.

— E posibil să fi făcut una ca asta?!... E încă un copil... Când mă gândesc că până nu demult încă se juca pe trotuar cu ai mei...

— Eu i-am spus soţului meu, după ce l-am văzut de două ori întorcându-se acasă beat... La vârsta lui!...

Soneria răsuna pe coridorul familiei Chabot aproape din sfert în sfert de oră. Deschidea studenta poloneză.

— Domnul şi doamna Chabot nu sînt acasă..., spunea ea cu un accent puternic.

— Gazette de Liege... Vreţi să le transmiteţi că...

Şi reporterul îşi rupea gâtul ca să zărească ceva în interior. Distingea vag bucătăria şi spatele unui bărbat aşezat pe scaun.

— Nu e cazul... Nu sunt aici...

— Totuşi...

Fata închidea usa. Jurnalistul se mulţumea să pună întrebări vecinilor.

Un ziar publică un subtitlu care se deosebea de celelalte:

Unde este bărbatul lat în spate?

După care scria:

„Până acum, toată lumea pare să creadă în vinovăţia lui Delfosse şi Chabot. Fără să vrem a le lua apărarea şi respectând obiectivitatea faptelor, ne este totuşi permis să ne

mirăm de dispariția unui martor important: clientul lat în spate care se afla la Gai-Moulin în noaptea crimei.

După spusele chelnerului, ar fi un francez, care a fost zărit pentru prima şi ultima oară în acea seară. Să fi părăsit deja oraşul? Preferă oare să nu fie interogat de poliție? Poate că pista nu este deloc de neglijat şi, în cazul în care cei doi tineri ar fi nevinovați, probabil că din această direcție va veni rezolvarea.

De altfel, credem că putem afirma că domnul comisar Delvigne, care continuă ancheta în strânsă colaborare cu judecătorul de instrucție, a dat ordinele necesare brigăzii de supraveghere a hotelurilor şi poliției de supraveghere a drumurilor publice pentru ca misteriosul client de la Gai-Moulin să fie găsit...”

Ziarul apăru cu puțin înainte de ora două.

La trei, un bărbat corpolent, cu obrajii atinşi de cuperoză, se prezenta la poliție, întreba de domnul Delvigne şi declara:

— Sunt directorul hotelului Moderne, de pe strada Pont-d'Avroy. Am citit în ziar şi cred că pot să vă dau informații despre bărbatul pe care îl căutați.

— Francezul?

— Da. Şi despre victimă. în general, nu dau atenție la tot ce scriu ziarele şi de aceea mi-am dat seama atât de târziu de ceea ce vă voi spune... Păi... în ce zi suntem?... Vineri... Asta a fost miercuri... Miercuri s-a comis crima, nu-i aşa?... Nu eram aici... Mă dusesem la Bruxelles cu nişte treburi... A venit un client, cu un accent străin foarte puternic, având ca bagaj doar o valijoară din piele de porc... A cerut o cameră mare cu ferestrele spre stradă şi a urcat imediat... După câteva minute, un alt client lua o cameră vecină... De obicei, punem clientul să completeze fişa la sosire... Nu stiu de ce acum s-a făcut altfel...

M-am întors la miezul nopții. Am aruncat o privire la panoul cu chei... „Aveți fişele?” am întrebat-o pe casieră. „Mai puțin pentru doi călători, care au părăsit hotelul imediat după

sosire.” Joi dimineața, doar unul singur se întorsese. Nu mi-am făcut griji de celălalt, zicându-mi că o fi fost la vreo întâlnire galantă.

În cursul zilei, nu am avut ocazia să-l văd pe bărbatul respectiv, iar în această dimineață mi s-a spus că achitase nota de plată şi că plecase.

Când casiera i-a cerut să completeze fişa, bărbatul a dat din umeri, mormăind că nu mai era nevoie.

— Staţi puţin! interveni comisarul. Acesta corespunde semnalme-ntelor bărbatului lat în spate?

— Da... A plecat cu geanta lui de călătorie pe la ora nouă...

— Şi celălalt?

— Pentru că tot nu se întorsese, am avut curiozitatea să intru în cameră cu dublura cheii, pe care suntem obligaţi să o avem pentru cazurile urgente. Şi pe valijoara din piele de porc am citit un nume gravat: Efraim Grafopulos. Aşa am aflat că individul găsit în cufărul de răchită fusese clientul meu...

— Dacă înţeleg bine, au sosit miercuri după-amiază, cu câteva ore înainte de crimă, unul după altul. în fond, ca şi cum ar fi coborât din acelaşi tren.

— Da! Din rapidul de Paris.

— Şi au ieşit din hotel seara unul după altul.

— Fără să fi completat fişele!

— Doar francezul s-a întors şi în dimineaţa asta a dispărut.

— Exact! Aş prefera, dacă este posibil, să nu văd publicat în ziare numele hotelului, pentru că sunt clienţi pe care povestea asta îi tulbură. Numai că, la aceeaşi oră, unul dintre chelnerii de la Moderne povestea exact acelaşi lucru unui jurnalist. Şi la cinci, în ultimele ediţii ale tuturor ziarelor, se putea citi:

Ancheta ia o nouă întorsătură.

Omul lat în spate să fie asasinul?

Era o zi frumoasă. Viaţa îşi urma cursul pe străduţele însorite ale oraşului. Peste tot, agenţii de poliţie încercau să-l descopere printre trecători pe francezul căutat. La gară, un inspector stătea îndărătul fiecărui funcţionar care vindea

bilete şi călătorii erau examinați cu mare atenție. Pe strada Pot-d'Or, un camion descărca în față la Gai-Moulin lăzi cu şampanie, care erau coborâte treptat în pivniță, trecând prin sala localului, unde domnea o umbră răcoroasă.

Genaro supraveghea treaba, în cămaşă, cu țigara între buze. Dădea din umeri când vedea trecătorii oprindu-se şi murmurând înfiorați:

— Aici e!...

Încercau să vadă în interior, în penumbră, unde nu se zăreau decât banchetele de pluş grena şi mesele de marmură. La nouă, lămpile au fost aprinse şi oamenii din orchestră au început să-şi acordeze instrumentele. La nouă şi un sfert, şase jurnalişti se aflau la bar, unde discutau cu însuflețire. La nouă şi jumătate, sala era mai mult de jumătate plină, ceea ce nu se întâmpla nici măcar o dată pe an. Se aflau acolo nu doar toți tinerii care frecventau localuri de noapte şi de dans, ci şi persoane serioase, care puneau pentru prima dată în viață piciorul într-un loc rău famat. Toți voiau să vadă. Nimeni nu dansa.

Se uitau pe rând la patron, la Victor, la dansatorul profesionist. Unii se îndreptau invariabil spre toaletă, ca să privească faimoasa scară de la pivniță.

— Mai repede! Mai repede! îi zorea Genaro pe chelnerii care nu-şi mai vedeau capul de treabă.

Apoi făcu semn orchestrei şi întrebă cu glas scăzut o femeie:

— N-ai văzut-o pe Adele? Ar trebui să sosească!

Căci Adele era marea atracție. Mai cu seamă pe ea doreau curioşii să o privească mai bine.

— Atenție! şopti un jurnalist la urechea unui confrate. Sunt aici...

Şi arătă spre doi bărbați care ocupau o masă lângă draperia de catifea. Comisarul Delvigne bea bere, a cărei spumă îi rămânea în mustața roşcată. Alături de el, inspectorul Girard se uita cu atenție la fiecare consumator.

La zece, atmosfera era caracteristică. Gai-Moulin nu mai era cel de toate zilele, cu cei câțiva clienți regulați şi călătorii aflați

în căutarea unei companii de o seară. Mai ales datorită prezenței jurnaliştilor, totul amintea de marile procese de la Curtea cu Juri, dar şi de o mare seară de gală.

Se aflau acolo aceiaşi oameni. Nu doar reporterii, ci şi cronicarii. Un director de ziar venise personal. Apoi toți cei care aveau obiceiul să se regăsească în marile cafenele, chefliii, cum se mai spune încă în provincie, şi femeile frumoase. În stradă staționau vreo douăzeci de maşini.

Clienții se salutau de la o masă la alta. Se ridicau ca să dea mâna unii cu alții.

— Se va întâmpla ceva?

— Sst! Mai încet! Roşcovanul de colo e comisarul Delvigne. Dacă s-a deranjat să vină, înseamnă că...

— Care e Adele? Blonda aia durdulie?

— N-a venit încă!

Dar veni. Îşi făcu o intrare senzațională. Purta un mantou amplu de satin negru căptuşit cu mătase albă. Făcu câțiva paşi, se opri, se uită în jur, apoi, cu nonşalanță, se îndreptă spre orchestră şi întinse mâna dirijorului.

Flash! Un fotograf tocmai făcuse o poză pentru ziarul său, iar tânăra femeie ridică din umeri nepăsătoare, ca şi cum această popularitate i-ar fi fost indiferentă.

— Cinci porto, cinci!

Victor şi Joseph trudeau din greu. Se strecurau cu agilitate printre mese. Ai fi zis că era o sărbătoare, dar o sărbătoare unde fiecare venise ca să-i privească pe ceilalți. Dansatorii profesionişti se învârteau singuri pe ring.

— Nu-i chiar atât de ieşit din comun! zise o femeie, pe care soțul o ducea pentru prima dată într-un cabaret. Nu văd nimic condamnabil.

Genaro se apropie de polițişti.

— Scuzați-mă, domnilor. Aş vrea să vă cer un sfat. Putem face programul obişnuit?... Acum, Adele ar trebui să danseze...

Comisarul dădu din umeri, privind în altă parte.

— Ziceam asta ca să nu vă supăr...

Tânăra femeie era la bar, înconjurată de jurnaliştii care îi puneau întrebări.

— În concluzie, Delfosse v-a furat banii din geantă. Eraţi de mult timp amanţi?

— Nici măcar nu era amantul meu!

Era puţin stingheritä. Trebuia să facă un efort ca să facă faţă tirului tuturor privirilor.

— Aţi băut şampanie cu Grafopulos. Ce fel de om era?

— Un tip bine! Dar daţi-mi pace...

Se duse la vestiar, îşi scoase haina şi, puţin mai târziu, se apropie de Genaro.

— Dansez?

Patronul nu ştia. Se uita la toată acea mulţime cu un strop de îngrijorare, ca şi cum s-ar fi temut să nu fie copleşit.

— Mă întreb ce aşteaptă.

Ea aprinse o ţigară, se sprijini cu coatele de bar, privind în gol, fără să răspundă la întrebările pe care reporterii continuau să i le pună.

O cucoană grasă zise cu glas tare:

— E ridicol să plăteşti zece franci o limonadă! Nici măcar n-ai ce să vezi!

Totuşi, a fost ceva de văzut, dar numai pentru cei care cunoşteau personajele dramei. Angajatul în haină roşie de la uşă ridică, la un moment dat, draperia şi putu fi întrezărit un bărbat de vreo cincizeci de ani, cu mustaţa argintie, care se arătă surprins când văzu atât de multă lume.

Era tentat să dea înapoi. Dar privirea sa o întâlni pe cea a unui jurnalist care îl recunoscuse şi îi făcea semn cu cotul vecinului său.

Atunci intră, cu un aer degajat, scuturând scrumul ţigării. Se ţinea bine şi era îmbrăcat cu o eleganţă remarcabilă. Simţeai omul obişnuit cu traiul pe picior mare şi cu viaţa nocturnă.

Merse direct la bar şi se adresă lui Genaro:

— Dumneata eşti patronul localului?

— Da, domnule.

— Sunt domnul Delfosse! Se pare că fiul meu îți datora bani?

— Victor!

Şi Victor veni degrabă.

— Tatăl domnului Rene întreabă cât îți datora fiul său.

— Stați să mă uit în carnet... Domnul Rene singur sau domnul Rene şi prietenul său?... Hm!... O sută cincizeci şi şaptezeci şi cinci... Apoi zece şi cei o sută douăzeci de ieri...

Domnul Delfosse îi întinse o bancnotă de o mie de franci şi zise tăios:

— Ia-i pe toți!

— Mulțumesc, domnule! Mulțumesc frumos! Nu doriți să serviți ceva?

Dar domnul Delfosse se îndreptă spre ieşire fără să se uite la nimeni. Trecu pe lângă comisar, pe care nu-l cunoştea. Pe când trecea de draperie, atinse uşor un nou-venit, însă nu-i acordă nici o atenție şi urcă în maşină.

Totuşi, cel care intra avea să provoace marele eveniment al serii. Era un bărbat înalt, lat în spate, cu o față mare şi o privire calmă.

Adele, care îl văzu prima, poate pentru că se uita tot timpul la uşă, făcu ochii mari, foarte dezorientată. Nou venitul merse direct spre ea şi îi întinse mâna durdulie.

— Ce mai faceți?

Ea încercă să schițeze un zâmbet.

— Mulțumesc, bine! Dumneavoastră?

Jurnaliştii şuşoteau, privindu-l cu atenție.

— Pariu pe tot ce vrei că el e!

— N-ar veni aici în seara asta!

Vrând parcă să braveze, bărbatul scoase din buzunar un pachet de tutun cenuşiu şi începu să-şi umple pipa.

— O bere englezească! îi comandă el lui Victor, care tocmai trecea cu o tavă plină.

Victor dădu din cap afirmativ, îşi continuă drumul, trecu pe lângă cei doi polițişti şi le şopti rapid:

— El e!

Cum s-a răspândit vestea? Fapt e că într-un minut toate privirile erau îndreptate spre bărbatul lat în umeri care, sprijinit într-o fesă pe un taburet înalt de la bar, îşi bea berea englezească cu înghiţituri mici, privind asistenţa prin paharul aburit.

Genaro se văzu nevoit să pocnească de trei ori din degete ca orchestra să se hotărască să înceapă o nouă melodie. Chiar şi dansatorul profesionist, în timp ce-şi conducea partenera pe parchetul ceruit, nu-şi lua ochii de la necunoscut.

Comisarul Delvigne şi inspectorul îşi făceau mici semne. Jurnaliştii erau cu ochii pe ei.

— Mergem?

Se ridicară amândoi şi se apropiară de bar cu un mers nonşalant. Comisarul cu mustăţi roşcovane se rezemă în coate dinaintea bărbatului, în timp ce Girard trecu în spatele lui, gata să-l prindă de mijloc.

Orchestra continuă să cânte. Totuşi, toată lumea avu impresia că se lăsase o tăcere anormală.

— Mă scuzaţi! Aţi stat la hotelul Moderne?

Necunoscutul privi încruntat.

— Şi?

— Cred că aţi uitat să vă completaţi fişa.

Adele se afla la trei paşi, privindu-l ţintă pe necunoscut. Genaro făcu să sară dopul unei sticle de şampanie.

— Dacă nu aveţi nimic împotrivă, aş dori să veniţi s-o completaţi în biroul meu. Atenţie! Fără scandal!...

Comisarul Delvigne se uita la trăsăturile celui din faţa sa şi se întreba zadarnic ce anume îl impresiona la el.

— Mă urmaţi?

— O clipă...

Duse mâna la buzunar. Inspectorul Girard crezu că vrea să apuce o armă şi făcu stângăcia să scoată revolverul.

Oamenii se ridicară în picioare. O femeie ţipă de spaimă. Dar necunoscutul nu dorea decât să scoată bani mărunţi, pe care îi puse pe bar, zicând:

— Vă urmez!

Ieşirea nu fu nici pe departe discretă. Revolverul lui Girard îi speriase pe clienți care, altfel, probabil că ar fi format un zid viu la trecerea celor trei. Comisarul mergea în față, apoi venea necunoscutul, urmat de Girard, care se roşise tot din cauza mişcării sale greşite.

Un fotograf făcu o poză, declanşând blițul. O maşină aştepta în fața uşii.

— Vă rog să urcați...

Până la sediul poliției erau doar trei minute de mers. Inspectorii din schimbul de noapte jucau pichet şi beau bere, comandată de la o cafenea din apropiere.

Necunoscutul intră ca la el acasă, îşi scoase pălăria şi aprinse o pipă mare care se potrivea cu fața lui plină.

— Aveți actele la dumneavoastră?

Delvigne era nervos. Ceva nu-i plăcea deloc în povestea asta şi nu ştia ce.

— N-am nici un act!

— Unde ați lăsat valiza după ce ați părăsit hotelul Modernei

Comisarul îi aruncă o privire pătrunzătoare, care se încețoşă, pentru că acesta avea impresia că interlocutorul său se distra ca un copil.

— Habar n-am!

— Numele, prenumele, profesia, domiciliul...

— Alături e biroul dumneavoastră?

Se vedea o uşă care dădea spre un birou pustiu şi neluminat.

— Şi?

— Veniți!

Bărbatul lat în umeri intră primul, răsuci comutatorul şi închise usa.

— Comisarul Maigret, de la Poliția Judiciară din Paris! zise el, trăgând scurt din pipă. Dragul meu coleg, cred că am făcut treabă bună în seara asta. Şi văd că ai o pipă foarte frumoasă!

29. VOL 3
CAPITOLUL 7

— Sper că nu dau buzna jurnaliştii? încuie uşa, te rog! E mai bine să stăm de vorbă liniştiți.

Comisarul Delvigne îşi privea colegul cu acea considerație involuntară pe care o întâlneşti în provincie, dar mai ales în Belgia, față de tot ce vine de la Paris. în plus, era jenat de gafa făcută şi voia să se scuze.

— Nici vorbă! zise categoric Maigret. Voiam neapărat să fiu arestat! Merg şi mai departe: puțin mai târziu, o să pui să fiu dus la închisoare şi voi sta acolo cât timp va fi necesar. Inspectorii tăi trebuie să creadă şi ei în realitatea arestării mele.

Maigret nu se mai putu abține! Izbucni în râs, căci expresia de pe fața belgianului era tare caraghioasă. Se uita pe sub gene la Maigret, întrebându-se ce atitudine să ia. Se simțea că îi era teamă să nu fie ridicol. încerca zadarnic să-şi dea seama dacă celălalt glumea sau nu.

Râsul lui Maigret îl făcu şi pe Delvigne să izbucnească în râs.

— Ei! Hai! Te ții de glume! Să te bag la închisoare!... Ha! Ha!...

— Jur că vreau asta neapărat!

— Ha! Ha!...

Se ținu tare mult timp. Şi, când văzu că interlocutorul său vorbea serios, fu profund tulburat. Acum stăteau față în față. între ei se afla o masă înțesată de dosare. Din când în când, Maigret arunca o privire admirativă spre pipa din spumă de mare a colegului său.

— Ai să înțelegi..., îi zise el. îmi cer scuze că nu te-am anunțat mai devreme, dar vei vedea imediat că era imposibil. Crima a fost comisă miercuri, nu? Bun! Ei bine, luni mă

aflam în biroul meu, pe Quai des Orfevres, când mi s-a adus cartea de vizită a unui anume Grafopulos.

Ca de obicei, înainte de a-l primi, am telefonat la serviciul care se ocupă de străini, ca să obțin informații despre el. Nimic! Grafopulos abia sosise la Paris... în biroul meu, mi-a făcut impresia unui om momentan tulburat. Mi-a explicat că obişnuieşte să călătorească mult, că are motive să creadă că cineva vrea să-l omoare şi a sfârşit prin a mă întreba cât l-ar costa să fie păzit zi şi noapte de un inspector.

Fiind ceva obişnuit, i-am spus tariful. A insistat să aibă pe cineva foarte priceput; în schimb, a răspuns evaziv la întrebările mele despre pericolul care îl paşte şi despre posibilii săi duşmani. Mi-a dat adresa lui de la Grand-Hotel şi în aceeaşi seară i-am trimis un inspector.

A doua zi dimineață, am luat informații despre el. Ambasada Greciei mi-a răspuns că e fiul unui mare bancher din Atena şi că duce o viață de mare senior călătorind prin Europa. Pun prinsoare că l-ai luat drept un aventurier...

— Exact. Eşti sigur că...?

— Stai puțin ! Marți seară, inspectorul însărcinat cu protecția lui Grafopulos mi-a spus, uluit, că omul nostru şi-a petrecut timpul încercând să scape de el pe drum. Mici şiretlicuri cunoscute de toți, precum case cu două ieşiri, taxiuri luate unul după altul... Mi-a mai spus că Grafopulos a luat un bilet de avion spre Londra pentru miercuri dimineață. Trebuie să-ți mărturisesc că gândul unei plimbări la Londra, mai ales cu avionul, îmi surâdea tare mult, aşa că am preluat eu filajul.

Miercuri dimineață, Grafopulos a plecat de la Grand-Hotel, dar, în loc să se ducă la Le Bourget, a cerut să fie dus la Gara de Nord, unde a luat un bilet de tren spre Berlin...

Am călătorit în acelaşi vagon-salon. Nu ştiu dacă m-a recunoscut, dar nu mi-a adresat nici o vorbă. A coborât la Liege şi eu am coborât în urma lui. Şi-a luat o cameră la hotelul Moderne şi am ales şi eu o cameră vecină cu a lui. Am

luat masa de seară într-un restaurant din spatele Teatrului Regal.

— La Becassel zise domnul Delvigne, întrerupându-l. Se mănâncă bine acolo!

— Adevărat, mai ales rinichi ă la Liege! Am avut impresia că Grafopulos nu mai fusese niciodată la Liege. De la gară, a fost îndrumat spre hotelul Moderne. Şi cei de la hotel l-au trimis la Becasse. în fine, groom-ul de la restaurant i-a vorbit de Gai-Moulin.

— Unde ar fi ajuns aşadar din întâmplare! zise gânditor comisarul Delvigne.

— Mărturisesc că nu ştiu absolut nimic! Am intrat în cabaret la puțin timp după el. O dansatoare de la local se aşezase deja la masa lui, ceea ce e destul de normal. La drept vorbind, m-am plictisit îngrozitor, pentru că am oroare de aceste localuri de noapte. Prima dată, mi-am zis că o va lua pe femeie cu el. Când am văzut-o gata să plece singură, am însoțit-o o bucată de drum, cât să-i pun două-trei întrebări. Mi-a spus că era prima dată când îl vedea pe străin, că îi dăduse o întâlnire la care nu se va duce şi a adăugat că era un pisălog.

Asta a fost tot. M-am întors. Patronul localului ieşea împreună cu chelnerul. Mi-am zis că Grafopulos plecase cât lipsisem eu şi l-am căutat puțin pe străzile din apropiere. M-am dus până la hotel ca să mă conving că nu se întorsese. Când am revenit spre Gai-Moulin, uşile erau tot închise şi înăuntru era întuneric.

Pe scurt, un rezultat cum nu se poate mai negativ. Totuşi, nu am luat situația în tragic. Am întrebat un agent de poliție dacă mai erau localuri de noapte deschise. Mi-a spus de patru-cinci, pe care le-am vizitat conştiincios, fără să-l găsesc pe grecul meu.

— Extraordinar! murmură domnul Delvigne.

— Stai să vezi! Aş fi putut să vin aici şi să continuu ancheta în colaborare cu poliția din Liege. Dar, dat fiind că fusesem văzut la Gai-Moulin, am preferat să nu-l alarmez pe asasin. În

definitiv, există un număr foarte mic de posibili vinovați. Am început cu cei doi tineri, cărora le remarcasem imediat nervozitatea. Şi aşa am ajuns la Adele şi la tabachera mortului. Apoi ai bruscat lucrurile. Arestarea lui Jean Chabot. Fuga lui Delfosse. Confruntarea generală. Toate acestea le-am aflat din ziare.

Şi tot în ziare am citit că eram căutat ca un vinovat probabil. Şi atunci, am profitat!

— Ai profitat?

— Mai întâi o întrebare. Crezi în vinovăția celor doi puşti?

— Ca să fiu sincer…

— Bun! Văd că nu crezi. Nimeni nu crede, iar asasinul simte foarte clar că, dintr-un moment în altul, cercetările vor lua o altă direcție. În consecință, îşi ia măsuri de precauție, şi nu trebuie să contăm pe o mişcare imprudentă din partea lui. În schimb, există mari bănuieli împotriva bărbatului „lat în spate", cum spun ziarele.

Atunci, bărbatul lat în spate a făcut astfel încât să fie arestat, în împrejurări destul de teatrale. Pentru toată lumea, adevăratul vinovat a fost arestat în această seară! Această părere trebuie întărită. Mâine, oamenii vor afla că sunt la închisoarea Saint-Leonard şi că se speră că voi mărturisi curând.

— Chiar te duci la închisoare?

— De ce nu?

Domnul Delvigne nu se putea împăca cu acest gând.

— Bineînțeles, te vei mişca liber…

— Nici vorbă! Ba chiar îți cer să fiu trecut la regimul cel mai sever!

— Ciudate metode mai aveți la Paris!

— Deloc! Dar, după cum ți-am spus, vinovatul sau vinovații trebuie să se creadă în afara pericolului. Dacă există un vinovat…

De data aceasta, comisarul cu mustață roşcată tresări de-a binelea.

— Ce vrei să spui? Doar nu vrei să insinuezi că Grafopulos şi-a spart singur capul cu o bâtă, apoi s-a închis într-un cufăr de răchită ca să se transporte la Grădina Zoologică?

Ochii mari ai lui Maigret erau plini de naivitate.

— Parcă poți să ştii!

Şi, umplându-şi pipa, adăugă:

— Ar fi timpul să mă duci la închisoare. Mai înainte, poate că ar fi bine să ne înțelegem asupra câtorva puncte. Vrei să notezi?...

Vorbea cu simplitate. Ba chiar se simțea umilința în tonul folosit. Totuşi, lua pur şi simplu conducerea anchetei, fără să pară că face asta.

— Ascult...

1. Luni, Grafopulos cere protecția poliției pariziene.
2. Marți, încearcă să-i tragă clapa inspectorului însărcinat să vegheze asupra lui.
3. Miercuri, după ce a cumpărat un bilet de avion spre Londra, ia un bilet de tren spre Berlin şi coboară la Liege.
4. Nu pare să cunoască oraşul şi ajunge la Gai-Moulin, unde nu face nimic extraordinar.
5. În momentul în care eu ies însoțit de dansatoare, în cabaret sunt patru persoane: Chabot şi Delfosse, ascunşi pe scara pivniței; patronul şi Victor în sală.
6. Când mă întorc, patronul şi Victor pleacă şi închid uşile. Chabot şi Delfosse, după spusele lor, sunt tot înăuntru.
7. Tinerii pretind că ies din pivniță la un sfert de oră după închiderea localului şi că în acel moment Grafopulos este mort.
8. Dacă este adevărat, crima a putut fi comisă în timp ce o însoțeam o bucată de drum pe dansatoare. în acest caz, vinovații ar fi Genaro şi Victor.
9. Dacă nu este adevărat, crima a putut fi comisă în acel moment de Delfosse şi Chabot înşişi.
10. Chabot poate să mintă, caz în care nimic nu dovedeşte că drama a avut loc la Gai-Moulin.

11. Asasinul a putut să transporte el însuşi cadavrul, dar e posibil ca acest transport să fi fost asigurat de altcineva.

12. A doua zi, tabachera e la Adele, dar ea pretinde că i-a dat-o Delfosse.

13. Declarațiile făcute de Genaro, dansatoare şi Victor concordă, anulând mărturia lui Jean Chabot.

Maigret tăcu, trase de câteva ori din pipă, iar interlocutorul său îl privi cu nelinişte.

— E nemaipomenită!... murmură el.

— Ce-i nemaipomenită?

— Complexitatea acestui caz, când îl analizezi cu mai mare atenție.

Maigret se ridică.

— Haide la culcare! Paturile sunt bune la Saint-Leonard?

— Chiar vrei să mergi acolo...

— Apropo, aş vrea tare mult să mi se dea celula vecină cu cea a puştiului. Mâine îți voi cere probabil să mă confrunți cu el.

— Poate vom da de prietenul lui, Delfosse!

— Nu e important.

— Crezi că sînt scoşi definitiv din cauză?

Judecătorul nici nu vrea să audă de eliberarea lor. De fapt, poate că ar fi bine să-i spun adevărul în ceea ce te priveşte...

— Te rog, cât mai târziu posibil! Ce se întâmplă alături?

— Jurnaliştii, mai mult ca sigur! Va trebui să le dau o declarație. Cine să le spun că eşti?

— Fără identitate! Un necunoscut! Nu s-a găsit nici un act asupra mea...

Comisarul Delvigne încă nu-şi revenise de tot. Continua să se uite la Maigret cu coada ochiului, cu o nelinişte amestecată cu admirație.

— Nu înțeleg!

— Nici eu!

— Ai crede că Grafopulos a venit la Liege doar ca să fie omorât. De fapt, trebuie să-i anunț familia. Mă voi întâlni mâine dimineață cu consulul Greciei.

Maigret îşi luase melonul şi era gata de plecare.

— Ai grijă să nu te porți prea amabil cu mine în fața jurnaliştilor! îi recomandă el.

Celălalt deschise uşa. în biroul mare al inspectorilor, puteau fi văzuți vreo şase reporteri, strânşi în jurul unui om pe care domnul Delvigne îl recunoscu imediat.

Era directorul hotelului Moderne, care mai venise şi după-amiază. Omul vorbea cu vehemență jurnaliştilor şi aceştia îşi notau în carnețele. Deodată, întoarse capul, îl zări pe Maigret şi îl arătă cu degetul, făcându-se stacojiu la față.

— El e! exclamă directorul hotelului. Fără nici o îndoială!

— Ştiu! A mărturisit că a tras la hotelul dumneavoastră.

— A mărturisit şi că a luat cufărul?

Domnul Delvigne nu înțelese.

— Care cufăr?

— Păi, cufărul de răchită! Cu servitorii din zilele noastre, putea să treacă multă vreme până să bag eu de seamă...

— Explicați-mi.

— La fiecare etaj există, pe culoar, un cufăr de răchită în care se pune lenjeria murdară. Iar mai adineauri s-au întors rufele de la spălătorie, şi aşa mi-am dat seama că lipsea un cufăr: cel de la etajul trei. Am întrebat-o pe cameristă. A crezut, vezi Doamne, că fusese luat la reparat, pentru că nu se închidea bine capacul...

— Şi rufele?

— Asta e culmea! Rufele din el au fost găsite în cufărul de la etajul doi.

— Sunteți sigur că asasinul a folosit cufărul dumneavoastră pentru transportarea cadavrului?

— Am fost la morgă şi l-am văzut!

Gâfâia. Încă nu-i venea să creadă că era amestecat atât de tare în toată povestea aceea.

Dar cel mai emoționat era comisarul Delvigne, care nici măcar nu îndrăznea să întoarcă privirea spre Maigret. Uită de prezența jurnaliştilor şi de înțelegerea făcută.

— Ce zici de asta?

— Nu zic nimic, replică Maigret netulburat.

— Trebuie să vă spun, continuă directorul hotelului Moderne, că a putut foarte bine să iasă cu acel cufăr fără să fie văzut. Noaptea, ca să intri, trebuie să suni, iar portarul trage de cordon fără să se dea jos din pat. Dar, ca să ieşi, e destul să răsuceşti butonul.

Un jurnalist, care avea talente de desenator, schiță rapid fața lui Maigret, făcându-l cu obrajii căzuți şi o expresie cât se poate de suspectă.

Domnul Delvigne îşi trecu mâna prin păr şi bâigui:

— Vreți să intrați un moment în biroul meu?

Nu ştia unde să se uite. Un reporter îl întrebă:

— A mărturisit?

— Dă-mi pace!

Iar Maigret zise calm:

— Vă previn că nu voi mai răspunde la nici o întrebare...

— Girard! Adu maşina în fată!

— Nu trebuie să semnez declarația? vru să ştie directorul hotelului.

— Imediat...

Totul era vraişte. Doar Maigret îşi fuma grav pipa, privind, una după alta, persoanele prezente.

— Cătuşele? întrebă Girard, intrând.

— Da... Nu... Dumneata, vino pe-aici!

Era nerăbdător să fie singur în maşină alături de comisar. În timp ce maşina se deplasa pe străzile pustii, întrebă, aproape implorator:

— Ce înseamnă asta?

— Ce?

— Povestea cu acest cufăr. în fond, directorul te acuză că ai luat de la hotel un cufăr de răchită. Cufărul în care a fost găsit cadavrul!

— Şi mie mi s-a părut că asta insinua.

Acest „insinua” era de o ironie savuroasă, după afirmațiile pătimaşe ale directorului.

— Adevărat?

În loc să răspundă, Maigret comentă:

— În definitiv, acest cufăr a fost luat de Grafopulos sau de mine. Dacă l-a luat Grafopulos, trebuie să recunoşti că e ceva extraordinar! Un om care are grijă să-şi transporte propriul sicriu!...

— Scuză-mă... Dar, adineauri, când mi-ai spus cine eşti, nu m-am gândit să-ți cer... hm!... o dovadă a...

Maigret se scotoci prin buzunare. Apoi îi întinse însoțitorului său insigna de comisar.

— Da... îmi cer scuze... Cufărul ăsta...

Şi, brusc curajos, datorită întunericului care domnea în maşină, zise:

— Chiar dacă nu mi-ai fi cerut, ştii că as fi fost forțat să te arestez, după declarația făcută de acel om?

— Bineînțeles!

— Te aşteptai la o asemenea acuzație?

— Eu?... Nu!

— Şi crezi că Grafopulos a luat el însuşi cufărul?

— Încă nu cred nimic!

Domnul Delvigne, exasperat, roşu la față, tăcu şi se cuibări în coltul lui. La închisoare, termină foarte repede formalitățile de încarcerare, evitând să-şi privească însoțitorul în față.

— Te va conduce gardianul..., zise el în loc de rămas bun.

De altfel, curând avea să facă din asta o problemă de conştiință. Pe stradă, se întrebă dacă nu fusese prea rece cu colegul său.

„El însuşi mi-a cerut să mă port cu asprime !”

Da, dar nu când erau numai ei doi! În plus, asta se întâmpla înainte de declarația directorului hotelului Moderne. Oare Maigret, pentru că era de la Paris, se distra bătându-şi joc de el?

„În acest caz, cu atât mai rău pentru el...”

Girard aştepta în biroul său, unde citea alineatele dictate de comisarul Maigret.

— Facem progrese! zise el, cu automulțumire, la sosirea şefului.

— Ah! Ție ți se pare că facem progrese!

Girard făcu ochii mari din cauza tonului şefului său.

— Dar... această arestare... şi cufărul care...

— Cufărul care... Da!... Vorbeşte tu despre cufărul care... Cere telegraful la telefon!

Şi, când primi legătura, dictă următoarea telegramă:

Direcția Politiei Judiciare Paris,

Rog trimiteți urgent semnalmente detaliate şi dacă e posibil fişa dactiloscopică a comisarului Maigret.

Siguranța Liege.

— Ce înseamnă asta? îndrăzni să întrebe Girard.

Mai bine se lipsea! Comisarul îl privi cu duritate.

— Asta nu înseamnă nimic, ai înțeles? Asta înseamnă că m-am săturat de întrebările tale prosteşti!... Asta înseamnă că vreau să fiu lăsat în pace!... Asta înseamnă...

Apoi, dându-şi seama de ridicolul izbucnirii sale, termină brusc cu o singură literă:

— M...!

Pe urmă se închise în biroul său, singur cu cele treisprezece puncte ale listei comisarului Maigret.

30. VOL 3
CAPITOLUL 8

— Stai liniştit! zise tânăra durdulie, râzând strengăreşte. Or să ne vadă...

Apoi se ridică, se îndreptă spre geamul acoperit cu o perdea de dantelă şi întrebă:

— Aştepți trenul de Bruxelles?

Era o cafenea modestă, în spatele gării Guillemins. încăperea, destul de mare, era curată, pardoseala bine

spălată, iar mesele lăcuite cu grijă.

— Vino şi stai jos! murmură bărbatul aşezat în fata unei halbe de bere.

— O să fii cuminte?

Şi femeia se aşează, apucă mâna pe care bărbatul o lăsase pe banchetă şi o puse pe masă.

— Eşti comis-voiajor?

— După ce vezi asta?

— După nimic. Nu ştiu... Nu! Dacă nu stai liniştit, mă duc la uşă... Spune-mi mai bine ce bei... La fel ca prima dată? Şi eu la fel?...

Curățenia şi ordinea care domneau înăuntru, precum şi ceva care ținea mai mult de o casă obişnuită decât de un local public confereau cafenelei un aer echivoc. Tejgheaua era foarte mică, fără automat de bere, iar în spate abia dacă erau vreo douăzeci de pahare pe etajeră. Pe o masă, lângă fereastră, putea fi văzut un lucru de mână şi, ceva mai departe, un coş cu fasole verde pe care cineva începuse să o curețe de ațe.

Era curat şi mirosea a supă, nu a băutură. Când intrai, aveai impresia că violezi intimitatea unei familii. Femeia, care putea să aibă vreo treizeci şi cinci de ani, era atrăgătoare, cu o purtare decentă şi maternă totodată. Respingea tot timpul mâna pe care clientul timid o aşeza mereu pe genunchiul ei.

— În domeniul alimentației?

Deodată, ciuli urechea. O scară ducea direct din sală la primul etaj. Iar acolo, sus, se auzise zgomot, ca şi cum cineva s-ar fi ridicat.

— Mă scuzi o clipă?

Ascultă, apoi intră pe un coridor şi strigă:

— Domnule Henry!

Când se întoarse la client, acesta era neliniştit, derutat, cu atât mai mult cu cât un bărbat în cămaşă, fără guler, venea din partea din spate a cafenelei şi începea să urce fără zgomot scara. Un moment i se mai văzură doar picioarele, apoi dispăru totul.

— Ce-i?

— Nimic... Un tânăr care era beat ieri seară şi pe care l-am culcat sus...

— Şi... domnul Henry... e soţul tău?

Ea râse, ceea ce făcu să i se agite pieptul plin şi moale.

— El e patronul... Eu sunt numai chelneriță... Atenție... Zău că o să ne vadă...

— Totuşi... aş vrea...

— Ce?

Bărbatul se roşi la față. Nu mai ştia ce putea să-şi permită şi ce nu. Se uita cu ochi pofticioşi la femeia durdulie şi plină de viață de lângă dânsul.

— N-am putea să fim puțin singuri? şopti el.

— Eşti nebun?... Pentru ce? Aici e un local serios...

Se întrerupse şi trase din nou cu urechea. Sus se auzea o discuție. Domnul Henry răspundea cu o voce calmă şi severă cuiva care îi făcea reproşuri vehemente.

— Un puştan..., îi explică femeia durdulie. Să-i plângi de milă!... N-are nici douăzeci de ani şi se îmbată... Şi a mai şi dat de băut la toți! A făcut pe grozavul şi o mulțime de tipi au profitat...

Uşa de sus se deschise... Vocile deveneau mai clare.

— Îți spun că aveam sute de franci în buzunar! țipă tânărul. Mi-au fost furați!... Vreau banii mei...

— Uşurel! Uşurel! Aici nu sunt hoți! Dacă n-ai fi fost beat ca un porc...

— Tu mi-ai dat să beau...

— Le dau oamenilor să bea pentru că îi cred destul de inteligenți ca să aibă grijă de portofelul lor. Şi dacă vrei să ştii, chiar a fost nevoie să te opresc! Te-ai dus să aduci fete de pe trotuar, sub pretextul că fata care servea nu era destul de drăguță cu tine... Voiai şi o cameră... Şi câte altele...

— Dă-mi banii înapoi...

— Nu-s la mine banii tăi, şi dacă mai faci scandal, chem poliția...

Domnul Henry era cât se poate de calm. Tânărul însă se tulbură şi coborî scara cu spatele,discutând în continuare.

Era tras la fată, avea cearcăne la ochi şi era pus pe ceartă.

— Toți sunteți nişte hoti!

— Ia mai spune o dată!

Şi domnul Henry coborî câteva trepte în fugă, apucându-l pe băiat de guler. Brusc, se petrecu aproape o dramă. Tânărul scoase un revolver din buzunar şi strigă:

— Dă-mi drumul, că altfel...

Comis-voiajorul se lipi de banchetă, strângând de frică brațul chelneriței, care voia să se repeadă la agresor. Dar domnul Henry, ca un om obişnuit cu încăierările, lovi scurt antebrațul adversarului, care scăpă revolverul din mână.

— Deschide uşa! îi ceru el femeii, gâfâind totuşi...

Şi, când ea deschise uşa, îl îmbrânci pe băiat cu atâta forță, încât acesta se rostogoli în mijlocul trotuarului. Apoi luă de jos revolverul şi îl aruncă spre el.

— Toți mucoşii vin să te-njure în propria ta casă!... Ieri se dădea mare şi arăta oricui ce de bani are el...

Îşi aranjă părul, aruncă o privire spre uşă şi zări uniforma unui agent de poliție.

— Sunteți martor că m-a amenințat! zise el către clientul stingherit. De altfel, poliția cunoaşte localul nostru...

Rene Delfosse se ridicase în picioare. îşi murdărise hainele. Clănțănea din dinți de furie şi îi răspundea polițistului fără să ştie măcar ce spune.

— Zici că ai fost furat? Mai întâi, cine eşti? Arată-mi actele... Şi a cui e arma asta?

Se şi strânseseră câțiva curioşi. Din uşa unui tramvai, călătorii se aplecau să-i vadă.

— Dar ia hai cu mine la comisariat...

Ajungând la comisariat, Delfosse făcu o criză de furie atât de violentă, încât polițistul se alese cu câteva şuturi la fluierele picioarelor. Interogat de comisar, spuse la început că era francez şi că sosise în ajun la Liege.

— În cafeneaua aceea m-au îmbătat şi m-au uşurat de toți banii...

Dar un agent, aşezat într-un colț, îl observa cu mare atenție. Se ridică şi îi şopti ceva la ureche comisarului. Acesta zâmbi satisfăcut.

— Nu te cheamă cumva Rene Delfosse?

— Asta nu vă priveşte...

Rareori văzuseră un client atât de furios. Ținea capul într-o parte şi avea gura schimonosită.

— Şi banii care ți-au fost luați nu erau cumva banii furați de la o anumită dansatoare?

— Nu-i adevărat!

— Stai calm! O să dai explicații la Siguranță ! Telefonați-i comisarului Delvigne şi întrebați-l ce facem cu individul ăsta...

— Mi-e foame! bombăni Delfosse, cu aceeaşi expresie de copil bosumflat.

Comisarul dădu nepăsător din umeri.

— Nu aveți dreptul să mă țineți fără hrană... O să fac o plângere... o să...

— Du-te şi adu-i un sandvici de alături...

Delfosse muşcă de două ori din el, apoi aruncă restul pe jos cu un gest de dezgust.

— Alo!... Da... E aici... Foarte bine!... Vi-l trimit imediat... Nu... Nimic...

În maşină, între doi agenți, Delfosse se închise la început într-o tăcere încăpățânată. Apoi, fără să fi fost întrebat, murmură:

— Totuşi, nu eu am ucis... Ci Chabot...

Însoțitorii săi nu-i dădură nici o atenție.

— Tatăl meu se va plânge guvernatorului, care e prieten cu el... N-am făcut nimic!... Mi-au furat portofelul şi, azi la prânz, patronul cafenelei a vrut să mă dea afară pe uşă fără nici o para...

— Dar revolverul e al tău, nu?

— Al lui... Mă amenința că trage dacă fac scandal... Puteți să-l întrebați pe clientul care se afla acolo...

Intrând în sediul Siguranței, îşi semeți capul şi luă un aer important, sigur de el.

— A! Ăsta e şmecherul!... zise un inspector, dând mâna cu colegii săi şi măsurându-l pe Delfosse din cap până în picioare. Mă duc să-l anunț pe şefu'...

Se întoarse după un moment şi zise:

— Să aştepte!

Pe fața tânărului se putea citi ciuda şi îngrijorarea. Refuză să stea jos pe un scaun. Vru să-şi aprindă o țigară, dar i-o luară din mână.

— Nu aici...

— Dar voi fumați!

Şi îl auzi pe inspectorul care se depărta mormăind ceva de genul:

— Ce cocoşel năbădăios!

Cei din jurul lui continuau să fumeze, să scrie, să studieze dosare, schimbând în răstimpuri câteva cuvinte.

Răsună soneria electrică. Inspectorul îi zise lui Delfosse, fără să se deranjeze:

— Poți să intri la şefu'... Uşa din capăt...

Biroul nu era mare. Aerul era albastru din cauza fumului şi soba, în care se făcuse foc pentru prima dată în toamna aceea, duduia puternic la fiecare pală de vânt. Comisarul Delvigne stătea comod în fotoliul său. Cineva ocupa un scaun, în capătul celălalt al încăperii, lângă fereastră, cu spatele la lumină.

— Intră!... Stai jos!...

Silueta de pe scaun se ridică. Puteai mai mult ghici fața palidă şi slab luminată a lui Jean Chabot, îndreptată spre prietenul său.

Atunci, Delfosse zise sarcastic:

— Ce vreți de la mine?

— Absolut nimic, tinere! Doar să răspunzi la câteva întrebări...

— N-am făcut nimic.

— Iar eu nu ți-am adus nici o acuzație...

Întorcându-se spre Chabot, Rene bombăni:

— Ce-a spus? A mințit, sînt sigur...

— Domol! Domol! Şi încearcă să răspunzi la întrebările mele... Tu stai jos...

— Dar...

— Îți spun să stai jos... Şi acum, Delfosse, băiete, spune-mi ce căutai la localul Chez Jeanne...

— Am fost furat...

— Şi mai ce?... Ai ajuns acolo ieri după-amiază şi erai deja pilit... Ai vrut s-o duci pe chelneriță la primul etaj şi, pentru că a refuzat, te-ai dus să aduci o femeie de pe stradă...

— E dreptul meu.

— Ai dat de băut la toată lumea... Ore-n şir, ai fost marea distracție a localului... Până când, beat-mort, te-ai rostogolit sub masă. Patronului i s-a făcut milă de tine şi te-a culcat pe un pat...

— M-a furat...

— Adică ai împărțit în stânga şi-n dreapta nişte bani care nu-ți aparțineau... Exact banii luați dimineață din geanta lui Adele...

— Nu-i adevărat!

— Şi din banii ăştia ți-ai luat mai întâi un revolver... Pentru ce anume?

— Pentru că aveam eu chef să am un revolver!

Expresiile de pe fața lui Chabot constituiau un spectacol pasionant. Se uita la prietenul său cu o uimire imensă, ca şi cum nu i-ar fi venit să creadă ce auzea. Părea că descoperă brusc un alt Delfosse, care îl speria. Ar fi vrut să intervină, să-i spună să tacă.

— De ce ai furat banii dansatoarei?

— Ea mi i-a dat.

— Adele a declarat exact contrariul. Te acuză!

— Minte! Ea mi i-a dat să iau bilete de tren, pentru că trebuia să plecăm amândoi...

Se simțea că îndrugă verzi şi uscate, fără să gândească, fără să-i pese că se contrazice.

— Poate ai să negi şi faptul că te aflai ascuns, în urmă cu două nopți, pe scara pivniței de la Gai-Moulin...

Chabot se aplecă în față, vrând parcă să spună: „Atenție! Nu puteam să neg... Am fost obligat...”

Dar Delfosse se ridică brusc în picioare şi se întoarse spre prietenul său, răcnind:

— Tot el a spus asta!... A mințit! Voia să stau cu el!... Eu n-am nevoie de bani! Tata e bogat!... E destul să-i cer... A lui a fost ideea...

— Deci ai plecat imediat?

— Da...

— Te-ai dus acasă?

— Da...

— După ce ai mâncat cartofi prăjiți şi scoici la localul de pe strada Pont-d'Avroy...

— Da... Asa cred...

— Păi, erai împreună cu Chabot! Aşa ne-a declarat chelnerul!

Chabot îşi frângea mâinile şi avea o privire imploratoare.

— Totuşi, n-am făcut nimic! zise pe un ton apăsat Delfosse.

— N-am spus că ai făcut ceva.

— Atunci?

— Atunci, nimic!

Delfosse îşi trase sufletul, privind într-o parte.

— Tu ai dat semnalul ieşirii din pivniță?

— Nu-i adevărat.

— În orice caz, tu mergeai primul şi tu ai zărit primul cadavrul...

— Nu-i adevărat.

— Rene! strigă Chabot, care nu se mai putea stăpâni.

Comisarul îl obligă încă o dată să stea jos şi să tacă. Dar, în clipa următoare, el bâigui totuşi, parcă ostenit:

— Nu înțeleg de ce minte... N-am ucis pe nimeni... N-am avut nici măcar timp să furăm... El mergea primul... A aprins

un chibrit... Eu abia dacă l-am zărit pe turc... Doar am ghicit ceva, pe jos... Ba, mai târziu, mi-a spus că avea un ochi deschis şi gura...

— Foarte interesant! zise ironic Delfosse.

În acel moment, Chabot părea cu cinci ani mai mic decât prietenul său şi cu mult mai lipsit de coerenţă. Nu ştia ce să mai creadă. Simţea că nu reuşea să convingă, că era cel mai slab.

Iar domnul Delvigne se uita când la unul, când la celălalt.

— Puneţi-vă de acord, copii! Înspăimântaţi, aţi ieşit atât de grabnic, încât n-aţi mai închis uşa. Aţi fost să mâncaţi scoici şi cartofi prăjiţi...

Apoi zise brusc, privindu-l în ochi pe Delfosse:

— Ia spune! Ai atins cadavrul?

— Eu?... Niciodată!

— Era în apropiere un cufăr de răchită?

— Nu... N-am văzut nimic...

— De câte ori ai băgat mâna în casa de bani a unchiului tău?

— Chabot a spus asta?

Şi adăugă, cu pumnii strânşi:

— Javra!... Ce tupeu are!... Scorneşte tot felul de lucruri!... Pentru că el fura bani de la notar! Iar eu îi dădeam să-i pună la loc...

— Taci! îl imploră Chabot, cu mâinile împreunate.

— Ştii bine că minţi!

— Ba tu minţi!... Ascultă, Rene! Asasinul... a fost...

— Ce spui?

— Spun că asasinul a fost... a fost arestat... Tu...

Delfosse se uită la domnul Delvigne şi întrebă cu o voce nesigură:

— Ce tot spune?... As... asasin...

— N-ai citit ziarele? E drept că erai beat...

Să-mi spui dacă îl recunoşti pe bărbatul aflat în seara aceea la Gai-Moulin şi care, a doua zi, v-a urmărit pe străzi...

Atunci Rene îşi şterse fruntea şi nu mai îndrăzni să privească spre colțul unde se afla prietenul său. Soneria răsună în biroul vecin.

Îl aduseră pe Maigret, care aştepta într-o cameră învecinată. Uşa se deschise. Intră, condus de inspectorul Girard.

— Mai repede!... Stai în lumină, te rog... Îl recunoşti, Delfosse?...

— E chiar el!

— L-ai mai văzut vreodată înainte?

— Niciodată!

— Şi nu ți-a vorbit?

— Nu cred...

— Când ai ieşit de la Gai-Moulin, oare nu dădea târcoale prin preajmă?... Gândeşte-te bine... Aminteste-ti!...

— Stați puțin... Da... Poate... Era cineva într-un colț şi acum mă gândesc că poate era el...

— Poate?

— Sigur... Da...

Stând în picioare în biroul acela mic, Maigret părea enorm. Dar, când vorbi, vocea pe care o auziră era aproape subțiratică, foarte blândă.

— Nu aveai lanternă de buzunar, nu-i aşa?

— Nu... De ce?

— Şi nu ai aprins lumina în sală?... Deci te-ai mulțumit să aprinzi un chibrit... Vrei să-mi spui la ce distanță te aflai de cadavru?

— Păi... nu ştiu...

— La o distanță mai mare decât distanța dintre pereții acestui birou?

—Cam aceeaşi...

— Aşadar, la patru metri... Şi aveai emoții mari... Era prima ta spargere... Ai observat o formă întinsă pe podea şi ți-ai zis imediat că era un cadavru... Nu te-ai apropiat... Nu l-ai atins... Astfel încât nu eşti sigur dacă omul nu mai respira... Cine ținea chibritul?

— Eu! mărturisi Delfosse.

— A ars mult timp?

— I-am dat imediat drumul din mână...

— Prin urmare, faimosul cadavru a fost luminat doar câteva secunde! Eşti sigur, Delfosse, că l-ai recunoscut pe Grafopulos?

— Am văzut că avea părul negru...

Se uită în jur cu mirare. Abia acum îşi dădea seama că era supus unui adevărat interogatoriu şi că se lăsa manevrat. Bombăni:

— N-am să-i mai răspund decât comisarului!

Acesta ridicase deja receptorul telefonului. Delfosse tresări auzind numărul pe care îl cerea.

— Alo... Domnul Delfosse la telefon?... Vreau să ştiu doar dacă sunteți în continuare hotărât să achitați cauțiunea de cincizeci de mii de franci... Am vorbit cu judecătorul de instrucție, care s-a adresat Parchetului... Da... Am înțeles... Nu! Nu vă deranjați... E mai bine să aibă loc direct...

Rene Delfosse încă nu înțelegea. în colțul său, Jean Chabot nu mai făcea nici o mişcare.

— Continui să pretinzi, Delfosse, că Chabot a făcut totul?

— Da.

— Ei bine, eşti liber... Du-te acasă... Tatăl tău mi-a spus că nu-ți va reproşa nimic... O clipă!...

Tu, Chabot, susții în continuare că Delfosse a furat banii pe care încercai să-i arunci în closet?...

— Da... El...

— În acest caz, înțelege-te cu el... Plecați amândoi!... Aveți grijă să nu faceți scandal şi să nu atrageți cu nimic atenția asupra voastră...

Maigret scosese maşinal pipa din buzunar. Nu o aprinse. Se uita la cei doi tineri care, dezorientați, nu ştiau ce să facă, ce să spună.

Comisarul Delvigne fu nevoit să se ridice şi să-i împingă afară.

— Fără ceartă, ne-am înțeles?... Nu uitați că rămâneți la dispoziția Justiției...

Traversară în grabă biroul inspectorilor şi, cum ajunseră la uşa acestuia, Delfosse se şi întoarse, furios, spre prietenul său, începând un discurs vehement pe care nu-l auzi nimeni.

Sună telefonul.

— Alo! Comisarul Delvigne?... Scuzați-mă că vă deranjez, domnule comisar... Aici Chabot-tatăl... Pot să vă întreb ce mai e nou?

Comisarul zâmbi, puse pipa din spumă pe masă şi aruncă o privire spre Maigret.

— Delfosse a fost adineauri eliberat, împreună cu fiul dumnea-voastră...

— Ba da! Probabil că în câteva minute vor ajunge la dumneavoastră... Alo!... îngăduiți-mi să vă sfătuiesc să nu fiți prea sever.

Ploua. Chabot şi Delfosse mergeau repede pe trotuare, croindu-şi drum prin mulțimea care nu îi cunoştea. Nu aveau o discuție curgătoare, ci, la fiecare sută de metri, unul dintre ei întorcea uşor capul spre celălalt şi rostea o frază usturătoare, care primea imediat o replică arțăgoasă.

La colțul străzii Puits-en-Soc, apucară unul la dreapta, celălalt la stânga, ca să ajungă fiecare la el acasă.

— E liber, domnule! I s-a recunoscut nevinovăția !

Şi domnul Chabot plecă de la birou, aşteptă tramvaiul 4 şi urcă lângă conductorul care îl cunoştea de ani de zile.

— Atenție! Fără pană!... Fiul meu e liber!...

Comisarul însuşi mi-a telefonat ca să-mi spună că-şi recunoaşte greşeala...

Nu se putea şti dacă râdea sau plângea. în orice caz, ochii îi erau uşor înceţoşați, ceea ce îl împiedica să vadă străzile familiare care se perindau pe lângă el.

— Şi când te gândeşti că e posibil să ajung acasă înaintea lui!... Ar fi mai bine, pentru că soția mea e în stare să-l certe... Sunt lucruri pe care femeile nu le înțeleg... Aşa, între noi, ai crezut vreo clipă că e vinovat?

Era înduioşător. îl implora pe vatman să spună că nu.

— Ştii, eu...

— Nu se poate să nu ai o părere...

— De când fiică-mea a fost obligată să ia de bărbat un prăpădit care îi făcuse un copil, nu prea am încredere în tineretul din ziua de azi...

Maigret se aşezase în fotoliul părăsit de Jean Chabot, în faţa biroului comisarului Delvigne, şi luase tutunul acestuia.

— Ai primit răspunsul de la Paris?

— De unde ştii?

— Lasă, nu era greu de ghicit! S-a stabilit cum a ieşit cufărul din hotelul Modernei

— Deloc!

Domnul Delvigne era posac. Avea pică pe colegul său de la Paris.

— Spune sincer, râzi de noi, nu? Recunoaşte că ştii ceva...

— E rândul meu să răspund: deloc! Şi ăsta e adevărul! Deţin aproape aceleaşi elemente de anchetă ca şi voi! Să fi fost în locul vostru, aş fi acţionat la fel şi i-aş fi eliberat pe cei doi puştani! însă eu aş încerca să aflu ce a putut fura Grafopulos de la Gai-Moulin...

— A furat?

— Sau a încercat să fure!

— El?... Mortul?...

— Sau pe cine a putut să ucidă...

— Nu mai înţeleg nimic!

— Stai puţin! Să ucidă sau să încerce să ucidă...

— Vezi că ai informaţii mai multe decât mine...

— Foarte puţine ! Principala diferenţă între noi este că tu ai petrecut câteva ore agitate, alergând de-aici la Parchet, ai primit pe unii şi pe alţii şi ai vorbit la telefon, în timp ce eu m-am bucurat de o linişte deplină în celula mea de la Saint-Leonard...

— Şi te-ai gândit la cele treisprezece puncte ale tale! replică domnul Delvigne, cu o fărâmă de răutate.

— Încă nu la toate... Doar la câteva...

— De exemplu, la cufărul de răchită!

Maigret schiţă un zâmbet plin de încântare.

— Iar?... Haide! E mai bine să-ți spun că eu am luat cufărul acela de la hotel...

— Gol?

— Nici vorbă! Cadavrul era înăuntru!

— Astfel încât pretinzi că asasinatul...

— A fost comis la hotelul Moderne, în camera lui Grafopulos. Şi asta e partea cea mai agasantă a poveştii... Ai un chibrit?...

31. VOL 3
CAPITOLUL 9

Maigret se aşeză bine în fotoliu şi avu o ezitare, ca de obicei atunci când urma să înceapă o explicație lungă, căutând tonul cel mai simplu.

— Vei înțelege, aşa cum am înțeles şi eu, şi n-ai să mai fii supărat pe mine că am trişat puțin. Să revenim mai întâi la vizita lui Grafopulos la Prefectura din Paris. Cere protecția poliției. Nu dă nici o explicație. Începând de a doua zi, acționează ca şi cum ar regreta demersul făcut.

Prima ipoteză este că e nebun, maniac, un om obsedat de gândul persecuției...

A doua e că se ştie într-adevăr amenințat, dar că, gândindu-se mai bine, nu se crede mai în siguranță sub supravegherea poliției...

A treia este că a avut nevoie, la un moment dat, să fie supravegheat...

Să mă explic. Iată un om matur, care se bucură de o avere importantă şi, în aparență, complet liber. Poate să ia avionul sau trenul, să tragă la orice hotel de lux. Ce amenințare poate să-l sperie atât de tare încât să-l facă să recurgă la poliție? O femeie geloasă care declară că îl va ucide? Nu cred. Ar fi fost de ajuns să plece destul de departe de ea. Un duşman

personal? Un om ca el, fiu de bancher, e în stare să determine arestarea acestuia!

Nu îi este frică numai la Paris, ci şi în tren, precum şi la Liege... De unde trag concluzia că are împotriva lui nu un individ, ci o organizație, şi încă una internațională. Repet faptul că este bogat. Nişte bandiți care i-ar râvni banii nu l-ar amenința cu moartea şi, în orice caz, grecul s-ar proteja în mod eficace împotriva lor denunțându-i. Numai că lui îi este frică şi când poliția e pe urmele lui...

Asupra lui planează o amenințare, o amenințare care există în orice oraş se va duce, în orice împrejurări! Exact ca şi cum ar fi făcut parte dintr-o societate ocultă şi ca şi cum, trădând-o, ar fi fost condamnat de ea la moarte... O Mafie!... Sau un serviciu de spionaj!... în serviciile de spionaj sunt mulți greci...

Biroul II ne va spune ce făcea tatăl lui Grafopulos în timpul războiului...

Să zicem că fiul a trădat sau că, sătul, şi-a manifestat intenția de a-şi redobândi libertatea. Este amenințat cu moartea. E avertizat că sentința va fi executată mai devreme sau mai târziu. Vine la mine, dar, chiar de a doua zi, înțelege că asta nu-i va folosi la nimic şi, îngrijorat, se agită ca un apucat. E posibil şi ca lucrurile să stea invers...

— Invers? zise mirat domnul Delvigne, care asculta cu atenție. Mărturisesc că nu înțeleg nimic.

— Grafopulos este ceea ce se numeşte un băiat de bani gata. Nu are nici o ocupație. în cursul călătoriilor sale, se afiliază unei bande oarecare, unei Mafii sau unui organism de spionaj, ca amator, ca un om dornic de senzații tari. Se angajează să-şi asculte orbeşte şefii, într-o zi, i se dă ordin să ucidă...

— Şi se adresează poliției?

— Urmăreşte-mă cu atenție! De exemplu, i se comandă să vină aici, la Liege, ca să ucidă pe cineva. E la Paris. Nimeni nu-l bănuieşte. Are oroare de aşa ceva şi, ca să nu execute ordinul, se adresează poliției şi pune să fie urmărit de un

agent. Le telefonează complicilor că îi este imposibil să-şi îndeplinească misiunea, având în vedere că poliția se află pe urmele lui. Numai că aceşti complici nu se lasă impresionați şi îi ordonă să acționeze şi aşa... Aceasta este a doua explicație... Sau una dintre ele este cea bună, sau omul nostru e nebun şi, dacă e nebun, nu există nici un motiv ca să fie cu adevărat ucis!

— Tulburător! zise, fără convingere, comisarul Delvigne.

— Pe scurt, când părăseşte Parisul, vine la Liege ca să ucidă pe cineva sau ca să fie ucis.

Şi pipa lui Maigret sfârâi. Spusese toate acestea cu vocea cea mai naturală din lume.

— Până la urmă, el a fost ucis, dar asta nu dovedeşte nimic. Să reluăm evenimentele din timpul serii. Se duce la Gai-Moulin şi petrece acolo seara în compania dansatoarei Adele. Aceasta îl părăseşte şi mă însoțeşte afară. Când mă întorc, patronul şi Victor tocmai pleacă. Localul e pustiu în aparență. Cred că Grafopulos a plecat şi îl caut în celelalte cabarete din oraş...

Mă întorc la hotelul Moderne la patru dimineața. înainte de a ajunge în camera mea, am curiozitatea să mă asigur că grecul nu s-a întors la hotel. Lipesc urechea de uşă şi nu aud nici o respirație. întredeschid uşa şi îl găsesc, îmbrăcat, la picioarele patului, cu capul spart ca urmare a unei lovituri cu un obiect tare.

Iată, prezentat cât mai pe scurt posibil, punctul meu de plecare. Portofelul a dispărut, în cameră nu găsesc nici un document care să-mi dea vreo informație, nici o armă, nici o urmă...

Dar comisarul Maigret nu aşteptă răspunsul colegului său.

— Am vorbit, la început, de Mafie şi de spionaj, în orice caz, de o organizație internațională oarecare, singura în stare, după părerea mea,
să se afle la originea acestui caz. Crima este comisă cu o pricepere desăvârşită. Obiectul tare cu care a fost lovit a dispărut. Nu există nici cea mai mică aparență de pistă, nici

cel mai mic indiciu susceptibil să dea un sens raţional anchetei.

Dacă aceasta începe la hotelul Moderne, în condiţiile obişnuite, este aproape sigur că nu va duce la nimic! Indivizii capabili să fi comis această faptă şi-au luat măsurile lor de precauţie. Au prevăzut totul!

Şi, pentru că sunt convins că au prevăzut totul, le încurc planurile! Au lăsat cadavrul la hotelul Moderne? Foarte bine ! Eu îl transport, într-un cufăr de răchită, la Grădina Zoologică, cu complicitatea unui şofer de taxi care, rămâne între noi, a acceptat să păstreze tăcerea în schimbul a o sută de franci, ceea ce nu-i mult deloc...

A doua zi, cadavrul este descoperit acolo. îţi închipui ce faţă a făcut asasinul? Îţi închipui îngrijorarea lui? Şi nu există şanse ca, derutat, să comită o greşeală? Merg şi mai departe cu prudenţa şi nu mă prezint poliţiei locale. Trebuie evitată orice indiscreţie.

Eram la Gai-Moulin. După toate probabilităţile, asasinul se afla şi el acolo. Dar am lista consumatorilor din acea seară şi culeg informaţii despre ei, începând cu cei doi tineri care păreau foarte nervoşi.

Numărul posibililor vinovaţi este mic: Jean Chabot, Rene Delfosse, Genaro, Adele şi Victor...

În ultimă instantă, să zicem că ar mai fi putut fi unul dintre instrumentişti sau celălalt chelner, Joseph. Dar prefer să-i scot mai întâi din calcul pe băieţi... Şi, în momentul în care încerc să-i dau definitiv deoparte, intervii tu. Chabot e arestat. Delfosse fuge! Iar ziarele anunţă că asasinatul a fost comis chiar la Gai-Moulin!

Maigret oftă din adâncul sufletului şi îşi schimbă poziţia picioarelor.

— O clipă, am crezut că fusesem tras pe sfoară! Nu mi-e ruşine să recunosc! Siguranţa cu care Chabot pretindea că văzuse cadavrul în cabaret la un sfert de ceas după închidere...

— Şi totuşi l-a văzut! ripostă comisarul Delvigne.

— Pardon! A văzut vag, la lumina unui chibrit care a ars doar câteva secunde, o formă întinsă pe podea. Delfosse e cel care pretinde că a recunoscut un cadavru... Cu un ochi deschis şi altul închis, cum zice el... Dar nu uita că ieşeau amândoi dintr-o pivniță unde stătuseră mult timp nemişcați, că le era frică şi că era prima lor spargere...

Delfosse a pus totul la cale. El şi-a antrenat prietenul în povestea asta. Şi tot el e primul care cedează, văzând un corp întins pe podea! Un băiat nervos, maladiv, vicios! Cu alte cuvinte, un băiat cu imagi-nație! Nu a atins cadavrul! Nu s-a apropiat de el! Nu l-a luminat încă o dată! Amândoi au fugit, fără să deschidă sertarul casei de bani...

Iată de ce te-am sfătuit să cercetezi ce căuta Grafopulos la Gai-Moulin, după ce se prefăcuse că pleacă... Nu ne aflăm în fața unei crime pasionale, nici a unei crime al cărei mobil ar fi jaful, nici a unui furt banal. Este exact genul de caz pe care poliția, de cele mai multe ori, nu reuşeşte să-l rezolve, pentru că are de-a face cu oameni prea inteligenți şi prea bine organizați!

Acesta a fost motivul pentru care am făcut în aşa fel încât să fiu arestat. Tot ca să le încurc planurile şi să-i fac pe vinovați să creadă că nu riscă nimic, că ancheta a luat-o în altă direcție! Să provoc astfel o imprudență din partea lor...

Domnul Delvigne încă nu ştia ce să creadă.

Se uita mai departe la Maigret cu resentiment, iar fizionomia sa era atât de caraghioasă, încât acesta izbucni în râs şi rosti pe un ton de o cordialitate ursuză:

— Haide! Nu mai fi bosumflat!... Am trişat, recunosc! Nu ți-am spus imediat tot ce ştiam!... Sau, mai exact, am ascuns un singur lucru: povestea cu acel cufăr... în schimb, există un element pe care îl deții, dar care mie îmi este necunoscut...

— Care anume?

— Poate cel mai prețios în acest moment. De aceea ți-am spus tot ce ştiu, ca să-l aflu. Cufărul a fost găsit la Grădina Zoologică. Grafopulos avea la el doar o carte de vizită fără adresă.

Şi totuşi, încă de după-amiază, te aflai la Gai-Moulin şi ştiai că Delfosse şi Chabot se ascunseseră pe scară. Cine ți-a spus?

Domnul Delvigne zâmbi. Acum, era rândul lui să triumfe. în loc să răspundă imediat, îşi aprinse încet pipa şi îndesă cenuşa cu vârful degetului.

— Natural, am informatorii mei..., zise el mai întâi.

Mai făcu o pauză, ba chiar simți nevoia să aranjeze pe birou câteva hârtii.

— Presupun că şi la Paris sunteți organizați în această privință. în principiu, toți patronii de cabaret îmi servesc drept informatori. în schimb, noi închidem ochii când e vorba de unele mici infracțiuni...

— Astfel încât Genaro ți-a...

— Chiar el!

— Genaro a venit să-ți spună că Grafopulos îşi petrecuse seara în localul lui?

— Exact!

— El a descoperit scrumul de țigară pe scara pivniței?

— Victor i-a atras atenția asupra acestui amănunt, iar el m-a rugat să vin să văd cu ochii mei urmele...

Maigret se încrunta pe măsură ce colegul său îşi recăpăta optimismul.

— Recunoaşte că treaba a mers repede! continuă domnul Delvigne. Chabot a fost arestat.

Şi, fără interventia domnului Delfosse, cei doi tineri ar fi fost şi acum la închisoare. Dacă n-au ucis, ceea ce încă nu a fost dovedit, au încercat totuşi să jefuiască localul...

Se uită la interlocutorul său şi nu reuşi să-şi retină un zâmbet ironic.

— Asta pare să te tulbure...

— Pentru că nu simplifică lucrurile!

— Ce nu simplifică lucrurile?

— Demersul lui Genaro.

— Credeai că el e asasinul, recunoaşte...

— El sau ceilalți. Iar demersul lui nu dovedeşte nimic. Cel mult ar putea să indice că e foarte tare pe poziție.

— Vrei să rămâi în închisoare?

Maigret se juca cu cutia sa de chibrituri. Nu se grăbea să răspundă. Şi, când vorbi, păru că o face pentru sine.

— Grafopulos a venit la Liege ca să ucidă pe cineva sau ca să fie ucis...

— Nu avem nici o dovadă!

Şi Maigret izbucni, furios:

— Copii afurisiți!

— De cine vorbeşti?

— De puştii ăştia care au stricat totul! Doar dacă nu cumva...

— Dacă nu cumva...?

— Nimic!

Se ridică furios şi începu să se plimbe prin biroul în care, deoarece amândoi fumaseră pipă după pipă, aerul devenise irespirabil.

— Dacă totuşi cadavrul ar fi rămas în camera de hotel şi am fi putut face constatările obişnuite, poate că am fi..., începu domnul Delvigne.

Maigret îl sfredeli cu privirea. În realitate, amândoi erau la fel de prost dispuşi şi relațiile lor se resimțeau din această pricină. Erau gata în orice moment să-şi spună răutăți unul altuia, nefiind departe de a se acuza reciproc de eşecul anchetei.

— N-ai tutun?

Maigret zicea asta ca şi cum ar fi spus: „Eşti un idiot!" Şi luă punga de tutun din mâna colegului său ca să-şi umple pipa.

— Ei, te rog frumos, n-o pune în buzunar!

Atmosfera se destinse. Fusese de ajuns. Maigret se uită la pungă, apoi la interlocutorul său cu mustață roşcată, încercă zadarnic să-şi retină zâmbetul şi ridică din umeri. Domnul Delvigne zâmbi şi el. Se înțelegeau. Atitudinea lor morocănoasă era doar de formă.

Belgianul vorbi primul, cu o voce îmbunată, care dovedea încurcătura în care se afla:

— Ce-o să facem?

— Tot ce ştiu e că Grafopulos a fost ucis!

— În camera sa de la hotel!

Era ultima înțepătură!

— Da, în camera sa de la hotel! Criminalul fiind Genaro, Victor, Adele sau unul dintre puştani! Nici unul dintre ei nu are vreun alibi.

Genaro şi Victor pretind că s-au despărțit la coltul străzii Haute-Sauveniere şi că fiecare s-a dus la el acasă. Adele spune că s-a culcat singură! Chabot şi Delfosse au mâncat scoici şi cartofi prăjiți...

— În timp ce tu bântuiai prin cabarete!

— Şi tu dormeai!

Tonul nu depăşea acum zona glumei.

— Singurul indiciu, mormăi Maigret, este acela că Grafopulos s-a lăsat închis la Gai-Moulin, ca să fure de acolo ceva sau ca să ucidă pe cineva. Când a auzit zgomot, a făcut pe mortul, fără să bănuiască faptul că o oră mai târziu chiar va fi mort...

Cineva ciocăni grăbit şi uşa se deschise. Un inspector intră şi zise:

— Domnul Chabot vrea să vă spună două vorbe. întreabă dacă nu vă deranjează...

Maigret şi Delvigne se uitară unul la altul.

— Spune-i să intre!

Contabilul era emoționat. Nu ştia cum să-şi țină pălăria şi ezită când îl zări pe Maigret în birou.

— Îmi cer scuze că...

— Aveți ceva să-mi spuneți?

Picase prost. Nu era timp de politețuri.

— Păi... îmi cer scuze... Voiam să vă mulțumesc călduros pentru...

— Fiul dumneavoastră e acasă?

— S-a întors acum o oră... Mi-a spus...

— Ce v-a spus?

Era o situație absurdă şi totodată jalnică. Domnul Chabot nu ştia ce atitudine să ia. Era plin de bunăvoință, dar întrebările brutale îl descumpăneau şi îl făceau să uite discursul pregătit. Un biet discurs emoționant, ratat din cauza ambiantei.

— Mi-a spus... Adică voiam să vă mulțumesc pentru bunătatea pe care ați avut-o de a... în definitiv, nu-i un băiat rău... Dar din cauza unor prieteni nepotriviți şi a unei slăbiciuni de caracter... A jurat... Mamă-sa e la pat şi la căpătâiul ei a... Vă promit, domnule comisar, că de acum înainte nu... E nevinovat, nu-i aşa?...

Contabilul simțea un nod în gât. Dar făcea un mare efort să rămână calm şi demn.

— E singurul meu fiu şi aş vrea... Poate că am fost prea slab...

— Da, mult prea slab!

Domnul Chabot se intimidă de tot. Maigret întoarse capul, pentru că simțea că pe acel bărbat de patruzeci de ani, cu umerii înguşti, cu mustața făcută cu fierul de ondulat, aveau să-l podidească lacrimile.

— Vă promit că pe viitor...

Şi, neştiind ce să mai spună, bâigui:

— Credeți că ar trebui să-i scriu judecătorului de instructie ca să-i mulțumesc?

— Sigur! Sigur! mormăi domnul Delvigne, împingându-l spre uşă. E o idee excelentă!

Apoi luă pălăria care căzuse pe podea şi o puse în mâna proprietarului, care continuă să meargă încă mult timp cu spatele.

— Tatăl lui Delfosse nu se va gândi să ne mulțumească! spuse comisarul Delvigne, după ce închise uşa. Ce-i drept, ia cina în fiecare săptămână la guvernatorul provinciei şi se tutuieşte cu procurorul regelui... Ce să mai!...

Acest „ce să mai” era plin de lehamite şi de dezgust, ca şi gestul cu care aduna toate hârtiile împrăştiate pe birou.

— Ce facem?

La ora aceea, Adele probabil că încă mai dormea în camera sa, unde dezordinea domnea şi mirosul de alcov se amesteca cu cel de bucătărie. La Gai-Moulin era momentul în care Victor şi Joseph se deplasau leneş de la o masă la alta, ştergând marmura şi frecând paharele cu carbonat de calciu.

— Domnule comisar... Redactorul de la Gazette de Liege, căruia i-ați promis...

— Să aştepte!

Maigret se aşezase din nou într-un colț, posac.

— Un lucru e sigur, zise deodată domnul Delvigne, şi anume că Grafopulos e mort!

— E o idee! replică Maigret.

Celălalt se uită la el, crezând că vorbise ironic. Iar Maigret continuă:

— Da! Ăsta e cel mai bun lucru pe care îl putem face. Câți inspectori sînt acum aici?

— Doi sau trei. De ce?

— Biroul ăsta se încuie?

— Bineînțeles!

— Presupun că eşti mai sigur de inspectori decât de gardienii închisorii?

Domnul Delvigne tot nu înțelegea.

— Ei bine, dă-mi revolverul tău... Nu-ți fie teamă... Am să trag... Vei ieşi puțin mai târziu şi vei spune că bărbatul lat în spate s-a sinucis, ceea ce constituie o recunoaştere a crimei comise, şi că ancheta este închisă...

— Vrei să...?

— Atenție... Trag... Ai mare grijă să nu vină apoi nimeni să mă deranjeze... La nevoie, se poate ieşi pe fereastra asta?

— Ce vrei să faci?

— Am o idee... Ne-am înțeles?...

Şi Maigret se aşează într-un fotoliu, cu spatele la uşă, apoi trase în aer. Nu se gândi nici măcar să-şi scoată pipa din gură. Dar asta nu avea nici o importanță...

Pentru că începeau să vină în grabă oameni din birourile vecine, domnul Delvigne se aşeză în calea lor şi murmură fără convingere:

— Nu-i nimic... Asasinul s-a sinucis... A mărturisit tot...

Şi ieşi, închizând uşa cu cheia, în timp ce Maigret îşi ciufulea părul, cum nu se poate mai vesel.

— Adele... Genaro... Victor... Delfosse şi Chabot..., îngână el ca o litanie.

În biroul cel mare, reporterul de la Gazette de Liege scria de zor în carnețel.

— Spuneți că a mărturisit totul?... Şi n-a putut fi identificat?... Perfect!... Pot să dau un telefon?... într-o oră iese ediția Bursei...

— Auziți! strigă din uşă un inspector, triumfător. Au sosit pipele!... Când veniți să vi le alegeți?

Dar comisarul Delvigne se trăgea de mustață, lipsit de orice entuziasm.

— Puțin mai târziu...

— Ştiți! Sunt mai ieftine cu încă doi franci fată de cât credeam.

— Serios!

Şi îşi trădă adevărata preocupare bombănind printre dinți:

— Cu Mafia lui!...

32. VOL 3
CAPITOLUL 10

— Eşti sigur de oamenii tăi?

— În orice caz, nimeni nu va ghici că sunt de la poliție, pur şi simplu pentru că nici nu sunt!

Pe cumnatul meu, care locuieşte la Spa şi a venit să petreacă două zile la Liege, l-am plasat la barul Gai-Moulin. Iar un funcționar de la impozite o supraveghează pe Adele. Ceilalți sunt bine ascunşi sau bine camuflați...

Noaptea era răcoroasă şi o ploaie măruntă făcea asfaltul lipicios. Maigret îşi încheiase până la gât pardesiul lui negru, gros, şi un fular îi ascundea aproape jumătate din față.

În plus, nu ieşea din întunericul străduței, de unde se zărea, în depărtare, firma luminoasă de la Gai-Moulin. Comisarul Delvigne nu avea nevoie să ia atâtea măsuri de precauție, pentru că nu moartea lui fusese anunțată în ziare. Nu avea nici măcar pardesiu şi, când începu să plouă, mormăi nişte doleanțe vagi.

Pânda începuse la opt şi jumătate, când uşile cabaretului nu erau încă deschise. Sosiseră, pe rând, Victor, apoi Joseph şi patronul. Acesta aprinsese el însuşi firma în momentul în care instrumentiştii îşi făceau şi ei apariția de pe strada Pont-d'Avroy.

La nouă fix se auzi rumoarea confuză a muzicii de jazz, iar băiatul de la intrare îşi ocupă locul la uşă, numărându-şi monedele din buzunar.

După câteva minute, cumnatul lui Delvigne intra în local, urmat curând de funcționarul de la impozite.

Şi comisarul rezumă astfel situația strategică:

— În afară de ăştia doi şi de cei doi agenți postați în străduță ca să supravegheze ieşirea din dos, mai avem pe cineva la uşa dansatoarei, pe strada Regence, un bărbat la uşa familiei Delfosse şi altul la uşa familiei Chabot. în sfârşit, este supravegheată şi camera pe care Grafopulos a ocupat-o la hotelul Moderne.

Maigret nu zise nimic. Ideea era a lui. Ziarele anunțaseră sinuciderea asasinului lui Grafopulos şi lăsau să se înțeleagă că ancheta era închisă, fiind vorba de un caz banal.

— Acum, ori reuşim în noaptea asta, îi spusese el colegului său, ori avem toate şansele să batem pasul pe loc luni de zile.

Şi păşea, lent şi greoi, de colo-colo, trăgând scurt din pipă, pregătit să rabde, răspunzând doar prin mormăituri la încercările însoțitorului său de a lega o conversație.

Delvigne, care nu avea calmul lui, simțea nevoia să vorbească, măcar ca să treacă timpul.

— Unde crezi că se va întâmpla ceva?

Dar celălalt se mulțumea să îndrepte spre el o privire uimită, care părea că spune: „Ce câştigi dacă te agiți atâta?”

Cu puțin înainte de zece sosi şi Adele, urmată la distanță de silueta unui om de la Siguranță. Trecu pe lângă şeful lui şi zise din mers:

— Nimic…

Apoi îşi continuă plimbarea prin împrejurimi. Se vedea în depărtare strada Pont-dAvroy, strălucind de lumini, cu tramvaie care treceau la cel mult trei minute şi oameni care păşeau fără grabă, în pofida ploii.

Era promenada tradițională a celor din Liege. Marea arteră era plină de lume: familii întregi, fete care se țineau de braț, grupuri de tineri care trăgeau cu ochii la trecători şi câțiva spilcuiți care mergeau cu paşi lenți, țanțoşi de parcă ar fi fost îmbrăcați în aur.

Pe străduțele transversale se aflau cabarete mai mult sau mai puțin dubioase, precum Gai-Moulin. Pe lângă ziduri puteai vedea tot felul de umbre. Uneori, o femeie ieşea din lumină, intra în umbră şi se oprea să-l aştepte pe bărbatul care venea după ea.

Urma o discuție scurtă, apoi câțiva paşi spre un hotel indicat de un glob luminos din sticlă mată.

— Chiar speri să se întâmple ceva?

Maigret se mulțumi să dea din umeri. Iar privirea lui era atât de calmă, încât părea lipsită de inteligență.

— În orice caz, nu cred că lui Chabot îi trece prin minte să iasă din casă în seara asta. Mai ales că mama lui zace în pat!

Comisarul Delvigne nu accepta această tăcere încăpățânată. Se uită la pipa lui nouă, care încă nu fusese arsă.

— Apropo, să-mi aduci aminte mâine să-ți dau una, ca să ai o amintire de la Liege...

Doi clienți intrau la Gai-Moulin.

— Un croitor de pe strada Hors-Château şi un garajist! îl informă domnul Delvigne. Nişte obişnuiți ai localului. Cheflii, cum se spune pe-aici...

Dar cineva ieşea, şi fură nevoiți să-l privească cu atenție ca să-l recunoască. Era Victor. Îşi schimbase hainele de lucru cu un costum şi un pardesiu de oraş. Mergea repede.

Un inspector porni imediat în urmărirea lui.

— Ia te uită! exclamă comisarul Delvigne.

Maigret oftă din toți rărunchii şi îi aruncă însoțitorului său o privire ucigaşă. Belgianul chiar nu putea să se abțină câteva minute?

Maigret stătea cu mâinile în buzunare. Şi, fără să aibă aerul că spionează ceva, privirea lui percepea şi cele mai mici schimbări din decor. El îl zări primul pe Rene Delfosse, cu gâtul lui slab, cu silueta de adolescent rahitic, care intrase pe stradă ezitând, schimbase de două ori trotuarul şi acum mergea glonț spre uşa barului Gai-Moulin.

— Ia te uită! repetă domnul Delvigne.

— Da!

— Ce vrei să spui?

— Nimic!

Dacă Maigret nu voia să spună nimic, era în schimb atât de interesat, încât îşi pierduse puțin din calm. înainta, chiar cu o oarecare imprudență, căci un bec de gaz îi lumina vag partea de sus a fetei. Dar nu dură mult. Delfosse abia dacă zăbovi zece minute în cabaret. Când ieşi, mergea repede şi se îndrepta, fără ezitări, spre strada Pont-d'Avroy.

Câteva secunde mai târziu, cumnatul lui Delvigne ieşea şi el, căutând pe cineva din priviri. Se văzură nevoiți să-l fluiere încetişor ca să-i atragă atenția.

— Ei?

— Delfosse s-a aşezat la masa dansatoarei...

— Şi?

— S-au dus amândoi la toaletă, apoi el a ieşit, în timp ce Adele a revenit la locul ei...

— Dansatoarea avea poşeta în mână?

— Da!... O poşetă mică din catifea neagră...

— Să mergem! zise Maigret.

Păşea atât de repede, încât ceilalți doi făcură un efort ca să se țină după el.

— Ce am de făcut? întrebă cumnatul.

Comisarul îl trăgea după el pe domnul Delvigne.

— Te întorci acolo, bineînțeles!

Pe strada Pont-dAvroy, nu-l putură zări pe tânăr, care avea un avans de o sută de metri față de ei, pentru că era multă lume. Dar, când ajunseră în colțul străzii Regence, ghiciră o siluetă care alerga aproape pe lângă zidurile caselor.

— Ia te uită! se trezi mormăind din nou domnul Delvigne.

— Da, se duce la ea acasă! precizează Maigret. A fost să-i ceară cheia...

— Ceea ce înseamnă...?

Delfosse intră în casă, închizând uşa coridorului, şi probabil că urca scara.

— Ce facem?

— O clipă... Unde e agentul tău?

Acesta tocmai se apropia, întrebându-se dacă trebuia să-i vorbească şefului sau să se poarte ca şi cum nu l-ar recunoaşte.

— Vino, Girard! Spune...

— Acum cinci minute, cineva a intrat în casă. Am zărit o lumină în cameră, ca şi cum cineva ar fi folosit o lanternă...

— Să mergem! zise Maigret.

— Intrăm?

— Păi!?

Ca să deschidă uşa de la intrare, pe unde intrau toți locatarii, era de ajuns să apese pe clanță, căci casele belgiene nu au portar. Scara nu era luminată. Sub uşa dansatoarei nu se zărea nici o rază de lumină.

În schimb, imediat ce atinse uşa, care se întredeschise, Maigret percepu o agitație confuză, ca şi cum doi oameni s-ar fi bătut pe podea.

Domnul Delvigne scosese deja revolverul din buzunar. Maigret pipăi zidul, la stânga lui, găsi un comutator electric şi aprinse lumina.

În fața lor apăru atunci un spectacol comic şi tragic totodată. Într-adevăr, doi bărbați se băteau pe podea. Dar lumina îi surprinsese în acelaşi timp cu zgomotul şi rămăseseră nemişcați, dar încleştați în continuare. O mână strângea un gât, un păr cărunt răvăşit...

— Nici o mişcare! strigă domnul Delvigne. Sus mâinile!

Închise uşa în urma lui, fără să lase revolverul. Iar Maigret, cu un oftat de uşurare, îşi scoase fularul, îşi descheie pardesiul şi respiră adânc, ca un om căruia i-a fost foarte cald.

— Mai repede! Sus mâinile!

Rene Delfosse căzu, pentru că vrusese să se ridice şi avea piciorul drept prins sub cel al lui Victor. Privirea domnului Delvigne părea că cere un sfat. Delfosse şi chelnerul erau acum în picioare, palizi la față, pleoştiți, cu hainele în dezordine.

Dintre cei doi, tânărul era cel mai tulburat, cel mai abătut şi părea că nu înțelege nimic din ce i se întâmpla. Mai mult decât atât, se uita la Victor cu stupoare, ca şi cum nu s-ar fi aşteptat să-l găsească acolo. Cu cine credea că se bate?

— Stați pe loc, copii! zise Maigret, care se hotărî, în sfârsit, să vorbească. Usa e bine închisă, comisare?

Se apropie de acesta şi îi spuse câteva cuvinte cu glas scăzut. Iar Delvigne, de la fereastră, îi făcu semn inspectorului Girard să urce şi îi ieşi în întâmpinare pe palier.

— Ia toți oamenii pe care îi poți găsi şi postează-i în jurul barului Gai-Moulin. Să nu iasă nimeni! în schimb, lasă să intre pe oricine vrea...

Se întoarse în cameră, unde, pe pat, un macat alb te ducea cu gândul la frişcă. Victor nu se clintea. Avea o mutră tipică

de chelner de cafenea, aşa cum le place caricaturiştilor să-i reprezinte: un păr rar, pieptănat de obicei peste chelie, dar acum ciufulit, faţa buhăită şi ochi mari şi urduroşi.

Stătea întors din umeri în lateral, ca şi cum ar fi vrut să nu fie văzut foarte bine, şi ar fi fost greu să-ţi dai seama ce pândea privirea lui piezişă.

— Ai mai fost arestat, nu? îi zise Maigret cu convingere.

Era sigur de asta. Puteai să-ţi dai seama dintr-o ochire. Simţeai omul care se aşteaptă de mult să ajungă faţă în faţă cu poliţia şi e obişnuit cu astfel de situaţii.

— Nu înţeleg ce vreţi să spuneţi. Adele mi-a cerut să-i aduc de-aici ceva...

— Probabil rujul de buze?

— ... Am auzit zgomot... A intrat cineva...

— Şi ai sărit la el! Adică tu căutai rujul pe întuneric. Atenţie! Mâinile sus, te rog...

Cei doi ţineau ridicate spre tavan nişte braţe fără vlagă. Mâinile lui Delfosse tremurau, încerca să-şi şteargă faţa cu mâneca, fără să îndrăznească să lase în jos un braţ.

— Şi ţie ce ţi-a cerut Adele să-i aduci?

Dinţii tânărului clănţăniră, dar nu putu să răspundă.

— Fii cu ochii pe ei, Delvigne!

Şi Maigret cercetă camera. Pe noptieră se aflau un rest de cotlet, firimituri de pâine şi o sticlă de bere începută. Se aplecă să privească sub pat, dădu din umeri, după care deschise un dulap unde erau doar rochii, lenjerie şi pantofi vechi cu tocurile scâlciate.

Remarcă apoi un scaun aşezat lângă şifonier, se urcă pe el, îşi trecu mâna pe deasupra mobilei şi luă o servietă din piele neagră.

— Ia uite! zise el, coborând. Ăsta e rujul de buze, Victor?

— Nu ştiu ce vreţi să spuneţi!

— Mă rog, ăsta e obiectul după care veniseşi?

— N-am văzut niciodată această servietă.

— Păcat! Tu, Delfosse?

— Eu... jur...

Uită de revolverul îndreptat spre el, se aruncă pe pat, cu capul înainte, şi izbucni în hohote convulsive.

— Haide, Victor, drăguță, chiar nu vrei să spui nimic? Nici măcar de ce te-ai încăierat cu acest tânăr?

Maigret puse pe podea farfuria murdară, paharul şi sticla de pe noptieră, aşează servieta în locul lor şi o deschise.

— Documente care nu ne privesc pe noi, Delvigne! Va trebui să predăm toate astea Biroului II... Ia te uită! Copiile planurilor unei noi puşti mitralieră fabricate la FN din Herstal... Iar acestea seamănă cu planurile de reamenajare a unui fort... Hm!... Scrisori cifrate, care vor trebui studiate de specialişti...

În cămin, pe un grătar, sfârâiau resturile unui foc de cărbuni. Deodată, într-un moment în care nimeni nu s-ar fi aşteptat, Victor se repezi spre noptieră şi apucă documentele.

Probabil că Maigret îi prevăzuse gestul, căci, în timp ce comisarul Delvigne ezita să tragă, el îl lovi cu pumnul în față pe chelner, care se clătină, fără să fi apucat să arunce documentele în foc. Foile se împrăştiară pe jos. Victor îşi ținea cu amândouă mâinile obrazul stâng, care se roşise brusc.

Totul se petrecuse foarte rapid. Totuşi, Delfosse fu gata să profite ca să fugă. Cât ai clipi, ar fi părăsit patul şi ar fi trecut prin spatele domnului Delvigne, dar acesta băgă de seamă şi întinse piciorul ca să-l oprească.

— Şi acum? întrebă Maigret.

— N-am să spun nimic, bombăni Victor, furios.

— Te-am întrebat ceva?

— Nu l-am omorât pe Grafopulos...

— Şi?

— Eşti o brută! Avocatul meu...

— Nu mai spune! Ai deja un avocat?

Comisarul Delvigne îl observa pe băiat şi, urmărindu-i direcția privirii, ajunse deasupra şifonierului.

— Cred că mai e ceva acolo! zise el.

— S-ar putea! răspunse Maigret, urcând din nou pe scaun.

Mâna lui bâjbâi îndelung. în sfârşit, găsi un portofel din piele albastră şi îl deschise.

— Portofelul lui Grafopulos ! zise el. Treizeci de bancnote de o mie de franci francezi... Acte... Ia uite ! O adresă, scrisă pe o bucată de hârtie: Gai-Moulin, strada Pot-d'Or... Şi, cu un alt scris: Nimeni nu se culcă în clădire...

Maigret nu se mai ocupa de nimeni. îşi urmărea gândul, examina o scrisoare cifrată şi număra anumite semne.

— Unu... doi... trei... nouă... zece!... Un cuvânt din zece litere... Adică: Grafopulos... E în servietă...

Se auziră paşi pe scară, apoi bătăi nervoase în uşă. Apăru fața îmbujorată a inspectorului Girard.

— Gai-Moulin e înconjurat. Nimeni nu va ieşi. Dar... Acum câteva minute a venit domnul Delfosse şi a întrebat de fiul lui... A luat-o pe Adele deoparte... Da, a ieşit... Am crezut că fac bine lăsându-l să treacă şi urmărindu-l... Când am văzut că vine încoace, i-am luat-o înainte...

Auziți!... Urcă pe scară...

Într-adevăr, cineva se poticnea, mergea pe palier pipăind uşile, apoi ajunse şi ciocăni. Maigret deschise chiar el uşa şi se înclină în fața bărbatului cu mustață căruntă, care îl privi de sus.

— Cumva fiul meu...

Îl zări în postura jalnică în care se afla, pocni din degete şi zise:

— Haide! Acasă!...

Situația fu cât pe ce să degenereze. Rene se uita la toți cu spaimă, se agăța de macat şi clănțănea rău de tot din dinți.

— O clipă! interveni Maigret. Nu vreți să luați loc, domnule Delfosse?

Acesta examină camera cu un oarecare dezgust.

— Aveți să-mi spuneți ceva? Cine sunteți?...

— N-are importanță! Comisarul Delvigne are să vă spună la timpul potrivit. Când fiul dumneavoastră s-a întors acasă, i-ați făcut o scenă?

— L-am închis în camera lui, spunându-i să aştepte hotărârea mea.

— Şi care e hotărârea dumneavoastră?

— Încă nu ştiu. Probabil că îl voi trimite în străinătate, ca să facă un stagiu la o bancă sau la o societate de comerț. E timpul să învețe să trăiască.

— Nu, domnule Delfosse...

— Ce vreți să spuneți?

— Pur şi simplu că e prea târziu. în noaptea de miercuri spre joi, fiul dumneavoastră l-a ucis pe domnul Grafopulos ca să-l jefuiască...

Maigret opri cu mâna bastonul cu măciulie de aur care urma să-l lovească. Şi, cu o mişcare bruscă, îl răsuci în aşa fel încât proprietarul fu nevoit să-i dea drumul, oftând de durere. Apoi îl examină cu calm, îl cântări în mână şi zise:

— Şi sînt aproape sigur că asasinatul a fost comis cu acest baston!

Cu gura deschisă de un spasm, Rene încerca să țipe, şi totuşi nu scotea nici un sunet. Devenise un pachet de nervi, o ființă jalnică, sugrumată de spaimă.

— Sper că vă veți explica! mai zise totuşi domnul Delfosse. Iar dumneata, dragul meu comisar, te rog să crezi că voi transmite prietenului meu procurorul...

Maigret se întoarse spre inspectorul Girard.

— Mergeți şi aduceți-o aici pe Adele... Luați o maşină... Aduceți-l şi pe Genaro...

— Cred că..., începu domnul Delvigne, apropiindu-se de Maigret.

— Da! Da!... zise acesta, aşa cum ai linişti un copil.

Şi începu să se plimbe. Se plimbă de colo-colo, fără să se oprească, timp de şapte minute, atât cât dură îndeplinirea ordinului său.

Un duduit de motor. Paşi pe scară. Vocea lui Genaro care protesta:

— Veți avea de-a face cu consulul meu... E ceva nemaipomenit!... Un patron cunoscut care... Şi aveam

cincizeci de clienți!...

Când intră, privirea lui întrebătoare se îndreptă spre Victor. Replica acestuia fu admirabilă:

— Suntem terminați!

Dansatoarea, pe jumătate goală sub rochia care îi sublinia formele, îşi contempla locuința resemnată, cu umerii căzuți.

— Răspunde exact la întrebarea mea! în cursul serii, Grafopulos ți-a cerut să te duci în camera lui?...

— Nu m-am dus acolo!

— Prin urmare, ți-a cerut! Prin urmare, ți-a spus că stătea la hotelul Moderne, în camera 18...

Ea lăsă capul în jos.

— Chabot şi Delfosse, aşezați la o masă din apropiere, au putut să audă. La ce oră a ajuns aici Delfosse?

— Dormeam! Poate pe la cinci dimineața...

— Ce-a spus?

— Mi-a propus să fug cu el... Voia să luăm vaporul spre America... Mi-a spus că e bogat...

— Ai refuzat?

— Eram adormită... I-am spus să se culce... Dar nu asta voia... Atunci, văzând cât e de nervos, l-am întrebat dacă a făcut ceva rău...

— Şi ce-a răspuns?...

— M-a implorat să ascund un portofel în camera mea!

— Şi i-ai arătat şifonierul, unde se afla deja servieta...

Ea dădu iar din umeri, oftă şi răspunse:

— N-am ce să le fac!

— Aşa e?

Nici un răspuns. Domnul Delfosse îi strivea pe cei de față cu o privire sfidătoare.

— Aş fi curios să ştiu..., începu el.

— Veți şti imediat, domnule Delfosse. Nu vă cer decât un moment de răbdare... Ca să-şi umple pipa!

33. VOL 3
CAPITOLUL 11

— Să vorbim mai întâi de Paris! Grafopulos vine să ceară protecția poliției şi, a doua zi, se străduieşte ca inspectorul însărcinat cu paza lui să-i piardă urma. Îți aminteşti ce ți-am spus, Delvigne? Chestia cu Mafia şi cu agențiile de spionaj... Ei bine, e vorba de un caz de spionaj. Grafopulos este bogat şi nu are nici o ocupație. Aventura îl tentează, aşa cum tentează pe mulți oameni de teapa lui.

În cursul călătoriilor sale, întâlneste un agent secret oarecare şi îi destăinuie că ar dori şi el să ducă o existență plină de neprevăzut şi de mister... Agent secret! Două cuvinte care îi fac pe mulți prostănaci să viseze! Îşi închipuie că meseria asta constă... Dar n-are importanță!

Grafopulos ține la ideea lui. Agentul căruia i se adresează nu are dreptul să respingă o ofertă care poate fi interesantă... Ceea ce publicul nu ştie este faptul că mai întâi trebuie să treci nişte probe... Omul e inteligent, bogat, călătoreşte... înainte de orice, trebuie să se afle dacă e în stare de discreție şi de stăpânire de sine...

I se încredințează o primă misiune: să se ducă la Liege şi să fure nişte documente dintr-un local de noapte... în felul acesta, dovedea că stă bine cu nervii! Misiunea este însă o înscenare. Este trimis, pur şi simplu, la alți agenți din acelaşi serviciu, care vor putea estima calitățile respectivului...

Şi Grafopulos este cuprins de spaimă! îşi închipuia cu totul altfel spionajul! Se vedea în hoteluri de lux, chestionând ambasadori sau invitat la micile curți ale Europei... însă nu îndrăzneşte să refuze. În schimb, cere poliției să fie supravegheat. îşi anunță şeful că e urmărit... „Un inspector e

pe urmele mele! Presupun că, în acest caz, nu trebuie să mă mai duc la Liege.” „Du-te, totuşi!”

Atunci, e cuprins de panică. încearcă să scape de supravegherea cerută chiar de el. Reține un loc în avionul de Londra, dar ia un bilet de tren pentru Berlin şi coboară în gara Guillemins... Gai-Moulin!... Aici trebuie să acționeze...

Nu ştie că patronul face parte din bandă, că a fost anunțat, că e vorba doar de o punere la încercare şi că, pe deasupra, în cabaret nu se află nici un document de furat... O dansatoare se aşează la masa lui... El îi dă întâlnire mai târziu, în camera sa, căci, înainte de orice, e un tip dornic să se bucure de plăcerile vieții... Cum se întâmplă aproape totdeauna, riscul îi zgândăreşte senzualitatea... în sfârşit, nu va fi singur... Ca un avans, îi lasă tabachera pe care ea o admiră...

Se uită la cei din jur. Nu ştie nimic. Sau ştie doar un singur lucru: că peste puțin timp va trebui să facă în aşa fel încât să fie închis în local, unde va căuta documentele care i-au fost cerute... Genaro, prevenit, îl supraveghează zâmbitor... Victor, care este amestecat şi el, e servil şi ironic când îi serveşte şampania... Cineva a auzit din întâmplare adresa dată dansatoarei:

Hotelul Moderne... Camera 18...

Şi acum trebuie să trecem la altă poveste!

Maigret se uită la domnul Delfosse şi numai la el.

— Vă rog să mă scuzați că trebuie să vorbesc despre dumneavoastră. Sunteți bogat. Aveți o soție, un fiu şi amante. Duceți o viață de plăceri,
fără să bănuiți că puştiul, bolnăvicios, prea nervos, încearcă, în sfera lui limitată, să vă imite.

Vede cum în jurul lui se cheltuiesc o mulțime de bani. îi dați şi lui, prea mulți şi nu îndeajuns în acelaşi timp. De ani de zile fură bani de la dumneavoastră şi chiar de la unchii lui! Când sunteți plecat, umblă cu maşina dumneavoastră.

Are şi el amante. Pe scurt, este copilul de bani gata degenerat, în toată accepțiunea cuvântului. Nu, nu protestați! Aşteptați... Are nevoie de un prieten, de un confident... îl trage

pe Chabot după el... într-o zi, nu mai au bani... Au datorii peste tot... Şi se hotărăsc să golească repede casa de bani de la Gai-Moulin... E vorba chiar de seara lui Grafopulos...

Delfosse şi Chabot se ascund pe scara pivniței, în timp ce toți îi cred plecați... Genaro chiar nu ştie?... N-are importanță, dar mă îndoiesc!

El este un bun agent secret. E patronul unui cabaret. Plăteşte licența, după cum a spus adineauri. Are însă şi oameni care lucrează pentru el! Şi se simte cu atât mai în siguranță, cu cât este şi informatorul poliției... Ştie că Grafopulos se va ascunde în cabaret. încuie uşile şi pleacă cu Victor. A doua zi, va fi de ajuns să trimită şefilor săi un raport despre felul în care s-a comportat grecul...

Vedeți că e destul de complicat... Noaptea aceea ar putea fi numită noaptea păcăliților. Grafopulos a băut şampanie ca să-şi facă curaj. Şi iată-l rămas singur, în bezna de la Gai-Moulin... Nu-i mai rămâne decât să caute documentele cerute...

Până să facă vreo mişcare, se deschide însă o uşă. Cineva aprinde un chibrit... E cuprins de spaimă. Nu era dinainte?... Nu are curajul să atace... Preferă să facă pe mortul. Şi îşi vede duşmanii... Doi tineri, mai speriați decât el, care o rup la fugă!...

Nimeni nu mişcă. Pare că nimeni nu respiră. Fețele sunt încordate, iar Maigret continuă, cu calm:

— Rămas singur, Grafopulos se încăpățânează să caute documentele comandate de noii săi şefi... Chabot şi Delfosse, profund tulburați, mănâncă scoici şi cartofi prăjiți, apoi se despart în stradă... Dar o amintire îl obsedează pe Delfosse...

Hotelul Moderne, camera 18... Sunt cuvintele pe care le-a auzit. Străinul părea bogat... Iar el are o nevoie maladivă de bani... E o nimica toată să intri noaptea într-un hotel... Cheia camerei e probabil în cui... Iar dacă Grafopulos tot a murit şi nu va mai pune piciorul în camera lui...

Se duce acolo. Portarul, adormit, nu-l întreabă nimic. Ajunge sus şi scotoceşte valijoara călătorului... Se aud însă

paşi pe culoar... Uşa se deschide... Şi apare chiar Grafopulos!... Grafopulos, care trebuia să fie mort!... Lui Delfosse îi este atât de frică, încât, fără să mai gândească, îl loveşte din toate puterile, în întuneric, cu bastonul, cu bastonul cu măciulie din aur al tatălui său, pe care l-a luat cu el în seara aceea, aşa cum face deseori... E cuprins de panică, aproape iresponsabil... Ia portofelul şi fuge...

Poate că, la lumina unui felinar, se uită să vadă ce conține. În portofel sunt zeci de mii de franci, şi atunci îi trece prin minte ideea să plece împreună cu Adele, pe care a dorit-o dintotdeauna. Să trăiască pe picior mare în străinătate!... împreună cu o femeie!... Ca un bărbat adevărat!... Ca tatăl lui!...

Dar Adele doarme... Adele nu vrea să plece... Ascunde portofelul la ea în cameră, pentru că îi e frică... Nu bănuieşte că tot acolo, de luni de zile, poate că de ani întregi, Genaro şi Victor pun la loc sigur documentele serviciului de spionaj... Căci şi ea e implicată! Toți sunt implicați!

Delfosse a păstrat doar bancnotele belgiene găsite în portofel, adică vreo două mii de franci... Banii francezi sînt prea compromițători!

A doua zi, citeşte ziarele... Victima, victima lui, a fost descoperită, dar nu la hotel, ci la Grădina Zoologică. Nu mai înțelege... E cuprins de agitație... Se duce la Chabot şi îl ia cu el... Minte că şi-a furat unchiul ca să explice cum de are două mii de franci asupra lui... Trebuie să scape de aceşti bani... îi dă această sarcină lui Chabot... E las... mai rău decât las: cazul lui ține de patologie... în sinea lui, are pică pe prietenul său pentru că nu împarte cu el vinovăția crimei... Ar vrea să-l compromită, fără să îndrăznească să facă ceva precis în acest scop.

Oare nu a avut totdeauna pică pe el?... O invidie, o ură destul de complexe... Chabot e curat sau, cel puțin, fusese... Iar el e chinuit de tot felul de nevoi tulburi... Aşa se explică această prietenie ciudată, această nevoie pe care Delfosse a avut-o totdeauna de a fi însoțit de prietenul său.

Se ducea să-l ia de acasă... Nu putea să stea singur... Şi îl amesteca pe celălalt în compromisurile sale, în micile sale furturi familiale, de care Justiția nu se poate ocupa...

Chabot nu se mai întoarce de la toaletă... Chabot este arestat... Nici măcar nu se duce să-l caute... Bea... Şi are nevoie de cineva ca să bea cu el... Există un lucru pe care nu-l poate suporta: singurătatea... Beat, se duce cu dansatoarea la ea acasă şi acolo adoarme... în zori, este speriat de situație... Probabil că l-a văzut pe inspectorul postat în stradă...

Nu îndrăzneşte să se atingă de banii lui Grafopulos, aflați pe şifonier... Nu mai sunt acolo decât bani francezi, prea uşor de identificat... Preferă să fure banii dansatoarei... Ce speră? Nimic! Şi tot ceea ce va face de acum înainte se înscrie în logica lucrurilor... Simte vag că nu va scăpa de Justiție... Pe de altă parte, nu îndrăzneşte nici să se predea...

Întrebați-l pe comisarul Delvigne unde-i caută poliția - şi chiar îi găseşte în nouă cazuri din zece - pe răufăcătorii de acest gen! În locurile rău famate... Are nevoie de băutură, de zgomot, de femei... Intră undeva, în preajma gării... Vrea s-o ia pe chelneriță... Dacă nu poate, caută o fată de pe stradă... Dă de băut... îşi arată banii, îi împarte celorlalți... E frenetic...

Când este arestat, minte, maladiv! Minte fără speranță! Minte ca să mintă, ca unii copii care au această apucătură! E în stare să spună orice, să dea detalii... Şi e vorba iar de o trăsătură de caracter concludentă... Dar i se spune că asasinul a fost arestat... Eu sunt acela! Este eliberat... Puțin mai târziu, află că asasinul s-a sinucis, după ce şi-a mărturisit crima...

A ghicit capcana? Vag... în orice caz, ceva îl împinge să distrugă dovezile vinovăției sale... Şi de aceea am jucat acest teatru care a putut să pară copilăresc!

Existau două mijloace de a-l face pe Delfosse să mărturisească: cel folosit de mine sau acela de a-l lăsa singur, ore în şir, în întunericul de care se teme la fel de mult ca şi de

singurătate... Ar fi început să tremure şi ar fi mărturisit tot ce i s-ar fi cerut, chiar mai mult decât era adevărat...

Eu ştiu că e vinovat din momentul în care s-a dovedit că cei două mii de franci nu au fost furați de la negustorul de ciocolată... De atunci, tot ce a făcut mi-a întărit şi mai mult această părere... Un caz banal, în ciuda morbidității şi complexității sale aparente.

Dar mai trebuia să înțeleg ceva: celălalt caz, cazul Grafopulos... în consecință, mai erau şi alti vinovați... Anunțarea morții asasinului, a morții mele, i-a făcut pe toți să iasă din cuib... Delfosse vine după portofelul compromițător... Victor vine după...

Maigret se uita pe rând la cei de față.

— Adele, de cât timp se foloseşte Genaro de locuința ta ca să ascundă aici documente periculoase?

Ea ridică din umeri cu indiferentă, ca o femeie care se aşteaptă de mult timp la o catastrofă.

— De ani de zile! El m-a adus de la Paris, unde mueram de foame...

— Recunoşti, Genaro?

— Nu răspund decât în prezența avocatului meu.

— Şi tu?... La fel ca Victor?...

Domnul Delfosse nu zicea nimic, ținea capul în jos, privindu-şi bastonul, acel baston care îl omorâse pe Grafopulos.

— Băiatul meu nu e responsabil..., murmură el deodată.

— Ştiu!

Şi, în timp ce Maigret îl privea, întrebă, tulburat şi jenat totodată:

— Cine v-a spus?

— Priviți fata lui şi fata dumneavoastră în oglindă!

Şi asta a fost tot! Trei luni mai târziu, Maigret era la el acasă, la Paris, în apartamentul de pe bulevardul Richard-Lenoir, şi desfăcea corespondența pe care i-o dăduse portarul.

— Scrisori interesante? întrebă doamna

Maigret, scuturând un covoraş pe fereastră.

— O carte poştală de la sora ta, care ne anunță că va avea un copil...

— Iar!

— O scrisoare din Belgia...

— Ce fel de scrisoare?

— Nimic interesant. Un prieten, comisarul

Delvigne, îmi trimite o pipă prin colet poştal şi mă anunță despre nişte condamnări...

Citi cu voce scăzută:

... Genaro la cinci ani de muncă silnică, Victor la trei ani, iar Adele, în lipsa unor dovezi categorice, repusă în libertate...

— Cine sunt oamenii ăştia? întrebă doamna Maigret care, deşi soție de comisar din Poliția Judiciară, îşi păstrase totuşi candoarea unei adevărate franțuzoaice de la tară.

— Nimeni interesant! Nişte tipi care țineau un cabaret la Liege, un cabaret care nu avea clienți, dar unde se făcea în mod activ spionaj...

— Şi Adele?

— Dansatoarea localului... ca toate dansatoarele...

— Ai cunoscut-o?

Şi în vocea doamnei Maigret se simți o umbră de gelozie.

— Am fost la ea acasă, o dată!

— Ia uite! Ia uite!...

— Vorbeşti ca domnul Delvigne! Am fost în casa ei împreună cu alte şase persoane.

— E drăguță?

— Nu arată rău! Nişte tinerei erau nebuni după ea!

— Doar nişte tinerei?

Maigret desfăcu alt plic, cu timbru belgian.

— Uite fotografia unuia dintre ei, zise el.

Îi întinse poza unui tânăr slăbuț, ai cărui umeri păreau şi mai înguşti din cauza uniformei. Pe post de fundal, coşul unui pachebot.

... şi îmi permit să vă trimit fotografia fiului meu, care a părăsit Anvers în această săptămână la bordul vasului Elisabethville cu destinația Congo. Sper ca viața aspră din colonii...

— Cine e?

— Un iubițel de-al lui Adele!

— A făcut ceva?

— A băut porto într-un local de noapte, unde mai bine n-ar fi pus piciorul niciodată.

— Şi era amantul ei?

— Nici vorbă! Cel mult, o dată, a privit-o când se îmbrăca...

Atunci, doamna Maigret conchise:

— Bărbații sunt toți la fel!

Sub teancul de scrisori se afla un anunț în chenar negru, pe care Maigret nu i-l arătă.

Astăzi, la clinica Sainte-Rosalie, a decedat, la vârsta de optsprezece ani, Rene-Joseph-Arthur Delfosse, împărtăşit...

Clinica Sainte-Rosalie din Liege era aşezământul spitalicesc care primea pacienții bogați suferind de afecțiuni mintale.

În partea de jos a foii, doar aceste cuvinte: Rugați-vă pentru el.

Şi Maigret se gândi la domnul Delfosse, care avea soție, uzine şi amante! Apoi la Grafopulos, care vrusese să se joace de-a spionii, din lipsă de ocupație şi pentru că şi-i închipuia faimoşi, aşa cum sunt descrişi în romane.

Opt zile mai târziu, într-un local din Montmartre, o femeie îi zâmbi. Avea în fața ei un pahar gol, pe care direcția îl punea pe masă doar de formă. Era Adele.

— Jur că nici măcar nu ştiam exact ce complotează... Trebuie să trăim, nu-i aşa?...

Şi, firește, era gata să comploteze din nou!

— Am primit o fotografie de la ăl mic... Ştiți... Cel care lucra undeva...

Şi, din geanta ei albă de pudră, scoase o poză. Aceeaşi pe care o primise şi Maigret! Un băiat înalt, încă neformat, pe care uniforma îl făcea mai slab şi care încerca, pentru prima dată, să poarte cu un aer îndrăzneț cascheta colonială!

Probabil că al treilea exemplar era prezentat locatarilor din casa de pe strada Legii, studentei poloneze şi domnului Bogdanowski.

— Arată deja ca un bărbat, nu-i aşa? De nu s-ar îmbolnăvi de friguri!

Şi alți tineri veneau acum la Gai-Moulin, care avea un alt proprietar!

Spânzuratul din Saint-Pholien

34. VOL 4
CAPITOLUL 1

Nimeni nu a băgat de seamă ce se întâmpla. Nimeni nu a bănuit drama care se petrecea în sala de aşteptare a acelei gări mici, unde se aflau doar şase călători posaci, iar în aer plutea un miros de cafea, de bere şi limonadă. Era cinci după amiază şi se lăsa întunericul. Lămpile fuseseră aprinse, dar prin geamuri încă mai puteai zări, în semiobscuritatea peronului, funcționari germani şi olandezi de la vamă şi de la căile ferate, care tropăiau pe loc ca să se încălzească.

Căci gara din Neuschanz era situată la extremitatea nordică a Olandei, lingă frontiera germană.

O gară oarecare, deoarece Neuschanz abia dacă se putea numi sat. Nici o linie principală nu trecea pe acolo, iar tren era doar dimineața şi seara, pentru muncitorii germani care, atraşi de lefurile mari, lucrau în uzinele din Olanda.

De fiecare dată se repeta acelaşi ritual. Trenul german se oprea la un capăt al peronului şi trenul olandez aştepta la celălalt capăt.

Funcționarii cu şapcă portocalie şi cei cu uniformă verzuie sau albastru închis se întâlneau şi petreceau împreună ora de oprire prevăzută pentru formalitățile vamale.

Fiind vorba de vreo douăzeci de călători în fiecare tren, cam aceiaşi, care se adresau cu familiaritate vameşilor, formalitățile se terminau repede.

Iar oamenii se duceau atunci la bufet, care era la fel ca toate bufetele de frontieră. Prețurile erau afişate în cenți şi în pfennigi. Într-o vitrină găseai ciocolată olandeză şi țigări germane. Puteai fi servit cu rachiu de ienupăr sau cu schnaps.

În seara aceea era o atmosferă apăsătoare. O femeie moțăia la casă. Un jet de abur țâşnea din filtrul mare de cafea. Uşa de la bucătărie rămăsese deschisă şi se auzeau țiuiturile unui aparat de radio la care umbla un copil. Totul avea un aer familial, şi totuşi, erau de ajuns câteva detalii pentru ca atmosfera să capete o nuanță tulbure de aventură şi mister.

De exemplu, uniformele celor două țări! Sau acel amestec de afişe pentru sporturile de iarnă din Germania şi pentru Târgul de la Utrecht... într-un colț, o siluetă: un bărbat la vreo treizeci de ani - cu haine foarte uzate, palid la față şi nebărbierit, pe cap cu o pălărie moale, de un cenuşiu greu de definit -, care poate că bătuse întreaga Europă.

Sosise cu trenul din Olanda. Arătase un bilet pentru Bremen, iar controlorul îi explicase în germană că alesese linia cea mai ocolitoare, pe care nu circulau trenuri rapide.

Bărbatul făcuse semn că nu înțelegea. Comandase în franceză o cafea şi toți cei din jur se uitaseră la el curioşi.

Avea nişte ochi febrili, înfundați adânc în orbite. Fuma ținându şi țigara lipită de buza de jos, şi acest simplu detaliu era de ajuns ca să exprime osteneala sau disprețul.

Avea la picioare o valijoară din imitație de piele, aşa cum găseşti în toate bazarurile. Valijoara era nouă. Când primi

cafeaua, scoase din buzunar un pumn de monede franțuzeşti, belgiene şi câteva olandeze, mărunte, din argint. Chelneriţa trebui să şi aleagă singură monedele pentru plată.

Un alt călător, aşezat la masa vecină, înalt şi greoi, lat în umeri, atrăgea mai puțin atenția. Purta un pardesiu gros de culoare neagră, cu guler de catifea, iar nodul cravatei era fixat cu un dispozitiv din celuloid.

Primul, crispat, se uita tot timpul prin geamul uşii la angajații căilor ferate, ca şi cum s-ar fi temut să nu piardă trenul.

Al doilea îl observă, calm, implacabil, trăgând din pipă.

Călătorul agitat îşi părăsi locul preț de două minute, ca să meargă la toaletă. Atunci, fără măcar să se aplece, cu o simplă mişcare de picior, celălalt trase spre el valijoară şi împinse în locul ei alta exact la fel.

O jumătate de oră mai târziu, trenul părăsea gară. Cei doi bărbați se aşezară în acelaşi compartiment de clasa a III-a, dar nu şi vorbiră.

La Leer, trenul se goli, după care îşi continuă totuşi drumul pentru cei doi călători. Pe la zece, garnitura intră sub acoperişul de sticlă monumental de la Bremen, unde lămpile cu descărcare luminiscentă făceau ca toate fețele să arate palide.

* * *

Probabil că primul călător nu cunoştea deloc limba germană, pentru că greşi de câteva ori drumul, intră în restaurantul de la clasa I, ajungând abia după mai multe încercări la bufetul clasei a III-a, unde nu se aşează la masă.

Arătă cu degetul spre nişte franzeluțe care aveau cârnați înăuntru, explică prin gesturi că dorea să le cumpere şi plăti din nou întinzând un pumn de monede.

Mai bine de o jumătate de oră, rătăci pe străzile largi din vecinătatea gării, cu valijoara în mină, părând să caute ceva.

Iar bărbatul cu guler de catifea, care îl urmărea răbdător, înțelese când îl văzu îndreptându se în grabă spre un cartier mai sărac, care începea undeva în stânga.

Primul călător căuta pur şi simplu un hotel ieftin. Încetinindu şi mersul, examină câteva cu neîncredere, apoi alese un hotel dintre cele mai modeste, care avea deasupra uşii un glob mare, alb, din sticlă mată. Tânărul ținea într-o mină valiză şi în cealaltă franzelușele cu cârnați, împachetate în hârtie.

Strada era circulată. Începea să se lase ceața, prin care răzbăteau doar luminile vitrinelor. Bărbatul cu pardesiu gros reuşi, cu oarecare greutate, să obțină camera vecină cu cea a primului călător.

O cameră sărăcăcioasă, ca toate camerele de acest fel din lume, cu diferența că sărăcia nu era poate nicăieri mai lugubră ca în Germania de Nord. Cele două încăperi comunicau între ele printr o uşă cu broască. Astfel, bărbatul putu să asiste la deschiderea valizei, care conținea doar ziare vechi.

Îl văzu pe călător pălind cumplit la față, răsucind valijoara pe toate fețele cu mâinile tremurătoare, împrăştiind ziarele prin cameră.

Franzelușele se aflau pe masă, tot împachetate, dar tânărul, care nu mai mâncase de la patru după amiază, nu le acordă nici o atenție.

Se repezi spre gară, făcând o mulțime de ocolişuri, întrebând oamenii la tot pasul, repetând cu un accent care deforma atât de rău cuvântul, încât interlocutorii abia îl înțelegeau:

— Bahnhof !...

Era atât de nervos, încât, pentru a se face mai bine înțeles, imita zgomotul trenului!

Ajunse la gară, intră în holul imens, zări undeva o grămadă de bagaje şi se apropie ca un hoț, ca să vadă dacă nu era acolo şi valiza lui.

Tresărea de fiecare dată când cineva trecea cu o valiză de acelaşi fel.

Bărbatul cu guler de catifea se ținea mai departe pe urmele lui, fără să şi ferească privirea sfredelitoare.

Abia la miezul nopții se întoarseră la hotel, unul după altul.

Bărbatul se uită prin gaura cheii. Tânărul se prăbuşise pe un scaun, cu capul în mâini. Când se ridică, pocni din degete, cu un gest furios şi totodată fatalist.

Apoi urmă sfârşitul: scoase un revolver din buzunar, deschise gura mare şi apăsă pe trăgaci.

În momentul următor, în cameră erau deja zece persoane, printre care şi comisarul Maigret, care nu şi dezbrăcase pardesiul cu guler de catifea şi încerca să-i îndepărteze pe ceilalți. Oamenii repetau întruna cuvintele Polizei şi Morder, care înseamnă asasin.

Mort, tânărul era şi mai jalnic decât în viață. Se vedeau tălpile găurite ale pantofilor, iar un crac al pantalonilor se ridicase în cădere, descoperind o şosetă roşie neverosimilă şi o tibie lividă şi păroasă.

Îşi făcu apariția un agent de poliție care rosti câteva cuvinte cu o voce poruncitoare, şi toată lumea se retrase pe palier, cu excepția lui Maigret, care arătă insigna de comisar al Poliției Judiciare din Paris.

Agentul nu vorbea franceza. Maigret ştia doar câteva cuvinte în germană.

După zece minute, o maşină opri în fața hotelului şi se iviră brusc câțiva funcționari în civil.

Pe palier, cuvântul Franzose luase locul cuvântului Polizei, iar oamenii aruncau priviri curioase spre comisar. Câteva ordine au fost însă de ajuns ca să pună capăt agitației, întrerupând brusc orice rumoare, aşa cum ai întrerupe un curent electric.

Oamenii se întoarseră în camerele lor. În stradă se formase un grup tăcut, care se ținea la o distanță respectuoasă.

Comisarul Maigret avea şi acum pipa între dinți, doar că era stinsă. Iar fața lui cărnoasă, sculptată parcă într-un lut

compact de o mina viguroasă, aproape că avea o expresie de teamă sau derută.

— Am să vă cer permisiunea să mi fac anchetă în paralel cu cea a autorităților! zise el. Un lucru e sigur: acest om s-a sinucis. Şi e francez...

— Îl urmăreați?

— Ar dura prea mult să vă explic... Aş vrea că serviciul tehnic să-i facă nişte fotografii cât se poate de clare, din toate pozițiile...

În cameră, unde se aşternuse tăcerea, mai rămăseseră acum trei inşi.

Unul, tânăr şi roz la față, cu capul ras, purtând o redingotă şi pantaloni dungați, îşi ştergea din când în când lentilele ochelarilor cu brațe de aur. Avea un titlu de genul doctor în poliție ştiințifică.

Celălalt, la fel de roz la față, dar cu o ținută mai puțin solemnă, scotocea peste tot şi se străduia să se exprime în franceză.

Nu găsiră nimic, doar un paşaport pe numele Louis Jeunet, născut la Aubervilliers, mecanic.

Revolverul purta marca fabricii de arme din Herstal (Belgia).

Nimeni de pe Quai des Orfevres nu şi imagina, în noaptea aceea, că Maigret stătea tăcut, strivit parcă de fatalitate, asistând la operațiunile colegilor săi germani, trăgându se într-o parte ca să facă loc fotografilor şi medicilor legişti, aşteptând, cu fruntea încruntată şi pipa stinsă, bruma de lucruri care i au fost înmânate pe la trei dimineața: hainele mortului, paşaportul şi o duzină de fotografii cărora blitz ul le dăduse un aspect halucinant.

Puțin îi mai lipsea să creadă că omorâse un om.

Un om pe care nu-l cunoştea! Nu ştia nimic despre el! Nimic nu dovedea că ar fi avut de dat socoteală justiției!

* * *

Totul începuse cu o zi înainte la Bruxelles, în modul cel mai neaşteptat. Maigret se afla acolo în misiune. Purtase discuții cu Siguranța belgiană despre nişte refugiați italieni expulzați din Franța, a căror activitate stârnea îngrijorare.

O deplasare care semăna cu o călătorie de plăcere! întrevederile fuseseră mai scurte decât se prevăzuse. Comisarul avea câteva ore la dispoziție.

Şi intrase, din simplă curiozitate, într-o cafenea mică de pe strada Warmoesberg.

Era zece dimineața. Cafeneaua era aproape pustie. Totuşi, în timp ce patronul, jovial şi familiar, nu mai contenea cu vorba, Maigret remarcase un client aşezat chiar în capătul sălii, în penumbră, preocupat de o activitate ciudată.

Omul arăta ca vai de el. Semăna perfect cu un şomer „de profesie", aşa cum întâlneşti în toate capitalele, în căutarea unui loc de muncă.

Numai că el scotea din buzunar bancnote de o mie de franci, le număra, le învelea în hârtie cenuşie şi legă cu sfoară pachetul, pe care scria apoi o adresă.

Cel puțin treizeci de bancnote! Treizeci de mii de franci belgieni! Maigret se încruntase şi, după ce necunoscutul plătise cafeaua băută şi ieşise, îl urmărise până la cel mai apropiat oficiu poştal.

Acolo, reuşise să citească peste umărul lui adresă, trecută cu un scris ce nu semăna deloc cu al unui om simplu:

Domnului Louis Jeunet Strada Roquette, nr. 18, Paris

Dar cel mai mult îl frapase mențiunea: imprimate.

Treizeci de mii de franci care călătoreau ca nişte simple hârtii de ziar, ca nişte prospecte obişnuite! Pentru că pachetul nu fusese trimis nici măcar recomandat! Un angajat al poştei îl cântări şi zise:

— Şaptezeci de centime...

Expeditorul plăti şi ieşi. Maigret notase numele şi adresa. Îl urmărise pe necunoscut şi, o clipă, fusese amuzat de gândul că ar fi putut să facă un cadou poliției belgiene. S-ar fi dus la

şeful Siguranței din Bruxelles şi i-ar fi spus pe un ton neglijent:

— Apropo, pe când beam un pahar de Gueuse-Lambic, am prins un răufăcător... Îl puteți aresta în locul cutare...

Maigret era foarte vesel. Peste oraş îşi revărsa razele un soare blând de toamnă, care stârnea valuri de căldură în aer.

La ora unsprezece, necunoscutul cumpăra cu treizeci şi doi de franci o valiză din imitație de piele, dintr o prăvălie de pe Rue Neuve. Iar Maigret cumpărase din joacă una la fel, fără să încerce să prevadă urmarea acestei aventuri.

La unsprezece şi jumătate, necunoscutul intrase într-un hotel de pe o străduță căreia comisarul nu reuşi să-i vadă numele. Ieşise de acolo puțin mai târziu şi luase de la Gara de Nord trenul spre Amsterdam.

De data aceasta, comisarul ezitase. Să fi fost influențată hotărârea să de impresia că mai văzuse undeva fața aceea?

„Probabil că e un caz de doi bani!... Dar dacă e unul important?..."

Nici o urgență nu-l chema la Paris. La frontiera olandeză, fusese frapat de faptul că tânărul, cu o îndemânare care dezvăluia obişnuința unor astfel de gesturi, îşi urcase valiza pe acoperişul vagonului înainte de sosirea la postul de vamă.

„Vom vedea când se va opri undeva!"

Numai că nu se oprise la Amsterdam, de unde îşi luase un bilet de clasa a III-a pentru Bremen. Urmase traversarea câmpiei olandeze, cu puzderia de canale brăzdate de ambarcațiuni cu pânze care păreau că plutesc în plin câmp.

Neuschanz... Bremen...

Pentru orice eventualitate, Maigret schimbase valizele. Încercase zadarnic, ore în şir, să-l introducă pe individ în una dintre categoriile cunoscute de poliție.

„Prea nervos pentru un adevărat bandit internațional! Sau poate că e doar un complice fără importanță care va provoca arestarea şefilor săi!... Un conspirator?... Un anarhist?... Vorbeşte doar franceza, iar în Franța nu prea mai sunt

conspiratori, şi nici măcar anarhişti militanți!... Un mic escroc singuratic?..."

Oare un escroc ar fi trăit atât de modest, când expediase treizeci de bancnote de o mie de franci într-un simplu pachet de hârtie cenuşie?

Omul nu bea alcool, ci, în gările unde era obligat să aştepte mult, se mulțumea cu o cafea şi, uneori, o chiflă sau o brioşă.

Nu cunoştea linia, pentru că întreba tot timpul, vrând să ştie dacă mergea în direcția dorită, iar insistența lui era chiar exagerată.

Nu era viguros. Mâinile sale purtau totuşi urmele unei munci manuale. Unghiile erau negre, prea lungi, ceea ce sugera că nu mai muncise de un anumit timp.

Tenul indica anemia, dacă nu o mare sărăcie.

Şi, treptat, Maigret uitase de festă pe care voise să o joace poliției belgiene servindu i pe tavă un răufăcător, aşa, ca din joacă.

Problema îl pasiona. Îşi căuta singur scuze:

„Amsterdamul nu i chiar atât de departe de Paris!"

Apoi:

„Eh! De la Bremen, cu rapidul, în treisprezece ore sunt acasă..."

* * *

Omul murise. Nu avea asupra lui nici un act compromițător, nici un obiect care să indice natura activității sale, doar un banal revolver purtând marca cea mai răspândită în Europa.

Părea că se omorâse doar pentru că cineva îi furase valiza! Altfel, de ce ar fi cumpărat de la bufetul gării acele franzelute pe care nu le mâncase?

Şi ce rost avea acea zi de călătorie, de la Bruxelles, unde ar fi putut să se sinucidă la fel de bine ca într-un hotel german?

Mai rămânea valiza, care poate că avea să dezlege enigma. De aceea, când cadavrul fu luat de acolo, gol, înfăşurat într-

un cearşaf şi urcat într-o dubă a poliției, după ce fusese examinat, fotografiat, studiat din tălpi şi până în creştet, comisarul se închise în camera lui.

Era tras la față. Îşi umplu pipa, îndesând tutunul uşor cu degetul gros, aşa cum avea obiceiul, doar ca să se convingă pe sine însuşi că era calm. Chipul suferind al mortului îl agasă. Îl revedea întruna, pocnind din degete şi, brusc, deschizând gura mare ca să se împuşte.

Această senzație de jenă, aproape de remuşcare, era atât de puternică, încât Maigret atinse valiza doar după o lungă ezitare. Şi totuşi, acea valiză trebuia să conțină justificarea lui! Acolo ar fi trebuit să găsească dovada că omul de care se lăsase înduioşat era un escroc, un răufăcător periculos, poate chiar un asasin!

Cheile atârnau şi acum, ca în magazinul de pe Rue Neuve, de o sfoară legată de mâner. Maigret o deschise şi scoase mai întâi un costum gri închis, mai puțin uzat decât cel al mortului.

Sub costum se aflau două cămăşi murdare, roase la guler şi la manşete, făcute ghem.

... Un guler fals cu dungi subțiri de culoare roz, care fusese purtat cel puțin cincisprezece zile, pentru că era negru acolo unde atinsese gâtul proprietarului... Negru şi scămoşat...

Asta era tot! Valiza îşi arăta fundul din hârtie verde şi cele două curele, nefolosite, cu catarame noi.

Maigret scutură hainele şi căută prin buzunare. Erau goale!

Simțea un nod în gât, din cauza unei angoase indescriptibile, dar dorința, nevoia de a găsi ceva îl făceau să caute cu încăpățânare.

Un om îşi luase viața pentru că cineva îi furase valiza aceea?... Dar înăuntru erau doar un costum vechi şi rufe murdare!...

Nici un act! Nimic care să semene cu un document! Nici măcar un indiciu care să permită emiterea unor supoziții despre trecutul mortului!

Camera avea un tapet de hârtie nou, ieftin, pe care culorile țipătoare conturau flori agresive. În schimb, mobilele erau uzate, şchioape, deteriorate, iar pe masă se afla o pânză de bumbac înfloratã pe care nu o puteai atinge decât cu repulsie.

Strada era pustie. Prăvăliile trăseseră obloanele. Dar la intersecție, la o sută de metri de acolo, automobilele circulau fără încetare, într-un zumzet liniştitor. Maigret se uită la uşa dintre camere, apoi la broasca spre care nu mai îndrăznea să se aplece, îşi aminti că experții, prevăzători, desenaseră pe podeaua încăperii vecine contururile cadavrului. Trecu dincolo în vârful picioarelor, ca să nu trezească locatarii, dar poate şi pentru că simțea apăsarea misterului, ținând în mina costumul din valiză.

Silueta de pe podea era diformă, dar matematic exactă. Când încercă să-i suprapună haina, pantalonii şi vesta, în ochi i se aprinse o luminiță şi strânse cu putere între dinți coada pipei.

Hainele erau mai mari cu cel puțin trei numere! Nu erau ale mortului!

Lucrul păstrat cu aşa mare grijă în valiză, pe care hoinarul îl socotea atât de prețios încât îşi luase viața când îl pierduse, se dovedea a fi costumul altuia!

35. VOL 4

CAPITOLUL 2

Ziarele din Bremen au anunțat doar în câteva rânduri că un francez pe nume Louis Jeunet, mecanic, se sinucisese într-un hotel din oraş şi că sărăcia părea să fi fost motivul gestului său.

Dar, la ora când apăreau acele rânduri, a doua zi dimineață, informația nu mai era exactă, pentru că, răsfoind paşaportul, Maigret fusese frapat de o particularitate.

Pe pagină a şasea, rezervată semnalmentelor, unde figurau pe o coloană mențiunile vârsta, înălțimea, părul, fruntea, sprincenele etc., cuvântul fruntea era trecut înaintea cuvântului părul, în loc să fie invers. Or, cu şase luni mai înainte. Siguranța din Paris descoperise la Saint-Ouen o adevărată fabrică de paşapoarte false, livrete militare, permise pentru străini şi alte documente oficiale. Fusese găsit un anumit număr de documente. Dar falsificatorii mărturisiseră că sute de acte fabricate de ei se aflau în circulație de câțiva ani şi că, deoarece nu exista o evidență, nu puteau să furnizeze lista clienților.

Paşaportul dovedea că Louis Jeunet era unul dintre aceştia şi că, în consecință, nu se numea Louis Jeunet.

Şi astfel dispărea singurul lucru aproape sigur pe care se baza ancheta. Cel care îşi luase viața în timpul nopții era acum un necunoscut!

* * *

Pe la ora nouă, comisarul, căruia autoritățile îi acordaseră toate autorizațiile necesare, sosi la morgă unde, după deschidere, urma să fie permisă prezența publicului.

Zadarnic căută un colț întunecos de unde să privească, chiar dacă nu se aştepta să facă mari descoperiri. Morga era

modernă, ca de altfel cea mai mare parte a oraşului şi ca toate clădirile publice.

Şi era chiar mai sinistră decât vechea morgă din Paris, de pe Quai de l'Horloge. Mai sinistră tocmai din cauza preciziei liniilor şi planurilor, a pereților albi care reflectau lumina puternică, a aparatelor frigorifice lustruite ca într-o centrală electrică.

Totul te ducea cu gândul la o uzină model, o uzină a cărei materie primă ar fi fost corpurile umane!

Falsul Louis Jeunet se afla acolo, mai puțin desfigurat decât te ai fi putut aştepta, pentru că specialiştii îi reconstituiseră într-o oarecare măsură fața.

Mai era acolo şi cadavrul unei femei care se înecase în port. Paznicul, plesnind de sănătate, strâns într-o uniformă care strălucea de curățenie, semăna cu un paznic de muzeu.

Într-o oră, contrar oricărei aşteptări, s-au perindat vreo treizeci de persoane. Şi, pentru că o femeie cerea să vadă un cadavru care nu era expus în sală, au răsunat nişte sonerii electrice şi câteva cifre au fost transmise prin telefon.

Într-o încăpere de la primul etaj, unul dintre sertarele unui dulap mare, care ocupa un întreg perete, s-a deschis, s-a aşezat pe un ascensor şi, câteva minute mai târziu, o cutie de oțel apărea la parter, aşa cum ajung, în unele biblioteci, cărțile în sala de lectură.

Era cadavrul cerut! Femeia se aplecă, suspină şi se lăsă dusă la celălalt capăt al încăperii, într-un birou, unde o secretară tânăra îi înregistră declarația.

Puțini oameni se interesau de Louis Jeunet. Totuşi, pe la zece, un bărbat îmbrăcat elegant coborî dintr o maşină particulară, intră în sală, îl căută cu privirea pe sinucigaş şi îl examină cu atenție.

Maigret se afla la doar câțiva paşi de el. Se apropie şi, observându-l cu atenție pe vizitator, avu impresia că nu era german.

Imediat ce îl văzu pe comisar păşind spre el, bărbatul tresări, se arătă stingherit şi probabil gândi şi el acelaşi lucru

despre Maigret.

— Sunteți francez? întrebă el primul.

— Da. Şi dumneavoastră?

— Eu sunt belgian... Dar locuiesc de câțiva ani la Bremen.

— Şi cunoşteați un ins pe nume Jeunet?

— Nu! Am... am citit dimineață în ziar că un francez s-a sinucis la Bremen... Am trăit mult timp la Paris... Am fost curios şi am venit să arunc o privire.

Maigret era de un calm greoi, aşa cum i se întâmpla totdeauna în astfel de momente. Mai mult, fața lui căpăta o expresie atât de încăpățânată, atât de puțin subtilă, încât părea că are un aer bovin.

— Sunteți de la poliție?

— Da! De la Poliția Judiciară.

— Şi ați venit aici special? Dar ce spun eu? Nu e cu putință, pentru că sinuciderea a avut loc azi noapte!... Cunoaşteți francezi la Bremen?

Nu? În acest caz, dacă vă pot fi de folos cu ceva... V-aş invita la un aperitiv.

Puțin mai târziu, Maigret îl urmă şi urcă în maşina condusă de belgian.

Acesta sporovăia întruna. Era prototipul omului de afaceri jovial şi vioi. Părea să cunoască pe toată lumea; salută trecătorii şi arăta spre clădiri, explicând:

— Acolo e Norddeutscher Lloyd... Ați auzit de noul pachebot pe care-l au lansat la apă? Sunt clienții mei...

Arătă un building cu firme diferite la aproape toate ferestrele.

— La etajul patru, în stânga, zăriți biroul meu... Pe geamuri era scris cu litere din porțelan:

Joseph Van Damme, intermedieri, import export.

— Ați crede că trece uneori chiar şi o lună fără să am ocazia să vorbesc franțuzeşte? Angajații şi chiar secretara mea sunt germani... Aşa cer afacerile...

Ar fi fost greu să citeşti vreun gând pe fața lui Maigret, în cazul căruia subtilitatea părea să fie ultima dintre calități.

Încuviința şi admiră tot ce i se cerea să admire, inclusiv maşina căreia Van Damme îi lăuda suspensia brevetată.

Intră împreună cu el într-o braserie mare, plină de oameni de afaceri care vorbeau tare, în timp ce o orchestră vieneză cânta neobosit şi peste tot se auzeau ciocnindu se halbele de bere.

— Nu vă închipuiți câte milioane reprezintă această clientelă! spunea Van Damme, extaziat. Uitați! Nu înțelegeți germana? Vecinul nostru tocmai vinde o încărcătură de lină care vine acum cu vaporul din Australia spre Europa. Are treizeci patruzeci de nave la apă... Aş putea să vă arăt şi alții... Ce beți? Vă recomand berea Pilsen. Apropo...

Maigret nici măcar nu zâmbi de schimbarea bruscă a subiectului.

— Apropo, ce credeți despre această sinucidere? Să fie un om nevoiaş, aşa cum scriu ziarele de aici?

— Posibil...

— Anchetați acest caz?

— Nu! E problema poliției germane... Şi întrucât este clar că a fost sinucidere...

— Evident! Curiozitatea mea a fost stârnita doar de faptul că era francez... Pentru că puțini vin în Nord!

Se ridică să dea mâna cu un bărbat care ieşea, apoi se întoarse, febril.

— Mă scuzați! Directorul unei mari companii de asigurări... Face o sută de milioane... Auziți, domnule comisar... E aproape ora prânzului... Nu vreți să luați masa cu mine? Nu pot decât să vă invit la restaurant, pentru că sunt celibatar... Veți mânca altfel decât la Paris... Dar mă voi strădui să fiți mulțumit... Da?

Chemă chelnerul şi plăti. Şi, când scoase portofelul din buzunar, făcu un gest pe care Maigret îl văzuse deseori la oamenii de afaceri de felul lui care mergeau să bea ceva în apropiere de clădirea Bursei, un gest inimitabil, un mod aparte de a se lăsa pe spate bombând pieptul, trăgând bărbia

îndărăt şi deschizând cu o neglijenţă plină de sine acel lucru sacru, portofelul de piele ticsit cu bancnote.

— Să mergem!

* * *

Nu-l lăsă din mână pe comisar decât pe la cinci, după ce-l dusese şi la biroul lui, unde avea trei angajaţi şi o dactilografă.

Ba chiar îl făcuse pe Maigret să-i promită că, dacă nu pleca chiar în acea zi din Bremen, vor petrece seară împreună într-un cabaret faimos.

Poliţistul se trezi în mijlocul mulţimii, singur, cu gândurile nu prea clare. Dar oare erau gânduri în adevăratul sens al cuvântului?

Încerca în mintea lui o apropiere între două siluete, doi bărbaţi, între care căuta o legătură.

Pentru că trebuia neapărat să existe una! Van Damme nu se deranjase să vină la morgă ca să se uite la cadavrul unui necunoscut. Şi nu doar plăcerea de a vorbi franţuzeşte îl făcuse să-l invite pe Maigret la masă.

De altfel, nu şi arătase adevărata personalitate decât pe măsură ce comisarul îi păruse tot mai indiferent faţă de caz - şi, poate, tot mai prost!

Dimineaţă fusese îngrijorat. Zâmbetului său îi lipsise spontaneitatea.

Când se despărţiseră însă, era cu adevărat micul afacerist care aleargă încoace şi ncolo, se agită, vorbeşte, se extaziază, are de a face cu marile personalităţi financiare, îşi conduce automobilul, telefonează, dă ordine dactilografei şi oferă mese rafinate, mulţumit şi mândru de el.

De cealaltă parte, un vagabond anemic, cu haine uzate, cu tălpile găurite, care cumpărase franzeluţe cu cârnaţi, fără să bănuiască măcar că nu le va mânca!

Van Damme probabil că îşi găsise un alt tovarăş de pahar pentru seară, în aceeaşi atmosferă în care muzica vieneză se

îmbina cu berea. La ora şase, un sertar metalic, cu cadavrul gol al falsului Jeunet înăuntru, se va închide fără zgomot şi ascensorul îl va urca spre camera frigorifică, unde va ocupa până a doua zi un compartiment numerotat.

Maigret se îndrepta spre Polizei Praesidium. Câțiva polițişti, goi până la brâu, în ciuda anotimpului, făceau gimnastică într-o curte înconjurată de ziduri de un roşu aprins. La laborator, un tânăr cu ochi visători îl aştepta lingă o masă pe care erau rânduite, frumos etichetate, toate obiectele care aparținuseră mortului. Tânărul se străduia să vorbească o franceză corectă, mândru că găsea cuvintele potrivite.

Începu cu costumul cenuşiu purtat de Jeunet în momentul sinuciderii şi îi spuse că toată căptuşeala fusese descusută, toate cusăturile examinate, însă nu se găsise nimic.

— Costumul provine de la Belle Jardiniere din Paris. Stofa are cincizeci la sută bumbac. Un costum ieftin. Au fost găsite pete de grăsime, cum ar fi grăsimea minerală, ceea ce pare să indice că omul a lucrat sau s-a aflat frecvent într-o uzină, un atelier sau un garaj. Lenjeria nu poartă nici o marcă. Pantofii au fost cumpărați de la Reims. Aceeaşi observație ca în cazul costumului: calitate proastă, produse de serie. Şosetele sunt din bumbac, precum cele comercializate de vânzătorii ambulanți cu patru cinci franci perechea. Sunt găurite, dar n au fost niciodată cârpite. Toate aceste haine au fost puse într-un sac din hârtie tare, scuturate, iar praful a fost adunat spre a fi supus analizei.

Astfel s-a obținut confirmarea proveniență petelor de grăsime. Stofa este impregnată cu un praf metalic fin, care se găseşte doar în hainele ajustorilor, strungarilor şi, în general, ale celor care lucrează în ateliere mecanice. Aceste indicii sunt absente în cazul costumului pe care l-aş numi costumul B şi care n-a mai fost purtat de cel puțin şase ani. Altă diferență: în buzunarele costumului A, am găsit fragmente de tutun al regiei franceze, pe care îl numiți tutun cenuşiu.

În buzunarele costumului B, dimpotrivă, a rămas puțin praf de tutun îngălbenit, care imită tutunul egiptean. Dar acum

vine punctul cel mai important. Petele descoperite pe costumul B nu mai sunt pete de grăsime, ci vechi pete de sânge uman, probabil sânge arterial. Stofa n-a mai fost spălată de ani de zile. Cel ce purta acest costum trebuie să fi fost pur şi simplu inundat de sânge. În sfârşit, unele rupturi ne pot face să bănuim că a avut loc o luptă, pentru că, în diferite locuri, la revere printre altele, urzeală a fost smulsă, ca şi cum acolo s-ar fi înfipt nişte unghii. Acest costum B are o marcă: Roger Morcel, croitor, strada Haute-Sauveniere, Liege. Cât despre revolver, e vorba de un model care nu se mai fabrică de doi ani. Dacă vreți să mi lăsați adresa, vă voi trimite o copie a raportului pe care trebuie să-l fac pentru şefii mei.

* * *

La opt seara, Maigret sfârşise cu formalitățile. Poliția germană îi înmânase costumul mortului, precum şi pe cel din valiză, numit de expert costumul B. De asemenea, se luase hotărârea ca, până la noi ordine, cadavrul să fie ținut la dispoziția autorităților franceze în frigoriferul de la morgă.

Maigret luase o copie după fişa lui Joseph Van Damme, născut la Liege, din părinți flamanzi, comis voiajor, apoi director al unei societăți de intermediere care îi purta numele.

Avea treizeci şi doi de ani şi era celibatar. Se stabilise la Bremen doar de trei ani şi, după un început dificil, părea că acum afacerile îi merg bine.

Comisarul se întoarse în camera sa de la hotel, se aşează pe marginea patului şi privi îndelung la cele două valize din fața lui.

Deschisese uşa dintre camera lui şi cea învecinată, unde totul rămăsese ca în ajun. Se miră că drama provocase atât de puțină dezordine. Pe perete, sub o floare roz din desenul tapetului, se vedea o mică pată maronie: singura pată de sânge. Pe masă, cele două franzelute cu cârnați rămăseseră împachetate în hârtie. Deasupra se aşezase o muscă.

Dimineață, Maigret trimisese la Paris două fotografii ale mortului, rugându-i pe cei de la Poliția Judiciară să facă astfel încât să fie publicate în cât mai multe ziare.

Oare acolo trebuia să caute? La Paris, unde cel puțin poliția avea o adresă: cea la care Jeunet îşi trimisese, de la Bruxelles, treizeci de bancnote de o mie de franci.

Trebuia să caute la Liege, de unde fusese cumpărat costumul B cu câțiva ani în urmă? La Reims, de unde proveneau pantofii mortului?

La Bruxelles, unde Jeunet făcuse un pachet în care pusese cei treizeci de mii de franci? La Bremen, unde murise şi unde un ins pe nume Joseph Van Damme venise să se uite la cadavru, spunând totuşi că nu-l cunoaşte?

Îşi făcu apariția patronul hotelului. Din lungul său discurs în germană, comisarul rămase cu impresia că era întrebat dacă se putea face ordine în camera dramei, pentru a fi folosită din nou.

Mârâi afirmativ, se spălă pe mâini, plăti şi plecă luând cele două valize, care contrastau flagrant prin modestia lor cu silueta sa impozantă.

Nu avea motive să ia anchetă de la un anumit capăt, şi nu de la altul. Se hotărî să înceapă de la Paris mai ales pentru că, la Bremen, atmosfera brutal de străină, lovindu l clipă de clipă în obiceiurile şi mentalitatea lui, produsese asupra sa un efect deprimant.

Nici poftă de fumat nu mai avea, din cauză că tutunul era gălbui şi prea slab. Dormi în trenul rapid şi se trezi la frontiera belgiană, exact când se făcea ziuă; după o jumătate de oră, traversă oraşul Liege, lăsându şi privirea apatică să rătăcească dincolo de fereastra compartimentului. Trenul staționa doar treizeci de minute, insuficient ca Maigret să poată ajunge pe strada Haute-Sauveniere.

La două după amiaza, comisarul ajunse în Gara de Nord, se repezi în mulțimea pariziană şi prima dată se opri la tutungerie.

Căută un moment monede franțuzeşti prin buzunare. Cineva îl îmbrânci. Cele două valize erau aşezate la picioarele lui. Când vru să le ia de jos, găsi doar una; se uită zadarnic în jur şi îşi dădu seama că n ar fi folosit la nimic să anunțe poliția. Un amănunt îl linişti totuşi. Valiza care îi rămăsese avea prinsă de miner o sforicică cu două chei. Era cea cu hainele.

Hoțul luase valiza cu ziare vechi. Să fi fost un simplu hoț, dintre cei care dau târcoale prin gări? În acest caz, nu era ciudat că alesese o valiză care arăta atât de jalnic?

Maigret urcă într-un taxi, savurând pipa şi forfota de pe străzi. La un chioşc de ziare, zări o fotografie pe prima pagină a unui ziar şi recunoscu de departe portretul lui Louis Jeunet, expediat de la Bremen.

Ar fi vrut să treacă pe acasă, ca să se schimbe şi să şi sărute soția, dar incidentul de la gară îl punea pe gânduri. „Dacă ținta a fost întradevăr costumul B, cum a putut fi anunțat cineva de la Paris că îl voi aduce cu mine şi că voi sosi la o anumită oră?"

Ai fi zis că misterele se adunau unul după altul în jurul siluetei slabe şi al figurii palide ale vagabondului de la Neuschanz şi Bremen. Se agitau umbre, ca pe placa fotografică atunci când e cufundată în revelator.

Dar ar fi trebuit să le precizeze contururile, să le lumineze fețele, să dea fiecăreia un nume, să le reconstituie personalitatea şi întreaga existență. Deocamdată, în mijlocul plăcii se găsea doar un cadavru gol, al cărui cap, cârpit de medicii germani pentru a i reda un aspect normal, era scos în evidență de o lumină crudă.

Umbrele?... Mai întâi un bărbat care, la Paris, chiar în momentul acela, fugea cu valiza... Altul care, de la Bremen sau din altă parte, îl informase... Poate că jovialul Joseph Van Damme...

Sau poate că nu el!... Apoi, omul care, cu ani în urmă, purtase costumul B...

Şi cel care, în cursul luptei, îl stropise cu sângele său... De asemenea, cel care îi procurase falsului Jeimet suma de treizeci de mii de franci, său persoana de la care fusese furată această sumă!

Era soare şi lumea ieşise pe terasele cafenelelor, încălzite cu braserouri. Şoferii strigau unul la altul. Grupuri compacte de oameni luau cu asalt autobuzele şi tramvaiele.

Din acea mulțime în mişcare, ca şi din mulțimea de la Bremen, Bruxelles, Reims şi din alte părți, ar fi trebuit prinşi doi, trei, patru, cinci indivizi...

Poate mai mulți!... Poate mai puțini!...

Maigret privi cu tandrețe fațada austeră a Prefecturii, traversă curtea cu valijoara în mina şi îl salută cu familiaritate pe omul de serviciu.

— Ai primit telegrama mea? Ai făcut focul?

— A venit o doamnă în legătură cu poza... Stă de două ore în sala de aşteptare...

Maigret nu şi mai scoase pardesiul şi pălăria. Nici măcar nu lăsă jos valiza.

Sala de aşteptare, aflată la capătul culoarului pe care se înşirau birourile comisarilor, era o încăpere cu geamuri, în care se găseau câteva scaune tapițate cu catifea verde şi, pe singurul perete de cărămidă, lista polițiştilor căzuți la datorie.

Pe un scaun stătea o femeie încă tânără, îmbrăcată cu acea decență a oamenilor umili, care dezvăluie orele în şir petrecute cu acul în mina la lumina lămpii şi compromisurile.

Peste un pardesiu din postav negru, purta un guler de blană foarte îngust. În mâini avea mănuşi tricotate de culoare cenuşie şi ținea o poşetă care, ca şi valiza lui Maigret, era din imitație de piele.

A fost frapat comisarul de vagă ei asemănare cu mortul?

Nu o asemănare a trăsăturilor, ci una legată de expresia feței, de clasă, dacă se poate spune aşa.

Şi ea avea pupilele cenuşii şi pleoapele obosite ale celor părăsiți de curaj. Nasul îi era ascuțit, iar tenul lipsit de culoare.

Aştepta de două ore şi cu siguranță că nu îndrăznise să şi schimbe locul său să se mişte măcar. Se uită prin geam la Maigret, fără să îndrăznească să spere că, în sfârşit, venise cel pe care îl căuta.

Comisarul deschise uşa.

— Vă rog să mă urmați în biroul meu, doamnă...

Ea păru uimită când o pofti să treacă înaintea lui şi rămase o clipă parcă dezorientată în mijlocul încăperii. Pe lângă poşetă, în mână mai ținea un ziar şifonat, unde se putea vedea jumătate din fotografie.

— Mi s-a spus că-l cunoaşteți pe bărbatul a cărui...

Dar, mai înainte ca el să fi sfârşit fraza, femeia îşi ascunse fața în mâini, îşi muşcă buzele şi spuse printre lacrimi:

— E soțul meu, domnule...

Atunci, ca să facă ceva, Maigret împinse un fotoliu greu spre ea.

36. VOL 4 CAPITOLUL 3

Când reuşi din nou să vorbească, femeia rosti:

— A suferit mult?

— Nu, doamnă. Pot să vă confirm că moartea a fost instantanee.

Ea se uită la ziarul pe care îl ținea în mina şi, cu un efort, reuşi să articuleze:

— În gură?...

Şi, văzând că Maigret se mulțumea să dea din cap, zise cu gravitate, dintr o dată calmă, privind în podea, cu vocea cu care ar fi vorbit despre un copil zburdalnic:

— Nu putea să facă nimic cum face toată lumea!

Nu vorbea ca o amantă, nici măcar ca o soție.

Simțeai că, deşi nu împlinise nici treizeci de ani, avea o tandrețe maternă, o blândețe resemnată de soră de caritate.

Cei săraci sunt obişnuiți să şi înfrâneze exprimarea disperării, pentru că îi aşteaptă viața, munca, nevoile din fiecare zi, din fiecare ceas. Îşi şterse ochii cu batista, iar nasul, care i se înroşise puțin, o împiedica să fie drăguță.

Colțurile buzelor sale oscilau între o strâmbătură de suferință şi un zâmbet vag, în timp ce se uita la comisar.

— Îmi dați voie să vă pun câteva întrebări? spuse Maigret aşezându se la birou. Soțul dumneavoastră se numea Louis Jeunet? Când v a părăsit ultima dată?

Ea abia se abținu să nu izbucnească iar în plâns. Ochii i se umplură de lacrimi. Mototolise batista între degete, făcând din ea un mic tampon foarte tare.

— Acum doi ani... Dar l-am revăzut odată, când şi-a lipit fața de geam... Dacă mamă n ar fi fost acolo...

Îşi dădu seama că trebuia doar s o lase să vorbească. Tânăra femeie o făcea atât pentru ea, cât şi pentru el.

— Vreți să cunoaşteți toată viața noastră, nu? Doar aşa puteți înțelege de ce a făcut Louis asta... Tatăl meu era infirmier la Beaujon... Îşi deschisese un mic magazin de plante medicinale pe strada Picpus, de care se ocupa mama mea... Acum şase ani, tata a murit, iar eu şi mama am continuat să trăim de pe urma magazinului... L-am cunoscut pe Louis...

— Spuneți că sunt şase ani de atunci? Se numea deja Jeunet?

— Da..răspunse ea mirată. Era frezor într-un atelier din Belleville... Câştigă bine... Nu ştiu de ce lucrurile s au schimbat atât de repede... Nu aveți cum să ştiți... Avea un fel de nerăbdare permanentă. Ai fi zis că era chinuit de o înfrigurare... La nici o lună după ce ne am cunoscut, ne am căsătorit şi a venit să stea la noi... Locuința din spatele magazinului e prea mică pentru trei persoane... Am închiriat o cameră pentru mama pe strada Chemin-Vert... Îmi lăsase mie magazinul de plante medicinale, dar, pentru că nu avea

destule economii ca să trăiască, îi dădeam noi două sute de franci în fiecare lună... Jur că am fost fericiți! Louis pleca la muncă dimineața... Mama venea să mi țină de urât... Seara, soțul meu nu se ducea nicăieri... Nu ştiu cum să vă explic... Şi totuşi, am simțit totdeauna că ceva nu merge!... Uitați! De exemplu, ca şi cum Louis n-ar fi fost din lumea noastră, ca şi cum această atmosferă, uneori, l-ar fi sleit de puteri. Era foarte tandru...

Pe chip i se citi tulburarea. Era aproape frumoasă când mărturisi:

— Nu cred că mulți bărbați sunt aşa... Mă lua brusc în brațe şi mă privea în ochi atât de insistent.

Încât îmi făcea rău... Alteori mă respingea cu un gest neaşteptat, pe care l-am văzut doar la el, apoi spunea oftând: „Totuşi, te iubesc, mica mea Jeanne!" Se terminase... Se ocupa de una sau de alta, fără să întoarcă măcar capul spre mine, petrecea ore în şir cu repararea unei mobile, ca să mi meşterească o ustensilă practică, să repare un ceas... Mama nu prea ținea la el, tocmai pentru că înțelegea că nu era ca oricare altul...

— Nu avea, printre lucrurile lui, şi unele pe care le păstra cu mare grijă?

— De unde ştiți?

Tresări uşor, speriată, şi continuă ceva mai repede:

— Un costum vechi! Odată, s-a întors acasă tocmai când îl scosesem dintr o cutie de carton aşezată pe şifonier şi îl periam. Chiar voiam să-l cos acolo unde era rupt. Costumul ar fi fost încă bun de purtat în casă... Louis mi-l a smuls din mâini, s-a supărat, a strigat cuvinte crude şi, în seara aceea, ai fi jurat că mă ura... Era la o lună de la căsătorie. De atunci...

Oftă şi se uită la Maigret de parcă ar fi vrut să se scuze pentru o relatare atât de sumară.

— A devenit mai ciudat?

— Nu i vina lui, sunt sigură! Cred că era bolnav... Se consumă... După ce o oră eram fericiți, în bucătărie, unde

stăteam, îl vedeam schimbându se brusc. Nu mai vorbea... Se uita la obiecte şi chiar la mine zâmbind răutăcios... Apoi se arunca în pat fără să mi zică noapte bună...

— Nu avea prieteni?

— Nu! Nimeni n-a venit vreodată la el...

— Nu călătorea, nu primea scrisori?

— Nu! Nu i plăcea să vadă oameni la noi acasă... Uneori, o vecină care nu avea maşină de cusut venea s o folosească pe a mea, şi asta era cea mai bună cale de a l enerva pe Louis... Nu se înfuria ca toată lumea... Era ceva înăbuşit... Şi tot el părea că suferă! Când l-am anunțat că vom avea un copil, s-a uitat la mine cu nişte ochi de om nebun... Din acel moment, dar mai ales după naşterea copilului, a început să bea, nu tot timpul, pe perioade... Şi totuşi, ştiu că îl iubea! Se uita la el din când în când aşa cum se uita la mine la început, cu adorație... A doua zi, se întorcea beat, se culca, încuia uşa dormitorului şi stătea acolo ore, zile întregi...

La început mi-a cerut iertare, plângând... Poate că, dacă mama nu s-ar fi amestecat, aş fi reuşit să-l păstrez... Dar mama a vrut să-l dojenească. Au urmat scene... Mai ales când Louis nu se ducea la muncă două trei zile! în ultima vreme, am fost cât se poate de nefericiți... Înțelegeți, nu i aşa? Devenea din ce în ce mai răutăcios... Mama l-a dat de două ori afară, spunându i că nu era în casa lui... Eu sunt sigură că nu era el de vină! îl împingea ceva, îl împingea....

I se mai întâmpla încă să se uite la mine sau la fiul nostru cu ochii aceia de care v am spus. Numai că o făcea din ce în ce mai rar... Şi dura puțin... Ultima scenă a fost odioasă... Mama era de față... Louis a luat bani din casa magazinului, iar ea l-a făcut hoț... Era foarte palid, cu ochii roşii, ca în zilele lui rele... Avea o privire de dement... Îl văd şi acum venind spre mine ca şi cum ar fi vrut să mă sugrume.

Am țipat, înspăimântata: „Louis!" Şi a plecat, trântind uşa atât de tare, încât a spart geamul... Au trecut doi ani de atunci... Vecinele l au mai văzut trecând din când în când... M-am interesat la uzina lui de la Belleville şi mi s-a spus că

nu mai lucra acolo. Dar cineva l-a zărit într-un mic atelier de pe strada Roquette, unde se fac pompe pentru bere... L-am revăzut o singură dată, să fie vreo şase luni de atunci, prin geam... Mama, care locuieşte iar cu mine şi cu cel mic, era în magazin. Nu mi-a dat voie să alerg la uşă... Jurați dumneavoastră că n-a suferit, că a murit pe loc? A fost un om nefericit, nu i aşa? Probabil că acum îl înțelegeți...

Tot ce povestise femeia fusese trăit atât de intens, iar bărbatul avusese asupra ei o influență atât de puternică, încât, în timp ce vorbea, fața ei luă involuntar expresiile de care pomenea.

La fel ca la început, Maigret era frapat de o asemănare jenantă între femeia din fața lui şi bărbatul care, la Bremen, pocnise din degete înainte de a şi trage un glonț în gură.

Mai mult decât atât, acea febră mistuitoare despre care tocmai vorbise părea că pusese stăpânire şi pe ea. Nu mai vorbea, dar toți nervii continuau să-i vibreze. Gâfâia. Aştepta ceva, fără să ştie ce.

— Nu v a vorbit niciodată de trecutul lui, de copilărie?

— Nu... Nu vorbea prea mult. Ştiu doar că s-a născut la Aubervilliers. Şi totdeauna am crezut că a primit o educație mai bună decât pentru situația lui... Avea un scris frumos. Cunoştea denumirile latineşti ale tuturor plantelor. Când negustoreasă de mărunțişuri de alături avea de scris o scrisoare mai grea, venea la el...

— Şi nu i-ați văzut niciodată familia?

— Înainte de căsătorie, mi-a spus că era orfan... Aş vrea să vă mai întreb ceva, domnule comisar... Va fi adus în Franța?

Văzând că ezită să răspundă, femeia adăugă, întorcând capul în altă parte, ca să şi ascundă jenă:

— Acum, magazinul e al mamei mele... La fel şi banii!... Ştiu că n o să vrea să cheltuiască pentru aducerea corpului în țară, şi nici să-mi dea vreun ban ca să merg să-l văd! Oare, în acest caz...

Glasul i se stinse. Se aplecă repede să şi ia batista căzută pe podea.

— Voi face demersurile necesare, doamnă, pentru că trupul neînsufleţit al soţului dumneavoastră să fie adus.

Ea îi adresă un zâmbet mişcător şi îşi şterse o lacrimă de pe obraz.

— Simt că aţi înţeles! Gândiţi că mine, domnule comisar! Nu era el de vină! Era un nefericit!...

— Dispunea de sume mari de bani?

— Doar salariul... La început, mi-l dădea tot... Pe urmă, când a început să bea...

Schiţă din nou un zâmbet, foarte trist, şi totuşi plin de compasiune.

Plecă puţin mai calmă, aranjându şi în jurul gâtului gulerul de blană, în timp ce în mâna stângă ţinea strâns poşeta şi ziarul împăturit mic de tot.

* * *

La numărul 18 de pe strada Roquette, Maigret găsi un hotel foarte modest.

Acea parte a străzii se afla la mai puţin de cincizeci de metri de Piaţa Bastiliei. Exact acolo începea strada Lappes, cu localurile ei rău famate şi cu balurile ei populare.

Fiecare parter era o cafenea, iar fiecare imobil, un hotel frecventat de vagabonzi, şomeri de profesie, emigranţi şi prostituate.

Totuşi, în acel refugiu sinistru al lumii interlope, existau şi câteva ateliere, cu uşile larg deschise.

unde oamenii mânuiau barosul sau aparatul de sudură, în timp ce camioane mari veneau şi plecau.

Şi contrastul era violent între viaţa activă, muncitorii permanenţi, funcţionarii care se agitau cu scrisori de trăsură în mâna şi, pe de altă parte, siluetele sordide sau insolente care hoinăreau prin împrejurimi.

— Jeunet! mormăi comisarul, deschizând uşa de la recepţie, aflată la mezanin.

— Nu-i aici!

— Mai are camera?

Îl mirosise că era de la poliție şi îi răspundea puțin răstit.

— Da, 19!

— Cu săptămâna? Cu luna?

— Cu luna!

— A primit ceva prin poştă?

Omul încercă să umble cu tertipuri, dar, până la urmă, îi dădu lui Maigret pachetul pe care Jeunet şi-l trimisese singur de la Bruxelles.

— Primea multe pachete de felul ăsta?

— Uneori...

— Scrisori?

— Nu! Să fi primit în total trei pachete... Un om liniştit... Nu văd de ce vrea poliția să-i facă mizerii...

— Lucra undeva?

— Pe stradă, la numărul 65...

— În mod regulat?

— Unele săptămâni da, altele, nu.

Maigret îi ceru cheia camerei. Nu găsi însă decât o pereche de pantofi imposibil de folosit - talpă era complet desprinsă de căpută un tub în care fusese aspirină şi o salopetă de mecanic aruncată într-un colț.

Coborî şi, luându-l iar la întrebări pe omul de la recepție, află că Louis Jeunet nu primea nici o vizită, că nu avea legături cu femei şi că ducea o existență aproape monotonă, cu excepția câtorva călătorii, care durau trei patru zile.

Totuşi, nu locuieşti într-un astfel de hotel decât dacă ceva nu i în regulă cu tine! Omul de la recepție ştia asta la fel de bine ca Maigret. În cele din urmă, mormăi:

— Nu i ce credeți... La el, era băutura! Dar nu bea tot timpul... Avea crize... Îl apuca închinatul, cum ziceam eu şi nevastă mea... Trei săptămâni era serios şi se ducea la muncă în fiecare zi... Pe urmă, un timp, bea până cădea țeapăn în pat...

— Purtarea lui nu avea nimic suspect?

Dar omul dădu din umeri, ca şi cum ar fi vrut să spună că în hotelul lui veneau doar inşi suspecți.

La numărul 65 se fabricau dispozitive de transvazat berea, într-un atelier mare, deschis spre stradă. Maigret fu primit de un şef de echipă, care văzuse deja fotografia lui Jeunet în ziar.

— Tocmai voiam să scriu la poliție, spuse el. Încă mai lucra aici săptămâna trecută... Băiatul ăsta câştiga opt franci şi jumătate pe oră!

— Când lucra!

— Ştiți deja? Da, când lucra! Sunt mulți aşa... Dar, în general, ceilalți beau în mod regulat un pahar în plus sau fac o beție bună sâmbăta... Pe el îl apuca brusc, fără să poți prevedea nimic, şi se îmbăta opt zile la rând... Odată, când aveam o lucrare urgentă, m-am dus la el... Ei bine, stătea lângă pat şi bea!... Nu mi-a plăcut deloc ce am văzut!

Nu descoperi nimic nici la Aubervilliers. În registrul stării civile figura un Louis Jeunet, fiul lui Gaston Jeunet, zilier, şi al soției sale Berthe, Mărie Dufoin, servitoare. Gaston Jeunet era mort de zece ani, iar soția lui părăsise regiunea.

Despre Louis Jeunet nu se ştia nimic. În urmă cu şase ani însă, scrisese de la Paris ca să ceară o copie după actul de naştere.

Paşaportul era totuşi fals şi, în consecință, omul care se sinucisese la Bremen, după ce se căsătorise cu vânzătoarea de plante medicinale de pe strada Picpus şi avusese cu ea un băiat, nu era adevăratul Jeunet!

Nu găsi nimic nici în arhiva Prefecturii. Nici o fişă pe numele lui Jeunet sau cu amprente digitale care să corespundă cu cele ale mortului, luate în Germania.

În concluzie, omul acela disperat nu avusese niciodată de a face cu justiția, nici în Franța, nici în străinătate, pentru că fuseseră consultate şi fişele trimise de majoritatea națiunilor europene.

Personajul prindea viață abia cu şase ani în urmă. Doar atunci apărea un Louis Jeunet, frezor, care lucra şi ducea o

viață de muncitor la locul său.

Se căsătorea. Avea deja costumul B, care i-a adus prima ceartă cu soția şi care, după ani de zile, avea să devină cauza morții sale.

Nu avea prieteni, nu primea scrisori. Părea să cunoască latină, ceea ce te făcea să crezi că primise o educație peste medie.

În biroul său, Maigret scrise o notă prin care cerea poliției germane cadavrul, rezolvă câteva probleme curente şi, cu un aer mohorât, se încăpățâna să mai deschidă o dată valiza galbenă, al cărei conținut fusese îngrijit etichetat de expertul din Bremen.

Puse acolo şi pachetul cu cele treizeci de bancnote belgiene. Brusc, îi veni ideea să desfacă sfoara şi să copieze seriile bancnotelor, apoi trimise lista celor de la Siguranța din Bruxelles, cerându le să le cerceteze proveniența.

Făcea toate acestea greoi, sârguincios, ca şi cum ar fi vrut să se iluzioneze că efectua o activitate utilă.

Dar, din când în când, îşi îndrepta privirea cu un fel de aversiune spre fotografiile întinse pe birou, iar stiloul îi rămânea în aer, în timp ce strângea coada pipei între dinți.

Se pregătea să plece cu regret, să se întoarcă acasă, lăsând pe a doua zi continuarea anchetei, când centralista îl anunță că era căutat de la Reims.

Era în legătură cu fotografia publicată în ziare. Patronul de la Cafe de Paris, de pe strada Carnot, spunea că îl văzuse pe omul respectiv în localul lui, cu şase zile în urmă. Îşi amintea de asta deoarece refuzase să-i mai dea de băut clientului, care era deja beat.

Maigret ezită. Pentru a doua oară, era vorba de Reims, de unde proveneau pantofii mortului.

Numai că pantofii cu pricina, foarte uzați, fuseseră cumpărați cu câteva luni în urmă. Concluzia: Louis Jeunet nu se ducea întâmplător în acel oraş.

O oră mai târziu, comisarul urca în expresul de Reims, unde sosea la zece seara. Cafe de Paris, un local destul de

luxos, era plin de burghezi înstăriți. Se juca la trei mese de biliard. Pe la celelalte mese, clienții jucau cărți.

Era cafeneaua tradițională de provincie, unde casiera dă mâna cu obişnuiții localului, iar chelnerii le spun cu familiaritate pe nume clienților. Notabili ai oraşului, reprezentanți comerciali...

Şi, din loc în loc, globuri nichelate cu şervete înăuntru.

— Sunt comisarul de la Paris. Am vorbit mai devreme la telefon...

În picioare lângă tejghea, patronul supraveghea personalul, dând totodată sfaturi jucătorilor de biliard.

— A, da!... Păi, v am spus tot ce ştiam...

Vorbea cu glas scăzut, puțin stingherit.

— Uitați!... S-a aşezat în colțul acela, lângă a treia masă de biliard, şi a comandat un coniac, apoi altul, şi încă unul... Să fi fost cam pe la ora asta... Ceilalți se uitau la el chiondorâş pentru că.... cum să spun?... nu era tocmai genul nostru de client.

— Avea bagaje?

— O valiză veche, cu închizătoarea stricată... Îmi amintesc că, atunci când a ieşit, valiza s-a deschis şi i au căzut boarfele pe jos... Ba chiar a cerut o sfoară ca s-o lege...

— A vorbit cu cineva?

Patronul se uită la unul dintre cei care jucau biliard, un tip înalt şi slab, îmbrăcat elegant, care semăna cu acei jucători foarte buni cărora amatorii le urmăresc cu respect carambolajele.

— Nu chiar... Nu vreți să beți ceva?... Uitați, putem să ne aşezăm aici!

Alese o masă mai retrasă, pe care erau aşezate tăvile.

— Pe la miezul nopții, era la fel de alb ca marmura asta... Băuse poate opt nouă pahare de coniac... Privirea lui avea o fixitate care nu mi plăcea deloc... Aşa li se întâmpla unora când beau! Nu se agită, nu vorbesc aiurea, dar, la un moment dat, cad țepeni... Îl remarcaseră toți... M-am dus să-i spun că nu puteam să-l mai servesc şi n-a protestat.

— Mai erau clienți care jucau?

— Cei pe care îi vedeți la a treia masă de biliard. Sunt obişnuiții localului, vin în fiecare seară, organizează concursuri, formează un club... Omul a plecat. Atunci a avut loc incidentul cu valiza care s-a deschis... Nu ştiu cum a putut să înnoade sfoară, în halul în care era... Am închis după o jumătate de oră... Domnii de la masă au plecat, am dat mâna cu ei şi îmi amintesc că cineva a zis: „O să-l găsim undeva în şanț!"

Patronul se uită iar la jucătorul elegant, cu mâinile albe şi îngrijite, cu cravată impecabilă şi pantofii bine lustruiți, care scârțâiau de fiecare dată când se deplasa în jurul mesei.

— Nu văd de ce nu v aş mărturisi totul... Deşi e posibil să fie o întâmplare sau o greşeală! A doua zi, un comis voiajor, care vine în fiecare lună şi era aici în seara aceea, mi-a spus că, pe la unu dimineața, i-a întâlnit pe bețiv şi pe domnul Belloir, care mergeau unul lângă altul... Şi chiar i-a văzut intrând împreună acasă Ia domnul Belloir...

— E blondul acela înalt?

— Da... Locuieşte la cinci minute de aici, într-o casă frumoasă de pe strada Vesle... E subdirectorul Băncii de Credit...

— Comis voiajorul nu i aici?

— Nu! îşi face traseul obişnuit, în zona de est. Se va întoarce abia pe la jumătatea lui noiembrie... I-am spus că probabil s-a înşelat. Dar a fost foarte categoric. Era să-i spun domnului Belloir, în glumă... Dar n am îndrăznit. Ar fi putut să se supere. Nu?... V-aş ruga să nu i spuneți ce v am povestit. Sau, în orice caz, să nu pară că ştiți de la mine. În meseria noastră...

Jucătorul, care terminase o serie de patruzeci şi opt de puncte, privi în jur ca să vadă efectul produs, dădu cu cretă verde vârful tacului şi se încruntă uşor văzându-l pe Maigret împreună cu patronul localului.

Pentru că acesta, ca toți cei care vor să pară degajați, avea o expresie neliniştită de conspirator.

— E rândul dumneavoastră, domnule Emile! îl anunță de departe Belloir.

37. VOL 4
CAPITOLUL 4

Casa era nouă, iar liniile ei, ca şi materialele folosite vădeau intenția de a crea o senzație de precizie, de confort, de modernism temperat şi de avere solidă.

Cărămizi roşii, cu îmbinările proaspăt tencuite; blocuri de piatră; o uşă din stejar lăcuit, cu ornamente din cupru...

Era doar opt şi jumătate dimineața când Maigret sună la uşă, cu gândul ascuns de a surprinde astfel viața intimă a familiei Belloir.

În orice caz, fațada se potrivea cu aspectul subdirectorului de bancă, iar când uşa se deschise şi apăru o servitoare cu şorț imaculat, această impresie deveni şi mai clară. Coridorul era mare şi avea la capăt o uşă cu oglinzi tăiate oblic la colțuri. Pereții imitau marmură, iar pardoseala din granit în două tonuri era dispusă în figuri geometrice.

La stânga se deschideau uşi cu două batante, din stejar deschis la culoare: uşile de la salon şi sufragerie.

Într-un cuier erau agățate haine, printre care şi pardesiul unui copil de patru cinci ani. Dintr un suport pentru umbrele ieşea un baston cu măciulie de aur.

Comisarului nu i trebui mai mult de o privire ca să se impregneze de acea atmosferă de existență bine organizată. Imediat ce pronunță numele domnului Belloir, servitoarea răspunse:

— Vă rog să mă urmați, domnii vă aşteaptă...

Se îndreptă spre uşa cu geam. Prin altă uşă întredeschisă, comisarul zări sufrageria, caldă şi curată, cu masa pusă,

unde o femeie tânără în capot şi un băiețel de patru ani luau micul dejun.

Dincolo de uşa cu geam începea o scară cu lambriuri de culoare deschisă, acoperită cu un covor imprimat cu motive vegetale de culoare roşie, fixat pe fiecare treaptă cu o bară de cupru.

Pe palier trona o plantă mare. Servitoarea apăsa deja pe clanța altei uşi: cea a unui birou. Cei trei bărbați care se aflau înăuntru întoarseră capul în acelaşi timp.

Se produse un fel de şoc, însoțit de o jenă apăsătoare, ba chiar de o angoasă care înăspri privirile. Numai servitoarea nu şi dădu seama de nimic şi rosti cât se poate de natural:

— Dacă vreți să vă lăsați haina...

Unul dintre cei trei bărbați era Belloir, îmbrăcat corect, cu părul blond pieptănat cu grijă; vecinul său, cu o ținută mai puțin îngrijită, îi era necunoscut lui Maigret; dar al treilea nu era altul decât Joseph Van Damme, omul de afaceri din Bremen.

Două persoane vorbiră în acelaşi timp. Belloir făcu un pas înainte, încruntându se, şi spuse cu o voce tăioasă, puțin cam trufaşă, în armonie cu decorul:

— Domnule?

Dar, în acelaşi timp. Van Damme, străduindu-se să aibă aceeaşi franchețe obişnuită, exclamă, întinzându i mâna lui Maigret:

— Ia te uită! Ce întâmplare să vă întâlnesc aici...

Al treilea rămase tăcut, urmărind scena cu aerul că nu înțelegea nimic din ce se întâmpla.

— Scuzați mă că vă deranjez, spuse comisarul. Nu mă aşteptam să întrerup o reuniune atât de matinală...

— Nici vorbă! Nici vorbă! răspunse Van Damme. Luați loc! O țigară de foi?

Pe biroul de acaju se afla o cutie. Omul de afaceri se grăbi să o deschidă şi, în timp ce vorbea, alese chiar el o havană.

— Stați să găsesc bricheta! Sper că n o să mi faceți un proces verbal de contravenție pentru că nu e ştampilată?... De

ce nu mi ați spus, la Bremen, că îl cunoaşteți pe Belloir? Când mă gândesc că am fi putut face drumul împreună!... Am plecat la câteva ore după dumneavoastră. O telegramă în legătură cu o afacere care mă chemă la Paris... Şi am profitat ca să vin să-l salut pe Belloir.

Acesta rămânea la fel de rece, uitându se rând pe rând la cei doi bărbați, ca şi cum ar fi dorit o explicație. Maigret se întoarse şi spuse:

— Îmi voi scurta vizită pe cât posibil, pentru că aşteptați pe altcineva...

— Eu?... De unde ştiți?...

— E simplu! Servitoarea mi-a spus că eram aşteptat. Şi pentru că nu puteați să mă aşteptați pe mine, este evident că...

Ochii îi râdeau, fără să vrea, dar trăsăturile îi rămâneau imobile.

— Sunt comisarul Maigret de la Poliția Judiciară! Poate că m-ați zărit ieri seară la Cafe de Paris, de unde voiam să obțin unele informații în legătură cu un caz aflat în anchetă.

— Doar n o fi vorba tot despre povestea de la Bremen!? zise Van Damme, cu o falsă detaşare.

— Ba da! Vreți, domnule Belloir, să vă uitați la această fotografie şi să mi spuneți dacă este cea a bărbatului pe care l-ați primit aici într-o noapte, săptămâna trecută?

Îi întinse o poză a mortului. Subdirectorul de bancă se aplecă, dar fără să o privească sau, mai exact, fără să şi oprească privirea asupra ei.

— Nu-l cunosc pe acest individ! răspunse el, înapoind fotografia.

Sunteți sigur că nu e omul cu care ați stat de vorbă pe când vă întorceați de la Cafe de Paris?

— Nu înțeleg ce spuneți!

— Îmi cer scuze că insist... Caut o informație care, de altfel, are doar o importanță secundară. Mi am permis să vă deranjez, convins că nu veți ezita să ajutați justiția... În seara aceea, un bețiv stătea lângă masa a treia de biliard, unde vă

jucați partida... şi a atras atenția tuturor clienților. A plecat cu puțin înaintea dumneavoastră, iar mai târziu, după ce v-ați despărțit de prieteni, s-a apropiat de dumneavoastră...

— Cred că mi amintesc... Mi-a cerut un foc...

— Şi v-ați întors aici împreună cu el, nu i aşa?

Belloir zâmbi cu răutate.

— Nu ştiu cine v a spus povestea asta. Nu obişnuiesc să culeg vagabonzi de pe stradă...

— Poate că ați recunoscut în el un prieten sau...

— Îmi aleg mai bine prietenii!

— Şi v-ați întors singur acasă?

— Categoric...

— Omul era cel din fotografia pe care v am arătat o?

— Nu ştiu... Nici măcar nu m-am uitat Ia el...

Van Damme ascultase cu o nerăbdare vizibilă şi fusese gata să intervină de mai multe ori. Al treilea personaj, care purta o bărbuță neagră şi un costum negru, aşa cum mai poartă încă unii artişti, se uita pe fereastră, ştergând din când în când aburul de pe geam format de răsuflarea lui.

— În acest caz, nu mi mai rămâne decât să vă mulțumesc şi să-mi cer din nou scuze, domnule Belloir...

— O clipă, domnule comisar! interveni Joseph Van Damme. Doar n o să plecați aşa? Mai stați puțin cu noi, vă rog, şi Belloir ne va servi cu un păhărel din coniacul lui vechi pus deoparte... Să ştiți că încă nu mi-a trecut supărarea că n-ați venit să cinați cu mine la Bremen! V-am aşteptat toată seara...

— Ați călătorit cu trenul?

— Cu avionul! Aproape totdeauna călătoresc cu avionul, ca majoritatea oamenilor de afaceri! La Paris, mi am zis că trebuie să trec să-l salut pe vechiul meu camarad Belloir. Ne am făcut studiile împreună...

— La Liege?

— Da... Şi au trecut aproape zece ani de când nu ne-am văzut... Nici măcar nu ştiam că se căsătorise! Am avut o

senzație ciudată când l-am regăsit ca tată al unui băiat mare! încă n-ați terminat cu sinucigaşul acela?

Belloir sunase servitoarea, căreia îi comandă să aducă o sticlă de coniac şi pahare. Şi, în fiecare dintre gesturile sale, în mod voit lente şi precise, se simțea o înfrigurare concentrată.

— Ancheta e abia la început, murmură Maigret, fără să insiste. Nu se poate prevedea dacă va fi lungă sau dacă, peste o zi două, cazul va fi clasat...

În acel moment, se auzi soneria de la intrare. Cei trei se priviră pe fiiriş. Se auziră voci pe scară. Un bărbat spunea, cu un accent belgian destul de pronunțat:

— Sunt toți sus? Lasă, cunosc drumul!

Şi, de la uşă, tot el strigă:

— Salutare!

Dar se văzu întâmpinat de o tăcere forțată. Privi în jur, îl văzu pe Maigret şi se uită întrebător la prietenii lui.

— Mă... mă aşteptați pe mine?

Trăsăturile lui Belloir se crispară. Se apropie de comisar.

— Jef Lombard, un camarad! spuse el din vârful buzelor.

Apoi, apăsând pe flecare silabă:

— Comisarul Maigret, de la Poliția Judiciară. Nou venitul avu un mic şoc şi bâigui maşinal, cu intonații comice:

— A! Bine!... Foarte bine!...

Apoi, tulburat, îi dădu pardesiul servitoarei şi se ținu după ea ca să şi ia țigările din buzunar.

* * *

— Şi el e tot belgian, domnule comisar. Asistați la o adevărată reuniune de belgieni. Vă gândiți, probabil, că pare o conspirație... Şi coniacul, Belloir? O țigară de foi, domnule comisar?... Jef Lombard e singurul care mai locuieşte la Liege. Întâmplarea a făcut că afacerile să ne cheme pe toți în acelaşi loc şi am luat hotărârea să serbăm această ocazie cu un chef pe cinste! Dacă aş putea îndrăzni...

Se uită la ceilalți cu o uşoară ezitare.

—... Ați ratat cina pe care doream să v o ofer la Bremen. Luați cu noi masa de prânz....

— Din păcate, sunt aşteptat în altă parte. Şi apoi, e timpul să vă las să vă vedeți de treburi.

Jef Lombard se apropiase de masă. Era înalt şi slab, cu trăsături neregulate, cu membre prea lungi şi tenul palid.

— Ah, iată fotografia pe care o căutam..., zise comisarul ca pentru sine. Nu vă întreb, domnule Lombard, dacă îl cunoaşteți pe acest om, pentru că ar trebui să fie o întâmplare de a dreptul miraculoasă...

Îi arătă totuşi fotografia şi văzu cum mărul lui Adam al belgianului devine mai proeminent, agitându se cu o mişcare ciudată de sus în jos şi de jos în sus.

— Nu cunosc..., reuşi el să rostească cu o voce răguşită.

Belloir bătea uşor în birou cu vârful degetelor sale manichiurate. Joseph Van Damme încerca să găsească ceva de spus.

— Atunci, înseamnă că nu voi avea plăcerea să vă revăd, domnule comisar?... Vă întoarceți la Paris?...

— Încă nu ştiu. Scuzele mele, domnilor...

Pentru că Van Damme dădea mâna cu el, ceilalți se văzură obligați să facă la fel. Mâna lui Belloir era uscată şi tare. Cea a personajului cu bărbuță era ezitantă. Jef Lombard îşi aprindea o țigară într-un colț al biroului, aşa că se mulțumi cu un mormăit şi un semn din cap.

Maigret trecu pe lângă plantă care creştea într-un vas enorm de porțelan şi călcă iar pe covorul fixat cu bare de cupru. Pe coridor, auzi scârțiitul unei viori al cărei arcuş era mânuit de un copil şi vocea unei femei care spunea:

— Nu aşa repede... Cotul la înălțimea bărbiei... Încet!...

Erau doamna Belloir şi fiul ei. Îi întrezări din stradă, prin perdelele de la salon.

* * *

Era ora două, iar Maigret tocmai termină masa de prânz la Cafe de Paris, când îl văzu intrând pe Van Damme. Se uita în jur ca şi cum ar fi căutat pe cineva. Omul de afaceri zâmbi zărindu l pe comisar şi veni spre el cu mâna întinsă.

— Poftim unde erați dumneavoastră aşteptat! zise el. Luați prânzul singur la restaurant!... Am înțeles foarte bine... Ați vrut să ne lăsați să fim între noi...

Era clar că aparținea acelei categorii de oameni care se agață de tine fără să fie invitați, refuzând să vadă că primirea care li se face poate că nu i deloc încurajatoare.

Maigret îşi oferi plăcerea răutăcioasă de a fi foarte rece, şi totuşi Van Damme se aşează la masa lui.

— Ați terminat? în acest caz, dați mi voie să vă ofer un păhărel. Chelner!... Ce beți, domnule comisar?... Un rachiu vechi?...

Consultă lista băuturilor fine, îl chemă pe patron şi alese în cele din urmă un rachiu de Armagnac din 1867, cerând şi păhărele.

— Apropo... Vă întoarceți la Paris? Plec în această după amiază şi, pentru că am oroare de tren, am de gând să închiriez o maşină... Dacă vreți, vă iau cu mine... Ce ziceți de prietenii mei?

Adulmecă rachiul cu un aer critic şi scoase din buzunar un etui pentru țigări de foi.

— Vă rog să vă serviți... Sunt foarte bune... într-un singur loc le poți găsi la Bremen, şi sunt aduse direct de la Havana...

Maigret avea pe chip o expresie cât se poate de neutră şi o privire care arăta că nu se gândeşte la absolut nimic.

— Ai o senzație ciudată când îți întâlneşti prietenii după mai mulți ani! continuă Van Damme, care nu părea în stare să suporte tăcerea. La douăzeci de ani ne aflăm, ca să zic aşa, pe aceeaşi linie de start. Mai târziu, când ne reîntâlnim, suntem tare mirați de prăpastia care a apărut între unii şi alții... Nu vreau să-i vorbesc de rău. Totuşi, mai adineauri, acasă la Belloir, nu mă simțeam deloc în largul meu... Atmosfera aceea apăsătoare de provincie! Şi Belloir, pus la

patru ace! Totuşi, a reuşit destul de bine... S-a căsătorit cu o fată din familia Morvandeau, cei cu somierele metalice. Toți cumnații lui sunt în industrie. Iar el se bucură de o situație destul de bună la bancă, unde va deveni până la urmă director...

— Iar tipul mic şi bărbos? întrebă Maigret.

— Ăla... Poate că va ajunge departe... Până atunci, cred că trage mită de coadă. E sculptor, la Paris. Se pare că are talent... Dar, ce să vă spun? Doar l-ați văzut, cu costumul ăla din alt secol!... Nimic modern!... Nici o aptitudine pentru afaceri...

— Jef Lombard?

— Cel mai bun băiat din lume! în tinerețe, era un poznaş, cum se zice, care te făcea să râzi ore în şir... Voia să devină pictor. Ca să trăiască, a făcut desene pentru ziare. Apoi a făcut fotogravură la Liege. E căsătorit. Cred că aşteaptă al treilea plod... Să ştiți că am avut impresia că mă sufoc printre ei! Vieți meschine, griji meschine... Nu i vina lor, dar sunt nerăbdător să mă întorc în atmosfera afacerilor!...

Goli paharul şi se uită la sala aproape pustie, unde un chelner, aşezat la o masă retrasă, citea ziarul.

— Ne am înțeles? Ne întoarcem împreună la Paris?

— Dar nu-l luați pe bărbosul cu care ați venit?

— Janin?... Nu! La ora asta e deja în tren...

— E căsătorit?

— Nu chiar. Dar are totdeauna câte o iubită. Trăieşte cu ea o săptămână sau un an, apoi o schimbă! Şi-ți o prezintă sistematic ca fiind doamna Janin... Chelner! încă un rând!

Din când în când, Maigret era obligat să şi tempereze privirea, care devenea prea pătrunzătoare. Patronul veni personal să-l anunțe că era chemat la telefon, căci comisarul lăsase la prefectură adresa localului.

Erau informații pe care Poliția Judiciară le primise telefonic de la Bruxelles. Cele treizeci de bancnote de o mie de franci fuseseră înmânate de Banca Generală a Belgiei numitului

Louis Jeunet, onorându se astfel un cec semnat Maurice Belloir.

Când deschise uşa cabinei telefonice, Maigret îl zări pe Van Damme care, neştiindu se observat, lăsase să-i se vadă adevărata față. Şi parcă nu mai era atât de bucălat şi trandafiriu, de plin de sănătate şi optimism.

Probabil că se simți privit, pentru că tresări, redeveni automat omul de afaceri jovial şi spuse: - Aşa rămâne? Mă însoțiți?... Patroane! Aranjează, te rog, să vină o maşină şi să ne ducă la Paris? O maşină confortabilă, da?... Până atunci, să mai bem un păhărel...

Rontăi capătul trabucului şi, preț de o secundă, în timp ce se uita fix la marmura mesei, ochii i se întunecară şi colțurile gurii i se lăsară în jos, ca şi cum tutunul i s-ar fi părut prea amar.

— Când trăieşti în străinătate, apreciezi cel mai bine vinurile şi alcoolul din Franța!

Cuvintele sunau neconvingător. Se simțea o adevărată prăpastie între ele şi gândurile din mintea omului.

Jef Lombard trecu pe stradă. Silueta lui se vedea puțin neclar din cauza perdelelor de tul. Era singur. Mergea cu paşi mari şi lenți, posac, fără să vadă spectacolul străzii.

Avea în mână o geantă de călătorie care îi aminti lui Maigret de cele două valize galbene. Dar aceasta era de calitate superioară, cu două curele şi o despărțitură pentru cartea de vizită.

Tocurile pantofilor începeau să-i se uzeze într-o parte. Hainele sale nu erau periate zilnic. Jef Lombard se îndrepta spre gară, pe jos.

Van Damme, cu un inel mare din platină pe deget, stârnea în jurul lui un nor parfumat care se amesteca subtil cu aroma tare a alcoolului. Se auzea vocea murmurată a patronului care telefona după maşină.

Belloir probabil că ieşise din casa lui cea nouă şi se îndrepta spre poartă mare de marmură a băncii, în timp ce soția scotea copilul la plimbare.

Toată lumea îl salută. Socrul său era cel mai mare angrosist din regiune. Cumnații făceau afaceri în domeniul industriei. Îl aştepta un viitor frumos.

Janin, cu barbută lui neagră şi cu lavaliera lui, se întorcea la Paris cu trenul - la clasa a III-a, Maigret ar fi putut pune prinsoare.

Şi, la capătul de jos al scării sociale, se afla călătorul palid de la Neuschanz şi Bremen, soțul vânzătoarei de plante medicinale de pe strada Picpus, frezorul de la atelierul de pe strada Roquette, bețivul singuratic, care venea să şi contemple soția prin vitrină magazinului, îşi trimitea lui însuşi bancnote împachetate ca nişte ziare vechi, cumpăra franzelușe cu cârnați de la bufetul unei gări şi îşi trăgea un glonț în gură pentru că cineva îi furase un costum vechi care nu era al lui.

— Domnule comisar?

Maigret tresări şi se uită la Van Damme cu o privire tulbure, atât de tulbure, încât acesta, jenat, încercă să râdă - fals! - şi bâigui:

— Visați? Oricum, păreați departe de aici... Pun prinsoare că vă obsedează tot sinucigaşul acela...

Nu chiar! Pentru că, în momentul în care era interpelat, Maigret, fără să ştie de ce, făcea o socoteală ciudată, socoteala copiilor amestecați în povestea aceea: unul care locuia pe strada Picpus, crescut de mama şi bunica lui, într-o prăvălie care mirosea a mentă şi a cauciuc; unul la Reims, care învăța să țină cotul la nivelul bărbiei, trecând arcuşul peste coardele unei viori; doi la Liege, acasă la Jef Lombard, care aştepta un al treilea...

— Încă un păhărel?...

— Mulțumesc... E destul...

— Haideți! Ultimul! La botul calului său, mai bine zis, la botul maşinii!...

Joseph Van Damme râse singur, aşa cum simțea mereu nevoia să facă, asemenea unui copil căruia îi e frică să coboare în pivniță şi fluieră ca să se convingă că e curajos.

38. VOL 4
CAPITOLUL 5

Rareori s-a întâmplat, în timp ce maşina gonea în fapt de seară, ca tăcerea să dureze mai mult de trei minute. Joseph Van Damme găsea întruna ceva de povestit şi, ajutat şi de efectul rachiului, reuşea să şi păstreze veselia.

Mergeau cu un vechi cupeu cu pernele uzate, cu suporturi de flori şi mici compartimente din marchetărie pentru obiecte mărunte. Şoferul purta un trend şi avea înjurai gâtului un fular împletit.

La un moment dat, după aproape două ore de mers, maşină frâna şi opri la marginea drumului, la cel puțin un kilometru de un sat, din care se zăreau câteva lumini înecate în ceață.

Şoferul se aplecă spre roțile din spate, deschise portiera şi anunță că se spărsese un cauciuc şi că reparația dura cam un sfert de oră.

Cei doi bărbați coborâră. Şoferul instala deja un cric sub osie, spunând că nu avea nevoie de ajutor.

Care dintre ei, Maigret sau Van Damme, propusese să facă o mică plimbare? La drept vorbind, nici unul, nici celălalt. Totul se petrecuse cât se poate de natural. Mai întâi, făcură câțiva paşi pe şosea şi zăriră un drumeag la capătul căruia curgea apă vijelioasă a unui râu.

— Ia te uită! Marna! remarcă Van Damme. A venit apa mare!

Merseră pe drum alene, fumându şi fiecare țigara de foi. Se auzea un zgomot confuz, a cărui proveniență ieşi la iveală când ajunseră pe mal.

La o sută de metri, de cealaltă parte a apei, se afla o ecluză, cea de la Luzancy, cu împrejurimile pustii şi porțile închise. Iar la picioarele celor doi era barajul, cu căderea de apă albicioasă, cu clocotul, vârtejurile şi curentul ei puternic. Marna îşi umflase apele.

Puteai ghici în întuneric ramuri de copac, poate chiar copaci întregi, care veneau pe firul apei, loveau barajul şi îl treceau în cele din urmă.

O singură lumină: cea a ecluzei din față.

Exact în acel moment, Joseph Van Damme spunea:

—… germanii fac în fiecare an eforturi neînchipuite ca să capteze energia râurilor, imitați de ruşi… În Ucraina se construieşte un baraj care va costa o sută douăzeci de milioane de dolari, dar va furniza energie electrică pentru trei provincii…

A fost ceva imperceptibil: vocea slăbi la cuvintele energie electrică. Apoi recăpătă amploare. După care omul simți nevoia să tuşească, să şi scoată batista din buzunar şi să şi şteargă nasul.

Se aflau la mai puțin de cincizeci de centimetri de apă şi, brusc, Maigret, împins din spate, îşi pierdu echilibrul, se clătină, se rostogoli în față şi se agăță cu amândouă mâinile de iarba taluzului, cu picioarele în apă, în timp ce pălăria îi alunecă deja pe deasupra barajului.

Restul se petrecu foarte repede, deoarece comisarul se aştepta la această lovitură. Bucăți de pământ cedau sub mâna sa dreaptă.

Dar cu mâna stânga apucase o creangă flexibilă.

După câteva secunde, era în genunchi pe drumul de halaj, apoi în picioare şi striga către o siluetă care se depărta:

— Stai!

Lucru ciudat, Van Damme nu îndrăznea să alerge. Se îndrepta spre maşină, dar abia dacă grăbea pasul, neputând să se mişte mai repede din cauza emoției.

Se lăsă prins din urmă. Ținea capul în jos, cu gâtul îngropat în gulerul pardesiului. Făcu doar un singur gest, un gest furios, ca şi cum ar fi lovit cu pumnul într-o masă imaginară, şi mârâi printre dinți:

— Ce idiot!…

Pentru orice eventualitate, Maigret scosese revolverul. Fără să-l piardă din ochi pe Van Damme, îşi scutură pantalonii uzi

până la genunchi, în timp ce apa îi țâșnea din pantofi.

Din drum, şoferul claxona ca să-i anunțe că maşina era gata de plecare.

— Haide! îi zise comisarul.

Şi îşi ocupară din nou locurile, în tăcere. Van Damme avea şi acum trabucul între dinți. Evită privirea lui Maigret.

Zece kilometri. Douăzeci de kilometri. O localitate traversată cu viteză mică. Oameni care circulau pe străzile luminate. Apoi iar şoseaua.

— Totuşi, nu puteți să mă arestați...

Comisarul tresări, atât de neaşteptate erau acele cuvinte rostite lent, cu o voce obstinată. Totuşi, răspundeau foarte exact preocupărilor sale!

Ajunseră la Meaux. Periferia lua locul satelor, începuse să cadă o ploaie măruntă şi, când treceau pe lângă un felinar, fiecare picătură devenea o stea. Polițistul spuse atunci, cu gura lângă cornetul acustic:

— Ne duci la prefectură, pe Quai des Orfevres...

Îşi umplu pipa, dar nu putu fuma deoarece chibriturile erau ude. Nu vedea fața însoțitorului său, întoarsă spre portieră, redusă la un profil pierdut în penumbră. Dar îl simțea îndârjit.

Atmosfera avea acum un fel de duritate, ceva veninos şi dens.

Chiar şi Maigret împinsese bărbia în față, cu o expresie agresivă.

Toate acestea duseră, după ce maşina trase în fața Prefecturii, la un incident curios. Comisarul coborî primul.

— Vino! spuse el.

Şoferul aştepta să fie plătit, dar lui Van Damme nu părea să-i pese. Urmă un moment de incertitudine. Apoi Maigret spuse, deşi îşi dădea seama de ridicolul situației:

— Păi, dumneata ai închiriat maşina!...

— Pardon!... Dacă am călătorit ca arestat, nu plătesc eu...

Acest detaliu ilustra cum nu se poate mai bine drumul străbătut de la Reims şi, mai ales, transformarea pe parcurs a

belgianului!

Maigret plăti, îi arătă lui Van Damme drumul fără să rostească nici un cuvânt, închise uşa biroului şi se grăbi să scormonească în sobă cu vătraiul.

Deschise un dulap, scoase de acolo nişte haine şi, fără să se sinchisească de oaspetele lui, îşi schimbă pantalonii, şosetele şi pantofii, pe care le puse lingă foc să se usuce.

Van Damme se aşezase pe scaun fără să fie poftit. La lumină, schimbarea era şi mai frapantă.

Îşi lăsase la Luzancy falsa bonomie, francheţea şi zâmbetul puţin forţat, iar acum, tras la faţă, cu privirea vicleană, aştepta.

Maigret îşi mai făcu de lucru prin încăpere, prefăcându se neinteresat de el, îşi puse dosarele în ordine şi îi telefonă şefului să-i ceară o informaţie care nu avea nici o legătură cu ancheta lui.

În sfârşit, se postă în faţa lui Van Damme şi spuse:

— Unde, când şi cum l ai cunoscut pe sinucigaşul de la Bremen, care călătorea cu un paşaport pe numele de Louis Jeunet?

Celălalt abia dacă tresări. Ridică însă capul, cu o mişcare hotărâtă, şi răspunse:

— În ce calitate mă aflu aici?

— Refuzi să răspunzi la întrebare?

Van Damme râse, un râs nou, ironic, răutăcios.

— Cunosc legile la fel de bine ca şi dumneavoastră, domnule comisar. Ori mă învinuiţi şi aştept să văd mandatul de arestare, ori nu mă învinuiţi şi nimic nu mă obligă să vă răspund. În primul caz, codul prevede că pot aştepta, ca să vorbesc, să fiu asistat de un avocat.

Maigret nu se supără, şi nici măcar nu se arătă agasat de această atitudine. Dimpotrivă! Se uită la belgian cu un fel de curiozitate, poate chiar cu o anumită mulţumire.

Din cauza incidentului de la Luzancy, Joseph Van Damme fusese forţat să renunţe la atitudinile lui artificiale. Nu doar la

atitudinea pe care o avea față de Maigret, ci şi la cea față de ceilalți sau chiar față de el însuşi.

Aproape că nu mai rămăsese nimic din omul de afaceri vesel şi superficial de la Bremen, care ieşea din marile taverne ca să se ducă la biroul său modern şi pleca de la birou ca să meargă la restaurante renumite. Dispăruse atitudinea neglijentă de comerciant cu succes în afaceri, care trage tare şi adună bani într-o veselie, cu apetitul unui mare chefliu!

Nu mai rămăsese decât o față cu trăsăturile săpate, lividă, şi ai fi putut jura că într-o oră i se şi formaseră cearcăne la ochi!

Oare nu pentru că Van Damme, cu o oră mai înainte, încă era un om liber care, chiar dacă avea ceva pe conştiință, afişa siguranța pe care i o confereau reputația, banii, funcționarea legală şi abilitatea lui?

El însuşi marcase această diferență.

La Reims, făcea întruna cinste. Îi oferea comisarului țigări de foi scumpe. Comanda, iar patronul se grăbea să-i facă pe plac, telefonă la garaj ca să fie trimisă maşina cea mai confortabilă.

Era cineva!

La Paris, refuzase să plătească şoferului. Vorbea de Codul Penal. Se vedea că era pregătit să discute, să se apere cu înverşunare, aşa cum îți aperi viața.

Şi era furios pe el însuşi! O dovedea izbucnirea lui, după încercarea făcută pe malul Marnei!

Nu fusese o mişcare premeditată. nu-l cunoştea pe şofer. În momentul panei nici măcar nu se gândise imediat că se putea folosi de acea ocazie.

Doar pe malul apei... Vârtejurile... Copacii care treceau ca nişte frunze uscate... Şi îl împinsese cu umărul, prosteşte, fără să gândească.

Nu mai putea de necaz! Ghicea că celălalt aşteptase acest gest.

Probabil că înțelegea şi că era pierdut, ceea ce l făcea cu atât mai hotărât să se apere cu disperare.

Vru să aprindă altă țigară de foi, însă Maigret i o luă din gură, o aruncă în lada cu cărbuni şi profită de prilej ca să-i dea jos pălăria din cap.

— Vă previn că am treabă... Dacă nu vă hotărâți să mă arestați conform normelor legale, vă rog să binevoiți a-mi reda libertatea. În caz contrar, voi fi forțat să fac plângere pentru sechestrare arbitrară... Aş vrea să ştiți că voi nega energic orice implicare în baia pe care ați făcut o... Ați făcut un pas greşit în mâlul de pe drumul de halaj. Şoferul va putea confirma că nu am încercat să fug, cum aş fi făcut dacă aş fi vrut cu adevărat să vă înec... În rest, aştept în continuare să aflu ce aveți să mi reproşați. Am venit la Paris cu afaceri... Voi putea dovedi... Apoi am fost la Reims să mi vizitez un vechi amic, cu o reputație la fel de onorabilă ca a mea... Am avut naivitatea, după ce v am întâlnit mai întâi la Bremen, unde sunt puțini francezi, să vă simpatizez şi să vă ofer de mâncat şi de băut, apoi să vă aduc la Paris cu maşina... Ne ați arătat, mie şi prietenilor mei, fotografia unui bărbat pe care nu-l cunoaştem. Un om care s-a sinucis! Lucru dovedit cât se poate de clar... Nu a fost depusă nici o plângere şi, în consecință, nu poate exista nici o acțiune legală a justiției. E tot ce am să vă spun...

Maigret îşi aprinse pipa cu o hârtie îndoită, pe care o introdusese în sobă, şi spuse:

— Eşti cât se poate de liber...

Nu şi putu reține zâmbetul când văzu cât de descumpănit era Van Damme de această victorie prea facilă.

— Ce vreți să spuneți?

— Că eşti liber! Atât! Adaug că sunt gata să ți întorc amabilitatea şi să te invit la cină...

Rareori fusese atât de vesel. Celălalt se uita la el cu o stupoare amestecată cu teamă, ca şi cum fiecare dintre vorbele comisarului ar fi fost plină de amenințări deghizate. Se ridică, ezitând.

— Sunt liber să mă întorc la Bremen?

— De ce nu? Singur ai spus că nu te faci vinovat de nici un delict.

O clipă, ai fi putut crede că Van Damme avea să şi recapete siguranța de sine, veselia, poate chiar să accepte invitația la cină şi să explice gestul său de la Luzancy ca pe o stângăcie sau un impuls necugetat.

Dar zâmbetul lui Maigret spulberă această fărâma de optimism nejustificat. Îşi luă pălăria şi şi o puse pe cap cu un gest scurt.

— Cât vă datorez pentru maşină?

— Absolut nimic... Sunt foarte bucuros c am putut să ți fac un serviciu...

Nu cumva buzele belgianului fremătau? Nu ştia cum să se retragă. Nu ştia ce să spună. În cele din urmă, dădu din umeri şi se îndreptă spre uşă mormăind, fără să se înțeleagă exact la ce sau la cine se referea cuvântul:

— Ce idiot!...

Repetă şi pe scară acelaşi lucru, în timp ce Maigret îl urmărea cu privirea, sprijinit cu coatele de balustradă.

Brigadierul Lucas, încărcat cu dosare, se îndrepta spre biroul şefului.

— Ia-ți repede pălăria şi pardesiul!... Urmăreşte-l pe omul ăsta până la capătul lumii, dacă e nevoie...

Şi Maigret luă dosarele din mâinile subordonatului său.

* * *

Comisarul completase câteva cereri de informații, fiecare purtând un nume. Transmise diferitelor brigăzi, urmau să se întoarcă la el cu date amănunțite despre numiții: Maurice Belloir, subdirector de bancă, domiciliat la Reims, pe strada Vesle, originar din Liege; Jef Lombard, fotogravor la Liege; Gaston Janin, sculptor, domiciliat la Paris, pe strada Lepic; Joseph Van Damme, misit din Bremen.

Când ajunse la ultima fişă, aprodul îl anunță că un bărbat voia să facă declarații în legătură cu sinuciderea lui Louis

Jeunet.

Era târziu. Birourile Poliției Judiciare erau aproape pustii. Totuşi, în încăperea alăturată, un inspector îşi bătea la maşină raportul.

— Spune i să intre!

Bărbatul se opri în uşă, cu un aer stângaci sau temător, şi poate chiar regreta că venise.

— Intrați! Stați jos...

Maigret îşi făcuse deja o părere despre el. Era înalt şi slab, foarte blond, nebărbierit, iar hainele sale uzate aminteau de cele ale lui Louis Jeunet. Avea un nasture lipsă la pardesiul cu guler jegos şi revere pline de praf, si după alte mici amănunte, precum şi după un anumit fel de a se comporta, de a se aşeza, de a privi, comisarul recunoştea individul cu situație neclară care, chiar dacă are actele în regulă, nu poate să şi învingă teamă față de poliție.

— Ați venit în urma publicării fotografiei în ziare? De ce nu v-ați prezentat imediat? Fotografia a apărut de două zile...

— Nu citesc ziarele..., răspunse celălalt. Soția mea a adus din întâmplare o bucată de ziar în care împachetase cumpărăturile...

Maigret mai fusese frapat cândva de acea mobilitate a trăsăturilor, de acel freamăt al nărilor şi mai ales de privirea aceea neliniştită - o nelinişte maladivă.

— Îl cunoşteați pe Louis Jeunet?

— Nu ştiu... Fotografia e proastă. Dar mi se pare... Cred că e fratele meu...

Maigret oftă uşurat. I se părea că, de data aceasta, misterul va fi elucidat. Şi se postă cu spatele la sobă, aşa cum făcea uneori când era bine dispus.

— În acest caz, vă numiți Jeunet?

— Nu... Asta e... De aia am şi ezitat să vin... Şi totuşi, e fratele meu! Sunt sigur acum, după ce am văzut fotografia mai bună de pe birou... Cicatricea asta, uitați! Dar nu înțeleg de ce s-a sinucis şi mai ales de ce şi a schimbat numele...

— Cum vă numiți?

— Armând Lecocq d'Arneviile... Mi am adus actele...

Şi, din nou, gestul de a duce mina la buzunar ca să scoată un paşaport jegos trăda situația lui neclară, de om obişnuit să fie suspectat şi să arate actele de identitate.

— D'Arneville în două cuvinte?

— Da...

— V-ați născut la Liege..., continuă comisarul, aruncând o privire peste paşaport. Aveți treizeci şi cinci de ani... Ce profesie aveți?

— Deocamdată, sunt portar la o uzină de la Issy les-Moulineaux... Locuiesc la Grenelle, împreună cu soția mea...

— Sunteți înscris ca mecanic...

— Am fost... Am făcut de toate...

— Chiar şi închisoare! spuse Maigret, întorcând paginile livretului. Dezertor...

— Am beneficiat de o amnistie... O să vă explic... Tatăl meu avea bani. Făcea afaceri cu pneuri. Eu aveam doar şase ani când a părăsit o pe mama, care tocmai îl născuse pe fratele meu Jean. De aici au venit toate!... Ne am mutat într-o locuință mică, pe strada Province, la Liege... La început, tatăl meu achita destul de regulat suma pentru întreținerea noastră... Se distra. Avea amante... Odată, când ne a adus banii, în maşină îl aştepta o femeie... Au avut loc scene... Tatăl meu nu ne a mai dat bani, sau ne a dat doar sume mici... Mama a început să muncească pe la diferite familii şi aproape că şi-a pierdut mințile. Nu era chiar de internat, dar oprea oamenii să le povestească necazurile ei. Mergea pe stradă şi plângea... nu-l am prea văzut pe fratele meu... Îmi petreceam timpul cu băieții din cartier. De zece ori am fost duşi la poliție. Apoi am intrat la un magazin de fierărie...

Mă întorceam cât mai rar posibil acasă, unde mama plângea tot timpul, le aducea pe vecinele în vârstă şi se jeluia cu ele... La şaisprezece ani, m-am angajat în armată, cerând să fiu trimis în Congo. Am stat acolo doar o lună. Timp de opt zile, m-am ascuns la Matadi, apoi m-am îmbarcat clandestin la bordul unui pachebot care se întorcea în Europa... Am fost

descoperit... Am făcut închisoare... Am fugit şi am venit în Franța, unde am făcut o mulțime de meserii... Am suferit de foame... Am dormit în Hale... N-am fost eu totdeauna prea strălucit, dar jur că de patru ani sunt serios. Chiar m-am însurat!... Cu o muncitoare de la o uzină, care continuă să lucreze, pentru că nu câştig mult şi mi se întâmpla să rămân şi fără slujbă... N-am încercat niciodată să mă întorc în Belgia. Cineva mi-a spus că mama a murit într-un azil de alienați şi că tata încă mai trăieşte. Dar n-a vrut niciodată să se ocupe de noi. S-a recăsătorit...

Şi zâmbi cu tristețe, vrând parcă să se scuze.

— Şi fratele?

— Nu i acelaşi lucru... Jean era serios. La şcoală, a obținut o bursă şi a putut să meargă la colegiu. Când am plecat din Belgia spre Congo, avea abia treisprezece ani, şi nu-l am mai văzut de atunci... Am mai avut câteva veşti, pentru că mi se întâmpla să întâlnesc oameni din Liege. Când a terminat colegiul, nişte oameni s au ocupat de el şi l au ajutat să şi continue studiile la Universitate... Asta era acum zece ani... Mai târziu, toți compatrioții pe care i am întâlnit mi au spus că nu mai ştiau nimic, că probabil plecase din țară, pentru că nu mai auziseră de el... Am avut un şoc când am văzut fotografia şi, mai ales, când m-am gândit că a murit la Bremen, sub un nume fals... Nu puteți înțelege... Eu am pornit cu stângul în viață... Am ratat... Am făcut prostii...

Dar, când îmi amintesc de Jean, cum arăta la treisprezece ani... Semăna cu mine, dar era mai calm, mai serios... Citea deja versuri. Studia nopți întregi, singur, la lumina unor capete de lumânări primite de la un paracliser... Eram sigur că va deveni cineva... Când era mic, n ar fi hoinărit pe străzi nici pentru tot aurul din lume... Şi băieții răi din cartier îşi băteau joc de el!... Eu aveam tot timpul nevoie de bani şi nu ezităm să-i cer mamei, care se lipsea de multe ca să mi dea. Ne adora... La şaisprezece ani, nu înțelegi asta...

Dar acum îmi amintesc de o zi când am fost odios, pentru că îi promisesem unei puştoaice că o duc la cinematograf...

Mama nu avea bani... Eu plângeam, amenințam... Tocmai primise nişte medicamente, şi s-a dus să le vândă... Înțelegeți? Şi uite că Jean a murit, aşa, acolo, sub alt nume!... Nu ştiu ce a făcut... Nu mi vine să cred că a apucat pe acelaşi drum ca mine... Tot aşa ați gândi şi dumneavoastră dacă l-ați fi cunoscut când era copil... Ați aflat ceva?...

Maigret îi înapoie paşaportul interlocutorului său.

— Cunoaşteți, la Liege, indivizi care se numesc Belloir, Van Damme, Janin sau Lombard? întrebă el.

— Da, un Belloir... Tatăl era medic, la noi în cartier... Fiul îşi făcea studiile... Dar erau oameni „bine", care nu se uitau la mine...

— Şi ceilalți?

— Am mai auzit de numele Van Damme... Mi se pare că era, pe strada Catedralei, o băcănie mare cu acest nume... Dar e tare mult de atunci!...

Şi Armând Lecocq d'Arneville adăugă, după o scurtă ezitare:

— Am să pot vedea corpul neînsuflețit al lui Jean? A fost adus?...

— Va sosi mâine la Paris...

— E sigur că s-a sinucis?...

Maigret întoarse capul în altă parte, jenat de gândul că era mai mult decât sigur, că asistase la dramă şi o provocase în mod inconştient.

Interlocutorul său îşi răsucea şapca în mâini, se legăna de pe un picior pe altul, aştepta să-i se spună că poate să plece. Şi ochii lui înfundați în orbite, cu pupilele asemenea unor confeti cenuşii pierdute sub pleoapele palide, aminteau atât de mult de ochii umili şi neliniştiți ai călătorului din Neuschanz, încât Maigret simți în piept o strângere dureroasă care semăna cu o remuşcare.

39. VOL 4
CAPITOLUL 6

Era nouă seara. Maigret se afla la el acasă, în apartamentul de pe bulevardul Richard Lenoir, fără guler fals, fără haină, iar soția iui cosea. În acel moment, Lucas intră şi îşi scutură umerii udați de ploaia torențială.

— Individul a plecat, spuse el. Neştiind dacă trebuie să-l urmăresc şi dincolo de graniță...

— Liege?

— Exact! Ştiați? Avea bagajul la hotelul Luvru. A luat masa de seară, s-a schimbat şi a luat rapidul de 8 şi 19 minute spre Liege... Un bilet dus la clasa I... A cumpărat un teanc de gazete ilustrate de la librăria gării...

— Parcă înadins îmi iese în cale! bombăni comisarul. La Bremen, când nici măcar nu ştiam că există, a venit singur la morgă, m a invitat la masă, nu mai scăpăm de el... Când m-am întors la Paris, era deja aici de câteva ore, sau poate că a sosit ceva mai târziu... Totuşi, cred că a ajuns mai devreme, pentru că a luat avionul... Acum o oră, am luat hotărârea să plec mâine la Liege, iar el merge acolo chiar din seara asta... Partea cea mai interesantă e că ştie foarte bine că voi sosi şi că prezența sa acolo e aproape o acuzație împotriva lui!...

Lucas, care nu ştia nimic despre caz, îşi dădu cu părerea:

— Poate vrea să atragă asupra lui bănuielile ca să scape pe altcineva?

— E vorba de o crimă? întrebă, calmă, doamna Maigret, care continua să coasă.

Dar soțul ei se ridică, oftă şi se uită la fotoliul în care stătea atât de bine cu o clipă înainte.

— La ce oră mai e tren spre Belgia?

— Nu mai e decât trenul de noapte, la nouă şi jumătate... Ajunge la Liege pe la şase dimineața...

— Pregăteşte mi, te rog, valiza, îi ceru comisarul soției sale. Bei ceva, Lucas? Serveşte te! Ştii dulapul... Am primit rachiu de porumbe făcut de cumnata mea din Alsacia. Vezi, o sticlă cu gât lung...

Se îmbrăcă, scoase din valiza galbenă costumul B şi îl puse, bine ambalat, în geantă să de călătorie. O jumătate de oră mai târziu, ieşea din casă împreună cu Lucas, care îl întrebă, în timp ce aşteptau taxiul:

— Ce caz e ăsta? N-am auzit de el la noi...

— Nici eu nu ştiu foarte multe! răspunse comisarul. Un tânăr ciudat a murit în fața mea, prosteşte, iar gestul lui a stârnit o mare vânzoleala căreia încerc să-i dezleg ițele... Pornesc la atac ca un mistreț şi tare mi e teamă că o să mă aleg numai cu reproşuri... Uite o maşină... Te las în centru?

* * *

Era opt dimineața când părăsi Hotelul Căilor Ferate, din fața gării Guillemins din Liege. Făcuse o baie, se bărbierise şi ducea sub braț un pachet care conținea doar haina costumului B.

Găsi strada Haute-Sauveniere, o stradă în pantă, foarte circulată, unde întrebă de croitorul Morcel. Era o casă prost luminată. Acolo, un bărbat în cămaşă luă haina şi o întoarse îndelung pe toate fețele, punându i în acelaşi timp întrebări.

— E o haină foarte veche! spuse el, după ce se gândi puțin. S-a rupt. Nu mai poți să faci nimic cu ea...

— Nu vă aminteşte nimic?

— Absolut nimic... Gulerul e prost croit... E imitație de stofă englezească, fabricată la Verviers...

Apoi omul îşi dădu drumul la gură:

— Sunteți francez? E haina unui cunoscut?...

Maigret oftă, luă înapoi haina, în timp ce interlocutorul său vorbea mai departe şi sfârşea cu ce ar fi trebuit să înceapă:

— Înțelegeți, nu? Eu m-am mutat aici doar de şase luni... Dacă aş fi făcut acest costum, n ar fi avut timp să se

tocească...

— Şi domnul Morcel?

— E la Robermont.

— E departe de aici?

Croitorul râse, încântat de încurcătură, şi explică:

— Robermont e cimitirul. Domnul Morcel a murit la începutul anului şi eu am preluat afacerea...

Maigret se trezi în drum, cu pachetul sub braţ. Ajunse pe strada Hors-Château, una dintre cele mai vechi străzi ale oraşului. În fundul unei curţi, pe o placă de zinc se putea citi: Fotogravura centrală - Jef Lombard - Lucrări rapide de toate genurile.

Ferestrele, în stilul vechi al Liege ului, erau formate din ochiuri mici de geam. În mijlocul curţii pavate cu dale mici şi inegale se afla o fântână arteziană, pe care era sculptat blazonul unui mare senior de altădată.

Comisarul sună. Auzi paşi care coborau de la primul etaj şi o bătrână întredeschise uşa, după care arătă spre alta cu geam.

— Intraţi pe acolo. Atelierul e la capătul coridorului.

O încăpere lungă, luminată de un plafon de sticlă, unde doi bărbaţi în salopete albastre se plimbau printre plăci de zinc şi cuve umplute cu acizi, iar podeaua era plină de clişee şi de hârtii murdare de cerneală.

Pereţii erau acoperiţi de afişe. Tot pe pereţi erau lipite şi copertele unor gazete ilustrate.

— Domnul Lombard?

— E la birou, cu un domn. Luaţi o pe aici... Aveţi grijă să nu vă murdăriţi! Prima uşă la stânga...

Clădirile acelea probabil că fuseseră construite bucată cu bucată. Când urcai, când coborai trepte. Prin uşile deschise se vedeau încăperi abandonate.

Era un amestec în care arhaicul se îmbina cu o ciudată bonomie, amestec care se simţea şi la bătrână care îl întâmpinase pe Maigret, şi la muncitori.

Ajuns pe un culoar prost luminat, comisarul auzi frânturi de voci. I se păru că recunoaşte vocea lui Joseph Van Damme şi încercă să înțeleagă ce spunea, însă era foarte neclar. Mai făcu câțiva paşi şi vocile amuțiră. O uşă se întredeschise şi apăru un cap: era Jef Lombard.

— Pe mine mă căutați? strigă el, fără să-l recunoască pe vizitatorul aflat în penumbră.

Biroul era o încăpere mai mică decât celelalte, cu o masă, două scaune şi rafturi pline cu clişee. Pe masă, în dezordine, se vedeau facturi, prospecte şi scrisori cu antet ale unor societăți comerciale.

Van Damme stătea pe un colț al mesei şi, după ce făcu un semn vag din cap în direcția lui Maigret, rămase nemişcat, privind cu încăpățânare în gol.

Jef Lombard era în ținută de lucru, cu mâinile murdare, cu fața plină de pete mici şi negricioase.

— Ce doriți?

Eliberă un scaun plin de hârtii, îl împinse spre vizitator şi căută un capăt de țigară pe care l lăsase pe o policioară, al cărei lemn începea de acum să ardă.

— O simplă informație, răspunse comisarul, fără să se aşeze. Îmi cer scuze că vă deranjez. Aş vrea să ştiu dacă ați cunoscut, cu câțiva ani în urmă, un anume Jean Lecocq d'Arneville...

Se produse clar un fel de declic. Van Damme tresări, dar evită să şi întoarcă fața spre Maigret. Iar fotogravorul se aplecă brusc că să ia de pe jos o hârtie mototolită.

— Am... Cred că am mai auzit numele ăsta..., murmură el. E... cineva din Liege, nu?...

Era palid. Schimbă locul unui teanc de clişee.

— Nu ştiu ce s-a mai întâmplat cu el... E... e foarte mult de atunci!

— Jef!... Repede, Jef!...

O voce de femeie, din labirintul coridoarelor. O femeie care alerga, gâfâind, şi care se opri în fața uşii deschise. Picioarele

îi tremurau de emoție şi îşi ştergea sudoarea cu colțul şorțului. Maigret o recunoscu pe bătrâna de la intrare.

— Jef!...

Lombard era palid de emoție şi ochii îi străluceau.

— Spune!

— O fată!... Repede!...

Bărbatul privi în jur, bâigui ceva neclar şi se repezi afară.

* * *

Când rămaseră singuri. Van Damme, scoțând un trabuc din buzunar, îl aprinse fără grabă şi strivi chibritul cu piciorul. Avea trăsăturile mai aspre, ca atunci la prefectură, aceeaşi cută a buzelor şi aceeaşi mişcare a maxilarelor.

Comisarul se prefăcu însă că nu bagă de seamă prezența lui şi, cu mâinile în buzunare şi pipa între dinți, începu să se învârtă prin birou, examinând pereții.

Ici şi colo, abia dacă se mai vedeau câțiva centimetri din tapet, pentru că, peste tot unde nu erau rafturi, fuseseră lipite desene, gravuri sau picturi.

Picturile nu aveau ramă. Erau simple pânze pe şasiu, peisaje destul de stângace, în care iarbă şi frunzişul copacilor erau de acelaşi verde intens.

Se aflau acolo şi câteva caricaturi, semnate Jef, unele înfrumusețate cu acuarelă, altele decupate dintr un ziar local.

Maigret era frapat însă de abundența unor desene de alt gen, variațiuni pe aceeaşi temă. Hârtiile erau îngălbenite. Câteva date permiteau situarea cu circa zece ani în urmă a perioadei când fuseseră executate acele schițe.

Se vedea bine că erau de o altă factură, infinit mai romantică, amintind de maniera lui Gustave Dore imitată de un începător.

Un prim desen în peniță reprezenta un spânzurat, iar pe spânzurătoarea în care se legăna acesta stătea un corb enorm. Spânzurarea era laitmotivul a cel puțin douăzeci de lucrări, executate în creion, în peniță sau acvaforte.

Liziera unei păduri, cu un spânzurat la fiecare creangă de copac... Clopotnița unei biserici şi, de fiecare dintre cele două brațe ale crucii, sub giruetă în formă de cocoş, corpul unui om care atârna...

Erau acolo spânzurați de toate felurile. Unii, îmbrăcați după moda din secolul al XVI-lea, formau un fel de Curte a Miracolelor, unde toată lumea atârna la o oarecare distanță de pământ...

Era şi un spânzurat excentric, cu joben, în frac, cu bastonul în mină, spânzurătoarea lui fiind un felinar...

Sub alt crochiu erau scrise câteva rânduri; patru versuri din Balada spânzuraților a lui Villon.

Date. Mereu aceeaşi perioadă! Toate acele desene macabre, făcute în urmă cu zece ani, stăteau acum alături de crochiuri cu legendă pentru ziarele umoristice, desene de almanah, peisaje din Ardeni şi afişe publicitare.

Tema clopotniței se repetă şi ea. Şi întreaga biserică! Din față, din profil şi de jos... Portalul singur... Garguiele... Intrarea bisericii, cu cele şase trepte pe care perspectiva le făcea să pară imense...

Aceeaşi biserică! Şi, în timp ce Maigret trecea de la un perete la altul, simțea că Van Damme se agită, chinuit poate de aceeaşi tentație ca la ecluză de la Luzancy.

Jef Lombard se întoarse după un sfert de oră; avea ochii umezi; îşi îndepărtă cu mâna şuvița de păr căzută pe frunte.

— Îmi cer scuze..., spuse el. Soția mea tocmai a născut... O fată...

În vocea să se simțea o nuanță de mândrie, dar, în timp ce vorbea, privirea lui se plimba cu teamă de la Maigret la Van Damme.

— E al treilea copil. Totuşi, sunt la fel de emoționat că prima dată! Soacra mea, pe care ați văzut o, a avut unsprezece, şi plânge şi ea de bucurie... S-a dus să le spună şi muncitorilor... Voia să-i ia cu ea să le arate fetița...

Urmări privirea lui Maigret, fixată asupra celor doi spânzurați de clopotniță, şi deveni mai nervos, murmurând

cu o stinghereală vizibilă:

— Păcatele tinereților... E o lucrare foarte proastă. Dar atunci credeam că voi deveni un mare artist...

— E o biserică din Liege?

Jef nu răspunse imediat. Apoi spuse, parcă cu regret:

— Nu mai există de şapte ani. A fost dărâmată ca să se construiască o biserică nouă... Nu era frumoasă. Nici măcar nu avea vreun stil. Dar era foarte veche şi exista ceva misterios în liniile ei, în străduțele din jur, care nici ele nu mai există acum...

— Cum se numea?

— Biserica Saint-Pholien... Cea nouă, construită în locul ei, are acelaşi nume...

Joseph Van Damme se agita de parcă l ar fi chinuit toți nervii. Era o agitație interioară, trădată doar de mişcări abia perceptibile, de o respirație neregulată, un tremur al degetelor, o legănare a piciorului sprijinit de masă ce servea drept birou.

— Erați căsătorit la vremea aceea? întrebă Maigret.

Lombard râse.

— Aveam nouăsprezece ani! Urmăm cursurile Academiei. Uitați!

Şi arătă, cu o privire nostalgică, un portret neizbutit, cu tente mohorâte, în care putea fi totuşi recunoscut, datorită lipsei de regularitate caracteristice a trăsăturilor. Avea părul lung la spate. Purta o tunică neagră, încheiată cu nasturi până la gât, peste care se vedea o lavalieră.

Tabloul era de un romantism deşănțat şi nu lipsea nici tradiționalul cap de mort din fundal.

— Dacă mi ați fi spus atunci că voi deveni fotogravor..., zise ironic Jef Lombard.

Prezența lui Van Damme părea că îl stinghereşte la fel de mult ca şi cea a lui Maigret. Dar se vedea clar că nu ştia cum să-i facă să plece.

Un muncitor veni să-i ceară o informație despre o fotografie care nu era gata.

— Să vină după amiază!

— S-ar părea că e prea târziu!

— Asta e! Spune le că mi-a născut nevasta... Ochii, gesturile şi paloarea tenului, presărat cu pete mici de acid, trădau un amestec tulbure de bucurie şi nervozitate, poate şi de teamă intensă.

— Aş vrea să vă servesc cu ceva!... Să mergem în casă...

Străbătură toți trei coridoarele încâlcite şi intrară pe uşa deschisă de bătrâna ceva mai înainte, când îi răspunsese lui Maigret.

Pe culoar erau dale albastre. Plutea acolo un fel de miros de curățenie, dar stăruia totuşi şi un iz fad, provenit poate din camera lăuzei.

— Ceilalți doi copii sunt la cumnatul meu. Pe aici...

Deschise uşa de la sufragerie, unde ochiurile de geam ale ferestrelor lăsau lumina să pătrundă cu zgârcenie. Mobila era închisă la culoare şi se reflecta în obiectele de cupru prezente cam peste tot.

Pe perete se putea vedea un portret mare de femeie, semnat Jef, plin de stângacii, dar trădând o străduință evidentă de a idealiza modelul.

Maigret înțelese că era soția lui, căută cu privirea în altă parte şi, după cum se aştepta, găsi iar spânzurați. Cei mai buni! Cei considerați demni de a fi puşi în ramă!

— Beți un rachiu de ienupăr?

Comisarul simțea privirea furioasă a lui Joseph Van Damme, pe care fiecare detaliu al acestei întrevederi părea că îl exasperează.

— Spuneați adineauri că l-ați cunoscut pe Jean Lecocq d'Arneville...

Se auzeau paşi la etajul de deasupra, unde probabil că era camera lăuzei.

— Un amic oarecare! răspunse distrat Jef Lombard, trăgând cu urechea la un scâncet uşor.

Apoi ridică paharul şi spuse:

— În sănătatea micuței mele! Şi a soției mele!

Întoarse capul brusc, goli paharul pe nerăsuflate, apoi se duse să caute ceva inexistent în bufet, ca să şi ascundă tulburarea. Dar comisarul auzi suspinul înăbuşit.

— Trebuie să mă duc sus... Iertați mă... într-o zi ca asta...

Van Damme şi Maigret nu şi vorbiseră. În timp ce traversau curtea, trecând foarte aproape de fântâna, comisarul îşi observă cu ironie însoțitorul, întrebându se ce va face.

Dar, ajuns în stradă. Van Damme se mulțumi să şi atingă cu degetele borul pălăriei şi să se depărteze cu paşi mari, apucând spre dreapta.

Taxiurile erau rare la Liege. Pentru că nu cunoştea liniile de tramvai, Maigret se întoarse pe jos la Hotelul Căilor Ferate, unde luă masa de prânz şi se interesă de ziarele locale.

La ora două, intră în clădirea ziarului La Meuse, exact în momentul în care Van Damme ieşea. Cei doi bărbați trecură la un metru unul de celălalt, fără să se salute, şi comisarul mormăi pentru sine:

— Mereu mi o ia 'nainte!

Se adresă unui uşier, îi spuse că dorea să consulte colecția ziarului şi se văzu nevoit să completeze o fişă şi să aştepte permisiunea unui administrator.

Maigret fusese frapat de unele detalii: Armând Lecocq d'Arneville aflase că fratele său părăsise oraşul Liege cam în perioada în care Jef Lombard desena spânzurați cu o încăpățânare maladivă.

Iar costumul B, transportat de vagabondul de la Neuschanz şi Bremen în valiza galbenă, era foarte vechi - cel puțin şase ani, spusese expertul german -, poate chiar zece!

În plus, prezența lui Van Damme la sediul ziarului La Meuse nu era oare de ajuns ca să-l lămurească pe comisar?

Maigret fu condus într-o încăpere cu parchet ceruit ca un patinoar, cu mobilă somptuoasă, solemnă, iar uşierul cu lănțişor de argint îl întrebă:

— Ce colecție doriți? Din ce an?

Maigret zărise deja copertele enorme de carton, ce conțineau fiecare ziarele dintr un an, rânduite de jur

împrejurul încăperii.

— Mă descurc singur..., răspunse el.

Mirosea a ceară de parchet, a hârtie veche şi a lux oficial. Pe masa acoperită cu moleschin existau suporturi pe care să poată fi sprijinite volumele de mari dimensiuni. Totul era atât de curat, de auster, încât comisarul abia dacă îndrăzni să scoată pipa din buzunar.

După câteva clipe, răsfoia, zi după zi, ziarele din „anul spânzuraților".

Prin fața ochilor îi treceau mii de titluri. Unele aminteau evenimentele pe plan mondial. Altele aveau legătură cu faptele locale: incendiul unui mare magazin (o pagină întreagă timp de trei zile), demisia unui consilier municipal sau creşterea prețului biletelor de tramvai.

Deodată, chiar lângă cotor, urmele unor pagini rupte. Un ziar - cel din 15 februarie - fusese smuls.

Maigret se repezi în anticameră şi îl aduse pe uşier.

— Nu i aşa că a venit cineva înaintea mea? Şi a cerut chiar colecția asta?...

— Da... A stat aici doar cinci minute...

— Sunteți din Liege? Vă amintiți ce ar fi putut să se petreacă la această dată?...

— Stați puțin... Zece ani... A fost anul în care a murit cumnată mea... Mi am amintit! Au fost inundații mari! Că a trebuit să aşteptăm opt zile pentru înmormântare, fiindcă pe străzile de lângă Meusa nu se mai circulă decât cu barca... De altfel, citiți articolele... Regele şi regina vizitează sinistrații... Sunt şi fotografii... Ei, poftim! Lipseşte un număr! Extraordinar... O să trebuiască să-l anunț pe director...

Maigret se aplecă să ia de pe parchet un fragment de ziar, care căzuse când Joseph Van Damme smulsese paginile corespunzătoare zilei de 15 februarie.

40. VOL 4

CAPITOLUL 7

Existau la Liege patru cotidiane. Maigret avu nevoie de două ore ca să viziteze toate redacțiile şi, după cum se aştepta, găsi de fiecare dată un număr lipsă din colecție: cel din 15 februarie.

Viața oraşului pulsa cu cea mai mare vigoare într-un patrulater de străzi numit Careul, unde se aflau magazinele de lux, marile braserii, cinematografele şi localurile de dans.

Acolo se întâlnea toată lumea şi, cel puțin de trei ori, comisarul îl zări pe Joseph Van Damme plimbându se, cu bastonul în mina.

Când se întoarse la hotel, găsi două mesaje. Mai întâi, o telegramă de la Lucas, căruia, la plecare, îi ceruse să facă unele investigații.

Cenuşă găsită în sobă cameră Louis Jeunet, strada Roquette, examinată de expert, stop. Recunoscut resturi bancnote belgiene şi franceze, stop. Cantitatea sugerează o sumă mare.

Celălalt mesaj era o scrisoare, adusă la hotel de un comisionar. Era bătută la maşină, pe o hârtie obişnuită, ca aceea folosită de dactilografe pentru copii.

Domnule comisar.

Am onoarea să vă aduc la cunoştință că sunt dispus să vă dau toate lămuririle utile anchetei pe care o faceți.

Din anumite motive, sunt obligat să fiu prudent şi v aş fi recunoscător, dacă propunerea mea vă interesează, să fiți diseară, pe la unsprezece, la Cafeneaua Bursei, situată în spatele Teatrului Regal.

În această perspectivă, vă rog, domnule comisar, să primiți asigurarea sentimentelor mele cele mai deosebite.

Nici o semnătură. În schimb, formulări oarecum neaşteptate, tocmai prin banalitatea lor comercială, într-un

bilet de acest fel: am onoarea să vă aduc la cunoştinţă... v aş fi recunoscător... dacă propunerea mea vă interesează... În această perspectivă... asigurarea sentimentelor mele cele mai deosebite...

Maigret cină singur la o masă şi băgă de seamă că, aproape pe nesimţite, cursul preocupărilor sale se schimbase. Se gândea mai puţin la Jean Lecocq d'Arneville, zis Louis Jeunet, care se sinucisese la Bremen, într-o cameră de hotel.

Acum era obsedat de lucrările lui Jef Lombard, de spânzuraţii lui agăţaţi peste tot, de crucea unei biserici, de copacii unei păduri, de un cui într-o mansardă - spânzuraţi groteşti sau sinişţri, stacojii sau livizi, în costume din toate epocile.

La zece şi jumătate porni spre Teatrul Regal, iar la unsprezece fără cinci intră în Cafeneaua Bursei, un mic local liniştit, frecventat în general cam de aceiaşi oameni şi îndeosebi de jucători de cărţi.

Acolo îl aştepta o surpriză. într-un colţ, lingă tejghea, stăteau la masă trei bărbaţi: Maurice Belloir, Jef Lombard şi Joseph Van Damme.

Ambele tabere avură un moment de ezitare, în timp ce chelnerul îl ajuta pe comisar să şi scoată pardesiul. Maşinal, Belloir se ridică pe jumătate să-l salute. Van Damme nu se mişcă. Lombard, cu o expresie extrem de nervoasă pe chip, se foi pe scaun, aşteptând că tovarăşii lui să ia o atitudine.

Oare Maigret avea să se apropie de ei, să le întindă mâna şi să se aşeze la masa lor? Îi cunoştea. Luase masa cu omul de afaceri din Bremen. Belloir îi oferise un pahar de coniac la el acasă, la Reims. Iar Jef îl primise în locuinţa lui chiar în acea dimineaţă...

— Bună seara, domnilor...

Dădu mâna cu vigoarea pe care o imprima totdeauna acestui gest şi care, în unele momente, căpăta un sens ameninţător.

— Ce întâmplare să vă întâlnesc din nou!

Era un loc liber pe banchetă, lingă Van Damme, şi Maigret se aşează, zicându-i chelnerului:

— O halbă de bere blondă!

Apoi se aşternu tăcerea, o tăcere grea, silită. Van Damme privea drept înainte, cu maxilarele încleştate. Jef Lombard se tot foia ca şi cum ar fi fost jenat de nişte haine prea strâmte. Belloir, elegant şi rece, îşi contempla degetele, curățindu-şi cu o bucată de chibrit praful adunat sub unghia arătătorului.

— Doamna Lombard se simte bine?

Jef se uită în jur, vrând parcă să găsească un punct de sprijin, apoi bâigui, privind țintă către sobă:

— Foarte bine... Mulțumesc...

Deasupra tejghelei se afla un ceas şi Maigret văzu cum se scurg cinci minute fără ca vreunul să rostească un cuvânt. Van Damme îşi lăsase trabucul să se stingă şi era singurul care permitea trăsăturilor feței sale să exprime o ură nedeghizată.

Cel mai interesant de observat era Jef. Probabil că evenimentele din cursul zilei îi încordaseră nervii la maximum. Nu era muşchi, oricât de mic, de pe fața lui să nu tresară.

Masa celor patru bărbați era o adevărată oază de linişte în cafenea, unde toată lumea vorbea cu glas tare.

— Şi iar belotă! exclamă, triumfător, cineva din dreapta.

— Terță mare! rostea, ezitând, un bărbat din stânga. E bine?

— Trei beri! Trei!... strigă chelnerul.

Şi totul trăia, vibra, mai puțin masa celor patru, care părea să fie înconjurată treptat de un zid invizibil.

Jef se hotărî să rupă vraja. Îşi muşcă buza de jos şi se ridică brusc, bâiguind:

— Asta e!

Le aruncă însoțitorilor săi o privire scurtă, pătrunzătoare, plină de durere, îşi luă haina şi pălăria, se îndreptă spre uşă şi trase cu putere de ea.

— Pun prinsoare că va izbucni în lacrimi imediat ce va fi singur pe stradă, spuse Maigret visător.

Simțise hohotul de furie, de disperare, care pulsa în gâtul fotogravorului, făcându i să vibreze mărul lui Adam.

Întoarse capul spre Van Damme, care contempla marmura mesei, bău jumătate din bere şi se şterse la gură cu dosul mâinii.

Atmosferă, semăna cu cea din casă de la Reims, unde Maigret îşi impusese deja prezența aceloraşi personaje numai că acum era de zece ori mai tensionată. Iar statura masivă a comisarului conferea acelei prezențe forțate o semnificație amenințătoare.

Era înalt, dar mai ales lat în spate, masiv, solid, iar hainele, nu prea elegante, subliniau elementul plebeu al structurii sale. O față mare, cu ochi care erau în stare să păstreze o fixitate bovină.

Semăna astfel cu unele personaje din coşmarurile copiilor, cu acele figuri umflate monstruos şi lipsite de expresie care vin spre cel care visează, vrând parcă să-l strivească.

Avea ceva implacabil, neomenesc, care amintea de un pachiderm mergând spre o țintă de la care nimeni nu-l va putea abate.

Bea, îşi fuma pipa şi se uita cu mulțumire la limba ceasului, care avansa cu o mişcare sacadată la fiecare minut, scoțând un mic zgomot metalic. Un ceas livid!

Nu părea preocupat de nimeni, şi totuşi era atent la cele mai mici manifestări de viață din dreapta şi din stânga lui.

A fost una dintre orele cele mai neobişnuite din cariera sa. Pentru că totul a durat aproape o oră! Mai exact, cincizeci şi două de minute! O luptă a nervilor!

Jef Lombard fusese scos din luptă de la început. Dar ceilalți doi rezistau.

Stătea acolo, între ei, ca un judecător, dar nu acuza şi nu i puteai ghici gândurile. Ce ştia? De ce venise? Ce spera? Aştepta o vorbă, un gest care să-i confirme bănuielile?

Descoperise deja întregul adevăr, sau siguranța lui era doar prefăcătorie?

Şi ce cuvinte să rostească? Să vorbească iar de hazard, de o întâlnire întâmplătoare?

Tăcere. Aşteptau fără măcar să presimtă ce aşteptau. Aşteptau ceva şi nu se întâmpla nimic!

Limba ceasului vibra la fiecare minut. Se auzea un scârțâit uşor al mecanismului. La început, nu-l auziseră. Acum, devenise un adevărat vacarm. Iar mişcarea avea chiar trei timpi: mai întâi un declic; limbă se punea în mişcare; apoi un declic enorm, ca pentru a o fixa în noua ei poziție. Şi imaginea ceasului se schimba; unghiul obtuz devenea treptat unghi ascuțit. Cele două limbi urmau să se întâlnească.

Chelnerul se uita uneori mirat la masa aceea lugubră. Din când în când, Maurice Belloir înghițea în sec, iar Maigret nu avea nevoie să-l vadă ca să fie sigur că face asta. Îl auzea trăind, respirând, crispându se, mişcându şi uneori tălpile pantofilor cu precauție, ca într-o capelă.

Clienții începeau să plece. Catifeaua roşie şi cărțile dispăreau de pe mese, lăsând să se vadă iar marmura alburie. Chelnerul ieşi ca să tragă obloanele, în timp ce patronul aşeza jetoanele în teancuri mici, după valoare.

— Mai staţi? întrebă în sfârşit Belloir, cu o voce ştearsă.

— Plecați?...

— Nu... nu ştiu...

Atunci Van Damme bătu în masă cu o monedă şi strigă către chelner:

— Cât face?

— Toată consumația? Nouă franci şi şaptezeci şi cinci.

Se ridicară toți trei în picioare, evitând să se privească, şi chelnerul îi ajută pe rând să se îmbrace.

— Bună seara, domnilor...

Afară era ceață şi abia dacă puteai distinge felinarele. Toate obloanele erau închise. Undeva, destul de departe, răsunau paşi pe trotuar.

Ezitară. Nici unul nu şi asumă responsabilitatea direcției de mers. În spatele lor, cineva încuia cafeneaua şi punea barele de siguranță.

La stânga începea o străduță mărginită de case vechi, cu fațadele aliniate neuniform.

— Ei bine, domnilor, spuse în sfârşit Maigret, nu mi mai rămâne decât să vă urez o noapte bună!

Dădu mâna cu ei. Cea a lui Belloir era rece, nervoasă. În schimb, mina lui Van Damme, întinsă cu regret, era umedă şi moale.

Comisarul îşi ridică gulerul pardesiului, tuşi uşor şi porni pe stradă pustie. Toate forțele lui erau concentrate asupra unui singur lucru: să perceapă şi cel mai mic zgomot, cea mai mică agitație a aerului, care l ar fi avertizat de pericol.

Cu mâna dreaptă strângea în buzunar mânerul revolverului. I se păru că, în rețeaua de străduțe care se întindea în stânga lui, prinsă în centrul oraşului ca o insuliță insalubră, nişte oameni mergeau cu paşi grăbiți, încercând să nu facă zgomot.

Ghici murmurul unei conversații, foarte departe sau foarte aproape, n ar fi putut să spună exact, din cauza ceții care îi deruta simțurile.

Apoi, brusc, se aruncă într-o parte, lipindu se de o uşă, în timp ce răsuna o detunătură scurtă şi cineva o rupea la fugă în noapte.

Maigret înaintă câțiva paşi şi aruncă o privire pe străduța de unde se trăsese, dar nu văzu decât nişte pete mai întunecate acolo unde probabil că începeau fundăturile şi, chiar în capăt, la două sute de metri, globul din sticlă mată care îi servea drept firmă unui negustor de cartofi prăjiți.

Câteva clipe mai târziu, trecea prin fața prăvăliei, de unde o fată ieşea cu un cornet de hârtie în care avea cartofi aurii. Fata îi adresă o invitație, fără convingere, apoi se îndreptă spre o stradă mai luminată.

Maigret scria calm, strivind cu arătătorul lui enorm penița pe hârtie, şi, din când în când, mai îndesa cenuşa caldă din

pipă.

Se afla în camera sa de la Hotelul Căilor Ferate şi ceasul luminos al gării, pe care îl zărea pe fereastră, arăta ora două dimineața.

„Bătrâne Lucas, Întrucât nu se ştie ce s-ar putea întâmpla, îți dau mai jos câteva indicații care îți vor permite, dacă va fi cazul, să continui ancheta începută de mine.

1. Săptămâna trecută, la Bruxelles, un bărbat prost îmbrăcat, cu o înfățişare de vagabond, a făcut un pachet cu treizeci de bancnote de o mie de franci şi l-a expediat la propria lui adresă, pe strada Roquette, la Paris. Ancheta va demonstra că îşi trimisese deseori sume la fel de mari pe care nu le folosea. Dovadă, faptul că în camera lui s-a găsit cenuşa de la numeroase bancnote arse în mod voit. Trăia sub numele de Louis Jeunet şi lucra aproape regulat într-un atelier de pe aceeaşi stradă. A fost căsătorit (vezi doamna Jeunet, vânzătoare de plante medicinale, de pe strada Picpus) şi avea un copil. Şi a părăsit însă soția şi copilul în împrejurări neclare, după crize acute de alcoolism.

La Bruxelles, după ce a expediat banii, a cumpărat o valiză ca să şi pună în ea nişte lucruri pe care le avea într-o cameră de hotel. Pe când se afla în drum spre Bremen, am înlocuit această valiză cu o alta.

Iar Jeunet, care nu pare să se fi gândit mai înainte la sinucidere, pentru că îşi luase ceva de mâncare, s-a sinucis când şi-a dat seama că lucrurile i au fost furate.

E vorba de un costum vechi. Costumul nu era al lui şi, cu ani în urmă, a fost rupt parcă în cursul unei lupte şi năclăit de sânge. Costumul a fost făcut la Liege.

La Bremen, un bărbat a venit să vadă cadavrul. E vorba de un anume Joseph Van Damme, misit, născut la Liege.

La Paris, am aflat că Louis Jeunet era în realitate Jean Lecocq d'Arneville, născut la Liege, despre care nu se mai ştia nimic de mult timp. A făcut şi studii universitare. La Liege, de unde a dispărut cu circa zece ani în urmă, nimeni nu i reproşează nimic.

2. La Reims, Jean Lecocq d'Arneville a fost văzut, înaintea plecării sale spre Bruxelles, intrând în cursul nopții la Maurice Belloir, subdirector de bancă, născut la Liege, care tăgăduieşte această întâlnire.

Numai că cei treizeci de mii de franci expediați de la Bruxelles provin de la acelaşi Belloir.

La el acasă i am întâlnit pe Van Damme, sosit cu avionul de la Bremen, Jef Lombard, fotogravor la Liege, şi Gaston Janin, născut şi el în acelaşi oraş.

În timp ce mă întorceam la Paris împreună cu Van Damme, acesta a încercat să mă împingă în Marna. L-am regăsit la Liege, acasă la Jef Lombard. Acesta, cu circa zece ani în urmă, făcea pictură, iar pereții locuinței sale sunt plini de desene din acea perioadă, reprezentând oameni spânzurați. Am mers pe la redacțiile ziarelor, dar numărul pe 15 februarie din anul spânzuraților a fost smuls din colecții de către Van Damme.

În aceeaşi seară, printr o scrisoare nesemnată, mi s au promis dezvăluiri complete şi mi-a fost fixată o întâlnire într-o cafenea din oraş. Dar acolo am găsit nu un ins, ci trei: Belloir (venit de la Reims), Van Damme şi Jef Lombard.

M-au primit cu jenă. Sunt convins că unul dintre ei se hotărâse să vorbească. Am avut impresia că ceilalți se aflau acolo doar ca să-l împiedice s o facă.

Jef Lombard, crispat, a plecat brusc. Am rămas cu ceilalți doi. La ieşire, după miezul nopții, m-am despărțit de ei şi, prin ceață, cineva a tras un glonț spre mine câteva clipe mai târziu.

Am ajuns la concluzia că unul dintre cei trei a vrut să vorbească şi că, pe de altă parte, tot unul dintre ei a încercat să mă suprime. Şi este evident că, întrucât acest ultim gest constituie o recunoaştere a vinovăției, autorul lui nu are altă soluție decât să repete gestul şi, de data aceasta, să mă nimerească.

Dar cine să fie? Belloir? Van Damme? Jef Lombard?

Voi şti când va încerca din nou. Fiindcă orice e posibil, îți trimit aceste note, care îți vor permite la o adică să iei anchetă de la capăt.

Pentru partea morală a cazului, vorbeşte îndeosebi cu doamna Jeunet şi cu Armând Lecocq d'Arneville, fratele mortului.

Acum mă voi duce la culcare. Gânduri bune tuturor. Maigret"

* * *

Ceața se risipise, lăsând pe copaci şi pe fiecare fir de iarbă din parcul Avroy, pe unde trecea Maigret, perle albicioase.

Pe cerul de un albastru deschis lucea un soare rebegit, şi chiciura, de la un minut la altul, se transforma în picături mici de apă care cădeau, limpezi, pe pietriş.

Era opt dimineața când comisarul străbătea Careul încă pustiu, cu panourile de reclamă ale cinematografelor sprijinite de obloanele închise.

Maigret se opri în fața unei cutii poştale, puse scrisoarea pentru brigadierul Lucas şi se uită în jur cu o oarecare emoție.

În acelaşi oraş, pe străzile scăldate de soarele auriu, un om, la aceeaşi oră, se gândea la el. Şi acest om nu avea altă şansă de scăpare decât să-l ucidă. Spre deosebire de comisar, el cunoştea terenul, după cum dovedise în noaptea dinainte pătrunzând pe străduțele acelea încâlcite.

Şi îl şi cunoştea pe Maigret, ba poate chiar îl vedea în acel moment, în timp ce comisarul nu avea habar cine putea fi. Să fi fost Jef Lombard? Oare pericolul se afla în casa veche de pe strada Hors-Château, unde o lăuză dormea la primul etaj, vegheată de mama ei, în timp ce muncitorii se deplasau fără grabă de la o cuvă cu acid la alta, apostrofați de bicicliştii care duceau ziarele?

Oare Joseph Van Damme, încruntat şi îndîrjit, îndrăzneț, intrigant, nu-l pândea pe comisar într-un loc unde ştia că va

veni în cele din urmă?

Pentru că, de la Bremen, prevăzuse totul! Trei rânduri în ziarele germane, şi dăduse fuga la morgă! Un dejun cu Maigret, şi ajunsese la Reims înaintea poliţistului!

Tot primul fusese şi în casa de pe strada Hors-Château. Ajunsese înaintea comisarului şi la redacţiile ziarelor! În sfârşit, era prezent şi la Cafeneaua Bursei!

Ce-i drept, nimic nu dovedea că nu el luase hotărârea să vorbească. Dar nimic nu dovedea nici contrariul!

Poate că Belloir - rece, elegant, cu atitudinea lui disprețuitoare de mare burghez de provincie - trăsese asupra lui în ceață. Poate că el nu mai avea altă salvare decât să-l lichideze pe Maigret!

Sau Gaston Janin, sculptorul scund şi cu barbişon! Nu era prezent la Cafeneaua Bursei, dar ar fi putut să stea la pândă în stradă!

Ce legătură aveau toate acestea cu un spânzurat care se legăna sub crucea unei biserici? Sau cu mai mulți spânzurați? Cu păduri întregi ai căror copaci purtau drept fructe doar spânzurați?

Cu un costum vechi pătat de sânge şi rupt la revere de unghiile unei ființe înnebunite?...

Dactilografele mergeau la slujbă. O maşină a primăriei se deplasa lent, cu dubla ei stropitoare mecanică şi cu dispozitivul de măturat în formă de sul care împingea gunoaiele în rigolă.

La colțurile străzilor, agenții de poliție cu chipiu alb dirijau circulația cu mâinile lor înmănuşate.

— Unde e comisariatul central? întrebă Maigret.

I se arătă drumul. Ajunse acolo când femeile de serviciu încă mai făceau curățenie; un secretar jovial îşi primi colegul şi, când acesta îi ceru să vadă procese verbale vechi de zece ani, precizând că îl interesa luna februarie, exclamă:

— Sunteți al doilea în douăzeci şi patru de ore!... Vreți să ştiți dacă numita Josephine Bollant a comis un furt dintr o locuință în acea perioadă, nu i aşa?...

— A mai fost cineva?

— Ieri, pe la cinci după amiază... Un ins din Liege, care a reuşit bine în străinătate, deşi e încă tânăr! Tatăl lui era medic. Iar el are o afacere prosperă în Germania...

— Joseph Van Damme?

— Exact!... Dar a scotocit degeaba dosarul, n-a găsit ce căuta...

— Vreți să mi-l arătați şi mie?

Era un biblioraft verde, unde rapoartele zilnice erau prinse la un loc, fiecare cu un număr de ordine. La data de 15 februarie existau cinci procese verbale: două pentru beție şi tulburarea liniştii pe timpul nopții, unul pentru un furt de pe o tarabă, unul pentru vătămare corporală şi ultimul pentru efracție şi furt de iepuri.

Maigret nici măcar nu le citi. Se uita la numerele trecute în partea de sus a păgânilor.

— Domnul Van Damme a consultat el însuşi acest dosar? întrebă comisarul.

— Da... În biroul de alături...

— Vă mulțumesc!

Cele cinci procese verbale erau numerotate: 237, 238, 239, 241 şi 242.

Cu alte cuvinte, lipsea unul, care fusese smuls, ca şi ziarele din colecții: 240.

Maigret ajunse după câteva minute în piața din spatele primăriei, unde soseau câteva maşini cu nuntaşi. Şi, fără să vrea, trăgea cu urechea la cel mai mic zgomot, stăpânit de o teamă vagă care nu i era deloc pe plac.

41. VOL 4

CAPITOLUL 8

Puțin a lipsit! Era ora nouă. Angajații primăriei soseau la slujbă, traversau curtea de onoare şi se opreau un moment să dea mâna unii cu alții pe scara frumoasă din piatră. În capătul de sus al acesteia, un portar cu şapcă galonată, cu barba îngrijită, îşi fuma pipa.

Era o pipă din spumă de mare. Maigret reținu acest detaliu, fără să ştie de ce, poate pentru că soarele matinal o făcea să lucească, pentru că avea deja patina ei şi pentru că, un moment, comisarul îl invidie pe omul care fuma, trăgând fumuri scurte cu voluptate, ca un simbol al tihnei şi al bucuriei de a trăi.

În acea dimineață, aerul era tot mai vibrant pe măsură ce soarele urca pe cer. Şi percepeai o hărmălaie plăcută în care se împleteau strigăte în grai valon, soneria stridentă a tramvaielor vopsite în galben şi roşu, susurul celor patru jeturi ale unei fântâni arteziene monumentale, deasupra căreia se înălța peronul Liege ului, care încerca să domine rumoarea pieței din apropiere.

Numai că, pe scară cu două aripi, Maigret îl văzu trecând pe Joseph Van Damme, care intră în Sala Paşilor Pierduți.

Comisarul porni în urma lui. În interior, scara avea tot două părți, care se uneau la fiecare etaj. Pe un palier, cei doi bărbați se pomeniră față în față, fiind de atâta alergat, străduindu se să pară naturali în fața unui uşier cu lănțişor de argint.

Totul se petrecu repede, scurt. O chestiune de precizie, de sfert de secundă.

Cât urcase scara, Maigret îşi spusese că Van Damme venise acolo, la fel ca la redacțiile ziarelor şi la comisariatul central, doar ca să facă să dispară ceva. Unul dintre procesele verbale din 15 februarie fusese deja rupt.

Dar oare poliția nu transmitea în fiecare dimineață primarului o copie a rapoartelor zilnice, aşa cum se obişnuieşte în majoritatea oraşelor?

— Aş vrea să stau de vorbă cu secretarul comunal, spuse Maigret, care se afla la doi metri de Van Damme. E ceva urgent...

Privirile li se întâlniră. Ezitară să se salute, renunțară s o facă, iar omul de afaceri din Bremen, pe care uşierul îl întrebă ce doreşte, se mulțumi să murmure:

— Nimic... Voi reveni...

Plecă. Zgomotul paşilor săi se stinse treptat în Sala Paşilor Pierduți. Puțin mai târziu, Maigret era condus într-un birou somptuos, unde secretarul, cam țeapăn din cauza redingotei şi a gulerului prea înalt, se grăbi să găsească rapoartele zilnice vechi de zece ani.

Aerul era călduț, iar covoarele moi. O rază de soare făcea să lucească toiagul unui episcop dintr un tablou cu subiect istoric care ocupa o porțiune mare de perete.

După o jumătate de oră de căutări şi de politețuri, Maigret regăsi mențiunea referitoare la furtul de iepuri, la procesul verbal pentru beție şi la furtul de pe tarabă. Şi, între două fapte diverse, următoarele rânduri:

„Agentul Lagasse, din Divizia a Vl a, se ducea azi dimineață, la ora şase, la podul Arches ca să şi ia postul în primire, când, trecând prin fața portalului bisericii Saint-Pholien, a zărit un corp suspendat de ciocanul uşii. Un medic chemat de urgență nu a putut decât să constate moartea individului, pe nume Emile Klein, născut la Angleur, în vârstă de douăzeci de ani, zugrav, domiciliat pe strada Pot au-Noir.

Klein s-a spânzurat, după toate probabilitățile, pe la mijlocul nopții, cu ajutorul unei sfori de stor. În buzunarele sale s au găsit doar obiecte fără valoare şi mărunțiş.

Ancheta a stabilit că nu mai lucra de trei luni, iar gestul său pare să fi fost motivat de sărăcie.

Mama sa, văduva Klein, care locuieşte la Angleur şi trăieşte dintr o pensie modestă, a fost anunțată".

* * *

Au urmat ore pline de înfrigurare. Maigret se avânta cu toată forța pe această nouă pistă. Totuşi, fără să şi dea prea bine seama, căuta nu atât informații despre Klein, cât o întâlnire cu Van Damme.

Abia atunci, când îl va revedea pe omul de afaceri în fața lui, se va apropia de adevăr. Nu începuse totul la Bremen? Şi, de atunci, la fiecare punct marcat, nu se lovea comisarul de Van Damme?

Acesta îl văzuse la primărie, deci ştia că citise raportul şi că era pe pista Klein.

La Angleur, nimic. Comisarul luase un taxi, care pătrunsese într-o regiune industrială unde case mici de muncitori, toate la fel, acoperite de acelaşi strat de funingine, formau străzi jalnice printre coşurile uzinelor.

O femeie spăla pragul unei case, cea unde locuise doamna Klein.

— E moartă de cinci ani şi mai bine...

Silueta lui Van Damme nu dădea târcoale pe acolo.

— Fiul ei nu locuia cu dânsa?

— Nu! A sfârşit rău. S-a sinucis, la uşa unei biserici...

Asta era tot. Maigret află doar că tatăl spânzuratului era contramaistru miner şi că, după ce murise, soția lui trăia cu o pensie mică, ocupând doar o cameră la mansardă în casa pe care o închiria.

— La Divizia a VI a de poliție! îi ceru el şoferului.

Agentul Lagasse încă mai trăia. Dar abia dacă îşi mai aducea aminte.

— Plouase toată noaptea... Era ud tot şi părul roşcat i se lipise de față...

— Înalt, scund?...

— Mai degrabă scund...

Comisarul se adresă atunci jandarmeriei şi petrecu aproape o oră în nişte birouri care miroseau a piele şi a transpirație de

cal.

— Dacă avea douăzeci de ani, înseamnă că a trecut pe la comisia de recrutare... Ziceți Klein, cu K?...

Îl găsiră în fişa 13, din dosarul cu cei reformați. Maigret copie cifi^ele: înălțime: 1,55 m; circumferința pieptului: 0,80... Şi mențiunea: sensibilitate pulmonară.

Dar Van Damme tot nu se arăta. Trebuia să caute în altă parte. Singurul rezultat al drumurilor din cursul dimineții era certitudinea că niciodată costumul B nu aparținuse spânzuratului de la Saint-Pholien, care era o stârpitură.

Klein se sinucisese. Nu avusese loc nici o luptă şi nu se vărsase nici o picătură de sânge.

Atunci, ce legătură avea valiza vagabondului de la Bremen cu gestul lui Lecocq d'Arneviile, alias Louis Jeunet?

* * *

— Lasă mă aici. Şi spune mi unde se află strada Pot au-Noir.

— În spatele bisericii. Cea care dă spre cheiul Sainte-Barbe.

Ajuns în fața bisericii Saint-Pholien, Maigret plătise taxiul şi acum se uita la biserica nouă, care se ridica în mijlocul unui spațiu supraînălțat.

La dreapta şi la stânga porneau bulevarde mărginite de imobile care aveau aproape aceeaşi vârstă ca biserica, dar în spatele ei rămăsese un cartier vechi, unde se făcuseră demolări pentru degajarea spațiului din jurul lăcaşului de cult.

În vitrina unei papetării, Maigret văzu ilustrate reprezentând vechea biserică, mai joasă, mai pântecoasă şi toată neagră. O aripă era sprijinită cu bârne. Pe trei laturi, case joase, sordide, erau aproape lipite de ziduri, conferind ansamblului un aspect medieval.

Din acea Curte a Miracolelor nu mai rămăsese decât o porțiune neregulată, plină de străduțe şi fundături, unde domnea un miros respingător de sărăcie.

Strada Pot au-Noir nu era mai lată de doi metri. Un pârâiaş de apă cu spumă de săpun curgea pe mijlocul ei, iar copiii se jucau în pragul uşilor, dincolo de care forfotea viața.

Lumina soarelui nu pătrundea acolo, astfel că străduța era întunecoasă. Un dogar punea cercuri la butoaie chiar în stradă, unde aprinsese un brasero.

Numerele caselor erau şterse. Comisarul se văzu nevoit să întrebe. Când vru să afle unde era numărul 7, i se arătă o fundătură, de unde se auzeau zgomote de ferăstrău şi de rindea.

Chiar în capăt, se afla un atelier - câteva bancuri de tâmplărie, trei bărbați care lucrau, toate uşile erau deschise, iar pe o sobă se topea clei.

Unul dintre bărbați ridică încet capul, lăsă jos un capăt de țigară stinsă şi aşteptă ca vizitatorul să spună ce dorea.

— Locuia aici un ins pe nume Klein?

Omul se uită la ceilalți cu un aer complice, arătă cu degetul o uşă, o scară întunecoasă şi mormăi:

— Acolo sus!... Mai e cineva!...

— Un nou locatar?

Bărbatul îi răspunse cu un zâmbet ciudat, pe care comisarul îl înțelese abia mai târziu.

— Mergeți să vedeți. La primul etaj. E singura uşă...

Un lucrător râse discret în timp ce mânuia rindeaua. Maigret urcă pe scară, care era cufundată în beznă. După câteva trepte, balustrada se termina.

Aprinse un chibrit şi văzu la capătul de sus al scării o uşă fără broască, fără clanță, care probabil că se închidea cu o sfoară legată de un cui ruginit.

Cu mâna în buzunarul unde avea revolverul, deschise uşa cu o lovitură de genunchi şi fu orbit de lumina care pătrundea printr un fel de vitraliu, cu o treime din ochiurile de geam sparte.

Spectacolul era atât de neaşteptat, încât Maigret se uită un moment în jur fără să poată desluşi detaliile. În sfârşit, într-

un colț, zări o siluetă, un bărbat sprijinit de perete, care îl țintuia cu o privire plină de ură: era Joseph Van Damme.

— Trebuia să ajungem aici, nu i aşa?... spuse comisarul.

Iar vocea lui, rostind acele cuvinte într-un spațiu puternic luminat şi aproape gol, căpătă rezonanțe surprinzătoare.

Van Damme nu răspunse şi rămase nemişcat, privindu l furios.

Pentru a înțelege arhitectura locului, ar fi trebuit să ştii din ce construcție făcuseră parte cândva acei pereți: mănăstire, cazarmă sau reşedință.

Nici unul nu forma un unghi drept, iar podeaua era jumătate podită şi jumătate pavată cu dale inegale, ca într-o capelă veche.

Pereții erau văruiți, cu excepția unui dreptunghi de cărămizi maronii, care probabil că acopereau o fostă fereastră. Prin geam puteai zări un fronton, o streaşină şi, în planul doi, spre Meusa, acoperişuri inegale.

Dar toate acestea nu erau foarte neaşteptate. Ciudată era amenajarea acelui spațiu, de o incoerență care te ducea cu gândul la celulă pentru nebuni furioşi sau la o mare farsă.

Pe jos, în dezordine, zăceau scaune noi, neterminate, o uşă întinsă cât era de lungă, cu un panou reparat, vase cu clei, ferăstraie rupte şi lăzi din care ieşeau paie şi talaş.

În schimb, într-un colț se afla un fel de divan, sau mai curând o saltea cu arcuri, în parte acoperit cu o bucată de indian. Şi exact deasupra atârna un felinar de o formă bizară, cu sticlă colorată, aşa cum găseşti uneori la vânzătorii de lucruri de ocazie.

Pe divan fuseseră aruncate părțile detaşabile ale unui schelet incomplet, asemenea celor folosite de studenții la medicină. Coastele şi bazinul, încă prinse în agrafe, se aplecau în față, cu acea mişcare proprie păpuşilor de cârpa.

Şi mai erau şi pereții! Pereții odinioară albi care fuseseră acoperiți cu desene, ba chiar cu pictură stil frescă!

Şi acolo domnea o dezordine cât se poate de ciudată - personaje care se strâmbau şi inscripții de genul: Trăiască

Satana, părintele lumii!

Pe jos zăcea o biblie cu dosul rupt! în altă parte, crochiuri mototolite, hârtii îngălbenite, acoperite cu un strat gros de praf.

Deasupra uşii, încă o inscripție: Bun venit la Damnați!

Iar în mijlocul acelei dezordini, scaunele neterminate care miroseau a atelier de tâmplărie, vasele cu clei şi scândurile de brad negeluite! Şi o sobă răsturnată, roşie de rugină!

În sfârşit, Joseph Van Damme, în pardesiul lui bine croit, cu fața îngrijită, cu pantofii impecabili, Van Damme care rămânea, orice ar fi fost, omul marilor braserii din Bremen, al biroului modern dintr un building, al cinelor rafinate, al rachiului vechi...

... Van Damme care îşi conducea maşina salutând notabilitățile, explicând că un trecător în haină de blană era putred de bogat, că altul era proprietarul a treizeci de cargouri ce străbăteau mările, iar puțin mai târziu, în sunetul unei muzici suave, în clinchet de pahare şi farfurii, dădea mâna cu toți acei magnați, simțindu se egalul lor...

... Van Damme care, dintr o dată, arăta ca un animal hăituit, nemişcat, sprijinit în continuare cu spatele de perete, albindu şi umărul de văr, cu mâna în buzunarul pardesiului, privindu-l încruntat pe Maigret.

- Cât?...

Oare chiar vorbise? Oare, în atmosfera aceea neverosimilă, comisarul nu era victima unei iluzii?

Tresări şi răsturnă un scaun fără fund care dezlănțui un adevărat vacarm.

Van Damme era stacojiu la față. Şi totuşi, îşi pierduse aerul de om sănătos. Panica sau disperarea şi, în acelaşi timp, furia şi dorința de a trăi, de a birui cu orice preț se puteau citi pe fața lui extrem de încordată şi în privirea în care îşi concentra ultimele forțe de rezistență.

— Ce vrei să spui?

Şi Maigret se apropie de teancul de crochiuri mototolite, care fuseseră împinse într-un colț, sub plafonul de sticlă.

Până să se audă răspunsul, avu timp să întindă studiile de nud: o fată cu trăsături vulgare, cu părul în dezordine, care avea un corp viguros, bine făcut, sâni mari şi şolduri largi.

— Mai e încă timp, spuse Van Damme. Cincizeci de mii?... O sută?...

Comisarul îl privi curios, iar celălalt, cu o înfrigurare prost stăpânită, exclamă:

— Două sute de mii!

Teama pulsa în aer, între pereții neregulați ai magherniței. Şi avea ceva iritant, nesănătos, morbid. Poate că mai era ceva pe lângă teamă: o tentație refulată, sminteala asasinatului...

Dar Maigret continua să examineze hârtiile acelea vechi, unde o regăsea, în alte atitudini, pe aceeaşi fată planturoasă care, în timp ce pozase, probabil că privea în gol cu un aer bosumflat. O dată, artistul încercase să o drapeze în bucata de indian care acoperea divanul... Altădată, o desenase cu ciorapi negri...

În spatele ei se afla un cap de mort, care acum zăcea la picioarele somierei. Şi Maigret îşi aminti că văzuse capul macabru într-un portret al lui Jef Lombard.

Se schița o legătură, confuză încă, între oameni, între evenimente, în spațiu şi timp. Comisarul întinse, cu un gest oarecum febril, un nou crochiu în cărbune, reprezentând un tânăr cu părul lung, cu gulerul cămăşii desfăcut la piept, cu bărbia acoperită de o barbă în creştere.

Şi el luase o poză romantică. Avea capul reprezentat din față şi puțin din profil şi părea că priveşte spre viitor ca un vultur către soare.

Era Jean Lecocq d'Arneville, sinucigaşul de la sordidul hotel din Bremen, vagabondul care nu şi mâncase franzelușele cu cârnați.

— Două sute de mii de franci!...

Şi vocea adăugă, trădând omul de afaceri care se gândeşte şi la cele mai mici detalii, la fluctuațiile cursului de schimb:

— ... franci francezi!... Domnule comisar...

Maigret simțea că amenințarea avea să ia locul rugăminții, că spaima care vibra în voce nu va întârzia să se preschimbe într-o răguşeală de furie!

— ... Mai e încă timp... Nu a fost întreprinsă nici o acțiune oficială... Ne aflăm în Belgia...

În felinar mai era un capăt de lumânare şi, sub hârtiile îngrămădite pe podea, comisarul descoperi un vechi reşou cu gaz.

— Nu sunteți în misiune oficială... Şi chiar dacă ați fi... Vă cer o lună...

— Deci s-a întâmplat în decembrie...

Interlocutorul său păru că se lipeşte şi mai mult de perete şi bâigui:

— Ce vreți să spuneți?...

— Suntem în noiembrie. În februarie se vor împlini zece ani de la spânzurarea lui Klein... Dacă îmi ceri doar o lună...

— Nu înțeleg...

— Ba da!

Şi era înspăimântător să-l vezi pe Maigret continuând să scotocească printre hârtiile acelea vechi cu mâna stingă - iar hârtiile foşneau mototolindu se! în timp ce mâna dreaptă îi rămânea în buzunarul pardesiului.

— Ai înțeles foarte bine, Van Damme! Dacă ar fi vorba de moartea lui Klein şi dacă, de exemplu, ar fi fost asasinat, prescrierea s-ar produce în februarie, adică după zece ani... Iar tu îmi ceri doar o lună. Aşadar, s-a întâmplat în decembrie...

— Nu veți descoperi nimic...

Vocea îi tremura, ca un fonograf dereglat.

— Atunci, de ce te temi?

Şi ridică salteaua cu arcuri, sub care văzu doar praf şi o coajă de pâine mucegăită, verzuie, abia identificabilă.

— Două sute de mii de franci... Şi ne am putea înțelege că, mai târziu...

— Vrei să te pocnesc?

Izbucnirea comisarului sună atât de brutal, de neaşteptat, încât Van Damme, pentru o clipă, îşi pierdu stăpânirea de sine, făcu un gest încercând să se protejeze şi, fără să vrea, scoase pistolul pe care îl ținea strâns în mâna din buzunar.

Îşi dădu seama şi, preț de câteva secunde, căzu iar pradă nebuniei, dar ezită să tragă.

— Lasă arma!

Degetele se desfăcură şi pistolul căzu pe podea, lângă o grămadă de talaş.

Şi Maigret, întorcând spatele inamicului, continuă să scotocească prin acel talmeş balmeş de lucruri heteroclite. Găsi o şosetă, îngălbenită, pătată, şi ea, de mucegai.

— Spune mi, Van Damme...

Se întoarse, pentru că simțea ceva anormal în tăcerea din jur. Îl văzu pe celălalt cum îşi trecea mâna peste obraji, unde degetele sale lăsară o dungă umedă.

— Plângi?...

— Eu?...

Acest eu era agresiv, sardonic, disperat.

— La ce armă ai făcut serviciul militar?

Celălalt nu înțelese. Era gata să se arunce asupra oricărei umbre de speranță.

— Am fost la SSLR... Şcoala de Sublocotenenți în Rezervă, la Beverloo...

— Infanterie?

— Cavalerie...

— Cu alte cuvinte, aveai între un metru şaizeci şi cinci şi un metru şaptezeci... Şi nu cântăreai şaptezeci de kilograme... De atunci te ai cam îngrăşat...

Maigret împinse un scaun de care se lovise şi luă de pe jos încă o bucată de hârtie, probabil un fragment dintr o scrisoare, pe care mai rămăsese un singur rând:

Dragul şi vechiul meu prieten...

În tot acest timp, nu-l scăpa din ochi pe Van Damme, care încerca să înțeleagă şi, ghicind brusc, izbucni, profund tulburat, cu fața răvăşită:

— Nu sunt eu vinovatul!... Jur că n am purtat niciodată acel costum!...

Maigret împinse cu piciorul pistolul lui Van Damme, care se duse până în celălalt capăt al încăperii.

Oare de ce, în acel moment, refăcu socoteala copiilor? Unul la Belloir! Trei în casa de pe strada Hors-Château, unde ultimul născut nici nu deschisese încă ochii! Plus fiul falsului Louis Jeunet!

Pe podea se putea vedea fața cea frumoasă, goală, arătându şi fundul, într-o sanguină nesemnată.

Pe scară se auzeau paşi ezitanți. O mina atinse uşor uşa, căutând sfoara care ținea loc de zăvor.

42. VOL 4
CAPITOLUL 9

În scenele care au urmat, totul a avut o însemnătate: cuvintele, tăcerile, privirile şi chiar tremurul involuntar al muşchilor. Totul a fost plin de sens, iar în spatele personajelor ghiceai un spectru livid: silueta imaterială a spaimei.

Uşa se deschise. Îşi făcu apariţia Maurice Belloir, care se uită mai întâi spre Van Damme, lipit de perete, într-un colţ, apoi spre pistolul care zăcea pe podea.

Era de ajuns ca să înţeleagă. Mai ales după ce îl văzu şi pe Maigret care, cât se poate de calm, cu pipa între dinţi, scotocea mai departe printre crochiuri.

— Vine şi Lombard!... spuse Belloir, fără să se poată şti dacă se adresa comisarului sau prietenului său. Am luat o maşină...

Şi, din aceste câteva cuvinte, Maigret ghici că subdirectorul de bancă abandonase partida. Abia dacă se observă. Trăsăturile îi erau mai puţin încordate, iar vocea lui avea o intonaţie ostenită, jenată.

Se uitau toţi trei unul la altul. Joseph Van Damme începu:

— Ce face?...

— Parcă şi-a pierdut minţile... Am încercat să-l liniştesc. Dar mi-a scăpat. A plecat vorbind singur şi gesticulând...

— E înarmat? întrebă Maigret.

— Înarmat...

Şi Maurice Belloir pândea cu urechile ciulite, cu acea faţă chinuită a oamenilor prea tulburaţi care încearcă zadarnic să se controleze.

— Eraţi amândoi în casa de pe strada Hors-Château? Aşteptaţi rezultatul întrevederii mele cu...

Arătă cu degetul spre Van Damme, în timp ce Belloir mărturisea cu o mişcare a capului.

— Şi toți trei ați fost de acord să mi propuneți...?

Nu era nevoie să termine frazele. Se înțelegeau de la primele cuvinte. Înțelegeau până şi tăcerile, aveau impresia că îşi aud gândurile.

Deodată, pe scară răsunară paşi grăbiți. Cineva se împiedică, fu cât pe ce să cadă şi mârâi furios, în clipa următoare, uşa era deschisă cu o lovitură de picior şi în cadrul ei apărea Jef Lombard, care rămase un moment nemişcat, privindu i pe cei trei cu o fixitate înspăimântătoare.

Tremura. Era chinuit de febră, poate chiar cuprins de un soi de demență.

Probabil că totul îi dansa în fața ochilor: silueta lui Belloir, care se depărta de el, fața congestionată a lui Van Damme şi Maigret, cu umerii lui largi, care nu făcea nici o mişcare, ținându şi răsuflarea.

Şi, în plus, toată dezordinea aceea năucitoare, desenele întinse pe jos, fata goală, din care se vedeau doar sânii şi bărbia, felinarul şi divanul desfundat...

Scena se putea evalua doar în fracțiuni de secundă. Jef ținea în mână un pistol cu butoiaş.

Maigret se uita la el calm. Totuşi, oftă uşurat când Jef Lombard aruncă arma pe podea, îşi prinse capul cu amândouă mâinile, izbucni în hohote răguşite şi gemu:

— Nu pot!... Nu pot!... Înțelegeți?... Nu pot, fir ar să fie!...

Şi se sprijini cu amândouă brațele de perete, respirând zgomotos pe nas, în timp ce umerii i se zguduiau.

Comisarul se duse să închidă uşa, pentru că zgomotul ferăstrăului şi al rindelei se auzea până la ei, împreună cu țipetele îndepărtate ale unor copii.

* * *

Jef Lombard îşi şterse faţa cu batista, îşi dădu părul pe spate şi se uită în jur cu acei ochi lipsiţi de expresie pe care îi ai după o criză nervoasă.

Nu se calmase complet. Degetele i se crispau şi nările îi palpitau. În momentul în care încercă să vorbească, fu nevoit să şi muşte buza, pentru că era gata să izbucnească iar în plâns.

— ... Ca să ajung aici!..., rosti el cu o voce pe care ironia o făcea tăioasă.

Vru să râdă, un râs plin de disperare.

— Nouă ani! Aproape zece!... Am rămas singur, fără un ban, fără meserie...

Vorbea pentru sine şi probabil nu şi dădea seama că privea cu duritate studiul de nud.

— Zece ani de eforturi zilnice, decepţii şi greutăţi de tot felul!... Totuşi, m-am însurat... Am vrut copii... Am tras ca un animal să le dăruiesc o viaţă curată... O casă! Şi atelierul! Şi tot! Aţi văzut... Dar n-aţi văzut efortul cu care am clădit toate astea... Şi descurajarea... Poliţele care, la început, nu mă lăsau să dorm...

Înghiţi în sec şi îşi trecu mâna peste frunte. Mărul lui Adam i se agita în sus şi în jos.

— Şi uite că mi s-a născut o fetiţă! Mă întreb dacă măcar am privit o!... Nevastă mea, care e încă la pat, nu înţelege, trage cu ochiul la mine înspăimântata pentru că nu mă mai recunoaşte... Muncitorii îmi pun întrebări, iar eu nici nu ştiu ce le răspund... S-a terminat! Brusc, în câteva zile! Mânat, distrus, zdrobit, făcut bucăţele! Totul!... Munca mea de zece ani!... Şi asta pentru că...

Strânse din pumni, se uită la arma de pe podea, apoi la Maigret. Era la capătul puterilor.

— Să sfârşim! spuse el, cu un gest de lehamite. Cine vorbeşte?... E atât de stupid!...

Şi aceste cuvinte păreau că se adresează capului de mort, teancului de crochiuri vechi, desenelor nebuneşti de pe pereţi.

— Atât de stupid!..., repetă el.

Ai fi putut crede că va plânge din nou. Dar nu! Se descărcase. Criza trecuse. Se aşează pe marginea divanului, îşi puse coatele pe genunchii ascuțiți, bărbia în mâini şi rămase astfel, aşteptând.

Se mişcă doar ca să râcâie, cu unghia, o pată de noroi de pe manşeta pantalonilor.

* * *

— Nu vă deranjez?

Vocea era veselă. Tâmplarul intră, plin de rumeguş, se uită mai întâi la pereții împodobiți cu desene şi izbucni în râs.

— V-ați întors ca să revedeți toate astea?

Nimeni nu mişca. Belloir era singurul care încerca să pară natural.

— Vă amintiți că încă îmi datorați cei douăzeci de franci pe ultima lună? O, n am venit ca să vi i cer! Râd pentru că, atunci când ați plecat lăsând toate vechiturile astea, îmi amintesc că ați spus: „Poate că într-o bună zi numai un singur desen o să valoreze cât toată maghernița asta..." Nu credeam. Totuşi, n am zugrăvit pereții. într-o zi, am adus un rămar care vinde tablouri şi-a luat cu el două trei desene. Mi-a dat o sută de bănuți... Vă mai ocupați cu pictura?

Apoi îşi dădu seama că acolo era ceva anormal. Joseph Van Damme se uita cu încăpățânare în podea. Belloir pocnea din degete, agasat.

— Nu dumneata te ai instalat pe strada Hors-Château? îl întrebă tâmplarul pe Jef. Am un nepot care a lucrat la dumneata... Unul înalt şi blond...

— Poate..., răspunse Lombard, întorcând capul.

— Pe dumneata nu te recunosc... Făceai parte din bandă?...

Proprietarul se adresase acum lui Maigret.

— Nu.

— Mari şmecheri mai erau!... Nevastă mea nu voia să le închiriez, pe urmă m a sfătuit să-i dau afară, mai ales că nu prea plăteau. Dar pe mine mă distrau... Se întreceau care

purta cea mai mare pălărie, care fuma cea mai lungă pipă din lut ars... Beau şi cântau nopți întregi! Uneori veneau şi fete drăguțe... Apropo, domnule Lombard... Asta, din desenele de pe jos, ştiți ce s-a mai întâmplat cu ea?

— S-a căsătorit cu un inspector de la Marele Bazar şi locuieşte la două sute de metri de aici. Are un fiu care învață la aceeaşi şcoală cu al meu...

Lombard se ridică, se apropie de geam, apoi se întoarse atât de agitat, încât omul se hotărî să se retragă.

— Poate că vă deranjez?... Vă las... Şi, ştiți, dacă găsiți aici lucruri care vă interesează... Bineînțeles că nu mi-a trecut niciodată prin minte să le păstrez din cauza celor douăzeci de franci... Am luat doar un peisaj, ca să-l pun la mine în sufragerie...

Poate că ar fi continuat să vorbească şi pe palier, dar se auzi strigat de jos.

— Vă caută cineva, patroane!

— La bună vedere, domnilor... Mi-a făcut plăcere să...

Vocea scăzu, pentru că uşa era acum închisă. În timp ce proprietarul vorbea, Maigret îşi aprinsese pipa. Sporovăiala tâmplarului adusese totuşi o oarecare destindere. Şi când comisarul vorbi, arătând spre o inscripție de pe perete, din jurul celui mai abscons dintre desene, Maurice Belloir răspunse cu o voce aproape normală.

Inscripția era: Frăția Apocalipsei.

— Aşa se numea grupul vostru?

— Da... O să vă explic... E prea târziu, nu?... Păcat pentru soțiile şi copiii noştri...

Dar Jef Lombard interveni:

— Vreau să vorbesc... Lasă mă...

Şi începu să se plimbe de colo colo prin încăpere, fixându şi privirea din când în când asupra unui obiect, vrând parcă să şi ilustreze astfel povestirea.

— În urmă cu mai bine de zece ani, urmam cursurile Academiei de Pictură. Purtăm o pălărie mare, lavalieră... Cu mine mai erau doi... Gaston Janin, la clasa de sculptură, apoi

Klein... Ne plimbam tare mândri prin Careu! Eram artişti, nu? Fiecare se credea cel puțin un viitor Rembrandt... Tbtul s-a întâmplat cât se poate de stupid... Citeam mult, îndeosebi autori din perioada romantică. Ne înflăcăram... Timp de opt zile, eram îndrăgostiți de un singur scriitor... Apoi ne lepădăm de el şi adoptam altul... Klein, a cărui mamă locuia la Angleur, a închiriat acest atelier unde ne aflăm şi am luat obiceiul să ne adunăm aici. Atmosferă, mai ales în serile de iarnă, ne impresiona, pentru că avea ceva de Ev Mediu. Cântam cântece vechi, recitam din Villon... Nu ştiu cine a descoperit Apocalipsa şi s-a încăpățânat să ne citească pasaje întregi din ea... într-o seară, am făcut cunoştință cu câțiva studenți: Belloir, Armând Lecocq d'Arneville, Van Damme şi un anume Mortier, un evreu al cărui tată are, nu departe de aici, o prăvălie unde vinde mațe de porc şi măruntaie... Am băut... I-am adus cu noi în atelier. Cel mai în vârstă nu împlinise douăzeci şi doi de ani... Tu erai, Van Damme, nu i aşa?...

Faptul că vorbea îi făcea bine. Pasul îi devenea mai puțin sacadat, iar vocea, mai puțin răguşită, dar, pentru că plânsese, fața îi rămăsese plină de pete roşii şi avea buzele umflate.

— Cred că ideea a fost a mea. Să înființăm o societate, un grup!... Citisem despre societățile secrete care existau în secolul trecut în universitățile germane. Un club care să adune la un loc Arta şi Ştiința!...

Se uită la desenele de pe pereți şi nu şi putu reține un rânjet ironic.

— Pentru că doar despre asta vorbeam! Ne umflam în pene! Pe de o parte, trei pictoraşi: Klein, Janin şi cu mine. Asta era Arta!... Pe de altă parte, studenții... Am băut... Beam mult! Beam ca să ne exaltăm şi mai mult... Potriveam lumina ca să facem o atmosferă misterioasă... Dormeam aici... Unii pe divan, alții pe jos. Fumam pipă după pipă... Aerul devenea irespirabil. Atunci începeam să cântăm în cor. Aproape totdeauna, unul dintre noi se ducea să vomite în curte...

Toate astea se întâmplau la două sau la trei dimineața!... Ne înfierbântăm! Ajutați şi de vin - vin ieftin care ne întorcea stomacul pe dos! ne avântam spre domeniul metafizicii. Parcă îl văd pe Klein... Era cel mai nervos. Era bolnav. Mama lui era săracă, iar el trăia din vin, se lipsea de mâncare ca să bea... Pentru că, după ce beam, toți ne simțeam adevărate genii!... Cei din grupul studenților erau puțin mai cuminți, pentru că nu erau atât de săraci, cu excepția lui Lecoq d'Arneville... Belloir şterpelea câte o sticlă de vin vechi sau de lichior de la părinții lui... Van Damme aducea mezeluri... Eram convinşi că oamenii de pe stradă ne priveau cu o admirație amestecată cu teamă. Şi am ales un titlu misterios, sforăitor: Frăția Apocalipsei... Sunt convins că nimeni nu citise în întregime Apocalipsa. Doar Klein recita pe de rost câteva pasaje când era beat... Hotărâserăm să plătim chiria împreună, dar Klein avea dreptul să locuiască aici. Câteva puştoaice acceptau să vină. să pozeze gratuit. Să pozeze şi să facă şi restul, bineînțeles!... Ne făceam de cap cu grizete ca boemii lui Murger! Şi tot tămbălăul!... Uite una, pe jos... Proastă ca noaptea! Dar o pictam ca madonă!... Băutura! Asta era lucrul cel mai important... Atmosfera trebuia să fie cât

A, mai încinsă. Îmi amintesc cum Klein încercase să ajungă la acelaşi rezultat turnând un flacon de eter sulfuric pe divan. Şi cum, autoiluzionîndu ne, aşteptam cu toții beția simțurilor, viziunile! Doamne Dumnezeule!...

Jef Lombard se duse să şi lipească fruntea de geamul aburit, apoi se întoarse, cu un nou tremur în glas.

— Tot provocând această surescitare, am ajuns să fim cu nervii încordați la maximum. Mai ales cei care nu mâncau în fiecare zi! înțelegeți?... Klein se număra printre ei. Un puşti care nu mânca şi se ținea pe picioare cu doze mari de alcool... Evident, redescopeream lumea! Aveam ideile noastre despre toate marile probleme! Blamam burghezia, societatea şi toate adevărurile confirmate...

Afirmațiile cele mai stranii se amestecau imediat ce beam câteva pahare şi fumul făcea atmosfera opacă. Îi amestecam

pe Nietzsche, Karl Marx, Moise, Confucius şi Iisus Hristos... Să vă dau un exemplu! Nu mai ştiu cine a descoperit că durerea nu există, că e doar o iluzie a creierului nostru. Şi ideea asta m a entuziasmat atât de mult, încât într-o noapte, în mijlocul camarazilor amețiți bine, mi am înfipt vârful unui briceag în braț, străduindu mă să zâmbesc... Au mai fost şi altele!... Formam o „elită", un mic grup de „genii" reunit dintr o întâmplare. Pluteam deasupra lumii convenționale, a legilor, a prejudecăților... O mina de zei, nu?...

Nişte zei care crăpau uneori de foame, dar mergeau mândri pe străzi, strivindu i pe trecători cu disprețul lor... Şi ne puneam la cale viitorul: Lecocq d'Arneville va deveni un Tolstoi. Van Damme, care urma cursurile prozaice ale Şcolii de înalte Studii Comerciale, va revoluționa economia politică, va răsturna ideile admise despre organizarea omenirii. Fiecare avea locul lui! Erau printre noi poeți, pictori şi viitori şefi de stat... Şi beam, şi beam! în cele din urmă, atât de mult ne obişnuisem să ne revigorăm astfel, încât cum ajungeam aici, în lumina savantă a felinarului, cu un schelet în penumbră şi craniul care servea drept cupă comună, ne administram singuri exaltarea dorită... Cei mai modeşti vedeau deja, în viitor, o placă de marmură pe zidul casei: Aici se adunau celebrii membri ai Frăției Apocalipsei...

Ne luăm la întrecere, cine aduce o carte nouă, cine vine cu o idee extraordinară... Numai întâmplarea a făcut să nu devenim anarhişti! Pentru că problema a fost discutată cât se poate de serios... La Sevilla avusese loc un atentat. Articolul din ziar fusese citit cu voce tare. Nu mai ştiu cine a exclamat: „Adevăratul geniu este distrugător!..." Şi grupul nostru de tineri a comentat ore în şir această idee. Ne am gândit cum am putea să facem o bombă. Ne am întrebat ce ar fi interesant să aruncăm în aer. Apoi lui Klein, care era la al şaselea sau al şaptelea pahar, i s-a făcut rău. Nu ca altădată... A avut un fel de criză nervoasă. Se rostogolea pe jos, şi nu ne am mai gândit decât la ce s-ar fi întâmplat cu noi

dacă ar fi păţit ceva urât. Fata aceea era şi ea! O chema Henriette. Plângea... Ah, ce nopţi frumoase!

Aveam ambiţia să stăm până ce trecea omul care stingea felinarele, apoi plecăm, zgribuliţi, în lumina cenuşie a zorilor. Cei avuţi intrau în casă pe fereastră, dormeau, mâncau, ceea ce repara de bine, de rău stricăciunile din cursul nopţii... Dar ceilalţi, Klein, Lecocq d'Ameville şi cu mine, băteam străzile, mâncam o chiflă, ne uităm cu jind la tarabele pline... În anul acela nu aveam pardesiu, pentru că dorisem să mi cumpăr o pălărie mare care costă o sută douăzeci de franci... Spuneam că frigul, ca şi restul, e doar o iluzie.

Şi, în urma discuţiilor noastre, i am declarat tatălui meu - un om de treabă, muncitor armurier, mort între timp - că dragostea faţă de părinţi e forma cea mai puţin nobilă a egoismului, iar prima datorie a copilului este să şi renege familia... Era văduv. Se ducea la muncă la şase dimineaţa, când eu mă întorceam acasă... Ei bine, până la urmă pleca de acasă mai de dimineaţă, ca să nu mai dea ochii cu mine, pentru că vorbele mele îl speriau.

Şi îmi lăsa un bilet pe masă... „Ai carne rece în dulap. Tata..."

Vocea lui Jef se frânse preţ de câteva secunde. Se uita la Belloir, care se aşezase pe marginea unui scaun fără fund şi privea fix în podea, apoi la Van Damme, care făcea bucăţele un trabuc.

— Eram şapte, spuse deodată Lombard cu glas înăbuşit. Şapte supraoameni! Şapte genii! Şapte puştani! Janin, la Paris, încă mai sculptează... Sau, mai exact, face manechine pentru o mare uzină... Şi, din când în când, ca să şi domolească pasiunea, modelează bustul amantei sale din acel moment... BeUoir lucrează la o bancă... Van Dgimme a intrat în afaceri... Eu sunt fotogravor...

Urmă o tăcere încărcată de temeri. Jef înghiţi în sec şi continuă, în timp ce, sub ochi, cearcănele păreau că i se adâncesc:

— Klein s-a spânzurat de uşa bisericii... Lecocq d'Arneviile şi a tras un glonț în gură, la Bremen...

O nouă tăcere. Şi, de data aceasta, Maurice Belloir, nemaiputând să stea jos, se ridică, ezită, apoi se duse şi se postă în fața geamului, în timp ce din pieptul lui se auzea un zgomot ciudat.

— Şi ultimul? rosti Maigret. Mortier, parcă?... Fiul negustorului de mațe...

Lombard se uită țintă la el, cu atâta înfrigurare, încât comisarul prevăzu o nouă criză. Van Damme răsturnă un scaun.

— S-a întâmplat în decembrie, nu?...

Maigret vorbea, fără să piardă nici cea mai mică tresărire a celor trei prieteni.

— Peste o lună se vor împlini zece ani... Peste o lună, fapta se va prescrie...

Luă mai întâi de pe jos pistolul automat al lui Joseph Van Damme, apoi cel cu butoiaş pe care Jef îl aruncase pe podea la puțin timp după ce sosise.

Nu se înşelase. Lombard nu rezistă, îşi prinse capul cu amândouă mâinile şi se tângui:

— Copiii mei!... Copilaşii mei!...

Şi, brusc, renunțând la pudoare, îşi ridică spre comisar obrajii plini de lacrimi şi strigă, redevenind frenetic:

— Din cauza dumitale, a dumitale, numai a dumitale, nici măcar nu mi am privit micuța, ultima mea născută!... N-aş putea să spun cum arată... Înțelegi?...

43. VOL 4

CAPITOLUL 10

Ceva trecu pe cer, un nor jos, gonit de vânt, pentru că lumina soarelui se stinse brusc. Şi, ca şi cum ai fi răsucit un comutator, atmosfera deveni cenuşie, uniformă, în timp ce obiectele căpătau o înfăţişare posomorâtă.

Maigret înţelese nevoia care îi împingea pe cei ce se adunau acolo să potrivească lumina unui felinar multicolor, să creeze zone misterioase de penumbră şi o ambianţă moleşitoare cu mult fum de tutun şi mult alcool.

Şi îşi putu imagina momentele când Klein se trezea, a doua zi după aceste orgii triste, printre sticle goale, pahare sparte, într-un miros rânced şi în lumina tristă care intra pe geamul fără perdele.

Jef Lombard tăcea acum, ajuns la capătul puterilor, şi în locul lui vorbi Maurice Belloir.

O schimbare bruscă, de parcă s-ar fi trecut în alt plan. Emoţia fotogravorului se manifestă printr o agitaţie a întregii sale fiinţe, prin crispări, suspine, şuierături ale vocii şi deplasări încolo şi ncoace prin perioade de furie şi de calm, cărora li s-ar fi putut stabili diagrama, ca în cazul unui bolnav.

Întreaga înfăţişare a lui Belloir, vocea, privirea, gesturile sale erau de o claritate care te întrista, pentru că simţeai că e rezultatul unei concentrări chinuitoare.

El n ar fi putut să plângă! Nici măcar să depărteze colţurile gurii! Totul era încremenit!

— Îmi daţi voie să continuu eu, domnule comisar? Curând se va face noapte şi nu avem lumină...

Nu era vina lui dacă evoca astfel un detaliu material. Dar nu era vorba nici de o absenţă a emoţiei. Mai curând, acesta era felul lui de a o exterioriza.

— Cred că toți eram sinceri când discutam şi visam cu ochii deschişi. Dar această sinceritate avea grade diferite. Jef a spus foarte bine... Unii erau bogați şi se întorceau apoi acasă, într-o atmosferă plină de siguranță. Van Damme, Willy Mortier şi cu mine... Şi chiar Janin, care nu ducea lipsă de nimic... Lui Willy Mortier trebuie să-i acordăm totuşi im loc special. Printre altele, el era singurul care îşi alegea amantele dintre profesionistele cabaretelor de noapte şi dansatoarele din micile teatre. Le plătea.

Un băiat practic... Ca şi tatăl său, care, venit la Liege fără o pară, nu s-a dat în lături să facă negoț cu mațe şi s-a îmbogățit... Willy primea cinci sute de franci pe lună bani de buzunar. Pentru noi toți, era o sumă fabuloasă. Nu dădea niciodată pe la Universitate, plătea colegii săraci să-i copieze cursurile şi îşi trecea examenele folosind tot felul de combinații şi de şperțuri... A venit aici doar din curiozitate, pentru că niciodată nu ne a împărtăşit gusturile şi ideile... Ca să vedeți! Tatăl lui cumpăra tablouri de la artişti, deşi îi disprețuia.

Cumpăra şi consilieri comunali, chiar şi municipali, ca să obțină unele favoruri ilegale. Şi îi disprețuia... Ei bine, Willy ne disprețuia şi el pe noi. Şi venea aici ca să măsoare diferența între el - bogatul - şi ceilalți. Nu bea. Se uita cu dezgust la aceia dintre noi care eram beți. În timpul discuțiilor noastre interminabile, el rostea doar câteva cuvinte, care erau ca un duş rece, cuvinte dintre acelea care dor, pentru că sunt prea aspre, în stare să alunge falsa poezie pe care reuşim s o creăm... Ne ura! îl uram! Şi mai era şi zgârcit... Zgârcit şi cinic... Klein nu mânca în fiecare zi. Unii dintre noi îl mai ajutau.

Dar Mortier spunea: „Nu vreau să existe probleme de bani între noi. Nu vreau să fiu primit aici pentru că sunt bogat..." Şi în timp ce fiecare îşi întorcea buzunarele pe dos ca să găsească bani pentru băutură, el dădea fix partea lui! Lecocq d'Arneville copia cursurile pentru el. L-am auzit pe Willy refuzând să-i dea un avans pentru munca lui... El era

elementul străin, ostil, pe care îl găseşti în aproape orice grup de oameni... Îl suportam.

Dar Klein, printre alții, când se îmbăta, îl atacă violent, îi spunea tot ce avea pe suflet. Iar celălalt pălea puțin la față şi îl asculta disprețuitor... Am amintit de nişte grade diferite de sinceritate. Cei mai sinceri erau cu siguranță Klein şi Lecocq d'Arneville. Între ei există o afecțiune frățească. Amândoi avuseseră o copilărie grea, alături de o mamă săracă. Amândoi aveau ambiția să ajungă mai sus şi se indignau în fața unor obstacole de netrecut... Ca să poată urma la seral cursurile Academiei, Klein trebuia să lucreze în timpul zilei ca zugrav. Şi ne mărturisea că amețea când era pus să urce în vârful unei scări... Lecocq copia cursuri şi dădea lecții de franceză unor studenți străini. Venea deseori să mănânce aici. Reşoul cred că mai e şi acum pe aici pe undeva...

Era pe jos, lângă divan, şi Jef îl împinse cu piciorul, cu un aer lugubru.

* * *

Vocea înăbuşită, sobră a lui Maurice Belloir, al cărui păr dat cu briantină rămăsese perfect aranjat, continuă:

— Mai târziu, am auzit la Reims, în saloanele burgheze, pe cineva întrebând în joacă: „în anumite împrejurări, ai fi în stare să ucizi pe cineva?" Sau întrebarea cu mandarinul, pe care o cunoaşteți... Dacă ar fi de ajuns să apeşi pe un buton electric ca să ucizi un mandarin foarte bogat din China şi să-i moşteneşti averea, ai face o?... Aici, unde subiectele cele mai neaşteptate erau pretexte pentru discuții care durau nopți întregi, problema vieții şi a morții trebuia şi ea să se pună... Era cu puțin înainte de Crăciun. Un fapt divers publicat într-un ziar a servit drept punct de plecare. Ninsese... Trebuia neapărat că ideile noastre să fie diferite de ideile admise, nu?

Am început să discutăm cu aprindere pe tema: omul este doar un mucegai pe scoarța terestră. Ce importanță are viața sau moartea lui... Mila e doar o boală... Animalele mari le

mănâncă pe cele mici... Iar noi mâncăm animalele mari... Lombard v-a spus povestea cu briceagul. Se începea cu el ca să demonstreze că durerea nu există...

Ei bine, în noaptea aceea, în timp ce trei sau patru sticle goale zăceau pe jos, discutam cu gravitate problema uciderii cuiva... Nu eram oare într-un domeniu pur teoretic, unde totul este permis? Ne întrebam unul pe altul: „Tu ai avea curaj?" Şi ochii ne străluceau. Pe spinare ne trecea un fior nesănătos... „De ce nu? De vreme ce viața nu e decât o întâmplare, o boală de piele a Pământului!..." „Un necunoscut care ar trece pe stradă?"

Iar Klein, care era cel mai beat, palid, cu ochii încercănați, a răspuns: „Da!" Simțeam că eram pe marginea unei prăpăstii. Ne era fiică să mai înaintăm. Jonglam cu pericolul sau glumeam cu această moarte despre care vorbisem şi care acum părea că dă târcoale printre noi... Cineva - cred că Van Damme - care fusese copil de cor a cântat Libera nos, cântare intonată de preot în fața catafalcului. Am repetat şi noi în cor. Musteam de sentimente sinistre...

Dar n-am omorât pe nimeni în noaptea aceea! La patru dimineața, m-am întors acasă, sărind zidul. La ora opt, beam cafeaua în mijlocul familiei. Totul rămăsese o amintire, înțelegeți?... Ca amintirea unei piese de teatru la care te ai înfiorat... Klein rămânea însă aici şi păstra toate acele idei în capul lui prea mare de om bolnăvicios. Îl măcinau... În zilele următoare şi a manifestat preocupările prin întrebări bruşte: „Chiar crezi că e greu să ucizi?..." Nu voiam să dăm înapoi. Nu mai eram beți. Spuneam fără convingere: „Bineînțeles că nu!..."

Poate că această înfrigurare de puştani ne procură chiar o bucurie aspră!... Să ne înțelegem! Nu voiam să dezlănțuim o dramă! Exploram terenul până la limita lui extremă... Când izbucneşte un incendiu, spectatorii, fără să vrea, vor să dureze, să fie un „incendiu frumos". Când apele cresc, cel care citeşte ziarele speră să fie nişte „inundații frumoase",

despre care să se vorbească şi peste douăzeci de ani... Ceva interesant! Indiferent ce!...

A venit şi noaptea de Crăciun. Toţi am adus sticle de băutură. Am băut, am cântat... Şi Klein, pe jumătate beat, ne lua pe fiecare deoparte. „Crezi că sunt în stare să ucid?..." Nu ne-am făcut nici o grijă. La miezul nopţii, toţi eram ameţiţi. Voiam să mergem după alte sticle de băutură. Atunci a sosit Willy Mortier în smoching, cu un plastron mare, alb, care îţi dădea impresia că toată lumina se concentra în el. Era roz la faţă, parfumat. Ne-a spus că venea de la o mare recepţie mondenă. „Du-te după băutură!" i-a strigat Klein. „Eşti beat, prietene! Am venit doar să vă salut..." „Ba nu! Să te zgâieşti la noi!"

Încă nu puteam bănui ce avea să se întâmple. Şi totuşi, Klein avea o faţă mai înspăimântătoare decât la beţiile lui dinainte. Era tare mic şi slab faţă de celălalt. Avea părul răvăşit, fruntea plină de transpiraţie şi cravata scoasă. „Eşti beat ca un porc, Klein!" „Ei bine, porcul îţi spune să te duci după băutură..." Cred că în acel moment lui Willy i s-a făcut teamă. A simţit în mod confuz că nu râdeam. Totuşi, s-a ţinut tare... Avea părul negru, parfumat... „Nu se poate spune că la voi e mare veselie!" a zis el. „Era mai distractiv la burghezii de la care vin..." „Du te după băutură..." Şi Klein se învârtea în jurul lui cu ochi scăpărători. Unii, într-un colţ, discutau despre nu ştiu care teorie a lui Kant. Altul plângea, jurând că nu era demn să trăiască... Nimeni nu era deplin stăpân pe sine. Nimeni n-a văzut totul... Klein a sărit la el brusc, mic ghem de nervi încordaţi, şi l-a lovit... Am crezut că l-a lovit cu capul în plastron... Dar am văzut sângele care ţâşnea... Willy a deschis larg gura...

* * *

— Nu! imploră deodată Jef Lombard, care se ridicase şi se uita la Belloir, năuc.

Van Damme se lipise iar de perete, cu umerii pieziş.

Dar nimic nu-l ar fi putut opri pe Belloir, nici măcar voința sa. Se însera. Fețele păreau cenuşii.

— Toată lumea se agită!... continuă vocea lui. Iar Klein, ghemuit, cu un cuțit în mină, se uita buimac la Willy care se clătina... Lucrurile astea nu se întâmpla aşa cum îşi închipuie oamenii... Nu pot să explic... Mortier nu cădea... Totuşi, sângele țâşnea cu putere prin gaura din plastron... Sunt sigur că a spus: „Porcilor!..." Şi rămânea în acelaşi loc, cu picioarele puțin depărtate, vrând parcă să şi păstreze echilibrul... Dacă n ar fi fost sângele, ai fi crezut că el era cel beat... Avea nişte ochi mari, dar în momentul acela păreau şi mai mari... Mâna lui stângă se agățase de nasturele smochingului... Cu dreapta îşi pipăia pantalonii, la spate... Cineva a țipat îngrozit. Cred că Jef... Şi am văzut cum mâna dreaptă scotea încet un revolver din buzunar. Un obiect mic şi negru, din oțel, dur... Klein se rostogolea pe jos, cuprins de o criză nervoasă. O sticlă a căzut şi s-a spart... Şi Willy nu murea! Se legăna imperceptibil! Se uita pe rând la fiecare dintre noi! Probabil că vedea tulbure. A ridicat revolverul... Atunci cineva s-a apropiat ca să-i smulgă arma, a alunecat pe sânge şi amândoi au căzut pe podea... Probabil că a început să zvâcnească! Pentru că Mortier nu murea, înțelegeți?... Ochii lui mari rămâneau deschişi!... Încă mai încerca să tragă!... A repetat: „Porcilor!.. Mâna celuilalt a reuşit să se încleşteze pe gâtul lui... Oricum, nu i mai rămăsese multă viață... M-am murdărit tot de sânge, în timp ce smochingul rămânea întins pe jos.

* * *

Van Damme şi Jef Lombard îşi priveau acum prietenul cu groază. Belloir încheie:

— Mina care l-a strâns de gât era a mea!... Omul care a alunecat în băltoaca de sânge eram eu.

Oare nu se afla în acelaşi loc ca pe vremuri? Numai că acum era foarte curat, îmbrăcat la modă, cu pantofii fără nici

o pată şi costumul bine periat!

Avea un inel mare de aur la mâna dreaptă, o mână albă şi îngrijită.

— Am rămas prostiți... L-am culcat pe Klein, care voia să se predea. Nimeni nu vorbea. Nu pot să vă explic... Totuşi, eram foarte lucid! Vă repet, oamenii îşi fac idei greşite despre drame... L-am tras pe Van Damme pe palier şi am stat de vorbă cu glas scăzut, în timp ce țipetele lui Klein, care se zbătea, ne ajungeau în continuare la urechi... Când am trecut pe străduță, noi trei care transportam cadavrul, a bătut clopotul la biserică, dar nu ştiu ce oră era... Meusa ieşise din matcă. Apa avea cincizeci de centimetri pe cheiul Sainte-Barbe şi curentul era puternic. Rupsese barajele în amonte şi în aval. Abia dacă am văzut o masă întunecată trecând pe firul apei prin fața următorului felinar... Costumul meu era pătat de sânge, rupt. L-am lăsat în atelier, iar Van Damme s-a dus la el acasă să mi aducă alte haine. A doua zi, am inventat o poveste pentru părinții mei...

— V-ați adunat din nou? întrebă domol Maigret.

— Nu... Am părăsit cum am putut mai repede atelierul din stradă Pot au-Noir. Lecocq d'Ameville a rămas alături de Klein. Şi, de atunci, ne am evitat unul pe altul ca şi cum ne am fi înțeles... Când ne întâlneam în oraş, ne uitam în altă parte... Întâmplarea a făcut ca trupul lui Willy, datorită creşterii apelor, să nu fie găsit... Evitase totdeauna să le vorbească părinților despre noi. Nu se lăuda că era prietenul nostru. Au crezut că a fugit de acasă... Apoi ancheta s-a îndreptat în alte direcții, spre locurile rău famate unde se credea că şi-a sfârşit noaptea... Am plecat primul din Liege, trei săptămâni mai târziu. Mi am întrerupt brusc studiile şi le am spus părinților că vreau să fac o carieră în Franța. Am devenit angajatul unei bănci, la Paris... Din ziare am aflat că în februarie, anul următor, Klein s-a spânzurat de poarta bisericii Saint-Pholien... într-o zi, l-am întâlnit pe Janin la Paris. N-am vorbit despre dramă. Dar mi-a spus că s-a mutat şi el în Franța...

— Am rămas singur la Liege..., bombăni Jef Lombard, cu capul în jos.

— Ai desenat spânzurați şi clopotnițe! replică Maigret. Apoi ai făcut desene pentru ziare... Pe urmă...

Şi evocă locuința de pe strada Hors-Château, ferestrele cu ochiuri mici de geam verzui, fântâna arteziană din curte, portretul tinerei femei şi atelierul de fotogravură, unde afişele şi paginile de gazete ilustrate invadau treptat pereții acoperiți cu spânzurați...

Şi copiii!... Al treilea, care se născuse cu o zi înainte!

Nu trecuseră zece ani? Iar viața, încetul cu încetul, cu ezitările ei, nu îşi reluase oare cursul pentru fiecare?

Van Damme hoinărise pe la Paris, ca şi ceilalți doi. Viața îl dusese în Germania. Îşi primise moştenirea de la părinți şi devenise, la Bremen, un important om de afaceri.

Maurice Belloir făcuse o căsătorie avantajoasă şi urcase pe scara socială!

Subdirector de bancă!... Casă nouă şi frumoasă pe strada Vesle... Copilul care studia la vioară...

Seara, juca biliard cu alte persoane importante ca şi el, în sala confortabilă de la Cafe de Paris...

Janin schimba des femeile şi îşi câştigă existența făcând manechine, iar după ziua de muncă sculpta bustul amantelor...

Lecocq d'Ameville se căsătorise şi avea o nevastă şi un copil în magazinul de plante medicinale de pe strada Picpus...

Tatăl lui Willy Mortier continua să cumpere, să curețe şi să vândă mațe cu camioanele, cu vagoanele, să-i mituiască pe consilierii municipali şi să şi sporească averea.

Fiica lui se căsătorise cu un ofițer de cavalerie şi, pentru că acesta nu se hotăra să intre în afaceri, Mortier refuzase să-i dea dota convenită.

Însurățeii trăiau undeva, într-un orăşel de garnizoană.

44. VOL 4

CAPITOLUL 11

Aproape că se făcuse noapte. Fețele se estompau în semiîntuneric, iar trăsăturile păreau tot mai mult săpate în piatră.

Lombard spuse nervos, ca şi cum atmosfera aceea cenuşie i ar fi afectat nervii:

— Să facem lumină!...

În felinar încă mai era un capăt de lumânare. Felinarul se afla acolo de zece ani, agățat de acelaşi cui, păstrat drept gaj împreună cu tot restul, cu divanul desfundat, bucata de indian, scheletul incomplet şi crochiul fetei cu sânii goi, de proprietarul care încă nu şi primise banii.

Maigret aprinse lumânarea şi umbrele dansară pe pereții luminați de sticlă colorată în roşu, galben şi albastru ca de o lanternă magică.

— Când a venit prima oară la dumneata Lecocq d'Ameville? întrebă comisarul, întors spre Maurice Belloir.

— Cred că acum trei ani... Nu mă aşteptam... Tocmai terminasem casa... Băiatul meu abia începuse să meargă... Am fost frapat de asemănarea lui cu Klein. Nu atât o asemănare fizică, cât una morală! Era mistuit de aceeaşi înfrigurare... Aceeaşi nervozitate maladivă... A venit la mine ca duşman. Era jignit... sau disperat.

Nu găsesc cuvântul potrivit... Rânjea, vorbea cu asprime. Se prefăcea că mi admiră interiorul, situația, viața, caracterul... Şi simțeam că era gata să izbucnească în lacrimi, aşa cum i se întâmpla lui Klein când era beat... Crezuse că uitasem... Nu i adevărat! Am vrut doar să trăiesc... Înțelegeți? Şi ca să trăiesc am muncit ca un ocnaş... El nu putuse.

Este adevărat că trăise alături de Klein cele două luni de după noaptea de Crăciun. Noi plecaserăm. Ei au rămas în

această încăpere, în... Nu pot să vă explic ce am simțit în fața lui Lecocq d'Arneville. După atâția ani, arăta la fel ca atunci... Ca şi cum timpul s-ar fi scurs pentru unii şi s-ar fi oprit pentru alții...

Mi-a spus că şi schimbase numele, pentru că nu voia să păstreze nimic care să-i aducă aminte de dramă. Îşi schimbase chiar şi viața! Nu mai deschisese o carte... Îşi pusese în minte să şi creeze o nouă existență devenind muncitor manual... Asta am înțeles eu din tot ce mi-a spus, pentru că în acelaşi timp îmi adresa fraze ironice, reproşuri, acuzații monstruoase...

Nu reuşise! Ratase totul! O parte din el încă mai era agățată de trecut... Cred că toți am rămas agățați de trecut cu o parte din noi... Dar nu cu aceeaşi tărie. Nu cu aceeaşi intensitate maladivă, chinuitoare!... Cred că fața lui Klein îl obseda mai mult chiar decât cea a lui Willy... Se căsătorise, ținea la copilul său, dar avea crize. Se ducea să bea. Nu era în stare să fie fericit, şi nici măcar să dobândească o aparență de pace...

Mi-a strigat că şi adora soția şi că o părăsise pentru că, atunci când se afla alături de ea, avea sentimentul că e un hoț... Un hoț de fericire!... Fericirea furată lui Klein... Şi celuilalt... Ştiți, după aceea m-am gândit mult la asta. Şi cred că am înțeles. Ne jucam cu idei periculoase, cu misticismul, cu morbiditatea... Era doar un joc, un joc de adolescenți... Dar cel puțin doi l au luat în serios. Cei mai exaltați. Klein şi Lecocq d'Arneville... Am vorbit despre uciderea unui om? Klein a vrut s o pună în faptă! Şi s-a omorât şi el! Iar Lecocq, înspăimântat, cu nervii distruşi, a purtat cu el acest coşmar toată viața... Eu şi ceilalți am încercat să scăpăm, să reluăm contactul cu existența normală... Lecocq d'Arneville s-a lăsat însă pradă remuşcărilor şi unei disperări cumplite. Şi-a ratat viața! A ratat o pe cea a soției şi a fiului său!... Şi atunci, s-a întors împotriva noastră.

Pentru asta venise la mine. nu-l am înțeles imediat... S-a uitat la casa mea, la căsnicia mea, la banca mea... Şi mi am

dat seama că socotea de datoria lui să distrugă toate astea. Ca să-l răzbune pe Klein! Ca să se răzbune pe el însuşi!... M-a ameninţat. Păstrase costumul pătat şi rupt care era singura dovadă materială a evenimentelor din noaptea de Crăciun... Mi-a cerut bani. Mulţi bani! Mai târziu, mi-a cerut alţii... Nu ăsta era punctul vulnerabil?

Oare situaţia noastră, a mea, a lui Van Damme, a lui Lombard, chiar şi a lui Janin, nu era bazată pe bani?... A început alt coşmar. Lecocq nu se înşelase. Mergea de la unul la altul, ducând cu el costumul sinistru. Calculă cu o exactitate diabolică sumele pe care avea să ni le ceară, astfel încât să ne aducă într-o situaţie stânjenitoare... Aţi venit la mine, domnule comisar. Ei bine, casa mea e ipotecată. Soţia mea crede că dota ei e întreagă la bancă, dar din tot ce a avut ea n-a mai rămas nici un bănuţ. Şi am făcut şi alte lucruri ilegale... S-a dus de două ori la Bremen, la Van Damme. A venit la Liege.

Permanent chinuit de acelaşi gând, pornit să distrugă orice umbră de fericire... Am fost şase în jurul cadavrului lui Willy... Klein a murit... Lecocq trăia tot timpul acelaşi coşmar... Prin urmare, toţi trebuia să fim la fel de nefericiţi. Nici măcar nu se atingea de bani! Trăia în aceeaşi sărăcie ca altădată, când împărţea cu Klein câţiva bănuţi pentru mâncare. Ardea bancnotele!...

Iar fiecare bancnotă arsă însemna pentru noi mari dificultăţi. De trei ani luptăm, fiecare în colţul lui: Van Damme la Bremen, Jef la Liege, Janin la Paris, eu la Reims... Trei ani în care abia dacă am avut curaj să ne scriem şi în care Lecocq d'Arneville ne a adus iar, fără vrerea noastră, în atmosfera Frăţiei Apocalipsei... Am o soţie. La fel şi Lombard. Avem copii. Şi, pentru ei, am încercat să rezistăm... Zilele trecute. Van Damme ne a telegrafiat că Lecocq s-a sinucis şi ne a dat întâlnire aici. Ne am strâns toţi. Apoi aţi sosit dumneavoastră şi, după ce aţi plecat, am aflat că aveţi acel costum plin de sânge şi că vă încăpăţânaţi să dezlegaţi misterul...

— Cine mi-a furat una dintre valize la Gara de Nord? întrebă Maigret.

Răspunsul veni de la Van Damme:

— Janin! Am ajuns mai repede... Mă aflam acolo, ascuns pe un peron...

Toți erau la fel extenuați. Capătul de lumânare poate că ar mai fi ținut zece minute, nu mai mult. O mişcare stângace a comisarului făcu să cadă capul de mort, care păru că rontăie podeaua.

— Cine mi-a scris la Hotelul Căilor Ferate?

— Eu! răspunse Jef, fără să ridice capul. Din cauza fetiței mele! Fetița mea pe care nici n am apucat s o văd... Van Damme a avut o bănuială... Şi Belloir!... Erau amândoi la Cafeneaua Bursei...

— Şi tu ai tras?

— Da... Nu mai rezistam. Voiam să trăiesc! Să trăiesc!... Cu soția mea, cu copiii mei... V-am aşteptat afară... Am semnat polițe în valoare de cincizeci de mii de franci. Cincizeci de mii de franci pe care Lecocq d'Arneville i-a ars!... Dar nu i nimic! îi voi plăti! Voi face tot ce trebuie... Numai că, simțindu vă tot timpul în spatele nostru...

Maigret îl căută pe Van Damme cu privirea.

— Şi tu alergai în fața mea, încercând să distrugi indiciile?

Tăcură. Flacăra luminării tremura. Jef Lombard era singurul pe care cădea lumina filtrată de geamul roşu al felinarului.

Atunci, pentru prima dată, vocea lui Belloir deveni răguşită.

— Acum zece ani, imediat după... după cele întâmplate... aş fi acceptat..., spuse el. Cumpărasem un revolver, pentru cazul în care aş fi fost arestat... Dar zece ani de viață!... Zece ani de eforturi... De luptă! Apăruseră şi alte elemente: soția, copiii... Cred că şi eu aş fi fost în stare să vă împing în Marna!... Sau să trag, noaptea, la ieşirea din Cafeneaua Bursei... Pentru că peste o lună, chiar mai puțin, peste douăzeci şi şase de zile, fapta va fi prescrisă...

Se făcu din nou tăcere şi, deodată, lumânarea, după o ultimă tresărire a flăcării, se stinse. Întunericul era acum complet.

Maigret nu făcu nici o mişcare. Ştia că Lombard se afla în stânga lui, în picioare, că Van Damme era sprijinit de peretele din față, iar Belloir stătea la nici un pas în spatele său.

Aşteptă, fără să ia măcar măsura de precauție de a duce mina la buzunar, unde se afla revolverul.

Simți clar că Belloir se înfioră din cap până în picioare sau, mai bine zis, palpită, înainte de a aprinde un chibrit şi de a spune:

— Să ieşim...

La lumina flăcării, pupilele păreau mai strălucitoare. Se atinseră unii de alții când ieşiră pe uşă, apoi în timp ce coborau pe scară. Van Damme căzu, deoarece uitase că de la treapta a opta nu mai era balustradă.

Atelierul de tâmplărie era închis. Prin perdelele unei ferestre se vedea o bătrână care tricota la lumina unei mici lămpi cu gaz.

— Pe acolo ați luat o? întrebă Maigret, arătând strada cu pavele inegale care ducea până pe chei, la o sută de metri de dânşii, unde un felinar era fixat în colțul unui zid.

— Meusa ajungea până la a treia casă, răspunse Belloir. Am fost nevoit să intru în apă până la genunchi ca să... ca să-l ia curentul...

Se îndreptară în celălalt sens, ocolind biserica nouă, construită în mijlocul unei platforme de pământ încă nu îndeajuns de bine tasat.

Apoi, brusc, apărură oraşul, trecătorii, tramvaiele vopsite în galben şi roşu, automobilele, vitrinele.

Ca să ajungi în centru, trebuia să treci peste podul Arches, de stâlpii căruia se loveau zgomotos apele iuți ale fluviului.

Probabil că Jef Lombard era aşteptat la el acasă, pe strada Hors-Château: muncitorii, jos, printre cuvele cu acizi şi clişeele cerute de bicicliştii de la ziare; mama, sus, cu o

soacră de toată isprava şi micuța cu ochii încă închişi, pierdută în cearşafurile albe ale patului...

Şi cei doi copii mai mari, cărora li se spunea să tacă, în sufrageria împodobită cu spânzurați...

Oare o altă mamă, la Reims, îi dădea tot atunci o lecție de vioară fiului ei, în timp ce servitoarea lustruia toate barele de cupru de pe scară şi ştergea de praf vasul de porțelan în care se afla o plantă mare?

Activitatea lua sfârşit la Bremen, în building. Dactilografa şi cei doi angajați părăseau biroul modern, iar lumină electrică, stingându se, lăsa în întuneric literele de porțelan:

Joseph Van Damme, intermedieri, import export

Poate că în braserii, unde se cântă muzică vieneză, câțiva oameni de afaceri cu capetele rase remarcau:

— Ia te uită! Francezul nu i aici...

Pe strada Picpus, doamna Jeunet vindea o periuță de dinți sau o sută de grame de muşețel, iar florile palide foşneau într-un pliculeț.

Băiatul îşi făcea lecțiile, în camera din spate...

Cei patru bărbați mergeau la pas. Un vânt uşor alunga norii şi lună strălucitoare se zărea, din când în când, preț de câteva secunde.

Ghiceau oare unde merg?

Trecură prin fața unei cafenele luminate. Un bețiv ieşea clătinându se.

— Sunt aşteptat la Paris! spuse deodată Maigret, oprindu se.

Şi, în timp ce însoțitorii săi se uitau la el, fără să ştie dacă trebuie să se bucure sau să şi piardă orice speranță, fără să îndrăznească să vorbească, el îşi înfundă mâinile în buzunare.

— Sunt cinci copii în povestea asta...

Ceilalți nici măcar nu ştiură sigur dacă auziseră bine, pentru că Maigret mormăise acele cuvinte doar pentru el, printre dinți. Acum îi mai vedeau doar spatele lat şi pardesiul negru cu guler de catifea îndepărtându se.

„Unul pe strada Picpus, trei pe strada Hors-Château, unul la Reims..."

* * *

Maigret ieşi din gară şi se duse direct pe strada Lepic. Acolo, portăreasa îi spuse:

— Nu mai e nevoie să urcaţi! Domnul Janin nu i acasă. S-a crezut că e o bronşită... Dar a făcut pneumonie şi a fost dus la spital...

Atunci, luă un taxi până pe Quai des Orfevres. Brigadierul Lucas era acolo şi îi telefona patronului unui bar care nu era în legalitate.

— Ai citit scrisoarea mea, bătrâne?

— Gata? Aţi reuşit?

— Absolut deloc!

Era una dintre expresiile favorite ale lui Maigret.

— Au fugit? Să ştiţi că am fost tare îngrijorat din pricina scrisorii... Puţin a lipsit să nu mă reped până la Liege. Ce au fost? Anarhişti?... Falsificatori de bani?... O bandă internaţională?...

— Nişte puştani! răspunse el.

Şi aruncă în dulap valiza care conţinea ceea ce un expert german numise, în lungi şi minuţioase rapoarte, costumul B.

— Hai să bem o bere, Lucas...

— Nu păreţi prea vesel...

— Ţi se pare, bătrâne! Nimic nu e mai hazliu ca viaţa!... Vii?

După câteva momente, intrau la braseria Dauphine.

Rareori a mai fost Lucas atât de înspăimântat. Comisarul, în loc de bere, bău unul după altul şase pahare de imitaţie de absint. Ceea ce nu-l împiedică să declare, cu o voce aproape fermă, doar cu o vagă tulburare în privire, neobişnuită pentru el:

— Să-ţi spun drept, bătrâne, zece cazuri ca ăsta şi mi dau demisia... Pentru că asta ar fi dovadă că acolo sus există un Dumnezeu care face şi poliţie...

E adevărat că adăugă apoi, chemând chelnerul:

— Dar fii liniştit! N-au să fie zece! Şi ce se mai spune pe la birou?...

Liberty Bar

45.

VOL 5
CAPITOLUL 1

Totul a început cu o senzație de vacanță. Când Maigret coborî din tren, jumătate din gara de la Antibes era scăldată de un soare atât de puternic, încât vedeai oamenii agitându-se doar ca nişte umbre. Umbre purtând pălării de pai, pantaloni albi şi rachete de tenis. Aerul fremăta. La marginea peronului creşteau palmieri şi cactuşi, iar dincolo de magazia de felinare se vedea o bucată de mare albastră.

Şi cineva sări imediat să-l întâmpine.

— Sunteți comisarul Maigret, nu-i aşa ? V-am recunoscut după o fotografie apărută în ziare... Inspector Boutigues ...

Boutigues[4] ! Până şi numele ăsta părea o farsă! Boutigues luase deja valizele lui Maigret şi îl conducea spre pasajul subteran. Inspectorul purta un costum gri, cu o garoafă roşie la butonieră, iar în picioare avea pantofi cu carâmb din postav.

— Veniți pentru prima oară la Antibes?

Maigret îşi ştergea sudoarea şi încerca să se țină după călăuza lui, care se strecura prin mulțime şi o lua înaintea tuturor. În sfârşit, ajunseră în fața unei birje având deasupra o tendă din pânză crem, cu ciucuri mici care săltau de jur împrejur.

Altă senzație uitată: arcurile care se lăsau din cauza greutății, lovitura de bici a birjarului, zgomotul înăbuşit al copitelor pe asfaltul înmuiat.

— Mergem mai întâi să bem ceva... Ba da! Ba da! Birjar, la cafeneaua Glacier!

Localul era la doi paşi. Inspectorul îi explica:

— În Piața Mace... Centrul oraşului Antibes...

O piață drăguță, cu un scuar şi umbrare din pânză crem sau portocalie la toate casele. A fost nevoit să se aşeze la o terasă şi să bea un rachiu de anason. În față, o vitrină era

plină de haine sport, costume şi halate de baie... în stânga, se vedea un magazin de aparate foto. Lângă trotuar staționau câteva automobile frumoase...

Mă rog, o atmosferă de vacanță!

— Preferați să vedeți mai întâi deținutele sau casa crimei?

Iar Maigret răspunse, fără să ştie prea bine ce spune, ca şi cum ar fi fost întrebat ce vrea să bea:

— Casa crimei.

Vacanța continua. Maigret fuma un trabuc oferit de inspector. Calul mergea la trap de-a lungul țărmului mării. în dreapta, vile ascunse printre pini; în stânga, câteva stânci, apoi apa albastră, pe care se puteau zări două-trei pânze albe.

— Vă dați seama care este topografia locului ? În spatele nostru se află Antibes... De aici începe Cap dAntibes, unde sunt doar vile, unele foarte arătoase...

Maigret încuviința cum nu se poate mai docil. Soarele, care îl bătea drept în creştet, îl amețea şi îl făcea să clipească spre floarea purpurie de la butoniera lui Boutigues.

-—Ați spus Boutigues, nu-i aşa?

— Da, sunt născut, crescut la Nisa...

Adică era autohton get-beget, la pătrat, la cub !

— Dacă vă aplecați puțin, puteți vedea vila aceea albă! Acolo e...

Maigret nu făcea înadins, dar se uita la toate neîncrezător. Nu reuşea să intre în atmosfera de lucru, să-şi spună că se afla acolo în urma comiterii unei crime. Este adevărat că primise instrucțiuni destul de aparte:

— Un anume Brown a fost asasinat la Cap dAntibes. Ziarele fac mare tapaj. Ar fi bine să se rezolve fără complicații!

— S-a-nțeles!

— În timpul războiului, Brown a adus servicii Biroului 2!

— E clar!

Ajunsese. Trăsura se opri. Boutigues scoase o cheie mică din buzunar, deschise o poartă de fier şi păşi pe pietrişul aleii.

— E una dintre vilele cele mai puțin arătoase de la Cap!

Totuşi, nu se prezenta rău deloc. Mimozele răspândeau în aer o mireasmă dulceagă. În nişte pomi mici de tot mai puteai zări câteva portocale aurii. Apoi Maigret văzu nişte flori ciudate, necunoscute lui.

— În față e proprietatea unui maharajah. Probabil că se află aici în acest moment... La cinci sute de metri, în stânga, locuieşte un academician... Şi mai e şi faimoasa dansatoare care trăieşte cu un lord englez...

Ei da! Maigret simțea acum nevoia să se aşeze pe banca lipită de casă şi să moțăie un ceas! E adevărat că mersese cu trenul toată noaptea.

— Vă dau, la grămadă, câteva explicații indispensabile.

Boutigues deschisese uşa şi intrau acum în atmosfera răcoroasă a unui hol ale cărui ferestre mari dădeau spre mare.

— Brown locuieşte aici de vreo zece ani...

— Lucrează ?

— Nu face nimic. Probabil că are o rentă... Oamenii spun: „Brown şi cele două femei ale lui"...

— Două ?

— De fapt, numai una era amanta lui: fiica. O anume Gina Martini.

— E la închisoare ?

— Şi ea, şi mama ei... Locuiau împreună toți trei, fără servitori.

Nici nu era de mirare, dacă vedeai curățenia îndoielnică a casei. Poate că erau şi câteva lucruri frumoase, câteva mobile de valoare, câteva obiecte care avuseseră momentul lor de glorie.

Dar totul era murdar, în dezordine. Prea multe covoare, pânze care atârnau sau erau aruncate peste fotolii, prea multe lucruri pline de praf...

— Acum, să vă prezint faptele: Brown avea un garaj exact lângă vilă. Ținea acolo un automobil demodat pe care îl

conducea chiar el. Îl folosea mai ales când făcea piața la Antibes.

— Da..., spuse Maigret, oftând, în timp ce urmărea cu privirea un pescar de arici-de-mare care scotocea cu o trestie despicată pe fundul apei limpezi.

— Numai că, timp de trei zile, s-a observat că automobilul a rămas în drum zi şi noapte. Aici, oamenii nu prea sunt preocupați de ce fac ceilalți. Nimeni nu şi-a făcut griji. Dar luni seara...

— Pardon! Astăzi e joi, nu?... Bine!

— Luni seara, măcelarul se întorcea la volanul camionetei sale şi a zărit automobilul demarând. îi veți citi declarația... Il vedea din spate. La început a crezut că Brown era beat, pentru că mergea când într-o parte, când în alta... Apoi automobilul s-a deplasat un moment în linie dreaptă. Atât de dreaptă, încât, când să ia cotitura, la trei sute de metri de-aici, s-a dus direct peste stânci... Mai înainte ca măcelarul să poată interveni, două femei au coborât şi, auzind un zgomot de motor, au luat-o la fugă spre oraş...

— Aveau ceva pachete cu ele?

— Trei valize... Era la apusul soarelui. Măcelarul nu ştia ce să facă. A venit aici, în Piața Mace, unde, după cum puteți vedea, avem un agent la post. Agentul a pornit în căutarea celor două femei şi le-a găsit când se îndreptau nu spre gara din Antibes, ci spre cea din Golfe-Juan, la trei kilometri de-aici...

— Tot cu valizele ?

— Aruncaseră una pe drum. A fost descoperită ieri în nişte tufişuri de cătină. S-au fâstâcit şi au spus că se duceau la Lyon, să vadă o rudă bolnavă... Agentul a avut ideea să le ceară să deschidă valizele şi a găsit un teanc întreg de titluri la purtător, câteva bancnote de o sută de lire şi diferite obiecte... începuse să se adune lumea.

Era tocmai ora aperitivului. Toți erau ieşiți din casă şi le-au însoțit pe cele două femei la comisariat, apoi până la închisoare...

— Vila a fost percheziționată?

— A doua zi la prima oră. La început, nu s-a găsit nimic. Cele două femei pretindeau că nu ştiau ce se întâmplase cu Brown. în fine, pe la amiază, un grădinar a remarcat nişte pământ răscolit. Sub un strat mai subțire de cinci centimetri, a fost descoperit cadavrul lui Brown, îmbrăcat...

— Şi cele două femei ?

— Au schimbat placa. Au pretins că, în urmă cu trei zile, văzuseră automobilul oprindu-se şi că se miraseră că Brown nu-l ducea în garaj. Traversase grădina clătinându-se... Gina îl boscorodise pe fereastră, crezând că e beat. Dar el căzuse pe treptele de la intrare...

— Mort, bineînțeles!

— Cum nu se poate mai mort! Primise o lovitură de cuțit în spate, exact între omoplați...

— Şi au stat trei zile cu el în casă ?

— Da! Nu invocă nici un motiv plauzibil! Pretind că Brown avea oroare de poliție şi de chestii de astea...

— L-au îngropat şi au plecat cu banii şi obiectele cele mai prețioase! înțeleg de ce maşina a stat trei zile în drum... Gina, care nu ştie prea bine să conducă, nu a avut curaj să o bage în garaj... Dar în maşină s-a găsit sânge?

— Nici urmă! Jură că ele l-au şters...

— Şi asta-i tot ?

— Tot! Sunt furioase! Ne cer să le eliberăm.

Afară, calul înhămat la birjă necheza. Maigret nu îndrăznea să arunce trabucul, pe care nu-i venea să-l fumeze până la capăt.

— Un whisky ? îi propuse Boutigues, zărind o mobilă în care erau ținute băuturile.

Nu, zău că nu, atmosfera nu-i sugera deloc drama! Maigret făcea un efort zadarnic ca să ia lucrurile în serios. Să fi fost de vină soarele, mimozele, portocalele, pescarul care prindea arici-de-mare în apa limpede la trei metri adâncime ?

— Puteți să-mi lăsați cheile casei ?

— Bineînțeles! Din moment ce luați conducerea anchetei...

Maigret goli paharul de whisky oferit, privi la discul de pe fonograf, răsuci maşinal butoanele aparatului de radio şi auzi: „...grânele la timp... noiembrie..."

În acel moment, exact în spatele aparatului, zări un portret şi îl luă să-l privească mai de aproape.

— El e?

— Da! Nu l-am văzut niciodată în viață, dar îl recunosc...

Maigret opri radioul, puțin agasat. Parcă ceva se declanşase în el. Interesul ? Mai mult decât atât! O senzație confuză; de altfel, destul de neplăcută. Până atunci, Brown fusese doar Brown, un necunoscut, aproape sigur un străin, care murise în împrejurări mai mult sau mai puțin misterioase. Nimeni nu se întrebase ce gândise cât trăise, care fusese mentalitatea lui, dacă suferise...

Şi iată că, privindu-i portretul, Maigret simțise o tulburare, deoarece avea impresia că personajul îi era cunoscut. Şi nu era nici măcar acea senzație că îl cunoştea pentru că îl mai văzuse...

Nu! Trăsăturile nu-i spuneau nimic... O față mare de bărbat sănătos, mai curând sanguin, cu părul roşcat destul de rar, cu o mustață mică, tăiată la marginea buzei, cu ochi mari şi limpezi...

Dar înfățişarea generală, expresia feței aveau ceva care îi amintea lui Maigret de el însuşi. Un fel de a ține umerii puțin traşi înapoi... Acea privire exagerat de calmă... Şi conturul blajin şi totodată ironic al buzelor...

Deja nu mai era Brown-cadavrul. Tipul îi stârnise interesul şi comisarul dorea să-l cunoască mai bine.

— Încă un whisky? Nu-i rău...

Boutigues se distra! Se miră tare mult că Maigret nu râdea de glumele lui şi privea în jur cu un aer absent.

— Ce-ar fi să-i dăm şi birjarului un păhărel?

— Nu! Plecăm...

— Nu vizitați casa ?

— Altă dată!

Când va fi singur. Şi când nu va mai fi ameţit de soare. Pe drumul de întoarcere, nu scoase o vorbă şi îi răspunse doar dând din cap lui Boutigues, care se întreba cu ce putuse să-şi ofenseze colegul venit de la Paris.

— Veţi vedea şi oraşul vechi. închisoarea e chiar lângă piaţă. Dar dimineaţa ar trebui...

— La ce hotel? întrebă birjarul, întorcând capul.

— Vreţi să staţi chiar în centru? întrebă Boutigues.

— Lăsaţi-mă aici! E foarte bine...

Alesese un hotel gen pensiune de familie, la jumătatea drumului dintre Cap şi oraş.

— Nu veniţi diseară la închisoare ?

— Mâine, voi vedea...

— Vreţi să vin să vă iau? Iar după cină, dacă doriţi să mergeţi la cazinoul de la Juan-les-Pins, aş...

— Mulţumesc... Mi-e somn.

Nu-i era somn, dar nu avea dispoziţia necesară. îi era cald, asudase. în camera lui, cu ferestrele spre mare, dădu drumul la apă în cadă, apoi se răzgândi şi plecă de la hotel, cu pipa între dinţi şi mâinile în buzunare.

Întrezărise mesele mici şi albe din sufragerie, şerveţelele aşezate în formă de evantai în pahare, sticlele de vin şi de apă minerală, servitoarea care mătura... „Brown a fost ucis cu o lovitură de cuţit în spate şi femeile lui au încercat să fugă cu banii..."

Totul era încă foarte vag. Şi, fără să vrea, se uită la soare, care cobora lent în mare, spre Nisa, acolo unde Promenada Englezilor era marcată de o linie albă.

Apoi privi spre munţii cu piscurile încă albe de zăpadă.

„Cu alte cuvinte, Nisa la stânga, la douăzeci şi cinci de kilometri; Cannes la dreapta, la doisprezece kilometri... Munţii în spate şi marea în faţă."

Construia deja o lume în centrul căreia se afla vila lui Brown şi a femeilor sale. O lume năclăită de soare, de miresme de mimoză şi de parfumurile dulcege ale altor flori, de muşte ameţite, de maşini alunecând pe asfaltul moale...

Nu găsi destul curaj ca să meargă până în centrul oraşului Antibes, aflat la o distanță de cel mult un kilometru. Se întoarse la hotel, hotelul Bacon, şi ceru să vorbească la telefon cu directorul închisorii.

— Directorul e în vacanță.

— Cu subdirectorul...

— Nu-i. Sunt numai eu.

— Ei bine, vreau să-mi aduci cele două deținute la vilă.

Gardianul aflat la celălalt capăt al firului probabil că stătuse şi el cu capul în soare sau poate băuse câteva pahare de anason, pentru că uită să-i ceară îndeplinirea formalităților administrative.

— Bine ! Ni le aduceți înapoi ?

Maigret căscă, se întinse şi îşi umplu din nou pipa. Numai că pipa nu avea acelaşi gust ca de obicei!

„Brown a fost ucis şi cele două femei..."

O porni pe jos, fără grabă, spre vilă. Revăzu locul unde automobilul se lovise de stânci. Aproape că îi veni să râdă. Pentru că era exact genul de accident pe care inevitabil l-ar fi făcut un şofer începător. Câteva zigzaguri, apoi mersese drept... Iar când ajunsese în linie dreaptă, imposibilitatea de a vira...

Măcelarul venea din spate, în semiîntuneric. Cele două femei o luau la fugă cu valizele prea grele şi abandonau una pe drum...

Trecu o limuzină condusă de un şofer. În interior, o față asiatică: probabil maharajahul... Marea era roşie şi albastră, bătând la mijloc în portocaliu... Felinarele începeau să se aprindă, aruncând în jur o lumină încă palidă...

Maigret, singur in acel vast decor, se apropie de poarta de fier a vilei, ca un proprietar care se întoarce la el acasă, răsuci cheia în broască, lăsă poarta întredeschisă şi urcă treptele peronului. Copacii erau plini de păsări. Uşa se deschise cu un scârțâit probabil familiar lui Brown.

Se opri în prag şi încercă să analizeze mirosul. Pentru că fiecare casă are mirosul ei... Al acesteia avea la bază un

parfum foarte puternic, probabil mosc. Dar stăruia şi un miros de trabuc rece.

Aprinse lumina şi se aşeză în salon, lângă aparatul de radio şi fonograf, acolo unde probabil că se aşeza Brown, pentru că era fotoliul cel mai uzat.

„A fost asasinat şi cele două femei..."

Lumina era slabă, dar observă că un lampadar era branşat la o priză. Avea un abajur imens din mătase roz şi, când lampa era aprinsă, camera căpăta viață.

„A adus servicii Biroului 2 în timpul războiului..."

Lucrul acesta se ştia. De aceea ziarele locale, pe care le citise în tren, făceau mare tam-tam pe seama acestui caz. Spionajul e un lucru misterios şi plin de prestigiu pentru public.

Titlurile erau de-a dreptul idioate, de genul:

Un caz internațional Alt caz Kotioupoff?...

O dramă a spionajului

Unii jurnalişti recunoşteau mâna poliției secrete Ceka, alții, metodele folosite de Intelligence Service. Maigret se uita în jur cu impresia că lipsea ceva. Şi găsi. Răceala venea dinspre geamul mare, dincolo de care se lăsase întunericul. Găsi o perdea şi o trase

„Aşa! O femeie în această berjeră, probabil cu lucrul de mână..."

Care se afla chiar acolo: un şervețel brodat, aşezat pe o măsuță.

„Cealaltă în colțul ăsta..."

În colțul cu pricina se afla o carte: Pasiunile lui Rudolf Valentino...

„Nu mai lipsesc decât Gina şi mama ei..."

Trebuia să faci un efort de atenție ca să auzi zgomotul uşor al apei lovind molcom stâncile țărmului. Maigret se uită din nou la fotografie, care purta semnătura unui fotograf din Nisa.

„Fără complicații!"

Altfel spus, să descopere cât mai repede adevărul ca să pună capăt divagațiilor jurnaliştilor şi populației. Auzi paşi pe pietrişul din grădină. În hol răsună o sonerie cu un timbru foarte grav, foarte plăcut. Maigret se duse să deschidă şi zări, alături de două siluete feminine, un bărbat cu chipiu.

— Poți pleca... Mă ocup eu de ele... Intrați, doamnelor!

Părea că le primeşte la el acasă. încă nu le vedea trăsăturile, dar simțea un miros puternic de mosc.

— Sper că s-a înțeles..., rosti o voce uşor răguşită.

— Zău că da!... Haideți! Intrați.... Faceți-vă comode!...

Păşiră amândouă în lumină. Mama avea fața plină de riduri, acoperită cu un strat compact de fard. Stătea în mijlocul salonului şi se uita înjur, vrând parcă să se asigure că nu lipsea nimic.

Cealaltă, mai temătoare, se uita la Maigret, îşi aranja cutele rochiei şi schița un zâmbet pe care îl dorea excitant.

— E adevărat că ați fost chemat special de la Paris ?

— Scoateți-vă pardesiele, vă rog. Aşezați-vă ca de obicei...

Ele încă nu înțelegeau foarte bine. Erau tratate ca nişte străine în casa lor. Se temeau de o cursă.

— O să stăm de vorbă toți trei...

— Ştiți ceva ? întrebă tânăra.

Dar mama i se adresă imediat cu o voce tăioasă:

— Gina, fii atentă!

La drept vorbind, lui Maigret îi venea iar greu să-şi ia rolul în serios. Bătrâna, în pofida machiajului, arăta oribil.

Gina în schimb, puțin cam plinuță, purta o rochie de mătase de culoare închisă, care i se mula pe corp, şi se străduia să întruchipeze femeia fatală.

Şi mirosul! Acel adaos de parfum de mosc care invada din nou aerul din încăpere!

Parcă te ducea cu gândul la loja portăresei de la un mic teatru.

Nimic dramatic! Nimic misterios! Mama broda în timp ce-şi supraveghea fiica. Iar fata citea aventurile lui Valentino!

Maigret, care îşi reluase locul în fotoliul lui Brown, se uita la ele cu o privire lipsită de expresie şi se întreba puțin jenat: „Ce naiba a putut să facă dobitocul de Brown timp de zece ani cu femeile astea două?"

Zece ani! Zile lungi cu soare permanent, cu miresme de mimoză, cu legănarea de sub ferestre a imensității albastre; zece ani de seri calme, interminabile, abia deranjate de clipocitul unui val lovind uşor stâncile, şi cele două femei, mama în beijeră, fiica lângă lampa cu abajur de mătase roz...

Şi Maigret pipăia fără să vrea fotografia acelui Brown care avea tupeul să-i semene.

46. VOL 5
CAPITOLUL 2

— Ce făcea seara ?

Maigret, aşezat picior peste picior, se uita plictisit la bătrâna care încerca să facă pe femeia distinsă.

— Ieşeam foarte puțin. De cele mai multe ori, fiica mea citea, în timp ce...

— Vorbiți-mi despre Brown!

Iar ea, ofensată, răspunse repezit:

— Nu făcea nimic!

— Asculta radioul, spuse Gina, oftând şi străduindu-se să ia o poză nonşalantă. Pe cât de mult îmi place muzica bună, pe atât de mult am oroare de...

— Vorbiți-mi despre Brown. Era un om sănătos ?

— Dacă m-ar fi ascultat, începu mama, n-ar fi suferit niciodată de ficat, nici de rinichi... Un bărbat, când ajunge la patruzeci de ani...

Maigret avea expresia unui domn căruia un prostănac vesel îi istoriseşte glume vechi izbucnind în râs tot timpul. Amândouă erau ridicole; bătrâna cu aerul ei înțepat, iar cealaltă cu gesturile ei de odaliscă sănătoasă tun.

— Ați spus că s-a întors cu maşina, seara, că a traversat grădina şi că a căzut pe treptele de la intrare...

— Da, ca si cum ar fi fost mort de beat! I-am strigat pe fereastră că n-are ce căuta acasă în halul ăla...

— Venea deseori beat acasă?

Tot bătrâna:

— Dacă ați şti câtă răbdare a trebuit să avem în cei zece ani cât...

— Venea deseori beat?

— Aproape de fiecare dată când făcea o escapadă...

— Şi făcea des asemenea escapade ?

Maigret nu se putea abține să nu zâmbească mulțumit. Aşadar, Brown nu-şi petrecuse ultimii zece ani doar cu cele două femei!

— Aproape în fiecare lună.

— Şi cât dura ?

— Pleca trei-patru zile, uneori mai mult. Se întorcea murdar, duhnind a alcool...

— Şi îl lăsați totuşi să plece iar ?

Un moment de tăcere. Bătrâna, țeapănă, se uita la comisar cu o privire sfredelitoare.

— Presupun că, împreună, aveați influență asupra lui?

— Trebuia să se ducă după bani!

— Şi nu puteați să-l însoțiți ?

Gina se ridică în picioare, oftă şi, făcând un gest de lehamite, răspunse:

— Cât de penibilă e toată situația asta ! Am să vă spun adevărul, domnule comisar... Nu eram căsătoriți, deşi William m-a tratat întotdeauna ca pe soția lui, dovadă că mama locuia cu noi... Pentru ceilalți, eram doamna Brown... Altfel, n-aş fi acceptat.

— Nici eu ! interveni cealaltă.

— Numai că există totuşi nişte nuanțe. Nu vreau să-l vorbesc de rău pe William. Intr-o singură privință a ținut tot timpul să existe o diferență: problema banilor...

— Era bogat?

— Nu ştiu...

— Şi nu ştiți nici de unde proveneau banii! De aceea îl lăsați să plece, în fiecare lună, ca să aducă bani?

— Recunosc că am încercat să-l urmăresc. Nu era dreptul meu ? Dar îşi lua măsuri de precauție. Pleca numai cu maşina...

Maigret se simțea acum în largul său.

Ba chiar începea să se amuze. Se împăcase cu acest farsor de Brown, care trăia împreună cu două scorpii, dar, timp de zece ani, reuşise să le ascundă sursa veniturilor sale.

— Aducea sume mari acasă?

— Abia cât să trăim o lună de zile... Două mii de franci... De la 15 ale lunii, trebuia să avem grijă cum ne gospodărim...

Aici era punctul nevralgic! Gândul acesta era de ajuns ca să le înfurie la culme.

E clar! De îndată ce fondurile scădeau, probabil că îl urmăreau pe William cu îngrijorare, întrebându-se dacă nu va pleca în curând în escapadă.

Nu prea puteau să-i spună: „Hei! Nu te duci să tragi un chef?"

Foloseau aluzii! Maigret îşi imagina totul cât se poate de bine.

— Apropo, cine ținea banii?

— Mama..., răspunse Gina.

— Ea se ocupa de cumpărături?

— Bineînțeles ! Şi de bucătărie ! Pentru că nu erau destui bani ca să plătim o servitoare!

Aşa că găsiseră o stratagemă. In ultimele zile ale lunii, Brown era servit cu nişte mâncăruri imposibile, ca vai de capul lor. Iar la criticile lui, ele răspundeau: „E tot ce ne putem permite cu banii care au mai rămas!"

Oare se lăsa greu uneori ? Sau era nerăbdător să plece?

— Pe la ce oră pleca ?

— Nu avea o oră anume ! Îl credeai în grădină sau în garaj, ocupându-se de curățarea maşinii, şi, deodată, auzeai motorul...

— Şi ați încercat să-l urmăriți... Cu un taxi?

— I-am cerut unuia să stea timp de trei zile la o sută de metri de aici. Dar l-am pierdut pe William pe străduțele din Antibes... Totuşi, ştiu unde lăsa maşina. într-un garaj din Cannes. O lăsa acolo tot timpul cât dura escapada...

— Aşa încât ar fi putut pleca şi cu trenul la Paris sau în altă parte?

— Poate.

— După cum ar fi putut şi să rămână în zonă.

— Ar fi de mirare să nu-l fi întâlnit nimeni...

— A murit la întoarcerea dintr-o escapadă?

— Da... Fusese plecat şapte zile...

— Şi ați găsit banii la el ?

— Două mii de franci, ca de obicei.

— Vreți să vă spun ce cred eu? interveni bătrâna. Ei bine, William avea probabil o rentă mult mai mare. Poate patru, poate cinci mii... Dar prefera să cheltuiască restul singur. Iar pe noi ne condamna să trăim cu o sumă ridicolă...

Maigret stătea confortabil în fotoliul lui Brown. Pe măsură ce interogatoriul se prelungea, zâmbetul i se accentua din ce în ce mai mult.

— Era un om răutăcios?

— El? Era cel mai bun bărbat de pe lume...

— Stați puțin! Haideți, dacă vreți, să reconstituim o zi obişnuită. Cine se scula primul din pat ?

— William. De cele mai multe ori, dormea pe divanul din hol. Abia se crăpa de ziuă, că îl şi auzeai umblând de colo-colo. I-am spus de o sută de ori...

— Am înțeles! El pregătea cafeaua ?

— Da. Când coboram, pe la zece, găseam cafeaua pe reşou. Dar era rece.

— Şi Brown ?

— Îşi făcea de lucru prin grădină, prin garaj... Sau privea marea... Când venea ora de piață, scotea maşina. Alt lucru de care n-am reuşit să-l conving: să-şi facă toaleta înainte de a ne duce la piață... Pleca întotdeauna nepieptănat, cu bluza de pijama pe sub haină şi papucii de casă în picioare. Mergeam la Antibes. Acolo, aştepta în fața magazinelor...

— Şi la întoarcere se îmbrăca ? ?

— Uneori, da; alteori, nu! I s-a întâmplat să stea şi patru-cinci zile fără să se spele.

— Unde mâncați?

— În bucătărie ! Când n-ai servitori, nu-ți poți permite să murdăreşti toată casa...

— Şi după-amiaza ?

— Păi, îşi făcea siesta! Apoi, pe la cinci, începea iar să-şi tîrşîie papucii prin casă!

— Aveați multe certuri?

— Aproape deloc. Totuşi, când îi spuneai ceva, William avea un fel insultător de a tăcea...

Maigret nu râdea. începea să se simtă amic cu afurisitul de Brown!

— Prin urmare, a fost asasinat... Asta s-ar fi putut întâmpla când a traversat grădina. Dar dacă spuneți că ați găsit sânge în maşină...

— Ce interes am avea să mințim ?

— Evident! Aşadar, a fost ucis în altă parte! Sau, mai curând, rănit. Şi, în loc să se ducă la un doctor sau la comisariat, a venit să eşueze aici... Ați dus corpul neînsuflețit în casă?

— Nu-l puteam lăsa afară !

— Acum, spuneți-mi de ce n-ați anunțat poliția... Sunt convins că aveați un motiv cât se poate de întemeiat...

Bătrâna se ridică în picioare şi răspunse pe un ton categoric:

— Da, domnule! Am să vă spun acest motiv! De altfel, într-o zi tot veți afla adevărul! Brown a fost căsătorit, pe vremuri, în Australia... Pentru că e australian. Nevasta lui încă mai

trăieşte. A refuzat întotdeauna să divorţeze de el, şi ştia de ce. Dacă la ora actuală nu locuim în cea mai frumoasă vilă de pe Coasta de Azur, asta e din cauza ei!...

— Aţi întâlnit-o?

— N-a părăsit niciodată Australia. Dar a făcut în aşa fel încât soţul ei să fie pus sub consiliu judiciar. Trăim cu el de zece ani, îl îngrijim, îl consolăm... Datorită nouă există şi ceva bani puşi deoparte. Ei bine, dacă...

— Dacă doamna Brown ar fi aflat de moartea soţului ei, ar fi cerut să confişte tot ce este aici!

— Exact! Ne-am fi sacrificat degeaba! Şi nu numai asta! Nu sunt complet lipsită de venituri. Soţul meu a fost în armată şi primesc o pensioară. Multe dintre lucrurile de-aici sunt ale mele... Numai că femeia asta are legea de partea ei şi ne-ar fi dat, pur şi simplu, pe uşă afară...

— Aşa că aţi ezitat. Aţi cântărit situaţia timp de trei zile, în prezenţa cadavrului care probabil că zăcea pe divanul din hol...

— Timp de două zile ! A doua zi l-am îngropat...

— Singure ! Apoi aţi adunat ce era mai de preţ prin casă şi... Apropo, unde aveaţi de gând să vă duceţi ?

— Oriunde! La Bruxelles, la Londra...

— Aţi mai condus vreodată o maşină? o întrebă Maigret pe Gina.

— Niciodată ! Dar o mai pornisem în garaj. Eroism, nu glumă! Această plecare era pur şi simplu halucinantă: cadavrul îngropat în grădină, cele trei valize grele şi maşina care cotea tot timpul...

Maigret începea să se sature de atmosferă, de mirosul de mosc şi de lumina rozalie care trecea prin abajur.

— îmi daţi voie să arunc o privire prin casă ?

Femeile îşi recăpătaseră siguranţa, demnitatea. Poate că erau puţin derutate de acest comisar care vedea lucrurile atât de simplu, lăsând impresia că evenimentele i se par cât se poate de naturale.

— Scuzaţi dezordinea, nu-i aşa ?

Cum să nu! De altfel, nici nu se putea numi dezordine. Era ceva sordid. Semăna cu o vizuină unde animalele trăiesc în mirosul lor, înconjurate de resturile prăzilor şi de dejecții, dar semăna şi cu interioarele burgheze, de un orgoliu afectat.

Într-un cuier din hol se afla un pardesiu vechi de-al lui William Brown. Maigret scotoci prin buzunare, găsi o pereche de mănuşi uzate, o cheie şi o cutie de pastile parfumate.

— Folosea pastile parfumate?

— După ce bea, ca să nu-l mirosim! Pentru că-i interziceam să bea whisky. Sticla era permanent ascunsă...

Deasupra cuierului se putea vedea un cap de cerb cu coarne. Şi, ceva mai departe, un gheridon din trestie cu o tavă din argint pentru cărțile de vizită!

— Era îmbrăcat cu pardesiul ăsta ?

— Nu! Cu cel de gabardină...

Obloanele de la sufragerie erau închise. încăperea era folosită doar ca remiză şi probabil că Brown se îndeletnicise cu pescuitul, pentru că pe jos erau vârşe pentru homari.

Urma bucătăria, unde soba nu fusese niciodată aprinsă. Funcționa doar reşoul cu alcool. Lingă el se aflau cincizeci-şaizeci de sticle goale, care conținuseră apă minerală.

— Apa de-aici e prea calcaroasă şi...

Treptele scării erau acoperite cu un covor uzat, fixat cu bare din cupru. Era de ajuns să te iei după mirosul de mosc ca să ajungi în camera Ginei.

Nu exista baie, nici cabinet de toaletă. Rochii aruncate în dezordine pe patul nefăcut. Acolo fuseseră triate hainele ca să fie luate doar cele mai bune.

Maigret preferă să nu intre în camera bătrânei.

— Am plecat în mare grabă... Mi-e ruşine să vă arăt casa într-un asemenea hal...

— Voi mai veni să stăm de vorbă.

— Suntem libere ?

— Nu vă mai întoarceți la închisoare. Cel puțin deocamdată... Dar, dacă vreți să părăsiți Antibes...

— Niciodată!

Femeile îl conduseră până la uşă. Bătrâna îşi aminti de bunele maniere.

— O țigară de foi, domnule comisar ?

Gina merse şi mai departe. Oare nu trebuia să-şi asigure simpatia unui om atât de influent?

— Puteți să luați toată cutia. William nu mai e aici ca să le fumeze...

Nu-ți venea să crezi! Afară, Maigret se simțea de parcă ar fi fost beat. Îi venea să râdă şi, în acelaşi timp, să strângă din dinți! După ce ieşi pe poartă, întorcând capul, avu o imagine cu totul diferită a vilei, albă toată, într-o mare de verdeață.

Luna ajunsese exact la colțul acoperişului. In dreapta, marea scânteia, iar mimozele fremătau uşor...

Îşi ducea pardesiul sub braț. Se întoarse la hotel fără să se gândească la ceva anume, stăpânit de impresii vagi, când penibile, când comice.

„Afurisitul de William!"

Se făcuse târziu. Nu mai era nimeni în sala de mese, în afara unei chelnerițe care aştepta citind ziarul. Abia atunci observă că plecase de la vilă nu cu pardesiul lui, ci cu cel jegos şi plin de pete de ulei al lui Brown.

În buzunarul din stânga se afla o cheie franceză ; în cel din dreapta, o mână de mărunțiş şi câteva piese mici, pătrate, din cupru, marcate cu câte o cifră.

Jetoane pentru jocurile mecanice care se găseau pe tejgheaua micilor baruri. Erau vreo zece.

— Alo! Aici inspectorul Boutigues... Vreți să vin să vă iau de la hotel?

Era nouă dimineața. De la şase, Maigret deschisese fereastra şi dormise cu întreruperi, voluptuos, conştient că Mediterana se întindea înaintea lui.

— Pentru ce?

— Nu vreți să vedeți cadavrul?

— Da... Nu... Poate după-amiază. Sunați-mă la ora prânzului...

Trebuia mai întâi să se trezească de-a binelea. în acea atmosferă matinală, poveştile din ajun nu i se mai păreau atât de reale. Şi îşi amintea de cele două femei ca de un coşmar confuz.

Ele încă nu se treziseră! Şi, dacă Brown ar mai fi trăit, acum ar fi trebăluit prin grădină sau în garaj. Singur. Nespălat. Iar cafeaua rece ar fi aşteptat pe reşoul stins.

În timp ce se bărbierea, zări jetoanele pe cămin. Trebui să facă un efort ca să-şi amintească rolul lor în această poveste.

„Brown a plecat în escapada lui şi a fost ucis fie înainte de a urca în automobil, fie în automobil, fie traversând grădina, fie în casă..." Termină cu obrazul stâng şi bombăni: „E sigur că Brown nu se ducea în micile cafenele din Antibes... Mi s-ar fi spus." Şi, pe de altă parte, nu descoperise Gina că-şi ținea maşina la Cannes?

După un sfert de oră, telefona poliției din Cannes.

— Sunt comisarul Maigret de la Poliția Judiciară... Ați putea să-mi dați lista barurilor care au jocuri mecanice ?

— Nu mai există aşa ceva! Au fost desființate acum două luni, din ordinul prefectului. Nu veți mai găsi nici unul pe Coasta de Azur...

O întrebă pe proprietara hotelului de unde putea lua un taxi.

— Unde vreți să mergeți ?

— La Cannes!

— Atunci, nu aveți nevoie de taxi. Autobuzele pleacă la fiecare trei minute din Piața Mace.

Adevărat. Piața Mace era si mai veselă decât cu o zi în urmă, scăldată în lumina soarelui matinal. Brown trecea probabil pe acolo când le ducea pe cele două femei la piață.

Maigret luă autobuzul. După o jumătate de oră se afla la Cannes şi găsea garajul. Se afla lângă Croisette. Albul era culoarea dominantă. Imense hoteluri albe. Magazine albe. Pantaloni albi şi rochii albe. Pânze albe pe mare.

Ai fi crezut că viața era doar o feerie de music-hall, o feerie în alb şi albastru!

— Aici îşi lăsa maşina domnul Brown?

— Gata!

— Ce gata?

— Gata, o să am necazuri! Am bănuit când am aflat că a fost asasinat... Da, aici o lăsa! N-am nimic de ascuns. Aducea maşina seara şi venea s-o ia după opt sau zece zile...

— Beat mort?

— Păi, aşa cum l-am văzut întotdeauna!

— Şi nu ştiți unde se ducea pe urmă ?

— Când ? După ce lăsa maşina ? Habar n-am!

— Vă cerea s-o spălați, să-i faceți revizia?

— Nimic! De un an de zile nu mai schimbase uleiul.

— Ce credeți despre el ?

Omul dădu din umeri.

— Absolut nimic!

— Era un tip original ?

— Sunt atât de mulți pe Coastă, că te obişnuieşti ! Nici măcar nu-ți mai atrag atenția... Să vedeți! Chiar ieri, o tânără americancă a venit să-mi ceară să-i montez pe maşină o caroserie în formă de lebădă! Păi, dacă plăteşte!...

Mai rămâneau jocurile mecanice! Maigret intră într-un bar, lângă port, unde erau doar mateloți de pe iahturi.

— Nu aveți jocuri mecanice ?

— Au fost interzise acum o lună. Dar vom primi un model nou, care va rezista vreo două-trei luni până să fie interzis.

— Chiar nu mai sunt nicăieri ?

Patronul nu spuse nici da, nici nu.

— Ce beți?

Maigret comandă un vermut. Se uită la iahturile aliniate în port, apoi la mateloții care purtau numele vasului lor înscris pe tricou.

— Îl cunoaşteți pe Brown ?

— Care Brown? Ala care a fost omorât? Nu venea aici...

— Unde se ducea?

Patronul făcu un gest vag şi se grăbi să servească alt client. Se făcuse cald. Deşi era abia martie, pielea devenea jilavă şi

mirosea a vară.

Omul se apropie din nou cu o sticlă în mână şi spuse:

— Am auzit de el, dar nu mai ştiu de la cine !

— Asta e! Eu căutam nişte jocuri mecanice...

Brown era îmbrăcat cu impermeabilul când pleca în escapadă. Or, la întoarcere, mai mult decât probabil cele două femei îl căutau prin buzunare.

Prin urmare, jetoanele proveneau din ultima escapadă... Totul era însă vag, lipsit de consistență. Iar soarele îl îndemna pe Maigret să se aşeze la o terasă, ca şi ceilalți, şi să privească ambarcațiunile care abia dacă se legănau pe suprafața netedă a apei.

Tramvaie în culori vesele... Maşini frumoase... Maigret descoperi artera comercială a oraşului, paralelă cu Croisette...

— Numai că, mormăi el, chiar dacă Brown îşi făcea escapadele la Cannes, nu venea aici...

Mergea fără grabă. Se oprea din când în când şi intra într-un bar, bea un vermut şi deschidea discuția despre jocurile mecanice.

— E o chestie periodică! Ni le „curăță" la fiecare trei luni. Apoi instalăm altele şi timp de trei luni stăm liniştiți...

— Îl cunoaşteți cumva pe Brown ?

— Brown care a fost asasinat?

Era monoton. Trecuse de amiază. Razele soarelui cădeau perpendicular pe străzi. Comisarului îi venea să se adreseze unui agent de poliție, ca un turist pus pe petreceri, şi să-l întrebe: „In ce cartier te poți distra cel mai bine?"

Dacă doamna Maigret ar fi fost acolo, ar fi găsit că îi cam luceau ochii, din cauza paharelor de vermut băute.

Coti o dată, apoi încă o dată şi, brusc, nu mai era la Cannes, cu marile sale imobile albe în bătaia soarelui, ci într-o lume nouă, cu străduțe late de un metru, cu rufe întinse pe sârme, de la o casă la alta.

În dreapta, o firmă: La adevărații marinari.

În stânga, altă firmă: Liberty Bar.

Maigret intră la Adevărații marinari şi comandă un vermut, în picioare, la bar.

— Ca să vezi! Credeam că aveți jocuri mecanice !

— Aveam!

Îşi simțea capul greu şi picioarele moleşite de atâta mers prin oraş.

— Totuşi, unii încă mai au!

— Da, unii! mormăi chelnerul, ştergând tejgheaua cu cârpa. întotdeauna sunt şi unii care încalcă legile. Numai că asta nu ne priveşte! Nu-i aşa?...

Privi de partea cealaltă a străzii şi răspunse la o altă întrebare a lui Maigret:

— Doi franci şi douăzeci şi cinci. N-am să vă dau restul...

Apoi, comisarul intră la Liberty Bar.

47. VOL 5
CAPITOLUL 3

Încăperea, pustie, nu era mai mare de doi metri lățime pe trei lungime. Şi trebuia să cobori şi două trepte, pentru că era mai jos de nivelul străzii.

Un bar îngust. O etajeră cu vreo douăsprezece pahare. Jocul mecanic. Şi, în sfârşit, două mese.

În fund se vedea o uşă cu geam, cu perdele de tul. În spatele perdelei, ghiceai nişte capete care se mişcau. Dar nimeni nu se ridică să-l întâmpine pe client. Doar o voce de femeie strigă:

— Ce aşteptați ?

Şi Maigret intră. Trebuia să mai cobori o treaptă, iar fereastra, la nivelul solului curții, semăna cu o răsuflătoare de pivniță. În lumina vagă, comisarul văzu trei persoane la o masă.

Femeia care strigase continua să mănânce, uitându-se la comisar aşa cum ei însuşi avea obiceiul să privească oamenii: calm, fără să piardă nici un detaliu.

Cu coatele pe masă, femeia oftă şi, în sfârşit, îi arătă cu bărbia un taburet:

— Mult v-a mai trebuit!

Lângă ea stătea un bărbat pe care Maigret îl vedea doar din spate, un bărbat într-o uniformă de marinar foarte curată. Părul blond îi era tuns scurt la ceafă. Purta manşete.

— Mănâncă liniştit, îi spuse femeia. Nu-i nimic... În sfârşit, la celălalt capăt al mesei stătea o a treia persoană, o tânără cu tenul mat, care îl privea pe comisar cu neîncredere cu ochii ei mari. Era în capot. I se vedea tot sânul stâng, dar nimeni nu dădea atenție acestui lucru.

— Stați jos! Ne dați voie să ne continuăm masa? Să fi avut patruzeci şi cinci de ani ? Cincizeci ?

Sau mai mult? Greu de spus. Era grasă, zâmbitoare, sigură de ea. Intuiai că nimic nu o speria, că văzuse, auzise si simțise de toate la viața ei. O singură privire îi fusese de ajuns să ghicească pentru ce venise Maigret. Şi nici măcar nu se ridicase de pe scaun. Tăia felii groase dintr-o friptură de pulpă de berbec, care îi reținu un moment atenția lui Maigret, pentru că rareori văzuse una atât de unsuroasă.

— Deci aşa, sunteți din Nisa, din Antibes ? Nu v-am văzut niciodată...

— Poliția Judiciară, din Paris.

— Aha!

Şi acest „Aha" însemna că înțelegea diferența şi evalua corect rangul vizitatorului.

— Înseamnă deci că e adevărat ?

— Ce?

— Că William era un fel de personaj important... Maigret îl vedea acum pe matelot din profil.

Nu era unul obişnuit. Purta o uniformă din pânză fină. Avea galoane aurii şi pe şapcă un ecuson cu emblema unui club.

Părea că nu se simte în largul lui acolo. Mânca uitându-se doar în farfurie.

— Cine e ?

— I se spune Yan. Nici măcar nu-i ştiu numele... E steward la bordul vasului Ardena, un iaht suedez care vine în fiecare an să petreacă iarna la Cannes. Yan e majordom. Nu-i aşa, Yan?... Domnul e de la poliție. Ți-am povestit despre William...

Celălalt încuviința cu o mişcare a capului, fără să pară că înțelege prea bine.

— Răspunde că da, dar nu ştie exact ce i-am spus! zise femeia, fără să-i pese de marinar. Nu se împacă deloc cu franceza... E un tip cumsecade. Are soție şi copii în țara lui. Arată fotografia, Yan!... Da, fotografia!... Şi bărbatul scoase o fotografie din bluzon. Înfățişa o femeie tânără aşezată în fața unei uşi şi, înaintea ei, doi bebeluşi în iarbă.

— Gemeni! explică patroana. Yan vine din când în când să mănânce aici, pentru că se simte ca în familie. El a adus pulpa şi piersicile...

Maigret se uită la fata care tot nu se gândea să-şi acopere sânul.

— Şi... ea...

— E Sylvie, fina lui William.

— Fina?

— O, nu la biserică! N-a asistat la botezul ei. Măcar ai fost botezată, Sylvie?

— Bineînțeles!

Se uita şi acum la Maigret cu neîncredere, mâncând fără tragere de inimă.

— William ținea la ea. Îi povestea necazurile ei... El o consola... Maigret stătea pe un taburet, cu coatele pe genunchi şi bărbia în mâini. Grăsana pregătea o salată frecată cu usturoi, care părea o adevărată capodoperă.

— Ați mâncat de prânz?

Minți.

— Da... am...

— Să-mi spuneți dacă nu. Nu trebuie să vă jenați. Nu-i aşa, Yan?... Uitați-vă la el! Spune „da" şi n-a înțeles nimic. Ce-mi plac mie băieții ăştia din Nord!...

Gustă din salată şi adăugă puțin ulei de măsline cu aromă de fructe. Masa nu era acoperită cu nimic şi nu părea foarte curată. O scară pornea din bucătărie şi probabil că ducea la un mezanin, într-un colț se afla o maşină de cusut.

Curtea era scăldată de soare, astfel că răsuflătoarea apărea ca un dreptunghi orbitor şi, prin contrast, aveai impresia că stai într-o semiobscuritate rece.

— Puteți să-mi puneți întrebări. Sylvie ştie. Iar Yan...

— Aveți de mult timp acest bar?

— Să fie vreo cincisprezece ani... Eram măritată cu un englez, un fost acrobat, aşa că aveam clienți tot felul de marinari englezi şi artişti de music-hall. Bărbatul meu s-a înecat acum nouă ani la regate... Concura pentru o baroană. Are trei ambarcațiuni şi probabil o cunoaşteți...

— Şi de atunci ?

— Nimic! Am grijă de local.

— Aveți mulți clienți?

— Nu țin mult la asta. Sunt mai curând prieteni, ca Yan, ca William... Ştiu să sunt singură şi-mi place compania. Vin să bea o sticlă sau aduc porci-de-mare, un pui, iar eu gătesc...

Umplu paharele şi constată că Maigret nu avea.

— Sylvie, ar trebui să aduci un pahar pentru domnul comisar.

Fata se ridică fără nici un cuvânt şi se îndreptă spre bar. Nu avea pe ea decât capotul, iar în picioarele goale, sandale. Trecu pe lângă Maigret şi îl atinse uşor fără să se scuze. Cât rămase la bar, cealaltă profită ca să şoptească repede:

— Nu trebuie s-o luați în seamă. Îl adora pe Will. A fost o lovitură grea...

— Doarme aici?

— Din când în când...

— Cu ce se ocupă ?

Femeia îl privi atunci pe Maigret cu un aer de reproş. Părea că spune: „Păi, tocmai dumneata, comisar de la Poliția Judiciară, îmi pui întrebarea asta?"

Adăugă imediat:

— Oh, e o fată liniştită! Nu e deloc o dezmățată...

— William ştia?

Din nou aceeaşi privire. Să se fi înşelat oare în privința lui Maigret? Chiar nu înțelegea nimic? Chiar va trebui să-i spună ce şi cum?

Yan terminase de mâncat. Aştepta să poată spune ceva, dar ea ghici.

— Da. Poți să pleci, Yan. Vii diseară ?

— Dacă patronii se duc la cazinou...

Matelotul se ridică şi avu o ezitare în îndeplinirea gesturilor obişnuite. Dar, văzând că femeia îi întindea fruntea, o sărută în grabă, roşind, din cauza lui Maigret. O întâlni pe Sylvie care se întorcea cu un pahar.

— Pleci?

— Da...

O sărută şi pe ea la fel, schițând un salut ciudat către Maigret, se împiedică de treaptă şi, pur şi simplu, plonjă în stradă, potrivindu-şi şapca în acelaşi timp.

— Un băiat căruia nu-i place s-o facă lată, ca majoritatea mateloților de pe iahturi. Preferă să vină aici...

Terminase si ea de mâncat. Acum se relaxa, cu coatele sprijinite de masă.

— Ne serveşti cafeaua, Sylvie ?

Abia dacă auzeai zgomotul străzii. Fără acel dreptunghi de soare, n-ai fi putut spune nici dacă era zi sau noapte.

Un ceas deşteptător marca scurgerea timpului, aşezat chiar la mijlocul căminului.

— De fapt, ce vreți să ştiți ? Noroc! E whisky din care bea William...

— Cum vi se spune ?

— Jaja. Ca să mă tachineze, îmi spun grăsana Jaja...

Şi îşi privi pieptul enorm care se sprijinea pe masă.

— Îl cunoşteaţi de mult pe William ?

Sylvie se aşezase la locul ei şi, cu bărbia sprijinită în mâini, nu-şi lua ochii de la Maigret. O mânecă de la capot îi atârna în farfurie.

— Aş zice că aproape dintotdeauna. Dar nu-i ştiu numele decât de săptămâna trecută... Trebuie să vă spun că, pe vremea când trăia bărbatul meu, Liberty Bar era celebru. Nu lipseau niciodată artiştii. Şi asta atrăgea clientela bogată care venea ca să-i vadă. Mai ales proprietarii de iahturi, care aproape toţi sunt petrecăreţi şi extravaganţi... îmi amintesc că l-am văzut de câteva ori pe William, în perioada aceea, cu şapcă albă, însoţit de prieteni şi de femei frumoase... Veneau grupuri întregi să bea şampanie până dimineaţa şi să dea de băut la toată lumea... Apoi mi-a murit bărbatul. Am ţinut închis o lună. Nu era în timpul sezonului... Iarna următoare am fost nevoită să stau trei săptămâni în spital din cauza unei peritonite. Cineva a profitat ca să deschidă alt local chiar în port. De atunci, nu mai e înghesuială... Nici măcar nu mă străduiesc să am clienţi... într-o zi, l-am văzut revenind pe William şi abia atunci am făcut cu adevărat cunoştinţă. Ne-am îmbătat. Am spus poveşti de altădată. A dormit pe divan, pentru că nu se mai ţinea pe picioare...

— Mai purta şapca lui de yachtman?

— Nu! Nu mai era deloc acelaşi. Era trist la beţie... A căpătat obiceiul să mă viziteze din când în când.

— Îi ştiaţi adresa ?

— Nu. Nu eram eu aia care să-i pun întrebări. Şi nu vorbea niciodată de afacerile lui...

— Stătea mult aici ?

— Trei-patru zile... Aducea de mâncare. Sau îmi dădea bani să fac piaţa. Spunea că nicăieri nu mânca aşa de bine ca aici...

Iar Maigret privea carnea roz a fripturii şi restul de salată parfumată. Chiar era apetisant.

— Sylvie era cu dumneata?

— Ce credeţi! Abia are douăzeci şi unu de ani...

— Cum ați cunoscut-o?

Şi, văzând că Sylvie făcea pe bosumflata, Jaja îi spuse:

— Lasă, că domnul comisar ştie despre ce-i vorba ! într-o seară, când William era aici... Eram doar noi doi în bar. Sylvie a venit cu nişte bărbați, întâlniți nu ştiu unde, nişte comis-voiajori sau cam aşa ceva. Erau deja abțiguiți. Au comandat de băut... Ea se vedea de la o poştă că e nouă.

Voia să-i ia de-aici înainte să se îmbete. Nu ştia cum să facă. Şi ceea ce trebuia să se întâmple s-a întâmplat. La sfârşit, erau atât de beți, încât nu s-au mai ocupat de ea şi au lăsat-o aici... Plângea... A mărturisit că venise de la Paris pe perioada sezonului şi că nu avea nici măcar cu ce să-şi plătească hotelul. A dormit cu mine... Apoi a căpătat obiceiul să vină pe-aici...

— În fond, mormăi Maigret, toți cei care intră aici capătă acest obicei...

Bătrâna radia.

— Ce vreți ? E o casă primitoare ! Nu ne omorâm cu firea. Luăm viața aşa cum e...

Era sinceră. îşi coborî lent privirea spre pieptul fetei şi oftă.

— Păcat că nu e mai zdravănă. încă i se văd coastele. William voia să-i plătească o lună de sanatoriu, dar ea n-a vrut...

— Îmi cer scuze. Ea şi William...

De data aceasta Sylvie răspunse ea însăşi, furioasă :

— Niciodată! Nu-i adevărat...

Iar grăsana Jaja explică, în timp ce-şi sorbea cafeaua:

— Nu era el omul care să facă asta. Mai ales cu ea. Nu zic că, din când în când...

— Cu cine ?

— Femei... Femei pe care le lua de ici, de colo... Dar se întâmpla rar. Nu era mort după asta...

— La ce oră a plecat de aici vineri?

— Imediat după masa de prânz. Să fi fost ora două, ca acum...

— N-a spus unde se ducea ?

— Nu vorbea niciodată despre asta.

— Sylvie era aici ?

— Plecase cu cinci minute înaintea lui.

— Unde te-ai dus ? o întrebă Maigret.

— Ce întrebare ! răspunse ea, disprețuitoare.

— Spre port? Acolo e...?

— Acolo şi în alte părți!

— Nu mai era nimeni în bar?

— Nimeni. Era foarte cald. Am dormit o oră pe un scaun.

Or, era trecut de cinci când William Brown sosise la Antibes cu maşina !

— Frecventa şi alte baruri ca acesta ?

— Nici unul! De altfel, celelalte nu sunt ca ăsta!

Evident! Chiar şi Maigret, care se afla acolo doar de un ceas, avea impresia că îl cunoştea dintotdeauna. Poate pentru că nu avea nimic personal. Sau datorită acelei atmosfere de viață leneşă, destinsă. Nu aveai nici măcar curajul să te ridici de pe scaun, să pleci. Timpul se scurgea alene. Acele ceasornicului se mişcau pe cadranul alburiu. Iar soarele pălea dincolo de răsuflătoarea dreptunghiulară.

— Am citit ziarele. Nu ştiam nici măcar numele de familie al lui William. Dar l-am recunoscut în fotografie. Şi eu, şi Sylvie am plâns... Ce putea să facă el cu cele două femei? In situația noastră, nu trebuie să ne amestecăm în treburile astea, nu?... Mă aşteptam tot timpul să apară poliția. Când ați ieşit din barul de vizavi, am avut o bănuială...

Vorbea domol, umplea paharele şi bea alcoolul cu înghițituri mici.

— Cel care a făcut asta e un mare ticălos, pentru că oameni ca William nu sunt mulți pe lumea asta... Şi mă pricep la oameni!

— Nu v-a vorbit niciodată de trecutul lui?

Ea oftă. Maigret chiar nu înțelegea că acolo era locul unde nu se vorbea niciodată de trecut ?

— Tot ce pot să vă spun e că era un gentleman! Un om care a fost cândva bogat, care poate că încă mai era... Nu ştiu. A

avut un iaht şi o mulțime de servitori.

— Era trist?

Ea oftă din nou.

— Nu puteți înțelege? L-ați văzut pe Yan... Era trist? Dar încă nu-i acelaşi lucru... Eu sunt tristă? Totuşi, bem, spunem tot felul de lucruri fără şir şi ne vine să plângem...

Sylvie o privea cu reproş. Este adevărat că ea băuse doar cafea, în timp ce grăsana Jaja era la al treilea păhărel.

— Îmi pare tare bine c-ați venit, pentru că în felul ăsta m-am liniştit. N-am nimic de ascuns, nimic să-mi reproşez... Dar se ştie foarte bine că atunci când ai de-a face cu poliția... Să vă dau un exemplu? Dacă ar fi venit poliția din Cannes, sunt convinsă că mi-ar fi închis barul...

— William cheltuia mulți bani?

Chiar nu reuşea deloc să-l facă să înțeleagă situația ?

— Cheltuia fără să cheltuiască. Dădea pentru mâncare şi băutură... Uneori plătea factura la gaze şi la curent sau îi dădea ei o sută de franci ca să-şi cumpere ciorapi.

Lui Maigret îi era foame. Iar friptura aceea savuroasă se afla la doar câțiva centimetri de nasul lui. În farfurie mai erau două bucăți tăiate. Luă una cu degetele şi o mâncă, în timp ce vorbea, ca şi cum ar fi fost şi el un obişnuit al casei.

— Sylvie aduce clienți aici ?

— Niciodată! Atunci ne-ar pune să închidem imediat. Sunt destule hoteluri pentru asta la Cannes!

Şi adăugă, privindu-l în ochi pe Maigret:

— Chiar credeți că femeile lui l-au...

În acelaşi moment, Jaja întoarse capul. Sylvie se ridică puțin ca să vadă prin perdeaua de tul de la uşa cu geam. Se deschisese uşa de afară. Cineva traversă barul, deschise uşa şi se opri mirat când zări o față nouă. Sylvie se ridicase. Jaja, poate puțin cam îmbujorată, i se adresă bărbatului:

— Intră! E comisarul care se ocupă de William.

Apoi lui Maigret:

— Un prieten. Joseph... E chelner la cazinou.

Se vedea după plastronul alb, după nodul de la cravata neagră pe care Joseph o purta la un costum gri şi după pantofii lustruiți.

— Vin mai târziu..., spuse el.

— Ba nu! Intră...

Nu era prea hotărât.

— Eram doar aşa, în trecere. Am o informație pentru a doua şi...

— Jucați la curse? întrebă Maigret, întorcându-se pe jumătate spre chelner.

— Din când în când... Am clienți care îmi dau informații... Acum trebuie să fug...

Şi bătu în retragere. Comisarul avu impresia că îi făcuse un semn discret fetei. Sylvie se aşezase la loc pe scaun. Jaja oftă şi zise:

— Iar o să piardă. Nu-i băiat rău...

— Trebuie să mă îmbrac! spuse Sylvie, ridicându-se cu capotul aproape desfăcut, lăsând să se vadă cea mai mare parte a corpului, fără provocare, ca şi cum ar fi fost lucrul cel mai natural din lume.

Urcă scara până la mezanin, unde o auziră cum umbla de colo-colo. Maigret avu impresia că grăsana Jaja trăgea cu urechea.

— Uneori joacă şi dânsa la curse. Ea a pierdut cel mai mult cu moartea lui William...

Maigret se ridică brusc, intră în bar şi deschise uşa care dădea în stradă. Dar era prea târziu. Joseph se îndepărta cu paşi mari, fără să privească în urmă, în timp ce o fereastră se închidea la mezanin.

— Ce v-a venit?

— Nimic... o idee...

— Încă un păhărel ? Ştiți, dacă friptura vă place...

Sylvie cobora, deja transformată, aproape de nerecunoscut, într-un taior bleumarin, care îi conferea un aer de fată cuminte. O cămaşă de mătase albă chiar făcea atrăgători sânii mici şi tremurători pe care Maigret îi văzuse totuşi atâta

timp. Fusta se mula pe abdomenul suplu şi pe fundul uşor provocator. Ciorapii de mătase erau bine întinşi pe gambe.

— Pe diseară!

O sărută şi ea pe Jaja pe frunte, apoi se întoarse spre Maigret, ezitând. Voia să plece fără să-i spună la revedere sau să-i trântească o vorbă urâtă ?

În orice caz, îşi preciza atitudinea de inamică. Nu încerca să-l inducă în eroare.

— Bună ziua. Presupun că nu mai aveți nevoie de mine?

Era foarte țeapănă. Aşteptă o clipă şi apoi se îndepărtă cu un mers hotărât.

Jaja râse, umplând paharele.

— N-o luați în seamă... Puştoaicele astea încă nu sunt coapte la minte! Vreți să vă dau o farfurie, să gustați din salată?

în față, barul pustiu, cu o singură vitrină care dădea spre străduță; sus, deasupra scării în spirală, mezaninul, probabil în dezordine; răsuflătoarea şi curtea de unde soarele se retrăgea puțin câte puțin...

Un univers ciudat, în centrul căruia stătea Maigret în fața unui rest de salată aromată, în compania unei femei grase ce părea că se sprijină pe sânii mari şi ofta:

— Când aveam vârsta ei, eu mă lăsam dusă de nas cu totul altfel!

Nu era nevoie să precizeze. Şi-o imagina foarte bine, undeva prin preajma Porții Saint-Denis sau a foburgului Montmartre, într-o rochie țipătoare de mătase, supravegheată, prin ferestrele unui bar, de un prieten intransigent.

— Astăzi...

Se luptase prea mult cu sticla. Ochii i se umeziră privindu-l pe Maigret. Gura ei de copil făcu o strâmbătură care prevestea lacrimile.

— Mă faceți să mă gândesc la William. Era locul lui... Şi el îşi punea pipa lângă farfurie când mânca. Avea umerii la fel... Ştiți că semănați cu dânsul ?

Îşi şterse doar ochii, fără să plângă.

48. VOL 5
CAPITOLUL 4

Era ceasul acela roz, ambiguu, când fierbinţeala soarelui aflat la asfinţit se risipeşte în răcoarea înserării. Maigret ieşi din Liberty Bar aşa cum ai ieşi dintr-un local dubios, cu mâinile în buzunare şi pălăria lăsată pe ochi. Totuşi, după vreo zece paşi, simţi nevoia să întoarcă puţin capul, vrând parcă să se convingă de realitatea acelei atmosfere pe care o părăsea.

Barul era într-adevăr acolo, înghesuit între două case, cu faţada îngustă, vopsită într-un maroniu urât, şi cu firma cu litere galbene.

În spatele geamului se afla un ghiveci cu flori şi, lângă el, o pisică adormită. Jaja probabil că moţăia şi ea, în încăperea din spatele localului, singură, alături de ceasul deşteptător care marca minutele... La capătul străduţei, reveneai la viaţa normală: magazine, oameni îmbrăcaţi ca toată lumea, maşini, tramvaie, un agent de poliţie...

Apoi, în dreapta, Croisette[5] care, la acea oră, semăna într-adevăr cu acuarelele-reclamă vândute în magazinele de lux de comitetul pentru dezvoltarea turismului din Cannes.

Era o atmosferă călduţă şi tihnită. Oamenii mergeau fără să se grăbească. Maşinile alunecau fără zgomot, de parcă n-ar fi avut motor. Iar portul era plin de iahturi cu pânze albe...

Maigret se simţea obosit, năucit, şi totuşi nu dorea să se întoarcă la Antibes. Se plimba de colo-colo fără o ţintă anume, oprindu-se fără să ştie de ce, pornind mai departe

fără să-i pese în ce direcție, ca şi cum partea conştientă a ființei sale ar fi rămas în văgăuna lui Jaja, lângă masa nestrânsă unde, la amiază, un steward suedez impecabil luase prânzul în fața unei Sylvie cu sânii goi.

Timp de zece ani, William Brown trăise acolo câteva zile pe lună, într-o trândăvie afectuoasă, lângă Jaja care, după câteva pahare de băutură, se smiorcăia puțin şi adormea pe scaun.

„Gențiana, fir-ar să fie!"

Maigret era încântat că găsise ceea ce căuta de un sfert de oră fără ca măcar să-şi dea seama. De când ieşise de la Liberty Bar, se încăpățâna să-l definească, să-i înlăture pojghița superficială de pitoresc, ca să-i păstreze doar esența. Şi o găsise ! îşi amintise de vorba unui prieten căruia îi oferea un aperitiv:

— Ce bei?

— Un lichior de gențiană !

— Ce modă mai e şi asta ?

— Nu-i o modă. E ultima soluție a bețivului, bătrâne! Ai mai băut. E amar. Abia dacă e alcoolizat. Ei bine, după ce te-ai îmbibat timp de treizeci de ani cu tot felul de alcooluri, e singurul viciu care îți mai rămâne, numai amărăciunea asta îți mai sensibilizează papilele...

Exact asta era! Un loc lipsit de viciu, de răutate ! Un bar unde intrai imediat în bucătărie si te bucurai de familiaritatea grăsanei Jaja!

Şi beai în timp ce ea gătea! Te duceai chiar tu să cumperi carnea de la măcelarul din colț! Sylvie cobora, somnoroasă, pe jumătate goală, şi o sărutai pe frunte, fără măcar să arunci o privire la bieții ei sâni.

Nu era prea curat, nici prea multă lumină. Nu se vorbea mult. Conversația, lipsită de convingere, lâncezea, ca şi oamenii. Lumea exterioară, agitația dispăreau. Doar un dreptunghi de soare... Mâncai, beai... Moțăiai şi beai din nou, în timp ce Sylvie se îmbrăca, îşi trăgea ciorapii pe coapse şi pleca la treabă...

„Ne vedem mai târziu, nasule!"

Nu era exact povestea genţianei amicului? Şi Liberty Bar nu era ultimul refugiu, după ce ai văzut totul şi ai încercat toate viciile? Femei lipsite de frumuseţe, de cochetărie, fără dorinţă, pe care nu le doreai şi le sărutai doar pe frunte, dându-le o sută de franci să-şi cumpere ciorapi, întrebându-le la întoarcere:

„A mers bine treaba?"

Maigret simţea un fel de apăsare. Voia să se gândească la altceva. Se oprise în faţa portului, unde un abur uşor începea să se întindă la câţiva centimetri de suprafaţa apei. Trecuse de micile iahturi, de velierele de cursă. La zece metri de el, un matelot cobora pavilionul roşu cu semilună al unei ambarcaţiuni enorme, vopsită în alb, care probabil că aparţinea vreunui paşă. Ceva mai aproape, citi literele aurii din partea din spate a unui iaht de vreo patruzeci de metri: Ardena.

Nu apucă să se gândească bine la figura suedezului de la Jaja că, ridicând capul, îl şi zări pe punte, cu mănuşi albe, aşezând o tavă cu ceai pe o masă din palmier. Proprietarul se sprijinea cu coatele de bastingaj, în compania a două femei tinere. Râdea,

Îşi arăta dinţii frumoşi. O pasarelă lungă de trei metri îi despărţea de Maigret, iar acesta, dând din umeri, puse piciorul pe ea şi puţin lipsi să nu izbucnească în râs când îl văzu pe steward pălind la faţă.

Există astfel de momente când acţionezi nu atât pentru utilitatea propriu-zisă a demersului, cât pentru a face ceva sau ca să nu te mai gândeşti la nimic.

—Mă scuzaţi, domnule...

Proprietarul devenise serios. Aştepta, întors spre Maigret, la fel ca şi cele două femei.

— O informaţie, vă rog. Cunoaşteţi un anume Brown ?

— Are o ambarcaţiune?

— A avut una... William Brown...

Maigret aproape că nu auzi răspunsul.

Îşi privea interlocutorul, care avea probabil patruzeci şi cinci de ani şi era cu adevărat un tip rasat, între cele două femei pe jumătate goale sub rochiile lor.

Îşi zicea: „Brown a fost ca el! Şi lui îi plăcea compania femeilor frumoase, bine îmbrăcate, care au grijă ca fiecare detaliu al toaletei lor să stârnească dorința! Şi le ducea, ca să le distreze, în mici localuri, oferind şampanie la toată lumea..."

Bărbatul îi răspunse cu un accent puternic:

— Dacă e acel Brown la care mă gândesc, avea pe vremuri ambarcațiunea aceea mare, care e ultima... Pacific... Dar a fost deja vândută de două-trei ori...

— Vă mulțumesc.

Bărbatul şi însoțitoarele sale nu înțelegeau prea bine sensul vizitei lui Maigret. Se uitau mirate în urma lui, iar comisarul auzi râsul delicat al unei femei.

Pacific... Nu existau decât două vase de mărimea lui în port, dintre care unul era cel sub pavilion turcesc. Numai că Pacificul părea abandonat. În multe locuri, tabla se vedea de sub vopseaua cojită. Piesele din cupru se înverziseră.

Pe o tăbliță meschină, agățată de bastingaj, scria: De vânzare. Era ora la care mateloții de pe iahturi, bine spălați, țepeni în uniformele lor, pleacă spre oraş, în grupuri, ca soldații.

Când Maigret trecu din nou pe lângă Ardena, simți privirile celor trei personaje îndreptate spre el şi bănui că stewardul trăgea cu ochiul la el dintr-un colț ferit al punții.

Străzile erau luminate. Maigret găsi cu oarecare greutate garajul, de unde nu voia decât o informație.

— La ce oră a venit Brown vineri să-şi ia maşina ?

Fusese nevoit să-l strige pe mecanic. La cinci fără câteva minute! Cu alte cuvinte, avusese exact timpul necesar ca să ajungă la Cap d'Antibes.

— Era singur ? Nu-l aştepta nimeni afară ? Şi sunteți sigur că nu era rănit?

William Brown plecase de la Liberty Bar pe la ora două. Ce făcuse timp de trei ore? Maigret nu mai avea nici un motiv să întârzie la Cannes. Aşteptă autobuzul, se aşeză într-un colţ, uitându-se distrat la maşinile care, cu farurile aprinse, se înşiruiau pe şosea unele după altele.

Prima persoană pe care o zări la coborârea din autocar, în Piața Mace, fu inspectorul Boutigues, ce stătea la terasa cafenelei Glacier şi care se ridică imediat.

— De dimineață vă căutăm ! Luați loc! Ce beți ? Chelner!... Două pahare de Pernord!

— Pentru mine, o gențiană! spuse Maigret, care voia să-şi dea seama de gustul acestei băuturi.

— Mai întâi am întrebat şoferii de taxi. Pentru că nici unul nu vă luase cu maşina, m-am adresat şoferilor de autobuz. Aşa am aflat că ați plecat la Cannes...

Vorbea repede, cu pasiune! Maigret îl privea, fără să vrea, cu ochi mari, ceea ce nu-l împiedică pe inspector să continue:

— Nu există decât cinci sau şase restaurante unde se poate mânca în condiții onorabile. Am telefonat la toate. Unde naiba ați luat masa de prânz?...

Boutigues ar fi fost foarte mirat dacă Maigret i-ar fi spus adevărul, dacă i-ar fi vorbit despre friptura de berbec şi despre salata cu usturoi, din bucătăria lui Jaja, şi despre păhărelele băute, despre Sylvie...

— Judecătorul de instrucție nu vrea să facă nimic fără să vă consulte. Şi avem noutăți. A sosit fiul...

— Fiul cui?

Şi Maigret se strâmbă, pentru că luase o gură de lichior de gențiană.

— Fiul lui Brown. Era la Amsterdam când...

Indiscutabil, pe Maigret îl durea capul. Încerca să se concentreze, dar nu reuşea decât cu mare greutate.

— Brown are un fiu?

— Are mai mulți. Cu adevărata lui soție, care locuieşte în Australia. Unul singur e în Europa, unde face afaceri cu lână...

— Cu lână ?

Probabil că Boutigues avea în acel moment o părere tare proastă despre Maigret. Dar şi acesta se mai credea încă la Liberty Bar! Mai exact, se gândea la chelnerul care juca la curse şi căruia Sylvie îi vorbise pe fereastră.

— Da! Familia Brown este cea mai mare proprietară din Australia. Creşte oi şi expediază lâna în Europa... Unul dintre fii are grijă de fermă. Celălalt, la Sydney, se ocupă de expedieri. Al treilea, în Europa, merge din port în port, după cum lâna are drept destinație Liverpool, Le Havre, Amsterdam sau Hamburg... Despre el e vorba...

— Şi ce-a spus ?

— Că tatăl său trebuie înmormântat cât mai repede posibil şi că va plăti. E foarte grăbit. Trebuie să plece cu avionul mâine seară.

— E la Antibes?

— Nu ! La Juan-les-Pins... Voia un hotel de lux, cu un apartament numai pentru el. Se pare că trebuie să fie toată noaptea în legătură cu Nisa, ca să poată telefona la Anvers, la Amsterdam şi nu mai ştiu unde...

— A vizitat vila ?

— I-am propus, dar a refuzat.

— În fond, ce a făcut până acum ?

— A stat de vorbă cu judecătorul. Atâta tot! A. insistat ca lucrurile să meargă repede ! Şi a întrebat cât.

— Cât ce?

— Cât va costa.

Maigret se uita la Piața Mace cu un aer absent. Boutigues continuă:

— Judecătorul v-a aşteptat toată după-amiaza la birou. Nu prea poate să refuze certificatul de înhumare, după ce a fost făcută autopsia... Fiul lui Brown a telefonat de trei ori şi, până la urmă, i s-a promis că înmormântarea va putea avea loc mâine la prima oră...

— La prima oră ?

— Da, ca să se evite mulțimea. De-aia vă căutam. Sicriul va fi închis în seara asta. Aşa că, dacă vreți să-l vedeți pe Brown înainte ca...

— Nu!

Chiar aşa! Maigret nu voia să vadă cadavrul! Îl cunoştea destul de bine pe Brown şi fără asta!

Terasa era plină de lume. Boutigues observă că erau priviți de la câteva mese, ceea ce nu-i displăcea. Totuşi, şopti:

— Să vorbim mai încet...

— Unde va fi îngropat ?

— Păi... la cimitirul din Antibes. Dricul va fi la morgă la şapte dimineața. Nu-mi mai rămâne decât să-i confirm acest lucru fiului lui Brown.

— Şi cele două femei ?

— Nu s-a hotărât nimic în privința lor. Poate că fiul ar prefera...

— La ce hotel spuneți că stă ?

— La Provenqal. Vreți să vorbiți cu el?

— Pe mâine! spuse Maigret. Sper că veți veni la înmormântare ?

Era într-o dispoziție ciudată. Vesel şi macabru totodată! Luă un taxi până la Provenqal, unde îl întâmpină un portar, apoi un alt angajat cu galoane şi, în sfârşit, un tânăr slab, îmbrăcat în negru, baricadat în spatele unui birou.

— Domnul Brown? Să văd dacă poate să vă primească... Vreți să-mi spuneți numele dumneavoastră ?

Şi apoi telefoane, comisionari care umblau încoace şi-ncolo ! Totul dură pe puțin cinci minute, după care cineva veni şi îl conduse pe Maigret pe culoare interminabile la o uşă cu numărul 37. înăuntru se auzea țăcănitul unei maşini de scris.

— Intră! strigă o voce exasperată.

Maigret se pomeni în fața lui Brown-fiul, cel care se ocupa de departamentul Lână-Europa.

Ar fi fost greu să-i dea o vârstă. Poate treizeci de ani, dar poate şi patruzeci. Un tânăr înalt şi slab, cu trăsăturile deja

ridate, bine bărbierit, purtând un costum sobru, cu o perlă prinsă în cravata neagră cu dungi albe.

Nici o urmă de dezordine sau de neprevăzut. Nici un fir de păr răzleț. Şi nici o tresărire la apariția vizitatorului.

— Mă scuzați o clipă! Luați loc...

O dactilografa stătea la o masă Louis XV. Un secretar vorbea în engleză la telefon.

Şi Brown-fiul termină de dictat o telegramă în engleză, în care era vorba de daune-interese din cauza unei greve a docherilor.

— Domnule Brown..., îl strigă secretarul.

Şi îi întinse receptorul telefonului.

— Alo!.. Alo!... Yes!...

Ascultă îndelung, fără să-şi întrerupă interlocutorul, apoi, înainte de a închide, zise scurt:

— No!

Apăsă pe butonul unei sonerii electrice şi îl întrebă pe Maigret:

— Un porto?

— Mulțumesc, nu.

Comandă totuşi majordomului care se prezentase :

— Un porto!

Făcea totul fără înfrigurare, dar cu un aer preocupat, ca şi cum de cele mai mici gesturi ale sale, de cea mai mică tresărire a trăsăturilor lui ar fi depins soarta lumii.

— Bate la maşină în camera mea! îi spuse el dactilografei, arătând spre încăperea vecină.

Apoi, către secretar:

— Fă-mi legătura cu judecătorul de instrucție...

În sfârşit, oftă şi luă loc, punând picior peste picior.

— Sunt obosit. Dumneavoastră trebuie să faceți ancheta ?

Şi împinse spre Maigret paharul cu porto adus de servitor.

— E o poveste ridicolă, nu-i aşa ?

— Nu chiar atât de ridicolă! mormăi Maigret, cu aerul lui cel mai puțin amabil.

— Vreau să spun neplăcută...

— Evident! întotdeauna e neplăcut să primeşti o lovitură de cuțit în spate şi să mori din asta...

Tânărul se ridică agasat, deschise uşa camerei vecine, păru că dă câteva ordine în engleză, apoi se întoarse spre Maigret, întinzându-i tabachera.

— Mulțumesc! Fumez doar pipă...

Tânărul luă de pe un gheridon o cutie de tutun englezesc.

— Mahorcă! spuse Maigret, scoțând pachetul lui din buzunar.

Brown se plimba prin încăpere cu paşi mari.

— Ştiți, nu-i aşa, că tatăl meu ducea o viață foarte... scandaloasă?...

— Avea o amantă!

— Şi altceva! Multe alte lucruri! Trebuie să ştiți, altfel riscați să faceți... cum spuneți în Franța?... o gafă.

ÎI întrerupse soneria telefonului. Secretarul ridică în grabă receptorul şi răspunse, de data aceasta în germană, în timp ce Brown îi adresa semne negative. Totul dură destul de mult. Brown îşi pierdea răbdarea. Şi, văzând că secretarul nu sfârşea destul de repede, tânărul îi luă receptorul din mână şi închise.

— Tatăl meu a venit în Franța cu mult timp în urmă, fără mama. Şi aproape că ne-a ruinat...

Brown nu putea să stea locului. In timp ce vorbea, închise uşa de la cameră în urma secretarului. Atinse cu vârful degetului paharul de porto şi întrebă:

— Nu beți?

— Nu, mulțumesc!

Tânărul dădu din umeri cu agasare.

— A fost numit un consiliu judiciar. Mama a fost foarte nefericită. A muncit mult...

— A! Mama dumneavoastră a repus afacerea pe picioare?

— Da, împreună cu unchiul meu!

— Fratele mamei, evident!

— Yes! Tatăl meu pierduse... demnitate... da, demnitatea. Aşa că e mai bine să nu se vorbească prea mult de dânsul.

înțelegeți?

Maigret nu-şi luase ochii de la el nici o clipă şi avea impresia că asta îl scotea pe tânăr din sărite. Mai ales că privirea lui apăsătoare era greu de descifrat. Poate că nu însemna nimic. Sau poate că, dimpotrivă, era foarte amenințătoare.

— O întrebare, domnule Brown. Domnule Harry Brown, după cum scrie pe bagaje. Unde vă aflați miercurea trecută?

A fost nevoie să aştepte ca tânărul să străbată de două ori lungimea încăperii.

— Ce credeți ?

— Nu cred absolut nimic. Vă întreb doar unde erați ?

— Are importanță?

— Poate că da, poate că nu!

— Eram la Marsilia, din pricina sosirii lui Glasco! Un vas cu lână de la noi, care se află acum la Amsterdam şi nu poate să descarce din cauza grevei docherilor.

— N-ați dat ochii cu tatăl dumneavoastră?

— N-am dat ochii...

— încă o întrebare, ultima. Cine îi dădea o rentă tatălui dumneavoastră ? Şi cât era de mare ?

— Eu! Cinci mii de franci pe lună... Vreți să spuneți asta ziarelor?

Din camera de alături se auzea în continuare maşina de scris, cu soneria de la capătul fiecărui rând şi ciocnitura carului.

Maigret se ridică şi îşi luă pălăria.

— Vă mulțumesc!

Brown era uluit.

— Asta e tot?

— Tot... Vă mulțumesc.

Telefonul suna din nou, dar tânărul nu se gândea să răspundă. Se uita, parcă fără să creadă, la Maigret care se îndrepta spre uşă.

Atunci, disperat, luă un plic de pe masă.

— Pregătisem, pentru nevoile poliției...

Maigret era deja pe culoar. Puțin mai târziu, cobora scara somptuoasă şi traversa holul, urmat de un servitor în livrea.

La nouă seara, lua cina singur în sala de mese a hotelului Bacon, consultând în acelaşi timp cartea de telefon. Ceru, una după alta, legătura cu trei numere de la Cannes. Abia la al treilea i se răspunse:

— Da, e alături...

— Perfect! Vreți să fiți atât de amabil si să-i spuneți doamnei Jaja că înmormântarea va avea loc mâine la şapte la Antibes... Da, înmormântarea... Va înțelege...

Se plimbă puțin prin încăpere. De la fereastră zărea, la cinci sute de metri depărtare, vila albă a lui Brown, unde erau luminate două ferestre.

Avea oare curaj ?

Nu! Mai curând îi era somn!

— Au telefon, nu-i aşa?

— Da, domnule comisar. Vreți să sun ?

Vrednica slujnicuță cu bonetă albă te ducea cu gândul la un şoricel mişcându-se iute de colo până colo prin încăpere.

— Domnule... Una dintre doamne la telefon...

Maigret luă receptorul.

— Alo!... Aici, comisarul... Dai... N-am putut să vă vizitez... înmormântarea este mâine dimineață la ora şapte... Cum?... Nu! Nu în seara asta... Am de lucru... Bună seara, doamnă...

Fusese bătrâna. Şi acum probabil că dădea fuga, cuprinsă de panică, să-i ducă vestea fiicei sale. Apoi urmau să discute amândouă ce aveau de făcut. Patroana hotelului Bacon intră în încăpere zâmbitoare şi îl întrebă cu un glas mieros:

— V-a plăcut ciorba pescărească? Am făcut-o special pentru dumneavoastră, având în vedere că...

Ciorba pescărească ? Maigret încerca să-şi amintească.

— A, da! Excelentă! Grozavă! se grăbi el să spună, zâmbind cu amabilitate.

Dar nu-şi amintea de ea. Dispărea în umbra lucrurilor inutile, claie peste grămadă cu Boutigues, autobuzul, garajul...

În privința detaliilor culinare, numai unul singur se menținea la suprafață: friptura de berbec de la Jaja... Cu salata care mirosea a usturoi...

Pardon, mai era unul! Aroma dulceagă a acelui porto pe care nu-l băuse, la Provenqal, care se potrivea bine cu mirosul la fel de fad al gelului de păr folosit de Brown-fiul.

— Să-mi trimiteți o sticlă de apă minerală! spuse el, urcând scara.

49. VOL 5
CAPITOLUL 5

Soarele era deja amețitor şi, chiar dacă pe străzile oraşului toate obloanele erau închise, iar trotuarele erau pustii, viața pieței începuse deja. O viață lipsită de griji, nezorită, de oameni care se trezesc devreme şi au timp berechet, folosindu-l mai degrabă ca să-şi strige marfa în italiană şi franceză decât ca să se agite.

Or, primăria îşi înălța fațada galbenă şi peronul dublu exact în mijlocul pieței. Morga se afla la subsol.

La şapte fără zece minute, un dric s-a oprit, negru, straniu, în mijlocul florilor şi a legumelor. Maigret ajunse aproape în acelaşi timp şi îl văzu pe Boutigues venind în fugă. Trezit abia cu zece minute în urmă, inspectorul uitase să-şi încheie vesta.

— Avem timp să bem ceva... încă n-a venit nimeni...

Deschise uşa unui mic bar şi comandă rom.

— Să ştiți că a fost destul de complicat... Fiul nu ne spusese cât voia să coste sicriul. Ieri seară, am vorbit cu el la telefon. Mi-a răspuns că-i era indiferent, dar că voia ceva de calitate. Or, la Antibes, nu mai era nici un sicriu din stejar

masiv. Am adus unul de la Cannes, la unsprezece seara... Atunci, m-am gândit la ceremonie. Trebuia să se treacă pe la biserică sau nu? Am telefonat la Provengal, dar mi s-a spus că domnul Brown se culcase. Am făcut cum m-am priceput mai bine. Priviți!...

Inspectorul arătă spre portalul îndoliat al unei biserici, la o sută de metri de acolo, chiar în piață. Maigret preferă să nu spună nimic, dar Brown-fiul îi făcea mai curând impresia că ar fi protestant decât catolic.

Barul, situat în colțul unei străduțe, avea o uşă pe fiecare fațadă. In momentul în care Maigret şi Boutigues ieşeau pe o parte, un bărbat intra pe cealaltă, şi comisarul îi întâlni privirea.

Era Joseph, chelnerul de la cazinoul din Cannes, care se întrebă dacă trebuia să salute sau nu, hotărându-se pentru un gest vag. Maigret presupuse că Joseph le adusese pe Jaja şi pe Sylvie la Antibes. Nu se înşela. Amândouă mergeau în fața lui, îndreptându-se spre dric. Jaja gâfâia. Iar cealaltă, temându-se să nu ajungă prea târziu, o trăgea după ea.

Sylvie purta taiorul ei albastru, care îi dădea un aer de tânără la locul ei. Jaja nu mai era obişnuită cu mersul. Poate că avea şi picioarele sensibile sau gambele umflate. Purta nişte haine din mătase neagră foarte lucitoare. Fuseseră nevoite să se scoale amândouă din pat pe la cinci şi jumătate dimineața ca să ia primul autobuz. Probabil un eveniment unic la Liberty Bar!

— Cine e ? întrebă Boutigues.

— Nu ştiu..., răspunse vag Maigret.

Dar, în acelaşi moment, cele două femei se opriseră şi întoarseră capul, pentru că ajunseseră lângă dric. Jaja îl zări pe comisar şi se repezi la el.

— N-am întârziat ? Unde e ?

Sylvie avea cearcăne la ochi şi aceeaşi rezervă ostilă față de Maigret.

— Ați venit cu Joseph?

Fata era gata să mintă.

— Cine v-a spus asta ?

Boutigues se oprise puțin mai departe. Maigret zări un taxi care, neputând să treacă prin mulțimea din piață, se opri la colțul străzii.

Din el coborâră două femei ce stârniră senzație, pentru că erau îmbrăcate numai în negru, cu voaluri de crep care aproape că atingeau pământul.

Era ceva neașteptat în lumina puternică a soarelui, în zumzetul de viață veselă. Maigret murmură către Jaja:

— Îmi permiteți...

Boutigues era neliniştit. Le ceru cioclilor, care voiau să aducă sicriul, să mai aştepte puțin.

— N-am întârziat? întrebă bătrâna. Taxiul ăsta nu mai venea odată să ne ia...

Şi, imediat, privirea ei le descoperi pe Jaja şi Sylvie.

— Cine sunt?

— Nu ştiu.

— Sper că n-au să treacă în rând cu...

Încă un taxi, ale cărui portiere se deschiseră înainte de oprirea completă a maşinii şi din care coborî un Harry Brown impecabil, îmbrăcat în negru, cu părul blond bine pieptănat şi tenul proaspăt. Secretarul, şi el îmbrăcat în negru, îl însoțea, ducând o coroană de flori naturale.

În acelaşi moment, Maigret remarcă faptul că Sylvie dispăruse. O descoperi în mijlocul pieței, lângă coşurile unui florar şi, când se întoarse, ducea un buchet enorm de violete de Nisa.

Aşa să le fi venit ideea şi celorlalte două femei ? Puteai ghici ce discutau în timp ce se apropiau de vânzătorul de flori. Bătrâna îi numără monedele florarului şi cea tânără alese nişte mimoze.

În acest timp, Brown-fiul se oprise la câțiva metri de dric, mulțumindu-se să schițeze un salut la adresa lui Maigret şi Boutigues.

— Ar fi mai bine să-l anunț ce am aranjat pentru slujba morților..., spuse inspectorul oftând.

Partea cea mai apropiată a pieței comerciale îşi încetinise ritmul şi oamenii urmăreau cu privirea spectacolul. Dar, douăzeci de metri mai încolo, regăseau zarva obişnuită, strigătele, râsetele, toate acele flori, fructe şi legume etalate în soare, precum şi mirosul de usturoi şi de mimoze.

Patru ciocli duceau sicriul enorm, împodobit cu o mulțime de ornamente din bronz. Boutigues se întoarse la Maigret.

— Cred că-i e indiferent. A dat din umeri...

Mulțimea se trăgea în lături. Caii se puneau în mişcare. Harry Brown, țeapăn, cu pălăria în mână, păşea cu ochii țintă la vârful pantofilor săi lustruiți.

Cele patru femei ezitară, uitându-se unele la altele. Apoi, pentru că mulțimea închidea trecerea, se pomeniră fără să vrea pe acelaşi rând, exact în spatele lui Brown-fiul şi al secretarului său. Biserica avea uşile larg deschise şi era complet pustie, iar răcoarea dinăuntru era o adevărată binecuvântare. Brown aştepta în capătul de sus al treptelor de la intrare să fie scos sicriul din dric. Era obişnuit cu ceremoniile. Nu-l deranja să fie ținta tuturor privirilor.

Mai mult decât atât, le examina liniştit cu privirea pe cele patru femei, fără curiozitate exagerată. Ordinele fuseseră date prea târziu. In ultimul moment, şi-au dat seama că nu fusese anunțat organistul. Preotul îi chemă pe Boutigues, îi vorbi cu glas scăzut şi, când inspectorul se întoarse de la sacristie, îi spuse dezolat lui Maigret:

— Nu va fi muzică. Ar trebui să mai aşteptăm cel puțin un sfert de oră... Şi chiar aşa, probabil că organistul e la pescuit!...

Câteva persoane intrau în biserică, aruncau o privire şi plecau. Iar Brown stătea mai departe în picioare, țeapăn, privind înjur cu aceeaşi curiozitate calmă.

A fost o slujbă rapidă, fără orgă, fără dascăl. Sfeştocul răspândi apă sfințită. Şi, imediat după aceea, cei patru ciocli luară de acolo sicriul.

Afară se făcuse deja călduț. Trecură prin fața vitrinei unui frizer, al cărui ucenic în halat alb ridica obloanele. Un bărbat

se bărbierea în fața ferestrei deschise. Iar oamenii care mergeau la serviciu întorceau capul, mirați, după acei mic cortegiu improvizat, în care numărul derizoriu de însoțitori nu se potrivea deloc cu dricul somptuos de clasa I.

Cele două femei de la Cannes şi celelalte două din Antibes erau tot pe acelaşi rând, dar cu o distanță de un metru între ele. Un taxi gol venea în urmă. Boutigues, care răspundea de ceremonie, era nervos.

— Credeți că are să se lase cu scandal ?

Nici vorbă de aşa ceva! Cimitirul, cu toate florile lui, era la fel de vesel ca piața. Lângă o groapă proaspăt săpată, aşteptau preotul şi copilul de cor, pe care nimeni nu-l văzuse sosind.

Harry Brown a fost invitat să arunce prima lopată de pământ. Apoi urmă un moment de ezitare. Bătrâna îşi împinse fata înainte, păşind în urma ei. Brown, cu paşi mari, ajunsese deja la taxiul gol care aştepta la poarta cimitirului.

O nouă ezitare. Maigret stătea deoparte, împreună cu Boutigues. Jaja şi Sylvie nu îndrăzneau să plece fără să-i spună la revedere. Numai că femeile în doliu le-o luaseră înainte. Gina Martini plângea, făcându-şi batista ghemotoc sub voal.

Mama îl întrebă, bănuitoare:

— Era fiul lui, nu-i aşa ? Presupun că are să vrea să vină la vilă!

— Posibil! Nu ştiu...

— O să vă vedem astăzi ?

Dar se uita numai la Jaja şi la Sylvie. Numai ele o interesau.

— De unde au mai apărut şi ele ? N-ar trebui să se permită unor astfel de creaturi să...

Păsările cântau în toți copacii. Groparii aruncau pământul într-un ritm regulat şi, pe măsură ce groapa se umplea, zgomotul devenea mai molcom. Aşezaseră deocamdată coroana şi cele două buchete de flori pe mormântul vecin. Iar

Sylvie rămânea cu capul întors în partea aceea, cu privirea fixă şi buzele livide.

Jaja nu mai avea răbdare. Aştepta plecarea celorlalte două ca să vorbească între patru ochi cu Maigret. Se ştergea de transpirație, pentru că îi era cald. Probabil că îi venea foarte greu să stea în picioare.

— Da... Voi veni imediat...

Voalurile negre se îndreptau spre ieşire. Jaja se apropia, oftând adânc de uşurare.

— Ele sunt ? Chiar era însurat ?

Sylvie rămânea în spate, privind în continuare groapa aproape umplută cu pământ.

Boutigues devenea şi el nerăbdător. Nu îndrăznea să vină să asculte ce vorbeau.

— Fiul lui a plătit sicriul ?

Se vedea bine că Jaja nu era în largul ei.

— Ciudată înmormântare! spuse ea. Nu ştiu de ce, dar nu mi-o imaginasem aşa... N-aş fi putut nici măcar să plâng...

Abia acum era cuprinsă de emoție. Privea cimitirul şi parcă simțea că i se face rău.

— Nici măcar nu a fost trist! Ai fi zis...

— Ce?

— Nu ştiu... Ca şi cum n-ar fi fost o înmormântare adevărată...

îşi înăbuşi un hohot de plâns, îşi şterse ochii şi se întoarse spre Sylvie.

— Haide... Ne aşteaptă Joseph...

Paznicul cimitirului, în pragul casei, tranşa un țipar-de-mare.

— Ce părere aveți ?

Boutigues era preocupat. Avea şi el senzația confuză că ceva nu era în regulă. Maigret îşi aprinse pipa.

— Cred că William Brown a fost asasinat! răspunse el.

— Evident!

Şi mergeau pe străzi, unde umbrarele de pânză erau deja întinse deasupra vitrinelor. Frizerul îşi citea ziarul, aşezat în

fața uşii. In Piața Mace, le zăriră pe cele două femei şi pe Joseph aşteptând autobuzul.

— Bem ceva la terasă ? propuse Boutigues.

Maigret acceptă. Era cuprins de o lene aproape copleşitoare. Prin minte îi treceau o mulțime de secvențe care se confundau, şi nici măcar nu încerca să pună ordine în acel noian de imagini.

De exemplu, la terasa de la Glacier stătea cu ochii pe jumătate închişi. Soarele îi frigea pleoapele. Genele încrucişate formau un grilaj de umbră îndărătul căruia oamenii şi lucrurile căpătau un aspect feeric.

Îl vedea pe Joseph ajutând-o pe Jaja să urce în autocar. Apoi un domn mic de statură, îmbrăcat în alb, pe cap cu o cască colonială, trecea încet, trăgând după el un câine chow-chow cu limba violetă.

Alte imagini se amestecau cu realitatea: William Brown, la volanul automobilului său vechi, conducându-şi cele două femei din prăvălie în prăvălie, uneori doar cu o pijama pe sub pardesiu şi nebărbierit.

La ora aceea, fiul, întors la Provensal, într-un apartament de lux, probabil că dicta telegrame, răspundea la telefon şi se plimba încoace şi-ncolo cu paşi mari şi apăsați.

— E un caz ciudat! oftă Boutigues, căruia nu-i plăcea tăcerea, punând invers picior peste picior. Ce păcat că am uitat să anunțăm organistul!

— Da! William Brown a fost asasinat...

Maigret repeta pentru el însuşi, ca să se convingă că totuşi avusese loc o dramă.

Gulerul fals îl strângea. Avea fruntea asudată. Privea cu jind cubul mare de gheață care plutea în pahar.

„Brown a fost asasinat... A plecat de la vilă, aşa cum făcea în fiecare lună, ca să se ducă la Cannes. Şi-a lăsat maşina la garaj. S-a dus la o bancă sau la un om de afaceri să-şi ia renta lunară plătită de fiul lui. Apoi a petrecut câteva zile la Liberty Bar." Câteva zile de dulce trândăveală, asemenea cu lenea care-l copleşea pe Maigret. Câteva zile în papuci de

casă, mişcându-se doar de pe un scaun pe altul. Mâncând şi bând cu Jaja, privind-o pe Sylvie cum pleca şi venea pe jumătate goală...

„Miercuri, la ora două, a plecat... La ora cinci, şi-a luat maşina şi, după un sfert de oră, a căzut, rănit mortal, pe treptele vilei, unde femeile lui l-au crezut mort de beat şi l-au ocărât de la fereastră... Avea asupra lui aproape două mii de franci, ca de obicei..."

Maigret nu vorbise. Toate acestea le gândise, în timp ce privea trecătorii de după gene.

Iar Boutigues murmură:

— Mă întreb cine putea avea interesul să-l omoare pe Brown!

Asta era întrebarea periculoasă. Femeile lui? Oare interesul lor nu era ca el să trăiască cât mai mult cu putință, de vreme ce, din cele două mii de franci pe care îi aducea lunar, reuşeau să facă economii ?

Cele de la Cannes ? Şi-ar fi pierdut unul dintre puținii clienți, care hrănea toată casa timp de opt zile în fiecare lună şi îi plătea uneia ciorapii de mătase, iar celeilalte factura la gaze sau lumină...

Nu! Un interes material nu avea decât Harry Brown, pentru că, dacă tatăl lui murea, nu trebuia să-i mai plătească renta lunară de cinci mii de franci. Dar ce însemnau cinci mii de franci pentru o familie care vindea lână cu cargobotul?

Deodată, Boutigues suspină:

— Am să ajung şi eu să cred, ca oamenii de-aici, că e vorba de un caz de spionaj...

— Chelner, încă un rând! spuse Maigret.

Regretă însă imediat. Vru să anuleze comanda, dar nu îndrăzni!

Nu îndrăzni de teamă să nu-şi recunoască slăbiciunea. Şi avea să-şi amintească mai târziu de acest moment, de terasa de la cafeneaua Glacier, de Piața Mace... Pentru că fusese unul dintre rarele sale momente de slăbiciune. De slăbiciune

absolută! Aerul era călduț. O fetiță vindea mimoze la colțul străzii; avea picioarele goale şi bronzate.

O maşină sport, mare, cenuşie, cu caroserie decapotabilă şi accesorii nichelate, trecea fără zgomot, ducând spre plajă trei femei tinere în costum de vară şi un tânăr cu mustăcioară de june-prim.

Era un aer de vacanță. Iar cu o zi în urmă, portul din Cannes, în lumina soarelui la asfințit, avea şi el un aer de vacanță, mai ales Ardena, al cărei proprietar se umfla în pene în fața tinerelor cu forme apetisante.

Maigret era îmbrăcat în negru, cum era întotdeauna şi la Paris. Şi avea pe cap acelaşi melon, care nu se potrivea deloc cu atmosfera estivală.

În fața lui, un afiş anunța cu litere albastre: „Cazinoul din Juan-les-Pins Marea gală a ploii de aur...” Şi gheața se topea încetişor în paharul de culoarea opalului.

Vacanță! Să priveşti fundul unduitor al apei, aplecat peste marginea unei bărci vopsite în verde sau portocaliu... Să-ți faci siesta sub un pin-umbrelă, ascultând bâzâitul muştelor mari... Dar, mai ales, să nu-ți pese de un domn necunoscut care a primit din întâmplare o lovitură de cuțit în spate!

Nici de femeile despre care Maigret nu ştia nimic cu o zi înainte şi ale căror figuri îl obsedau de parcă dânsul s-ar fi culcat cu ele!

Urâtă meserie! Aerul mirosea a asfalt topit. Boutigues şi-a prins altă garoafă roşie la reverul hainei de culoare deschisă.

William Brown? Ei bine, a fost înmormântat... Ce voia mai mult? Avea vreo vină Maigret în toată povestea asta?... El avusese unul dintre cele mai mari iahturi din Europa? El se înhăitase cu cele două Martini, bătrâna cu fața boită şi tânăra cu forme rotunde ? El se cufunda prosteşte în trândăveala desfrânată de la Liberty Bar?...

Simțea pe obraji mângâierea unor adieri călduțe. Oamenii care treceau erau în vacanță... Aici toată lumea era în vacanță!... Viața are un aer de vacanță!

Până şi Boutigues, care nu putea să tacă şi murmura:

— În fond, sunt foarte mulțumit că nu mi-au lăsat mie responsabilitatea să...

Atunci Maigret renunță să mai privească lumea printre gene. îşi întoarse spre însoțitorul său fața puțin congestionată de soare şi de somnolență. Ochii îi erau încă tulburi, dar în câteva secunde îşi redobândiră limpezimea.

— Adevărat! spuse el, ridicându-se. Chelner, plata!

— Lăsați.

— În raptul capului, răspunse el, aruncând pe masă câteva bancnote.

Da, era un moment de care avea să-şi amintească, pentru că, sincer, fusese tentat să nu se sinchisească, să lase lucrurile să meargă înainte, cum făceau ceilalți, luând totul aşa cum era.

Şi aici, era splendid!

— Plecați ? Aveți vreo idee ascunsă ?

Nu! Avea capul prea plin de soare, de moleşeală. Nu avea nici cea mai mică idee. Şi, pentru că nu voia să mintă, murmură:

— William Brown a fost asasinat!

Şi în gând: „Ce le pasă lor!"

Chiar aşa! Ce-i interesa pe toți acei inşi care se încălzeau la soare ca nişte şopârle şi care aveau să asiste seara la Gala ploii de aur!

— Mă duc la muncă! spuse el.

Dădu mâna cu Boutigues şi plecă. Se opri ca să lase să treacă o maşină de trei sute de mii de franci. O fată de optsprezece ani, singură, o conducea încruntată, privind drept înainte.

„Brown a fost asasinat...", îşi repeta el.

Începea să nu mai subestimeze Sudul. întoarse spatele cafenelei Glacier şi, spre a nu mai cădea în ispită, îşi dictă ce avea de făcut: „Descoperi cum şi-a petrecut timpul Brown miercuri, între două şi cinci după-amiaza..."

Prin urmare, trebuia să se ducă la Cannes! Şi să ia autobuzul! Îl aşteptă, cu mâinile în buzunare şi pipa între

dinți, cu un aer posac, sub un felinar.

50. VOL 5
CAPITOLUL 6

La Cannes, Maigret se îndeletnici ore în şir cu o muncă monotonă, încredințată de obicei inspectorilor. Simțea nevoia să se agite, să-şi creeze iluzia acțiunii.

Cei de la poliția de moravuri o cunoşteau pe Sylvie, pentru că figura în registrele lor.

— N-am avut niciodată necazuri cu ea! spuse brigadierul care se ocupa de cartierul ei. E liniştită. Vine aproape regulat la vizita medicală...

— Şi Liberty Bar ?

— Ați auzit de el? Un local ciudat, care ne-a intrigat mult timp şi continuă să intrige multă lume ! Aşa se face că aproape în fiecare lună primim o scrisoare anonimă despre el. La început, am bănuit-o pe grăsana Jaja că vinde stupefiante. A fost pusă sub supraveghere. Pot să vă spun că nu-i adevărat. Alții au insinuat că încăperea din spatele localului servea drept loc de întâlnire pentru oameni cu apucături speciale...

— Ştiu că nu-i aşa! spuse Maigret.

— Da... E ceva şi mai hazliu... Cumătră Jaja atrage tipi în vârstă, care nu mai au chef de altceva decât să se îmbete în tovărăşia ei. De altfel, are o mică rentă, pentru că soțul ei a murit într-un accident...

— Ştiu.

În alt birou, Maigret luă informații despre Joseph.

— Îl ținem sub supraveghere, pentru că e un obişnuit al curselor, dar până acum n-am descoperit nimic împotriva lui.

Eşec pe toată linia. Cu mâinile în buzunare, Maigret porni să străbată oraşul cu un aer încăpățânat care îi vădea proasta dispoziție.

Mai întâi, vizită hotelurile de lux, unde ceru registrul călătorilor. între timp, luă masa de prânz la un restaurant din apropierea gării şi, la ora trei după-amiază, ştia că Harry Brown nu dormise la Cannes nici în noaptea de marți spre miercuri, nici în cea de miercuri spre joi.

Era o nimica toată. Se agita ca să se afle în treabă!

„Fiul lui Brown a putut să vină de la Marsilia cu maşina şi să plece înapoi în aceeaşi zi..."

Maigret se întoarse la poliția de moravuri după fotografia tinerei Sylvie. O avea deja în buzunar pe cea a lui William Brown, luată de la vilă.

Şi pătrunse într-o altă atmosferă : micile hoteluri, îndeosebi cele din jurul portului, unde poți închiria o cameră nu doar cu ziua, ci şi cu ora.

Patronii ghiceau imediat că era de la poliție. Oamenii ăştia se tem de poliție mai mult decât de orice altceva!

— Stați s-o întreb pe cameristă...

Şi urmau coborâri în viteză pe scări întunecoase, o întreagă „curte a miracolelor" pe care comisarul o descoperea cu acest prilej.

— Grăsanul ăsta?... Nu! Nu-mi amintesc să-l fi văzut pe aici...

Maigret arăta prima dată fotografia lui William Brown. Apoi o scotea şi pe cea a lui Sylvie.

Era cunoscută aproape peste tot.

— Ea a fost pe la noi... dar mai demult...

— Noaptea ?

— O, nu! Când vine cu cineva, totdeauna e doar „pentru un moment"...

Hotel Bellevue... Hotel du Port... Hotel Bristol... Hotel d'Auvergne...

Şi mai erau şi altele, cele mai multe pe nişte străduțe la fel de discrete, semnalându-şi prezența doar printr-o placă de

marmorit flancând un coridor deschis : Apă curentă. Prețuri moderate...

Maigret urca uneori un palier, găsind un covor pe treptele scării. Alteori, întâlnea pe culoar un cuplu grăbit, care se ferea să fie văzut...

Şi, când ieşea, revedea portul, unde câteva veliere de curse, de şase metri, serie internațională, erau trase pe uscat. Mateloții le curățau cu mare grijă, în timp ce, ici şi colo, se adunau grupuri de curioşi.

„Fără complicații!" i se spusese la Paris.

Ei bine, dacă mai continua astfel, exact aşa avea să fie! Nu va exista nici un fel de complicație, pentru simplul motiv că Maigret nu găsea nimic!

Fuma pipă după pipă, umplând alta, deşi cea dinainte nu se stinsese de tot, pentru că avea întotdeauna două-trei în buzunare. Şi ținutul acela îi deveni brusc nesuferit, comisarul înfuriindu-se rău de tot pentru că o femeie se încăpățâna să-i vândă scoici şi pentru că un puşti, care alerga cu picioarele goale, se ciocnise de el, apoi se uitase la dânsul şi izbucnise în râs.

— Îl cunoaşteți pe acest bărbat?

Arăta pentru a douăzecea oară fotografia lui William Brown.

— N-a fost niciodată pe-aici.

— Dar pe femeia aceasta?

— Sylvie? E sus...

— Singură ?

Patronul dădu din umeri şi strigă pe scară:

— Albert! Coboară o clipă...

Era un camerist jegos, care se uita chiorâş la comisar.

— Sylvie mai e sus ?

— La 7...

— Au comandat ceva de băut?

— Absolut nimic!

-—Atunci înseamnă că nu stau mult, îi spuse patronul lui Maigret. Dacă vreți să vorbiți cu ea, n-aveți decât să aşteptați...

Se afla la hotelul Beausejour, situat pe o stradă paralelă cu portul, exact în fața unei brutării.

Oare Maigret dorea să stea de vorbă cu Sylvie ? Voia să-i pună vreo întrebare sau mai multe?

Nici el nu ştia. Era obosit. întreaga sa atitudine, dintr-un sentiment de protest, avea ceva amenințător, ca şi cum comisarul ar fi fost gata să pună punct.

Nu avea de gând să aştepte în fața hotelului, pentru că brutăreasa de vizavi îl privea cu ironie prin geam. Oare Sylvie avea chiar atâția amatori, încât unul dintre ei trebuia uneori să aştepte jos să-i vină rândul? Asta era! Şi Maigret era furios că fusese luat drept un client de-al fetei.

Merse până în colțul străzii, cu gândul să dea ocol acelui grup de case, ca să mai treacă timpul. Ajuns pe chei, întoarse capul către un taxi staționat la marginea trotuarului, al cărui şofer aştepta plimbându-se.

Nu-şi dădu seama imediat ce anume îl frapa. Trebui să mai întoarcă o dată capul. Nu atât maşina, cât omul îi amintea ceva, iar imaginea acestuia se asocie dintr-o dată cu înmormântarea din acea dimineață.

— Eşti de la Antibes, nu-i aşa?

— De la Juan-les-Pins !

— Dumneata ai fost azi-dimineață cu maşina la o înmormântare...

— Da. De ce ?

— Ai adus aici acelaşi client?

Şoferul îşi privi interlocutorul din cap până în picioare, încurcat, fără să ştie ce să răspundă.

— De ce mă întrebați ?

— Pentru că sunt de la poliție... Deci?

— E acelaşi... M-a angajat cu ziua, de ieri de la prânz.

— Unde e în acest moment?

— Nu ştiu. A plecat într-acolo...

Şi şoferul arătă o stradă, apoi întrebă, brusc îngrijorat:

— Auziți! N-o să-l arestați înainte să-mi plătească, nu?

Maigret uită să mai fumeze. Rămase ceva timp nemişcat, privind țintă la capota demodată a taxiului, apoi, dintr-odată, la gândul că cei doi ar fi putut să părăsească hotelul, porni în grabă spre Beausejour.

Brutăreasa îl văzu apropiindu-se, îşi strigă soțul aflat în fundul prăvăliei, iar acesta veni să-şi apropie de geam fața plină de făină.

Pagubă-n ciuperci! Lui Maigret nu-i mai păsa acum.

„Camera 7..."

Privind fațada, încerca să descopere care dintre ferestrele cu perdelele trase era cea de la camera 7. încă nu îndrăznea să se bucure. Şi totuşi... Nu, nu era o coincidență!... Dimpotrivă, era prima dată când două elemente ale acestui caz se legau între ele...

Sylvie şi Harry Brown se întâlneau într-un hotel din port!

Avu timp să străbată de douăzeci de ori cei o sută de metri până la capătul cheiului. De douăzeci de ori revăzu taxiul în acelaşi loc. Cât despre şofer, acesta se proțăpise la capătul străzii ca să-şi supravegheze clientul...

În sfârşit, uşa cu geam de la capătul culoarului se deschise. Sylvie, care mergea repede, ieşi pe trotuar şi aproape că se ciocni de Maigret.

— Bună ziua! îi spuse el.

Ea rămase locului. Niciodată nu o mai văzuse atât de palidă. Şi, când vru să vorbească, nu scoase nici un sunet.

— Însoțitorul tău se îmbracă?

Fata întorcea capul în toate direcțiile ca o giruetă. Dădu drumul poşetei şi Maigret o luă imediat de jos. Dar ea pur şi simplu i-o smulse din mâini, ca şi cum s-ar fi temut cel mai mult să nu cumva să o deschidă.

— O clipă!

— Scuze... Sunt aşteptată... Haideți să mergem !...

— Tocmai asta-i, că nu vreau să plec de-aici! Mai ales în direcția asta...

Era mai mult emoționantă decât drăguță, datorită ochilor mari care îi dominau fața. Simțeai că era cuprinsă de o

nervozitate dureroasă, de o spaimă care îi tăia răsuflarea.

— Ce vreți de la mine ?

Oare nu era gata să scape luând-o la fugă ? Ca s-o împiedice, Maigret o prinse de mână cu un gest care, pentru brutarii de vizavi, putea să treacă drept un gest de afecțiune.

— Harry e sus?

— Nu înțeleg...

— Ei bine, îl vom aştepta împreună! Atenție, drăguță! Fără prostii! Lasă poşeta în pace!

Maigret i-o luase înapoi. Prin materialul mătăsos i se părea că recunoaşte consistența unui teanc de bancnote.

— Fără scandal! Se uită oamenii la noi...

Şi trecătorii! Credeau probabil că Maigret şi Sylvie discutau, pur şi simplu, tariful.

— Vă implor...

— Nu!

Şi, cu glas scăzut:

— Dacă nu stai liniştită, îți pun cătuşele!

Tânăra îl privi cu ochii şi mai mari din cauza spaimei, apoi, descurajată sau înfrântă, lăsă capul în jos.

— Harry nu pare grăbit să coboare...

Ea nu spuse nimic, nu încercă să nege, să-l convingă că se înşeală.

— Îl cunoşteai deja?

Stăteau în soare. Sylvie avea fața asudată. Lăsa impresia că se străduia cu disperare să găsească ceva şi nu reuşea.

— Să vă spun...

— Spune!

Numai că se răzgândi şi nu mai zise nimic. Îşi muşca rău de tot buza de jos.

— Joseph te aşteaptă undeva?

— Joseph ?

Acum intrase pur şi simplu în panică. Deodată se auziră paşi pe scara hotelului. Sylvie tremura, nu îndrăznea să privească spre culoarul învăluit în umbră. Paşii se apropiau,

răsunau pe dale. Uşa se deschise, se închise şi urmă, brusc, un moment de ezitare.

Era Harry Brown. Nu putea fi zărit în penumbră, dar el îi văzuse pe cei doi! Totul dură doar o clipă. Păşi mai departe, cu tupeu. Şi trecu fără ezitare, cu spatele drept, adresându-i un scurt salut lui Maigret.

Comisarul o ținea în continuare pe Sylvie de încheietura mâinii. Ca să-l ajungă pe Brown, pe care nu-l mai vedea decât din spate, trebuia să-i dea drumul ei.

O scenă ridicolă, pe care o juca sub ferestrele brutăriei...

— Vino cu mine! îi spuse el tinerei.

— Mă arestați?

— Nu-ți bate capul...

Trebuia să telefoneze imediat. Nu voia cu nici un preț s-o lase pe Sylvie singură. In preajmă erau cafenele. Intră în una dintre ele şi o trase pe tânără după el în cabină.

După câteva clipe, obținu legătura cu inspectorul Boutigues.

— Dați fuga la hotelul Provenqal. Rugați-l amabil, dar ferm, pe Harry Brown să nu părăsească Antibes înainte de sosirea mea. La nevoie, împiedicați-l să plece...

Sylvie asculta totul, învinsă. Nu mai avea nici o forță, nici cea mai mică tendință de revoltă.

— Ce bei ? o întrebă el, reîntors la masă.

— Mi-e indiferent.

Maigret era cu ochii la poşetă. Chelnerul îi observa cu atenție, intuind că se petrecea ceva anormal. Şi, pentru că o fetiță care mergea de la o masă la alta îi oferi un buchet de violete, comisarul îl luă, i-l întinse însoțitoarei sale, se scotoci prin buzunare cu un aer agasat şi, când te aşteptai mai puțin, luă poşeta.

— Îmi dai voie? N-am mărunt...

Totul se petrecu atât de repede, într-un mod atât de natural, încât ea nu avu timp să protesteze, ci doar să crispeze uşor degetele pe toarta poşetei.

Fetița aştepta cuminte, alegând un alt buchețel din coş. Maigret căuta mărunțiş sub un teanc mare de bancnote de o mie de franci.

— Acum să mergem! spuse el, ridicându-se.

Era şi el nervos. Ardea de nerăbdare să plece

de acolo, să nu mai fie ținta privirilor curioase ale celorlalți.

— Ce-ar fi să trecem puțin pe la vajnica mama Jaja?

Sylvie îl urma supusă. Nu mai avea putere să se împotrivească. Şi nimic nu-i deosebea de celelalte perechi care treceau, doar că Maigret ținea cu mare grijă poşeta însoțitoarei sale.

— Ia-o înainte!

Sylvie intră în bar, coborând o treaptă, şi se îndreptă spre uşa cu geam. Prin perdeaua de tul se zărea spatele unui bărbat, care se ridică imediat la sosirea celor doi.

Era Yan, stewardul suedez, care se înroşi până în vârful urechilor când îl recunoscu pe Maigret.

— Iar tu? Ei bine, amice, fă-mi plăcerea şi du-te la plimbare!

Jaja nu înțelegea. Fața lui Sylvie îi spunea limpede că se petrecea ceva anormal. Şi nici ea nu voia altceva decât să-l vadă pe marinar plecat.

— Vii mâine, Yan?

— Poate...

Cu şapca în mână, nu ştia cum să plece, tulburat de privirea încruntată a comisarului.

— Da... Gata... La revedere..., îi spuse el cu nerăbdare, deschizând şi închizând apoi uşa în urma stewardului.

Răsuci brusc cheia în broască şi spuse către Sylvie:

— Poți să-ți scoți pălăria.

Jaja îndrăzni să spună cu o voce timidă:

— V-ați întâlnit...

— Exact! Ne-am întâlnit.

Nu îndrăznea nici măcar să-i ofere ceva de băut, simțind furtuna în aer. Ca să-si ascundă descumpănirea, luă un ziar

care zăcea pe jos, îl împături, apoi se duse să aibă grijă de mâncarea de pe foc.

Maigret îşi umplu pipa, fără grabă. Se apropie şi el de maşina de gătit şi, răsucind o bucată de ziar, o aprinse de la flacără. Sylvie rămăsese în picioare lângă masă. îşi scosese pălăria şi o pusese în faţa ei.

Maigret se aşează pe scaun, deschise poşeta şi începu să numere bancnotele, aliniindu-le printre paharele murdare.

— Optsprezece... nouăsprezece... douăzeci de mii de franci!

Jaja se întoarse brusc şi privea năucită la teancul de bani. Pe urmă se uită la Sylvie, apoi la comisar. Făcea un efort cumplit să înţeleagă.

— Ce s-a...?

— O, nimic extraordinar! mormăi Maigret. Sylvie a găsit un iubit mai generos decât ceilalţi, atâta tot! Şi ştii cum îl cheamă? Harry Brown...

Se aşezase ca la el acasă, cu coatele pe masă, cu pipa între dinţi şi pălăria împinsă pe ceafă.

— Douăzeci de mii de franci pentru „un scurt moment", cum spun cei de la hotelul Beausejour...

Ca să facă şi ea ceva, Jaja îşi ştergea cu şorţul mâinile dolofane. Nu mai îndrăznea să spună nimic. Era stupefiată.

Iar Sylvie, palidă de tot, trasă la faţă, nu se uita la nimeni, ci privea doar în gol, aşteptându-se de acum la cele mai rele lovituri ale sorţii.

— Poţi să stai jos! îi spuse Maigret.

Ea se supuse aproape inconştient.

— Şi tu, Jaja... Stai puţin... Adu mai întâi nişte pahare curate.

Sylvie ocupa exact acelaşi loc ca în ziua precedentă, când mânca, cu capotul întredeschis şi sânii goi la câţiva centimetri de farfurie.

Jaja puse sticla şi paharele pe masă şi se aşează pe marginea scaunului.

— Şi acum, copii, aştept...

Fumul pipei urca lent spre răsuflătoarea care devenise albăstrie, pentru că soarele nu mai ajungea până la ea. Jaja se uita la Sylvie.

Tânăra privea în continuare în gol şi nu spunea nimic, absentă sau bosumflată.

— Aştept...

Ar fi putut să repete asta de o sută de ori şi să aştepte ani de zile! Doar Jaja oftă, cu bărbia în piept:

— Dumnezeule! N-aş fi crezut...

Maigret abia se mai putea abține. Se ridică şi începu să se plimbe în lung şi-n lat prin încăpere, mormăind:

— Va trebui totuşi...

Statuia aceea îl înfuria. Trecu o dată, de două ori, de trei ori pe lângă Sylvie, care rămânea încremenită.

— Am destul timp... Dar...

A opta oară nu se mai putu abține. Maşinal, mâna lui apucă umărul tinerei femei, fără ca el să-şi dea seama de puterea cu care o strângea.

Ea ridică un braț, pe care îl ținu în dreptul feței, ca o fetiță care se teme că va fi bătută.

— Ei bine ?

Sylvie cedă din cauza durerii şi strigă, izbucnind în lacrimi:

— Brută! Brută scârboasă! N-am să spun nimic... Nimic! Nimic!

Pe Jaja toată povestea o îmbolnăvea pur şi simplu. Maigret, încruntat, se trânti pe scaun. Iar Sylvie plângea mai departe fără să-şi ascundă fața, fără să-şi şteargă ochii, mai mult de furie decât de durere.

— Nimic! repeta ea maşinal, între două suspine.

Uşa barului se deschise, ceea ce nu se întâmpla de două ori pe zi. Un client se aşează la tejgheaua de zinc şi învârti manivela jocului mecanic.

51. VOL 5

CAPITOLUL 7

Maigret se ridică enervat şi, ca să evite vreo manevră a celor două femei — clientul putând să fie, de exemplu, cineva trimis de Joseph —, preferă să intre chiar el în bar.

— Ce doriți?

Celălalt se arătă atât de descumpănit, încât, în pofida proastei sale dispoziții, comisarul abia se abținu să nu izbucnească în râs. Era un ins şters, între două vârste, cu părul grizonat, care probabil că se strecurase pe lângă ziduri ca să ajungă aici, cu capul plin de vise erotice deşănțate. Şi iată că din spatele tejghelei îl întâmpina, ursuz, Maigret!

— O bere..., bâigui el, dând drumul manetei.

În spatele perdelei, comisarul le vedea pe cele două femei apropiindu-se una de alta. Jaja punea întrebări. Sylvie răspundea cu lehamite.

— N-avem bere!

Cel puțin nu zărea nici o bere la îndemână!

— Atunci, orice... Un porto...

Îi turnă un lichid oarecare în primul pahar găsit, şi individul doar îşi înmuie buzele în el.

— Cât face?

— Doi franci!

Maigret se uita, rând pe rând, la străduța încă plină de soare, la bărulețul de vizavi, unde ghicea siluete ce se mişcau, şi la încăperea din spatele barului, unde Jaja se întorcea la locul ei.

Clientul plecă, întrebându-se în ce local nimerise, şi Maigret reveni în a doua încăpere, aşezându-se călare pe scaun.

Jaja îşi schimbase puțin atitudinea. Adineauri, era mai curând nelinişitită şi ghiceai cu uşurință că nu ştia ce să

creadă. Acum, îngrijorarea ei era clară. Se gândea, privind-o pe Sylvie cu milă, dar şi cu un dram de ură. Părea că spune: „Ce deşteptăciune să te pui într-o situație ca asta! Şi acum n-o să fie deloc uşor să scapi basma curată!"

Dar cu voce tare:

— Ştiți, domnule comisar..., bărbații sunt atât de ciudați.

Numai că vorbele ei erau lipsite de convingere, iar Jaja simțea asta. O simțea şi Sylvie, care dădu din umeri.

— A văzut-o dimineață la înmormântare şi i-o fi plăcut plăcut de ea... E atât de bogat, încât...

Maigret oftă, aprinse altă pipă şi se uită spre răsuflătoare.

Atmosfera era lugubră. Jaja se hotărî să tacă, de teamă să nu strice şi mai rău lucrurile. Sylvie nu plângea, nu se mai mişca, aştepta nu se ştie ce.

Doar micul ceas deşteptător îşi continua viața trudnică, împingând pe cadranul alb limbile negre parcă prea grele pentru el.

„Tic-tac, tic-tac, tic-tac..."

În unele momente, era un adevărat vacarm. În curte, o pisică albă se aşezase exact în fața răsuflătorii.

„Tic-tac, tic-tac, tic-tac..."

Jaja, care nu era făcută pentru dramă, se ridică şi luă o sticlă de băutură din dulap. Ca şi cum nu s-ar fi întâmplat nimic, umplu trei pahare, împingând unul în fața lui Maigret şi unul spre Sylvie, dar fără să rostească nici o vorbă.

Cei douăzeci de mii de franci se aflau tot pe masă, lângă poşetă.

„Tic-tac, tic..."

Totul dură o oră şi jumătate ! O oră şi jumătate de tăcere întreruptă doar de oftaturile grăsanei Jaja, căreia începuseră să-i lucească ochii din cauza alcoolului.

Uneori, se auzeau strigătele copiilor care se jucau pe străduță. Alteori, răsuna în depărtare claxonul insistent al unui tramvai. Uşa barului se deschise. Un arab băgă capul înăuntru şi strigă:

— Alune!

Aşteptă un moment şi, neprimind nici un răspuns, închise uşa şi plecă.

Se făcuse şase când uşa se deschise din nou şi, de data aceasta, în încăperea din spatele barului se simți un fel de vibrație care anunța că acesta era evenimentul aşteptat. Jaja era gata să se ridice şi să dea fuga în bar, dar privirea lui Maigret o țintui locului. Sylvie, ca să-şi arate indiferența, întoarse capul în altă parte.

A doua uşă se deschise şi ea. Joseph intră, văzu mai întâi spatele lui Maigret, apoi masa, paharele, sticla, poşeta deschisă şi bancnotele.

Comisarul se întoarse lent, iar bărbatul se opri locului si se mulțumi să mormăie:

— La dracu'!

— închide uşa. Stai jos...

Chelnerul de la cazinou închise uşa, dar nu se aşează. Era încruntat, părea foarte nemulțumit, dar nu-şi pierdea stăpânirea de sine. Ba chiar căpăta mai mult curaj. Se apropie de Jaja şi o sărută pe frunte.

— Bună ziua...

Apoi făcu la fel cu Sylvie, care nu ridică însă capul.

— Ce s-a întâmplat ?

Din acel moment, Maigret înțelese că era prins pe picior greşit. Dar, ca întotdeauna în astfel de cazuri, se încăpățână cu atât mai mult cu cât simțea că se afundă şi mai tare.

— De unde vii ?

— Ghiciți!

Şi scoase un portofel din buzunar, luă dinăuntru un carnețel şi i-l întinse lui Maigret. Era un carnet de identitate, modelul celor eliberate străinilor care locuiesc în Franța.

— Am întârziat... M-am dus să-l preschimb la prefectură.

Carnetul purta într-adevăr data din ziua aceea şi numele: Joseph Ambrosini, născut la Milano, exercitând profesia de slujbaş de hotel.

— Nu te-ai întâlnit cu Harry Brown?

— Eu?

— Şi nu l-ai întâlnit mai întâi marțea sau miercurea trecută?

Joseph îl privea zâmbind, vrând parcă să spună: „Ce tot îndrugi acolo?"

— Auzi, Ambrosini! Presupun că recunoşti că eşti amantul lui Sylvie...

— Rămâne de văzut ce înțelegeți prin asta. Mi s-a întâmplat, ce Dumnezeu...

— Nu, nu! Eşti ceea ce se numeşte eufemistic protectorul ei...

Biata Jaja! Nu mai fusese în viața ei atât de nefericită. Alcoolul băut îi deforma probabil viziunea asupra lucrurilor. Din când în când, deschidea gura pentru a interveni ca să facă pace şi ghiceai că voia să spună: „Haide, copii! Înțelegeți-vă! Chiar merită să vă înverşunați aşa? Ciocnim împreună un păhărel şi..."

Din atitudinea lui Joseph se vedea foarte bine că nu era la prima confruntare cu poliția. Se comporta foarte prudent. Stăpânirea lui de sine era perfectă, fără ostentație.

— Informațiile dumneavoastră sunt false.

— Adică vrei să spui că nu ştii ce înseamnă aceşti douăzeci de mii de franci?

— Presupun că i-a câştigat Sylvie. E o fată destul de frumoasă ca să...

— Destul!

Se ridicase din nou şi se plimba prin încăpere. Sylvie se uita fix la picioare. Joseph, în schimb, nu lăsa ochii în jos.

— Mai bine bea un păhărel! îi spuse Jaja, profitând de ocazie ca să-şi umple paharul.

Maigret se hotăra cu greu. Se opri un lung moment în fața ceasului care arăta şase şi un sfert. Apoi se întoarse şi rosti:

— Ei bine, veniți amândoi cu mine. Vă arestez !

Ambrosini nici măcar nu tresări, mulțumindu-se să murmure cu o fărâmă de ironie:

— Cum doriți!

Comisarul puse cei douăzeci de mii de franci în buzunar, apoi îi întinse lui Sylvie pălăria şi poşeta.

— Vă pun cătuşele sau îmi promiteți...

— Lăsați, că nu fugim !

Jaja plângea în brațele tinerei, care încerca să scape din strânsoarea ei. Şi ar fi fost tare greu s-o împiedici pe grăsană să însoțească grupul până în stradă.

Afară se aprindeau felinarele. Era din nou un moment de lâncezeală. Trecură pe lângă strada unde se afla hotelul Beausejour, dar Joseph nu aruncă nici o privire în direcția aceea.

La poliție, echipa de serviciu din cursul zilei tocmai pleca. Secretarul se grăbi să-l pună pe comisar să semneze documentele.

— Să mi-i închideți separat. Voi veni mâine să stau de vorbă cu ei.

Sylvie se aşezase pe o bancă, la celălalt capăt al biroului. Joseph îşi răsucea o țigară pe care un agent în uniformă i-o smulse din mână.

Maigret plecă fără să spună nimic, se întoarse încă o dată spre Sylvie, care nu se uita la el, dădu din umeri şi mormăi:

— Să-ți fie de bine !

Aşezat pe o banchetă în autocar, nici măcar nu băgă de seamă că acesta era înțesat şi că o bătrână stătea în picioare lângă el. Cu capul întors spre geam, urmărind cu privirea farurile automobilelor care treceau unul după altul, fuma cu furie şi bătrâna se văzu nevoită să se aplece şi să murmure :

— Pardon, domnule...

Maigret păru că se trezeşte dintr-un vis. Se ridică imediat, fără să ştie unde să arunce cenuşa fierbinte, arătând atât de dezorientat, încât o pereche de tineri, în spatele lui, pufni în râs.

La şapte şi jumătate intra pe uşa turnantă a hotelului Provenqal şi îl găsea pe inspectorul Boutigues instalat într-un fotoliu din hol, stând de vorbă cu administratorul.

— Deci?

— E sus..., răspunse Boutigues, care părea tulburat.

— I-ați spus...

— Da. Nu s-a mirat. Mă aşteptam să protesteze...

Administratorul aştepta momentul să pună o întrebare, dar, imediat ce deschise gura, Maigret porni în grabă spre ascensor.

— Vă aştept? îi strigă Boutigues.

— Dacă vreți...

Cunoştea foarte bine starea de spirit în care se afla de două-trei ore! Şi era furios la culme, aşa cum i se întâmpla întotdeauna în asemenea cazuri. Cu toate acestea, incapabil să reacționeze...

Avea senzația confuză a gafei. O senzație pe care o avusese din clipa în care o întâlnise pe Sylvie în uşa hotelului... Şi totuşi, ceva îl împingea să meargă mai departe ! Mai mult decât atât! Se repezea cu capul înainte cu atât mai aprig cu cât voia să se convingă pe el însuşi că avea dreptate! Ascensorul urca uşor, bine uns. Şi Maigret îşi repeta consemnul primit: „Fără complicații!"

De aceea se afla la Antibes! Ca să evite complicațiile, scandalul!

În altă împrejurare, ar fi intrat în apartamentul lui Brown fără pipă. Dar o aprinse înadins. Bătu la uşă şi intră imediat. Se pomeni exact în aceeaşi atmosferă ca în seara dinainte.

Brown se plimba de colo până colo, impecabil, dând ordine secretarului, răspunzând la telefon şi terminând de dictat o telegramă pentru Sydney.

— Mă scuzați o clipă ?

Nici urmă de nelinişte! Omul acela se simțea în largul lui în toate împrejurările vieții! Se

emoționase vreun pic dimineață, când îşi condusese tatăl pe ultimul drum în condiții atât de neobişnuite? Oare prezența celor patru femei îl tulburase cât de cât?

Nici după-amiază, când ieşise din acel hotel deocheat, nu se tulburase! Nu ezitase nici o secundă !

Brown continua să dicteze. In acelaşi timp, aşeza o cutie cu ţigări de foi pe gheridonul aflat în faţa lui Maigret şi apăsa pe butonul soneriei.

— Să iei telefonul în camera mea, James.

Apoi majordomului care venise să ia comanda :

— Un whisky!

Cât era poză şi cât firesc în această atitudine ?

„Chestie de educaţie!" îşi zise Maigret. „Probabil că a învăţat la Oxford sau la Cambridge..."

Şi era vorba de o veche ranchiună de elev al Liceului „Stanislas". O ranchiună amestecată cu admiraţie!

— Să iei şi maşina de scris, domnişoară.

Ei bine, nu! Brown o văzu pe dactilografă încărcată cu blocnotesul şi creioanele şi luă el însuşi maşina de scris cea grea, o duse în camera vecină şi încuie uşa. Apoi aşteptă ca angajatul hotelului să aducă băutura comandată şi arătă către Maigret, căruia trebuia să-i fie servit paharul cu whisky.

Abia după ce rămaseră numai ei doi, scoase portofelul din buzunar, luă dinăuntru o foaie de hârtie timbrată, aruncă o privire asupra ei şi i-o întinse comisarului.

— Citiţi... înţelegeţi engleza?

— Destul de prost.

— E hârtia pe care am cumpărat-o cu douăzeci de mii de franci în după-masa asta, la hotelul Beausejour.

Se aşeză. Gestul acesta părea o destindere.

— Trebuie mai întâi să vă explic unele lucruri. Cunoaşteţi Australia? Păcat... Tatăl meu, înainte de căsătorie, deţinea o proprietate foarte mare. Mare cât un departament francez... După căsătorie, era cel mai mare crescător australian de oi, deoarece mama adusese ca zestre o proprietate aproape la fel de mare...

Harry Brown vorbea lent şi se străduia să nu rostească nici un cuvânt inutil, să fie clar.

— Sunteţi protestant ? întrebă Maigret.

-— Întreaga familie. La fel şi cea a mamei mele !

Vru să continue, dar Maigret îl întrerupse :

-— Tatăl dumneavoastră nu si-a făcut studiile în Europa, nu-i aşa?

— Nu! încă nu era moda asta... A venit abia după căsătorie. După cinci ani, când avea deja trei copii...

Atâta pagubă dacă Maigret se înşela! în mintea lui, transpunea totul în imagini. Contura în linii mari o casă imensă, dar severă, în mijlocul proprietăților. Şi oameni gravi, semănând cu nişte pastori prezbiterieni.

William Brown, care îi urma tatălui său, se căsătorea, făcea copii şi se ocupa doar de afaceri...

— Într-o zi, a fost nevoit să vină în Europa din cauza unui proces...

— Singur ?

— A venit singur!

Era cât se poate de simplu! Paris! Londra! Berlin! Coasta de Azur! Şi Brown a băgat de seamă că, având o avere colosală, era, într-o lume strălucitoare, plină de seducții, aproape asemenea unui rege!

— Şi nu s-a mai întors ! spuse Maigret, oftând.

— Nu! A vrut...

Procesul dura. Oamenii cu care crescătorul de oi era în legătură îl duceau în locuri de amuzament. Intra în relații cu femei.

— Timp de doi ani, şi-a amânat întruna întoarcerea...

— Cine îi ținea locul acasă, la conducerea afacerilor ?

— Mama... Şi fratele mamei. Am primit scrisori de la oameni din țară care spuneau că...

De ajuns! Maigret era mai mult decât lămurit. Brown, care nu cunoscuse decât pământul lui, oile, vecinii şi păstorii, petrecea de mama focului, îşi oferea toate plăcerile nebănuite până atunci... Amâna mereu întoarcerea, făcea procesul să dureze... Iar după terminarea procesului, găsea scuze noi ca să mai rămână...

Cumpărase un iaht... Făcea parte dintre cele câteva zeci de oameni care pot să cumpere orice, să-şi permită orice...

— Mama şi unchiul au reuşit să-l pună sub consiliu judiciar?

Cei rămaşi acasă se apărau! Obținuseră deschiderea unui proces. Şi, într-o bună dimineață, la Nisa sau la Monte Carlo, William Brown se trezi că are ca singură sursă de venit o pensie alimentară!

— Multă vreme a continuat să facă datorii şi noi i le-am plătit..., spuse Harry.

— Pe urmă n-ați mai plătit ?

— Pardon ! Am continuat să-i plătesc o pensie de cinci mii de franci pe lună...

Maigret intuia că lucrurile încă nu erau clare. Resimțea o vagă indispoziție pe care o transpuse într-o întrebare bruscă:

— Ce i-ați propus tatălui dumneavoastră cu câteva zile înainte să moară?

Zadarnic încerca să-şi surprindă interlocutorul. Brown nu se tulbură, răspunzând cu simplitatea sa obişnuită:

— Totuşi, încă mai avea unele drepturi, nu-i aşa? De cincisprezece ani se opunea judecății.

Acolo are loc un mare proces. Cinci avocați lucrează numai la asta... Şi, între timp, trăim într-un regim provizoriu care ne împiedică să facem mari operațiuni...

— O clipă... De o parte, tatăl singur, trăind în Franța şi reprezentat în Australia de oameni ai legii care îi apără interesele.

— Oameni ai legii care au o reputație proastă...

-— Evident! în cealaltă tabără, mama, unchiul,

frații şi dumneavoastră...

—Yes!... Adică, da!

— Şi ce-i ofereați tatălui dumneavoastră ca să dispară complet din circulație?

— Un milion!

— Cu alte cuvinte, era mai câştigat, deoarece îi trimiteați o pensie mai mică decât dobânda acestei sume, dacă ar fi fost bine plasată... De ce refuza?

— Ca să ne turbeze pe noi de cap!

Harry rostise aceste cuvinte foarte politicos. Probabil nu ştia că nu se prea potriveau cu personajul lui.

— Avea o idee fixă. Nu voia să ne dea pace.

— Prin urmare, a refuzat.

— Da! Şi m-a anunțat că va face în aşa fel încât necazurile noastre să continue chiar şi după moartea lui.

— Ce necazuri ?

— Procesul! Acolo ne face mult rău...

Mai avea nevoie şi de alte explicații? Era de ajuns să te gândeşti la Liberty Bar, la Jaja, la Sylvie pe jumătate goală, la William care aducea provizii... Sau la vilă şi la cele două Martini, tânăra şi bătrâna, şi la automobilul cu care le ducea la piață...

Apoi să te uiți la Harry Brown, care reprezenta elementul opus, ordinea, virtutea, dreptul, cu părul bine pieptănat, cu costumul lui sobru, cu stăpânirea de sine şi politețea lui puțin distantă, cu secretarii lui...

„Ca să ne turbeze de cap!"

Figura lui William devenea mai vie! După atâta timp fusese asemenea fiului său, asemenea tuturor celor de acolo, se săturase de ordine, de virtute, de bună educație...

Devenise un inamic ce fusese pur şi simplu şters din cadrele familiei...

Şi, la naiba, se încăpățâna ! Ştia foarte bine că nu va avea cîştig de cauză. Ştia foarte bine că de acum era blestemat!

Dar avea să-i turbeze de cap!

Nu era în stare de orice pentru asta? Ca să-i facă să turbeze pe soția şi pe cumnatul lui, pe copiii care îl renegau, care continuau să muncească pentru a câştiga bani, tot mai mulți bani...

— Dacă murea, nu-i aşa, procesul se termina, explica Harry calm, şi odată cu el toate necazurile,

toate acele poveşti scandaloase care îi bucură pe oamenii răi de la noi...

— Evident!

— Atunci, a făcut un testament. Nu-şi putea dezmoşteni soția şi copiii. Dar putea să dispună de o parte din averea lui... Ştiți în favoarea cui l-a făcut? În favoarea a patru femei...

Maigret se abținu cu greu să nu izbucnească în râs. Zâmbi totuşi, imaginându-şi-le pe cele două Martini, mama şi fiica, apoi pe Jaja şi pe Sylvie ducându-se în Australia ca să-şi apere interesele...

— Acest testament îl aveți în mână?

Era lung, încheiat după toate regulile în fața notarului.

— La el făcea aluzie tatăl meu când spunea că, şi după moartea lui, necazurile noastre vor continua...

— Cunoşteați conținutul ?

— Azi-dimineață încă nu ştiam nimic. Când m-am întors la hotel, după înmormântare, mă aştepta un bărbat...

— Un anume Joseph...

— Un fel de chelner... Mi-a arătat o copie. Mi-a spus că, dacă voiam să cumpăr originalul, trebuia să vin la un hotel din Cannes şi să aduc douăzeci de mii de franci. Acest soi de oameni nu au obiceiul să mintă...

Maigret luase o atitudine severă.

— Cu alte cuvinte, erați dispus să distrugeți un testament! Şi chiar s-a început executarea lui...

Brown nu se tulbură nici acum.

— Ştiu ce fac! răspunse el calm. Şi ştiu ce sunt femeile astea...

Se ridică şi se uită la paharul plin al lui Maigret.

— Nu beți?

— Mulțumesc!

— Orice tribunal va înțelege...

— Că grupul de acolo trebuie să câştige...

Ce-l făcuse pe Maigret să spună asta? Ispita gafei ?

Harry Brown nu reacționă. Se îndreptă spre uşa camerei sale, unde se auzea maşina de scris, şi spuse:

— Documentul nu a fost distrus. Vi-l las. Voi rămâne aici până când...

Uşa se deschisese deja şi secretara anunța:

— Vă caută de la Londra...

Avea telefonul în mână. Brown îl luă şi imediat începu să vorbească cu volubilitate în engleză.

Maigret profită ca să plece cu testamentul. Apăsă zadarnic butonul de la uşa ascensorului şi, până la urmă, o porni pe scări, repetând pentru sine:

— Fără complicații!

În holul de la intrare, inspectorul Boutigues bea porto în compania administratorului. Din pahare mari, frumoase, de cristal! Şi cu sticla la îndemână!

52. VOL 5
CAPITOLUL 8

Boutigues îl însoțea pe Maigret cu un mers țopăit. După nici douăzeci de metri, inspectorul îl anunță:

— Am făcut o descoperire! Directorul, pe care îl cunosc de mult timp, supraveghează Hotel du Cap, la Cap Ferrat, care face parte din aceeaşi societate...

Tocmai plecaseră de la Provenqal. în fața lor, noaptea transformase marea într-o baltă de cerneală de unde nu venea nici cel mai mic freamăt.

În dreapta se zăreau luminile din Cannes. În stânga, cele din Nisa. Iar mâna lui Boutigues arăta în întuneric, dincolo de acei licurici.

— Cunoaşteți Cap Ferrat ? E între Nisa şi Monte Carlo.

Maigret ştia. Aproape că înțelesese ce era, de fapt, Coasta de Azur: un bulevard lung care pornea de la Cannes şi se sfârşea la Menton, un bulevard de şaizeci de kilometri, cu vile şi, ici şi colo, un cazinou, câteva hoteluri de lux...

Faimoasa mare albastră... Munții... Şi toate plăcerile promise de pliantele turistice : portocali, mimoze, soare,

palmieri, pini-umbrelă, terenuri de tenis, de golf, saloane de ceai şi baruri americane...

—- Ce descoperire ?

— Ei bine, Harry Brown are o amantă pe Coastă! Directorul l-a zărit de câteva ori la Cap Ferrat, unde o vizitează... O femeie de vreo treizeci de ani, văduvă sau divorțată, foarte bine, se pare, pe care a instalat-o într-o vilă...

Oare Maigret asculta? Privea vestita panoramă nocturnă cu un aer posac. Boutigues continuă :

— Se duce la ea cam o dată pe lună. Povestea a ajuns de pomină la Hotel du Cap, pentru că Brown joacă o întreagă comedie ca să-şi ascundă relația. Când se întoarce de la ea, pe scara de serviciu, şi se preface că a stat toată noaptea în camera lui.

— E hazliu! spuse Maigret cu atât de puțină convingere, încât inspectorul se dezumflă.

— Nu mai vreți să fie supravegheat?

— Nu... da...

— Vă veți duce să stați de vorbă cu respectiva la Cap Ferrat?

Maigret habar nu avea. Nu putea să se gândească la douăzeci de lucruri în acelaşi timp şi deocamdată nu se mai gândea la Harry Brown, ci la William. Ajunşi în Piața Mace, comisarul dădu mâna în fugă cu însoțitorul său şi sări într-un taxi.

— Mergeți pe drumul spre Cap dAntibes. Vă spun eu unde să opriți.

Şi repetă ca pentru sine: „William Brown a fost asasinat!"

Poarta de fier, aleea cu pietriş, apoi soneria, un bec care se aprindea deasupra uşii, paşi în hol şi uşa care se întredeschidea.

— Dumneavoastră sunteți! suspină Gina Martini.

Îl recunoscuse imediat pe comisar şi îi făcea loc să intre. În salon se auzea vocea unui bărbat.

— Veniți... o să vă explic...

Bărbatul, în picioare, avea un carnet în mână, iar bătrâna stătea aplecată, cu partea de sus a corpului, într-un şifonier.

— Domnul Petitfils... I-am cerut să vină să...

Domnul Petitfils era slab, avea mustăți lungi şi triste şi ochii obosiți.

— E directorul principalei agenții care se ocupă cu închirierile de vile. L-am chemat ca să ne sfătuiască şi...

Acelaşi miros de mosc. Cele două femei îşi scoseseră hainele de doliu şi purtau capoate şi papuci. În jur era numai dezordine. Oare lumina era mai slabă ca de obicei? Totul părea cenuşiu. Bătrâna ieşi din şifonier, îl salută pe Maigret şi explică:

— De când le-am văzut pe acele două femei la înmormântare, mi-am pierdut liniştea... Atunci, m-am adresat domnului Petitfils să-i cer părerea. Crede, la fel ca mine, că trebuie făcut un inventar...

— Ce inventar?

— Al obiectelor care ne aparțin şi al celor care erau ale lui William. Lucrăm de la două după-amiază...

Se vedea! Pe mese se aflau teancuri de rufe, pe jos zăceau obiecte de tot felul, grămezi de cărți, alte rufe în coşuri...

Iar domnul Petitfils nota totul, bifând denumirile obiectelor.

Ce căuta Maigret acolo? Deja nu mai era vila lui Brown. Era inutil să-i mai caute amintirea acolo. Goleau şifonierele, sertarele, totul era aşezat în teancuri, triat, clasat.

— Soba a fost dintotdeauna a mea, spuse bătrâna. O aveam şi acum douăzeci de ani, în locuința mea din Toulouse.

— Nu vreți să beți ceva, domnule comisar ? întrebă Gina.

Era acolo un pahar murdar: cel al omului de afaceri, care fuma, în timp ce nota, o țigară de foi de-a lui Brown.

— Mulțumesc... Voiam doar să vă spun...

Ce să le spună?

— ...că sper ca mâine să pun mâna pe asasin...

— Aşa repede?

Se vedea bine că nu le interesa. în schimb, bătrâna întrebă:

— Probabil că ați vorbit cu fiul, nu-i aşa?... Ce-a spus ? Ce-are de gând să facă ? Vrea să vină să ne ia tot?...

— Nu ştiu... Nu cred...

— Ar fi ruşinos ! Nişte oameni atât de bogați! Dar tocmai ăştia...

Bătrâna chiar suferea. Nesiguranța era o adevărată tortură pentru dânsa. Se uita la toate vechiturile din jur cu o teamă cumplită că le va pierde.

Şi Maigret era cu mâna pe portofel! Ar fi fost de ajuns să-l deschidă, să scoată o foaie de hârtie şi s-o arate celor două femei...

Oare n-ar fi jucat imediat de fericire? Oare bucuria, prea mare, n-ar fi ucis-o pe mamă?

Milioane şi milioane! Milioane care nu ar fi fost încă ale lor, evident, şi pentru care ar fi trebuit să meargă în Australia ca să le obțină, intentând procese peste procese!

Dar s-ar fi dus ! Parcă le şi vedea luând pachebotul, apoi debarcând acolo cu un aer cât se poate de demn! Şi nu ar fi avut ca om de afaceri un Petitfils, ci notari şi avocați...

— Vă las să vă faceți treaba. Vin mâine.

Taxiul îl aştepta la poartă. Urcă fără să dea vreo

adresă şi şoferul aşteptă, ținând portiera deschisă.

— La Cannes..., spuse în sfârşit Maigret.

Şi era obsedat de aceleaşi gânduri.

„Brown a fost asasinat! Fără complicații!"

Afurisitul de Brown! Dacă rănile ar fi fost la piept, s-ar fi putut crede că s-a sinucis ca să-i facă pe toți să turbeze. Dar nu te poți înjunghia singur în spate, ce naiba! Dar acum nu el îl intriga pe Maigret. Comisarul avea impresia că îl cunoaşte la fel de bine ca şi cum ar fi fost prietenul lui dintotdeauna.

Mai întâi, William în Australia... Un băiat bogat, bine-crescut, puțin cam timid, care locuia cu părinții, se căsătorise când îi venise vremea cu o fată cum se cuvine şi îi făcuse copii... Acel Brown semăna destul de bine cu Brown-fiul... Poate că uneori îl cuprindea şi pe el melancolia, avea dorințe

tulburi, dar probabil că le punea pe seama unei indispoziții trecătoare şi lua un purgativ.

Acelaşi William în Europa... Digurile care se rupeau brusc... Nu se mai putea stăpâni... Totul îi lua mințile, toate posibilitățile care i se ofereau...

Şi devenea un familiar al acelui bulevard care se întindea de la Cannes la Menton... Iaht la Cannes... partide de bacara la Nisa... şi tot restul ! Şi o lene incomensurabilă la gândul de a se întoarce acolo...

„Luna viitoare..." Iar luna următoare spunea la fel!

Atunci i-au tăiat veniturile. Cumnatul veghea ! Toți membrii familiei Brown şi cei interesați de afacerile ei se apărau ! El nu era în stare să-şi părăsească bulevardul, atmosfera moleşitoare a Coastei, toleranța şi frivolitatea ei...

Adio iaht! O vilişoară...

În privința femeilor, cobora şi aici câteva trepte şi ajungea la Gina Martini. Un dezgust... O nevoie de dezordine, de moliciune... Vila de la Cap dAntibes fiind încă prea burgheză...

Descoperise Liberty Bar... pe Jaja... pe Sylvie... Şi acolo, în Australia, continua procesul contra tuturor cumpătaților din familia Brown, ca să-i facă să turbeze... Şi se asigura, printr-un testament, că vor turba şi după moartea lui...

Dacă avea sau nu dreptate, asta nu-l privea pe Maigret. Totuşi, comisarul nu putea să nu compare tatăl cu fiul, cu Harry Brown, sobru, stăpân pe el, care ştiuse să țină seama de împrejurări.

Lui Harry nu-i plăcea dezordinea. Harry avea totuşi nevoi suspecte! Şi îşi instala o amantă la Cap Ferrat... O amantă respectabilă, care ştia să trăiască, văduvă sau divorțată, discretă...

Nici la hotelul la care stătea nu trebuia să se ştie că a dormit prin străini!

Ordine... Dezordine... Ordine... Dezordine...

Maigret era arbitrul, pentru că avea în buzunar faimosul testament. Putea să le dea drumul în arenă celor patru femei!

Sosirea acolo a femeilor lui Brown ar fi fost ceva nemaivăzut, deosebit de pitoresc! Jaja cu picioarele ei sensibile, cu gleznele umflate, sânii obosiți... Sylvie care, în intimitate, nu putea suporta decât un capot peste corpul slab...

Apoi bătrâna Martini cu obrajii plini de fard scorojit! Şi Gina cu mirosul ei de mosc, devenit un fel de miros sui-generis.

Taxiul mergea pe faimosul bulevard al Coastei de Azur. Se zăreau luminile din Cannes.

„Fără complicații!"

Taxiul opri în față la Ambassadeurs, iar şoferul întrebă:

— Unde vă mai duc?

— Nicăieri! E bine aşa!

Maigret plăti. Cazinoul era luminat. Soseau câteva maşini luxoase, pentru că era aproape nouă seara.

Şi, în acelaşi timp, alte douăsprezece cazinouri îşi aprindeau luminile între Cannes şi Menton. Şi sute de maşini de lux...

Maigret ajunse pe jos la străduța unde se afla Liberty Bar şi constată că acesta era închis. înăuntru era întuneric. Prin fereastra vitrinei, doar un felinar arunca o lumină vagă peste tejghea şi jocul mecanic.

Bătu la uşă. Şi se miră tare mult de vacarmul provocat pe străduță de bătăile lui. In clipa următoare, o uşă se deschidea în spatele lui: cea a barului de vizavi. Chelnerul îi strigă lui Maigret:

— O căutați pe Jaja?

— Da.

— Cine sunteți ?

— Comisarul.

— Atunci, trebuie să vă transmit un mesaj. Jaja se va întoarce peste câteva minute. M-a rugat să vă spun să aşteptați. Dacă vreți să intrați aici...

— Mulțumesc.

Prefera să se plimbe pe afară. In barul de vizavi erau câțiva clienți care arătau destul de dubios. Undeva se deschise o fereastră. O femeie, auzind zgomot, întrebă timid:

-—Tu eşti, Jean?

— Nu!

Şi Maigret, plimbându-se pe străduță, repeta pentru sine: „înainte de orice, trebuie aflat cine l-a ucis pe William!"

Ora zece... Jaja nu mai venea. De fiecare dată când auzea paşi, Maigret tresărea, sperând că aşteptarea lui luase sfârşit. Dar nu era ea...

Orizontul însemna cincizeci de metri de străduță prost pavată, lată de doi metri, vitrina luminată a unui bar şi celălalt local învăluit în umbră...

Şi case vechi, strâmbe, cu ferestre care nici măcar nu mai erau dreptunghiulare! Maigret intră în barul de vizavi.

— Nu v-a spus unde se duce ?

— Nu. Nu vreți să beți ceva ?

Iar consumatorii, cărora li se spusese cine era, îl măsurau cu privirea din cap şi până în picioare.

— Mulțumesc!

Merse din nou până la colțul străzii, frontieră între lumea degradantă şi cheiurile bine luminate, însuflețite de o viață normală.

Zece şi jumătate... Unsprezece... Prima cafenea din colț se numea Harry's Bar. De acolo telefonase

Maigret după-amiază, împreună cu Sylvie. Intră şi se îndreptă spre cabină.

— Vreau cu ofițerul de serviciu de la poliție... Alo!... Poliția!... Aici comisarul Maigret... Cele două persoane pe care vi le-am adus mai devreme nu au fost vizitate de nimeni?

— Ba da... De o femeie grasă.

— Cu cine a stat de vorbă ?

— Mai întâi cu femeia. Apoi cu bărbatul. N-am ştiut ce să facem... Nu ne-ați lăsat instrucțiuni.

— Cât timp a trecut de-atunci ?

— O oră şi jumătate. A adus țigări şi prăjituri.

Maigret închise nervos. Apoi ceru imediat legătura cu hotelul Provengal.

— Alo!... Aici poliția... Da, comisarul pe care l-ați văzut mai devreme... Puteți să-mi spuneți dacă domnul Harry Brown a primit vreo vizită ?

— Acum un sfert de oră... O femeie... Destul de prost îmbrăcată...

— Unde era domnul Brown?

— Lua cina, în sala de mese. A condus-o 1a el în cameră.

— Şi a plecat ?

— Cobora chiar în momentul în care ați sunat.

— Foarte grasă, nu? Foarte vulgară?

— Exact.

— Avea un taxi?

— Nu. A plecat pe jos.

Maigret închise, se aşeză la o masă, apoi comandă varză cu cârnați şi o bere.

„Jaja s-a văzut cu Sylvie şi Joseph... A fost trimisă cu o însărcinare la Harry Brown... Se întoarce cu autocarul, aşa că mai întârzie o jumătate de oră..."

Mâncă şi citi un ziar rămas pe o masă. Doi amanți se sinuciseseră la Bandol. Bărbatul era căsătorit în Cehoslovacia.

— Vreți şi legume?

— Mulțumesc! Cât face ? Stați puțin ! Mai dați-mi o bere...

Şi, cinci minute mai târziu, se plimba din nou pe străduță, în apropiere de vitrina de la Liberty Bar.

Probabil că acum cortina se ridicase la cazinou. Seară de gală. Operă. Dans. Supeu. Dancing. Ruletă şi bacara...

Şi la fel de-a lungul celor şaizeci de kilometri! Sute de femei pândindu-i pe cei ce veneau să supeze. Sute de crupieri pândind jucătorii! Şi sute de gigolo, dansatori, chelneri pândind femeile...

Alte sute de oameni de afaceri, ca domnul Petitfils, cu lista lor de vile de vânzare sau de închiriat, pândindu-i pe turiştii de lux...

Din loc în loc, la Cannes, la Nisa, la Monte Carlo, găseai câte un cartier mai prost luminat decât celelalte, străduțe,

maghernițe ciudate, umbre fofilându-se pe lângă ziduri, femei bătrâne şi tinere, jocuri mecanice şi camere de locuit în dosul prăvăliilor...

Drojdia societății...

Jaja nu mai sosea! Maigret tresări de zece ori, auzind zgomot de paşi. În cele din urmă, nu îndrăzni să mai treacă prin fața barului de vizavi, al cărui chelner îl privea ironic.

În acest timp, mii, zeci de mii de oi păşteau iarba familiei Brown, pe păşunile familiei Brown, păzite de servitorii familiei Brown... Zeci de mii de oi care poate că erau tunse - pentru că la antipozi era probabil ziua în amiaza mare —, pentru a umple cu lână vagoane, apoi cargoboturi...

Şi marinari, ofițeri, căpitani...

Şi toate vapoarele ce veneau spre Europa, cu ofițerii care verificau termometrele (ca să se asigure că temperatura era favorabilă mărfii), şi misiții de la Amsterdam, Londra, Liverpool, Le Havre care discutau despre cursurile pe piață... Şi Harry Brown, aflat la Provengal, primind telegrame de la frații şi de la unchiul lui, telefonând agenților...

Puțin mai devreme, Maigret citise în ziar:

Stăpânul credincioşilor, capul islamului, şi-a căsătorit fiica cu prințul... Şi: Petreceri mari au avut loc în India, Iran, Afganistan... Apoi:

O cină de gală a avut loc la Nisa, în Palatul Mediteranei, unde se remarcau... Fiica marelui preot se căsătorea la Nisa... O nuntă pe bulevardul de şaizeci şi ceva de kilometri... Şi acolo, la naiba, sute de mii de oameni care...

Dar Jaja tot nu mai venea! Maigret cunoştea fiecare piatră din pavaj, toate fațadele de pe străduță. O fetiță cu părul prins în codițe împletite îşi făcea temele lângă o fereastră.

Să fi avut autocarul un accident ? Să fi trebuit Jaja să se ducă în altă parte? Fugise?

Dincolo de vitrina barului, lipindu-şi fruntea de geam, Maigret zări pisica lingându-şi labele. Şi iar îi veneau în minte fragmente din ziar:

„Aflăm de pe Coasta de Azur că Maiestatea Sa regele... a sosit la proprietatea sa de la Cap Ferrat, însoțit de...

Se anunță de la Nisa arestarea domnului Graphopoulos, ce a fost surprins în momentul în care, într-o sală de bacara, tocmai câştigase cinci sute şi ceva de mii de franci folosind un sabot trucat...”

Apoi o propoziție scurtă:

„Subdirectorul poliției jocurilor de noroc este compromis.”

Pe toți dracii! Dacă unul ca William Brown ceda, un amărât care câştiga două mii de franci pe lună era obligat să fie erou?

Maigret era furios. Se săturase de aşteptat! Se săturase mai ales de acea atmosferă care nu se potrivea deloc cu temperamentul lui.

Nu înțelegea de ce îl trimiseseră aici cu un consemn atât de ridicol: „Fără complicații "

Fără complicații ? Şi dacă i-ar fi fost pe plac să scoată testamentul, un testament adevărat, imposibil de contestat ? Şi să le trimită pe cele patru femei acolo ?

Paşi... Nici măcar nu întoarse capul! După câteva clipe, auzi o cheie răsucindu-se în broască şi o voce pierită spunând:

— Erați aici ?

Jaja. O Jaja obosită, ținând cheia cu o mână tremurândă. O Jaja în mare ținută, cu pardesiu mov şi pantofi roşii ca sângele.

— Intrați... Stați puțin.. Să aprind lumina...

Pisica torcea deja, frecându-se de picioarele ei hidropice. Jaja căuta comutatorul.

— Când mă gândesc că amărâta asta de Sylvie...

În sfârşit! Aprinse lumina. Se putea vedea. Chelnerul de la cafeneaua de vizavi îşi lipise fața răutăcioasă de geam.

— Intrați, vă rog... Nu mai pot... Toate emoțiile prin care am trecut...

Jaja deschise cealaltă uşă şi se duse direct spre sobă, dădu focul mai mic şi mută o cratiță.

— Staţi jos, domnule comisar. Numai să mă schimb şi vă stau la dispoziţie...

Încă nu-l privise în ochi. Stătea cu spatele la Maigret şi repeta:

— Amărâta de Sylvie...

Şi urcă scările mezaninului, continuând să vorbească în timp ce se schimba, ridicând puţin vocea:

— O fată bună... Dacă ar fi vrut. Dar astea plătesc întotdeauna pentru alţii. Am avut eu dreptate când i-am spus...

Maigret se aşezase la masă. In faţa lui zăceau resturi de brânză, de piftie de cap de porc şi sardele.

Auzi deasupra capului zgomotul pantofilor pe care Jaja şi-i scotea din picioare şi al papucilor de casă pe care îi trăgea spre ea.

Apoi o auzi cum ţopăia pe loc ca să-şi scoată, pantalonii fără să stea jos.

53. VOL 5
CAPITOLUL 9

— Prin câte emoţii am trecut, iar o să mi se umfle picioarele...

Jaja se oprise un moment din plimbarea ei prin cameră. Se aşezase şi, cu pantofii scoşi, îşi fricţiona picioarele care o dureau, cu o mişcare inconştientă, în timp ce vorbea.

Vorbea tare, pentru că şi-l imagina pe Maigret jos, şi se miră foarte mult când îl văzu făcându-şi apariţia pe scară.

— Eraţi aici? Nu vă uitaţi la dezordine... De când se întâmplă toate astea...

Maigret nu ştia prea bine de ce urcase. Sau poate că, în timp ce o asculta pe Jaja vorbind, îşi dăduse brusc seama că încă nu văzuse mezaninul.

Acum se oprise în capătul de sus al scării. Jaja continua să-şi fricționeze picioarele şi vorbea întruna, cu o volubilitate crescândă.

— Să fi mâncat în seara asta ? Nu cred. Ce rău mi-a făcut când am văzut-o pe Sylvie acolo!...

Îmbrăcase şi ea un capot, dar peste o lenjerie de un roz strident. O lenjerie foarte scurtă, împodobită cu dantelă, care contrasta cu carnea ei grasă şi foarte albă. Patul nu era făcut. Maigret îşi zise că, dacă cineva l-ar fi văzut în acel moment, cu greu ar fi putut să-l convingă că se afla acolo doar ca să schimbe o vorbă.

O cameră oarecare, mai puțin modestă decât s-ar fi putut crede. Un pat de acaju, foarte burghez. O masă rotundă. O comodă. în schimb, oala de noapte stătea în mijlocul încăperii, iar masa era plină de farduri, şervețele murdare şi borcane cu cremă.

Jaja oftă, punându-şi, în sfârşit, papucii.

— Mă întreb cum s-or sfârşi toate astea!

— Aici dormea William când...

— N-am decât camera asta şi cele două de jos.

Divanul dintr-un colț al camerei avea catifeaua uzată.

— Se culca pe divan ?

— Depinde... Uneori eu...

— Şi Sylvie?

— Cu mine.

Camera avea tavanul atât de jos, încât Maigret îl atingea cu pălăria. Fereastra era îngustă, cu o perdea de catifea verde. Lampa electrică nu avea abajur.

Nu era nevoie de un mare efort de imaginație ca să-ți închipui viața obişnuită din acea încăpere. William şi Jaja urcând aici, aproape întotdeauna beți, apoi Sylvie care se întorcea acasă şi se strecura lângă grăsană... Dar când se trezeau? Cu lumina puternică de afară...

Jaja nu mai fusese niciodată atât de vorbăreață. Vorbea cu o voce plângăcioasă, ca şi cum ar fi sperat să fie compătimită.

— Pun prinsoare că o să mă îmbolnăvesc... Da, da! Simt... Ca acum trei ani, când nişte marinari s-au bătut chiar la mine în față. Unul a fost tăiat cu briciul şi...

Se ridicase în picioare. Privea în jur, căutând ceva, apoi uită ce căuta.

— Ați mâncat? Veniți să mâncăm ceva !

Maigret coborî scara în fața ei şi o văzu apoi îndreptându-se spre maşina de gătit, punând cărbuni şi amestecând cu o lingură într-o cratiță.

— Când sunt singură, nu mă trage inima să gătesc. Şi când mă gândesc că Sylvie e în momentul ăsta...

— Auzi, Jaja?

— Ce?

— Ce ți-a spus Sylvie în după-amiaza asta, când eu eram în bar ca să servesc un client?

— A, da!... Am întrebat-o ce era cu banii ăia. Mi-a răspuns că nu ştie, că era o combinație de-a lui Joseph....

— Şi în seara asta ?

— Ce, în seara asta?

— Când te-ai dus s-o vezi la poliție...

— Acelaşi lucru. Se întreba ce pusese la cale Joseph.

— E de mult timp cu el ?

— E cu el fără să fie... Nu trăiesc împreună. L-a întâlnit undeva, probabil la curse, în orice caz nu aici... El i-a spus că ar putea să-i facă servicii, să-i aducă clienți. Evident, cu meseria lui!... E un băiat instruit, educat. Da' mie nu mi-a plăcut niciodată...

Într-o cratiță mai rămăsese puțină linte, pe care Jaja o vărsă într-o farfurie.

— Nu vreți ? Nu ? Turnați-vă ceva de băut. Pe mine nu mă mai trage inima la nimic... Am încuiat uşa din față?

Maigret se aşezase călare pe scaun, ca după-amiază. Se uita la ea cum mânca şi o asculta.

— Înțelegeți, oamenii ăştia, mai ales cei din cazinouri, au combinații prea complicate pentru noi... Şi totdeauna femeia se lasă prinsă. Dacă Sylvie m-ar fi ascultat...

— Cu ce misiune te-a însărcinat Joseph în seara asta?

Ea se prefăcu un moment că nu înțelege, uitându-se la Maigret cu gura plină.

— A, da!... Pentru fiul...

— Ce te-ai dus să-i spui ?

— Să aranjeze să fie eliberați, altfel...

— Altfel ce?

— O, ştiam eu că n-o să-mi dați pace ! Dar trebuie să recunoaşteți că m-am purtat întotdeauna frumos cu dumneavoastră. Eu una fac tot ce pot! N-am nimic de ascuns...

Maigret ghici cauza acelei volubilități, a vocii plângărețe.

La întoarcere, Jaja se oprise prin câteva localuri, ca să prindă curaj!

— În primul rând, tot eu am reținut-o pe Sylvie şi am împiedicat-o să se înhăiteze de-a binelea cu Joseph... Pe urmă, când am înțeles că era ceva care...

— Aşa?

A fost ceva mai mult comic decât tragic. In timp ce mânca, începu să plângă. Şi era un spectacol grotesc să vezi o femeie grasă, cu capot mov, în fața farfuriei cu linte, smiorcăindu-se ca un copil.

— Nu mă luați repede. Lăsați-mă să mă gândesc! Credeți că pot să mă adun aşa... Haide, dați-mi să beau!...

— Imediat!

— Dați-mi să beau şi o să spun tot...

Maigret cedă şi îi turnă un sfert de pahar.

— Ce vreți să ştiți?... Ce spuneam?... Am văzut cei douăzeci de mii de franci... Oare erau cei din buzunarul lui William?

Maigret trebuia să facă un efort ca să-şi păstreze luciditatea pentru că, puțin câte puțin, se instala un decalaj. În parte, poate, şi din cauza atmosferei, dar mai sigur din cauza sporovăielii lui Jaja.

— William...

Dintr-o dată, Maigret înțelese. Jaja crezuse că cei douăzeci de mii de franci au fost furați de la Brown după ce fusese

asasinat!

— Asta ai crezut mai devreme?

— Nu mai ştiu ce-am crezut... Uite, nu-mi mai e foame! N-aveți țigări?

— Fumez doar pipă.

— Trebuie să mai fie pe undeva... Sylvie avea mereu.

Şi căuta zadarnic prin sertare.

— întotdeauna sunt duse în Alsacia ?

— Cine? Ce? Despre ce vorbeşti?

— Despre femei. Cum îi zice ? Închisoarea de la... începe cu Hau. Pe vremea mea...

— Când erai la Paris ?

— Da... Numai despre asta se vorbea... Se pare că e o severitate atât de mare, încât deținutele încearcă să se sinucidă. Şi cred că am citit nu demult într-un ziar că sunt acolo şi deținute de optzeci de ani... Nu mai sunt țigări. Probabil că le-a luat Sylvie cu ea...

— Ei îi e teamă să nu ajungă acolo ?

— Lui Sylvie? Nu ştiu... M-am gândit la asta în autobuz, la întoarcere. În fața mea era o femeie bătrână şi...

— Stai jos.

— Da... Nu trebuie să mă băgați în seamă. N-am nici o putere. Nu-mi găsesc locul nicăieri... Ce spuneam?

Şi, cu o expresie de spaimă în ochi, îşi trecea mâna peste frunte, făcând să-i cadă pe obraz o şuviță din părul roşcat.

— Sunt tristă... Haide, dați-mi să beau!

— Doar după ce o să-mi spui ce ştii.

— Dar nu ştiu nimic! Ce să ştiu ? Întâi am fost la Sylvie... Dar polițaiul a stat lângă noi să asculte ce vorbim. Îmi venea să plâng... Sylvie mi-a şoptit, îmbrățişându-mă, că Joseph era de vină...

— Pe urmă ai stat de vorbă cu el ?

— Da... V-am mai spus. M-a trimis la Antibes să-l avertizez pe Brown că dacă... Îşi căuta cuvintele. S-ar fi zis că erau momente când uita ce vrea să spună, aşa cum li se întâmplă

unora dintre beţivi. Atunci se uita la Maigret cu spaimă, ca şi cum ar fi simţit nevoia să se agaţe de el.

— Nu mai ştiu. Nu trebuie să mă torturaţi. Sunt doar o biată femeie... Totdeauna am încercat să fac pe plac tuturor...

— Nu! O clipă...

Jaja apucase paharul, însă Maigret i-l luase repede din mână pentru că prevedea momentul în care, beată criţă, ar fi cuprins-o somnul.

— Te-a primit Harry Brown?

— Nu... Da... Mi-a spus că, dacă îi mai ies în cale, o să ajung la răcoare...

Apoi, brusc, triumfătoare:

— Hossegor! Nu!... Hossegor e altceva... E dintr-un roman! Haguenau... Ăsta e...!

Era numele închisorii despre care pomenise mai înainte.

— Se pare că n-au dreptul nici măcar să vorbească. Credeţi că-i adevărat?

Jaja nu-i mai dăduse niciodată până atunci o asemenea dovadă de inconsistenţă. Până acolo încât, în unele momente, te puteai întreba dacă nu cădea în mintea copiilor.

— Evident, dacă Sylvie e complice, o să ajungă la...

Şi începu să vorbească mai mult şi mai repede ca niciodată, în timp ce pe obraji îi apăreau pete roşietice de fierbinţeală.

— În seara asta am înţeles totuşi multe lucruri...

Acum ştiu de unde sunt cei douăzeci de mii de franci. I-a adus Harry Brown, fiul lui William, ca să plătească...

— Ce să plătească ?

— Tot!

Şi îl privea cu un aer triumfător, provocator.

— Nu sunt chiar atât de proastă pe cât par. Când fiul a aflat că există un testament...

— Ştii de testament ?

— William ne-a vorbit despre el luna trecută... Eram aici toţi patru.

— Adică el, tu, Sylvie şi Joseph...

— Da. Dădusem gata o sticlă, pentru că era aniversarea lui William. Şi vorbeam despre tot felul de lucruri. La băutură povestea despre Australia, despre nevasta lui, despre cumnat...

— Şi ce-a spus William ?

— C-o să-i tragă pe toți în piept la moartea lui! A scos testamentul din buzunar şi ne-a citit o parte din el. Nu tot... N-a vrut să citească numele celorlalte două femei. Ne-a spus că o să-l depună curând la un notar.

— Şi asta se întâmpla acum o lună! Joseph îl cunoştea atunci pe Harry Brown?

— Cu el, nu se ştie niciodată. Cunoaşte multă lume, din cauza profesiei...

— Şi crezi că l-a prevenit pe fiu ?

— N-am spus asta ! N-am spus nimic... Dar nu poți să nu te gândeşti că... Să ştiți că bogații ăştia nu fac mai multe parale decât ceilalți... Să presupunem că Joseph s-a dus la el să-i zică tot. Fiul lui Brown, cu aerul cel mai nevinovat, spune că i-ar plăcea să aibă testamentul. Dar, pentru că William ar putea să facă altul, ar fi mai bine ca William să şi moară...

Maigret uitase să o păzească. Jaja îşi turnase în pahar. Era prea târziu ca s-o mai împiedice să bea. Când vorbi din nou, comisarul îi simți răsuflarea oribilă, îmbibată de alcool.

Şi se apleca spre el, se apropia de dânsul! Se dădea mare, făcea pe misterioasa!

— ...Să şi moară!... Asta spuneam? Şi atunci, se vorbeşte de bani. Pentru douăzeci de mii de franci... Şi poate încă douăzeci de mii după... Nu se ştie niciodată. Zic şi eu ce cred. Pentru că lucrurile astea se plătesc juma-juma... Iar Sylvie...

— Nu ştia nimic ?

— Dacă vă spun că habar n-am! N-a bătut cineva la uşă?...

Înțepenise brusc de spaimă. Ca să o liniştească, Maigret se văzu obligat să întredeschidă prima uşă. Când se întoarse, văzu că profitase ca să mai bea un pahar.

— Nu v-am spus nimic... Nu ştiu nimic... înțelegeți ? Sunt doar o biată femeie! O biată femeie care şi-a pierdut bărbatul

şi...

Şi iar izbucni în plâns, ceea ce era şi mai penibil decât restul.

— Jaja, după părerea ta, ce să fi făcut William în ziua aceea, între două şi cinci?

Îl privi fără să răspundă, fără să se oprească clin plâns. Totuşi, suspinele ei erau deja mai puțin sincere.

— Sylvie a plecat cu câteva clipe înaintea lui... Nu crezi cumva că ar fi putut, de exemplu...

— Cine?

— Sylvie şi William...

— Ce să poată?

— De unde să ştiu eu! Să se întâlnească undeva... Sylvie nu e urâtă... E tânără... Şi William...

Maigret nu o slăbea din ochi. Continuă cu o indiferență prefăcută:

— Se întâlnesc într-un loc unde Joseph îi aşteaptă şi îşi pune planul în aplicare...

Jaja nu spuse nimic. în schimb, se uită la Maigret încruntându-se, ca şi cum ar fi făcut un efort extraordinar să înțeleagă. Şi acest efort era explicabil. Avea ochii tulburi şi probabil că şi gândurile îi erau în ceață.

— Harry Brown află povestea cu testamentul şi comandă crima. Sylvie îl atrage pe William într-un ioc potrivit... Joseph face treaba... Apoi, Harry Brown este invitat să-i dea banii lui Sylvie, într-un hotel din Cannes...

Stătea nemişcată. Asculta, năucită sau abrutizată.

— După ce e prins, Joseph te trimite la Harry să-i spui că, dacă nu va obține eliberarea lui, va vorbi...

Jaja strigă pur şi simplu:

— Asta e ! Da, asta e !

Se ridicase în picioare. Gâfâia. Şi părea că ezită între nevoia de a plânge şi cea de a izbucni în râs.

Deodată, îşi prinse capul cu amândouă mâinile, cu un gest convulsiv, îşi răvăşi părul şi bătu din picioare.

— Asta e! Iar eu... eu... eu care...

Maigret nu se mişca de pe scaun, uitându-se la ea oarecum mirat. Va face o criză de nervi, va leşina?

— Eu... eu...

Comisarul nu putu să prevadă gestul. Jaja apucă deodată sticla şi o aruncă de podea, făcând-o ţăndări.

— Eu care...

Prin cele două uşi se vedea doar lumina slabă a unui felinar şi se auzea cum chelnerul de vizavi trăgea obloanele. Probabil că era foarte târziu. Tramvaiele nu se mai auzeau de mult.

— Nu vreau, auziţi? strigă ea cu o voce stridentă. Nu!... Nu asta! Nu vreau... Nu-i adevărat... E...

— Jaja!

Auzirea propriului nume nu o liniştea însă. Ajunsese în culmea freneziei şi, la fel de brusc cum apucase sticla, se aplecă, luă ceva de jos şi strigă:

— Nu Haguenau... Nu-i adevărat!... Sylvie n-a...

În întreaga sa carieră, Maigret nu mai asistase niciodată la un spectacol atât de josnic. Jaja ţinea în mână o bucată de sticlă. Şi, în timp ce vorbea, îşi crestă încheietura mâinii, exact în dreptul arterei.

Avea ochii holbaţi. Părea că-şi pierduse minţile.

— Haguenau... Eu... Nu Sylvie!...

Sângele ţâşni, murdărindu-i mâna şi cravata lui Maigret în momentul în care reuşea, în sfârşit, să o apuce de ambele braţe.

Preţ de câteva secunde, Jaja, năucă, dezorientată, se uită la sângele roşu ce curgea şi care era chiar al ei. Apoi se moleşi toată. Maigret o sprijini o clipă, apoi o lăsă să alunece pe podea şi încercă să preseze artera cu degetul. Era nevoie de o sfoară. Se uită în jur, cuprins de panică. Văzu un fier de călcat electric, băgat în priză, şi îi smulse firul. În acest timp, sângele continua să curgă.

Ajunse iar lângă Jaja, care nu mai mişca, şi i-l înfăşură pe încheietura mâinii, strângând din toate puterile. În stradă nu se mai vedea decât lumina becului de gaz. Barul de vizavi se închisese.

Ieşi în aerul călduț al serii şi, cu un mers şovăielnic, se îndreptă spre strada mai luminată care începea la două sute de metri mai încolo.

De acolo se vedeau rampele luminoase ale cazinoului, automobilele, şoferii adunați în preajma portului şi catargele iahturilor care abia dacă se legănau.

Un agent de poliție stătea nemişcat în mijlocul intersecției.

— Un medic... La Liberty Bar... Repede...

— Localul acela mic care...

— Da! Localul acela mic care! strigă Maigret la capătul răbdării. Dar repede, fir-ar să fie!

54. VOL 5
CAPITOLUL 10

Cei doi bărbați urcau scara cu mare grijă, dar corpul era greu şi spațiul îngust. Astfel că Jaja, ținută de umeri şi de picioare, îndoită de la jumătate, când se lovea de balustradă, când de perete, când atingea uşor treptele.

Doctorul, aşteptând şi el să urce, privea în jur curios, în timp ce Jaja gemea uşor, ca un animal inconştient. Un geamăt atât de slab, atât de ciudat modulat, încât, deşi răsuna în întreaga locuință, nu-i puteai repera proveniența, aşa cum se întâmplă cu vocea ventrilocilor.

În camera joasă de la mezanin, Maigret pregăti patul, apoi dădu o mână de ajutor agenților ca s-o ridice mai mult pe Jaja, care era grea, inertă, deşi părea o păpuşă mare din câlți. Îşi dădea oare seama ce se întâmpla cu ea? Ştia unde e dusă? Din când în când, deschidea ochii, dar nu se uita la nimeni şi la nimic. Gemea întruna, cu fața ca de piatră.

— Are dureri mari ? îl întrebă Maigret pe doctor.

Era un bătrânel extrem de amabil, meticulos, foarte tulburat că se afla într-un astfel de decor.

— Probabil că n-are nici o durere. Presupun că e prea sensibilă. Sau din cauza spaimei...

— E conştientă de ce se întâmplă ?

— Uitându-te la ea, n-ai crede. Şi totuşi...

— E beată moartă! spuse Maigret, oftând. Mă întrebam doar dacă durerea a trezit-o din beție...

Cei doi agenți aşteptau instrucțiuni şi se uitau şi ei în jur curioşi. Perdelele nu erau trase. Maigret desluşi la fereastra de vizavi conturul palid al unui chip pe fundalul unei camere cufundate în întuneric. Lăsă storul şi chemă un agent într-un colt.

— Să mi-o aduci aici pe femeia pe care v-am predat-o mai devreme. O anume Sylvie. Nu şi pe bărbat!

Apoi, celuilalt agent:

— Aşteaptă-mă jos.

Doctorul făcuse tot ce trebuia să facă. Pusese pense hemostatice şi fixase artera cu agrafe. Acum se uita cu un aer contrariat la femeia aceea grasă care gemea întruna. Ca să nu stea degeaba, îi lua pulsul, îi pipăia fruntea şi mâinile.

— Veniți puțin, doctore! spuse Maigret, care stătea rezemat într-un colț al încăperii.

Apoi, cu glas scăzut:

— Aş vrea să profitați de starea ei de imobilitate ca să-i faceți un consult general. Organele esențiale, bineînțeles...

— Dacă vreți! Dacă vreți!

Doctoraşul părea din ce în ce mai uluit şi probabil se întreba dacă Maigret era cumva rudă cu Jaja. Scoase câteva instrumente din trusă şi, pe îndelete, începu să-i ia tensiunea arterială, dar fără tragere de inimă.

Nemulțumit, repetă de trei ori operațiunea, se aplecă peste piept, descheie nasturii capotului şi căută un prosop curat pe care să-l pună între urechea sa şi sânul femeii. Dar nu găsi în cameră. Aşa că folosi batista.

Când se ridică, în sfârşit, era încruntat.

— Evident!

— Ce, evident?

— N-o mai duce mult! Inima e foarte slăbită. Şi, în plus, e hipertrofiată, iar tensiunea arterială e înspăimântătoare.

— Şi cât ar mai avea...?

— Asta e cu totul altceva... Dacă ar fi vorba de unul dintre pacienții mei, i-aş recomanda repaus absolut, la țară, şi un regim extrem de sever.

— Evident, fără alcool.

— Nici picătură de alcool! O igienă perfectă!

— Şi ați salva-o ?

— N-am spus asta. Să zicem că i-aş prelungi viața cu un an...

Deveniră amândoi atenți în acelaşi timp, pentru că remarcaseră tăcerea din jur. Ceva lipsea ambianței, şi acest ceva era geamătul lui Jaja.

Când se întoarseră spre pat, o văzură cu capul ridicat pe un braț, încruntată, gâfâind.

Auzise. înțelesese. Şi se părea că îl făcea răspunzător pe doctor de starea ei.

— Vă simțiți mai bine ? o întrebă acesta, ca să spună ceva.

Atunci, cu o expresie disprețuitoare, ea îşi lăsă iar capul pe pernă, fără o vorbă, închizând ochii.

Medicul nu ştia dacă mai era nevoie de el. Se apucă să-şi aranjeze instrumentele în trusă şi probabil că vorbea în gând, pentru că, din când în când, dădea din cap cu un aer dezaprobator.

— Puteți pleca! îi spuse Maigret când îl văzu că terminase. Presupun că nu mai e nici un pericol?

— În orice caz, nu imediat...

După plecarea lui, Maigret se aşeză pe un scaun, la picioarele patului, apoi umplu o pipă, pentru că mirosul de farmacie care domnea în cameră îl îngreţoşa. De asemenea, ascunse sub şifonier, neştiind unde să-l pună, ligheanul folosit la spălarea plăgii.

Era calm şi greoi. Se uita fix la faţa femeii, care părea mai buhăită ca de obicei. Poate pentru că părul, dat pe spate, era rar, descoperind o frunte mare şi bombată, cu o cicatrice mică deasupra tâmplei. În stânga patului se afla divanul.

Jaja nu dormea, Maigret era sigur de asta. Ritmul respiraţiei era regulat. Genele lăsate fremătau adesea. La ce se gândea? Ştia că el se afla acolo şi se uita la dânsa. Acum înţelesese că maşinăria ei era stricată şi că nu mai avea mult de trăit. La ce se gândea? Ce imagini se perindau în spatele frunţii bombate?

Brusc, se ridică, frenetică, dintr-o singură mişcare, uitându-se la Maigret cu o privire rătăcită şi strigând:

— Nu mă lăsaţi! Mi-e frică!... Unde e? Unde e omul de-adineauri? Nu vreau...

Maigret se apropie de ea ca s-o liniştească şi spuse fără să vrea:

— Stai liniştită, bătrânico!

Fireşte, era bătrână! O biată grăsană bătrână, îmbibată de alcool, cu gleznele atât de umflate, încât mergea ca un elefant.

Totuşi, bătuse kilometri întregi, acolo, în apropierea Porţii Saint-Martin, pe aceeaşi bucată de trotuar.

Jaja îşi lăsă ascultătoare capul pe pernă. Probabil că se trezise din beţie. Jos îl puteai auzi pe agentul de poliţie care, în încăperea din spatele barului, găsise o sticlă şi îşi turna de băut. Deodată, deveni atentă şi întrebă neliniştită:

— Cine e?

Dar acum auzea şi alte zgomote. Paşi încă depărtaţi pe străduţă, apoi vocea gâfâită a unei femei care mersese repede:

— ...De ce nu-i lumină în bar? Ce s-a...

— Sst. Nu face prea mult zgomot!

Bătăi uşoare în oblon. Agentul de jos se duse să deschidă. Alte zgomote în încăperea din spatele barului şi, în sfârşit, paşii cuiva care urca în grabă scara.

Jaja, cuprinsă de panică, se uita cu spaimă la Maigret. Şi puţin lipsi să nu ţipe, văzându-l că se îndreaptă spre uşă.

— Puteți pleca! le strigă Maigret polițiştilor, făcându-i loc tinerei să treacă.

Sylvie se opri brusc în mijlocul camerei, cu mâna la inima care bătea prea repede. Îşi uitase pălăria. Nu înțelegea nimic. Privea fix la pat.

— Jaja...

Jos, cel care băuse deja un păhărel probabil că~şi servea colegul, pentru că se auzea clinchet de pahare. Apoi uşa barului se deschise şi se închise la loc. Paşii polițiştilor se pierdură în direcția portului.

Maigret făcea atât de puțin zgomot, se mişca atât de puțin, încât ai fi putut uita de prezența lui.

— Biata mea Jaja...

Şi totuşi Sylvie nu se repezea spre dânsa. Ceva o reținea: privirea rece ca gheața pe care bătrâna o ațintea asupra ei.

Atunci, Sylvie întoarse capul spre Maigret şi bâigui:

— Oare...

— Oare ce ?

— Nimic... Nu ştiu... Ce are?

Lucru ciudat, deşi uşa era închisă şi se aflau la o oarecare distanță, se auzea tic-tacul ceasului deşteptător, atât de rapid, de sacadat, încât aveai impresia că, brusc cuprins de amețeală, avea să se spargă.

Jaja era la un pas de o nouă criză. Simțeai cum se insinuează, cum însufleteşte puțin câte puțin tot corpul ei gras şi moale, cum îi aprinde jarul ochilor şi îi usucă gura. Dar se încorda. Făcea un efort ca să se stăpânească, în timp ce Sylvie, dezorientată, neştiind ce să facă, nici unde să se ducă, nici ce atitudine să ia, rămânea în mijlocul camerei, cu capul în jos şi mâinile împreunate la piept.

Maigret fuma. Acum nu mai era nerăbdător. Ştia că închisese cercul.

Nu mai exista nici un mister, nimic neprevăzut nu mai era posibil. Fiecare personaj îşi ocupase locul: cele două Martini, tânăra şi bătrâna, în vila unde făceau inventarul cu ajutorul domnului Petitfils ; Harry Brown la Provenqal, unde aştepta

fără înfrigurare rezultatul anchetei, conducându-şi afacerile prin telefon şi telegraf...

Joseph la închisoare...

În sfârşit, Jaja se ridică, la capătul răbdării, la capătul nervilor. Se uită la Sylvie cu furie şi arătă spre ea cu mâna validă:

— Ea e! Otrava asta!... Târfa asta!

Strigase cel mai urât cuvânt din vocabularul ei.

Ochii i se umplură de lacrimi.

— O urăsc, auziți?... O urăsc! Ea e ! M-a fraierit mult timp ! Şi ştiți cum îmi zicea? Bătrâna!... Da! Bătrâna! Eu, care...

— Culcă-te la loc, Jaja, spuse Maigret. Iți faci rău...

— Oh! Dumneata...

Şi, brusc, cu o nouă energie:

— Dar n-am să mă las! N-am să ajung la Haguenau... Auziți? Sau o să meargă şi ea cu mine... Nu vreau... Nu vreau...

Avea gura atât de uscată, încât căuta instinctiv ceva de băut în jurul ei.

— Adu sticla! spuse Maigret către Sylvie.

— Dar... deja a...

— Du-te...

Şi se îndreptă spre fereastră, asigurându-se că nimeni nu-i mai urmărea cu privirea din casa de vizavi. In orice caz, nu văzu pe nimeni la geam.

Un capăt de străduță cu pavaj inegal... Un felinar... Firma barului din față...

— Ştiu că o protejați, pentru că e tânără... Poate că v-a făcut şi dumneavoastră propuneri...

Sylvie, cu cearcăne la ochi, cu tot corpul ostenit, îi întinse lui Maigret o sticlă de rom pe jumătate plină.

Jaja zise rânjind:

— Acuma, dacă tot o să crăp, am voie, nu-i aşa? Am auzit tot ce-a spus doctorul...

Dar gândul acesta era de ajuns ca s-o tulbure. Îi era teamă de moarte. Ochii ei căpătau o expresie rătăcită.

Totuşi, apucă sticla şi bău cu sete, privindu-i pe rând pe cei doi.

— Bătrâna o să dea ortu' popii! Dar nu vreau! Vreau să crape şi ea cu mine. Pentru că ea e...

Se opri brusc, ca şi cum şi-ar fi pierdut şirul gândurilor. Maigret nu făcea nici o mişcare; aştepta.

— A vorbit ? Sunt sigură că a vorbit, altfel nu i-ar fi dat drumul... Iar eu am încercat s-o scot de-acolo... Pentru că nu-i adevărat că Joseph m-a trimis la fiu, la Antibes... Eu singură... înțelegeți?

Cum să nu! Maigret înțelegea totul! De o oră nu mai avea nevoie să afle nimic.

Arătă spre divan cu un gest vag.

— Nu William se culca acolo, nu-i aşa?

— Nu, nu se culca acolo ! Se culca aici, în patul meu! William era amantul meu !... William venea pentru mine, numai pentru mine, şi pe ea o primeam, din milă, să doarmă pe divan... Până acum n-ați bănuit?

Jaja striga cu o voce răguşită. De acum trebuia s-o laşi să vorbească. Totul venea din adâncul ei. Ieşea la iveală adevărata Jaja, aşa cum era.

— Adevărul e că-l iubeam şi mă iubea! înțelegea că, dacă nu fusesem instruită, educată, nu era vina mea. Era fericit lângă mine... îmi şi spunea. Îi venea tare greu să plece. Şi, când venea, era ca un şcolar care a luat în sfârşit vacanță...

Plângea vorbind, iar rezultatul era o grimasă ciudată ce devenea şi mai halucinantă în lumina roz a abajurului.

Mai ales că avea şi un braț imobilizat!

— Şi eu nu bănuiam nimic! Eram proastă ! În cazuri de-astea eşti totdeauna prost! Eu o invitam pe fata asta şi n-o lăsam să plece, pentru că mi se părea casa mai veselă cu cineva tânăr...

Sylvie stătea țintuită locului.

— Uitați-vă la ea ! Şi acum mă sfidează ! Aşa a fost dintotdeauna, iar eu, proasta proastelor ce eram, credeam că asta e timiditate... Şi eram înduioşată... Când mă gândesc că-

l excita cu capoatele mele, arătând tot ce avea de arătat! Pentru că-l voia! Ea şi peştele ei de Joseph... William avea bani, e clar! Iar ei... Uitați, testamentul...

Apucă sticla şi bău cu atâta lăcomie, încât i se auzi gâlgâitul din gât. Sylvie profită ca să-l privească pe Maigret cu un aer implorator. Abia se mai ținea pe picioare. Se clătina.

— De-aici l-a furat Joseph. Nu ştiu când... Probabil într-o seară când ne-am îmbătat... William ne vorbise despre el. Iar Joseph şi-a spus probabil că fiul va da mulți bani pentru bucata aia de hârtie...

Maigret nu asculta prea atent istorisirea aceea pe care o ghicea. In schimb, se uita prin cameră, la pat, la divan...

William şi Jaja...

Iar Sylvie pe divan...

Bietul William care, evident, nu avea cum să nu facă singur comparația...

— Am bănuit ceva când, la sfârşitul mesei, am văzut-o pe Sylvie plecând şi aruncându-i o privire lui Will. încă nu puteam să cred... Dar, imediat după plecarea ei, a spus că se duce şi el. De obicei, nu părăsea niciodată casa înainte de lăsarea serii. N-am spus nimic. M-am îmbrăcat...

Scena esențială, pe care Maigret o reconstitui se de mult timp ! Joseph, care venea să facă o scurtă vizită şi care avea deja testamentul în buzunar. Sylvie, care se îmbrăcase mai devreme ca de obicei şi mâncase în haine de oraş ca să plece imediat după masă...

Jaja surprinsese privirile... Dar nu spusese nimic... Mâncase mai departe. Băuse... Dar, imediat ce William plecase, îşi îmbrăcase pardesiul peste hainele de casă...

În bar nu mai era nimeni! Şi casa rămăsese pustie! Încuiase uşa...

Alergau unii după alții!

— Ştiți unde-l aştepta? La hotelul Beausejour... Iar eu, în stradă, mă plimbam de colo până colo ca o nebună. îmi venea să le bat la uşă, s-o implor pe Sylvie să mi-l dea înapoi... In colțul străzii e un negustor de cuțite. Şi, în timp ce ei... în

timp ce ei erau sus, eu mă uitam în vitrină... Nu mai ştiam de mine... Eram numai o durere... Am intrat. Am cumpărat un cuțit cu buton. Cred că plângeam... Apoi au ieşit împreună. William era total schimbat, parcă întinerise. Ba chiar a dus-o pe Sylvie într-o cofetărie şi a cumpărat o cutie de bomboane de ciocolată... S-au despărțit în fața garajului. Atunci, am luat-o la fugă. Ştiam că urma să se întoarcă la Antibes. M-am postat în drumul lui, chiar în afara oraşului. începea să se întunece. M-a văzut... A oprit maşina... Şi am strigat: „Na!... Ține!... Pentru tine!... Şi pentru ea!..."

Căzu la loc pe pat, cu corpul ghemuit şi fața scăldată în lacrimi şi sudoare.

— Nici măcar nu ştiu cum a plecat... Probabil că m-a îmbrâncit, a închis portiera... Rămăsesem singură în mijlocul drumului şi a fost cât pe ce să mă calce un autobuz. Nu mai aveam cuțitul... Poate că rămăsese în maşină...

Singurul detaliu la care Maigret nu se gândise: cuțitul pe care William Brown, cu privirea deja împăienjenită, avusese probabil prezența de spirit să-l arunce într-un tufiş!

— M-am întors acasă târziu...

— Da... Cafenelele...

— M-am trezit în pat, bolnavă...

Şi, ridicându-se din nou:

— Dar n-am să ajung la Haguenau! N-am să merg! Puteți să încercați toți să mă duceți acolo ! Doctorul a spus că o să mor... Şi târfa asta o să...

Se auzi zgomotul unui scaun. Sylvie îl trăsese spre ea şi, aşezându-se de-a curmezişul, îşi pierduse treptat cunoştința.

Un leşin lent, progresiv, dar care nu era simulat. Era palidă, cu nările strânse şi ochii înfundați în orbite.

— Aşa-i trebuie! strigă Jaja. Lăsați-o!... Ba nu!... Nu ştiu... Nu mai ştiu... Poate că Joseph a pus totul la cale... Sylvie! Mica mea Sylvie...

Maigret se aplecase asupra tinerei, bătând-o uşor pe mâini, pe obraji.

O vedea pe Jaja apucând sticla şi bând din nou, pompând pur şi simplu alcool pe gât şi tuşind din toți rărunchii.

Apoi, păpuşa aceea grasă oftă şi îşi băgă capul în pernă.

Abia atunci Maigret o luă în brațe pe Sylvie, o coborî la parter şi îi umezi tâmplele cu apă rece.

Tânăra femeie deschise ochii şi spuse:

— Nu-i adevărat...

În glasul ei se simțea o disperare profundă, absolută.

— Vreau să ştiți că nu-i adevărat. Nu încerc să par mai bună decât sunt... Dar nu-i adevărat. Țin mult la Jaja ! El voia... înțelegeți ? De luni întregi se uita la mine cu o privire tulburată. Mă implora. Oare puteam să refuz, când în fiecare seară, cu alții...

— Sst! Mai încet...

— Poate să m-audă! Şi, dacă ar sta să se gândească, ar înțelege. Nici n-am vrut să-i spun lui Joseph, ca să nu profite. I-am dat o întâlnire...

— Una singură?

— Da, una singură! E adevărat că mi-a cumpărat bomboane de ciocolată. Parcă era nebun. Până acolo încât mă speria. Mă trata ca pe o domnişoară...

— Asta-i tot?

— Nu ştiam că Jaja l-a... Nu! Jur! Credeam mai degrabă că Joseph... îmi era teamă. Mi-a spus că trebuie să mă întorc la Beausejour, unde cineva îmi va da nişte bani...

Şi mai încet:

— Ce puteam să fac ?

Sus, Jaja gemea din nou. Aceleaşi gemete ca mai înainte.

— E rănită foarte grav ?

Maigret dădu din umeri, urcă şi văzu că Jaja dormea şi gemea în somn.

Coborî şi o găsi pe Sylvie ascultând încordată zgomotele din casă.

— Sst! Doarme..., şopti el.

Sylvie nu înțelegea şi se uita cu spaimă la Maigret, care îşi umplea iar pipa.

— Rămâi lângă ea. Când se va trezi, să-i spui că am plecat... şi nu mă mai întorc...

— Dar...

— Să-i spui că a visat, că a avut un coşmar, că...

— Dar... nu înțeleg... Şi Joseph?

Maigret o privi în ochi. Avea mâinile în buzunare. Scoase cele douăzeci de bancnote care se aflau încă la el.

— Îl iubeşti ?

— Ştiți bine că o femeie are nevoie de un bărbat! Altfel...

— Şi William?

— Nu era acelaşi lucru. Era din altă lume. Era...

Maigret se îndreptă spre uşă. întoarse capul, în timp ce descuia uşa.

— Aveți grijă să nu se mai audă nimic de Liberty Bar. Ai înțeles?

Uşa era deschisă spre aerul de afară. Din pământ ieşeau aburi, ca un fel de ceață.

— Nu vă credeam aşa..., bâigui Sylvie, care nu ştia ce să mai spună. Jaja... Jur că e cea mai bună femeie de pe pământ...

Maigret se întoarse, dădu din umeri şi porni în direcția portului, oprindu-se puțin după ce trecu de felinar ca să-şi reaprindă pipa.

55. VOL 5
CAPITOLUL 11

Maigret, care stătuse până atunci picior peste picior, îşi schimbă poziția şi îi întinse foaia de hârtie timbrată interlocutorului său, privindu-l drept în ochi.

— Îmi este permis ? întrebă Harry Brown, aruncând o privire nelinişitită spre uşa camerei unde se aflau secretarul şi

dactilografa.

— Vă aparține.

— Să ştiți că sunt gata să le dau o despăgubire. De exemplu, o sută de mii de franci pentru fiecare. Cred că mă înțelegeți? Nu e vorba de bani: vreau să evit scandalul. Dacă aceste patru femei ar veni acolo şi...

— Înțeleg.

Pe fereastră zăreai plaja de la Juan-les-Pins, o sută de persoane în costum de baie întinse pe nisip, trei tinere care făceau exerciții fizice cu un profesor înalt şi slab şi un algerian care se deplasa de la un grup la altul cu un coş cu alune.

— Credeți că o sută de mii de franci...

— Foarte bine! răspunse Maigret, ridicându-se.

— Nu v-ați băut paharul.

— Mulțumesc.

Şi Harry Brown, sobru, pomădat, ezită o clipă, apoi spuse:

— Vedeți, domnule comisar, am crezut la un moment dat că sunteți un inamic... In Franța...

— Da...

Maigret se îndrepta spre uşă. Celălalt venea în urma lui, continuând cu mai puțină siguranță ca de obicei:

— ...Scandalul nu are aceeaşi importanță ca în...

— Bună seara, domnule !

Şi Maigret se înclină, fără să-i întindă mâna, apoi ieşi din apartamentul unde se învârteau afaceri cu lână.

„În Franța... In Franța...", mormăi comisarul, coborând treptele scării acoperite cu un covor purpuriu.

Ei bine, ce, în Franța? Cum se numea legătura lui Harry Brown cu văduva sau divorțata de la Cap Ferrat?

O poveste de iubire!

Atunci... Povestea lui William cu Jaja, cu Sylvie... ?

Şi Maigret era obligat să ocolească, pe plajă, corpuri pe jumătate goale. Mergea printre oameni cu pielea bronzată, pusă în valoare de costume de baie colorate.

Boutigues îl aştepta lângă cabina profesorului de sport.

— Ei?

— S-a terminat! William Brown a fost omorât de un răufăcător necunoscut, care voia să-i fure portofelul.

— Dar…

— Ce? Fără complicații! Aşa că…

— Totuşi…

— Fără complicații! repetă Maigret, privind apa albastră, perfect calmă, pe care pluteau bărci. Este oare loc aici pentru complicații?

— O vedeți pe femeia aceea tânără în costum de baie verde?

— E cam slăbănoagă.

— Ei bine, izbucni Boutigues, triumfător, n-o să ghiciți niciodată cine e! E fiica lui Morrow…

— Morrow ?

— Cel cu diamantele… Unul dintre cei mai bogați zece-doisprezece oameni care…

Soarele era fierbinte. Maigret, în costum de culoare închisă, contrasta cu cei din jur, în costum de baie. Dinspre terasa cazinoului veneau efluvii de muzică.

— Beți ceva ?

Boutigues purta un costum cenuşiu deschis şi avea la butonieră o garoafă roşie.

— Am spus eu că aici…

— Da… Aici…

— Nu vă place la noi?

Şi, cu un gest liric, arătă golful de un albastru unic, Cap dAntibes şi vilele sale albe pierdute în noianul de verdeață, Cazinoul galben ca o chou ă la creme, palmierii de pe promenadă…

— Grăsanul pe care îl vedeți acolo, cu costumul de baie în dungi, este cel mai important director de ziar german…

Iar Maigret, cu ochii obosiți după o noapte nedormită, bombăni:

— Şi ce dacă?

— Îți pare bine că am făcut morun cu smântână?

— Nici nu-ți poți închipui!

Bulevardul Richard Lenoir. Apartamentul lui Maigret. O fereastră deschisă spre nişte castani pricăjiți, împodobiți deocamdată doar cu câteva frunze.

— Ce-a fost?

— O poveste de iubire! Dar, întrucât mi s-a spus: „Fără complicații"...

Cu coatele pe masă, Maigret mânca morunul cu poftă şi vorbea cu gura plină:

— Un australian care s-a săturat de Australia şi de oi...

— Nu înțeleg.

— Un australian care a dorit să se distreze şi s-a distrat...

— Şi?

— Şi ? Nimic ! A făcut-o, iar nevasta, copiii şi cumnatul i-au tăiat fondurile...

— Nu-i interesant!

— Deloc! Asta spuneam şi eu... Şi a continuat să trăiască acolo, pe Coasta de Azur...

— Se pare că e tare frumos...

— Splendid! A închiriat o vilă. Pe urmă, pentru că era singur, a adus acolo o femeie...

— Încep să înțeleg!

— Nici vorbă... Dă-mi şi mie sosul... E prea puțină ceapă.

— E ceapă de Paris, care n-are nici un gust. Am pus o jumătate de kilogram. Spune mai departe...

— Femeia s-a instalat în vilă şi a adus-o şi pe mama ei...

— Pe mama ei?

— Da... Aşa că n-a mai avut nici un farmec, iar australianul şi-a căutat distracția în altă parte...

— Şi-a luat o amantă?

— Pardon! Avea deja una! Şi pe mama ei. A dat de un băruleț şi de o bătrână cumsecade care bea cot la cot cu el...

— Care bea?

— Da! După ce se amețeau, vedeau lumea altfel. Erau centrul ei. Visau...

— Şi?

— Bătrâna credea că se întâmplase.

— Ce se întâmplase?

— Că un bărbat o iubea cu adevărat. Că îşi găsise sufletul pereche! Şi tot restul...

— Ce rest?

— Nimic... Formau un cuplu! Un cuplu de aceeaşi vârstă. Un cuplu care reuşea să se îmbete regulat...

— Şi ce s-a întâmplat?

— Exista acolo o mică protejată. O anume Sylvie. Bătrânul s-a înamorat de Sylvie...

Doamna Maigret se uită la soțul ei cu reproş.

— Ce tot spui?

— Adevărul! S-a amorezat de Sylvie, dar Sylvie nu voia, din cauza bătrânei... Pe urmă, n-a avut încotro, pentru că, totuşi, australianul era personajul principal.

— Nu pricep...

— Nu-i nimic. Australianul şi micuța s-au întâlnit la hotel...

— Şi-au înşelat-o pe bătrână?

— Exact! Vezi că înțelegi! Atunci bătrâna, care a priceput că nu mai conta pentru el, şi-a omorât amantul. Morunul ăsta e o bunătate!

— Tot nu înțeleg.

— Ce nu înțelegi?

— De ce n-a fost arestată bătrâna. Pentru că, la urma urmelor, ea a...

— Nici vorbă!

—- Cum, nici vorbă?

— Dă-mi farfuria... Mi s-a spus: fără complicații. Adică, fără drame! Pentru că fiii, nevasta şi cumnatul australianului sunt oameni foarte importanți. Oameni în stare să cumpere pe bani grei un testament...

— De unde ai mai scos acum şi testamentul ăsta?

— Ar fi prea complicat... Pe scurt, o poveste de iubire. O femeie bătrână care îşi omoară amantul, bătrân şi el, pentru că a înşelat-o cu una tânără.

— Şi ce s-a întâmplat cu ele?

— Bătrâna mai are de trăit trei sau patru luni. Depinde de cât o să bea...

— De cât o să bea?

— Da... Pentru că alcoolul are şi el un rol important în povestea asta.

— E complicat!

— Mai complicat decât îți închipui! Bătrâna, care a ucis, va muri peste trei-patru luni, sau cinci, sau şase, cu gambele umflate şi picioarele într-un hârdău.

— Într-un hârdău?

— Citeşte şi tu în dicționarul de medicină cum se moare de hidropizie...

— Şi tânăra?

— Ea e şi mai nefericită. Pentru că ține la bătrână ca la o mamă. Pe urmă, pentru că îşi iubeşte peştele...

— Peştele? Ce vrei să spui? Ai un mod de a te exprima...

— Şi peştele va pierde cei douăzeci de mii de franci la curse! continuă Maigret, netulburat, mâncând fără întrerupere.

— Care douăzeci de mii de franci?

— N-are importanță!

— Nu mai înțeleg absolut nimic!

— Nici eu... Sau, mai curând, eu înțeleg prea mult. Mi s-a pus „fără complicații". Asta-i tot! Nu mai e nimic de discutat. O biată poveste de iubire care s-a terminat prost...

Apoi, brusc:

— N-avem legume?

— Am vrut conopidă, dar...

Şi Maigret parafrază numai pentru el: „Şi Jaja a vrut iubire, dar..."

Asta-i Félicie!

56. VOL 6

CAPITOLUL 1

Trăise o secundă pur şi simplu extraordinară, căci totul durase probabil doar o secundă, atâta cât durează, se spune, şi visele care ni se par cele mai lungi. Maigret ar fi fost în stare, la mulți ani după aceea, să arate locul exact, porțiunea de trotuar unde pusese piciorul, bucata de fațadă pe care se profilase umbra lui; ar fi putut nu doar să reconstituie cele mai mici detalii ale decorului, dar şi să regăsească mirosul risipit în jur şi vibrațiile aerului, care avea savoarea unei amintiri din copilărie.

Anul acela era prima dată când ieşea fără pardesiu, prima dată când se afla la țară la zece dimineața. Chiar şi pipa lui mare avea o aromă de primăvară. Era încă răcoare. Maigret păşea greoi, cu mâinile în buzunarele pantalonilor. Felicie mergea alături de el, parcă puțin înaintea lui, obligată să facă doi paşi repezi de fiecare dată când comisarul făcea doar unul.

Treceau pe lingă o fațadă nouă, din cărămidă roşie. În vitrină puteai vedea câteva legume, două-trei feluri de brânză şi caltaboşi pe o farfurie de ceramică.

Felicie păşi mai repede, întinse brațul, deschise o uşă cu geam, şi atunci, probabil din cauza soneriei care se declanşase, se produsese fenomenul.

Soneria prăvăliei nu era una oarecare. În spatele uşii atârnau tuburi din metal uşor şi, când intra cineva, tuburile se loveau unul de altul, cu sunet de clopoței, producând o muzică aeriană.

Pe vremuri, când Maigret era copil, cârnățarul din satul lui, care îşi renovase prăvălia, avea o sonerie la fel.

Şi astfel, secunda prezentă rămase parcă suspendată, un timp imposibil de determinat. Maigret se află cu adevărat în

afara scenei ce se petrecea, trăind-o ca şi cum nu ar fi fost în pielea voluminosului comisar pe care Felicie îl târa după ea.

Ai fi zis că acolo era acum puştanul de altădată, ascuns undeva, ferit vederii, uitându-se la ei şi venindu-i să pufnească în râs.

Nuu! Povestea asta nu era deloc serioasă! Ce căuta acel domn grav, masiv, într-un decor care nu avea mai multă consistență decât o jucărie, în spatele acelei Felicie cu pălăria ei roşie ridicolă, ivită parcă din paginile unei cărți ilustrate pentru copii?

O anchetă? Se ocupa de un asasinat? Căuta un vinovat? Şi asta în timp ce păsărelele cântau, iarba era de un verde fraged, iar cărămizile de un roz de bomboană fondantă, când peste tot era plin de flori abia înflorite, când până şi prazul din vitrină arăta a floare?

Da, avea să-şi amintească mai târziu de acea clipă, şi nu totdeauna cu plăcere. Ani de-a rândul, cei de pe Quai des Orfevres îl vor tachina, în unele dimineți de primăvară zâmbăreață, anunțându-l cu o seriozitate prefăcută:

— Auzi, Maigret...

— Ce?

— Uite-o pe Felicie!

Şi revedea atunci silueta subțire, cu haine fistichii, nişte ochi mari ca două flori de nu-mă-uita, un nas obraznic, dar mai ales, cocoțată pe creştetul capului, o pălăriuță năstruşnică de un roşu aprins, în care era înfiptă, ca un cuțit, o pană de un verde cu nuanțe cafenii.

— Uite-o pe Felicie!

Mormăia enervat. Ştiau că Maigret începe să mormăie ca un urs de fiecare dată când îi reaminteau de Felicie, care îi dăduse de furcă mai mult decât toți „durii" trimişi la închisoare de anchetele comisarului.

Dar, în dimineața aceea de mai, Felicie chiar era acolo, în pragul prăvăliei. Deasupra reclamelor transparente pentru amidon şi pentru o pastă de curățat obiectele din metal, puteai să citeşti, scris cu litere galbene: Melanie Chochoi,

băcănie. Felicie aştepta ca Maigret să bine- voiască să iasă din visare.

În sfârşit, comisarul făcu un pas, reveni în viața reală şi reluă firul anchetei despre asasinarea lui Jules Lapie, zis Picior-de-Lemn.

Cu trăsăturile ascuțite, agresivă din prea multă ironie, Felicie îi aştepta întrebările, aşa cum făcea încă de dimineață. În spatele tejghelei, o cumătră mică de statură, Melanie Chochoi, cu mâinile încrucişate pe burta ei mare, se uita curioasă la cuplul ciudat pe care îl formau comisarul de la Poliția Judiciară şi servitoarea lui Picior-de-Lemn.

Maigret trăgea scurt din pipă, se uita în jur la rafturile maro pline de conserve, apoi, prin fereastră, privea strada neterminată, cu copaci recent plantați care nu erau încă decât nişte vlăstari plăpânzi. Scoase ceasul din buzunarul vestei, oftă şi zise în cele din urmă:

— Ai intrat aici la zece şi cincisprezece minute. Aşa mi-ai spus, nu? De unde ştii ora exactă?

Felicie schiță un zâmbet disprețuitor.

— Veniți să v-arăt, răspunse ea.

Şi, când ajunse lângă ea, îi arătă încăperea din spatele prăvăliei, care îi servea drept bucătărie numitei Melanie Chochoi. În penumbră, puteai zări un fotoliu din palmier împletit, cu o pisică roşcată ce stătea făcută ghem pe o pernă roşie; exact deasupra, pe o etajeră, un ceas deşteptător arăta ora zece şi şaptesprezece minute.

Felicie avea dreptate. Avea totdeauna dreptate. Iar patroana băcăniei se întreba ce căutau oamenii aceia în prăvălia ei.

— Ce-ai cumpărat?

— Cinci sute de grame de unt... Dați-mi cinci sute de grame, doamnă Chochoi... Domnul comisar vrea neapărat să fac exact cum am făcut alaltăieri... Uşor sărat, da?... Stați... Mai vreau şi un pliculeț de piper, o cutie de tomate şi două cotlete...

Totul era ciudat în lumea în care Maigret trăia în acea dimineață, şi trebuia să facă un efort ca să se convingă că nu

era el însuşi un fel de uriaş bâjbâind în mijlocul unui joc de construit.

La câțiva kilometri de Paris, părăsise malul Senei; la Poissy, urcase colină şi, brusc, în realitatea concretă a ogoarelor şi livezilor, descoperise o lume aparte anunțată de o pancartă aşezată pe marginea unui drum nou: Loturile Jeanneville.

Probabil că, în urmă cu câțiva ani, acolo erau aceleaşi câmpuri, aceleaşi pajişti, aceleaşi tufişuri ca şi în alte părți. Dar trecuse prin zonă un om de afaceri, a cărui soție sau amantă se numea probabil Jeanne, de unde şi numele de Jeanneville dat acelei lumi pe cale să se nască.

Fuseseră trasate străzi, alei plantate cu copaci încă firavi, cu trunchiul subțire înconjurat de paie, ca să fie protejați de frig.

Ici şi colo, fuseseră construite vile, pavilioane; dar toate acestea nu formau nici un sat, nici un oraş, ci un univers aparte, incomplet; între construcții erau locuri goale, palisade, terenuri virane şi felinare cu gaz ridicol de inutile pe străzi ce erau doar un nume pe o placă albastră.

Visul meu... Ultima Etapă... Fără Portar..., fiecare magherniță avea un nume înconjurat cu ornamente, iar în vale puteai vedea localitatea Poissy, panglica argintie a Senei, pe care alunecau şlepuri cât se poate de reale, şi linii de cale ferată pe care treceau trenuri adevărate. Puțin mai departe, pe platou, puteau fi zărite fermele şi clopotnița de la Orgeval.

Aici nu părea a fi adevărată decât bătrâna Melanie Chochoi, descoperită într-un târguşor vecin de către inițiatorii proiectului, care îi dăduseră o prăvălie nouă şi frumoasă, comerțul fiind astfel şi el prezent în acel univers nou.

— Şi mai ce, draga mea?

— Stați puțin... Ce-am mai luat luni?...

— Ace de păr... În prăvălia bătrânei Melanie găseai de toate: periuțe de dinți şi pudră de orez, gaz şi cărți poştale...

— Cred că atât, nu?

De la prăvălie - Maigret verificase - nu se putea zări casa lui Picior-de-Lemn, nici ulicioara din jurul grădinii.

— Laptele! exclamă Felicie. Era să uit laptele!

Şi îi explică lui Maigret, cu acelaşi aer suveran:

— Mi-ați pus atâtea întrebări, că am uitat să iau oală de lapte... În orice caz, luni o aveam... Am lăsat-o în bucătărie... O oală albastră cu picățele albe, pe care o veți vedea lingă aragaz... Nu-i aşa, doamnă Chochoi?

Şi, de fiecare dată când amintea un detaliu, îi vorbea de sus, ca o mare doamnă ce nu poate fi bănuită că spune neadevăruri.

Chiar ea insistă, ca să nu fie uitat nici un amănunt.

— Ce v-am spus luni, doamnă Chochoi?

— Parcă mi-ai spus că Zouzou al meu are viermişori, pentru că se linge mereu la coadă...

Evident, Zouzou era motanul care moțăia pe perna roşie din fotoliu.

— Stai... Ai mai luat un Cine-Journal şi un roman de douăzeci şi cinci de pitaci...

Pe un capăt de tejghea se etalau copertele împestrițate ale unor publicații populare, dar Felicie dădu din umeri, fără să se uite la ele.

— Cât face?... Grăbiți-vă, căci domnul comisar vrea ca totul să se petreacă la fel că luni, şi n-am stat aici aşa mult.

Maigret interveni:

— Spuneți-mi, doamnă Chochoi... Fiindcă veni vorba de luni dimineață.... În timp ce o serveați pe domnişoara, n-ați auzit cumva zgomotul unei maşini?

Femeia privi decorul însorit de dincolo de geam.

— N-aş putea să spun... Stați... Nu c-ar veni mulți pe-aici... Îi auzi trecând doar pe drumul național... Ce zi era?... Îmi amintesc de o maşină mică şi roşie care a trecut pe lângă alde Sebile, prin spatele casei... Acuma, ce zi o fi fost...

Pentru orice eventualitate, Maigret notă în carnețel: Maşină roşie, Sebile.

Şi se trezi afară, cu Felicie care mergea legănat şi purta pardesiul pe umeri, ca o capă, lăsând mânecile să fluture în urma ei.

— Pe-aici... La întoarcere, o iau totdeauna pe scurtătură...

O potecă îngustă, printre grădini de zarzavaturi.

— Nu te-ai întâlnit cu nimeni?

— Stați aşa... O să vedeți...

Şi văzu. Avea dreptate. Exact când intrau pe altă stradă, factorul poştal, care urcase coasta, trecu pe bicicletă, întoarse capul spre ei şi strigă:

— N-aveți nimic, domnişoară Felicie!

Ea se uită la Maigret şi zise:

— Luni m-a văzut aici, la aceeaşi oră, ca aproape în fiecare dimineață...

Ocoliră o casă oribilă, cu o tencuială albastră, în jur cu o grădină mică în care stăteau încremenite animale din ceramică, apoi merseră pe lângă un gard viu; Felicie deschise portița şi atinse uşor cu pardesiul fluturând un şir de coacăzi.

— Gata... Am ajuns în grădină... Îndată o să zăriți bolta...

La zece fără câteva minute, ieşiseră din casă pe cealaltă poartă, care dădea spre o alee. Ca să ajungă la băcănie şi să se întoarcă, descriseseră un cerc aproape complet. Mergeau pe lângă rânduri de garoafe ce urmau să înflorească în scurt timp şi răzoare de salată tânără de un verde palid.

— El ar fi trebuit să fie aici..., spuse cu fermitate Felicie, arătând o sfoară bine întinsă şi un băț ascuțit înfipt în pământ. Începuse să răsădească roşiile. Rândul e doar pe jumătate... Când nu l-am mai văzut, am crezut că s-a dus să bea o duşcă de roze...

— Bea mult?

— Când îi era sete... Îi veți găsi paharul cu gura în jos pe butoi, în beci...

O grădină de mic rentier grijuliu, o casă aşa cum visau mii de nevoiaşi să-şi construiască pentru bătrânețe. Ieşiră din zona însorită şi pătrunseră în umbra albăstruie a curții, care venea după grădină. La dreapta era o boltă. Pe masa de sub boltă se aflau o carafă cu alcool şi un pahar mic cu fundul gros.

— Ai zărit sticla şi paharul. Dar azi-dimineață mi-ai spus că stăpânul tău nu bea niciodată tărie, mai ales din carafa mică, atunci când era singur.

Ea îl privi sfidător. Părea că îi arată totdeauna, nu fără ostentație, albastrul curat al ochilor, ca să poată citi în ei totala sa nevinovăție.

— Nu era stăpânul meu...., replică ea totuşi.

— Ştiu... Mi-ai mai spus... Dumnezeule, ce enervant era să ai de-a face cu o persoană ca Felicie! Şi continuase cu vocea ei ascuțită, care îl călca pe nervi. Ce spusese? A, da! Spusese:

— N-am dreptul să dezvălui secrete care nu-mi aparțin. Pentru unii, poate că eram servitoarea lui. Dar el nu mă considera aşa, şi probabil că într-o zi se va afla...

— Ce se va afla?

— Nimic!

— Vrei să insinuezi că erai amanta lui Picior-de-Lemn?

— Drept cine mă luați? Maigret riscă o întrebare:

— Atunci, fiica lui?

— Degeaba mă întrebați. Într-o zi, poate că... Asta era Felicie! Țeapănă ca o masă de călcat, arțăgoasă, originală, cu fața ei ascuțită pudrată şi rujată cu stângăcie, o mică servitoare care îşi dădea aere de prințesă la o serbare câmpeneasca, având, brusc, în privire o fixitate neliniştitoare sau, pe buze, un fel de zâmbet distant, de o ironie disprețuitoare.

— Nu mă priveşte pe mine, dacă el a băut singur...

Numai că bătrânul Jules Lapie, zis şi Picior-de-Lemn, nu băuse singur, Maigret era convins. Un om care lucrează în grădina lui, cu pălăria de păi pe cap şi saboții în picioare, nu-şi lasă pe nepusă masă răsadurile de roşii ca să ia o carafă cu alcool vechi din bufet şi să-şi toarne un pahar sub boltă.

La un moment dat, pe masa de grădină vopsită în verde se mai aflase un pahar. Cineva îl luase. Nu cumva Felicie?

— Ce-ai făcut când nu l-ai mai văzut pe Lapie?

— Nimic. Am intrat în bucătărie, am aprins aragazul ca să fierb laptele şi am pompat apă ca să spăl legumele.

— Pe urmă?

— M-am urcat pe un scaun vechi şi am schimbat hârtia de prins muşte...

— Cu pălăria pe cap? Pentru că, nu-i aşa, nu te duci niciodată la cumpărături fără pălărie?

— Nu sunt o îngălată.

— Când ți-ai scos pălăria?

— După ce am luat laptele de pe foc. Am urcat...

Totul era nou şi proaspăt în casa pe care bătrânul o botezase Capul Horn. Scara mirosea a brad lăcuit. Treptele trosneau.

— Urcă... Te urmez...

Deschise uşa camerei sale, unde o somieră acoperită cu un creton imprimat cu flori ținea loc de divan, iar pereții erau împodobiți cu fotografiile unor artişti de cinema.

— Aşa... Îmi scot pălăria... Şi îmi zic: „Ia uite! Am uitat să deschid fereastră la domnul Jules..." Traversez palierul... Deschid uşa şi țip...

Maigret trăgea în continuare din pipă, pe care o umpluse din nou când trecuse prin grădină. Contemplă, pe podeaua ceruită, un desen făcut cu cretă, conturul corpului lui Picior-de-Lemn, aşa cum fusese descoperit în dimineața zilei de luni.

— Şi revolverul? întrebă el.

— Nu era nici un revolver. Ştiți foarte bine, că doar ați citit raportul jandarmeriei.

Deasupra căminului se afla o corabie cu trei catarge în miniatură, iar pe pereți, tablouri care reprezentau toate ambarcațiuni cu pânze. Te-ai fi putut crede în casa unui bătrân marinar retras din activitate, dar locotenentul de jandarmi care făcuse prima anchetă îi povestise lui Maigret ciudata aventură a lui Picior-de-Lemn.

Jules Lapie nu fusese niciodată marinar, ci contabil la o societate din Fecamp care vindea furnituri pentru Marină, pânze, parâme, scripeți, precum şi alimente pentru călătoriile lungi.

Un celibatar greoi, meticulos, poate şi maniac, posac, al cărui frate era dulgher la şantierul naval.

Într-o dimineață, Jules Lapie, pe atunci în vârstă de vreo patruzeci de ani, a urcat la bordul vasului Sainte-Therese, o corabie cu trei catarge, care a ridicat ancora chiar în aceeaşi zi, plecând spre Chile, unde trebuia să încarce fosfați. Lapie avea misiunea foarte prozaică să verifice că toată marfa a fost livrată şi să ceară căpitanului plata.

Ce s-a întâmplat atunci? Marinarii din Fecamp îl luau de obicei în râs pe contabilul tipicar care, de fiecare dată când meseria îl obliga să urce la bordul unui vas, nu părea deloc în largul său. Au ciocnit un păhărel, după cum era obiceiul. I-au dat să bea. Dumnezeu ştie ce-au putut să-i dea de l-au îmbătat în asemenea hal!

Dar, la reflux, când Sainte-Therese aluneca printre digurile portului normand ca să ajungă în largul mării, Jules Lapie, beat mort, sforăia într-un colț al calei, în timp ce toată lumea îl credea pe uscat - cel puțin aşa au pretins toți!

Marinarii au închis calele. Contabilul a fost descoperit abia după două zile. Căpitanul a refuzat să întoarcă, să se abată de la rută, şi uite-aşa, Lapie, care pe-atunci încă mai avea amândouă picioarele, s-a pomenit în drum spre Capul Horn!

A rămas fără un picior în această aventură, într-o zi când, într-o încăierare, a fost aruncat printr-un tambuchi.

Ani de zile mai târziu, avea să fie împuşcat cu un revolver, într-o zi de luni, primăvara, la puțin timp după ce îşi părăsise răsadurile de roşii, în timp ce Felicie se dusese să târguiască la prăvălia cea nouă a bătrânei Melanie Chochoi.

— Să coborâm..., zise Maigret, oftând.

Locuința era foarte calmă, foarte agreabilă, datorită curățeniei - ca într-o casă de păpuşi - şi mirosului plăcut. Sufrageria, aflată în dreapta, fusese transformată în cameră mortuară. Comisarul doar întredeschise uşa spre penumbră; obloanele erau închise şi lumina abia dacă pătrundea în interior. Sicriul era aşezat pe masa acoperită cu un cearceaf;

alături, o farfurie lungă, plină cu apă sfințită, în care fusese pus puțin merişor.

Felicie aştepta în pragul bucătăriei.

— În concluzie, nu ştii nimic, n-ai văzut nimic, n-ai nici cea mai mică idee despre persoana pe care stăpânul dumitale... mă rog, pe care Jules Lapie ar fi putut s-o primească cât ai lipsit...

Ea îi înfruntă privirea fără să răspundă.

— Şi eşti sigură că, atunci când te-ai întors, pe masa din grădină era un singur pahar?

— N-am văzut decât unul singur... Acuma, dacă dumneavoastră vedeți două...

— Lapie primea vizite?

Maigret se aşeză lângă aragaz şi ar fi băut bucuros ceva, de preferință un pahar din vinul roze despre care Felicie îi vorbise mai înainte, căci zărise butoiul în umbra răcoroasă a pivniței. Soarele urca pe cer, alungind ceața dimineții.

— Nu-i plăceau vizitele...

Ciudat, acest individ a cărui existență trebuie să fi fost complet bulversată de călătoria în jurul Capului Horn! întors la Fecamp, unde.

În pofida piciorului său de lemn, oamenii nu se puteau abține să nu zâmbească cu gândul la aventura lui, a trăit mai singur ca niciodată şi a început o luptă lungă cu armatorii vasului Sainte-Therese. A pretins că a fost prejudiciat de către companie, că a fost îmbarcat împotriva voinței sale şi că, în consecință, armatorii sunt răspunzători de accident. Şi-a evaluat la o sumă cât mai mare piciorul pierdut şi a obținut câştig de cauză, un tribunal recunoscându-i dreptul Ia o pensie importantă.

Cei din Fecamp s-au amuzat de toată povestea asta. El însă a fugit de ei, s-a depărtat şi de marea pe care o ura, numărându-se printre primii seduşi de prospectele ademenitoare ale creatorilor aşezării Jeanneville.

Apoi şi-a adus ca servitoare o fată din Fecamp, pe care o cunoscuse de mică.

— De câți ani eşti la el?

— De şapte ani...

— Ai douăzeci şi patru de ani... Deci aveai şaptesprezece ani când...

Se lăsă în voia gândurilor, apoi întrebă brusc:

— Ai un iubit?

Ea îl privi fără să răspundă.

— Te-am întrebat dacă ai un iubit.

— Viața mea particulară mă priveşte doar pe mine.

— Îl primeai aici?

— Nu sunt obligată să răspund.

Da, îți venea să-i arzi o palmă! Şi erau momente când abia se abținea să nu o pălmuiască sau să nu o scuture de umeri.

— Mă rog! O să aflu eu...

— N-o să aflați absolut nimic...

— A, n-am să aflu nimic...

Se opri. Era o prostie! Doar nu era să se ia la ceartă cu fata asta!

— Eşti sigură că n-ai nimic să-mi spui? Gândeşte-te bine cât mai ai timp.

— M-am gândit.

— Nu-mi ascunzi nimic?

— M-aş mira. Se pare că sunteți foarte şiret!

— Ei bine, mai vedem noi!

— Nu mai e nimic de văzut!

— Ce ai de gând să faci după ce va sosi familia şi Jules Lapie va fi înmormântat?

— Nu ştiu.

— Ai de gând să rămâi aici?

— Poate.

— Speri să-l moşteneşti?

— E foarte posibil.

Maigret nu reuşea să-şi păstreze calmul până la capăt.

— În orice caz, drăguță, te-aş ruga să reții ceva. Atâta timp cât va dura ancheta, îți interzic să pleci undeva fără să anunți poliția.

— N-am dreptul să părăsesc casa?
— Nu!
— Şi dacă vreau să mă duc undeva?
— Ceri încuviinţarea mea.
— Credeţi că eu l-am omorât?
— Cred ce-mi place mie şi asta nu te priveşte.

Era sătul. Era furios. Era supărat pe el însuşi că se lăsase enervat de o Felicie oarecare. Douăzeci şi patru de ani? Haida-de! Era o puştoaică de doisprezece-treisprezece ani, care Dumnezeu ştie ce joc făcea şi se luă în serios.

— La revedere.
— La revedere.
— Şi ce-ai să mănânci?
— Nu vă faceţi griji pentru mine. N-am să stau să mor de foame.

Era sigur de asta. Şi-o imagina, după plecarea lui, cum se aşeza la masa din bucătărie şi mânca fără grabă orice, citind unul dintre micile romane cumpărate de la doamna Chochoi.

Maigret era furios la culme. Fusese tras pe sfoară, acolo, de faţă cu toată lumea, şi culmea, fusese tras pe sfoară de otrava aceea de Felicie!

Era joi. Sosise familia lui Lapie: fratele Ernest Lapie, dulgherul din Fecamp, un bărbat aspru, cu părul tuns perie şi faţa ciupită de vărsat; soţia lui, enormă şi cu mustaţă; doi copii, pe care îi împingea în faţa ei aşa cum mini gâştele la câmp. Apoi un nepot, un tânăr de nouăsprezece ani, Jacques Petillon, care venise de la Paris, bolnav şi cu febră, şi pe care grupul Lapie îl privea cu suspiciune.

La Jeanneville încă nu era cimitir. Cortegiul pornise spre Orgeval, de care ţinea noua aşezare. Marea senzaţie fusese voalul de crep al lui Felicie. De unde îl scosese? Maigret a aflat abia mai târziu că îl împrumutase de la Melanie Chochoi.

Felicie nu aşteptase să i se indice locul, era în primul rând, mergea în faţa familiei, ţeapănă, adevărată statuie a durerii, ştergându-şi ochii cu o batistă brodată cu negru, luată

probabil tot de la Melanie, şi pe care o stropise cu colonie ieftină.

Brigadierul Lucas, care îşi petrecuse noaptea la Jeanneville, se afla acolo împreună cu Maigret.

Amândoi urmau cortegiul pe drumul plin de praf şi ciocârliile cântau sub cerul albastru.

— E clar că ştie ceva. Cât de şireată s-ar crede, până la urmă tot se va da de gol...

Lucas încuviinţă. Porţile bisericuţei rămâneau deschise în timpul rugăciunilor de după slujba morţilor, astfel că înăuntru mirosea mai mult a primăvară decât a tămâie. Nu era nevoie să mergi mult ca să ajungi la marginea gropii.

După ceremonie, familia trebuia să se întoarcă la vilă ca să se ocupe de testament.

— De ce ar fi. făcut fratele meu un testament? zisese cu mirare Ernest Lapie. În familia noastră nu se obişnuieşte aşa ceva.

— Felicie pretinde...

— Felicie! Felicie! Mereu Felicie...

Dădeau din umeri fără să vrea.

Nu vedeau că se strecoară şi reuşeşte să arunce prima lopată de pământ peste sicriu? După care, plângând în hohote, se depărtă atât de grăbită, încât părea că va cădea lată negreşit.

— N-o scăpa din ochi, Lucas.

Merse, merse, coti cu repeziciune pe străzile şi ulicioarele din Orgeval şi, la un moment dat, Lucas, care se afla doar la vreo cincizeci de metri de ea, ajunse, prea târziu, pe o stradă aproape pustie, la capătul căreia dispărea o camionetă.

Deschise uşa unui han.

— Spuneţi-mi... Camioneta care a plecat adineauri...

— Da... E camioneta lui Louvet, mecanicul... A fost adineauri aici, a băut o halbă de bere...

— Nu a luat pe nimeni?

— Nu ştiu... Nu cred... N-am ieşit să văd...

— Ştiţi unde se duce?

— La Paris, ca în fiecare joi...

Lucas se repezi spre oficiul poştal care, din fericire, se afla aproape în față.

— Alo... Da... Aici, Lucas... Repede... O camionetă destul de hodorogită... Staţi puţin...

Întrebă funcţionara:

— Ştiţi ce număr are camioneta domnului Louvet, mecanicul?

— Nu... Îmi amintesc doar că se termină cu 8...

— Alo... Un număr care se termină cu 8... O tânără în doliu... Alo... Nu închideţi... Nu... Nu cred că trebuie arestată... Să fie doar urmărită... Aţi înţeles?... Domnul comisar va telefona personal.

Se întoarse apoi la Maigret, care mergea singur în urma familiei, pe drumul care lega Orgeval de Jeanneville.

— A şters-o...

— Ce spui?

— A sărit probabil în camionetă chiar în momentul în care demara... Până să fac colţul... s-a dus. Am telefonat la Quai des Orfevres... Brigăzile intră în alarmă... Supraveghează porţile Parisului...

Prin urmare, Felicie dispăruse! Simplu, în plină zi, cum s-ar spune de sub nasul lui Maigret şi al celui mai bun brigadier al lui! Dispăruse, în ciuda unui voal mare de doliu după care ar fi putut fi recunoscută de la un kilometru!

Membrii familiei, care întorceau din când în când capul spre cei doi poliţişti, erau miraţi că nu o mai zăresc pe Felicie. Cheia casei era la ea. Se văzură obligaţi să treacă prin grădină. Maigret ridică jaluzelele de la sufragerie, unde pe masă încă se mai aflau un cearceaf şi un fir de merişor, iar în aer mai stăruia mirosul de lumânare.

— Parcă tot aş bea ceva..., spuse Ernest Lapie, oftând. Etienne!... Julie!... Nu alergaţi pe răzoare! Trebuie să fie vin pe undeva...

— În pivniţă..., îl informă Maigret.

Soția lui Lapie se dusese la Melanie ca să cumpere prăjituri pentru copii şi, dacă tot se dusese, luase pentru toată lumea.

Nu există nici un motiv, domnule comisar, ca fratele meu să fi făcut un testament... Ştiu foarte bine că era un om original... Trăia ca un urs şi nu prea mai aveam relații cu el... Dar de aici şi până la...

Maigret scotoci prin micul birou aflat într-un colț al încăperii. Găsi teancuri de facturi, rânduite cu mare grijă, şi ajunse la un portofel vechi, cenuşiu, în care se afla doar un plic galben.

Să fie deschis după moartea mea.

— Ei bine, domnilor, cred că am găsit ce căutam!

Subsemnatul Jules Lapie, în deplinătatea facultăților fizice şi mintale, în prezența lui Forrentin Ernest şi a lui Lepape Frangois, ambii domiciliați la Jeanneville, comuna Orgeval...

Vocea lui Maigret devenea din ce în ce mai gravă.

— Felicie a avut dreptate! conchise el. Ea moşteneşte casa şi tot ce se află în ea...

Familia era stupefiată. Testamentul conținea o mică frază care nu putea fi uitată prea repede:

... Având în vedere atitudinea pe care fratele meu şi soția lui au avut-o față de mine după accident...

— I-am spus doar că era ridicol să facă atâta tevatură pentru că..., explică Ernest Lapie.

... Având în vedere comportarea nepotului meu Jacques Petillon...

Tânărul venit de la Paris avea o față de elev nesilitor la serbarea de împărțire a premiilor.

Nu avea importanță. Moştenitoarea era Felicie. Şi numai Dumnezeu putea şti de ce dispăruse!

57. VOL 6

CAPITOLUL 2

Cu mâinile în buzunarele pantalonilor, Maigret se oprise în fața cuierului din bambus de pe coridor, cu o oglindă în formă de romb la mijloc; se vedea în oglinda aceea, contempla o față care ar fi trebuit să-l facă să râdă, pentru că semăna cu a unui copil care doreşte ceva, dar căruia îi e ruşine. Totuşi, Maigret nu râse şi întinse, în sfârşit, mâna ca să ia şi să-şi pună pe cap pălăria de păi cu boruri largi, agățată în cuier.

Ia te uită! Bătrânul Picior-de-Lemn avea capul şi mai mare decât al lui, deşi comisarul trebuia totdeauna să treacă pe la doi-trei pălărieri până să-şi găsească pălăria potrivită. Rămase pe gânduri. Cu pălăria pe cap, se întoarse în sufragerie ca să privească din nou fotografia lui Jules Lapie, găsită într-un sertar.

Într-o zi, când un criminolog străin întreba despre metodele lui Maigret, directorul Poliției Judiciare răspunsese, zâmbind enigmatic:

Maigret? Ce să vă spun? începe o anchetă aşa cum şi-ar pune papucii...

Astăzi, puțin mai lipsea ca Maigret să încalțe, dacă nu papucii, cel puțin saboții victimei. Căci se aflau acolo, în dreapta pragului, unde se vedea bine că era locul lor! Toate erau la locul lor. Dacă n-ar fi lipsit Felicie, Maigret ar fi putut să creadă că viața continua ca înainte în acea casă, că el însuşi era Lapie, că se va îndrepta cu pas domol spre răzorul neterminat, ca să sfârşească de răsădit rândul de roşii.

Soarele apunea grandios în spatele caselor ce puteau fi zărite din grădină. Ernest Lapie, fratele mortului, spusese că va petrece noaptea la Poissy şi îşi trimisese familia înapoi la Fecamp. Ceilalți, vecinii şi cei câțiva țărani din Orgeval care urmaseră cortegiul, probabil că plecaseră la casele lor sau beau un păhărel la hanul Anneau d'Or.

Brigadierul Lucas se afla şi el acolo, pentru că Maigret îi ceruse să-i ducă valiza la han şi să țină legătura telefonică cu Parisul.

Picior-de-Lemn avusese un cap mare, o față pătrată, sprâncene groase, cărunte, şi o barbă sură ce-i acoperea obrajii şi pe care şi-o bărbierea doar o dată pe săptămâna... Era avar... Era de ajuns să-ți arunci ochii pe socotelile lui... Se vedea bine că pentru el banul era ban... Nu spusese fratele lui:

— Bineînțeles că era destul de econom...

Şi când un normand spune despre alt normand că era „econom"...

Vremea era plăcută. Cerul devenea treptat violet. Adieri răcoroase veneau dinspre câmp şi Maigret se surprinse, cu pipa între dinți, stând puțin adus de spate, aşa cum stătea Lapie. Ba chiar, îndreptându-se spre pivniță, tira uşor piciorul stâng. Răsuci robinetul butoiului de vin roze, clăti paharul şi îl umplu... La ora aceea, Felicie ar fi trebuit să fie în bucătărie şi probabil că mirosul de tocană ajungea până în grădină... Nu era ceasul potrivit pentru stropitul brazdelor...? în grădinile din jur, oamenii îşi udau răsadurile... Întunericul cuprindea treptat Capul Horn, unde, pe timpul bătrânului, probabil că lumină erau aprinsă doar când se făcea aproape beznă...

De ce fusese ucis? Maigret nu putu să nu se gândească la faptul că, într-o zi, şi el se va retrage din activitate, va avea o căsuță la țară, o grădină, o pălărie mare de pai...

Probabil că Picior-de-Lemn nu fusese omorât ca să fie jefuit, căci, după spusele fratelui său, aproape că nu avea nimic în afară de faimoasă lui rentă. Găsiseră un carnet de la Casa de Economii, două mii de franci în bancnote într-un plic şi câteva obligațiuni emise de primăria din Paris. Fusese găsit şi ceasul lui din aur.

Da! Trebuia căutat în altă parte! Trebuia să intre şi mai mult în pielea individului. Era bombănitor, ursuz, taciturn, chițibuşar. Un singuratic. Avea obiceiurile lui şi probabil că

până şi cel mai mic deranj îl înfuria. Nu se gândise niciodată să se căsătorească, să aibă copii şi nu i se cunoştea nici cea mai mică aventură.

Ce vrusese să insinueze Felicie? Ba nu! Felicie mințea! Mințea aşa cum respiră! Sau îşi crea adevăruri spre folosul ei. Ar fi fost prea simplu, prea banal să fie servitoarea bătrânului. Prefera să lase să se înțeleagă că, dacă o chemase alături de el...

Maigret se întoarse spre fereastra bucătăriei. Ce relații existau între acele două ființe care trăiau într-o asemenea izolare? Avea impresia, ba era chiar sigur, că se aveau precum câinele cu pisica.

Deodată... Maigret tresări... Tocmai ieşea din pivniță, unde băuse încă un pahar de vin... Stătea acolo, în lumina crepusculului, cu pălăria de păi pe cap, şi se întrebă dacă nu cumva visează. Un bec electric se aprinsese în spatele perdelelor de dantelă cu ochiuri mari de la bucătărie; se zăreau cratițele care luceau pe pereții dați cu ripolin şi se auzea zgomotul înfundat al gazului aprins. Ceasul comisarului arăta opt fără zece minute.

Deschise uşa şi o văzu pe Felicie, care îşi agățase deja pălăria şi voalul în cuier şi acum punea apă la fiert.

— Ia te uită! Te-ai întors?

Ea nu tresări, ci îl privi din cap până în picioare, zăbovind asupra pălăriei de pai, la care Maigret nu se mai gândea.

Comisarul se aşeză. Probabil că acela era locul bătrânului, lângă fereastră, şi acum, în timp ce el îşi întindea picioarele, Felicie se mişca de colo-colo ca şi cum Maigret nu ar fi fost prezent, pregătea masa, scotea untul, pâinea şi salamul din dulap.

— Auzi, drăguță...

— Nu sunt drăguța dumneavoastră...

— Ascultă, Felicie...

— Ați putea să-mi spuneți domnişoară!

Dumnezeule mare, ce dezagreabilă era fata asta! Maigret simțea acea enervare care te apucă atunci când vrei să prinzi

un animal mic şi el îți scapă tot timpul printre degete, o şopârlă, de exemplu, sau o năpârcă. Era jenat că o lua în serios, şi totuşi nu putea să facă altfel; avea impresia că de la ea şi numai de la ea va afla adevărul.

— Ți-am cerut să nu pleci nicăieri...

Ea zâmbi cu satisfacție, ca şi cum ar fi vrut să spună: „Şi totuşi, am plecat! Vedeți!"

— Poți să-mi spui de ce te-ai dus la Paris?

— Să mă plimb!

— Serios? Să ştii că, foarte curând, voi afla şi cea mai mică mişcare pe care ai făcut-o!

— Ştiu. Idiotul m-a urmărit.

— Care idiot?

— Un roşcovan înalt, care a schimbat de şase ori metroul tot ținându-se după mine.

Probabil inspectorul Janvier, care trebuie să fi început să o urmărească de la sosirea camionetei mecanicului la Poarta Maillot.

— Cu cine te-ai întâlnit?

— Cu nimeni.

Se aşează să mănânce. Mai mult, îşi trase în față unul dintre micile ei romane, în care îşi pusese semn un cuțit, şi începu liniştită să citească.

— Ascultă, Felicie...

O frunte de capră, asta îl frapase pe comisar de cum o văzuse. Abia acum îşi dădea seama. O frunte bombată de capră care se repede cu îndărătnicie în orice pare a fi un obstacol.

Ai de gând să stai la noapte singură în casa asta?

— Dar dumneavoastră? Aveți de gând să rămâneți aici?

Ea mânca, citea, iar el îşi ascundea proasta dispoziție sub o atitudine ironică ce se dorea paternă.

— Mi-ai spus azi-dimineață că eşti în mod sigur moştenitoarea lui...

— Şi?

— De unde ştiai?

— Ştiam!

Îşi pregăti cafeaua şi bău o ceaşcă; se vedea bine că îi plăcea cafeaua, pe care o savură fără să-i ofere şi interlocutorului ei.

— Voi veni mâine să stăm de vorbă.

— Dacă vreți...

— Sper că până atunci ai să te gândeşti mai bine.

Ea îl înfruntă cu ochii ei albaştri, în care nu puteai citi nimic, şi, ridicând din umeri, zise:

— La ce?

La poarta casei Capul Horn, Maigret dădu de inspectorul Janvier, care îşi continuase urmărirea până la Jeanneville. Vârful țigării sale lucea în noapte. Totul era liniştit. Cerul era plin de stele şi se auzea orăcăitul broaştelor.

Am recunoscut-o imediat, şefule, după semnalmentele transmise de Lucas prin telefon. Când camioneta a ajuns la barieră, domnişoara stătea lângă mecanic şi părea că se înțeleg cum nu se poate mai bine. A coborât. A pornit pe jos pe Bulevardul Marii Armate şi s-a uitat la vitrine. În capătul străzii Villaret-de-Joyeuse, a intrat într-o patiserie, unde a mâncat vreo şase prăjituri cu frişcă şi a băut un pahar de porto.

— Te-a simțit?

— Nu cred.

— Ba da.

Janvier nu ştia ce să zică.

— S-a îndreptat spre metrou, a luat un bilet de clasa a doua, a schimbat prima dată la Concorde, apoi încă o dată la Saint-Lazare... Vagoanele erau aproape goale... Se aşeza pe scaun şi citea un roman popular pe care îl scotea din geantă... Am schimbat metroul de cinci ori...

— N-a vorbit cu nimeni?

— Cu nimeni... Treptat, numărul călătorilor a crescut... La şase, ora de închidere a magazinelor şi birourilor, a fost un iureş... Ştiți cum e...

— Spune mai departe.

La stația Ternes, eram blocați în mulțime la mai puțin de un metru unul de celălalt... Recunosc că în acel moment mi-am dat seama că ştia că e urmărită... Se uita la mine... Şi mi s-a părut, şefule... Cum să spun... Preț de câteva clipe, fața ei nu a mai fost aceeaşi... S-ar fi zis că îi era teamă... Sunt sigur că un moment i-a fost frică de mine, sau de ceva... Totul a durat doar câteva clipe, după care a început brusc să dea din coate ca să ajungă pe peron...

— Eşti sigur că n-a vorbit cu nimeni?

— Sigur... Pe peron, a aşteptat să se depărteze metroul, uitându-se fix la vagonul înțesat de lume...

— Părea că e interesată de cineva anume?

— N-aş putea să spun asta... Ştiu doar că s-a luminat la față şi că, după ce trenul a dispărut în bezna tunelului, nu s-a putut abține să nu-mi arunce o privire triumfătoare... A urcat vioaie la suprafață... Presupun că nu ştia unde coborâse... A băut un aperitiv la barul din colțul străzii Ternes, apoi a consultat mersul trenurilor şi a luat un taxi până la gara Saint-Lazare... Asta e tot... Am luat acelaşi tren până la Poissy, după care am urcat coasta unul în spatele celuilalt...

— Ai mâncat?

— Un sandviş luat în fugă la gară.

— Rămâi aici să-l aştepți pe Lucas...

Maigret se depărtă, ieşi din paşnica localitate Jeanneville, unde se vedeau doar câteva lumini trandafirii la ferestre, ajunse curând la Orgeval şi îl găsi pe Lucas la Anneau-d'Or. Lucas nu era singur. Bărbatul de lângă el, în salopetă albastră, nu putea fi decât Louvet, mecanicul, care era foarte în vervă, căci băuse deja cu patru-cinci păhărele mai mult.

— Şeful meu, comisarul Maigret..., îl prezentă Lucas, care mirosea şi el a alcool.

— După cum îi spuneam brigadierului, domnule comisar, nu bănuiam nimic când m-am urcat în maşină... În fiecare joi după-amiaza mă duc la Paris, ca să-mi iau ce-am nevoie.

— La aceeaşi oră?

— Aproape...

— Felicie ştia asta?

— La drept vorbind, nu o cunoşteam prea bine, doar din vedere, pentru că nu vorbisem cu ea niciodată... În schimb, îl cunoşteam pe Picior-de-Lemn, care venea în fiecare seară să joace o partidă cu Forrentin şi Lepape... Al patrulea eram uneori eu, alteori patronul... Uitați... Forrentin şi Lepape sunt acolo, în colțul din stânga, cu primarul şi zidarul...

— Când ai descoperit că aveai pe cineva în maşină?

— Cu puțin timp înainte să ajung la Saint-Germain... Am auzit un oftat exact în spatele meu. Am crezut că e vântul, pentru că era un vânticel care făcea prelata să fâlfâie... Deodată, am auzit o voce: „N-ai cumva un foc?" Am întors capul şi am văzut-o, cu voalul ridicat şi o țigară în gură... Şi vă asigur că nu râdea... Era foarte palidă şi țigara îi tremura între buze... „Ce faci acolo?" i-am zis eu. Şi atunci a început să vorbească, să tot vorbească... Mi-a spus că trebuie neapărat să ajungă la Paris fără să piardă nici un minut, că e o problemă de viață şi de moarte, că cei care l-au ucis pe Picior-de-Lemn vor s-o omoare şi pe ea, că poliția nu înțelege nimic. Am oprit un moment, ca să urce lângă mine pe banchetă, pentru că se aşezase pe o ladă veche, cam murdară. „Mai târziu... Mai târziu...", îmi repeta ea. „După ce voi face ce am de făcut, poate că îți voi povesti totul... În orice caz, îți voi fi veşnic recunoscătoare că m-ai salvat..." Apoi, când am ajuns la barieră, mi-a spus mulțumesc şi a coborât, demnă ca o prințesă...

Lucas şi Maigret se uitară unul la altul.

— Acum, dacă n-aveți nimic împotrivă, o să bem ultimul pahar - ba da! e rândul meu - şi pe urmă mă duc să îmbuc ceva... Sper că n-o să am necazuri, nu? Noroc...

Era zece seara. Lucas se dusese să stea de pândă în față la Capul Horn, în locul lui Janvier, care se întorsese la Paris. Sala de la Anneau-d'Or era albastră de fum. Maigret mâncase prea mult şi acum era la al treilea sau al patrulea pahar de rachiu de țară.

Stătea călare pe scaunul cu fund de pai, cu coatele sprijinite pe spetează, şi în unele momente ai fi putut să crezi că moțăia, cu ochii pe jumătate închişi, în timp ce un firicel de fum se ridică drept din pipă. Patru bărbați jucau cărți în fața lui.

În timp ce mânuiau cărțile soioase pe masa acoperită cu material grena, vorbeau, răspundeau la întrebări şi mai povesteau câte o anecdotă. Patronul cafenelei, domnul Joseph, juca în locul bătrânului Lapie, iar mecanicul se întorsese după ce se dusese să-şi mănânce supa.

— În concluzie, zise Maigret, oftând, trăia ca belferul... Ca un preot de treabă cu servitoarea lui... Probabil că se lăsa răsfățat şi...

Lepape, care era adjunctul primarului din Orgeval, făcu cu ochiul spre ceilalți. Partenerul său, Forrentin, era administratorul loturilor de teren şi stătea în cea mai frumoasă casă de la şosea, lingă panoul care îi anunța pe trecători că încă mai puteau cumpăra spații la Jeanneville.

— Un preot şi servitoarea lui! He! He!.., rânji adjunctul primarului.

Forrentin se mulțumi să zâmbească sarcastic.

— Lăsați! Se vede bine că nu-l cunoşteați..., replică patronul bistroului, anunțând terță şi belotă. Deşi e mort, se poate spune că avea cel mai frumos cap de porc care s-a văzut vreodată...

— Ce înțelegeți prin cap de porc?

— Că tot timpul grohăia, bombănea pentru te miri ce. Nu era niciodată mulțumit... Dacă luăm numai povestea cu paharele...

Îi lua pe ceilalți drept martori.

— Mai întâi, a zis că paharele mele de lichior au fundul prea gros şi a găsit el, pe raftul de sus, un pahar desperecheat mai pe gustul lui. Pe urmă, într-o zi, a băgat de seamă, turnând dintr-un pahar în altul, că era exact acelaşi conținut, şi s-a înfuriat. „Păi, n-ai ales tu paharul ăsta!?" i-am zis. Ei bine, s-a dus să cumpere un pahar de la oraş şi a venit cu el la mine.

Asta conținea cu o treime mai mult decât paharele mele. „Nu mă interesează", i-am replicat. „O să plăteşti cu cinci pitaci mai mult..." Atunci, n-a mai călcat pe-aici o săptămână. Într-o seară, îl văd în picioare în cadrul uşii. „Paharul meu?" „Cinci pitaci în plus!" i-am strigat. A plecat din nou. Chestia asta a durat o lună şi, până la urmă, am cedat, fiindcă ne lipsea al patrulea om pentru partida noastră de cărți.

Putem sau nu să spunem că avea un cap de porc? Cu servitoarea era la fel. Se certau de dimineața până seara. Îi auzeai de departe. Stăteau supărați săptămâni întregi. Cred că, până la urmă, ea avea ultimul cuvânt, căci, nu vă fie cu supărare, era mai normandă decât el... În fine!... Tare sunt curios să ştiu cine l-a omorât pe bietul om... În definitiv, nu avea nici pic de răutate... Aşa era firea lui... N-a fost partidă la care să nu fi pretins, la un moment dat, că încercăm să-l înşelăm.

— Se ducea des la Paris? întrebă Maigret, puțin mai târziu.

— Ca să zic aşa, niciodată... O dată pe trimestru, ca să-şi ridice pensia... Pleca dimineața şi se întorcea seara...

— Şi Felicie?

— Ia spuneți voi, Felicie se ducea la Paris?

Domnii aceia habar nu aveau. Dar fusese văzută destul de des dansând duminica într-o crâşmă de pe malul apei, la Poissy.

Ştiți cum îi zicea bătrânul?... Când vorbea despre ea, îi zicea „papagalul meu moțat"... Pentru că felul original în care se îmbracă... Vedeți, domnule comisar - prietenul nostru Forrentin o să se supere iar, dar eu nu ascund ce gândesc -, toți cei care locuiesc la Jeanneville sunt mai mult sau mai puțin țicniți... Nu-i un loc pentru oameni cu frica lui Dumnezeu... Amărâți care au muncit pe brânci toată viața, visând că într-o zi să se retragă la țară... Bun! Vine şi ziua mult aşteptată... Se lasă încântați de prospectele frumoase ale lui Forrentin... Nu zi nu, Forrentin, se ştie că nu te-ntrece nimeni când e să duci pe cineva cu zăhărelul... Şi iată-i, în sfârşit, în paradisul terestru! Atunci, bagă de seamă că se

plictisesc... cu o sută de franci ora... Numai că e prea târziu... Şi-au băgat aici bănuții şi musai să se distreze cum pot sau să încerce să creadă că se distrează... Sunt unii care se judecă prin tribunale pentru o creangă de copac care le ține umbră grădinii sau pentru un câine care face pipi pe begoniile lor... Alții...

Maigret nu dormea. Ca dovadă că întinse mâna ca să ducă paharul la gură. Dar căldura îl toropea; se împotmolea pe nesimțite în lumea aceea pe care o recrea încetul cu încetul, revedea străzile neterminate din Jeanneville, puieții de arbori, casele care semănau cu un joc de cuburi, grădinile prea bine greblate, animalele din ceramică şi globurile de sticlă... - Nimeni nu venea la el în vizită? Nu era cu putință! Totul era prea calm, prea simplu, prea monoton. Era imposibil, dacă viața era aşa cum îi fusese descrisă, ca într-o dimineață, nu mai târziu decât luni, în timp ce Felicie făcea cumpărături de la băcănia bătrânei Melanie Chochoi, Picior-de-Lemn să-şi fi părăsit brusc răsadurile de roşii ca să ia carafa şi paharul din bufetul din sufragerie, să bea singur sub boltă alcoolul păstrat pentru marile ocazii, apoi...

Avea pălăria de grădinar pe cap când urcase în camera sa cu podeaua bine cernită. Ce căutase în cameră?

Nimeni nu a auzit detunătura, şi totuşi fusese tras un foc de revolver, de aproape, de la mai puțin de doi metri de pieptul victimei, după cum spuneau experții.

Dacă revolverul ar fi fost găsit, s-ar fi putut crede că Picior-de-Lemn, devenit neurastenic... Adjunctul primarului nu mergea însă atât de departe şi, numărându-şi punctele, murmură, cu aerul că asta ar răspunde la toate întrebările:

— Ce vreți? Era un original...

Asta era clar! Dar murise! Cineva îi luase viața! Iar Felicie, cu aerul ei de mironosiță, ştiuse să alunece printre mâinile poliției, imediat după înmormântare, ca să se ducă la Paris, să se uite la vitrine ca şi cum nu s-ar fi întâmplat nimic, să mănânce prăjituri cu frişcă, să bea un porto şi apoi să se plimbe cu metroul!

— Mă întreb cine va locui în casă...

Jucătorii de cărți vorbeau verzi şi uscate, iar Maigret, fără să asculte, auzea un fel zgomot de fond. Nu răspunse că Felicie va locui acolo. Totul i se părea vag. Imaginile se conturau şi se ştergeau. Abia dacă mai avea noțiunea timpului şi a locului... Felicie probabil că acum citea întinsă în pat. Nu-i era frică să stea singură în casa unde fusese ucis stăpânul ei... Ernest Lapie, fratele, era ofensat din pricina testamentului... Nu că ar fi avut nevoie de bani, dar nu putea înțelege cum fratele lui...

—... Casa cea mai bine construită din Jeanne viile...

Cine vorbea? Probabil Forrentin!

— De plăcută, e plăcută... Mare atât cât trebuie ca să ai totul la îndemână şi...

Maigret revedea scara dată cu ceară. Putea să se spună orice despre Felicie, ştia însă să țină casa curată ca o floare. După cum spunea mama lui Maigret: ai fi putut mânca pe duşumea...

O uşă la dreapta: camera bătrânului... O uşă la stânga: camera în care dormea Felicie... Camera ei dădea spre o altă încăpere destul de mare, în care erau înghesuite tot felul de mobile...

Maigret se încruntă. Nu se putea numi un presentiment, cu atât mai puțin o idee. Simțea vag că acolo putea fi ceva anormal.

— Pe vremea tânărului..., rosti Lepape.

Maigret tresări.

— E vorba de nepot?

— Da... A trăit în casa unchiului şase luni sau chiar mai mult, în urmă cu aproape un an... Era cam costeliv... Se pare că-i fusese recomandat aerul de la țară, dar nu ieşea din Paris...

— În ce cameră stătea?

— Păi, tocmai asta e hazliu...

Lepape făcea cu ochiul. Lui Forrentin nu-i era pe plac. Se vedea că administratorului nu-i plăcea să audă tot felul de

poveşti despre Jeanneville, al cărui stăpân atotputernic se considera.

— Asta nu înseamnă nimic, protestă el.

— În fine, da sau nu, bătrânul şi Felicie... Auziți, domnule comisar.... Cunoaşteți casa...

La dreapta scării e doar o cameră, cea a lui Picior-de-Lemn... De cealaltă parte sunt două, dar trebuie să treci prin una ca să ajungi la cealaltă... Ei bine, când a sosit tânărul, unchiul i-a dat propria lui cameră, iar el s-a instalat în partea cealaltă, altfel spus cu Felicie. El stătea în prima şi servitoarea se culcă în a doua, astfel încât trebuia să treacă prin camera stăpânului ca să ajungă în camera ei sau ca să iasă de-acolo...

Forrentin obiectă:

— Ar fi fost mai bine să pună împreună o fată cu un tânăr de optsprezece ani?

— Nu ştiu, nu ştiu... repetă Lepape, cu un aer şiret. Eu nu insinuez nimic... Constat doar că bătrânul stătea în aceeaşi parte cu Felicie, în timp ce nepotul era băgat în partea cealaltă a palierului... Acum, dacă e să spui că se petrecea ceva, cumva...

Maigret nu se gândea la asta. Nu că şi-ar fi făcut iluzii despre bărbații de o anumită vârsta sau chiar despre bătrâni. De altfel, Picior-de-Lemn nu avea decât şaizeci de ani şi se ținea încă bine.

Chestia era că nu se potrivea cu ideea pe care şi-o făcuse despre el. Avea impresia că începe să-l înțeleagă pe ursuzul singuratic a cărui pălărie o încercase ceva mai devreme.

Nu-l preocupau deloc relațiile lui cu Felicie. Dar ce? îl deranja povestea asta cu camerele!

Şi repetă în gând, ca un şcolar care vrea să rețină lecția: „Nepotul la stânga... singur... Unchiul la dreapta, apoi Felicie..."

Aşadar, unchiul se instalase între cei doi. Vrusese să-i împiedice pe tineri să se întâlnească fără ştirea lui? Vrusese să nu o lase pe Felicie să-şi facă de cap? Nu, pentru că, după

plecarea nepotului, o lăsase iar singură de partea cealaltă a palierului.

— Încă un rând, patroane...

Se ridică. Se va duce la culcare. Ar fi dorit să vină mai repede ziua de mâine, să revină în satul-jucărie, să revadă casele roz în bătaia soarelui şi să cerceteze cele trei camere. Înainte de orice, va telefonă la Paris, ca să-i ceară lui Janvier să se ocupe de tânăr.

Maigret nu se prea ocupase de el. Nimeni nu-l văzuse în dimineața crimei la Jeanneville. Era un băiat înalt, slab şi nervos, care nu făcea mare brânză, dar nici nu părea să aibă stofă de asasin.

După rapoartele primite de Maigret,- mama lui, sora lui Lapie, se căsătorise cu un violonist care cântă în braseriile de cartier. Murise tânăr. Ca să-şi poată creşte copilul, se angajase casieră la o firmă de stofe de pe strada Sentier, după care murise şi ea în urmă cu doi ani.

La câteva luni după acest deces, Lapie îl luase la el pe tânăr. Nu se înțeleseseră. Logic. Jacques Petillon era muzician ca şi tatăl său, iar Picior-de-Lemn nu era omul care să suporte în casa lui pe cineva scârțiind la vioară sau suflând în saxofon!

Acum, ca să-şi câştige pâinea, Jacques Petillon era saxofonist într-un local de pe strada Pigalle. Locuia cu chirie într-o cameră mobilată, la etajul şase al unui imobil de pe strada Lepic.

Maigret adormi într-un pat de puf, în care parcă se cufundă, şi şoarecii îi jucară toată noaptea tontoroiul deasupra capului. Mirosea frumos ca la țară, a fi^n şi mucegai, iar mugetul vacilor îl trezi din somn; autobuzul de dimineață oprea în față la Anneau-d'Or, şi Maigret trase pe nas aroma cafelei stropite cu alcool.

Povestea cu camerele... Mai întâi, să-i telefoneze lui Janvier...

— Alo... Strada Lepic... Hotelul Beausejour... La revedere, bătrâne...

Şi se îndreptă greoi spre Jeanneville, ale cărui acoperişuri păreau să răsară dintre lanurile unduitoare de ovăz. În timp ce mergea aşa, în el se produse un fenomen ciudat. Grăbea pasul, aştepta cu nerăbdare apariția ferestrelor de la Capul Horn... Ei, da! Era nerăbdător s-o revadă pe Felicie, şi-o imagina deja în bucătărie, cu trăsăturile ei ascuțite, întorcându-şi spre el fruntea aceea de capră, primindu-l cum nu se poate mai rău şi privindu-l cu ochii ei albaştri într-un mod imposibil de descris prin cuvinte.

Îi şi simțea lipsa?

Înțelegea, ghicea, era sigur că Picior-de-Lemn avea tot atâta nevoie de inamica lui intimă că de paharul de vin umplut din butoiul aflat în pivniță, ca de aerul pe care îl respira, ca de partida de cărți jucată seara şi de certurile sale cu partenerii pentru o terță sau un atu.

Îl zări de departe pe Lucas, căruia i se urâse de când aştepta la capătul străzii şi probabil că nu-i fusese prea cald noaptea trecută. Apoi, prin fereastra deschisă a camerei sale, zări părul negru acoperit cu un fel de turban, o siluetă nervoasă care scutură aşternutul. Îl văzuse. Îl recunoscuse. Probabil că se gândea deja la primirea pe care avea să i-o facă.

Zâmbi fără să vrea: asta era Felicie!

58. VOL 6
CAPITOLUL 3

— Alo! Şefu'?... Aici, Janvier...

O zi urâtă. Dar fața lui Maigret se acoperea uneori de o sudoare imperceptibilă, iar degetele comisarului se agitau de nerăbdare nu doar din cauza vremii de afară... Situația îi amintea oarecum de angoasele din copilărie, când se află

undeva unde n-ar fi trebuit să fie, ştiind foarte bine că locul lui era în altă parte.

— Unde eşti, bătrâne?

— Pe strada Blancs-Manteaux... Telefonez din prăvălia unui ceasornicar... Tipul e chiar în față, singur într-un bistrou mizerabil... Pare că aşteaptă pe cineva sau ceva... Şi iar a băut...

Urmă o tăcere. Maigret ştia foarte bine ce-i va spune inspectorul...

— Poate că ar fi mai bine să veniți...

Povestea dura de dimineață, iar Maigret rezistă cu încăpățânare.

— Urmăreşte-l mai departe! Şi sună-mă când apare ceva nou...

Se întreba dacă nu greşea, dacă chiar aşa trebuia să conducă ancheta; şi totuşi, nu avea curajul să plece, ceva îl reținea, dar i-ar fi fost tare greu să spună ce anume.

Ciudată anchetă, zău! Bine că jurnaliştii nu se ocupau de moartea lui Picior-de-Lemn! Cel puțin de douăzeci de ori i se întâmplase să murmure pentru sine:

— Şi totuşi, bătrânul a fost ucis!...

Ca şi cum crimă ar fi trecut pe planul doi, ca şi cum, fără să vrea, se gândea mereu la altceva. Or, acest altceva era Felicie!

Patronul de la Anneau-d'Or îi împrumutase o bicicletă veche şi, cocoțat pe ea, Maigret semăna cu un urs dresat. Putea să se mişte astfel în voie, de la Orgeval la Jeanneville şi de la Jeanneville la Orgeval.

Timpul era în continuare superb. Era imposibil să-ți imaginezi acel decor altfel decât luminat de razele unui soare primăvăratic, cu flori de-a lungul zidurilor joase din cărămidă şi pe marginea răzoarelor, cu mici rentieri care se ocupau cu grădinăritul şi întorceau leneş capul la trecerea comisarului sau a brigadierului Lucas, pe care Maigret îl ținuse cu el.

Lucas, deşi nu sufla o vorbă, găsea şi el că era o anchetă ciudată. Se plictisea plimbându-se prin fața casei. De fapt, ce era pus să facă? Să o supravegheze pe Felicie? Toate ferestrele

casei erau deschise. Servitoarea putea fi văzută umblând încoace şi-ncolo. Făcuse piaţa ca de obicei. Ştia că brigadierul o urmărea. Se temeau oare că ar fi putut să dispară din nou?

Lucas îşi punea această întrebare, dar nu îndrăznea să-i facă vreo observaţie lui Maigret, se stăpânea cu greu şi fuma pipă după pipă; ba chiar i se întâmpla, din lipsă de ocupaţie, să dea câte un şut într-o piatră.

Totuşi, încă de dimineaţă, interesul anchetei părea să se fi deplasat în altă parte. Primul telefon fusese dat din stradă Lepic. Maigret îl aştepta, pe terasa hanului, aşezat lângă un laur plantat într-un hârdău vopsit în verde.

Îşi făcuse deja obiceiuri. Aşa se întâmplă peste tot unde se ducea. Aranjase cu funcţionara de la poştă să-l strige pe fereastră dacă era sunat de la Paris.

— Şefu'?... Aici, Janvier... Vă sun de la cafeneaua din colţul străzii Lepic...

Maigret îşi imagina strada în pantă, şaretele negustorilor de zarzavaturi, gospodinele cu papuci vechi în picioare, vânzoleala colorată din Piaţa Blanche şi intrarea, încadrată de două prăvălii, a hotelului Beausejour, unde făcuse pe vremuri o anchetă.

— Jacques Petillon s-a întors acasă la şase dimineaţa, frânt de oboseală. S-a aruncat în pat îmbrăcat. M-am dus la Pelican, localul unde cântă. Nu şi-a făcut apariţia în cursul nopţii. Ce fac?

— Aşteaptă... Şi urmăreşte-l dacă pleacă de-acasă...

Nu cumva nepotul nu era chiar atât de nevinovat pe cât părea? Iar Maigret, în loc să stea agăţat de Felicie, n-ar fi făcut mai bine să se ocupe în mod serios de el? Asta gândea Janvier, era lesne de ghicit. Ceea ce va şi insinua, la a doua convorbire telefonică.

— Alo... Aici, Janvier... Tânărul a intrat în debitul de pe strada Fontaine... Arată la faţă ca o lămâie stoarsă... Pare nervos, îngrijorat... S-a uitat în jur ca şi cum s-ar fi temut să nu fie urmărit, dar cred că nu m-a observat...

Prin urmare, Petillon dormise doar câteva ceasuri şi o luase iar din loc. Debitul de tutun de pe strada Fontaine era frecventat mai ales de băieți dubioşi.

— Ce face?

— Nu vorbeşte cu nimeni... Supraveghează uşa... S-ar zice că aşteaptă pe cineva...

— Ține-l sub urmărire...

Între timp, Maigret primise câteva informații despre nepotul bătrânului Lapie. De ce nu era interesat de acest tânăr care voia să ajungă un mare violonist şi, ca să aibă din ce trăi, cânta la saxofon într-un local din Montmartre?

Petillon trecuse prin momente grele. Ajunsese să încarce noaptea legume la Hale. Nu mâncase totdeauna pe săturate. De câteva ori fusese nevoit să-şi amaneteze vioara.

— Nu vi se pare bizar, şefule, că-şi petrece întreaga noapte bătând străzile, fără să pună piciorul la Pelican, iar acum... Ar trebui să-l vedeți... Aş vrea să-l puteți vedea... Se simte că-l chinuie ceva, că-i e frică... Poate că dacă ați fi aici...

Dar răspunsul fusese mereu acelaşi.

— Ține-l sub urmărire!

Între timp, Maigret, cocoțat pe bicicletă, făcea naveta între terasa de la Anneau-d'Or, unde aştepta telefoanele, şi casa roz, unde o găsea pe Felicie.

Intră, se plimba ca la el acasă; ea se prefăcea că nu-l bagă în seamă, îşi vedea de treburile ei, pregătea masa; dimineață, se dusese la Melanie

Chochoi să cumpere de-ale gurii; uneori îl privea pe comisar drept în față, dar era cu neputință să citeşti vreun sentiment în ochii ei.

Maigret voia să o sperie. Era prea sigură de ea, de la început. Nu se putea ca această atitudine să nu ascundă ceva, iar el pândea momentul de slăbiciune.

— Şi totuşi, bătrânul a fost ucis...

Tot timpul se gândea la ea, doar la ea, ei voia să-i smulgă secretul. Dăduse târcoale prin grădină. Intrase în pivniță de cinci-şase ori, unde băuse câte un pahar de vin roze,

devenindu-i şi asta o obişnuinţă. Făcuse şi o descoperire. Răscolind cu furcă prin grămada de mraniţă de la poalele gardului viu, scosese la iveală un pahar de lichior, asemenea celui găsit în prima zi pe masa de sub boltă. I-l arătase şi ei.

— N-aveţi decât să căutaţi amprentele digitale! îi zisese Felicie, disprețuitoare, fără să se tulbure câtuşi de puţin.

Când urcase în încăperile de sus, nu venise după el. Scotocise camera lui Lapie până în cele mai mici unghere. Trecuse de partea cealaltă a palierului şi, la Felicie, începuse să deschidă sertarele. Probabil că îl auzea mergând de colo-colo, deasupra capului ei. Oare îi era teamă?

Vremea era tot superbă; aerul era călduţ, iar pe fereastră intrau adieri parfumate şi cântec de păsărele.

Pusese mâna pe agenda aflată în şifonierul lui Felicie, printre ciorapii şi lenjeria în dezordine. Nu degeaba îşi numea Picior-de-Lemn servitoarea „papagal moţat". Şi lenjeria intimă o prefera colorată, roz agresiv, verde tare, cu dantele late de o palmă, chiar dacă bentiţele intercalate erau false.

Ca să o scoată din sărite, Maigret coborâse în bucătărie să citească paginile agendei, care era pe anul dinainte. Felicie curăţa cartofi şi îi lăsa să cadă într-o găleată albastră emailată.

13 ianuarie. — De ce n-a venit?

15 ianuarie. — Să-l implor.

19 ianuarie. — Chinul nesiguranţei. Să fie nevasta lui?

20 ianuarie. — Bosumflată.

23 ianuarie. — În sfârşit!

24 ianuarie. — Beţia reîncepe.

25 ianuarie. — Beţie.

26 ianuarie. — Tot el. Buzele lui. Fericire.

27 ianuarie. — Lumea e prost făcută.

29 ianuarie. — Ah! Să plec... să plec...

Din când în când, Maigret ridica ochii, iar Felicie se prefăcea că nu-l bagă în seamă.

Se străduise să râdă, dar râsul lui sunase fals, ca al unui călător care încearcă să mângâie o servitoare de la han şi se

scuză apoi cu glume deocheate.

— Cum îl cheamă?

— Nu vă priveşte.

— E căsătorit?

Privire mânioasă de felină care îşi apără puii.

— E marea ta dragoste?

Ea nu răspundea, iar el se încăpățâna să insiste; Maigret era supărat pe el însuşi că se încăpățâna, îşi repeta că greşeşte, se gândea la strada Lepic, la strada Fontaine, la tânărul speriat care umbla năuc de ieri seară, lovindu-se de ziduri ca un bondar înnebunit.

— Auzi, drăguțo, aici te întâlneai cu bărbatul ăsta?

— De ce nu?

— Stăpânul tău ştia?

Nu! Nu putea continua să-i mai pună astfel întrebări acelei fete care îl lua peste picior. E adevărat că nici faptul că se dusese la Melanie Chochoi nu fusese o idee mai deşteaptă. Sprijinise bicicleta lingă vitrină şi aşteptase plecarea unei femei care cumpărase o conservă de mazăre.

— Auziți, doamnă Chochoi, servitoarea domnului Lapie avea mulți iubiți?

— Probabil că avea...

— Ce vreți să spuneți?

— În orice caz, de vorbit, vorbea... Totdeauna despre acelaşi... Dar asta e treaba ei... Deseori era tare tristă, biata fată...

— Un bărbat căsătorit?

— S-ar putea... Probabil că de aceea vorbea tot timpul de piedici... Atât îmi spunea... Posibil să-i fi spus mai multe servitoarei domnului Forrentin, Leontine.

Un om fusese ucis, şi iată că Maigret, om serios, în puterea vârstei, se ocupa de iubirile unei puştoaice romanțioase! După cum se putea vedea şi din paginile carnetului:

17 iunie. — Melancolie.

18 iunie. — Tristețe.

21 iunie. — Lumea e un paradis fals, unde nu-i destulă fericire pentru toți.

22 iunie. — Îl iubesc.

23 iunie. — Îl iubesc.

Maigret sunase apoi la uşa familiei Forrentin. Leontine, servitoarea administratorului, era o fată de vreo douăzeci de ani, cu o față mare şi rotundă. Se speriase imediat. Nu voia să-i facă rău prietenei sale.

— Bineînțeles că-mi povestea tot... Mă rog, tot ce voia să-mi spună... Venea deseori la mine, ca o vijelie...

Şi le închipuia foarte bine pe amândouă, una cu gura căscată de admirație, iar Felicie cu pardesiul aruncat neglijent pe umeri.

„Eşti singură?... Dacă ai şti, fată..."

Şi vorbeau, vorbeau, aşa cum vorbesc tinerele între ele.

„Ne-am întâlnit... Sunt atât de fericită..."

Biata Leontine nu ştia ce să răspundă la întrebările lui Maigret.

— N-am s-o vorbesc niciodată de rău... Felicie a suferit atât de mult!...

— Din cauza unui bărbat?

— De câteva ori a vrut să se omoare...

— N-o iubea?

— Nu ştiu... Nu mă chinuiți...

— Ştii cum îl cheamă?

— Nu mi-a spus niciodată.

— L-ai văzut?

— Nu...

— Unde se-ntâlnea cu el?

— Nu ştiu...

— Era amanta lui?

Leontine bâigui, roşind:

— Odată, mi-a mărturisit că, dacă ar avea un copil...

Ce legătură avea asta cu asasinarea bătrânului? Maigret plecase mai departe, stăpânit din ce în ce mai mult de acea temere vagă care anunță gafă.

Asta e! Iată-l din nou pe terasa hanului. Funcționara de la poştă îi face semn.

— Cei de la Paris au telefonat deja de două ori... Or să vă sune dintr-un moment în altul...

Tot Janvier. Nu, nu era vocea lui, ci un glas necunoscut.

— Alo! Domnul Maigret?

Nu era de la Quai des Orfevres.

— Sunt un ospătar de la bufetul gării Saint-Lazare... Un domn m-a rugat să vă telefonez ca să vă spun... Staţi puţin... Na, că i-am uitat numele!... Parcă Fevrier...

— Janvier...

— Exact... A luat trenul spre Rouen. Nu putea să aştepte... Credea că poate o să fiţi la Rouen când va sosi trenul... Spunea că, dacă luaţi o maşină...

— Altceva?

— Nimic, domnule... M-a rugat să-i fac acest serviciu... I l-am făcut...

Ce mai însenina şi asta? Dacă Janvier luase brusc trenul spre Rouen, însemna că Petillon plecase spre acel oraş Un moment de ezitare. Ieşi din cabina telefonică, unde se sufocă, şi îşi şterse sudoarea de pe faţă, sub privirile curioase ale funcţionarei. O maşină... Ar putea găsi o maşină...

— Ei, la naiba! bombăni el. Janvier să se descurce cum ştie...

Inspectarea celor trei camere nu dăduse nici un rezultat în afară de descoperirea agendei. Lucas se plictisea de moarte în faţă la Capul Horn, iar oamenii din casele vecine se uitau uneori la el de după perdele.

În loc să se repeadă pe urmele ciudatului nepot, Maigret mânca la terasa hanului, îşi savură cafeaua şi păhărelul de rachiu vechi, după care urcă, oftând, pe bicicletă. În trecere, îi dădu lui Lucas un pachet cu sandvişuri, apoi coborî coasta până la Poissy.

Descoperi repede crâşma unde se ducea Felicie duminica. Era o construcţie din lemn, pe malul Senei. Nu era nimeni la ora aceea, şi patronul însuşi, un vlăjgan în pulover, îl întrebă

ce doreşte. După cinci minute, aşezaţi la masă, la un păhărel, cei doi îşi dădură seama că se cunosc. Lumea e mică! Omul, care strângea banii duminică, între dansuri, fusese un fel de luptător la bâlciuri şi avusese ceva necazuri cu poliția. El îl recunoscuse primul pe comisar.

— Nu cumva pentru mine aţi venit? Să ştiţi că duc o viaţă cât se poate de liniştită!

— Sigur!... Sigur!... răspunse Maigret, zâmbind.

— Cât priveşte clientelă... Nu, domnule comisar, nu cred că veţi găsi ceva la mine... Midinete, slujnicuțe, tineri simpli şi de treabă care...

— O cunoşti pe Felicie?

— Pe cine?

— O fată cam ciudată, slabă ca un tir, cu un nas ascuţit şi fruntea bombată, tot timpul îmbrăcată pestriț...

— Papagaliță!

Ia uite! Bătrânul Lapie îi spunea papagal moțat.

— Ce-a făcut?

— Nimic... Aş vrea să ştiu doar cu cine se întâlnea aici...

— Ca să zic aşa, cu nimeni... Nevastă-mea - nu, n-o cunoaşteţi, e o persoană serioasă -, nevastă-mea, zic, îi spunea Prințesa, din cauză că-şi dădea aere... N-am putut să aflu niciodată cine era femeiuşcă asta... Chiar că-şi dădea aere de prințesă când venea pe aici... Dansa țeapănă ca un țăruş... Dacă îi puneai întrebări, lăsa să se înțeleagă că nu era ce se credea, că venea aici incognito... Vrăjeală, ce mai!... Să vedeţi! Se aşeza totdeauna la masa asta, singură. Şi sorbea din pahar cu degetul mic ridicat... Domnişoara nu dansa cu oricine... Mi-aduc aminte că duminică...

Maigret îşi imagina mulțimea dansând pe podeaua care tremura, vacarmul făcut de acordeon şi pe patron, cu mâinile în şolduri, aşteptând să treacă printre perechi ca să ia banii.

— Dansa cu un tip pe care l-am mai văzut undeva... Dar zău că nu-mi amintesc unde!... Unul mic, voinic, cu nasul puțin strâmb... N-are importanță... Dar ştiu că o cam strângea în braţe... La un moment dat, în mijlocul dansului, i-

a ars o palmă!... Am crezut c-o să iasă cu scandal... M-am dus spre ei... Nici vorbă... Tipu' a şters-o fără să zică pis, iar Prinţesa s-a aşezat cu demnitate la locul ei şi a început să se pudreze...

Probabil că Janvier ajunsese de mult la Rouen. Maigret îşi lăsă bicicletă la terasa hanului şi se întoarse la umbra răcoroasă a oficiului poştal.

— Nu m-a sunat nimeni?

Doar un mesaj... Să telefonaţi la Brigada Centrală de la Rouen... Vă fac legătura?

Îi răspunse însă un inspector, nu Janvier.

— Comisarul Maigret?... Iată ce-am fost rugaţi să vă transmitem... Tânărul a ajuns la Rouen, după ce a intrat prin vreo zece baruri din Montmartre... Se pare că n-a vorbit cu nimeni... De fiecare dată părea că aşteaptă pe cineva... La Rouen, s-a îndreptat imediat spre cartierul cazărmilor... A intrat într-o braserie cu femei, pe care cu siguranţă că o cunoaşteţi, Tivoli... A stat acolo cam o oră, după care a rătăcit pe străzi şi a ajuns la gară... Pare din ce în ce mai obosit, mai descurajat... Acum aşteaptă trenul spre Paris şi inspectorul Janvier continuă să-l fileze...

Maigret dădu ordinele obişnuite: să fie interogat patronul braseriei; să se afle cu ce femeie se întâlnise acolo Petillon, ce voia etc. Încă se mai afla în cabină când auzi un zgomot înăbuşit, ca la trecerea unui autobuz. Dar, când ajunse în birou, îşi dădu seama că era semnul prevestitor al furtunii care se apropia.

— Mai aşteptaţi vreun telefon? întrebă funcţionara, care nu se mai distrase niciodată atât de bine.

— Posibil. Îl voi trimite aici pe brigadier.

— Ce pasionant e să fiii poliţist! Noi, în colţul nostru uitat de lume, nu vedem niciodată nimic!

Maigret zâmbi maşinal, în loc să dea din umeri cum fusese tentat să facă, apoi porni din nou spre Jeanneville. Şi tot drumul repetă:

— Va trebui să vorbească!

Se apropia furtuna. Orizontul devenea de un mov amenințător, razele oblice ale soarelui păreau ascuțite şi muştele pişcau.

— Du-te la Anneau-d'Or, Lucas... Răspunde tu la telefon, dacă sună cineva...

Apoi deschise uşa casei, cu aerul hotărât al unui om care s-a lăsat prea mult tras pe sfoară. Acum s-a terminat! Se va duce la afurisita de Felicie şi o va scutura zdravăn ca s-o intimideze.

— Gata, drăguțo!... S-a terminat cu joaca!...

Ştia că era acolo. Văzuse perdeaua mişcându-se la parter, în momentul în care îi spunea lui Lucas să plece la Orgeval. Intră. Tăcere. În bucătărie, cafeaua fierbea. În grădină nu era nimeni. Maigret se încruntă.

— Felicie! o chemă el cu glas scăzut. Felicie!...

Începea să ridice tonul. Apoi strigă furios:

— Felicie!

O clipă, se întrebă dacă nu cumva îl păcălise din nou şi îi scăpase printre degete. Nu, căci auzi un zgomot uşor la etaj, ca hohotul de plâns al unui copilaş. Urcă treptele câte patru o dată, se opri în pragul camerei lui Felicie şi o zări întinsă cât era de lungă pe divan.

Plângea, cu fața în pernă, şi chiar în acel moment începură să cadă picături mari de ploaie, iar curentul trânti o uşă rămasă deschisă undeva în casă.

— Ce-ai? mormăi el.

Ea nu făcu nici o mişcare. Spatele i se agita sacadat. O atinse pe umăr cu mâna.

— Ce-ai, drăguțo?

Prin cap îi trecu o idee, dar o alungă: totul era numai teatru! Felicie şi-a ales momentul. Ba chiar şi poziția. Şi cine ştie dacă numai întâmplător avea rochia ridicată mult deasupra genunchilor?

— Ridică-te, drăguțo...

Ia te uită! îi dădea ascultare. Felicie îi dădea ascultare fără să se împotrivească, ceea ce era cel puțin neaşteptat. Acum se

ridicase în capul oaselor, avea ochii scăldați în lacrimi, fața plină de urme roşii, şi se uita la el cu o expresie atât de necăjită, încât Maigret se simțea o brută.

— Ce-ai pățit? Ei, haide, spune...

Ea scutură din cap. Nu putea să vorbească. Îi dădea de înțeles că ar vrea să-i spună totul, dar că e imposibil, şi îşi ascundea iar fața în mâini.

Maigret rămăsese în picioare şi, părându-i-se că stă prea sus față de ea, luă un scaun, se aşează la căpătâiul patului, apoi, după o scurtă ezitare - căci încă nu era sigur pe deplin -, o prinse de o mână ca să i-o îndepărteze de fața plină de lacrimi. Nu s-ar fi mirat prea mult dacă, sub degetele crispate, ar fi descoperit o față ironică.

Dar Felicie chiar plângea. Plângea ca un copil, fără să-i pese de cochetărie. Şi tot cu o voce de copil bâigui:

— Sunteți un rău...

— Eu sunt rău?... Ba nu, drăguțo... Liniştește-te... Chiar nu înțelegi că-i în interesul tău?...

Ea scutură din cap în semn că nu.

— Înțelege, fir-ar să fie, că a avut loc o crimă! Iar tu eşti singura persoană care cunoştea destul de bine locuința ca să... Nu spun că ți-ai ucis stăpânul...

— Nu era stăpânul meu...

— Ştiu... Mi-ai zis... Să spunem că era tatăl tău... Pentru că asta ai vrut să insinuezi, nu?... Să spunem că bătrânul Lapie, cândva, a făcut nişte prostii şi că pe urmă te-a luat la el... Tu moşteneşti totul... Tu profiți de pe urma morții lui.

O luase prea repede. Felicie se ridică dreaptă în fața lui, ca o statuie a indignării.

— Chiar aşa, drăguțo!.. Stai jos... În mod logic, ar fi trebuit deja să te arestez...

— Sunt pregătită...

Ce pacoste! Maigret ar fi preferat de o mie de ori să aibă în față cel mai viclean escroc, cel mai îngrozitor recidivist! Pur şi simplu nu putea să-şi dea seama când juca teatru şi când era sinceră! Dar era vreodată sinceră? Simțea că Felicie îl

observă, îl observa tot timpul cu o luciditate înspăimântătoare.

— Nu e vorba de asta. E vorba să ne ajuți. Omul care a profitat de momentul când te aflai la băcănie ca să-ți ucidă stăpânul... mă rog, ca să-l ucidă pe Jules Lapie, cunoştea destul de bine obiceiurile casei ca să...

Se aşeză epuizată pe marginea patului şi murmură:

— Vă ascult...

— De altfel, de ce ar fi adus Lapie în camera lui un necunoscut?... A fost ucis în camera lui... Nu avea nici un motiv să urce în cameră la acea oră... Avea treabă în grădină... Şi l-a cinstit cu băutură pe vizitator, el, care era cam zgârcit...

Erau momente în care Maigret trebuia aproape să strige ca să acopere zgomotul tunetului. Deodată, bubuitul răsună atât de puternic, încât Felicie îl prinse instinctiv de mină.

— Mi-e frică...

Tremura. Chiar tremura.

— N-are de ce să-ți fie frică... Sunt aici...

Era o idioțenie ce spunea, iar Maigret ştia asta foarte bine. Ea profită imediat de tulburarea lui, pe fața ei se accentuă expresia de suferință şi zise cu un glas tânguitor:

— Îmi faceți atâta rău!... Şi puteți să faceți şi mai mult rău!... Sunt nefericită... Dumnezeule, ce nefericită sunt!.. Iar dumneavoastră... dumneavoastră...

Îl privi cu ochii mari şi rugători.

— V-a căşunat pe mine pentru că sunt slabă, pentru că n-am pe nimeni să mă apere... Un om a stat toată noaptea şi toată ziua în fața casei, şi la noapte va fi iar acolo...

— Cum îl cheamă pe individul pe care l-ai pălmuit duminică la dans?

Ea se pierdu o clipă, apoi rânji şi zise:

— Vedeți!

— Ce să văd?

— Pe mine mă urmăriți... Pe mine mă urmăriți cu înverşunare ca şi cum... ca şi cum m-ați urî... Ce v-am

făcut?... Da, vă implor, spuneți-mi ce v-am făcut?

Ar fi fost momentul să se ridice în picioare, să sfârşească o dată, să vorbească serios. Asta şi voia să facă Maigret. N-ar fi vrut pentru nimic în lume să-l poată vedea cineva în clipa aceea de pe palier! Prea târziu! Nu reacționase destul de repede, iar Felicie devenise mai vehementă, profitând de bubuitul tunetului ca să-l prindă de mână, să vină mai aproape de el. Îi simțea răsuflarea caldă în obraz şi îi vedea fața aproape lipită de a lui.

— Pentru că sunt femeie? Sunteți ca Forrentin?...

— Ce-are a face Forrentin?

— Mă vrea... Mă urmăreşte... Mi-a spus că voi fi a lui într-o zi, că până la urmă voi...

Poate că era adevărat. Maigret îşi aminti de fața administratorului, de zâmbetul lui oarecum ciudat, de mâinile lui mari şi senzuale.

— Asta vreți? Spuneți!... Mai bine decât...

— Nu, drăguțo, nu...

De data asta, se ridică şi o respinse.

— Te rog să cobori!... N-avem nici o treabă în camera asta...

— Dumneavoastră ați venit...

Nu-i un motiv să mai rămânem aici şi mai ales să-ți bagi în cap astfel de idei... Te rog să cobori...

— Să mă aranjez puțin...

Se pudră uitându-se dintr-o parte în oglindă.

— Veți vedea că o să provocați o nenorocire! zise ea, smiorcăindu-se.

— Ce nenorocire?

— Nu ştiu... În orice caz, dacă voi fi găsită moartă...

— Nu fi proastă... Haide...

O împinse înaintea lui. Furtuna întunecase atât de mult cerul, încât Maigret trebui să aprindă lampa de la bucătărie. Cafeaua fierbea pe aragaz.

— Cred că prefer să plec, zise ea, oprind gazul.

— Unde?

— Oriunde... Habar n-am... Da, voi pleca şi n-o să mă mai găsească nimeni... Am greşit că m-am întors...

— N-ai să pleci.

Ea bombăni printre dinți, prea încet ca să fie sigur că auzise bine.

— Rămâne de văzut!

Maigret aruncă o nadă:

— Dacă vrei să te întâlneşti cu tânărul Petillon, pot să-ți spun imediat că se află într-o braserie cu femei din Rouen.

— Nu-i adev...

Se opri la timp şi zise:

— Ce mă priveşte pe mine?

— El e?

— Cine? Ce vreți să spuneți?

— El e amantul tău?

Ea râse, disprețuitoare.

— Un puştan care n-a-mplinit douăzeci de ani?

— În orice caz, biata de tine, pe el încerci să-l salvezi...

— Nu încerc să salvez pe nimeni... Şi să ştiți că nici nu vă mai răspund... N-aveți dreptul să vă țineți de mine toată ziua şi să mă tracasați... Am să mă plâng.

— Plânge-te!

— Vă credeți deştept, nu?... Şi aveți putere!... Vă luați de o biată fată pentru că ştiți foarte bine că nu e în stare să se apere...

Maigret îşi puse pălăria şi, deşi afară ploua, se îndreptă spre uşă, hotărât să se întoarcă la Anneau-d'Or. Nu-i spuse nici măcar la revedere. Se săturase de ea. Greşise. Trebuia să ia totul de la început, să abordeze ancheta altfel!

Atâta pagubă dacă avea să-l ude ploaia! Dădu să iasă şi Felicie se repezi după el.

— Nu plecați...

— De ce?

— Ştiți foarte bine... Nu plecați... Mi-e teamă de furtună...

Şi era adevărat. De data asta, nu mințea. Tremura toată, îl imploră să rămână, îi era recunoscătoare dacă revenea în

bucătărie, să stea jos, chiar dacă era bosumflat, dar să stea jos totuşi. Apoi îi propuse, ca un fel de mulțumire:

— Vreți o ceaşcă de cafea?... Vreți şi un păhărel?...

Se străduí să zâmbească şi, servindu-l, repetă:

— De ce sunteți atât de rău cu mine, care nu v-am făcut nimic?

59. VOL 6
CAPITOLUL 4

Maigret mergea la deal pe strada Pigalle, fără grabă, cu mâinile în buzunarele pardesiului, căci era trecut de miezul nopții şi furtuna răcorise aerul, iar pe trotuare stăruiau, din loc în loc, dâre de umezeală. Sub firmele luminoase, portarii localurilor de noapte îl recunoscuseră imediat când trecuse, iar clienții, în picioare în jurul tejghelei în formă de potcoavă din prăvălia de tutun şi băuturi de la colțul străzii Notre-Dame-de-Lorette, se priviseră întrebători. Un profan nu ar fi observat nimic. Totuşi, de la un căpăi la celălalt al cartierului Montmartre, unde mişună noctambulii, avea loc o mişcare imperceptibilă, precum freamătul prevestitor de vijelie deasupra apei unui iaz.

Maigret ştia asta. Era mulțumit. Cel puțin aici nu mai avea de-a face cu o fată care plângea sau îl sfida. Trecea pe lângă siluete cunoscute, ghicea consemne care se răspândeau din gură în gură, ajungând până şi în toaletele localurilor de dans, unde, alertate, femeile de serviciu ascundeau la iuțeală pliculețe de cocaină.

Pelican era acolo, la stânga, cu firma lui albastră de neon şi cu negrul ce stătea la intrare.

Cineva se ivi din întuneric, îşi potrivi pasul cu al comisarului şi o voce rosti, ca un oftat:

— Ce bine-mi pare că v-ați întors!

Era Janvier, care explica, cu o indiferență pe care unii ar fi putut-o lua drept cinism, deşi sentimentul nu era atât de profund pe cât părea:

— Era terminat, şefule... Nu-mi era teamă decât că se va porni să mărturisească singur... Era praf...

Cei doi bărbați se opriră la marginea trotuarului, ca şi cum s-ar fi bucurat de răcoarea de după ploaie, iar Maigret îşi umplu încă o pipă.

— De la Rouen, nu mai era în stare să reziste... În timp ce aşteptam trenul la bufet, de zece ori am crezut că se va repezi la mine ca să spună tot... E un păcălici...

Maigret nu scăpa nimic din tot ce se întâmpla în jurul lui. Câți indivizi cu conştiința încărcată o luau discret din loc sau puneau la adăpost lucruri compromițătoare din cauza prezenței sale la marginea trotuarului?

În tren, pur şi simplu s-a prăbuşit... La gara Saint-Lazare, nu ştia ce să facă. Poate că era şi puțin amețit, pentru că a băut mult începând de ieri... Până la urmă, s-a întors la el acasă, pe strada Lepic... Probabil că s-a spălat şi a îmbrăcat un smoching... A mâncat fără tragere de inimă într-un restaurant modest din Piața Blanche şi apoi s-a dus la muncă... Vă duceți acolo?... Mai aveți nevoie de mine?

— Du-te la culcare, dragă Janvier...

Dacă Maigret avea nevoie de cineva, lăsase doi oameni la dispoziția lui pe Quai des Orfevres.

— Haide! zise Maigret, oftând.

Şi intră la Pelican, dădu din umeri când văzu cum negrul se repezea spre el crezând că trebuia să zâmbească cu gura până la urechi şi refuză să lase pardesiul femeii de la garderobă. Muzica orchestrei se auzea prin perdelele de catifea ce mascau intrarea în sală. Un mic bar la stânga. Două femei care căscau, un băiat de bani gata deja beat. Patronul îi ieşi grăbit în întâmpinare:

— Salut! mormăi comisarul.

Patronul era, evident, îngrijorat.

— Auziți... Sper că nu e nimic rău?

— Nu, nu!

Şi Maigret îl dădu la o parte, apoi se aşeză într-un colţ, nu departe de podiumul pe care cânta orchestra.

— Whisky?

— O bere...

— Ştiţi foarte bine că nu avem bere...

— Atunci, un coniac cu apă...

Atmosfera din jur era lamentabilă. Căutai clienţii cu lumânarea! Oare era măcar un client adevărat în sala îngustă, unde lămpile, discrete, răspândeau doar o lumină roşiatică, lumină ce se preschimbă în violet când orchestra cânta un tango? Doar animatoare. Acum, când ştiau cine era noul venit, nu-şi mai dădeau osteneala să danseze între ele, iar una chiar îşi continua croşetatul.

Pe estradă, Petillon, în smoching, părea mai slab şi mai tânăr decât era în realitate. Era tras la faţă, avea părul lung, blond, ochii îi erau înroşiţi de oboseală şi de nelinişte şi, deşi se străduia, nu putea să-şi ia privirea de la comisar, care aştepta.

Janvier avea dreptate: era terminat. Există semne care nu înşală, care arată cu claritate că un om e la capătul puterilor, că maşinăria s-a stricat, că e cuprins de un soi de ameţeală şi că nu-şi mai doreşte să facă decât un singur lucru: să sfârşească, să scape de tot ce are pe suflet. Era atât de evident, încât, un moment, ai fi putut crede că Jacques Petillon va lăsa jos telefonul şi se va repezi spre Maigret.

Un om în culmea spaimei nu arată deloc frumos. Maigret mai văzuse şi alţii, el însuşi condusese cu mare pricepere unele interogatorii - care durau câteodată douăzeci şi patru de ore şi chiar mai mult -, ca să-şi aducă interlocutorul, sau mai curând pacientul, la această prăbuşire fizică şi morală.

De data asta nu făcuse nimic. Nu crezuse în „pista" Petillon. Nu o mirosise. Nu-i acordase atenţie, hipnotizat de acea ciudată Felicie la care se gândea întruna.

Bău. Probabil că Petillon se miră că era atât de indiferent. Mâinile sale cu degete lungi şi subţiri tremurau, iar colegii din

orchestră se uitau la el pe furiş.

Ce rost avusese căutarea îndârjita din cursul celor patruzeci şi opt ore de adevărată nebunie? De ce speranță se agăța? Pe cine aştepta în cafenelele şi barurile în care intrase rând pe rând, cu privirea aținti tă spre uşă, alegându-se doar cu decepții, mergând apoi să caute în altă parte, pentru ca în cele din urmă să plece la Rouen, unde se repezise spre o braserie cu femei din cartierul cazărmilor?

Era stors. Chiar dacă Maigret nu ar fi fost acolo, ar fi venit el singur, ar fi urcat, împiedicându-se, scara plină de praf de la Quai des Orfevres şi ar fi cerut să stea de vorbă cu cineva...

Gata! Orchestra făcea o mică pauză. Acordeonistul se îndreptă spre bar ca să bea un păhărel. Ceilalți vorbeau între ei cu glas scăzut, în timp ce Petillon aşeză instrumentul pe un suport şi coborî cele două trepte.

— Trebuie să vă vorbesc..., bâigui el.

Iar comisarul îi răspunse cu o voce tare blândă:

— Ştiu, dragule.

Acolo? Maigret se uită scârbit la decorul din jur. Nu era nevoie să-l lase pe tânăr să se dea în spectacol, pentru că probabil avea să izbucnească în plâns.

— Nu ți-e sete?

Petillon făcu semn că nu.

— Atunci, să plecăm...

Maigret plăti consumația, deşi patronul se apropiase în mare grabă ca să-i spună că nu costă nimic.

— Auzi... Cred că va trebui să te lipseşti de saxofon în noaptea asta... Ne ducem să facem o plimbare în doi... Ia-ți pălăria şi pardesiul, Petillon.

— N-am pardesiu...

Ajuns pe trotuar, trase cu putere aer în piept, ca şi cum s-ar fi aruncat în apă, şi începu:

— Domnule comisar... E mai bine să vă mărturisesc totul... Nu mai pot...

Tremura din tot corpul. Probabil că vedea luminile străzii dansând în jurul lui. Patronul de la Pelican şi portarul cel

negru se uitau în urma lor.

— Ai tot timpul, băiete...

Îl va duce la Quai, era cel mai simplu. Câte anchete nu se terminaseră la ora aceea, în biroul lui Maigret, când sediul Poliției Judiciare era pustiu, când omul de pază veghea pe culoar, iar lampa cu abajur verde lumina straniu fața interlocutorului căruia îi cedaseră nervii?

Dar omul de lângă el era doar un puştan. Maigret era morocănos. Hotărât lucru, în cazul ăsta avea de-a face doar cu adversari de doi bani!

— Intră...

Îl împinse într-o braserie din Piața Pigalle, pentru că avea poftă să bea o bere înainte de a chema un taxi.

— Ce bei?

— Mi-e indiferent... Jur, domnule comisar, că n-am...

Sigur... Sigur... O să-mi povesteşti totul...

Chelner, două beri!

Dădu din umeri. Doi clienți, recunoscându-l, preferară să-şi lase supa de ceapă şi să dispară. Altul intrase în cabina telefonică şi, prin geamul în formă de romb, putea fi văzut cum stă cu umerii aplecați spre aparat.

— E amanta ta?

— Cine?

Măi! Măi! Puştiul era sincer mirat! Există intonații care nu te pot înşela.

— Felicie...

Şi Petillon repetă, ca un om căruia această idee nu i-a trecut niciodată prin minte şi nu mai înțelege nimic:

— Felicie, amanta mea?

Nu înțelegea. Era pe punctul de a începe o confesiune dramatică, şi iată că omul ce avea în mâini soarta lui, acest Maigret care îşi trimisese haită de inspectori pe urmele lui, îi vorbea de servitoarea unchiului său!

— Jur, domnule comisar...

— Bine... Hai să mergem...

Erau ascultați. Două femeiuşti trăgeau la ei cu urechea, prefăcându-se că-şi pudrează nasul, şi nu era cazul să se dea în spectacol.

Erau din nou afară. La câțiva metri de ei, în întunericul din Piața Pigalle, se zărea un şir de taxiuri, iar Maigret ridică brațul ca să facă semn. Foarte aproape, la colțul trotuarului, un agent de poliție privea în gol.

Şi, chiar în acel moment, răsună o detunătură. Comisarul avu impresia că se mai aude una, aproape în acelaşi timp cu prima, şi un taxi demară brusc în direcția bulevardului Rochechouart.

Totul se petrecu atât de rapid, încât, o secundă, nu văzu că însoțitorul său dusese o mină la piept şi se clătina, căutând să se prindă de ceva cu cealaltă mână.

— Te-a nimerit? întrebă el maşinal.

Agentul de poliție se repezise spre şirul de taxiuri. Se urcă în unul dintre ele, care demară la rândul lui. Un şofer binevoitor sări să dea o mina de ajutor.

Petillon căzu, cu mâna la plastron, încercând să strige, dar se auzi doar un zgomot ciudat, ridicol de slab.

A doua zi dimineață, ziarele se vor mulțumi să publice un mic anunț:

Noaptea trecută, în Piața Pigalle, un instrumentist, numitul Jacques P..., a fost împuşcat în piept; glonțul a fost tras de un necunoscut care a fugit cu taxiul. S-a organizat imediat o urmărire, dar ucigaşul nu a putut fi prins.

Se presupune că este vorba de o reglare de conturi sau de un act de gelozie.

Rănitul, aflat în stare gravă, a fost transportat la Beaujon. Poliția a deschis o anchetă.

Nu era adevărat. Poliția nu dă presei în mod obligatoriu comunicate exacte. Sigur, Jacques Petillon se afla la Beaujon. Sigur, starea sa era gravă, atât de gravă, încât doctorii nu erau siguri că îl vor putea salva. Avea plămânul sting perforat de un glonț de calibru mare.

Cu urmărirea era altă poveste. Maigret, aflat în biroul directorului Poliției Judiciare, la ora raportului, vorbea despre asta cu amărăciune:

— E vina mea, şefule... Aveam poftă de o bere... Şi mai voiam ca puştiul să-şi revină puțin înainte de a-l aduce aici... Era la capătul puterilor... Fusese hăituit toată ziua... Evident, am greşit... Dar pot să jur că cel care a profitat de asta ştie meserie... Când am auzit detunătura, m-am ocupat de băiat... L-am lăsat pe agent să conducă urmărirea... Ați citit raportul?... Taxiul a mers în mare viteză până la căpătui celălalt al oraşului, în Piața Italiei, unde s-a oprit brusc, iar înăuntru nu era nici un pasager... Şoferul a fost arestat, cu toate protestele lui... Totuşi, am fost tras pe sfoară urât de tot...

Aruncă o privire furioasă pe procesul-verbal cu interogatoriul şoferului:

„Staționam în Piața Pigalle, când un necunoscut mi-a oferit două sute de franci că să joace o festă unui prieten, după cum s-a exprimat el... Avea să facă o petardă să bubuie - astea sunt cuvintele lui - şi, la acest semnal, eu trebuia doar să demarez brusc şi să mă îndrept în mare viteză spre Piața Italiei..."

Cam naiv pentru un şofer de noapte! Totuşi, ar fi fost greu să dovedească pe deplin că minţise.

„Nu l-am văzut bine pe client, pentru că stătea în umbră, pe partea cu rondul, şi ținea capul în jos. Era un om lat în umeri, cu haine închise la culoare şi pe cap cu o pălărie gri."

Semnalmente care se puteau potrivi oricui!

— O figură pe care vă asigur că n-am s-o uit, bombăni Maigret. Cui i-a trecut prin minte aşa ceva... S-a strecurat între două taxiuri sau în vreun colț întunecos... A tras... În acel moment, maşina a plecat în trombă şi, pe bună dreptate, toată lumea şi-a imaginat că asasinul era înăuntru; s-a pornit în urmărirea ei, iar ce omul nostru a avut timp s-o şteargă sau poate chiar să se amestece prin mulțime... Ceilalți şoferi care staționau acolo au fost interogați... N-au văzut nimic...

Unuia singur, un bătrân pe care îl cunosc de mult timp, i s-a părut că zăreşte o siluetă care ocolea bazinul...

Când te gândeşti că saxofonistul era gata să vorbească, era dispus să spună totul chiar la Pelican, iar Maigret nu-l lăsase! Acum, Dumnezeu ştia când vor putea să-l interogheze, dacă va mai fi posibil!

— Ce ai de gând să faci?

Exista metoda clasică. Incidentul se petrecuse în Montmartre, într-un perimetru bine determinat. Puteau fi interogați vreo cincizeci de indivizi, oameni cunoscuți de poliție şi care se aflau în noaptea aceea în sector, toți cei ce se agitaseră ca peştii în plasă atunci când prezența comisarului Maigret fusese semnalată pe strada Pigalle.

Unii dintre ei nu erau deloc curați. Forțând puțin, amenințându-i că poliția îşi va băga nasul în micile lor afaceri, s-ar fi putut obține unele informații.

— O să pun un om sau doi să se ocupe de asta... Iar eu...

Degeaba se străduia: ața îl trăgea în altă parte! încă de la început! De când pusese piciorul în lumea aceea de mucava din Jeanneville.

Oare ezitarea aceea de a se depărta de Capul Horn şi de incoerență Felicie nu fusese un fel de presentiment?

Dar evenimentele îi arătaseră că se înşelase. Acum totul lăsa să se creadă că secretul morții bătrânului Lapie trebuia căutat în jurul Pieței Pigalle.

— O să mă întorc totuşi acolo...

Petillon avusese timp să-i spună doar un singur lucru: Felicie nu era amanta lui. Păruse uluit când Maigret îi vorbise despre ea, ca şi cum nici măcar nu-şi imaginase aşa ceva vreodată...

Era opt şi jumătate. Maigret îi telefonă soției sale.

— Tu eşti?... Nu, nimic deosebit... Nu ştiu când voi veni.

Era obişnuită. Maigret puse rapoartele în buzunar. Printre altele, şi unul din Rouen, cu informații despre toate femeile care lucrau la Tivoli. Petillon nu urcase cu nici una dintre ele. După ce intrase, se aşezase într-un colț şi două dintre

doamnele cu pricina se instalaseră alături de el, pe bancheta acoperită cu catifea stacojie.

— E aici una pe care o cheamă Adele? întrebase el.

Ai rămas în urmă, scumpule... Adele nu mai e de mult la noi... Te referi la una mică şi brunetă, cu ţâţele ca două pere, nu?

Nu avea habar. Ştia doar că voia să găsească o Adele care fusese cu un an în urmă în acea braserie. Dar ea plecase de luni de zile. Nimeni nu ştia unde. Nu putea să caute toate femeile numite Adele din toate casele de toleranţă din Franţa!

Un inspector avea să cerceteze metodic camera saxofonistului de pe strada Lepic. Janvier, care nu se bucurase de prea multă odihnă, avea să-şi petreacă ziua în preajma Pieţei Pigalle.

Cât despre Maigret, el luase iar trenul din gara Saint-Lazare, coborâse la Poissy şi pornise pe drumul în pantă care ducea la Jeanneville.

După furtună din ajun, pajiştile păreau şi mai verzi, iar cerul era de un albastru delicat; zări curând casele roz şi o salută prin vitrină pe Melanie Chochoi, care îl privi absentă cum trecea pe drum.

De ce-i făcea plăcere să o reîntâlnească pe Felicie? De ce grăbea fără să vrea pasul? Zâmbi, gândindu-se la proasta dispoziţie a lui Lucas, după o noapte de pândă în faţă la Capul Horn. Îl zări de departe, aşezat pe marginea drumului.

CU pipa stinsă în gură. Probabil că îi era somn. Probabil că îi era foame.

— Ceva nou, Lucas?

— Nimic, şefule... Tânjesc după o cafea şi un pat... Dar mai întâi cafeaua...

Avea ochii umflaţi de nesomn, pardesiul şifonat, iar pantofii şi partea de jos a pantalonilor îi erau murdare de noroi roşiatic.

— Du-te totuşi la Anneau-d'Or... Am noutăţi.

— Ce?

— Muzicantul a fost împuşcat...

L-ai fi putut acuza pe comisar de indiferență, dar brigadierul Lucas nu se lăsă înşelat şi plecă dând din cap.

Ei! Maigret privi în jur cu satisfacția cuiva care regăseşte un decor familiar, apoi se apropie de uşa vilei... Ba nu... Preferă să dea ocol casei şi să intre prin grădină... Deschise portița... Uşa de la bucătărie era deschisă...

Şi rămase un moment înmărmurit de uimire, întrebându-se dacă nu cumva are să izbucnească în râs.

La zgomotul paşilor săi, Felicie venise până în prag, unde stătea dreaptă, cu fața la el, privindu-l cu severitate.

Dar ce avea. Dumnezeule mare? De ce arăta atât de neobişnuit? Nu din cauza plânsului avea ochii umflați şi obrajii presărați cu pete roşii.

În timp ce Maigret se apropia de ea, Felicie rosti cu o voce mai acră ca niciodată:

— Ei bine, sunteți mulțumit?

— Ce s-a întâmplat? Ai căzut pe scară?

— Nu merita să puneți un polițist să stea zi şi noapte în fața casei! Câinele dumneavoastră de pază probabil că dormea!

— Haide, Felicie, vorbeşte mai clar... Doar n-ai să-mi spui...

— Că asasinul a intrat peste mine! Ba da! Nu asta doreați?

Maigret intenționa să-i vorbească despre Petillon şi despre drama din noaptea trecută, dar mai întâi voia să afle mai multe despre ce se petrecuse la Capul Horn.

— Hai şi stai jos... Da, aici, în grădină... Nu face mutra asta!... Acum, fii calmă, nu te uita urât la mine şi spune-mi frumos ce s-a întâmplat... Ieri seară, când am plecat, erai foarte agitată... Ce-ai făcut?

Ea răspunse disprețuitoare:

— Nimic.

— Bine, presupun că ai mâncat... Apoi ai închis uşile şi ai urcat în camera ta... Am dreptate?... Eşti sigură că ai închis uşile?

— Totdeauna închid uşile înainte să mă culc...

— Aşadar, te-ai culcat... Cât era ceasul?

— Am aşteptat jos până s-a oprit furtuna...

Era adevărat că avusese cruzimea să o lase singură, deşi ştia că îi e frică de tunete şi de fulgere!

— Ai băut ceva?

— Cafea...

— Probabil ca să dormi... Pe urmă?

— Am citit...

— Mult timp?

— Nu ştiu... Poate până pe la miezul nopții... Am stins lumina... Eram sigură că se va întâmpla o nenorocire... V-am prevenit...

— Acum, povesteşte-mi nenorocirea...

— Râdeți de mine... N-aveți decât... Vă credeți mare şmecher!... La un moment dat, am auzit un zgomot uşor în camera domnului Lapie...

La drept vorbind, Maigret nu credea o iotă din tot ce-i spunea şi, în timp ce o asculta, o privea cu atenție şi se întreba unde voia să ajungă cu această nouă minciună. Pentru că mințea aşa cum respiră. Comisarul de poliție din Fecamp transmisese telefonic informațiile cerute.

Maigret ştia acum că insinuările lui Felicie legate de relațiile ei cu Jules Lapie erau pure invenții. Avea o mamă şi un tată. Mama sa era spălătoreasă, iar tatăl, un bătrân bețiv care bântuia cheiurile, dădea o mină de ajutor ici şi colo, mai ales când putea să tragă la şnapsuri. Fuseseră interogați vecinii, gospodinele cele mai vorbărețe, dar nimeni nu spusese că bătrânul Lapie ar fi avut relații cu spălătoreasă. Când îşi căutase o servitoare, Jules Lapie fusese sfătuit chiar de fratele său, dulgherul, să o ia pe Felicie, care venea uneori pe la el să-l ajute la treburile casei.

— Aşadar, drăguțo, ai auzit un zgomot uşor... Fireşte, ai deschis imediat fereastră ca să alertezi polițistul care stătea de pază afară...

Spusese asta cu ironie, iar ea dădu din cap în semn că nu.

— De ce?

— Aşa!

— Pentru că, bănuiesc, nu voiai să fie arestat omul care presupuneai că se află în camera vecină?

— Poate!

— Continuă...

— M-am dat jos din pat fără să fac zgomot...

— Şi, probabil, fără să aprinzi lumina. Pentru că, dacă ai fi aprins lumina, brigadierul Lucas ar fi băgat de seamă. Obloanele nu se închid ermetic... Prin urmare, te-ai dat jos din pat...

Nu-ți era frică, deşi tremuri la o amărâtă de furtună... Apoi?... Ai ieşit din cameră?

— Nu imediat... Am lipit urechea de uşă şi am ascultat... Era cineva de partea cealaltă a palierului... Am auzit cum mişca un scaun... Apoi, parcă o înjurătură înfundată... Am înțeles că omul nu găsea ce căuta şi că se pregătea să plece...

— Uşa camerei tale era încuiată?

— Da...

— Şi ai deschis-o ca să te repezi, neînarmată, în fața răufăcătorului, care era probabil asasinul lui Jules Lapie?

— Da...

Ea îl înfruntă sfidătoare. El fluieră uşor, admirativ.

— Prin urmare, erai sigură că nu-ți va face nici un rău? Evident, n-aveai cum să bănuieşti că, la ora aceea, tânărul Petillon era departe de-aici, la Paris...

Ea nu se putu abține să nu strige:

— Ce tot spuneți?

— Ei!... Cât era ceasul?

— După, m-am uitat la ceas... Era trei şi jumătate dimineața... De unde ştiți că Jacques...?

— A! îi spui pe numele mic?

Ia dați-mi pace, la urma urmelor!... Dacă nu mă credeți, plecați de-aici!...

— Fie, n-am să te mai întrerup... Ai ieşit din cameră, fără teamă, înarmată doar cu curaj, şi...

— Am primit un pumn în față!

— Omul a fugit?

— Pe poarta grădinii... Tot pe acolo a şi intrat...

Maigret ar fi vrut să-i spună, cu toate vânătăile de pe fața ei: „Ei bine, drăguțo, nu cred o iotă!"

Dacă, dimpotrivă, i-ar fi spus că se rănise singură, Maigret nu s-ar fi îndoit. De ce?

Dar, în acel moment, privirea lui se opri asupra pământului încă umed al unui răzor. Ea observă, privi în aceeaşi direcție, zări urmele şi, schițând un zâmbet, zise:

— Poate că picioarele mele au făcut asta?

Maigret se ridică.

— Vino...

Intră în casă. Urmele de pământ lăsate pe treptele ceruite ale scării erau încă uşor de văzut. Deschise uşa de la camera bătrânului.

— Ai intrat aici?

— Da... Dar n-am atins nimic...

— Scaunul ăsta?... Era în acelaşi loc ieri seară?

— Nu... Era lângă fereastră...

Felicie se afla acum în fața marelui şifonier de nuc şi, pe fundul de pai împletit, se vedeau clar urme de noroi.

Prin urmare, nu minţise. Un om intrase într-adevăr în casă noaptea trecută, dar nu putea fi Petillon, care, la aceeaşi oră, bietul de el, se afla întins pe o masă de operație la spitalul Beaujon.

Dacă Maigret mai avea nevoie de vreo dovadă, o găsi în momentul în care se urcă şi el pe scaun şi privi deasupra şifonierului, unde nişte degete se plimbaseră pe stratul gros de praf şi, cu ajutorul unei scule, fusese ridicată o scândurica.

Va trebui să cheme experții de la Identitatea Judiciară, ca să fotografieze totul şi să caute amprente, dacă erau.

Mai grav acum, încruntat, Maigret murmură parcă numai pentru el:

— Şi n-ai strigat!... Ştiai că sub fereastra ta se afla un inspector şi ai tăcut... Ba chiar ai avut grijă să nu aprinzi lumina...

— Ba am aprins-o în bucătărie, unde mi-am umezit fața cu apă rece.

— Pentru că, nu-i aşa, din stradă nu se poate vedea lumina de la bucătărie?... Cu alte cuvinte, nu voiai să dai alarma... În ciuda loviturii primite, voiai să-i laşi agresorului timp să fugă... Iar în dimineața asta te-ai sculat ca şi cum nu s-ar fi întâmplat nimic, şi nici atunci nu i-ai suflat o vorbă brigadierului...

— Eram convinsă că veți veni...

Lucru ciudat - era ceva copilăresc, şi asta îl supăra -, se simțea parcă flatat că aşteptase sosirea lui în loc să i se adreseze lui Lucas. Ba chiar îi era recunoscător în sinea lui pentru: „Eram convinsă că veți veni!"

Ieşi din cameră şi încuie uşa. În orice caz, hoțul acela ciudat nu căutase decât pe şifonier. Nu deschisese nici un sertar, nu scotocise prin cotloane. Aşadar, ştia...

În bucătărie, Felicie aruncă o privire în oglindă.

— Mi-ați spus adineauri că noaptea trecută ați fost cu Jacques...

Maigret o privi îndelung. Era emoționată, se vedea clar. Aştepta cu teamă. Iar el îi zise pe un ton detaşat:

— Mi-ai spus ieri că nu e amantul tău, că e doar un puştan...

Ea nu răspunse.

— Noaptea trecută a avut un accident... Un necunoscut a tras în el, în plină stradă...

— A murit?... Spuneți!... Jacques a murit? izbucni ea.

O momeală! Ce, ea se jena să mintă? Oare poliția nu are dreptul să folosească toate mijloacele ca să descopere un vinovat? îi stătea pe limbă să-i spună că da. Cine ştie ce reacție ar fi avut? Cine ştie dacă...

Dar nu avu curajul. O văzu prea tulburată şi, întorcând capul, mormăi:

— Nu, stai liniştită... N-a murit... E doar rănit...

Ea izbucni în hohote. Cu fruntea în mâini, cu privirea rătăcită, strigă disperată:

— Jacques!... Jacques!... Dragul meu Jacques!

Apoi, brusc, îşi întoarse faţa spre omul acela placid care evita să o privească.

— Şi eraţi acolo, nu-i aşa?... Şi n-aţi făcut nimic!... Vă urăsc! Auziţi? Vă urăsc!... Din cauza dumneavoastră, da, din cauza dumneavoastră...

Se trânti pe un scaun şi continuă să plângă, frânta în două, cu capul pe masa din bucătărie, lingă râşniţă de cafea.

Din când în când, se auzeau aceleaşi silabe:

—... Jacques... Dragul meu Jacques...

Oare pentru că avea inimă împietrită, Maigret, care nu ştia ce să mai spună, rămase o clipă în cadrul uşii, făcu câţiva paşi în grădina pustie, ezită, se uită la umbra lui pe pământ şi, în cele din urmă, deschise uşa pivniţei şi trase din butoi un pahar de vin?

Felicie plânsese şi cu o zi înainte. Dar nu la fel.

60. VOL 6
CAPITOLUL 5

În dimineaţa aceea, Maigret era mai răbdător ca niciodată. Şi totuşi!... Nu o putuse împiedica pe Felicie să-şi pună hainele de doliu, cu o pălărie plată ridicolă şi voalul de crep de care se folosea ca de o draperie antică. Cu ce-şi dăduse pe faţă? O făcuse ca să-şi ascundă vânătăile? întrebarea era îndreptăţită, ştiind că avea o înclinaţie deosebită pentru punerile în scenă. Oricum, era albă la faţă ca hârtia, după ce se dăduse cu cremă şi pudră ca un clovn. În trenul care îi ducea la Paris, stătea nemişcată, ţeapănă, cu privirea întristată pierdută în depărtare. Se simţea că voia ca cei din jur să-şi zică: „Doamne! Cât de mult suferă!... Şi cum se stăpâneşte!... E o adevărată statuie a durerii, o adevărată Mater Dolorosa..."

Dar Maigret nu zâmbi nici măcar o dată. Când Felicie vru să intre într-un magazin de trufandale, pe strada Faubourg-Saint-Honore, el îi murmură încetişor:

— Nu cred că poate mânca ceva, drăguță!

Chiar nu înțelegea? Ba da, înțelegea, aşa că îi dădu pace, pentru că ea se încăpățâna şi vru să cumpere cei mai frumoşi struguri de Spania, portocale şi o sticlă de şampanie. Ținu neapărat să se încarce cu flori, un buchet enorm de liliac alb, ducând singură tot ce cumpărase, fără să-şi piardă expresia tragică şi absentă.

Maigret o urmă, resemnat, ca un tătic indulgent. Şi i se luă o piatră de pe inimă când văzu că nu era ora de vizită la Beaujon, căci, aşa cum era, Felicie ar fi făcut senzație. Obținu totuşi de la medicul de gardă permisiunea ca Felicie să arunce o privire în camera unde Jacques Petillon era izolat, la capătul unui culoar lung dat cu ripolin, plin de mirosuri fade, cu uşi deschise prin care puteai descoperi paturi, fețe mohorâte, mult alb, prea mult alb, care devenea aici culoarea suferinței.

Aşteptară destul de mult, şi ea rămase în picioare, ținând toate pachetele. În sfârşit, se apropie de ei o infirmieră, care avu o mică tresărire.

— Dați-mi mie toate astea... Le voi da unui copil... Ssst... Să nu vorbiți... Să nu faceți zgomot...

Întredeschise puțin o uşă şi îi dădu voie doar lui Felicie să arunce o privire în cămăruța învăluită în penumbră unde Petillon stătea nemişcat ca un mort.

După ce uşa se închise, Felicie găsi de cuviință să spună:

— Îl veți salva, nu-i aşa?... Vă implor, faceți tot ce se poate ca să-l salvați...

— Dar, domnişoară...

— Fără nici o reținere... Uitați...

Maigret nu râse, nu zâmbi văzând-o cum scotea din poşetă o bancnotă de o mie de franci, împăturită de câteva ori, şi o întindea infirmierei.

— Dacă e nevoie de bani, orice sumă...

Maigret nu mai râdea acum de ea, deşi niciodată nu fusese atât de ridicolă. Mai mult decât atât, pe când străbăteau din nou culoarul, iar voalul ei negru plutea fastuos, un copil apăru în calea ei, iar Felicie se aplecă şi vru să-l sărute pe micul bolnav.

— ...Bietul micuț! zise ea, oftând.

Oare nu suntem mai sensibili la durerile altora atunci când noi înşine suferim? La câțiva paşi de ea se afla o infirmieră tânără, cu părul platinat, cu bustul bine strâns într-o bluză albă care i se mula pe corp. Infirmiera se uită, fu gata să pufnească în râs şi o strigă pe una dintre colegele ei, aflată într-un salon, ca să-i arate tabloul.

— Eşti o gâscă, domnişoară! îi zise Maigret.

Şi continuă să o însoțească pe Felicie, cu expresia gravă a unui membru al familiei. Ea auzise dojana adresată infirmierei şi îi era recunoscătoare. Pe trotuar, în lumina puternică a soarelui, se simți că era mai puțin încordată, că i se părea natural să fie alături de el, iar Maigret profită ca să-i murmure:

— Cunoşti tot adevărul, nu-i aşa?

Ea nu negă. Se uită în altă parte, în chip de mărturisire.

— Vino...

Mai era puțin până la ceasul amiezii. Maigret se hotărî să facă la dreapta, spre îmbulzeala zgomotoasă din Piața Ternes, şi ea îl urmă, cocoțată pe tocurile prea înalte.

— Totuşi, n-am să vă spun nimic, zise ea după câțiva paşi, oftând.

— Ştiu...

Acum ştia multe lucruri. Încă nu-l cunoştea pe asasinul bătrânului Lapie, nu ştia nici numele celui care, noaptea trecută, trăsese în saxofonist, dar toate aveau să vină la timpul lor.

Şi mai ales ştia că Felicie... Cum să exprime asta? De exemplu, în tren, celor câțiva călători care o văzuseră încremenită într-o durere teatrală li se păruse ridicolă; la spital, infirmiera aceea prea cochetă nu se putuse abține să

nu pufnească în râs; patronul localului de dans de la Poissy îi zicea Papagaliță... alții îi spuneau Prințesa, Lapie o poreclise Papagaliță Moțată, iar Maigret însuşi avusese mult timp o atitudine de respingere în fața atâtor artificii puerile.

Şi chiar acum, oamenii întorceau capul după perechea ciudată pe care o formau, iar când Maigret deschise uşa unui mic restaurant de cartier, gol încă la acea oră, surprinse privirea pe care chelnerul o aruncă patroanei ce stătea la casă.

Maigret descoperise însă acea simplă palpitație umană care se ascunde şi sub aparențele celor mai extravagante fantoşe.

— O să luăm frumuşel prânzul amândoi. Da?

Ea crezu de cuviință să repete:

— Totuşi, n-am să vă spun nimic...

— Ne-am înțeles, micuțo... N-o să-mi spui nimic... Ce mănânci?

Sala restaurantului era învechită, familiară, cu pereții vopsiți într-un alb ca de smântână, cu oglinzi mari, puțin cam înnegrite, şi globuri nichelate în care chelnerul punea cârpele, dar şi cu un stelaj vopsit astfel încât să imite lemnul, unde obişnuiții localului îşi aveau, flecare, şervetul lui. Meniul zilei era afişat: tocană de berbec. În meniu erau trecute suplimente aproape la fiecare fel de mâncare.

Maigret comandă. Felicie îşi ridicase voalul şi greutatea lui îi trăgea părul pe spate.

— Erai tare nefericită la Fecamp?

Ştia ce face. Aştepta acel freamăt al buzelor, acea expresie de sfidare pe care ea reuşea să o confere automat fizionomiei sale.

— De ce-aş fi fost nefericită?

Chiar aşa! De ce? Cunoştea Fecamp, cu căsuțele sale modeste, înghesuite una în alta, la picioarele falezei, cu străduțele şiroind de apă murdară, cu copiii care se zbenguiau într-un miros dezgustător de peşte.

— Citi frați şi câte surori aveai?

— Şapte...

Tatăl beţiv. Mama spăla rufe toată ziua. Parcă vedea fetiţă prea înaltă, cu picioarele subţiri şi goale. Plasată ca servitoare într-un mic restaurant din port, la Arsene, unde dormea la mansardă. Dată afară pentru că şterpelise câţiva bănuţi din casă de bani şi muncind cu ziua la Ernest Lapie, cel care era dulgher pe şantierul naval...

Acum mânca în mod delicat, puţin mai lipsea să nu ţină degetul mic în sus, dar Maigret nu râdea de ea.

— Numai de mine a depins ca să mă căsătoresc cu fiul unui armator...

— Sigur, drăguţo... Nu l-ai vrut, nu-i aşa?

— Nu-mi plac roşcovanii... Ca să nu mai zic că tatăl lui se uita la mine.... Bărbaţii sunt nişte porci...

Era ceva ciudat: când o priveai dintr-un anumit unghi, uitai că avea douăzeci şi patru de ani, vedeai doar o faţă de fetiţă nervoasă şi te întrebai cum a putut să o ia cineva fie şi pentru o clipă în serios.

— Auzi, Felicie... Stăpânul tău..., adică... Picior-de-Lemn era gelos?

Era mulţumit. Prevăzuse mişcarea bruscă a bărbiei, privirea surprinsă şi totodată neliniştită, fulgerarea de mânie din pupile.

— Niciodată nu a fost nimic între noi...

— Ştiu, drăguţo... Totuşi, era gelos, nu? Pun prinsoare că îţi interzicea să te duci duminica să dansezi la Poissy şi că erai obligată să fugi de-acasă...

Nu răspunse. Probabil că se întreba cum de ghicise această gelozie ciudată a bătrânului, care o aştepta, duminică seara, ba chiar venea să o pândească pe drumul de costişă şi îi făcea nişte scene îngrozitoare.

— Îl făceai să creadă că aveai amanţi...

— Ce m-ar fi împiedicat să am amanţi?

— Evident! îi vorbeai şi despre asta! Iar el te făcea cum îi venea la gură. Mă întreb dacă nu cumva i se întâmpla să te şi bată.

— Nu i-aş fi permis să mă atingă...

Mințea! Maigret şi-i imagină foarte bine pe amândoi! Erau la fel de izolați în vila aceea nouă, în mijlocul localității, ca pe o insulă pustie. Nimic nu-i lega de nimic. De dimineața şi până seara, se ciocneau unul de altul, se spionau, se certau, însă aveau nevoie unul de celălalt, formau împreună un univers.

Dar dacă Picior-de-Lemn evada din acest univers, la oră fixă, doar pentru partida de cărți de la Anneau-d'Or, Felicie prefera evadări mai zgomotoase.

Ar fi trebuit să o închidă în casă şi să stea de pază la fereastra ei ca să o împiedice să se ducă duminica să facă pe prințesa incognito la balul de la Poissy. Cum avea un moment liber, dădea fuga la Leontine şi îi făcea confidențe pătimaşe.

Era foarte simplu! Micii funcționari care intrau în restaurant şi luau masa citind ziarul se uitau uimiți la personajul extravagant apărut în decorul lor familiar. Nici unul nu se putea abține să nu arunce, din când în când, o privire spre Felicie. Tuturor le venea să zâmbească şi toți îi făceau cu ochiul chelnerului.

Totuşi, era doar o femeie... Un copil-femeie!... Asta înțelesese Maigret, şi de aceea îi vorbea acum cu blândețe, cu o indulgență afectuoasă.

Reconstituia în jurul ei existența de la Capul Horn. Dacă bătrânul Lapie ar mai fi fost în viață, Maigret era sigur că l-ar fi scandalizat dacă i-ar fi spus direct: „Eşti gelos pe servitoarea dumitale..."

Gelos, el care nici măcar nu era îndrăgostit de ea, el care nu fusese în viața lui îndrăgostit! Da, gelos, pentru că Felicie făcea parte din universul lui, dintr-un univers atât de limitat, încât, dacă cea mai mică părticică ar fi lipsit...

Oare vindea legumele care îi prisoseau? Vindea fructe din livadă? Le dăruia? Nu! Erau proprietatea lui. La fel şi Felicie. Nu lăsa pe oricine să-i intre în casă. Bea singur vinul din pivniță.

— Cum de l-a adus pe nepot la el în casă?

L-a întâlnit la Paris... Era să-l ia la Capul

Horn după moartea surorii sale, dar nu a vrut Jacques... E mândru...

— Şi, odată, când Lapie s-a dus la Paris să-şi ia pensia trimestrială, şi-a întâlnit nepotul într-o stare jalnică, nu?

— De ce jalnică?

— Petillon a descărcat legume în Hale...

— Nu-i nici o ruşine!

— Sigur că nu! Nici o ruşine! Dimpotrivă! L-a adus cu el şi i-a dat propria lui cameră, pentru că...

Felicie era furioasă.

— Nu-i ce credeți...

— Totuşi, stătea cu ochii pe voi... Ce-a descoperit?

— Nimic...

— Erai amanta lui Petillon?

Ea îşi lăsă nasul în farfurie şi nu zise nici da, nici ba.

— Adevărul e că viața a devenit insuportabilă, iar Jacques Petillon a plecat...

— Nu se înțelegea cu unchiul lui...

— Asta spuneam şi eu...

Maigret era mulțumit. Avea să-şi amintească de prânzul acela simplu, într-o atmosferă atât de liniştită, de banală, de mic restaurant de cartier. O rază de soare cădea oblic pe fața de masă şi pe carafă cu vin roşu. Intimitatea dintre el şi Felicie devenise mai blândă, aproape cordială. Ştia că, dacă i-ar fi spus asta, ar fi protestat şi l-ar fi privit iar disprețuitoare, dar era şi ea la fel de mulțumită că şi el că se afla acolo, că scăpa de singurătatea pe care o umplea instinctiv cu gânduri haotice.

— Ai să vezi că totul o să se aranjeze...

Felicie era aproape gata să-l creadă. Apoi, neîncrederea se dovedi mai puternică. Încă se mai temea Dumnezeu ştie de ce capcană! Existau momente - din păcate, nu durau foarte mult - în care o simțeai pe punctul de a deveni o persoană ca oricare alta. Puțin mai lipsea că trăsăturile să i se destindă complet şi privirea să se oprească simplu asupra lui Maigret,

fără să exprime lucruri pe care ea nu le gândea. Lacrimile îi umezeau ochii şi un fel de ostenealã îi destindea faţa...

Urma să vorbească, iar Maigret nu voia decât să o ajute, părinteşte...

Din păcate, totul se năruia! în aceeaşi clipă puteai ghici gândul ascuns sub fruntea sa încăpățânata, gând care o domină din nou şi o făcu să rostească cu vocea ei caustică:

— Dacă vă-nchipuiți că nu-mi dau seama ce urmăriți...

Se simțea singură, rămasă numai ea să poarte pe umeri întreaga greutate a dramei. Era centrul lumii. Dovadă, faptul că un comisar de la Poliția Judiciară, un om ca Maigret, nu o slăbea deloc, pe ea şi numai pe ea!

Nu bănuia că însoțitorul ei, chiar în acel moment, acționa un număr considerabil de pârghii. Câțiva inspectori trudeau pe strada Pigalle şi în împrejurimi. Pe Quai des Orfevres probabil că erau interogați anumiți indivizi, luați din păturile lor dis-de-dimineață, din hoteluri suspecte. În mai multe oraşe, domnii de la Moravuri se interesau de o anume Adele, care lucrase, mai demult, câteva luni la o braserie din Rouen.

Toate acestea constituiau munca de rutină a poliției, care trebuia inevitabil să dea rezultate.

Dar, în acel mic restaurant unde obişnuiții se salutau cu o mişcare discretă a capului - căci, chiar dacă mâncau zilnic unul în faţa altuia, nu fuseseră niciodată prezentați unul altuia! comisarul căuta altceva, căuta sensul dramei, nu reconstituirea ei mecanică.

— Îți plac căpşunile?

În lădițele de pe etajeră erau primele căpşuni de anul acela.

Chelner... Dă-ne...

Era pofticioasă, şi asta îl distra. Sau, mai curând, îi plăceau lucrurile rare. Nu avea importanță că Jacques Petillon nu era în stare să mănânce struguri sau portocale şi să bea şampanie. Gestul conta, spectacolul boabelor mari şi violacee, al sticlei cu dop aurit... Ar fi mâncat căpşuni chiar dacă nu i-ar fi plăcut...

— Ce-ai, drăguță?

— Nimic...

Devenise brusc foarte palidă şi, de data aceasta, nu juca teatru. Încasase o lovitură. Nu mai putea să înghită fructul şi ai fi putut crede că se va ridica şi se va repezi afară. Tuşi şi îşi ascunse faţa în batistă, ca atunci când înghiţi greşit.

— Ce ai...

Maigret întoarse capul şi zări un domn mic de statură care, în ciuda vremii calde, îşi scotea un pardesiu gros şi un fular, le agăţa în cuier şi lua un prosop rulat dintr-o căsuţă a rastelului, cea cu numărul 13.

Era un bărbat între două vârste, cărunt, un om oarecare, unul dintre acele personaje terne aşa cum întâlneşti din belşug la oraş, singuratici, tipicari, cârcotaşi, văduvi sau celibatari convinşi, a căror viaţă este doar o reţea de mici obişnuinţe. Chelnerul îl servi fără să-l întrebe ce dorea, puse în faţa lui o sticlă începută de apă minerală, iar omul, desfăcându-şi ziarul, se uită la Felicie încruntându-se, încercând să-şi amintească de ceva...

— Nu mai mănânci?

— Nu-mi mai e foame... Să plecăm...

Îşi pusese deja şervetul pe masă. Mâna îi tremura.

— Linişteşte-te, drăguţă...

— Eu?... Sunt liniştită... N-am nimic!..

Din locul unde se afla, Maigret putea să-l observe pe nr. 13 în oglinda din faţa lui, aşa că urmări efortul pe care îl făcea să-şi amintească, efort ce se zugrăvea foarte bine pe faţa necunoscutului... Îşi adusese aminte... Nu... Nu era asta... Ia să vedem!... Se gândea din nou... Era aproape... Da, acum găsise... Făcea ochii mari... Era uimit... Părea că îşi zice: „Ca să vezi!... Ce coincidenţă..."

Însă nu se ridică de la masă ca să se apropie şi să o salute. Nu-i adresă nici cel mai mic semn. Cum o cunoscuse? Ce relaţii fuseseră între ei? îl examină pe Maigret din cap până-n picioare, chemă chelnerul şi îi şopti câteva cuvinte; chelnerul îi răspunse probabil că nu ştie, că era prima dată când cei doi...

Iar Felicie, în acest timp, bolnavă de nelinişte, se ridică brusc şi se îndreptă spre toaletă. Oare spaima era atât de mare, încât o făcea acum să vomite căpşunile pe care le mâncase cu o plăcere atât de gingaşă?

În absența ei, Maigret şi necunoscutul se priviră mai hotărât: poate că nr. 13 dorea să vină să stea de vorbă cu însoțitorul lui Felicie?

Uşa cu geam mat care dădea spre toaletă dădea şi spre bucătărie. Chelnerul intra şi ieşea. Era roşcovan! Că fiul armatorului care voia să se căsătorească cu Felicie, când aceasta era la Fecamp. Putea să nu zâmbească? Felicie se inspiră din ce vedea pe moment. Văzuse un chelner roşcovan. Fusese întrebată dacă era foarte nefericită. Mintea ei lucrase cu o viteză extraordinară şi chelnerul se transformase într-un fiu de armator care...

Maigret îşi zise că Felicie stătea prea mult la toaletă. Chelnerul dispăruse şi el de câteva momente. Nr. 13 se gândea, se gândea, ca un om aflat pe punctul de a lua o hotărâre.

În sfârşit, Felicie îşi făcu din nou apariția. Era aproape zâmbitoare. Îşi lăsă, din mers, voalul peste față şi nu se mai aşează pe scaun.

— Mergem?

Am cerut să ne servească o cafea... Îți place cafeaua, nu?

— Nu acum... M-ar face prea nervoasă...

El se prefăcu a o crede, chemă chelnerul şi îl privi în ochi în timp ce achita nota de plată; chelnerul roşi uşor. Era clar! îi ceruse să-i transmită ceva necunoscutului. Poate că scrisese câteva cuvinte pe o bucată de hârtie, cerând să-i fie înmânata destinatarului doar după ce va pleca ea.

În timp ce se îndreptau spre ieşire, privirea comisarului se opri asupra pardesiului gros care atârnă în cuier, cu buzunarele căscate.

— Ne întoarcem la Jeanneville, nu?

Îl prinse de braț cu un gest ce putea să pară spontan.

— Mă simt atât de obosită!... Toate emoțiile astea...

Îşi pierdea răbdarea, pentru că el rămăsese nemişcat pe marginea trotuarului, ca un om care nu ştie ce hotărâre să ia.

— La ce vă gândiți?... De ce nu veniți?... Avem un tren peste o jumătate de oră...

Îi era cumplit de frică. Mâna îi tremura pe brațul lui Maigret, iar Maigret simți o dorință ciudată să o liniştească şi ridică din umeri.

Sigur. Hei!... Taxi!... La gara Saint-Lazare... Liniile spre periferie...

Ce spaimă o stăpânise! în taxiul descoperit, erau mângâiați de soare, iar Felicie simțea nevoia să vorbească întruna.

— Ați spus că n-o să mă părăsiți... Ați spus, nu-i aşa?... Nu vă e teamă că vă compromiteți?... Sunteți însurat?... Ce proastă sunt!... Purtați verighetă...

O mică emoție la gară. Maigret luă un singur bilet de tren. O va urca într-un compartiment şi el va rămâne la Paris? Felicie uitase că Maigret avea un permis de liberă circulație pe tren! Se instală calm pe banchetă şi se uită la ea cu o vagă remuşcare.

Pe domnul în vârstă, nr. 13, îl va găsi când va dori, pentru că era un obişnuit al micului restaurant. Trenul se puse în mişcare şi Felicie se crezu eliberată. La Poissy, trecură amândoi prin fața localului, iar patronul, în picioare în fața construcției din scânduri, îl recunoscu pe Maigret şi îi făcu cu ochiul.

Comisarul nu rezistă dorinței să o tachineze pe Felicie.

— Ia! Parcă l-aş întreba dacă Picior-de-Lemn a venit vreodată să te spioneze pe când dansai...

Ea îl trase mai departe.

Nu-i nevoie... A venit de câteva ori...

— Vezi bine că era gelos...

Urcară panta. Ajunseră apoi în fața prăvăliei bătrânei Melanie Chochoi şi Maigret continuă jocul:

— Ce-ar fi s-o întreb de câte ori te-a văzut plimbându-te seară împreună cu Jacques Petillon?

— Nu ne-a văzut niciodată!

De data aceasta, era sigură pe ea.

— Vă ascundeați atât de bine?

Zăriră casa chiar în momentul în care se depărta de ea o maşină mare de la Identitatea Judiciară. Lucas rămăsese în prag, ca un mic proprietar cumsecade.

— Cine a fost?

— Fotografi, specialişti...

A, da!... Amprentele digitale...

Era bine informată. Citise multe romane, probabil şi romane polițiste.

— Ceva nou, Lucas?

— Nu mare lucru, şefule... Tipul purta mănuşi de cauciuc, după cum ați presupus... Au luat mulajul urmelor de pantofi... Pantofi nou-nouți, pe care individul probabil că nu i-a purtat mai mult de trei ori...

Felicie urcase în camera ei, ca să-şi scoată hainele de doliu şi voalul.

— Noutăți, şefule?... Aşa s-ar zice...

Îl cunoştea bine! Maigret avea un fel al lui de a se împăuna, de a se lumina la față, de a respira viață prin toți porii... Se uita în jur la acel decor care îi devenise atât de familiar, încât, printr-un fel de mimetism, se comportă la fel ca oamenii locului...

— Bei un strop?

Se duse să ia carafa din bufetul aflat în sufragerie, umplu două păhărele şi se proțăpi în prag, cu fața la grădină.

— În sănătatea ta... Auzi, drăguțo...

Felicie coborâse. Îşi pusese şorțul şi era curioasă să vadă dacă nu cumva cei de la Identitatea Judiciară lăsaseră dezordine în bucătărie.

— Fii bună şi fă o cafea pentru prietenul meu Lucas... Trebuie să mă duc până la han, dar îl las pe brigadier să aibă grijă de tine... Pe diseară...

Se aştepta la acea privire neîncrezătoare, foarte îngrijorată.

— Te asigur că mă duc la han...

Era adevărat, dar nu pentru mult timp. Pentru că la Orgeval nu existau taxiuri, îi ceru mecanicului Louvet să-l ducă la Paris cu camioneta.

— În Piața Ternes.... O iei pe strada Fauboug-Saint-Honore...

Când năvăli în restaurant, înăuntru nu mai era nimeni, iar chelnerul probabil că dormea undeva în spate, căci îşi făcu apariția căscând şi cu părul răvăşit.

— Ştii unde locuieşte domnul căruia i-ai înmânat cu puțin timp în urmă un bilet din partea femeii care mă însoțea?

Prostovanul crezu că avea de-a face cu un tip gelos sau cu un tată furios. Negă totul, se zăpăci. Maigret îi arătă legitimația.

— Nu-i ştiu numele, vă spun sincer... Lucrează în cartier, dar nu cred că locuieşte aici, pentru că la noi serveşte doar masa de prânz...

Maigret nu voia cu nici un chip să aştepte până a doua zi.

— Ştii cu ce se ocupă?

— Stați puțin... Într-o zi l-am auzit vorbind cu patronul... Mă duc să văd dacă-i aici...

Hotărât lucru, toți din casă îşi făceau siesta. Patronul îşi făcu apariția fără guler fals la gât şi îşi trecu mâna prin părul în dezordine.

— Numărul 13?... În domeniul pielăriei... Mi-a vorbit despre asta într-o zi, nu-mi mai amintesc în legătură cu ce... Lucrează undeva pe Bulevardul Wagram...

Cu ajutorul unei cărți de telefon, comisarul descoperi repede Societatea Gellet şi Moutoison, pielărie, import-export, nr. 17 bis, Bulevardul Wagram. Se duse acolo. Maşini de scris țăcăneau în birourile umbrite de geamuri verzui pe care se puteau citi invers, din interior, numele patronilor.

— Probabil că e domnul Charles.... Numai puțin...

Se lăsă condus printr-un labirint de culoare şi de scări care miroseau a usuc, până la o cămăruță, în partea de sus a clădirii, având pe uşă o tăbliță pe care scria Economat.

Era, într-adevăr, domnul nr. 13. Se afla acolo, mai cenuşiu ca niciodată, într-un halat lung şi cenuşiu, pe care îl îmbrăca în exercițiul funcțiunii. Tresări când îl văzu pe Maigret intrând în chilia lui sacrosanctă...

— Domnul...?

— Poliția Judiciară... Nu vă fie teamă... Vă cer doar o simplă informație...

— Nu înțeleg...

— Ba da, domnule Charles... Înțelegeți foarte bine... Vă rog să-mi arătați biletul pe care vi l-a înmânat chelnerul cu puțin timp în urmă.

— Vă jur că...

Nu jurați, pentru că m-ați obliga să vă arestez pe loc pentru complicitate la asasinat...

Omul îşi şterse zgomotos nasul, şi nu doar ca să câştige timp, căci avea tot timpul guturai, astfel explicându-se pardesiul gros şi fularul.

—^Mă puneți într-o situație...

— Mult mai puțin stingheritoare decât cea în care v-ați pune singur refuzând să-mi răspundeți cu sinceritate...

Maigret vorbea cu o voce groasă, făcea pe durul, cum spunea doamna Maigret, pe care asta o amuza totdeauna, căci îl cunoştea mai bine decât oricine.

— Ştiți, domnule comisar, n-am crezut că gestul meu...

— Arătați-mi mai întâi biletul...

Celălalt nu îl scoase din buzunar, ci fu nevoit să urce pe o scară ca să ia biletul din capătul de sus al unor rafturi, din spatele rezervei de hârtie cu antet unde îl ascunsese. Nu coborî doar documentul, ci şi un revolver, pe care îl ținea cu precauție, ca un om care e înspăimântat de arme.

Vă implor, nu spuneți nimic, niciodată, sub nici un pretext. Aruncați ce ştiți în Sena. E o problemă de viață şi de moarte.

Maigret zâmbi când văzu ultimele cuvinte, care erau clar în stilul lui Felicie. Nu la fel îi spusese şi lui Louvet, mecanicul din Orgeval?

— Când am băgat de seamă...

— ...Când ați băgat de seamă că aveați arma în buzunarul pardesiului, nu?

— Ştiți?

— Tocmai ați urcat în metrou... În înghesuială, stăteați lipit de o persoană tânăra îmbrăcată în doliu şi, în momentul în care se îndrepta spre ieşire, ați simțit că vă strecoară un obiect greu în buzunar...

— Mi-am dat seama abia după aceea.

— V-ați speriat...

— N-am pus în viața mea mâna pe o armă de foc... Nu ştiam dacă era încărcată... Nici acum nu ştiu...

Spre marea spaimă a economului, Maigret scoase încărcătorul, din care lipsea un glonț.

— Dar pentru că vă amintiți de fată în doliu...

— La început am vrut să duc acest... acest obiect la poliție...

Domnul nr. 13 era tulburat.

— Sunteți o ființă sensibilă, domnule Charles. Femeile vă impresionează, nu? Pun prinsoare că n-ați avut multe aventuri în viață...

Răsună o sonerie. Bătrânul privi cu spaimă un panou fixat în birou.

— Mă cheamă şeful... Pot...

— Duceți-vă!... Am aflat tot ce doream să ştiu...

— Dar acea persoană... Spuneți-mi... Chiar a...

Privirea lui Maigret se adumbri o clipă.

— Rămâne de văzut, domnule Charles... Grăbiți-vă... Şeful îşi pierde răbdarea...

Căci soneria răsunase din nou, cu insistență.

— La Gastinne-Renette, armurierul! îi ceru Maigret, puțin mai târziu, unui şofer de taxi.

Aşadar, timp de trei zile, simțindu-se supravegheată, ştiind că grădina şi casă vor fi cercetate cu amănuntul, Felicie păstrase revolverul ascuns la piept! Şi-o imagina stând în camionetă. Drumul nu era chiar aşa de pustiu. Poate că maşina era urmărită. Louvet i-ar fi surprins gestul... La Paris...

La Poarta Maillot, începuse să fie urmărită de un inspector. Ca să aibă timp să se gândească, intrase într-o patiserie, unde se îndopase cu prăjituri. Băuse şi un pahar de porto... Poate că nu-i plăcea băutura aceea, dar făcea parte dintre delicatese, ca şi strugurii şi şampania pe care le dusese la spital. Apoi luase metroul...

Dar la ora aceea era prea puțină lume... Aşteptase... Inspectorul era tot timpul pe urmele ei şi nu o scăpa din ochi...

În sfârşit, se făcuse ora şase... Mulțimea luase cu asalt vagoanele, călătorii stăteau înghesuiți unii în alții, şi atunci apăruse acel pardesiu providențial cu buzunarele căscate...

Păcat că Felicie nu-l putea vedea pe Maigret în timp ce taxiul îl ducea la expertul armurier! Poate că, pentru o secundă, şi-ar fi uitat temerile şi ar fi fost foarte mândră de ea, citind admirația pe fața comisarului!

61. VOL 6
CAPITOLUL 6

De câte mii de ori nu urcase, cu pasul lui greu, scara lată şi plină de praf de la Quai des Orfevres, unde podeaua trosnea totdeauna puțin sub tălpi şi unde, iarna, sufla un curent de moarte? Maigret avea obiceiuri imuabile. Astfel, când ajungea la ultimele trepte, se uita în urma lui pe casa scării, iar în pragul marelui culoar de la Poliția Judiciară arunca o privire distrată în ceea ce el numea felinar, adică sala de aşteptare, aflată la stânga scărilor: geamuri mari, masă acoperită cu un material verde, fotolii verzi, rame negre conținând, în cercuri mici, fotografiile polițiştilor căzuți la datorie.

Multă lume în felinar, deşi era deja cinci după-amiaza! Maigret era atât de preocupat, încât, pentru un moment, uită

că prezența acelor oameni era legată de cazul său. Recunoscu două-trei figuri; unul veni repede la el.

— Auziți, domnule comisar... Mai durează mult?... Nu se poate să intru mai repede?

Era acolo şi „elita" Pieței Pigalle, convocată la ordinul lui de unul dintre inspectori.

— Mă cunoaşteți, nu? Ştiți că sunt corect, că nu m-aş băga într-o chestie ca asta. Mi-am pierdut deja toată după-amiaza...

Maigret îi întoarse spatele lui mare şi se depărtă. Comisarul deschise, parcă la întâmplare, două-trei dintre uşile care se înşirau cât vedeai cu ochii. La Quai des Orfevres domnea o febrilitate pe care o cunoştea foarte bine; se luau interogatorii în toate colțurile, până şi în biroul său, unde Rondonnet, unul nou, se aşezase chiar în fotoliul lui Maigret, trăgând dintr-o pipă ce semăna cu a lui. Mersese cu mimetismul până acolo încât ceruse să i se aducă bere de la braseria Dauphine. Pe scaunul din fața biroului stătea unul dintre chelnerii de la Pelican. Rondonnet îi făcu cu ochiul şefului său, îşi părăsi un moment „clientul" şi ieşi după comisar pe culoar, unde se petrecuseră nenumărate scene de acest gen.

— Şefule, e ceva necurat la mijloc... Încă nu ştiu exact ce... Ştiți cum devine chestia... Îi las înadins să fiarbă în suc propriu în felinar... Se simte că s-au înțeles între ei... Ştiu ceva... Ați vorbit cu şeful?... Mi se pare că vă caută la telefon de vreo oră... Stați!... Ați primit un mesaj...

I-l aduse din birou. Era de la doamna Maigret.

Elise a sosit de la Epinal cu soțul şi copiii.

Cinăm cu toții acasă. Încearcă să vii şi tu. Au >?

adus mânătărci.

Maigret nu se va duce. Era preocupat. Era nerăbdător să verifice o idee care îi venise puțin mai devreme, pe când aştepta, la domnul Gastinne-Renette, rezultatul expertizei. Se plimba în unul dintre standurile de tir de la subsol, unde un cuplu de tineri - proaspăt căsătoriți care plecă în Africa în călătorie de nuntă, încerca nişte arme redutabile.

Era iar cu gândul în casa lui Picior-de-Lemn, urca scara dată cu ceară şi, deodată, tot în gând, se oprea pe palier, ezita între cele două uşi şi îşi amintea de cele trei camere.

— La naiba!

Şi, din acel moment, se gândi doar cum să ajungă mai repede acolo, unde era aproape sigur că va face o descoperire. Rezultatul expertizei îl cunoştea dinainte; era convins că bătrânul Lapie fusese ucis cu revolverul recuperat de la domnul Charles. Un Smith & Wesson. Nu era deloc o jucărie. Nu era una dintre acele arme cum îşi cumpără amatorii, ci o armă serioasă, o sculă de profesionist.

Un sfert de ceas mai târziu, bătrânul domn Gastinne-Renette îi confirma ipoteza.

— Asta e arma, domnule comisar. Vă voi trimite diseară un raport detaliat, cu fotografii mărite...

Maigret vrusese totuşi să treacă pe la Quai des Orfevres ca să vadă dacă nu apăruse ceva nou. Bătu în uşa capitonată şi intră în biroul şefului.

— Tu eşti, Maigret! Mă temeam că n-am să reuşesc să te prind la telefon. Tu l-ai trimis pe Dunan în strada Lepic?

Maigret nici nu se mai gândise la asta. Da, el. Pentru orice eventualitate, îi ceruse lui Dunan să examineze cu minuțiozitate camera ocupată de Jacques Petillon la hotelul Beausejour.

— A telefonat mai adineauri... Se pare că altcineva a trecut pe-acolo înaintea lui... Ar vrea să vă întâlniți cât mai repede posibil... Te duci acolo?

Dădu din cap că da. Era greoi, morocănos. Nu-i plăcea deloc să-i întrerupă cineva şirul gândurilor, iar gândurile lui se îndreptau spre Jeanneville, nu spre strada Lepic.

Când ieşi de la Poliția Judiciară, se pomeni că cineva aleargă după el, unul dintre domnii din „cuşca de sticlă".

— Nu se poate să fiu interogat imediat? Am o informație...

Maigret dădu din umeri. Un taxi îl lăsă, puțin mai târziu, pe strada Blanche şi, în momentul în care punea piciorul pe trotuar, simți un fel de amețeală. Piața era scăldată de soare.

Terasa unei cafenele mari era plină de lume şi ai fi putut spune că oamenii nu aveau nimic altceva de făcut decât să stea la măsuțe şi să bea bere rece sau aperitive, mângâind cu privirea femeile drăguțe care treceau pe stradă.

Maigret îi invidie o clipă, se gândi la soția lui, care îşi primea în acel moment sora şi cumnatul în apartamentul lor de pe bulevardul Richard Lenoir, se gândi la mânătărcile care fierbeau înăbuşit pe foc şi răspândeau un miros plăcut de usturoi şi de pădure umedă. Îi plăceau la nebunie mânătărcile...

Tare ar mai fi vrut să se aşeze şi el la acea terasă! Dormise prea puțin în ultimele nopți, mâncase pe apucate, băuse orice, din mers, şi i se părea că, din cauza afurisitei de meserii pe care şi-o alesese, era obligat să trăiască viața tuturor, în loc să-şi trăiască liniştit propria lui viață. Din fericire, peste câțiva ani, se va retrage din activitate şi, cu o pălărie mare de păi pe cap, se va ocupa de grădină, o grădină bine greblată ca a bătrânului Lapie, şi va avea şi o pivniță unde, din când în când, se va duce să se răcorească.

— Repede, o bere!

Abia dacă avu timp să se aşeze. Îl zări pe inspectorul Dunan, care era cu ochii după el.

— Vă aşteptam, şefule... O să vedeți...

La Jeanneville, Felicie probabil că pregătea masa de seară la aragaz, iar uşa de la bucătărie era deschisă spre grădina scăldată de lumină aurie a soarelui în asfințit.

Intră pe culoarul hotelului Beausejour, înghesuit între o mezelărie şi un magazin de pantofi. În biroul de la recepție, la un ghişeu cu geam, un bărbat monstruos de gras stătea într-un fotoliu Voltaire, alături de panoul cu chei, cu picioarele hidropice vârâte într-un hârdău emailat.

— Vă asigur că nu-i vina mea. Puteți să-l întrebați şi pe Ernest. El i-a dus sus...

Ernest, căruia îi era şi mai somn decât lui Maigret, pentru că făcea şi de zi, şi de noapte.

dormind rareori două ore la rând, le explică cu o voce tărăgănată:

— Era pe la începutul după-amiezei... La vremea aia, merg doar camerele cu ora... Înțelegeți... Camerele de la primul etaj doar pentru asta sunt... De obicei, cunoaştem toate femeile... Strigă când trec... „Urc la 8..." Iar când coboară, vin să-şi ia banii, pentru că iau o sută de pitaci de cameră... Tocmai remarcasem că pe aia n-o cunoşteam... O brunetă nu foarte trecută... A aşteptat pe culoar să i se dea cheia...

— Şi bărbatul care o însoțea? întrebă Maigret.

— N-aş putea să spun... Ştiți, nu ne prea uităm la ei, pentru că nu vor deloc asta... De cele mai multe ori, sunt cam jenați... Unii întorc capul înadins sau se prefac că îşi şterg nasul; iarna, îşi ridică gulerul pardesiului... Ce mai, un tip oarecare!... Nu mi-a făcut nici o impresie... I-am dus la 5, care era liberă...

Tocmai atunci trecea un cuplu.

— La 9, Ernest! strigă o voce.

Bătrânul hidropic se uită la panou şi răspunse printr-un mormăit afirmativ:

— E Jaja... Asta e de-a casei!... Ce spuneam?... A, da! Bărbatul a coborât primul după aproximativ un sfert de oră... Aproape totdeauna e aşa... N-am văzut-o pe femeie trecând şi, cam după zece minute, am intrat în cameră, care era goală, şi am făcut ordine... Mi-am zis că poate a plecat fără s-o zăresc. Pe urmă, am avut clienți, nu m-am mai gândit la asta, şi abia după o jumătate de oră am văzut-o, cu uimire, trecând prin spatele meu... „Ia te uită! Asta unde o fi fost?" mi-am zis. Apoi mi-a ieşit din minte, până când inspectorul dumneavoastră, care îmi ceruse cheia de la camera muzicantului, a venit să-mi pună întrebări...

— Spui că n-ai mai văzut-o niciodată?

— Nu... Nu pot să spun asta... E sigur că nu obişnuieşte să vină la noi... Totuşi, am impresia că am mai întâlnit-o undeva... Fața ei nu mi-e total necunoscută...

— De cât timp eşti la hotelul Beausejour?

— De cinci ani...

— Ar putea să fie o fostă clientă?

— Posibil... Ştiți, trec multe pe-aici! Le vezi cincisprezece zile, o lună, pe urmă schimbă cartierul, se duc în provincie, dacă nu ni le arestați dumneavoastră...

Maigret urcă greoi, însoțit de inspector. Sus, la etajul cinci, broasca uşii de la camera lui Petillon nu fusese spartă. Era o broască banală, ce putea fi deschisă cu cel mai simplu şperaclu.

Maigret se uită în jur şi fluieră admirativ. Treabă bună, ce mai! Nu era multă mobilă, dar se putea spune că fusese scotocită bine de tot. Costumul gri al lui Petillon era pe covoraş, cu buzunarele întoarse pe dos, sertarele erau toate trase, lenjeria fusese răscolită; în sfârşit, vizitatoarea tăiase meticulos cu foarfecă salteaua, pernă şi plapumă, iar ghemotoacele de lână şi fulgii acopereau podeaua ca un fel de zăpadă.

— Ce ziceți de asta, şefule?

— Amprente?

— A fost deja cineva de la Identitatea Judiciară. Mi-am permis să le telefonez şi mi l-au trimis pe Moers, care n-a găsit nimic. Ce să fi căutat ăştia?

Nu asta îl interesa pe Maigret. Ceea ce căutaseră „ăştia", cum zisese Dunan, era mult mai puțin important decât îndârjirea cu care căutaseră. Şi asta, fără să facă nici o greşeală!

Revolverul cu care fusese ucis Jules Lapie era un Smith & Wesson, o armă pe care ai putea s-o găseşti în buzunarul oricărui dur adevărat.

Ce se petrecuse după moartea rentierului? Petillon fusese cuprins de panică. Cutreierase localurile din Montmartre şi barurile mai mult sau mai puțin suspecte în căutarea cuiva pe care nu-l găsise. Deşi simțea poliția pe urmele lui, se încăpățânase, căutase mai departe, se dusese până la Rouen, unde întrebase de o anume Adele, care părăsise braseria Tivoli de câteva luni.

Din acel moment, se arătase descurajat şi, la capătul puterilor, renunțase. Îl urmase imediat pe Maigret, hotărât să vorbească...

Dar, chiar atunci, fusese împuşcat foarte elegant, în plină stradă, iar cel care făcuse isprava asta nu era deloc un nepriceput.

Oare nu fusese acelaşi care, fără să piardă nici o clipă, se repezise la Jeanneville?

În Piața Pigalle, Petillon era alături de comisar, dar asta nu-l oprise pe asasin.

Casa lui Lapie era supravegheată. Probabil că individul ştia sau, oricum, bănuia, dar nici asta nu-l oprise. Intrase în cameră, aşezase scaunul în fața şifonierului şi ridicase una dintre scânduri.

Descoperise ce căuta? Surprins de Felicie, o lovise şi dispăruse, lăsând doar nişte urme de pantofi noi, prea puțin compromițătoare.

Totul se petrecuse pe la trei-patru dimineața. Şi iată că, în cursul după-amiezii, venise deja rândul camerei lui Petillon.

O femeie brunetă şi destul de drăguță, ca Adele de la braserie. Nu făcuse nici o greşeală. Ar fi putut să intre în acel hotel, unde era deja ceva obişnuit să se dea camere cu ora, împreună cu amantul său cu un complice. Dar era posibil şi ca hotelul Beausejour să fie supravegheat! Intrase în joc. Ceruse o cameră chiar cu un bărbat întâlnit atunci. Numai că, după ce acesta plecase, se strecurase pe scară şi urcase la etajul cinci - la ora aceea nu era nimeni la etajele de sus unde scotocise cu minuțiozitate camera.

Ce concluzie se putea trage din aceste incursiuni rapide? Că erau grăbiți. Că trebuiau să găsească ceva cât mai repede? Prin urmare, că încă nu găsiseră ce căutau!

Iată de ce Maigret era cuprins, şi el, de o grabă febrilă. Ce-i drept, era aşa de fiecare dată când se depărta de Capul Horn, ca şi cum s-ar fi aşteptat să aibă loc o catastrofă în absența lui.

Rupse o pagină din carnetul lui cu arc.

Mare razie la noapte în arondismentele IX şi XVIII.

— Să-i dai asta comisarului Piaulet... Va înțelege...

Ajuns în stradă, contemplă încă o dată terasa unde oamenii, cu o dispoziție primăvăratică, se lăsau în voia vieții. Haide! Repede, încă o bere! Cu mustățile scurte ude de spumă, se trânti greoi pe bancheta unui taxi.

— La Poissy mai întâi... O să-ți spun pe urmă unde mergem...

Lupta din răsputeri cu toropeală. Cu ochii pe jumătate închişi, promise să doarmă douăzeci şi patru de ore în şir imediat după terminarea anchetei. Îşi imagina dormitorul, ferestrele larg deschise, razele soarelui jucându-se pe macat, zgomotele familiare ale casei şi pe doamna Maigret mergând în vârful picioarelor şi făcând „sst" către comisionarii prea zgomotoşi.

Dar asta, cum spune cântecul, nu se întâmpla niciodată. Visa mereu, promitea, jura, apoi, când venea momentul, începea să sune telefonul acela blestemat, pe care doamna Maigret ar fi vrut să-l înăbuşe cu pernă ca pe un animal rău. „Alo!... Da..." Şi Maigret o lua de la capăt!

— Şi acum, şefu'?

— Urci coastă pe stânga... Îți spun eu unde să opreşti...

Cu toată moleşeala somnului, era iar cuprins de nerăbdare. De la Gastinne-Renette, numai la asta se gândise. Cum de nu-i venise până atunci ideea asta? Doar „frigea", cum spun copiii când joacă „foc şi apă". Fusese imediat frapat de povestea cu cele trei camere. Apoi o luase în altă direcție. Îl încurcase ideea geloziei bătrânului...

— La dreapta... Da... A treia casă... Auzi, parcă te-aş ține cu mine toată noaptea... Ai luat masa de seară?... Nu?... Stai puțin... Lucas! Vino-ncoace, bătrâne... Nimic nou?... Felicie e aici?... Ce spui?... Te-a chemat să-ți ofere o ceaşcă de cafea şi un păhărel?... Ba nu! Te înşeli... Nu fiindcă îi era frică... Pentru că, azi-dimineață, am pus la punct o prostănacă de infirmieră care râdea de ea... Recunoştința față de mine s-a revărsat asupra ta, asta e... Profită de maşină... Du-te la.

Anneau-d'Or... Mănâncă şi pofteşte-l la masă şi pe şofer... Ține legătura cu funcționara de la poştă... Să se aştepte să fie deranjată de telefon în noaptea asta... Bicicleta e aici?

— Am zărit-o în grădină, lângă zidul pivniței...

Felicie se uita la ei din prag. După ce maşina demară şi Maigret se apropie de ea, îl întrebă, din nou bănuitoare:

— Ați fost, totuşi, la Paris?

Ştia la ce se gândea ea. Felicie se întreba dacă se întorsese cumva la micul restaurant unde luaseră prânzul, dacă îl găsise pe domnul în vârstă cu pardesiu gros şi fular, dacă acesta vorbise, deşi îi trimisese acel bilet patetic.

— Vino cu mine, Felicie... Nu e momentul să jucăm teatru...

— Unde?

— Sus... Hai...

Deschise uşa de la camera bătrânului Lapie.

— Gândeşte-te bine înainte să răspunzi... Când Jacques a ocupat această cameră timp de câteva luni, ce mobile şi ce obiecte se găseau aici?

Ea nu se aşteptase la această întrebare, şi căzu pe gânduri, plimbându-şi privirea prin încăpere.

— Mai întâi, era patul din cupru, care acum e în debara... Adică încăperea care urmează după cameră mea, cea în care am stat eu câteva luni... De atunci, acolo a fost îngrămădit cam tot ce încurca prin casă şi, în toamnă, am pus chiar şi merele la păstrare.

— Patul... Asta ar fi unul... Pe urmă?... Toaleta?

— Nu... Era aceeaşi...

— Scaunele?

— Stați puțin... Erau scaunele cu piele, pe care le-am coborât în sufragerie...

— Şifonierul?

Îl lăsase anume la urmă, şi era atât de anxios, încât strânse pipa între dinți până când ebonită trosni.

— Era acelaşi...

Maigret se simți brusc dezamăgit. I se părea că, de la Gastinne-Renette, se grăbise să vină acolo doar ca să dea

peste un zid sau, şi mai rău, un gol.

— Când spun că era acelaşi, era acelaşi fără să fie... În casă sunt două şifoniere la fel... Au fost cumpărate acum trei-patru ani, nu mai ştiu... Am fost supărată, pentru că aş fi preferat şifoniere cu oglindă... În toată casa nu e nici măcar o singură oglindă în care să te poți vedea în întregime...

Uf! Dacă ar fi ştiut ce greutate îi luase de pe inimă! Nu se mai ocupă de Felicie. Trecu prin camera ei ca o vijelie, intră în încăperea transformată în debara, deschise fereastra şi dădu brusc în lături obloanele, care erau închise.

Cum de nu-l frapase asta până atunci? încăperea era plină cu tot felul de lucruri: un linoleum făcut sul, covoraşe vechi, scaune aşezate unul peste altul, ca în braserii după ora închiderii. Puteai vedea rafturi din lemn alb, pe care probabil că erau puse merele iarna, o ladă în care se afla o veche pompă de apă, două mese şi, în sfârşit, în spatele acestui talmeş-balmeş, un şifonier asemănător cu cel din camera bătrânului.

Maigret era atât de grăbit, încât dărâma părțile patului de cupru sprijinite de perete, împinse una dintre mese, se urcă pe ea şi îşi trecu mâna prin stratul gros de praf din spatele ornamentului decupat de deasupra uşilor.

— N-ai vreo sculă?

— Ce sculă?

— O şurubelniță, o foarfecă, un cleşte, orice... Praful îi cădea pe păr. Felicie coborâse. O auzi cum merge prin grădină, cum intră în pivniță, apoi o văzu întorcându-se cu o daltă şi un ciocan.

— Ce vreți să faceți?

Păi, să ridice scândurile din spate! De altfel, nu era greu deloc. Una dintre ele era slab fixată. Dedesubt era hârtie. Maigret o prinse şi trase afară un pachet mic, învelit într-un ziar vechi.

Atunci se uită la Felicie şi o văzu pălind, țeapănă, cu fața ridicată spre el.

— Ce-i în pachetul ăsta?

— Habar n-am!

Avea din nou glasul strident şi expresia disprețuitoare.

Maigret se dădu jos de pe masă.

— Vom vedea imediat, nu? Eşti sigură că nu ştii?

O credea? Nu o credea? S-ar fi zis că se juca de-a şoarecele şi pisica. Nu se grăbea, se uita cu atenție la pachet înainte să-l deschidă.

— E un ziar de acum un an şi ceva... He! He!... Ştiai, drăguța mea Felicie, că în casă exista o asemenea comoară?

Căci scosese la iveală un teanc de bancnote de o mie de franci!

— Atenție! Să nu pui mâna!

Se urcă din nou pe masă, scoase toate scândurile de deasupra şifonierului şi se asigură că nu mai era nimic ascuns.

— Jos e mai bine... Vino...

Maigret se aşeză, vesel, la masa din bucătărie. Toată viața avusese o slăbiciune pentru bucătării, unde totdeauna miroase bine şi poți vedea lucruri apetisante, legume frumoase, carne sângerândă, pui pregătiți pentru jumulit. Carafa mică din care Felicie îi oferise un păhărel lui Lucas rămăsese acolo, şi comisarul se servi, înainte de a începe să numere, cu aerul unui casier conştiincios.

— Două sute zece... unsprezece... doisprezece... Uite două bancnote lipite... Treisprezece, paisprezece... Două sute douăzeci şi trei, patru... şapte, opt...

Se uită la ea. Felicie privea țintă la bancnote; era palidă rău la față, pe care se vedeau acum mai bine urmele loviturilor primite noaptea trecută.

— Două sute douăzeci şi nouă de mii de franci, drăguța mea... Ce zici de asta?... În camera iubitului tău Petillon erau ascunse două sute douăzeci şi nouă de bancnote de o mie de franci... Pentru că în camera lui erau ascunse... Înțelegi? Domnul care are în prezent o nevoie atât de urgentă de această sumă ştia unde să găsească lovelele... Un singur lucru n-a bănuit: că în casă erau două şifoniere la fel... Şi

cum să bănuiască faptul că, atunci când Lapie a revenit în camera lui, a împins mania până acolo încât şi-a adus propriul şifonier şi l-a mutat pe celălalt în debara?...

— Şi asta vă este de mare ajutor? întrebă ea din vârful buzelor.

— În orice caz, asta explică de ce ai primit noaptea trecută o lovitură care ar fi putut să te lase latã şi de ce a fost scotocită, câteva ore mai târziu, camera prietenului tău Jacques, din imobilul de pe strada Lepic...

Maigret se ridică. Simțea nevoia să facă puțină mişcare. Bucuria lui nu era deplină. Un succes atrage după sine un altul. Acum, după ce găsise ceea ce căuta, după ce faptele îi dăduseră dreptate - revedea foarte clar standul de tir de la Gastinne-Renette, unde îi venise brusc ideea! acum, când marcase un punct, apăreau alte întrebări. Se plimba prin grădină, mai îndrepta o tulpină de trandafir, ridica de jos țăruşul pe care Lapie, zis Picior-de-Lemn, îl lăsase din mână cu câteva clipe înainte de a se duce să moară prosteşte în camera lui.

Prin fereastra deschisă a bucătăriei, o zărea pe Felicie preschimbată parcă în statuie. Pe buzele lui apăru un zâmbet vag. De ce nu? Părea că spune, dând din umeri: „Hai să-ncercăm!"

I se adresă prin fereastră, în timp ce se juca cu țăruşul murdar de pământ.

— Vezi, drăguțo, sunt din ce în ce mai convins, oricât de ciudat ți s-ar părea, că Jacques Petillon nu şi-a ucis unchiul şi chiar că nu are nici o vină în această poveste sângeroasă...

Ea îl privea fără să clipească. Pe fața ei, trasă de oboseală, nu se zărea nici cel mai mic semn de bucurie.

— Ce spui de asta? Ar trebui să-ți pară bine...

Ea se străduí să zâmbească, dar era un zâmbet amărât, care abia îi întindea buzele subțiri.

— Îmi pare bine. Vă mulțumesc...

Iar el se văzu nevoit să facă un efort ca să nu-şi manifeste buna dispoziție.

— Văd că îți pare bine, tare bine... Şi sunt convins că acum mă vei ajuta să dovedesc nevinovăția băiatului pe care îl iubeşti... Pentru că-l iubeşti, nu-i aşa?

Ea întoarse capul, probabil ca să nu-i vadă gura, care i-ar fi arătat lui Maigret că îi venea să plângă.

— Sigur că da, îl iubeşti... Nu e nici o ruşine... Sunt convins că se va vindeca, că veți cădea unul în brațele celuilalt şi, ca să-ți mulțumească pentru tot ce-ai făcut pentru el...

— N-am făcut nimic pentru el...

— Să zicem!... N-are importanță... Sunt convins, cum ziceam, că vă veți căsători şi că veți avea mulți copii...

Felicie izbucni atunci, aşa cum se aşteptase. Nu asta vrusese?

— Sunteți o brută!... O brută!... Sunteți omul cel mai crud, cel mai... cel mai...

— Pentru că-ți spun că Jacques e nevinovat?

Această frază simplă o lovi în plină furie, iar ea îşi dădu seama că greşise, dar era prea târziu şi nu mai ştia ce să spună; era nefericită, cumplit de dezorientată.

— Ştiți foarte bine că nu credeți asta... Încercați să mă trageți de limbă... Din momentul în care ați pus piciorul aici...

— Când l-ai văzut pe Petillon ultima dată?

Felicie avu totuşi prezența de spirit să răspundă:

— În dimineața asta...

— Înainte...

Nu răspunse, iar Maigret se întoarse ostentativ spre grădină, spre boltă, spre masa vopsită în verde pe care, în unele dimineți, se aflau o carafă cu alcool şi două păhărele. Ea îi urmări privirea. Ştia la ce se gândea comisarul.

— N-am să vă spun nimic...

— Ştiu. E cel puțin a douăzecea oară când repeți acelaşi lucru, şi până la urmă începe să semene cu o litanie... Noroc că am găsit banii...

— De ce?

— Vezi că începe să te intereseze? Când Petillon a plecat de la Capul Horn, acum un an, era certat cu unchiul lui. Am

dreptate?

— Nu se înțelegeau, dar...

— Aşadar, nu s-a mai întors de atunci...

Ea încerca să ghicească unde voia să o ducă.

Se simțea că face un efort de gândire.

— Şi nu l-ai mai revăzut! zise, în sfârşit, Maigret. Sau, mai exact, n-ai mai vorbit cu el. Altfel, i-ai fi spus probabil că mobila fusese schimbată...

Ea simți pericolul: era acolo, ascuns sub acele întrebări viclene. Doamne, ce greu era să te aperi împotriva acelui om placid care trăgea din pipă, învăluind-o cu o privire paternă! îl ura! Da, îl ura. Nici o ființă nu o făcuse să sufere mai mult decât acest comisar, care nu o lasă o clipă să-şi tragă sufletul şi spune lucrurile cele mai neaşteptate cu o voce calmă, trăgând din pipă.

— Nu erai amanta lui, Felicie...

Trebuia să spună da? Trebuia să spună nu? Unde o vor duce toate astea?

— Dacă ai fi fost amanta lui, l-ai fi revăzut, căci cearta cu unchiul nu avea nici o legătură cu iubirea voastră... Ai fi avut ocazia să-i spui că bătrânul mutase şifonierele... Petillon ar fi aflat astfel că banii nu mai erau în cameră, ci în debara... Urmăreşte-mă cu atenție... Ştiind asta, nu ar fi intrat în camera aceea, unde. Dumnezeu ştie de ce, a fost obligat să-şi ucidă unchiul...

— Nu-i adevărat...

— Prin urmare, nu erai amanta lui...

— Nu...

— N-ai avut niciodată relații cu el?

— Nu...

— Nu ştia că îl iubeşti?

— Nu...

Maigret zâmbi mulțumit.

— Ei bine, drăguțo, cred că e prima dată, de la începutul anchetei, când nu mă minți... Povestea asta de dragoste am înțeles-o de la început... Eşti o fată căreia viața nu i-a adus

cine ştie ce fericire... Aşa că, în lipsa unei realități substanțiale, ți-ai construit o realitate din vise... Nu erai mică Felicie, servitoarea bătrânului domn Lapie, ci toate personajele prestigioase din romanele pe care le citeai... În visele tale, Picior-de-Lemn nu mai era un simplu stăpân tipicar, ci, ca în cele mai bune romane populare, deveneai copilul lui dintr-o greşeală făcută la tinerețe... Nu roşi... Aveai nevoie de poveşti frumoase, măcar ca să le istoriseşti prietenei tale Leontine şi să le transcrii în agendă... Când un bărbat a venit în casă, ai devenit în gând amanta lui, ați trăit o mare dragoste, iar bietul băiat, aş putea să jur, habar n-a avut... Aşa cum aş putea să jur că administratorul Forrentin nu ți-a acordat niciodată vreo atenție, dar că barba lui de țap te-a ajutat să-l transformi în satir...

Preț de o secundă, buzele ei schițară un zâmbet fugar. Dar redeveni imediat arțăgoasă.

— Unde vreți să ajungeți?

El îi mărturisi:

— Încă nu ştiu, dar voi afla curând, datorită banilor pe care i-am descoperit... Acum am să te întreb altceva... Cei care caută aceşti bani şi care, probabil, au nevoie urgentă de ei, dacă riscă aşa cum au făcut de ieri încoace, nu se vor opri... Ideea pe care am avut-o, ideea simplă cu mobilă schimbată, s-ar putea să le vină şi lor... Aş vrea să nu fii singură aici Ia noapte... Chiar dacă mă urăşti, îți cer permisiunea de a petrece noaptea aici în casă... Poți să te încui în camera ta... Ce-ai de mâncare în seara asta?

— Caltaboş, şi voiam să pregătesc piure de cartofi...

— Grozav... Invită-mă... Mă duc la Orgeval să dau câteva instrucțiuni şi mă întorc... Ne-am înțeles?

— Cum vreți!

— Zâmbeşte!

— Nu...

Maigret puse banii în buzunar, se duse să ia bicicleta de lângă zidul pivniței, profită ca să bea un pahar de vin alb şi, în momentul în care urcă pe bicicletă, ea îi strigă:

— Tot vă urăsc!

El întoarse capul, zâmbind.

— Iar eu, Felicie, te ador!

62. VOL 6
CAPITOLUL 7

Şase jumătate seara. Cam aceasta era ora la care Maigret urcase pe bicicletă, în faţa casei, întorsese capul şi îi strigase lui Felicie, aflată în prag:

— Iar eu te ador...

Soneria telefonului răsună în comisariatul de poliţie de la Beziers, a cărui fereastră era larg deschisă. Biroul era pustiu. Arsene Vadibert, secretarul comisarului, care, în cămaşă, asista la o partidă de bile la umbra platanilor, întoarse capul spre fereastra cu gratii, auzind soneria care suna insistent.

— Vin!... Vin!... strigă el, cu regret.

Dar, din cauza accentului, se auzea: Ving... Ving...

— Alo!... Parisul?... Cum? Ce?... Aici, Beziers... Da, Beziers, aşa se pronunţă... Poliţia Judiciară?... Am primit nota... Am zis nottttta... Acolo, la Paris, nu înţelegeţi franţuzeşte?...

Nota voastră referitoare la o anume Adele... Poate că vă rezolvăm problema...

Se aplecă puţin ca să poată zări cămaşa albă a Ciupitului, care se pregătea să dea o lovitură frumoasă...

— S-a petrecut săptămâna trecută, joi, la tractir... Cum? Ce tractir?... Tractirul, ei!... Aici se numea Paradou... O anume Adele, una mică şi brunetă... Cum?... Sâni ca două pere?... Habar n-am, dom'le... Nu i-am văzut sânii... Şi a şi plecat... Dacă m-aţi asculta, aţi şti... Eu mai am şi altă treabă... Vă spun că o femeie pe nume Adele a vrut să plece şi a cerut să i se facă socoteala... Supraveghetoarea l-a sunat pe patron... Se

pare că nu avea dreptul să plece aşa, că trebuia să stea până la sfârşitul lunii, pe scurt, omul a refuzat să~i dea banii pe care îi cerea, iar astălaltă a spart sticle, a sfâşiat perne, a fost scandal în draci! Până la urmă, n-a primit nici o pară, a împrumutat bani de la o colegă şi tot a plecat... S-a dus la Paris... Cum? Habar n-am... Aţi cerut o Adele şi v-am dat una... Bună seara, colega...

Şase şi treizeci şi cinci de minute. Hanul Anneau-d'Or, la Orgeval. O uşă deschisă în mijlocul faţadei de un alb murdar. O bancă de fiecare parte a uşii. Un laur într-o jumătate de butoi la capătul fiecărei bănci. Băncile şi butoaiele erau vopsite în verde închis. Hotarul între umbră şi soare se afla exact la mijlocul trotuarului. În faţă, opri o camionetă. Din ea coborî măcelarul, care purta o bluză în carouri albastre.

În sală era răcoare, iar patronul juca o partidă de cărţi cu Forrentin, Lepape şi şoferul de taxi care îl adusese pe Maigret. Lucas se uita la ei, trăgând din pipă cu o placididate copiată după cea a comisarului. Patroana spăla paharele.

— Salut la toată lumea! strigă măcelarul. O halbă, madam Jeanne... Auzi, dacă vrei un homar frumos... Am primit doi în oraş şi nu mănânc decât eu, pentru că nevastă-mea zice că îi dă urticarie...

Se duse la camionetă după homarul viu şi îl aduse, ţinându-l de un picior. În faţă se deschise o fereastră, cineva făcu un semn cu mâna şi strigă:

— Domnule Lucas, la telefon...

— Spuneţi-mi, înainte de a pleca, vă place homarul, domnule Lucas?

Dacă-i plăcea homarul?!

— Germaine! Fă repede o zeamă ca să fierbem homarul...

— Alo!... Da, Lucas... Şeful nu-i departe de-aici... Cum? De la Beziers... Adele?... Joi?...

Maigret coborî de pe bicicletă exact în momentul în care camioneta măcelarului se depărta. Urmări partida de cărţi în timp ce Lucas vorbea la telefon. Homarul se zbătea stângaci pe pardoseală, la picioarele tejghelei.

— Auziți, madam Jeanne, e al dumneavoastră homarul ăsta? Țineți mult la el?

— Tocmai voiam să-l fierb pentru brigadier şi pentru şofer.

— Or să mănânce altceva... Îl iau eu, dacă nu aveți nimic împotrivă...

Lucas traversa strada.

— Au găsit o AdMe, şefule... La Beziers... A plecat brusc joi ca să vină la Paris...

Din când în când, jucătorii aruncau câte o privire spre ei, ascultând frânturi de fraze.

Şapte fără zece. Inspectorul Rondonnet şi comisarul Piaulet stăteau de vorbă într-un birou de la Poliția Judiciară, ale cărui ferestre dădeau spre Sena pe care un remorcher trecea şuierând de mama focului.

— Alo!... Orgeval?... Domnişoară, fiți vă rog amabilă şi faceți-mi legătura la cabină cu comisarul Maigret...

Mâna se agită din nou la fereastră. Lucas se repezi spre oficiul poştal. Maigret tocmai voia să urce pe bicicletă, cu homarul în mina.

— Pentru dumneavoastră, şefule...

— Alo!... Piaulet!... Ceva nou?...

— Rondonnet crede că a găsit ceva... După spusele tipului care stă la intrare la Sancho, e exact față în față cu Pelican, patronul acestui local s-ar fi dus noaptea trecută, pe când te aflai la el, să telefoneze de la barul din colț.. Alo!... Da... Puțin mai târziu, a oprit acolo un taxi... Din el n-a coborât nimeni... Patronul a vorbit pe şoptite cu cineva din maşină... Înțelegi?... Aici e ceva suspect... Pe de altă parte, sâmbăta seara, o ceartă a izbucnit în debitul de tutun de pe strada Fontaine... E greu de ştiut exact... Era vorba de un tip care nu voia să plătească...

— Au! mormăi Maigret.

— Ce?

— Nimic... Homarul... Ascult...

— Asta e aproape tot... Îi ținem mai departe sub presiune... Unii par să ştie mai multe...

— Când mă întorc... Alo!... Vezi în arhive... Un caz, nu ştiu, o spargere sau ceva de genul ăsta, poate o escrocherie, acum vreo treisprezece luni... Trebuie aflat cine, în acel moment.

În sectorul Pieței Pigalle, o avea amantă pe numita Adele... Puteți suna oricând, Lucas va răspunde toată noaptea... Ce-i?

—- O clipă... Rondonnet a ascultat la celălalt receptor şi zice ceva... Vrea să-ți vorbească...

— Alo! Şefule, nu ştiu dacă are vreo legătură... Mi-a venit acum în minte, pentru că perioada coincide... Anul trecut, în aprilie... Eu m-am ocupat... Pe strada Blanche, vă amintiți?... Pedro, patronul de la Chamois...

Pentru că homarul nu voia să stea liniştit, Maigret îl aşează delicat jos şi mormăi:

— Stai potolit...

— Cum?

— Vorbeam cu homarul... Pedro... Aminteşte-mi...

— Un local mic, de genul lui Pelican, dar mai deocheat, pe strada Blanche... Un tip înalt şi slab, palid, cu părul negru şi cu o şuviță albă, una singură, la mijloc...

— Cred că ştiu...

— Era trei dimineața... Trebuia să închidă... În față s-a oprit o maşină, din ea au coborât cinci tipi, fără să oprească motorul. Au intrat, îmbrâncindu-l pe şeful chelnerilor, care trăgea deja obloanele.

— Mi-aduc aminte vag...

L-au împins pe Pedro într-o încăpere mică din spatele barului... Câteva clipe mai târziu, au început împuşcăturile. Oglinzile s-au făcut țăndări, sticlele zburau dintr-o parte în alta, apoi s-a făcut brusc întuneric. Mă aflam în cartier... A fost un adevărat miracol că am ajuns la timp ca să punem mâna pe patru dintre tipi, inclusiv pe Mână-Lungă, care se refugiase pe acoperiş... Pedro era mort, băgaseră în el patru-cinci gloanțe... Doar unul dintre asasini a putut să fugă, şi ne-au trebuit câteva zile ca să aflăm că era muzicantul Albert Babeau... Cel căruia i se mai zicea şi Piticu', pentru că era mic de statură şi purta tocuri groase ca să pară mai înalt... O

clipă... Comisarul Piaulet îmi spune ceva... Nu... Vrea să vă vorbească... Îi dau receptorul...

— Alo, Maigret! îmi amintesc şi eu... Am dosarul în birou. Vrei să...

— Nu-i nevoie... Muzicantul a fost prins la Havre, mi-am amintit... După câte zile?

— Aproape o săptămână... În urma unei scrisori anonime, am...

— La cât a fost condamnat?

— Pentru asta, ar trebui căutat la Arhive... Cel mai mult a primit Mână-Lungă, pentru că din încărcătorul lui lipseau trei gloanțe... Douăzeci de ani, dacă-mi aduc bine aminte... Ceilalți au luat între unu şi cinci ani... Se credea că Pedro avea la el totdeauna sume mari de bani, dar nu s-a găsit nimic... Credeți că am prins firul?... Nu dați o fugă până aici?...

Maigret ezită; dădu cu piciorul de homar.

— Acum nu pot... Auzi... Uite ce ar trebui făcut... Lucas va sta toată noaptea lângă telefon...

Când ieşi din cabină, îi zise funcționarei:

— V-am spus că nu veți dormi prea mult în noaptea asta... Acum cred că nu veți dormi deloc...

Îi spuse câteva cuvinte lui Lucas, care se uita la homar cu o privire posacă.

— Bine, şefule... Am înțeles, şefule... Mai țin taxiul?

— E mai sigur...

Şi Maigret, în lumina unui apus de soare somptuos, străbătu iar drumul făcut de atâtea ori în ultimele zile. Contemplă cu satisfacție casele-jucării de la Jeanneville, care, curând, vor înceta să mai facă parte din orizontul său familiar şi vor rămâne doar o amintire.

Din pământ se ridica un miros plăcut, iarba lucea, greierii începuseră să cânte, şi nu exista nimic mai nevinovat şi mai odihnitor decât legumele din straturile pătrate, bine îngrijite, ale grădinilor sau paşnicii rentieri cu pălărie de păi pe cap, mânuind stropitoarea.

— Eu sunt! anunță el, intrând în holul de la Capul Horn, unde se simțea deja mirosul de caltaboş prăjit.

Şi, ținând homarul la spate, zise:

— Auzi, Felicie... O întrebare importantă...

Ea se pregăti imediat de apărare.

— Ştii să faci măcar o maioneză?

Ea zâmbi sfidător.

— Ei bine, te apuci imediat de treabă, şi-l pui şi pe domnul ăsta la fiert!

Era mulțumit. Îşi frecă mâinile. Găsind uşa de la sufragerie deschisă, intră şi se încruntă când văzu masa pregătită: o față de masă cu pătrățele roşii, un pahar de cristal, argintărie, un coş frumos de pâine, dar un singur tacâm.

Nu zise nimic. Aşteptă. Era sigur că homarul, care începea să se înroşească în contact cu apă clocotită, îl va face ținta tachinărilor soției sale până la adânci bătrâneți. Doamna Maigret nu era geloasă, cel puțin aşa spunea ea.

— Dumnezeule! De ce să fiu geloasă? exclamă ea de obicei, râzând, dar nu cu râsul ei.

Totuşi, când era vorba de activitatea profesională a lui Maigret, avea să repete, în familie sau între prieteni:

— Nu e chiar atât de cumplit pe cât se crede... Astfel, uneori se întâmpla să facă o anchetă mâncând un homar în compania unei anume Felicie şi apoi să petreacă noaptea lingă ea...

Biata Felicie! Totuşi, Dumnezeu ştie dacă nu cumva Se gândea la „vorba aia"! Se învârtea prin bucătărie, iar în capul ei tare de normandă, sub fruntea bombată de capră, se perindau gânduri pline de temeri sau disperate. Asfințitul soarelui o întrista, o neliniştea. Se uita pe fereastră la Maigret care umbla de colo-colo prin grădină. Poate că se întreba, ca Mântuitorul, dacă nu cumva cupa amărăciunii se va depărta odată de la ea.

Maigret tăiase câteva flori şi le aranjase într-o vază.

— Auzi, Felicie, unde mânca bietul Lapie?

— În bucătărie. De ce? Nu voia să murdărească sufrageria doar pentru el.

— Zău!

Strânse tacâmul, fața de masă şi le aşează pe masa de lângă aragaz, în timp ce ea, febrilă, simțea că i se va strica maioneză.

— Dacă totul merge bine, dacă eşti cuminte, poate că mâine dimineață o să-ți dau o veste bună...

Ce veste?

— N-auzi că-ți spun mâine dimineață?

Chiar dacă ar fi vrut să nu fie rău cu ea, tot n-ar fi putut. Îşi dădea seama că suferă, că era dezorientată, că nu o mai țineau nervii, dar nu se putea abține să nu o tachineze, ca şi cum ar fi simțit nevoia să se răzbune pentru ceva.

Oare nu făcea asta pentru că se simțea puțin jenat că se afla acolo, în loc să conducă operațiunile de amploare care începeau să se deruleze în jurul Pieței Pigalle? „Locul unui general nu-i în mijlocul încăierării..." Bine! Dar chiar era indispensabil să stea atât de departe încât să trebuiască să organizeze un întreg sistem de ştafete, să o mobilizeze pe funcționara de la poştă şi să-l plimbe pe bietul Lucas de la Orgeval la Jeanneville şi de la Jeanneville la Orgeval ca pe un simplu poştaş de țară?

Omul care căuta banii ar fi putut să se gândească la mobilele mutate, ar fi putut avea ideea să vină iar... Şi cine ştie dacă se va mai mulțumi să o amețească pe Felicie cu un pumn?

Chestia ăsta stătea în picioare, cu siguranță, dar la urma urmei motivele erau insuficiente. Adevărul era că Maigret simțea o anumită satisfacție rămânând acolo, în atmosferă calmă, aproape ireală, a unui simulacru de sat, mânuind pârghiile unei lumi cât se poate de reale şi de brutale.

— De ce v-ați adus tacâmul?

— Pentru că vreau să mănânc cu tine... Ți-am spus asta când m-am invitat la masă... Este prima şi probabil ultima dată când vom cina împreună... Doar dacă...

Maigret zâmbi. Ea insistă:

— Doar dacă?...

— Nimic.... Mâine dimineață, drăguță, vom vorbi despre povestea asta şi, dacă avem timp, vom face socoteala tuturor minciunilor tale... Serveşte-te... Haide...

Şi, deodată, în timp ce mâncau sub lampă, comisarul îşi zise fără să vrea: „Şi totuşi, Picior-de-Lemn a fost ucis!"

Bietul Picior-de-Lemn! Ce destin ciudat! Îi era atât de groază de aventură, încât îşi refuzase aventura cea mai banală, căsătoria; ceea ce nu-l împiedicase să-şi piardă piciorul la Capul Horn, la celălalt capăt al lumii, la bordul unui vas cu trei catarge.

Dorința de linişte îl făcuse să ajungă la Jeanneville, unde părea că pasiunile omeneşti nu aveau acces, unde casele erau nişte jucării, iar copacii păreau a fi din lemn vopsit, precum cei din grădinițele de copii.

Totuşi, şi acolo îl căutase aventura, venind spre el, amenințătoare, dintr-un loc unde nu pusese niciodată piciorul, căruia abia dacă îi bănuia ororile, din acea Piață Pigalle cu lumea ei aparte, un fel de junglă pariziană, unde tigrii au părul pomădat şi revolvere Smith & Wesson în buzunar.

Într-o dimineață ca oricare alta, într-o dimineață senină, lucra în grădină, cu pălăria de păi pe cap, răsădea paşnic tomate, pe care poate că le şi vedea în gând, grele, roşii, zemoase, cu pielița fină lucind în bătaia soarelui, iar câteva minute mai târziu zăcea mort în camera lui, unde mirosul cerii de parchet se amesteca cu cel al aerului înmiresmat de la țară.

La fel ca altădată, Felicie mânca pe un colț de masă, întrerupându-se mereu ca să se uite la cratițele de pe aragaz sau ca să toarne apă clocotită în cafetieră. Fereastră era deschisă spre noaptea albastră, care devenea ca o catifea spuzită de stele, greierii cântau în iarbă, broaştele îşi ocupau şi ele locul în acel concert nocturn, în vale trecea un tren, la

Anneau-d'Or se încinsese o partidă de cărți şi fidelul Lucas mânca în loc de homar cotlete.

— Ce faci?

Spăl vasele...

— Nu şi în seara asta, drăguță... Eşti extenuată... Îmi vei face plăcerea să te duci la culcare... Ba da! Şi o să-ți încui uşa la cameră...

— Nu mi-e somn...

— Serios? Ei bine, o să-ți dau ceva să dormi... Adu-mi o jumătate de pahar de apă... Două pastile... Aşa... Acum bea... Nu-ți fie teamă... Nu vreau să te otrăvesc...

Ea bău, ca să-i arate că nu-i e frică. Apoi simți nevoia, din cauza aerului patern al lui Maigret, să repete încă o dată:

— Şi totuşi, vă urăsc... Într-o zi veți regreta tot răul pe care l-ați făcut... De altfel, mâine voi pleca...

— Unde?

— Oriunde... Nu vreau să vă mai văd... Nu vreau să mai stau în casa asta, unde puteți să faceți de acum tot ce vă place...

— Foarte bine. Mâine...

— Unde mergeți?

— Urc cu tine... Vreau să mă conving că eşti în siguranță în camera ta... Bun... Obloanele sunt închise... Noapte bună, Felicie...

Când coborî în bucătărie, zări scheletul homarului pe o farfurie de faianță, unde îl va vedea toată noaptea.

Ceasul deşteptător de pe policioara neagră a şemineului arăta nouă şi jumătate când comisarul îşi scoase pantofii, urcă fără să facă zgomot şi trase cu urechea ca să se convingă că Felicie, doborâta de somnifer, doarme liniştită.

La zece fără un sfert, Maigret stătea în fotoliul împletit al lui Picior-de-Lemn. Îşi fuma pipa cu ochii pe jumătate închişi. Afară se auzi motorul unei maşini, o portieră trântita, apoi Lucas, în bezna de pe coridor, se lovi de cuierul din bambus, înjurând.

— Am primit un telefon, şefule...

— Sst! Mai încet... Doarme...

Lucas se uită cu o fărâmă de resentiment la homar.

— Muzicantul avea o nevastă cunoscută sub numele de Adele. I-au găsit dosarul. Numele ei adevărat este Jeanne Grosbois. S-a născut pe lângă Moulins...

— Şi?

— Când a avut loc lovitura de la Chamois, ea lucra la braseria Tivoli, la Rouen... De unde a plecat a doua zi după moartea lui Pedro...

— Probabil că l-a însoţit pe Muzicant la Havre... Pe urmă?

— A stat câteva luni la Toulon, la Floralies, apoi la Beziers... Nu ascundea faptul că bărbatul ei era la închisoare...

— Şi s-a întors la Paris?

— Duminică... Una dintre fostele ei colege a zărit-o în Piaţa Clichy... I-a spus că va pleca curând în Brazilia...

— Asta-i tot?

— Nu... Muzicantul a fost eliberat vinerea trecută...

Asta era, cum zicea Maigret, o acţiune tipic poliţienească. La aceeaşi oră, maşinile poliţiei ocupau poziţii discrete pe străzile puştii din jurul Pieţei Pigalle. La Quai des Orfevres continua interogatoriul celor convocaţi, care îşi pierdeau răbdarea şi începeau să-şi dea seama că nu mirosea a bine.

— Telefonează să-ţi trimită imediat o fotografie a Muzicantului... Trebuie să fie una la Arhive... Sau nu... Mai bine telefonează şi trimite taxiul...

— Altceva, şefule?

— După ce şoferul se va întoarce cu fotografia, te repezi la Poissy... Lângă pod e o crâşmă... Ai s-o găseşti închisă... Îl trezeşti pe patron... E o veche „cunoştinţă"... Îi pui fotografia în faţă şi îl întrebi dacă e tipul care, duminică seara, a avut un conflict cu Felicie...

Maşina plecă imediat. Acum se aşternuse iar tăcerea nopţii liniştite. Maigret încălzea în mână paharul de alcool pe care şi-l turnase şi pe care îl bea, privind din când în când spre tavan.

Felicie se întoarse în somn şi somiera scârțâi. Ce visa? Imaginația îi umbla şi noaptea la fel de slobodă ca ziua?

Ora unsprezece. Un funcționar în halat cenuşiu, în mansarda Palatului de Justiție, scotea dintr-un dosar două fotografii cu linii foarte precise, una din față, cealaltă din profil. Apoi le dădea şoferului, care trebuia să i le ducă lui Lucas.

În apropierea Pieței Pigalle, oamenii ieşeau de la cinematografele din Montmartre, elicea luminoasă de la Moulin-Rouge se rotea deasupra mulțimii prin care autobuzele îşi croiau drum cu greu, portarii, îmbrăcați în albastru, în roşu, în verde, în cazaci, şi comisionarii negri îşi ocupau locul la uşa localurilor de noapte, în timp ce comisarul Piaulet, din mijlocul rondului, supraveghea desfăşurarea discretă a operațiunilor.

Janvier ocupase un loc la bar, în sala slab luminată de la Pelican, unde muzicanții scoteau husele de pe instrumente, şi băgă de seamă că un chelner vine de afară cu o față speriată şi îl trage pe patron la toaletă.

Pe lângă oamenii de treabă care au petrecut o seară frumoasă şi beau o bere pe terasele braseriilor înainte de a merge la culcare, există şi celălalt Montmartre, cel care abia atunci începe să trăiască, străbătut de zgomote diverse, de şuşoteli. Nervozitatea plutea în aer. Patronul se întoarse de la toaletă, îi zâmbi lui Janvier şi vorbi pe şoptite cu una dintre femeile aşezate într-un colț.

— Cred că n-am să stau prea mult în seara asta... Sunt obosită! zise ea.

De când fusese semnalată prezența maşinilor poliției, multe alte femei ca ea simțiseră nevoia să nu zăbovească prea mult în zona periculoasă... Dar, pe bulevardul Rochechouart, pe strada Douai, pe strada Notre-Dame-de-Lorette, la toate ieşirile din cartier, domnii şi doamnele din zonă vedeau ivindu-se, brusc, din umbră personaje până atunci nevăzute.

— Actele...

Restul depindea de dispoziția lor.

— Treceți...

Sau, de cele mai multe ori:

— Urcați...

... În dube, ale căror lumini de poziție luceau slab lângă trotuare!

Oare Muzicantul şi Adele mai erau încă în capcană? Vor trece printre ochiurile plasei întinse de poliție? În orice caz, ştiau. Chiar dacă se ascunseseră într-un pod, se găsise un suflet milos care să-i avertizeze.

Douăsprezece fără un sfert. Lucas, care îşi omora timpul jucând domino cu proprietarul de la Anneau-d'Or - în sală fusese lăsat aprins doar un bec se ridică atunci când auzi taxiul.

— Lipsesc o jumătate de oră, zise el. Cobor la Poissy, apoi mă duc să-i spun două vorbe comisarului...

Crâşma era învăluită în întuneric. Bătăile lui Lucas răsunară în liniştea nopții. O femeie, cu părul prins pe bigudiuri, scoase capul pe o fereastră.

— Fernand... Pe tine te caută...

Lucas văzu lumină, auzi paşi, bombăneli şi, în sfârşit, uşa se întredeschise.

— Ce?... Ce ziceți?... Bănuiam că o să am necazuri din cauza asta... Eu îmi plătesc cinstit toate dările!... Dau o grămadă de bani... Nu vreau să fiu amestecat...

Lângă tejghea, în sala întunecoasă, cu bretelele lăsate pe coapse, cu părul ciufulit, patronul se uită atent la cele două fotografii.

— Am înțeles... Şi ce vreți să ştiți?

— E tipul pe care l-a pus la punct Felicie?

— Şi altceva?

— Nimic... E destul... Îl cunoşteai dinainte?

Nu l-am văzut niciodată înainte de seara aia... Ce-a făcut?

Miezul nopții. Lucas cobora din maşină, iar Maigret tresări în fotoliu, ca un om adormit care se trezeşte. Abia dacă părea interesat de ce-i spunea brigadierul.

— Bănuiam...

Cu indivizii ăştia, toți niște duri, fie că sunt sau aşa se cred ei, mergea la sigur. Îi cunoştea la perfecție. Ar fi putut să spună dinainte ce vor face. Nu că fenomenul numit Felicie, care îi dăduse atât de mult de furcă.

— Ce fac acum, şefule?

— Te întorci la Orgeval... Şi joci domino, aşteptând să fii sunat la telefon...

— De unde ştiți că jucam domino?

— Pentru că ai rămas singur cu patronul şi nu ştii să joci cărți...

— Credeți că se va întâmpla ceva aici?

Maigret dădu din umeri. Nu ştia. N-avea importanță.

— Bună seara...

Unu dimineața. Felicie se apucase să vorbească în vis. Maigret, la uşă, încercă să audă ce spunea, dar nu reuşi. Apăsă maşinal pe clanță şi uşa se întredeschise.

Zâmbi. Drăguț din partea ei! Avea totuşi încredere, pentru că nu încuiase uşa. Îi ascultă un moment răsuflarea, silabele confuze pe care le murmură ca un copil, văzu pată albă a patului, negrul părului pe pernă, apoi închise încetişor uşa şi coborî în vârful picioarelor.

În Piața Pigalle răsunase un şuierat strident. Acesta era semnalul. Toate ieşirile fuseseră blocate. Agenții în uniformă înaintau în linie şi prindeau din mers bărbații şi femeile care se iveau de peste tot şi încercau să treacă de baraj. Un agent de poliție fusese muşcat până la sânge de o roşcată grăsană în rochie de seară. Dubele se umpleau.

Patronul de la Pelican, ieşit în prag, trăgea nervos din țigară şi încerca să protesteze:

— Vă asigur, domnilor, că la mine nu veți găsi nimic... Câțiva americani veniți să chefuiască...

Cineva îl trase de haină pe tânărul inspector Dunan, cel care îl primise pe Maigret după-amiază la hotelul Beausejour. Ia uite! Băiatul de serviciu de la hotel. Probabil că venise din curiozitate...

— Repede... Ea e...

Arăta spre uşa cu geam a unui bar, unde nu mai era decât patronul la tejghea. În fundul localului, tocmai se închidea o uşă, dar inspectorul avusese timp să întrezărească silueta unei femei.

— Cea care a venit cu tipul...

Adele... Inspectorul chemă doi agenți... Se repeziră spre uşă, trecură prin toaletă pustie şi intrară pe o scară care mirosea a umezeală, vin prost şi urină...

— Deschide...

În față era o pivniță... Uşa era încuiată. Unul dintre agenți o deschise cu o lovitură de umăr.

— Sus mâinile...

O lanternă lumină butoaie, stelaje pentru sticle, lăzi de băutură. Nu auzeau nimic. Sau, dacă stăteau nemişcați, aşa cum ordonase inspectorul, percepeau parcă o respirație gâfâită, ar fi putut să jure că se auzeau bătăile unei inimi agitate.

— Ridică-te, AdMe...

Ea țâşni, furioasă, din spatele unei stive de lăzi, se agită fără speranță, ca şi cum ar fi vrut să scape totuşi de cei trei polițişti, care cu greu reuşiră să-i pună cătuşele.

— Bărbatul tău unde e?

— Nu ştiu...

— Ce căutai pe stradă?

— Nu ştiu...

Rânjea.

— E mai uşor să sari la o femeie fără apărare decât la Muzicant, nu?

Îi luară geanta. O deschiseră în bar şi găsiră doar o legitimație de profesionistă, puțin mărunțiş şi nişte scrisori scrise cu creionul, pe care Muzicantul le trimisese probabil din închisoare amantei lui, căci îi erau adresate la Beziers.

O primă dubă plină era trimisă spre arestul poliției, unde avea să fie înghesuială în noaptea aceea. Mulți gentlemani în smochinguri, multe rochii de seară, ba fuseseră arestați chiar şi chelneri şi portari.

— I-am găsit puicuța, domnule comisar...

Comisarul Piaulet întrebă fără prea mare speranță:

— Eşti sigură că nu vrei să vorbeşti? Unde e?

— N-o să-l găsiți...

— Luați-o... Nu în dubă... Trimiteți-o la Rondonnet...

În hoteluri, polițiştii băteau la toate uşile, verificau actele, iar unii domni în cămaşă erau tare supărați că sunt găsiți acolo şi că nu erau singuri.

— Vă cer numai să faceți în aşa fel încât soția mea...

Bineînțeles! Bineînțeles!

— Alo! Lucas?... Spune-i, te rog, lui Maigret că am pus mâna pe Adele... Da... Evident, nu vrea să vorbească... Nu, nici o veste despre Muzicant... Da, va fi interogată... Continuăm să supraveghem cartierul...

Acum, după ce grosul fusese triat, liniştea aproape că domnea din nou în preajma Pieței Pigalle, liniştea de după furtună; străzile erau mai tăcute ca de obicei şi noctambulii care veneau dinspre centrul oraşului se mirau că găsesc cabaretele atât de mohorâte şi că cei care îndemnau clienții să intre în localurile de noapte o făceau fără tragere de inimă.

Ora patru. Lucas intra pentru a treia oară la Capul Horn. Maigret îşi scosese gulerul fals şi cravata.

— N-ai cumva nişte tutun? Acum o jumătate de oră am fumat ultima pipă.

— Adele a fost arestată...

— Şi el?

Îi era teamă să nu se înşele, şi totuşi... Muzicantul nu avea o lețcaie, era o certitudine aproape absolută... În ajunul eliberării lui din închisoare, Adele plecase din Beziers fără bani... El venise la Poissy.... Era duminică... Poate că venise până la Jeanneviile... O urmărise pe

Felicie la bal... Dacă reuşea să o seducă pe slujnicuță îmbrăcată ca un papagal, n-ar fi fost mai simplu?... Ar fi putut astfel să intre în casă când dorea... Ea îl pălmuise!

Şi a doua zi, luni, bătrânul Lapie fusese ucis în camera lui. Muzicantul trebuise să fugă fără să ia cu el banii.

— La ce oră au pus mâna pe Adele?
— Acum o jumătate de oră... Ne-au telefonat imediat...
— Du-te... Ia şi taxiul...
— Credeți că va...
— Grăbeşte-te... Du-te când îți spun... Maigret închise uşa cu grijă şi se întoarse în bucătărie unde, după ce întrezări iar homarul roşu, stinse lumina şi se aşeză la locul lui, lângă fereastră.

63. VOL 6
CAPITOLUL 8

Felicie avea ochii larg deschişi. Nu ştia cât e ceasul. Seara trecută, uitase să întoarcă ceasul deşteptător, cum făcea de obicei. Camera era cufundată în penumbră, iar zorii zilei desenau dungi argintii între fantele obloanelor.

Felicie asculta. Nu ştia nimic. Era încă amorțită, ostenită parcă de un somn prea adânc, şi nu reuşi imediat să deosebească visul de realitate. Se certase, îşi amintea că se certase cu vehemență, ba chiar se bătuse cu acel om placid pe care îl ura foarte mult şi care voia să-i aducă nenorocirea. O, cât de mult îl ura!

Cine deschisese uşa? Pentru că cineva deschisese uşa camerei în timpul nopții. Aşteptase, cu teamă. Era întuneric. O lumină gălbuie venea dinspre palier, apoi uşa se închisese la loc şi se auzise un zgomot de motor... Prin somn, auzise tot timpul zgomotul unui motor de maşină...

Nu se mişca, nu îndrăznea să se mişte; i se părea că o pândea o primejdie, avea stomacul încărcat... Homarul... Îşi amintea. Mâncase prea mult homar... Luase nişte pastile... El o forțase să ia nişte pastile de dormit...

Trase cu urechea. Ce-i? Era cineva în bucătărie. Recunoştea zgomotul familiar al râşnitei de cafea. Visa. Nu se putea să macine cineva cafea...

Se uită fix la tavan, cu toate simțurile treze. Cineva turna apă clocotită. Mirosul urca pe casa scării şi ajungea până la ea. Zgomot de farfurii. Apoi alt zgomot pe care îl cunoştea foarte bine: cutia cu zahăr, uşa de la dulap...

Cineva urcă scara. Îşi amintea că seara trecută nu încuiase uşa. De ce nu răsucise cheia în broască? Din orgoliu? Da! Ca să nu-i arate acelui om că îi era frică. Îşi pusese în gând să o încuie mai târziu, după ce el va coborî, dar adormise imediat.

Bătăi în uşă. Se ridică într-un cot. Se uită la uşă, temătoare, cu nervii încordați. Din nou bătăi în uşă.

— Ce-i?

— Micul dejun...

Îşi căută încruntată capotul, nu-l găsi şi se acoperi repede cu macatul în momentul în care uşa se întredeschidea. Văzu mai întâi o tavă acoperită cu un şervet, o ceaşcă cu picățele albastre...

— Ai dormit bine?

Maigret intrase în cameră, mai placid ca niciodată. Nu părea să-şi dea seama că se afla în camera unei fete şi că aceasta mai era încă în pat.

— Ce vreți?

El aşează tava pe gheridon. Era proaspăt şi bine dispus. Unde îşi făcuse toaleta? Probabil jos. În bucătărie sau pe ghizdul fântânii. Avea părul încă umed.

— E cafea cu lapte, cum bei tu dimineața. Nu? Din păcate, nu ți-am adus pâine proaspătă de la Melanie Chochoi, pentru că n-am putut pleca de lângă casă... Mănâncă, drăguță... Vrei să mă întorc, până îți pui capotul?

Ea îi dădu ascultare fără să vrea şi luă o gură de cafea cu lapte fierbinte, dar rămase nemişcată, la jumătatea gestului.

— Cine e jos?

Era sigură că auzise mişcare.

— Cine e jos?... Răspundeți...

— Asasinul...

— Ce tot spuneți?

Felicie sări din aşternut.

Ce mai puneți la cale?... V-ați pus în gând să mă faceți să-mi pierd mințile... Şi n-am pe nimeni care să mă apere, care să...

Maigret se aşează pe marginea patului, o privi cum se agita în gol şi oftă:

— Dacă-ți spun că jos e asasinul!... Bănuiam că se va întoarce... În situația în care era, nu putea decât să rişte totul... Şi, probabil, a crezut că am plecat ca să conduc operațiunile de la Paris... Nu i-a trecut prin minte că mă voi încăpățâna să supraveghez casa...

— A venit?

Se dezmetici. Şi, nemaiştiind ce să facă, îl apucă de mâini pe Maigret şi strigă:

— Dar cine.... Cine e?... Cum e posibil ca...

Era atât de dornică să ştie, încât se năpusti pe scară, singură, ca să vadă, subțire şi nervoasă în capotul ei de un albastru agresiv, dar se opri curând, cuprinsă de teamă.

— Cine e?

— Tot mă mai urăşti?

— Da... Nu ştiu...

— De ce m-ai mințit?

— Aşa!

— Ascultă, Felicie...

— Nu vreau să vă mai ascult... Voi deschide fereastra, voi striga după ajutor...

De ce nu mi-ai spus că luni dimineața, când te întorceai acasă, l-ai zărit pe Jacques Petillon care tocmai ieşea din grădină?... Pentru că l-ai văzut... Trebuia să treacă prin spatele gardului viu... Pentru el scosese bătrânul Lapie carafa şi două pahare din dulap... Crezuse că nepotul său venise să se împace cu el, să-şi ceară iertare sau jnai ştiu eu ce...

Încremenită, ea îl ascultă fără un gest, fără să protesteze.

— Şi ai crezut că Jacques îşi asasinase unchiul. Ai găsit revolverul în cameră şi l-ai păstrat la piept timp de trei zile, înainte de a-l strecura în buzunarul unui călător din metrou... Te-ai crezut o eroină... Voiai să-l salvezi cu orice

preț pe bărbatul pe care îl iubeai - şi care nu ştia nimic, bietul de el! Din cauza ta şi a minciunilor tale a fost cât pe ce să fie arestat pentru o crimă pe care n-a comis-o...

— De unde ştiți?

— Pentru că asasinul e jos...

— Cine e?

— Nu-l cunoşti...

— Încercați iar să mă trageți de limbă... Dar n-am să mai răspund, auziți, n-am să spun nimic... Mai întâi, ieşiți de-aici şi lăsați-mă să mă îmbrac... Nu... Nu plecați... De ce să fi venit Jacques tocmai luni dimineață?

— Pentru că aşa-i ceruse Muzică.

— Ce muzică?

— Un amic... Ştii, la Paris ai ocazia să cunoşti oameni de tot felul, şi buni, şi răi... Mai ales când eşti saxofonist într-un local de noapte... Ai face bine să-ți bei cafeaua cu lapte cât încă mai e caldă.

Maigret deschise obloanele şi se uită pe fereastră.

— Ia uite! Prietena ta Leontine se duce la pâine... Se uită-ncoace... Ce-ai să-i mai povesteşti!

— N-am să-i povestesc absolut nimic...

— Pui prinsoare?

— Nu pun prinsoare cu dumneavoastră...

— Tot atât de tare mă urăşti?

— Jacques e nevinovat?

— Dacă răspund da, nu mă mai urăşti. Dacă răspund nu, mă urăşti... Afurisito! Ei bine, Jacques are şi el vina lui! într-o seară, în urmă cu mai bine de un an, pe când trăia în casa asta, sub acoperişul unchiului său, a acordat ospitalitate, o noapte sau mai multe, unui individ pe care îl cunoscuse în Montmartre... Era Albert Badeau, zis Muzicantul, zis şi Piticul...

— De ce Piticul?

— N-ai înțelege... Căutat de poliție după lovitura de la Chamois, Muzicantul şi-a amintit de amicul lui, Patillon, care

acum trăia la un unchi bătrân la țară... Bună ascunzătoare pentru un tip căutat de poliție!

— Îmi amintesc..., zise ea deodată.

— De ce anume?

— De singura dată când Jacques... de singura dată când a fost grosolan cu mine... Intrasem în camera lui fără să bat la uşă... Am avut timp să aud un zgomot ca şi cum ar fi fost ascuns ceva...

— Era cineva care era ascuns sau care se ascundea, cineva care n-ar fi trebuit să se afle acolo... Iar acest cineva, înainte s-o şteargă, a considerat că era prudent să-şi ascundă banii chiar în acea cameră, ridicând o scândură de la şifonier... A fost arestat... A făcut un an de închisoare... Ce ai de te uiți aşa la mine?

— Nimic... Spuneți mai departe...

Roşi şi îşi feri privirea, căci, fără să vrea, se uita la comisar cu admirație.

— Bineînțeles, când a fost eliberat, fără nici un sfanț, a avut nevoie de banii ascunşi. Mai întâi, s-a gândit că e bine dacă îți face curte, ceea ce ar fi constituit un mijloc comod de a intra în casă...

— Eu! Vă închipuiți că eu aş...

L-ai pălmuit... Atunci, s-a dus la Petillon, i-a îndrugat nu ştiu ce, că lăsase în casă ceva important şi că avea nevoie de ajutorul lui ca să vină aici şi să-şi ia lucrul înapoi... În timp ce Jacques stătea de vorbă cu bătrânul Lapie în grădină...

— Înțeleg.

— Cam târziu.

— Mulțumesc!

— N-ai pentru ce... Cred că Picior-de-Lemn a auzit zgomot... Probabil că avea auzul ascuțit...

— Prea ascuțit!

— A urcat în camera lui, şi Muzicantul, surprins în momentul în care urca pe un scaun, s-a zăpăcit şi l-a împuşcat... Speriat de detunătură, Petillon a fugit, în timp ce asasinul se grăbea şi el să dispară... L-ai zărit pe Jacques, pe

Jacques al tău, dar nu l-ai văzut pe Muzicant, care fugea pe alt drum... Asta e tot... Jacques n-a spus nimic, evident... Când s-a simțit bănuit, a intrat în panică, ca un puştan ce este...

— Nu-i adevărat!

— Nu vrei să fie un puştan? Treaba ta! Atunci, e un prostănac. În loc să vină şi să-mi spună totul, şi-a pus în minte să-l găsească pe Muzicant şi să-i ceară socoteală. L-a căutat prin toate locurile suspecte unde ştia că putea fi întâlnit de obicei şi, în disperare de cauză, s-a dus chiar la Rouen, ca să vorbească cu amanta lui...

— Cum a cunoscut-o pe femeia asta? întrebă prompt Felicie, cuprinsă de gelozie.

— Asta, drăguțo, n-am de unde să ştiu... Ştii, la Paris... Pe scurt, nu l-au mai ținut nervii... Seara, când ajunsese la capătul puterilor şi era pe punctul de a spune totul, celălalt, avertizat, a tras în el ca să-l învețe să-şi țină gura...

— Nu vorbiți aşa....

— În aceeaşi noapte. Muzicantul s-a întors aici, în speranța că va pune, în sfârşit, mâna pe bani... Nu-ți închipui cât de greu e să scapi de poliție când n-ai o pară în buzunar! Nu a găsit nimic deasupra şifonierului... În schimb, ți-a lăsat o mică amintire... Dacă banii nu erau aici, poate că fuseseră descoperiți de Petillon, aşa încât Adele a primit sarcina să-i controleze camera din imobilul de pe strada Lepic... Nici acolo n-au găsit nimic... Noaptea trecută, Montmartre a fost pur şi simplu asediat... Omul a fost hăituit ca un mistreț... Adele a fost arestată... Muzicantul a trecut de barajele poliției. Dumnezeu ştie cum, şi, mai încăpățânat ca niciodată, aşa cum pot să fie astfel de oameni, a luat un taxi până la Poissy. Era atât de lefter, încât l-a plătit pe şofer cu o lovitură în ceafă...

Felicie se înfioră. Se uită la fața lui Maigret ca şi cum ar fi văzut acolo derulându-se un film plin de peripeții care te țin cu sufletul la gură.

— Şi a venit?

— A venit. Frumos, discret... A trecut prin grădină fără să calce nici măcar o crenguță, apoi a trecut prin fața ferestrei deschise de la bucătărie şi...

Felicie îl şi vedea pe Maigret ca pe un erou. Era fascinată.

— V-ați bătut?

— Nu... Când se aştepta mai puțin, a simțit contactul neplăcut al unui revolver cu tâmpla lui...

— Şi ce-a făcut?

— N-a făcut nimic. A zis: „Drace! M-am dus pe copcă!"

Era dezamăgită. Nu, nu era cu putință ca lucrurile să se fi petrecut atât de simplu. Deveni iar suspicioasă, iar trăsăturile i se ascuțiră.

— Nu sunteți rănit?

— Dacă-ți spun...

Pentru că nu voia să o sperie! Dar ea era sigură că se luptase, că era un erou, că...

Deodată, zări tava de pe gheridon.

— Şi ați măcinat cafea! V-a trecut prin minte să... să-mi faceți cafea cu lapte, să-mi aduceți micul dejun în cameră...

Îi venea să plângă... Şi chiar plângea de înduioşare, de admirație...

— Ați făcut asta!... De ce? Spuneți-mi de ce.

— La naiba! Pentru că nu pot să te sufăr! Atât de tare nu pot să te sufăr, încât abia aştept să vină Lucas cu taxiul, ca să plec de-aici cu asasinul, care, am uitat să-ți spun, e legat fedeleş! A trebuit să iau şi sfoară bietului Lapie...

— Şi eu?

Maigret se strădui din răsputeri să nu zâmbească la auzul acestui „Şi eu?" pe care Felicie îl rostise, fără să-şi dea seama, din tot sufletul.

Şi eu? Eu voi rămâne singură? Nu voi mai avea pe nimeni care să mă ia în serios? Nimeni care să-mi pună întrebări, să mă tachineze, nimeni care să...

Şi eu?...

— Înțelege-te cu Jacques... Negustorul acela din foburgul Saint-Honore mai are încă de vânzare struguri, portocale şi

şampanie... Am uitat programul de vizite de la spital, dar poți să-l afli...

Un taxi, prezență atât de familiară la Paris, era oarecum surprinzător pe drumul ce şerpuia peste câmp.

— Ai face bine să te îmbraci...

Şi, în timp ce pornea pe scară în jos, fără să se mai uite la ea, o auzi murmurând:

— De ce sunteți atât de rău cu mine?

O clipă mai târziu, Maigret se învârtea în jurul Muzicantului, legat în fotoliul bătrânului Lapie. Auzea paşi deasupra capului, clipocit de apă, zgomot de haine luate din şifonier, un pantof care cădea şi care era adunat de pe jos, vocea unei ființe care, cuprinsă de surescitare, nu se putea abține să nu vorbească singură. Hotărât lucru, asta era Felicie!

Maigret la Picratt's

64.

VOL 7
CAPITOLUL 1

Pentru agentul Jussiaume, pe care serviciul de noapte îl purta de fiecare dată, cu o diferență de câteva minute, în aceleaşi locuri, deplasările ca aceasta se integrau atât de bine în rutină zilnică, încât le înregistra automat în minte, aşa cum fac locuitorii din vecinătatea unei gări cu plecările şi sosirile trenurilor.

Cădea o ninsoare apoasă şi Jussiaume se adăpostise un moment în pragul unei porți, la colțul străzii Fontaine cu strada Pigalle. Firma roşie de la Picratt's era una dintre puținele din cartier care mai rămăseseră aprinse şi proiecta parcă băltoace de sânge pe pavajul ud.

Era luni, zi fără clienți în Montmartre. Jussiaume ar fi putut să spună în ce ordine se închiseseră majoritatea localurilor de noapte. În sfârşit, văzu stingându-se şi firma de neon de la Picratt's. Patronul, mic şi îndesat, cu un impermeabil bej îmbrăcat peste smoching, ieşi pe trotuar ca să învârtă manivela obloanelor.

O siluetă, care părea a unui puşti, se strecură pe lângă ziduri şi coborî pe strada Pigalle în direcția străzii Blanche. Apoi doi bărbați, dintre care unul purta sub braț cutia unui saxofon, urcară spre Piața Clichy.

Aproape imediat, alt bărbat, cu gulerul pardesiului ridicat, se îndreptă spre intersecția Saint-Georges.

Agentul Jussiaume nu le cunoştea numele, abia dacă reținuse fețele, dar acele siluete - şi altele nenumărate - aveau pentru el un sens.

Ştia că o femeie va ieşi şi ea, îmbrăcată într-o haină de blană deschisă la culoare, foarte scurtă, şi cocoțată pe tocuri exagerat de înalte, că va merge foarte repede, ca şi cum i-ar fi fost teamă că era singură pe stradă la patru dimineața. Avea de străbătut doar o sută de metri ca să ajungă la casă unde

locuia. Era obligată să sune pentru că, la oră aceea, uşa era încuiată.

În sfârşit, ultimele două, mereu împreună, care merseră discutând cu glas scăzut până la colțul străzii şi se despărțiră la câțiva paşi de el. Una, cea mai în vârstă şi mai înaltă, o luă, legănându-şi şoldurile, pe strada Pigalle, până la strada Lepic, unde o văzuse deseori intrând la ea în casă. Cealaltă ezită, se uită la el de parcă ar fi vrut să-i vorbească, apoi, în loc s-o apuce pe strada Notre-Dame-de-Lorette, aşa cum ar fi trebuit să facă, se îndreptă spre bărulețul din colțul străzii Douai, unde încă mai era lumină.

Părea să fi băut. Nu avea nimic pe cap. Părul auriu îi lucea când trecea pe sub un felinar. Mergea încet şi se oprea uneori părând că vorbeşte cu ea însăşi.

Patronul o întrebă cu familiaritate:

— O cafea, Arlette?

— Cu rom.

Şi imediat se răspândi mirosul caracteristic al romului încălzit de cafea. Doi-trei oameni beau la tejghea, dar femeia nu se uită la ei.

Patronul declarase mai târziu:

— Părea foarte obosită.

Probabil că de aceea ceru încă o cafea, cu porție dublă de rom, şi mâna ei scoase cu greu banii din poşetă.

— Noapte bună.

— Noapte bună.

Agentul Jussiaume o văzu trecând, iar mersul ei era şi mai nesigur decât la venire. Când ajunse în dreptul lui, îl zări în întuneric, se întoarse cu fața la el şi zise:

— Vreau să fac o declarație la comisariat.

El răspunse:

— E simplu. Ştiți unde e.

Era aproape în față, oarecum în spatele localului Picratt's, pe stradă La Rochefoucauld. De unde se aflau, amândoi vedeau felinarul albastru şi bicicletele agenților sprijinite de perete.

La început, Jussiaume crezu că n-are să se ducă.

Apoi constată că traversa strada şi pătrundea în clădirea oficială.

Era patru şi jumătate când intră în biroul prost luminat, unde se aflau doar brigadierul Simon şi un agent tânăr, netitularizat. Femeia repetă:

— Vreau să fac o declarație.

— Te ascult, drăguțo, răspunse Simon, care era în cartier de douăzeci de ani şi se obişnuise cu toată lumea.

Femeia era foarte machiată şi fardurile se cam amestecaseră. Purta o rochie de satin negru şi o haină de imitație de vizon, se clătina uşor şi se ținea de balustrada care îi despărțea pe agenți de partea rezervată publicului.

— E vorba de o crimă.

— S-a comis o crimă?

Pe perete era fixat un ceas mare electric, iar femeia se uită la el, ca şi cum poziția limbilor ar fi însemnat ceva.

— Nu ştiu dacă a fost comisă.

— Atunci, înseamnă că n-avem nici o crimă.

Brigadierul îi făcuse cu ochiul tânărului său coleg.

— Probabil că va fi comisă. Cu siguranță că va fi.

— Cine ți-a spus?

Părea că îşi urmăreşte cu greu şirul gândurilor.

— Cei doi bărbați, mai adineauri.

— Care bărbați?

— Nişte clienți. Lucrez la Picratt's.

— Mă gândeam eu că te-am zărit undeva. Tu te dezbraci acolo, nu?

Brigadierul nu asistase la spectacolele de la Picratt's, dar trecea prin față în fiecare dimineață şi în fiecare seară şi văzuse în geam fotografia mărită a femeii care stătea acum înaintea lui, precum şi fotografiile mai mici ale altor două femei.

— Aşa deci, nişte clienți ți-au vorbit de o crimă?

— Nu mie.

— Dar cui?

— Vorbeau între ei.

— Şi tu ascultai?

— Da. N-am auzit tot. Era un perete între noi.

Încă un detaliu pe care brigadierul Simon îl înțelegea. Când trecea pe lângă local în momentul în care se făcea curățenie, uşa era deschisă. Se zărea o încăpere întunecoasă, toată în roşu, cu un ring de dans care lucea şi, de jur împrejur, mese izolate de pereți despărțitori.

— Povesteşte. Când s-a întâmplat asta?

— Azi-noapte. Acum vreo două ore. Da, probabil că era două dimineața. Am făcut numărul o singură dată.

— Ce-au zis clienții?

— Cel mai în vârsta a zis că o va ucide pe contesă.

— Care contesă?

— Nu ştiu.

— Când?

— Probabil că azi.

— Nu-i era teamă că-l auzi?

— Nu ştia că eram de partea cealaltă a peretelui.

— Erai singură?

— Nu. Cu un alt client.

— Pe care îl cunoşti?

— Da.

— Cine e?

— Îi ştiu doar numele mic. Îl cheamă Albert.

— A auzit şi el?

— Nu cred.

— De ce n-a auzit?

— Pentru că mă ținea de mâini şi îmi spunea...

— Vorbe dulci?

— Da.

— Iar tu ascultai ce se vorbea în partea cealaltă? Poți să-ți aminteşti exact cuvintele care au fost rostite?

— Exact, nu.

— Eşti beată?

— Am băut, dar încă mai ştiu ce spun.

— Bei aşa în fiecare noapte?

— Nu atât.

— Cu Albert ai băut?

— Am luat doar o sticlă de şampanie. N-am vrut să cheltuiască.

— Nu-i bogat?

— E tânăr.

— E îndrăgostit de tine?

— Da. Şi ar vrea să plec de la local.

— Prin urmare, erai cu el când cei doi clienți au sosit şi s-au aşezat de partea cealaltă a peretelui.

— Întocmai.

— Nu i-ai văzut?

— I-am văzut după aceea, din spate, când au plecat.

— Au stat mult?

— Poate o jumătate de oră.

— Au băut şampanie cu celelalte fete?

— Nu. Cred că au cerut coniac.

— Şi au început imediat să vorbească despre contesă?

— Nu imediat. La început, n-am fost atentă. Primul lucru pe care l-am auzit a fost o frază de genul: „înțelegi, încă mai are cea mai mare parte a bijuteriilor, dar, la felul cum trăieşte, n-au să țină mult".

— Cum era vocea?

— O voce de bărbat. De bărbat mai în vârstă.

Când au plecat, am văzut că era unul mic, solid şi cu părul cărunt. Trebuie să fi fost vocea lui.

— De ce?

— Pentru că celălalt era mai tânăr şi pentru că n-am auzit o voce de tânăr.

— Cum era îmbrăcat?

— N-am băgat de seamă. Cred că era în haine închise la culoare, poate negre.

— Îşi lăsaseră pardesiele la garderobă?

— Presupun că da.

— Aşadar, a spus că acea contesă are încă o parte din bijuterii, dar că, la felul cum trăieşte, n-au s-o mai țină mult.

— Exact.

— Cum a spus că o omoară?

Era foarte tânără, mult mai tânără decât voia să pară. Uneori părea o fetiță gata să intre în panică.

În momentele acelea, se agăța cu privirea de ceas, parcă aşteptând de acolo o inspirație. Se clătina uşor. Probabil că era foarte obosită. Brigadierul putea să simtă, amestecat cu parfumul fardurilor, un miros uşor de transpirație care venea de la subsuorile femeii.

— Cum a spus că o omoară? repetă el.

— Nu ştiu. Stați puțin. Nu eram singură. Nu puteam să ascult tot timpul.

— Albert te pipăia?

— Nu. Mă ținea de mină. Cel mai în vârsta a spus cam aşa: „Am hotărât să termin cu ea în noaptea asta".

— Asta nu înseamnă că o va ucide. Ar putea să însemne că îi va fura bijuteriile. N-avem nici o dovadă că nu e un creditor care s-a hotărât, pur şi simplu, să-i trimită portărelul.

Ea zise cu încăpățânare:

— Nu.

— De unde ştii?

— Pentru că nu-i aşa.

— A zis clar că o va omorî?

— Sunt sigură că asta vrea să facă. Nu-mi amintesc cuvintele.

— Nu era posibil să fi înțeles greşit?

— Nu.

— Şi asta s-a întâmplat în urmă cu două ore?

— Poate puțin mai mult.

— Păi, ştiind că un om va comite o crimă, abia acum vii să ne spui?

— Eram emoționată. Nu puteam să plec de la Picratt's înainte de ora închiderii. Alfonsi e foarte sever în privința asta.

— Chiar dacă i-ai fi spus adevărul?

— Cu siguranță că mi-ar fi răspuns să nu-mi bag nasul unde nu-mi fierbe oala.

— Încearcă să-ți aminteşti toate cuvintele care au fost rostite.

— Nu vorbeau prea mult. Nu auzeam tot. Cânta şi muzica. Apoi Tania şi-a făcut numărul.

De câteva minute, brigadierul nota spusele ei, dar cu o anumită degajare, fără să fie prea convins.

— Cunoşti vreo contesă?

— Nu cred.

— Există vreuna care frecventează localul?

— Nu prea vin femei pe acolo. N-am auzit niciodată de o clientă care ar fi fost contesă.

— N-ai putut să faci în aşa fel încât să-i priveşti pe cei doi bărbați din față?

— N-am îndrăznit. Mi-era teamă.

— De ce?

— Să nu ştie că i-am auzit.

— Cum îşi ziceau între ei?

— N-am băgat de seamă. Cred că pe unul îl chemă Oscar. Nu sunt sigură. Cred că am băut prea mult. Mă doare capul. Vreau să mă duc la culcare.

Dacă mi-aş fi închipuit că n-o să mă credeți, n-aş mai fi venit.

— Du-te şi stai jos.

— N-am dreptul să plec?

— Acum nu.

Îi arătă o bancă aşezată lângă perete, sub afişele administrative în alb-negru.

Apoi, imediat, o chemă înapoi.

— Numele?

— Arlette.

— Numele adevărat. Ai carte de identitate?

Ea o scoase din poşetă şi i-o întinse. Brigadierul citi: „Jeanne-Marie-Marcelle Leleu, douăzeci şi patru de ani,

născută la Moulins, artistă în domeniul coregrafiei, strada Notre-Dame-de-Lorette nr. 42, Paris".

— Nu te cheamă Arlette?

— E numele meu de scenă.

— Ai jucat la teatru?

— Nu în teatre adevărate.

El dădu din umeri şi, după ce transcrise datele, îi înapoie cartea de identitate.

— Du-te şi stai jos.

Apoi, cu glas scăzut, îi ceru tânărului său coleg să o supravegheze, trecu în biroul vecin ca să poată telefona fără să fie auzit şi ceru Police-Secours[6].

— Tu eşti, Louis? Aici Simon, cartierul La Rochefoucauld. N-a fost cumva o contesă asasinată în noaptea asta?

— De ce o contesă?

— Nu ştiu. Poate că e o glumă. Fată pare puțin sonată. În orice caz, e criță. Se pare că a auzit nişte tipi care puneau la cale asasinarea unei contese, o contesă care ar avea bijuterii.

— Nu cunosc. N-a apărut nimic.

— Dacă se întâmpla ceva de genul ăsta, dă-mi de ştire.

Mai vorbiră puțin de treburile lor, apoi, când Simon se întoarse în încăperea comună, Arlette dormea, ca în sala de aşteptare a unei gări. Poziția era atât de frapantă, încât îți venea să cauți cu privirea valiza de la picioarele ei.

La ora şapte, când Jacquart veni să-l schimbe pe brigadierul Simon, Arlette încă mai dormea, iar Simon îşi înştiință colegul despre cele întâmplate; tocmai se pregătea să plece când o văzu trezindu-se, dar preferă să nu mai zăbovească.

Fata se uită cu uimire la noul polițist, care avea mustață neagră, apoi, cu îngrijorare, căută cu privirea ceasul şi se ridică brusc.

— Trebuie să plec, zise ea.

— O clipă, drăguțo.

— Ce vreți de la mine?

— Poate că, după un pui de somn, ai mintea mai clară decât azi-noapte.

Părea bosumflată acum, iar pielea îi devenise lucioasă, îndeosebi acolo unde sprincenele fuseseră epilate.

— Nu ştiu nimic mai mult. Trebuie să mă duc acasă.

— Cum arăta Oscar?

— Care Oscar?

Poliţistul avea în faţa ochilor raportul făcut de Simon în timp ce ea dormea.

— Cel care voia s-o asasineze pe contesă.

— N-am spus că-l chema Oscar.

— Atunci, cum îl chema?

— Nu ştiu. Nu-mi mai amintesc ce-am spus. Băusem.

— Adică toată povestea e falsă?

— N-am spus asta. Am auzit doi oameni care vorbeau dincolo de peretele despărţitor, dar au fost doar frânturi de fraze. Poate că m-am înşelat.

— Atunci, de ce-ai mai venit aici?

— Vă repet că băusem. Când bei, vezi lucrurile altfel şi eşti tentat să dramatizezi.

— Nu a fost vorba de contesă?

— Da... aşa cred...

— De bijuteriile ei?

— Au vorbit despre bijuterii.

— Şi despre faptul că vor să termine cu ea?

— Aşa mi s-a părut că înţeleg. Eram deja cherchelită în momentul ăla.

— Cu cine băuseşi?

— Cu mai mulţi clienţi.

— Şi cu numitul Albert?

— Da. Nici pe el nu-l cunosc. Îi ştiu pe oameni doar din vedere.

— Inclusiv pe Oscar?

— De ce vă tot întoarceţi la numele ăsta?

— L-ai putea recunoaşte?

— L-am văzut doar din spate.

— Un spate se poate recunoaşte foarte bine.

— Nu sunt sigură. Poate.

Apoi îi veni brusc o idee şi întrebă şi ea:

— A fost omorât cineva?

Şi, văzând că nu primea răspuns, deveni foarte nervoasă. Probabil că suferea din cauza mahmurelii. Albastrul ochilor săi părea decolorat, iar rujul de pe buze se întinsese şi îi făcea o gură mare.

— Nu pot să mă duc acasă?

— Nu imediat.

— N-am făcut nimic.

În încăpere erau acum mai mulți agenți, care îşi vedeau de treburile lor, sporovăind. Jacquart sună la Police-Secours, unde încă nu se auzise de vreo contesă moartă, apoi, pentru orice eventualitate, ca să fie acoperit, telefonă la Quai des Orfèvres.

Lucas, care tocmai îşi luase serviciul în primire şi nu se trezise de tot, răspunse în aceeaşi idee:

— Trimite-o la mine.

După care nu se mai gândi la ea. Maigret sosi şi el şi aruncă o privire peste rapoartele din cursul nopții, înainte de a-şi scoate pardesiul şi pălăria.

Ploua întruna. Era o zi mustind de o umiditate lipicioasă. În dimineața aceea, cei mai mulți oameni erau prost dispuşi.

La nouă şi câteva minute, un agent din arondismentul IX o aduse pe Arlette la Quai des Orfèvres.

Era unul nou, care nu cunoştea încă foarte bine clădirea, şi bătu la mai multe uşi, urmat de tânără femeie.

Ajunse să bată şi la biroul inspectorilor, unde tânărul Lapointe, aşezat pe marginea unei mese, fumă o țigară.

— Cu brigadierul Lucas, vă rog!

Nu băgă de seamă că Lapointe şi Arlette se priveau insistent şi, după ce i se indică biroul vecin, închise uşa.

— Stai jos, îi zise Lucas dansatoarei.

Maigret, care făcea câțiva paşi prin încăpere, ca de obicei, aşteptând raportul, se afla chiar acolo, lângă şemineu,

umplându-şi pipa.

— Această fată, îi explică Lucas, pretinde că a auzit doi bărbați punând la cale asasinarea unei contese.

Mult schimbată față de cum era doar cu puțin mai înainte, tânăra răspunse clar şi aproape tăios:

— N-am zis niciodată asta.

— Ai spus că ai auzit doi bărbați...

— Eram beată.

— Şi ai inventat totul?

— Da.

— De ce?

— Nu ştiu. Nu eram în apele mele. N-aveam chef să mă întorc acasă şi am intrat întâmplător la comisariat.

Curios, Maigret îi aruncă o privire, apoi continuă să examineze hârtiile.

— Adică n-a fost niciodată vorba de contesă?

— Nu...

— Deloc?

— Poate că am auzit pe cineva vorbind de o contesă. Se întâmpla să prinzi din zbor un cuvânt şi să-ți rămână în minte.

— Astă noapte?

— Probabil.

— Şi de aici ai inventat toată povestea?

— Dumneavoastră ştiți totdeauna ce spuneți când sunteți beat?

Maigret zâmbi. Lucas părea vexat.

— Ştii că e un delict?

— Ce?

— Să faci o declarație falsă. Ai putea fi acuzată de ultraj adus...

— Mi-e indiferent. Tot ce vreau e să pot să mă duc la culcare.

— Locuieşti singură?

— Păi!

Maigret zâmbi iar.

— Nu-ți amintești nici de clientul cu care ai băut o sticlă de şampanie şi care te ținea de mâini, numitul Albert?

— Nu-mi amintesc aproape nimic. Trebuie să vă dau explicații suplimentare? Toți de la Picratt's pot să vă spună că eram pilită.

— De la ce oră?

— Totul a început ieri seară, dacă vreți precizări.

— Cu cine?

— Singură.

— Unde?

— Peste tot. În baruri. Se vede că n-ați trăit niciodată singur.

Adresată mărunțelului Lucas, care voia tare mult să pară sever, fraza suna caraghios.

După cum arăta vremea în dimineața aceea, probabil că avea să plouă toată ziua, o ploaie rece şi monotonă; cerul va fi acoperit de nori, lămpile vor sta aprinse în toate birourile şi podelele vor fi pline de urme umede.

Lucas se ocupa de alt caz, un furt cu efracție dintr-un depozit de pe cheiul Javel, şi era grăbit să ajungă acolo. Se uită la Maigret ca şi cum l-ar fi întrebat: „Ce fac cu ea?"

Dar chiar în acel moment se auzi soneria care chemă la raport, aşa că Maigret dădu din umeri.

Asta însemna: „E treaba ta".

— Ai telefon? mai întrebă brigadierul.

— E telefon în loja portăresei.

— Ai o cameră cu chirie?

— Nu. E casa mea.

— Locuieşti singură?

— V-am mai spus.

— Nu ți-e teamă că-l vei întâlni pe Oscar, dacă îți dau drumul să pleci?

— Vreau să mă duc acasă.

Nu putea fi reținută la nesfârşit pentru că povestise o aiureală la comisariatul din cartier.

— Sună-mă dacă se iveşte ceva nou, zise Lucas, ridicându-se. Presupun că n-ai de gând să părăseşti oraşul?

— Nu. De ce?

Îi deschise uşa. O văzu depărtându-se pe culoar şi ezitând în capul scărilor. Oamenii întorceau capul după ea. Se vedea că venea din altă lume, din lumea vieții de noapte, şi părea aproape indecentă în lumina tare a unei zile de iarnă.

Lucas se întoarse în birou şi adulmecă mireasma lăsată în urma ei, o mireasmă de femeie, ba chiar aproape de pat. Telefonă iar la Police-Secours.

— Nici o contesă?

— Nimic.

Apoi deschise uşa de la biroul inspectorilor.

— Lapointe..., strigă el, fără să se uite.

Vocea care îi răspunse nu era cea a inspectorului:

— Tocmai a ieşit...

— N-a spus unde se duce?

— A zis că vine imediat.

— Să-i spui că am nevoie de el. Nu în legătură cu Arlette, nici cu contesa, ci ca să meargă cu mine la Javel.

Lapointe se întoarse după un sfert de oră. Cei doi bărbați îşi puseră pardesiul şi pălăria şi plecară să ia metroul de la Chatelet.

Maigret, după ce părăsi biroul şefului, unde avusese loc raportul zilnic, se aşeză în fața unui teanc de dosare, îşi aprinse pipa şi îşi puse în gând să nu se mişte de-acolo toată dimineața.

Să fi fost vreo nouă şi jumătate când Arlette părăsea Poliția Judiciară. Şi nu-i păsase nimănui dacă luase metroul sau autobuzul până la Notre-Dame-de-Lorette.

Poate că se oprise la un bar, pentru un corn şi o ceaşcă de cafea cu frişca?

Portăreasa nu o văzu venind acasă. Este adevărat că era un imobil cu locatari care intrau şi ieşeau tot timpul, la doar câțiva paşi de Piața Saint-Georges.

Pe la unsprezece, portăreasa începu să măture scara B şi văzu cu mirare că la Arlette uşa era întredeschisă.

La Javel, Lepointe era cu gândul în altă parte, preocupat, şi Lucas, văzând expresia de pe fața lui, îl întrebase dacă nu cumva se simțea rău.

— Cred că mă ia răceala.

Cei doi bărbați continuau să-i interogheze pe cei care locuiau în vecinătatea depozitului spart, când soneria telefonului răsună în biroul lui Maigret.

— Aici comisarul din cartierul Saint-Georges...

Era cârcă de poliție de pe stradă La Rochefoucauld, unde Arlette intrase pe la patru şi jumătate dimineața şi adormise până la urmă pe o bancă.

— Secretarul meu mi-a spus că v-a fost trimisă în această dimineață numita Jeanne Leleu, zisă Arlette, care pretindea că auzise o conversație despre asasinarea unei contese.

— Nu cunosc prea bine cazul, răspunse Maigret, încruntându-se. A murit?

— Da. A fost găsită sugrumată în camera ei.

— Era în pat?

— Nu.

— Îmbrăcată?

— Da.

— Cu pardesiul pe ea?

— Nu. Purta o rochie de mătase neagră. Cel puțin aşa mi-au spus oamenii mei mai adineauri, încă n-am fost acolo. Am vrut mai întâi să vă telefonez. Se pare că vorbise serios.

— Cu siguranță.

— Nimic nou încă despre vreo contesă?

— Nimic până acum. S-ar putea să mai dureze.

— Anunțați dumneavoastră Parchetul?

— Telefonez şi vin imediat acolo.

— Cred că e cel mai bine. Ciudat caz, nu-i aşa?

Brigadierul de noapte n-a prea luat-o în seamă, pentru că era beată. Ne vedem mai târziu.

— Neapărat.

Maigret vru să-l ia cu sine pe Lucas, dar, când îi văzu biroul gol, îşi aminti de cazul de la Javel.

Lapointe nu era nici el. Janvier tocmai se întorsese şi încă nu-şi dăduse jos impermeabilul ud şi rece.

— Hai cu mine!

Şi, ca de obicei, îşi puse două pipe în buzunar.

65. VOL 7
CAPITOLUL 2

Janvier opri mica maşină a Poliției Judiciare lângă trotuar şi cei doi bărbați făcură aceeaşi mişcare, în acelaşi timp, ca să verifice numărul imobilului, apoi se uitară unul la celălalt, surprinşi. Nu era lume strânsă pe trotuar, nimeni la poartă sau în curte, iar agentul trimis din rutină de comisariat ca să mențină ordinea se plimba la o oarecare distanță.

Aveau să afle imediat cauza acestui fenomen.

Comisarul cartierului, domnul Beulant, deschise uşa lojei ca să le iasă înainte, alături de el aflându-se chiar portăreasa, o femeie solidă şi calmă, cu o privire inteligentă.

— Doamna Boue, făcu el prezentările. Este soția unuia dintre sergenții noştri. După ce a descoperit cadavrul, a încuiat uşa cu cheia de rezervă şi a coborât să-mi telefoneze. Nimeni din imobil nu ştie încă nimic.

Ea înclină uşor capul, ca la primirea unui compliment.

— Nu-i nimeni sus? întrebă Maigret.

— Inspectorul Lognon a urcat împreună cu medicul legist. Iar eu am avut o lungă discuție cu doamna Boua, ca să vedem despre ce contesă poate fi vorba.

— Eu nu ştiu să existe vreo contesă în cartier, zise ea.

Se ghicea după atitudine, după voce şi după debit că ținea morțiş să fie martorul perfect.

— Nu era fată rea. Nu prea eram în relații, având în vedere că se întorcea în zori şi dormea cea mai mare parte a zilei.

— Locuia de mult timp aici?

— De doi ani. Stătea într-un apartament cu două camere pe scara B, în fundul curții.

— Venea multă lume la ea?

— Aproape nimeni.

— Bărbați?

— Poate că da, dar eu nu i-am văzut. Doar la început. Când s-a mutat şi i-a venit mobila, am zărit o dată sau de două ori un bărbat mic de statură şi lat în spate, mai în vârstă, şi am crezut în primul moment că era tatăl ei. N-a schimbat nici o vorbă cu mine. După câte ştiu, n-a mai fost de-atunci pe-aici. Avem mulți locatari, mai ales dacă socotim birourile de pe scară A, aşa că e tot timpul vânzoleala.

— Poate că mai schimbăm o vorbă mai îndată, când mă întorc.

Casa era veche. Sub bolta de la intrare se vedeau două scări, spre dreapta şi spre stânga, amândouă întunecoase, cu plăci de sticlă neagră sau din email care anunțau un coafor la mezanin, o maseoză la primul etaj, iar la al doilea flori artificiale, un serviciu de litigii şi chiar o prezicătoare. Pavajul curții lucea de ploaie; deasupra uşii din fața lor era pictat un „B" negru.

Urcară trei etaje, lăsând urme negricioase pe trepte, şi o singură uşă se deschise la trecerea lor, cea a unei femei grase cu părul rar, pus pe bigudiuri, care îi privi cu uimire şi se încuie imediat.

Inspectorul Lognon, din cartierul Saint-Georges, îi primi cu o față lugubră, ca de obicei, iar privirea pe care i-o aruncă lui Maigret spunea: „Trebuia să se întâmple şi asta!"

Nu era vorba de sugrumarea tinerei femei, ci de faptul că după comiterea unei crime în cartier şi trimiterea lui Lognon la fața locului, Maigret şosea pe dată ca să-i ia conducerea anchetei.

— N-am atins nimic, zise el pe un ton foarte oficial. Doctorul e încă în dormitor.

Nici o locuință nu ar fi avut un aer vesel pe o asemenea vreme. Era una dintre zilele acelea mohorîte în care te întrebi ce cauți pe pământ şi de ce îți dai atâta osteneală să mai rămâi.

Prima încăpere era un fel de salon, drăguț mobilat, foarte curat şi, împotriva oricărei aşteptări, totul era într-o ordine perfectă. Ceea ce frapa la o primă privire era podeaua lustruită la fel de îngrijit ca într-o mănăstire şi care mirosea bine a ceară.

Trebuia să țină minte să o întrebe pe portăreasă dacă Arlette se ocupa chiar ea de menaj.

Prin uşa întredeschisă, îl văzură pe doctorul Pasquier, care îşi îmbrăca pardesiul şi îşi aşeza instrumentele la loc în trusă. Pe covoraşul alb din piele de capră de la picioarele patului, al cărui aşternut rămăsese neatins, puteau zări un corp de femeie, o rochie neagră de satin, un braț foarte alb şi un păr cu reflexe arămii.

Lucrul cel mai emoționant este întotdeauna un detaliu ridicol, iar Maigret avu o mică strângere de inimă când văzu, alături de un picior încă încălțat cu un pantof cu toc înalt, un picior descălțat, căruia i se zăreau degetele prin ciorapul de mătase plin de picături de noroi, cu un ochi duş care pornea de la călcâi şi urcă până mai sus de genunchi.

— Moartă, evident, zise medicul. Tipul care a făcut asta nu i-a dat drumul până n-a ucis-o.

— Se poate stabili când a avut loc crima?

— În urmă cu cel mult o oră şi jumătate. Cadavrul nu a devenit încă rigid.

Maigret remarcase lângă pat, în spatele uşii, un dulap deschis, în care atârnau rochii, îndeosebi rochii de seară, majoritatea negre.

— Credeți că a fost atacată pe la spate?

— Probabil, pentru că nu văd urme de luptă. Dumneavoastră vă trimit raportul, domnule Maigret?

— Dacă vreți.

Încăperea, cochetă, nu te ducea deloc cu gândul la dormitorul unei dansatoare de cabaret. Ca şi în salon, totul era în ordine, doar că mantoul din imitație de vizon era aruncat pe pat, iar poşeta pe o berjeră.

— A plecat de la Quai des Orfevres pe la nouă şi jumătate, îi explică Maigret. Dacă a luat un taxi, a ajuns aici pe la zece. Dacă a venit cu autobuzul sau cu metroul, cu siguranță că a ajuns mai târziu. A fost atacată imediat.

Se apropie de şifonier, examinând podeaua.

— A fost aşteptată. Cineva, ascuns aici, a apucat-o de gât imediat ce şi-a dat haina jos.

Totul se petrecuse cu foarte puțin timp în urmă.

Rareori li se întâmpla să ajungă atât de repede la locul unei crime.

— Nu cred că mai aveți nevoie de mine, zise doctorul.

Apoi plecă. Comisarul de poliție îl întrebă dacă mai era necesar să stea până la sosirea Parchetului şi se grăbi să se întoarcă la birou, aflat la doi paşi.

Lognon stătea bosumflat într-un colț şi aştepta să i se spună că nu mai era nevoie nici de el.

— N-ai găsit nimic? îl întrebă Maigret, umplându-şi pipa.

— Am aruncat o privire prin sertare. Uitați-vă în sertarul din stânga al comodei.

Era plin de fotografii, toate numai cu Arlette.

Unele erau pentru publicitate, precum cele expuse în vitrină de la Picratt's. În poze apărea în rochie de mătase neagră, nu rochia de acum, ci o rochie de seară foarte pe corp.

— Dumneata, Lognon, care eşti din cartier, ai asistat la numărul ei?

— Nu l-am văzut, dar ştiu ce făcea. În materie de dans, după cum vă puteți da seama din fotografii, se agita mai mult sau mai puțin în ritmul muzicii şi, încet, îşi scotea rochia, sub care nu purta nimic. La sfârşitul numărului, era goală-puşcă!

Ai fi zis că nasul lung şi borcănat al lui Lognon fremăta roşind.

— Se pare că aşa fac în America în cabarete. În momentul în care nu mai avea nimic pe ea, se stingea lumina.

După o ezitare, adăugă:

— Ar trebui să vă uitaţi sub rochia ei.

Şi, văzând că Maigret aştepta surprins, continuă:

— Doctorul care a examinat-o m-a chemat să-mi arate. E complet epilată. Nu purta nimic pe dedesubt nici pe stradă.

De ce erau toţi trei jenaţi? Evitau, fără să se fi înţeles între ei, să întoarcă privirea spre cadavrul ce zăcea pe covoraşul din piele de capră şi care încă mai păstra ceva lasciv. Maigret se uită doar în treacăt la celelalte fotografii, de format mai mic, făcute probabil cu un aparat de amator, unde tânăra femeie apărea goală, în poziţiile cele mai erotice.

— Găseşte-mi un plic, zise el.

Atunci, idiotul de Lognon rânji, ca şi cum l-ar fi acuzat pe comisar că ia cu el fotografiile ca să se delecteze în voie în biroul lui.

Janvier începuse să cerceteze minuţios camera vecină. Continua, parcă, să existe o nepotrivire între ceea ce aveau sub ochi şi acele fotografii, între apartamentul locuit de Arlette şi viaţa sa profesională.

Într-un dulap au găsit o maşină mică de gătit cu gaz, două cratiţe foarte curate, farfurii, ceşti, tacâmuri, ceea ce indica faptul că nu era străină de bucătărie. Pe pervazul ferestrei, un dulăpior pentru păstrarea alimentelor, suspendat deasupra curţii, conţinea ouă, unt, ţelină şi două cotlete.

Un alt dulap era plin de mături, cârpe, cutii cu ceară de parchet, şi toate astea te duceau cu gândul la o existenţă aşezată, la o gospodină mândră de locuinţa ei, ba poate chiar puţin cam meticuloasă.

Au căutat zadarnic scrisori, documente. Ici şi colo, câteva reviste, dar nici o carte, cu excepţia unei cărţi de bucate şi a unui dicţionar francez-englez. De asemenea, nici o fotografie cu părinţi, prieteni sau iubiţi, aşa cum găseşti în majoritatea locuinţelor.

Mulți pantofi, cu tocuri exagerat de înalte, cei mai mulți aproape noi, ca şi cum Arlette avea o pasiune pentru pantofi sau ar fi avut picioarele sensibile şi îşi găsea greu ceva de încălțat.

În poşetă găsiră o pudrieră, chei, un ruj de buze, cartea de identitate şi o batistă fără inițiale.

Maigret puse cartea de identitate în buzunar. Ca şi cum nu s-ar fi simțit în largul său în cele două încăperi mici şi supraîncălzite de calorifere, se întoarse spre Janvier.

— Îi aştepți pe cei de la Parchet. Ne vom întâlni probabil tot aici cât de curând. Îndată vor veni şi cei de la Identitatea Judiciară.

Negăsind un plic, puse fotografiile în buzunarul pardesiului, îi adresă un zâmbet lui Lognon, pe care colegii îl porecliseră Nasolu', şi coborî scara.

Îi aştepta o muncă îndelungată şi minuțioasă în casa aceea; toți locatarii urmau să fie interogați, printre ei numărându-se şi femeia grasă cu bigudiuri care părea interesată de ce se petrece pe scară şi care poate că îl văzuse pe asasin urcând sau coborând.

Maigret se opri mai întâi la loja portăresei şi îi ceru doamnei Boué permisiunea să folosească telefonul aflat lângă pat, sub fotografia lui Boué în uniformă.

— Lucas nu s-a întors? întrebă el, după ce obținu legătura cu Poliția Judiciară.

Dictă altui inspector datele din cartea de identitate.

— Ia legătura cu cei de la Moulins. Vezi dacă are familie. Ar trebui să dăm de câțiva oameni care au cunoscut-o. Dacă părinții ei mai trăiesc, anunță-i.

Presupun că vor veni imediat.

Apoi o porni pe trotuar, spre strada Pigalle, dar auzi o maşină care se oprea undeva în spatele lui.

Erau cei de la Parchet. Trebuia să sosească şi Identitatea Judiciară, iar Maigret prefera să nu fie acolo când, nu peste mult timp, douăzeci de persoane aveau să se agite prin cele

două încăperi mici, în vreme ce cadavrul avea să rămână nemişcat în acelaşi loc.

În stânga era o brutărie, iar în dreaptă un negustor de vin, cu vitrină vopsită în galben. Noaptea, Picratt's căpăta probabil importanță datorită firmei de neon care ieşea în evidență, căci casele vecine nu erau luminate. Ziua însă, ai fi putut trece pe lângă el fără să bănuieşti existența unui local de noapte.

Fațada era îngustă - o uşă şi o fereastră - şi, în bătaia ploii, sub lumina verde-albăstruie, fotografiile afişate deveneau lugubre, căpătau un aer echivoc.

Era trecut de amiază. Maigret găsi cu surprindere uşa deschisă. Un bec electric era aprins în interior şi o femeie măturа podeaua printre mese.

— Patronul e aici? întrebă el.

Ea îl privi fără să se tulbure, cu mătura în mină, şi întrebă:

— De ce?

— Aş vrea să-i vorbesc personal.

— Doarme. Sunt soția lui.

Era trecută de cincizeci de ani, poate chiar se apropia de şaizeci. Era grasă, dar încă vioaie, cu nişte ochi căprui frumoşi şi trăsăturile îngropate în grăsime.

— Sunt comisarul Maigret, de la Poliția Judiciară.

Ea nu se arătă nici acum intimidată.

— Vreți să stați jos?

Înăuntru era întuneric, iar culoarea roşie a pereților şi draperiilor părea aproape neagră. Doar sticlele din bar, aflat lângă uşa rămasă deschisă, se bucurau de puțina lumină venită din stradă.

Era o încăpere lungă, puțin înaltă, cu o estradă îngustă pentru orchestră, un pian, un acordeon în cutia lui, şi, în jurul ringului de dans, pereții despărțitori înalți cam de un metru şi jumătate formau un fel de separeuri, unde clienții erau mai mult sau mai puțin izolați.

— E nevoie să-l trezesc pe Fred?

Femeia era în papuci, cu un şorț cenuşiu prins peste o rochie veche, şi încă nu se spălase, nici nu-şi aranjase părul.

— Staţi aici noaptea?

Ea răspunse simplu:

— Eu am grijă de toaletă şi gătesc când clienţii cer de mâncare.

— Locuiţi aici?

— La mezanin. În spate e o scară care duce de la bucătărie la locuinţa noastră. Dar avem o casă la Bougival, unde mergem în zilele când ţinem închis.

Nu simţeai la ea nici un fel de nelinişte. Desigur, era nedumerită că în localul ei se prezentase un membru atât de important al poliţiei. Dar era obişnuită şi aştepta cu răbdare.

— Aveţi de mult timp cabaretul?

— Luna viitoare se fac unsprezece ani.

— Aveţi mulţi clienţi?

— Nu în toate zilele.

Maigret zări un mic carton imprimat pe care citi:

Finish the night at Picratt's

The hottest spot în Paris.

Puţina engleză de care îşi amintea îi permitea să traducă:

Sfârşeşte-ţi noaptea la Picratt's, Locul cel mai excitant din Paris.

„Excitant" nu era o traducere foarte exactă.

Cuvântul englez era mai elocvent. Locul cel mai „fierbinte" din Paris, cuvântul „fierbinte" fiind folosit într-un sens foarte precis.

Ea îl privea în continuare cât se poate de calmă.

— Nu vreţi să beţi ceva?

Şi ştia foarte bine că el va refuza.

— Unde răspândiţi aceste reclame?

— Le dăm portarilor de la marile hoteluri, care le strecoară clienţilor, mai ales americanilor. Noaptea târziu, când străinii se satură de marile localuri şi nu ştiu unde să mai meargă, Lăcustă, care dă târcoale prin preajmă, pune câte un cartonaş în mina oamenilor sau le lasă să cadă în autobuze şi taxiuri.

De fapt, activitatea noastră începe când ceilalți închid. Înțelegeți?

Înțelegea. Majoritatea celor care veneau aici bătuseră Montmartre fără să găsească ce căutau şi îşi încercau ultima şansă.

— Probabil că cei mai mulți dintre clienți vin deja beți?

— Bineînțeles.

— Ați avut multă lume noaptea trecută?

— A fost luni. Lunea nu prea sunt clienți.

— De unde stați, puteți vedea ce se întâmpla în sală?

Ea îi arătă, la capătul încăperii, în stânga estradei unde cântă orchestra, o uşă pe care scria „Toaletă".

La dreapta se afla o uşă identică pe care nu scria nimic.

— Sunt aproape totdeauna acolo. Nu ținem neapărat să servim de mâncare, dar se mai întâmpla ca unii clienți să ceară o supă de ceapă, pateu de gâscă sau langustă rece. Atunci intru un moment în bucătărie.

— Altfel, stați în sală?

— De cele mai multe ori. Le supraveghez pe fete şi, la momentul potrivit, vin să ofer o cutie de ciocolată, un buchet de flori sau o păpuşă din satin. Ştiți cum se întâmpla, nu?

Nu încerca să-l ducă cu preşul. Se aşezase cu un oftat de uşurare şi îşi scosese un picior din papuc, un picior umflat, deformat.

— Ce vreți să aflați? Nu că v-aş grăbi, dar curând va trebui să mă duc să-l trezesc pe Fred. E bărbat şi are nevoie de mai mult somn decât mine.

— La ce oră v-ați culcat?

— Pe la cinci. Uneori se face şi şapte până să mă duc la culcare.

— Şi când v-ați sculat?

— Acum o oră. Am avut timp să mătur, după cum vedeți.

— Soțul s-a culcat la aceeaşi oră?

— A urcat cu cinci minute înaintea mea.

— N-a ieşit din casă în cursul dimineții?

— Nu s-a dat jos din pat.

Femeia se neliniști puțin văzând insistența cu care îi vorbea despre soțul ei.

— Presupun că nu e vorba de el?

— Nu în mod special de el, ci de doi bărbați care au venit aici noaptea trecută, pe la două dimineața, şi s-au aşezat într-un separeu. Vă amintiți?

— Doi bărbați?

Privi pe rând mesele, încercând să-şi amintească.

— Vă amintiți unde stătea Arlette înainte de a face al doilea număr?

— Da, era cu tânărul ei. Chiar i-am spus că-şi pierde timpul.

— Vine des?

— A venit de vreo trei-patru ori în ultimul timp.

Sunt unii care se rătăcesc pe-aici şi se îndrăgostesc de una dintre fete. După cum le spun mereu, să se ducă o dată cu ei, dacă vor, dar să facă în aşa fel încât să nu mai vină după ele. Erau aici amândoi, în al treilea separeu, cum stai cu spatele la stradă, numărul 6. De unde mă aflam, puteam să-i văd. O ținea de mâini şi îi spunea tot felul de poveşti, leşinat după ea, aşa cum arată toți în astfel de cazuri.

— Şi în separeul de alături?

— N-am văzut pe nimeni.

— Toată seara?

— E uşor de aflat. Mesele n-au fost încă şterse.

Dacă la aia au fost clienți, trebuie să fi rămas mucuri de țigări sau de trabuc în scrumieră şi urmele rotunde lăsate de pahare pe masă.

Maigret se duse să controleze. Femeia nu se mişcă din loc.

— Nu văd nimic.

— În altă zi, n-aş fi fost atât de sigură, dar luni e atât de gol, încât ne-am gândit să închidem. Nu cred că am avut mai mult de doisprezece clienți.

Soțul meu o să vă spună şi el la fel.

— Îl cunoaşteți pe Oscar? o întrebă el brusc.

Femeia nu tresări, dar Maigret avu impresia că era mai puțin sinceră.

— Care Oscar?

— Un bărbat mai în vârstă, mic şi îndesat, cu părul cărunt.

— Nu-mi dau seama. Pe măcelar îl cheamă Oscar, dar e un tip înalt şi brunet, cu mustață.

Poate ştie soțul meu...

— Vă rog să-l treziți.

Rămase singur la locul lui, în soiul acela de tunel purpuriu la capătul căruia se desenă dreptunghiul gri al uşii, ca un ecran pe care ar fi fost proiectate personajele lipsite de consistență ale unui film de actualități.

Exact în fața lui, pe perete, se afla o fotografie a tinerei Arlette, în eterna rochie neagră care i se mula atât de strâns pe corp, încât era mai goală decât în fotografiile obscene pe care le avea în buzunar.

Dimineață, în biroul lui Lucas, nu prea fusese atent la ea. Era doar o pasăre de noapte ca atâtea altele. Totuşi, fusese frapat de tinerețea ei şi ceva i se păruse că nu se potrivea. Parcă îi auzea şi acum vocea obosită, vocea pe care o au toate în zori, după ce au băut şi au fumat prea mult. Îi revedea ochii neliniştiți, îşi amintea de privirea aruncată fără să vrea spre pieptul ei şi, mai ales, de mirosul de femeie pe care îl emana, aproape un miros de pat cald.

Rareori i se întâmplase să întâlnească o femeie care să dea o impresie atât de puternică de sexualitate, ceea ce contrasta cu privirea ei de fetiță neliniştită, şi chiar mai mult cu locuința pe care tocmai o vizitase, cu parchetul atât de bine ceruit, dulapul plin de mături şi dulăpiorul pentru alimente.

— Fred coboară imediat.

— L-ați întrebat?

— L-am întrebat dacă a observat doi bărbați.

Nu-şi aminteşte. Ba chiar e sigur că n-au fost doi clienți aşezați la masa aceea. E vorba de numărul 4. Am dat fiecărei mese un număr. La 5 era un american, care a băut aproape o

sticlă de whisky, iar la 11 un grup întreg cu femei. Désiré, chelnerul, va putea să vă confirme diseară.

— Unde locuieşte?

— Pe undeva în afara oraşului. Ia un tren de dimineață din gara Saint-Lazare ca să se ducă acasă.

— Nu mai aveți nici un alt angajat?

— Lăcustă, care deschide uşile, cară bagajele şi, când e cazul, distribuie reclamele. Plus orchestră şi fetele.

— Câte fete?

— În afară de Arlette, mai e Betty Bruce. O

puteți vedea în fotografia din stânga. Execută dansuri acrobatice. Apoi Tania, care, înainte şi după număr, cânta la pian. Deocamdată atât. Mai există şi unele care vin din afară să bea un păhărel, cu speranța că vor întâlni pe cineva, dar nu fac parte din personalul nostru. Aici suntem ca o familie. Eu şi Fred nu avem ambiții şi, după ce vom pune destui bani deoparte, ne vom duce să trăim liniştiți în casa noastră de la Bougival. Uitați-l că vine!

Un bărbat de vreo cincizeci de ani, mic de statură şi solid, care se menținuse foarte bine, cu părul încă negru, doar cu două-trei fire argintii la tâmple, ieşea din bucătărie, îmbrăcând o haină peste cămaşa fără guler fals. Probabil că pusese pe el ce-i căzuse în mină, căci purta pantalonii de la smoching şi avea picioarele goale în papuci.

Şi el era calm, mai calm decât soția lui. Îl cunoştea cu siguranță pe Maigret după nume, dar îl avea pentru prima dată în fața lui şi se apropia lent, ca să-l poată privi în voie.

— Fred Alfonsi, se prezentă el, întinzând mâna.

Soția mea nu v-a servit cu nimic?

Vrând parcă să aibă sufletul împăcat, Fred se apropie de masa numărul 4 şi îşi trecu palma peste suprafața ei.

— Chiar nu vreți să serviți nimic? Nu vă deranjează dacă Rose se duce să-mi facă o ceaşcă de cafea?

Rose, soția lui, se îndreptă spre bucătărie.

Bărbatul se aşeză în fața comisarului, cu coatele pe masă, şi aşteptă.

— Sunteți sigur că n-au fost clienți la această masă noaptea trecută?

— Domnule comisar, ştiu cine sunteți, dar dumneavoastră nu mă cunoaşteți. Poate că, înainte de a veni, ați luat informații de la colegul dumneavoastră de la „Mondenă". Domnii de-acolo, după cum le este meseria, trec din când în când pe-aici, şi asta de ani de zile. Dacă nu v-au spus deja, vă vor spune că niciodată n-au găsit nimic ilegal la mine şi că sunt un om inofensiv.

Era ciudat că, exact în momentul în care pronunța acest cuvânt, Maigret îi observă nasul turtit şi urechile deformate de fost boxer.

— Dacă vă spun că nu a fost nimeni la această masă, înseamnă că nu a fost nimeni. Localul meu e modest. N-am mulți angajați şi sunt totdeauna prezent ca să supraveghez totul. Aş putea să vă spun exact câte persoane au trecut noaptea trecută pe-aici. Ar fi de ajuns să consult fişele de la casă, care au pe ele numărul meselor.

— Arlette se afla la 5 cu tânărul ei?

— La 6. La dreapta sunt numerele pare: 2, 4, 6, 8, 10, 12. La stânga, numerele impare.

— Şi la masa următoare?

— La 8? Au fost două perechi, pe la patru dimineața, nişte parizieni care nu mai fuseseră niciodată, nu ştiau unde să se mai ducă şi au văzut repede că nu era genul lor. Au băut doar o sticlă de şampanie şi au plecat. Am închis aproape imediat după ei.

— Nici la masa asta şi nici la alta n-ați văzut doi bărbați singuri, dintre care unul mai în vârstă care semăna oarecum cu dumneata?

Ca unul care ştia cum trebuie să se poarte, Fred

Alfonsi zâmbi şi răspunse:

— Dacă mi-ați spune despre ce e vorba, poate v-aş putea fi de folos. Nu credeți că ne-am jucat destul de-a şoarecele şi pisica?

— Arlette a murit.

— Ce?

Tresărise. Se ridică, impresionat, şi strigă spre soția lui:

— Rose!... Rose!...

— Da... Imediat...

— Arlette a murit!

— Ce spui?

Se apropie cu o rapiditate uimitoare pentru corpolenta ei.

— Arlette? repetă ea.

— A fost sugrumată în dimineața asta în cameră ei, continuă Maigret, privindu-i pe amândoi.

— Nu mai spuneți! Cine e ticălosul care...

— Asta vreau şi eu să aflu.

Rose îşi şterse nasul şi chiar simțeai că era gata să plângă. Se uita fix la fotografia de pe perete.

— Cum s-a întâmplat? întrebă Fred, îndreptându-se spre bar.

Alese cu grijă o sticlă, umplu trei pahare şi îi duse mai întâi unul soției sale. Era coniac vechi, şi Fred aşează un pahar, fără să insiste, în fața lui

Maigret, care gustă până la urmă.

— Noaptea trecută, a auzit aici o discuție, între doi bărbați, despre o contesă.

— Care contesă?

— Nu ştiu. Unul dintre cei doi s-ar fi numit

Oscar.

Bărbatul nici nu clipi.

— Când a ieşit de-aici, a mers la comisariatul de poliție din cartier să spună ce auzise şi a fost dusă la Quai des Orfèvres.

— De-aia au mierlit-o?

— Probabil.

— Tu ai văzut doi bărbați împreună, Rose?

Ea răspunse că nu. Chiar păreau amândoi foarte surprinşi, foarte mâhniți.

— Jur, domnule comisar, că, dacă doi bărbați ar fi fost aici, aş fi ştiut şi v-aş fi spus. Între noi nu merge cu şmecherii. Ştiți cum funcționează un local de felul ăsta. Oamenii nu vin

ca să vadă numere extraordinare, nici ca să danseze pe o muzică de calitate. Nu-i nici un salon elegant. Ați citit reclama.

Mai întâi se duc în alte localuri, căutând ceva atractiv. Dacă agață o puicuță, nu-i mai vedem.

Dar, dacă nu găsesc ce le trebuie, de cele mai multe ori ajung la noi şi, în acel moment, au deja destule pahare la bord. Cei mai mulți dintre şoferii de noapte sunt înțeleşi cu mine şi le dau un bacşiş gras. Unii dintre portarii marilor localuri şoptesc informația la urechea clienților care pleacă. Vin la noi mai mult străini, care îşi închipuie că vor găsi lucruri extraordinare. Dar singurul lucru extraordinar era Arlette care se dezbrăca. Un sfert de secundă, în momentul în care rochia îi cădea de tot, o vedeau în întregime goală. Ca să nu am necazuri, i-am cerut să se epileze, căci se pare că e mai puțin indecent. După număr, rareori se întâmpla să nu fie invitată la o masă.

— Se culca cu clienții? întrebă calm Maigret.

— În orice caz, nu aici. Şi nu în timpul programului. Nu le las să plece când localul e deschis.

Fetele fac în aşa fel încât să-i țină aici cât mai mult posibil, îndemnându-i să bea, şi presupun că le promit să se reîntâlnească la plecare.

— Şi se țin de cuvânt?

— Dumneavoastră ce credeți?

— Şi Arlette?

— Probabil că i s-a întâmplat şi ei.

— Cu tânărul de noaptea trecută?

— Nici vorbă. Ăsta era, cum s-ar zice, de suflet.

A intrat într-o seară, din întâmplare, împreună cu un prieten, şi s-a îndrăgostit imediat de Arlette. A mai venit de atunci, dar nu a aşteptat-o niciodată la sfârşitul programului. Probabil că se scoală devreme ca să meargă la slujbă.

— Avea şi alți clienți permanenți?

— La noi nu prea există clienți permanenți, probabil că ați înțeles. Toți sunt în trecere. E adevărat că se aseamănă între

ei, dar totdeauna sunt alții.

— Nu avea prieteni?

— Habar n-am, răspunse el destul de rece.

Maigret se uită, ezitând, la soția lui Fred.

— Nu vi s-a întâmplat să...

— Spuneți. Rose nu-i geloasă, de mult nu-i mai stă mintea la asta. Da, mi s-a întâmplat, dacă vreți să ştiți.

— La ea?

— N-am pus niciodată piciorul la ea acasă. Aici.

În bucătărie.

— Aşa face totdeauna, zise Rose. Nu-l vezi bine dispărând că s-a şi întors. Pe urmă, femeia vine şi ea scuturându-se ca o găină, adăugă ea râzând.

— Nu ştiți nimic despre contesă?

— Care contesă?

— N-are importanță. Puteți să-mi dați adresa lui Lăcustă? De fapt, cum îl cheamă pe băiatul ăsta?

— Thomas... N-are alt nume... Vine de la casă de copii. Nu ştiu să vă spun unde doarme, dar îl veți găsi la curse în după-masa asta. E singura lui pasiune. Încă un pahar?

— Mulțumesc.

— Credeți că vor veni jurnaliştii?

— Probabil. Când vor afla.

Era greu de ghicit dacă Fred era încântat sau supărat de publicitatea pe care avea să i-o facă toată povestea asta.

— În orice caz, sunt la dispoziția dumneavoastră.

Presupun că e preferabil să deschid diseară ca de obicei. Dacă vreți să treceți pe-aici, veți putea interoga pe toată lumea.

Când Maigret ajunse pe strada Notre-Dame-de-Lorette, maşina Parchetului plecase şi o ambulanță se depărta cu trupul neînsuflețit al tinerei.

La uşă era un grup mic de gură-cască, mai mic decât ți-ai fi putut imagina.

Janvier vorbea la telefon din loja portăresei.

După ce închise, inspectorul îi spuse lui Maigret:

— Am primit deja informații de la Moulins.

Părinții fetei trăiesc amândoi, împreună cu un fiu, care e angajat la o bancă. Jeanne Leleu, fiica lor, este o brunetă mică de statură cu nas turtit, care a plecat de trei ani de-acasă şi nu a mai dat de atunci nici un semn de viață. Părinții nu vor să mai ştie de ea.

— Semnalmentele nu se potrivesc deloc?

— Deloc. E mai mică cu cinci centimetri decât

Arlette şi e puțin probabil că şi-a lungit nasul.

— Nici o veste despre contesă?

— Nimic. I-am interogat pe locatarii de pe scara B. Sunt mulți. Blonda grasă care s-a uitat la noi când urcam răspunde de garderobă la un teatru.

Pretinde că n-o interesează ce se întâmpla în casă, dar a auzit pe cineva trecând cu câteva minute înainte de fată.

— Prin urmare, a auzit-o urcând? După ce a recunoscut-o?

— După pas, spune ea. În realitate, trage tot timpul cu ochiul prin uşa întredeschisă.

— L-a văzut pe bărbat?

— Spune că nu, dar că urca scara încet, ca un om greoi sau bolnav de inimă.

— Nu l-a auzit coborând?

— Nu.

— E sigură că nu-i un locatar de la etajele de sus?

— Cunoaşte pasul tuturor locatarilor. Am vorbit cu vecina lui Arlette, o fată care lucrează într-o braserie. A trebuit s-o trezesc, dar n-a auzit nimic.

— Asta e tot?

— Lucas a telefonat că s-a întors la birou şi că aşteaptă instrucțiuni.

— Amprentele?

— N-au fost găsite decât amprentele noastre şi ale feței. Veți primi raportul în cursul serii.

— Nu aveți nici un locatar cu numele de Oscar?

O întrebă Maigret pentru orice eventualitate pe portăreasă.

— Nu, domnule comisar. Dar odată, e mult de-atunci, am primit un mesaj telefonic pentru Arlette. O voce de bărbat, cu oarece accent provincial, a spus: „Vreți s-o anunțați că Oscar o aşteaptă la locul ştiut?"

— Cam cât timp a trecut de-atunci?

— Era cam la o lună sau două de când se mutase.

Am reținut pentru că a fost singurul mesaj pe care l-a primit vreodată.

— Primea scrisori?

— Din când în când, o scrisoare de la Bruxelles.

— Cu un scris de bărbat?

— De femeie. Şi nu era scrisul cuiva cu şcoală.

O jumătate de oră mai târziu, Maigret şi Janvier, care trecuseră pe la braseria Dauphine să bea o bere, urcau scara de la Quai des Orfevres.

Maigret abia deschise uşa biroului, când se ivi tânărul Lapointe, cu ochii înroşiți şi privirea febrilă.

— Şefu', trebuie să vorbesc numaidecât cu dumneavoastră.

După ce comisarul închise dulapul unde îşi puse pardesiul şi pălăria, îl văzu în fața lui pe inspector muşcându-şi buzele şi strângând din pumni ca să nu izbucnească în plâns.

66. VOL 7
CAPITOLUL 3

Vorbea printre dinți, cu spatele la Maigret, cu fața aproape lipită de geam.

— Când am văzut-o dimineață, m-am întrebat de ce fusese adusă. Pe drum spre Javel, brigadierul Lucas mi-a spus toată povestea. Şi, când mă întorc la birou, aflu că e moartă.

Maigret, care se aşezase pe scaun, zise domol:

— Nu mi-am amintit că te cheamă Albert.

— După tot ce i-a spus, domnul Lucas n-ar fi trebuit s-o lase să plece singură, fără nici o supraveghere.

Vorbea cu glasul unui copil bosumflat şi comisarul zâmbi.

— Vino aici şi stai jos.

Lapointe ezită, ca şi cum ar fi avut pică şi pe Maigret. Apoi, fără tragere de inimă, se aşeză pe scaunul din faţa biroului. Ţinea capul în jos, privind ţintă podeaua, în vreme ce Maigret trăgea scurt din pipă. Amândoi păreau tată şi fiu aşezaţi la o discuţie serioasă.

— Eşti de puţin timp la noi, dar probabil ştii deja că, dacă ar fi să-i punem sub supraveghere pe toţi cei care fac un denunţ, n-aţi prea mai avea timp să dormiţi, şi nici măcar să înfulecaţi un sandviş. Adevărat?

— Da, şefule. Dar...

— Dar ce?

— Cu ea nu era acelaşi lucru.

— De ce?

— Vedeţi bine că nu e vorba de un denunţ aiurea!

— Povesteşte, acum că eşti mai liniştit.

— Ce să povestesc?

— Tot.

— Cum am cunoscut-o?

— Dacă vrei. Începe cu începutul.

— Eram cu un prieten de la Meulan, un coleg de şcoală, care nu avusese prea des ocazia să vină la Paris. Am ieşit mai întâi cu sora mea, apoi am condus-o acasă şi ne-am dus amândoi în Montmartre. Ştiţi cum se întâmpla. Am băut un păhărel în două-trei localuri şi, când am ieşit din ultimul, un fel de pitic ne-a strecurat în mână un cartonaş.

— De ce spui un fel de pitic?

— Pentru că părea să aibă paisprezece ani, dar faţa numai riduri era a unui om deja uzat. Avea corpul şi silueta unui copil al străzii şi presupun că de aceea i se zice Lăcustă. Pentru că prietenul meu fusese dezamăgit în celelalte cabarete, mi-am zis că Picratt's îi va oferi ceva mai picant şi am intrat.

— Când se întâmpla asta?

Lapointe se gândi şi păru surprins, apoi răspunse cu tristeţe:

— Acum trei săptămâni.

— Ai cunoscut-o pe Arlette?

— S-a aşezat la masa noastră. Prietenul meu, care nu e obişnuit cu aşa ceva, o luat-o drept o prostituată. La ieşire, ne-am certat.

— Din cauza ei?

— Da. Înţelesesem deja că nu era ca celelalte.

Maigret asculta fără să zâmbească, curăţindu-şi cu meticulozitate una dintre pipe.

— Te-ai întors acolo noaptea următoare?

— Voiam să mă scuz pentru felul în care îi vorbise prietenul meu.

— De fapt, ce-i spusese?

— Îi oferise bani ca să se culce cu el.

— Şi ea a refuzat?

— Bineînţeles. M-am dus devreme, ca să fiu sigur că nu va fi aproape nimeni, şi a fost de acord să bea un pahar cu mine.

— Un pahar sau o sticlă?

— O sticlă. Patronul nu le lasă să se aşeze la masa clienţilor dacă li se oferă doar un pahar. Trebuie să comande şampanie.

— Înţeleg.

— Ştiu ce credeţi. Totuşi, a venit să spună ce ştia şi a fost sugrumată.

— Ţi-a vorbit despre un pericol care o ameninţa?

— Nu chiar. Dar ştiam că existau lucruri misterioase în viaţa ei.

— De exemplu?

— E greu de explicat şi nimeni n-o să mă creadă, pentru că o iubeam.

Rosti ultimele cuvinte cu glas mai scăzut, ridicând capul şi privindu-l pe comisar în ochi, gata să protesteze la cea mai mică ironie din partea lui.

— Voiam s-o fac să-şi schimbe viața.

— Să te căsătoreşti cu ea?

Lapointe ezită, jenat.

— Nu m-am gândit la asta. Probabil că nu m-aş fi căsătorit cu ea imediat.

— Dar nu voiai să se mai arate goală într-un cabaret?

— Sunt sigur că suferea din cauza asta.

— Ți-a spus ea?

— Situația e mult mai complicată, şefule. Înțeleg că vedeți altfel faptele. Şi eu cunosc femeile pe care le poți întâlni în astfel de locuri. Mai întâi, e foarte greu să ştii ce gândea exact, pentru că bea.

Numai că, de obicei, ele nu beau, şi nu cred că veți spune că n-am dreptate. Se prefac, ca să stimuleze consumația, dar li se serveşte un sirop oarecare pe post de lichior într-un pahar mic. Adevărat?

— Aproape totdeauna.

— Arlette bea pentru că avea nevoie să bea.

Aproape în fiecare seară. Astfel încât, înainte să-şi facă numărul, patronul, domnul Fred, era obligat să vină să se convingă că se putea ține pe picioare.

Lapointe intrase atât de bine în atmosfera de la Picratt's, încât spunea domnul Fred, aşa cum făceau probabil şi angajații.

— Nu stăteai niciodată până dimineață?

— Ea nu voia.

— De ce?

— Pentru că-i mărturisisem că trebuia să mă culc devreme ca să merg la lucru.

— I-ai spus şi că eşti polițist?

Lapointe roşi din nou.

— Nu. I-am vorbit şi de sora mea, cu care locuiesc, şi ea îmi cerea insistent să mă duc acasă. Nu i-am dat niciodată bani. N-ar fi acceptat. Nu-mi dădea voie să-i ofer decât o sticlă, niciodată mai mult, şi alegea şampania cea mai ieftină.

— Crezi că era îndrăgostită?

— Noaptea trecută am fost convins de asta.

— De ce? Despre ce-ați vorbit?

— Totdeauna despre acelaşi lucru, despre ea şi mine.

—- Ți-a spus cine era şi cu ce se ocupa familia ei?

— Nu mi-a ascuns că avea o carte de identitate falsă şi că ar fi fost îngrozitor dacă i-ar fi fost descoperit numele adevărat.

— Era cultivată?

— Nu ştiu. Dar cu siguranță că nu era făcută pentru meseria asta. Nu mi-a povestit viața ei.

Doar a făcut aluzie la un bărbat de care nu va reuşi niciodată să scape. Că era prea târziu şi că nu trebuia să mai vin la ea, pentru că asta îi făcea rău în mod inutil. De aceea am apus că începea să mă iubească. Mă ținea de mâini când vorbea.

— Era deja beată?

— Poate. Cu siguranță că băuse, dar avea mintea limpede. Am văzut-o aproape totdeauna aşa, încordată, cu o expresie dureroasă sau exagerat de veselă.

— Te-ai culcat cu ea?

Privirea aruncată comisarului era aproape încărcată de ură.

— Nu!

— Nu i-ai cerut?

— Nu.

— Şi nici ea nu ți-a propus?

— Niciodată.

— Te-a făcut să crezi că era virgină?

— A fost nevoită să suporte violența bărbaților, îi ura.

— De ce?

— Din cauza asta.

— Pentru ce?

— Pentru ce-i făceau. I se întâmplase pe când era foarte tânără, nu ştiu în ce împrejurări, şi asta o marcase. Era obsedată de o amintire. Îmi vorbea mereu de un bărbat de care îi era foarte frică.

— Oscar?

— Nu i-a rostit numele. Sunteți convins că şi-a bătut joc de mine şi că sunt naiv, nu-i aşa? Nu-mi pasă. E moartă, şi asta dovedeşte în orice caz că avea dreptate să-i fie frică.

— N-ai dorit niciodată să te culci cu ea?

— În prima seară, mărturisi el, când am fost cu prietenul meu. Ați văzut-o în viață? Da, doar câteva clipe, dimineață, când era frântă de oboseală. Dacă ați fi văzut-o altfel, ați înțelege... Nici o femeie...

— Nici o femeie?

— E prea greu de spus. Toți bărbații o doreau.

Când îşi făcea numărul...

— Se culca cu Fred?

— A trebuit să-l suporte, ca şi pe ceilalți.

Maigret încerca să afle până unde mersese Arlette cu mărturisirile.

— Unde?

— În bucătărie. Rose ştia. Nu îndrăznea să spună nimic, pentru că îi e tare frică să nu-şi piardă bărbatul. Ați văzut-o?

Maigret îi făcu semn că da.

— V-a spus ce vârstă are?

— Presupun că a trecut de şaizeci.

— Are aproape şaptezeci. Fred are cu douăzeci de ani mai puțin decât ea. Se pare că a fost una dintre cele mai frumoase femei din generația ei şi că a fost întreținută de bărbați bogați. Îl iubeşte cu adevărat. Nu îndrăzneşte să se arate geloasă şi face în aşa fel ca totul să se petreacă în casă. I se pare că e mai puțin primejdios, înțelegeți?

— Înțeleg.

— De Arlette îi era mai teamă decât de celelalte şi o supraveghea tot timpul. Numai Că, într-un fel, localul mergea datorită ei. Fără ea, n-ar mai fi avut clienți. Celelalte sunt fete de treabă, aşa cum găseşti în toate cabaretele din Montmartre.

— Ce s-a întâmplat noaptea trecută?

— A vorbit de asta?

— I-a spus lui Lucas că erai cu ea, dar a amintit doar numele mic.

— Am stat împreună până la două şi jumătate.

— La care masă?

— La 6.

Vorbea ca un obişnuit al localului, ba chiar ca unul de-al casei.

— Erau consumatori în separeul vecin?

— Nu la 4. O gaşcă întreagă a venit la 8, bărbaţi şi femei care făceau mare zarvă.

— Astfel încât, dacă ar fi fost cineva la 4, nu ai fi băgat de seamă.

— Ba da. Nu voiam să audă cineva ce spuneam şi mă ridicam din când în când ca să mă uit în partea cealaltă a peretelui despărţitor.

— N-ai remarcat, indiferent la ce masă, un bărbat mai în vârstă, mic şi îndesat, cu părul cărunt?

— Nu.

— Şi, în timp ce vorbeai, Arlette nu a părut că ascultă o altă conversaţie?

— Sunt sigur că nu. De ce?

— Vrei să continuăm împreună ancheta?

Lapointe se uită la Maigret, surprins, apoi răspunse copleşit de recunoştinţă:

— Vreţi, chiar dacă...

— Ascultă cu atenţie, pentru că e important ce-ţi spun. Când a plecat de la Picratt's, la patru dimineaţa, Arlette s-a dus la comisariatul de pe stradă La Rochefoucauld. După spusele brigadierului care a primit-o, era foarte agitată în acel moment şi se cam legăna pe picioare. I-a vorbit despre doi bărbaţi care s-ar fi aşezat la masa numărul 4, în timp ce ea se afla la 6 cu tine, de unde ar fi auzit o parte din discuţia celor doi.

— Dar de ce-a spus asta?

— Nu ştiu. Când vom afla, probabil că vom face un pas înainte. Dar asta nu-i tot. Cei doi bărbaţi vorbeau de o

anumită contesă, pe care unul dintre ei plănuia să o asasineze. Când au ieşit, spunea Arlette, a văzut foarte bine, din spate, un bărbat de vârstă mijlocie, lat în umeri, mai curând mic de statură şi cu părul cărunt. Iar în timpul discuției, ar fi auzit prenumele Oscar, care părea să fie al acestui bărbat.

— Totuşi, cred că aş fi auzit...

— Am stat de vorbă cu Fred şi cu nevasta lui.

Şi ei spun că masa 4 n-a fost ocupată noaptea trecută şi că nici un client cu aceste semnalmente n-a venit la Picratt's. Asta înseamnă că Arlette ştia ceva, dar că nu voia sau nu putea să mărturisească cum aflase. Era beată, chiar tu mi-ai spus. Şi-a zis că nimeni nu va controla unde erau aşezați consumatorii în cursul nopții. Mă urmăreşti?

— Da. Dar cum a putut să pomenească acel prenume? De ce?

— Tocmai! Nimeni n-a-ntrebat-o. Nu era necesar. Dar, dacă a făcut asta, înseamnă că avea un motiv. Iar motivul nu poate fi decât acela de a ne oferi o pistă. Mai e ceva. A declarat toate astea la comisariat, dar, când a ajuns aici, după ce a dormit puțin, s-a arătat mult mai reticentă, iar Lucas a avut impresia că ar fi retras cu dragă inimă ce spusese mai înainte. Numai că acum ştim că nu erau vorbe în vânt.

— Sunt sigur!

— S-a întors acasă şi cineva care o aştepta acolo, ascuns în şifonierul din dormitor, a sugrumat-o.

Era aşadar cineva care o cunoştea foarte bine, apartamentul îi era familiar şi avea probabil cheia.

— Şi contesa?

— Nici o veste până acum. Ori n-a fost ucisă, ori nimeni n-a descoperit până acum cadavrul, ceea ce este posibil. Nu ți-a vorbit niciodată de o contesă?

— Niciodată.

Lapointe se uită un moment țintă la birou, apoi întrebă cu o voce diferită:

— Credeți că a suferit mult?

— Doar pentru puțin timp. Asasinul e un tip viguros şi fata nici măcar nu s-a zbătut.

— Mai e tot acolo?

— A fost transportată la Institutul Medico-Legal.

— Îmi dați voie să mă duc s-o văd?

— După ce mănânci.

— Pe urmă, ce trebuie să fac?

— Te duci la ea acasă, pe strada Notre-Dame-de-Lorette. Ceri cheia de la Janvier. Am examinat deja apartamentul, dar poate că ție, care o cunoşteai, îți va atrage atenția vreun detaliu considerat de noi fără importanță.

— Vă mulțumesc, zise el recunoscător, convins că Maigret îi încredința această misiune doar ca să-i facă plăcere.

Comisarul avu grijă să nu pomenească de fotografiile ale căror colțuri ieşeau afară din dosarul de pe birou.

Cineva îl anunță că cinci-şase jurnalişti îl aşteptau pe culoar şi insistau să obțină informații. Îi lăsă să intre, le istorisi doar o parte din toată povestea, dar dădu fiecăruia o fotografie, dintre cele care o arătau pe Arlette în rochia neagră de mătase.

— Şi mai scrieți, le recomandă el, că am fi recunoscători unei anume Jeanne Leleu, care trăieşte probabil acum sub un alt nume, dacă ne-ar vizita.

I se garantează o discreție absolută şi nu vrem deloc să-i complicăm viața.

Prinzi târziu, la el acasă, şi avu timp să se întoarcă la Quai des Orfevres şi să citească dosarul

Alfonsi. Parisul era la fel de fantomatic sub ploaia fină şi murdară, iar oamenii de pe stradă păreau că se agită cu speranța că vor ieşi din soiul acela de acvariu.

Dosarul patronului de la Picratt's era voluminos, dar nu conținea mai nimic substanțial. La douăzeci de ani, făcuse serviciul militar în cadrul Batalioanelor din Africa, căci, în acea perioadă, trăia pe spinarea unei prostituate de pe bulevardul Sebastopol şi fusese deja arestat de două ori pentru lovire şi rănire.

Apoi, după câțiva ani, apărea la Marsilia, unde aproviziona cu fete câteva bordeluri din sudul Franței. Avea douăzeci şi opt de ani. Încă nu ajunşese şef, dar era deja destul de bine plasat în ierarhia lumii interlope ca să nu se mai compromită în încăierări prin barurile din Vechiul Port.

Nici o condamnare în acea perioadă, doar necazuri destul de serioase din cauza unei fete care nu avea decât şaptesprezece ani şi care fusese plasată la Paradisul din Baziers cu acte false.

Urmă altă perioadă în care nu se ştia decât că plecase în Panama cu cinci-şase femei, la bordul unui vas italian, şi că devenise acolo un personaj cunoscut.

La patruzeci de ani, ajunsese la Paris, unde trăia cu Rosalie Dumont, zisă Rose, deja foarte în vârstă şi care ținea un salon de masaj pe strada Martirilor.

Frecvența mult cursele de cai, meciurile de box şi se spunea că organiza pariuri.

În sfârşit, se căsătorise cu Rose şi deschiseseră împreună Picratt's, inițial un mic bar cu un număr restrâns de clienți.

Janvier se afla şi el pe strada Notre-Dame-de-Lorette, nu în apartament, ci interogând încă vecinii, nu doar locatarii imobilului, ci şi pe patronii prăvăliilor din jur şi pe toți cei care ar fi putut să ştie ceva. Lucas se ocupa singur de spargerea de la Javel, şi asta îl indispunea tare mult.

Era cinci fără zece minute şi se făcuse de mult întuneric când se auzi soneria telefonului, iar Maigret ridică receptorul.

— Aici centrala Police-Secours.

— Contesa? întrebă el.

— În orice caz, o contesă. Nu ştiu dacă e contesa voastră. Am primit un apel telefonic de pe stradă Victor Masse. Portăreasa a descoperit, acum câteva minute, că una dintre locatarele ei a fost ucisă, probabil noaptea trecută...

— O contesă?

— Contesa von Farnheim.

— Împuşcată?

— Strangulată. Atât ştim deocamdată. Poliția din cartier e la fața locului.

Câteva minute mai târziu, Maigret sărea într-un taxi, care pierdu foarte mult timp ca să traverseze centrul Parisului. Trecând pe strada Notre-Dame-de-Lorette, îl zări pe Janvier ieşind dintr-un magazin de legume, opri maşina şi îl strigă pe inspector.

— Urcă! A murit contesa!

— O contesă adevărată?

— Nu ştiu. E foarte aproape de-aici. Totul se întâmpla în cartier.

Într-adevăr, între barul de pe strada Pigalle şi apartamentul lui Arlette nu erau mai mult de cinci sute de metri, aproximativ aceeaşi distanță despărțind barul de strada Victor Masse.

Spre deosebire de ce se petrecuse dimineață, vreo douăzeci de curioşi se adunaseră în fața unui agent, la uşa unui imobil luxos şi liniştit.

— Comisarul e aici?

— Nu era la birou. Inspectorul Lognon e...

Bietul Lognon, care ar fi vrut atât de mult să iasă în evidență! De fiecare dată când demara cercetarea unui caz, era parcă o fatalitate, căci Maigret venea imediat şi prelua ancheta.

Portăreasa nu era în loja ei. Pe casa scării, pereții erau vopsiți în aşa fel încât să imite marmură, iar treptele erau acoperite cu un covor gros de un roşu închis, menținut de bare de cupru. Casa mirosea puțin a aer stătut, ca şi cum ar fi fost locuită doar de bătrâni care nu-şi deschideau niciodată ferestrele, şi mai era şi ciudat de liniştită: nici o uşă nu se mişcă la trecerea comisarului însoțit de Janvier. Abia la etajul patru auziră un zgomot şi o uşă se deschise; întrezăriră nasul lung şi lugubru al lui Lognon, care stătea de vorbă cu o femeie mică şi foarte grasă ce purta un coc tare în creştetul capului.

Intrară într-o încăpere prost luminată de o lampă cu picior, cu abajur de pergament. Aici, senzația de sufocare era mult mai puternică decât în restul casei. Aveai brusc impresia, fără să ştii exact de ce, că te afli foarte departe de Paris, de lume, de aerul umed de afară, de oamenii care mergeau pe trotuare, de taxiurile care claxonau şi de autobuzele care veneau cu viteză şi scrâşneau din frâne la fiecare stație.

Era atât de cald, încât Maigret îşi scoase imediat pardesiul.

— Unde e?

— În dormitor.

Încăperea era un fel de salon, sau cel puțin un fost salon, dar parcă intrai într-un univers unde lucrurile nu mai aveau nume. Un apartament pregătit pentru vânzare ar putea avea acelaşi aspect, cu toate mobilele în locuri neaşteptate.

Peste tot vedeai sticle, iar Maigret remarcă faptul că toate erau de vin roşu, din acela din care trag câte o duşcă muncitorii de pe şantier, mâncând salam. De altfel, nu lipsea nici salamul, aşezat nu pe farfurie, ci pe o hârtie de ambalaj, împreună cu resturi de pui, din care mai puteai vedea câteva oase şi pe covor.

Covorul era uzat, de o murdărie nemaivăzută, dar în aceeaşi stare erau toate obiectele; un scaun nu avea un picior, dintr-un fotoliu ieşea umplutura, iar abajurul de pergament, devenit maro de atâta vreme de când era folosit, nu mai avea formă.

În dormitor, alături, pe un pat fără aşternut şi care nu mai fusese făcut de câteva zile, zăcea un corp pe jumătate gol, dar exact pe jumătate, cu partea de sus aproape acoperită cu o cămaşă de noapte scurtă, în timp ce, de la brâu până la picioare, trupul era gol, umflat, de un alb urât la vedere.

De la primă privire, Maigret observă micile pete vinețiide pe coapse şi ştiu că va găsi o seringă pe undeva; găsi două, dintre care una cu acul rupt, pe o mobilă care servea drept noptieră.

Moartă părea să aibă cel puțin şaizeci de ani.

Era greu de spus. Nimeni nu o atinsese încă. Medicul nu sosise. Dar era clar că era moartă de mult timp.

Salteaua pe care era întinsă femeia avea pânza tăiată pe o lungime destul de mare, iar o parte din umplutură fusese smulsă.

Şi aici puteau fi văzute sticle, resturi de mâncare, precum şi o oală de noapte chiar în mijlocul camerei, cu urină în ea.

— Trăia singură? întrebă Maigret, întorcându-se spre portăreasă.

Aceasta, cu buzele strânse, făcu semn că da.

— O vizita multă lume?

— Dacă ar fi vizitat-o, probabil că ar fi curățat toată mizeria asta, nu?

Şi, de parcă s-ar fi simțit vinovată, portăreasa adăugă:

— N-am mai pus piciorul în apartament de cel puțin trei ani.

— Nu vă lăsa să intrați?

— N-aveam chef.

— Nu avea o servitoare, o femeie care să-i facă menajul?

— Nu. Doar o prietenă, o țăcănită ca şi ea, care venea din când în când.

— O cunoaşteți?

— Nu ştiu cum o cheamă, dar o zăresc uneori prin cartier. Încă n-a ajuns în acelaşi hal. Cel puțin aşa era ultima dată când am văzut-o, dar a trecut ceva timp de-atunci.

— Ştiați că locatara se droga?

— Ştiam că era smintită.

— Erați portăreasa imobilului când a închiriat apartamentul?

— Nu l-ar fi obținut. Abia de trei ani suntem aici, eu şi soțul meu, iar ea ocupă locuința de opt ani. Am încercat tot ce-am putut ca s-o fac să plece.

— Chiar e contesă?

— Aşa se pare. În orice caz, a fost nevasta unui conte, dar, înainte, probabil că nu făcea multe parale.

— Avea bani?

— Aşa s-ar zice, de vreme ce n-a murit de foame.

— N-ați văzut pe nimeni urcând la ea?

— Când?

— Noaptea trecută sau azi-dimineață.

— Nu. Prietena ei n-a venit. Nici tânărul.

— Care tânăr?

— Un tânăr amabil, cu un aer bolnăvicios, care venea s-o vadă şi-i spunea mătuşă.

— Nici numele lui nu-l cunoaşteți?

— Nu mă băgam în treburile ei. E o casă liniştita. La unu locuiesc nişte oameni care, ca să zic aşa, nu sunt niciodată la Paris, iar la doi locuieşte un general în retragere. Vă dați seama ce fel de casă e. Femeia asta era atât de murdară, încât mă țineam de nas când treceam prin fața uşii ei.

— N-a chemat niciodată doctorul?

— Ba îl chema de două ori pe săptămâna. Când era beată bine de vin sau de mai ştiu eu ce, îşi închipuia că o să moară şi îi dădea telefon doctorului ei. Dar el o cunoştea şi nu se grăbea să vină.

— Un medic din cartier?

— Da, doctorul Bloch, care locuieşte la trei case de-aici.

— Lui i-ați telefonat după ce ați găsit cadavrul?

— Nu. Asta nu era problema mea. M-am adresat imediat la poliție. A venit inspectorul, apoi dumneavoastră.

— Vrei să-l suni pe doctorul Bloch, Janvier?

Spune-i să vină cât poate de repede.

Janvier căută telefonul şi îl găsi până la urmă în altă odăiță, unde zăcea pe jos, printre reviste vechi şi cărți pe jumătate rupte.

— Se poate intra uşor în imobil fără să ştiți?

— Ca în toate casele, nu? răspunse portăreasa, pe un ton caustic. Îmi fac meseria ca oricare alta, ba chiar mai bine decât multe altele, şi nu veți găsi nici urmă de praf pe scară.

— Asta e singura scară?

— Mai este una de serviciu, dar aproape nimeni n-o foloseşte. Oricum, trebuie să treci prin fața lojii.

— Staţi acolo tot timpul?

— Mai puţin când fac piaţa, pentru că şi portarii mănâncă.

— La ce oră faceţi piaţa?

— Pe la opt şi jumătate dimineaţa, imediat după ce trece factorul şi duc sus scrisorile.

— Contesa primea multe scrisori?

— Doar pliante. De la comercianţii care îi vedeau numele în cartea de telefon şi erau impresionaţi că era contesă.

— Îl cunoaşteţi pe domnul Oscar?

— Care Oscar?

— Oricare ar fi el.

— E un Oscar, fiul meu.

— Ce vârstă are?

— Şaptesprezece ani. Învaţă tâmplăria într-un atelier de pe bulevardul Barbes.

— Locuieşte aici?

— Bineînţeles!

Janvier închise şi îl anunţă pe comisar:

— Doctorul era acasă. Mai are de consultat doi pacienţi şi vine imediat.

Inspectorul Lognon se ferea să se atingă de ceva, prefăcându-se că nu era interesat de răspunsurile portăresei.

— Locatara nu primea niciodată scrisori cu antetul unei bănci?

— Niciodată.

— Ieşea des?

— Treceau uneori şi zece-douăsprezece zile până să iasă din casă, că mă şi întrebam dacă nu cumva murise, pentru că nu se auzea nici un sunet. Probabil că stătea prăvălită în pat, în sudoare şi jeg.

Apoi se îmbrăca, îşi punea o pălărie, mănuşi, şi ai fi putut s-o iei drept o doamnă, doar că avea tot timpul un aer rătăcit.

— Întârzia mult?

— Depinde. Uneori câteva minute, alteori toată ziua. Se întorcea cu o grămadă de pachete. Primea vin cu lada. Numai

vin roşu, pe care îl comanda de la băcanul din stradă Condorcet.

— Comisionarul intra în apartament?

— Lăsa lada la uşă. Chiar m-am certat cu el, pentru că nu voia să urce pe scara de serviciu, care i se părea prea întunecoasă; zicea că nu voia să-şi rupă gâtul.

— De unde aţi ştiut că era moartă?

— N-am ştiut că era moartă.

— Totuşi, aţi deschis uşa apartamentului?

— N-a fost nevoie să-mi dau osteneala, şi nici n-aş fi făcut-o.

— Adică?

— Aici suntem la patru. La cinci locuieşte un bătrân neputincios, căruia îi fac curat şi îi aduc mâncarea. A lucrat cândva la fisc. De ani de zile stă în acelaşi apartament şi nevasta i-a murit acum şase luni. Poate că aţi citit în ziare: a fost călcată de un autobuz pe când traversă Piaţa Blanche, la zece dimineaţa, când se ducea la piaţa de pe strada Lepic.

— La ce oră faceţi curat la el?

— Pe la zece dimineaţa. Şi mătur scara când cobor.

— Aţi măturat-o şi azi-dimineaţă?

— De ce nu?

— Înainte de asta, urcaţi prima dată să duceţi scrisorile?

— Nu până la cinci, pentru că bătrânul primeşte puţine scrisori şi nu e grăbit să le citească. Cei de la trei lucrează amândoi şi pleacă devreme, pe la opt şi jumătate, aşa că îşi iau corespondenţa când trec pe lângă lojă.

— Chiar dacă nu sunteţi acolo?

— Da, chiar şi când sunt plecată la piaţă. Nu încui niciodată. Fac cumpărăturile de la prăvălia de pe strada noastră şi arunc din când în când o privire spre casă. V-ar deranja dacă aş deschide fereastra?

Tuturor le era cald. Reveniseră în prima încăpere, cu excepţia lui Janvier care, aşa cum făcuse dimineaţă în apartamentul din stradă Notre-Dame-de-Lorette, cerceta sertarele şi şifonierele.

— Aşadar, nu duceți scrisorile decât până la doi?

— Da.

— Pe la zece, v-ați dus la etajul cinci şi ați trecut prin fața acestei uşi?

— Am băgat de seamă că era deschisă. Asta m-a surprins puțin, dar nu cine ştie ce. Când am coborât, n-am mai fost atentă. Pregătisem totul pentru domnul meu şi nu trebuia să mai urc la el decât la patru şi jumătate, pentru că atunci îi duc masa de seară. Când am coborât iar, am văzut iar uşa deschisă şi am strigat fără să vreau, uşurel: „Doamna contesă!" Pentru că toată lumea îi zice aşa. Are un nume greu de pronunțat, un nume străin. E mai uşor să spui „contesă". N-a răspuns nimeni.

— Era lumină în apartament?

— Da. N-am atins nimic. Lampa asta era aprinsă.

— Şi cea din dormitor?

— Şi ea, pentru că e şi acum, iar eu n-am pus mâna pe comutator. Nu ştiu de ce am avut o presimțire. Am băgat capul pe uşă ca să strig din nou. Pe urmă am intrat, fără tragere de inimă. Nu suport mirosurile urâte. Am aruncat o privire în dormitor şi am văzut-o. Am coborât în fugă ca să sun la poliție. Pentru că în casă nu era nimeni în afară de domnul în vârstă, m-am dus s-o anunț pe portăreasa de alături, prietenă cu mine, ca să nu fiu singură. Oamenii ne întrebau ce s-a întâmplat.

Eram câțiva la uşă când a sosit inspectorul.

— Vă mulțumesc. Cum vă numiți?

— Doamna Aubain.

— Vă mulțumesc, doamnă Aubain. Puteți să vă întoarceți în lojă. Aud paşi şi cred că e doctorul.

Nu era doctorul Bloch, ci medicul legist, acelaşi care făcuse constatările dimineață în cazul tinerei Arlette.

Ajuns în pragul dormitorului, după ce dădu mina cu comisarul şi îi adresă lui Lognon un semn uşor protector, nu se putu abține să nu exclame:

— Iar!

Contuziile de pe gât nu lăsau nici o îndoială în privința modului în care fusese ucisă contesa.

Punctele vinete de pe coapse spuneau multe despre gradul ei de intoxicare. Mirosi una dintre seringi şi dădu din umeri.

— Evident, morfină!

— O cunoşteați?

— N-am văzut-o niciodată. Dar cunosc câteva asemenea ei în cartier. S-ar zice că au omorât-o ca s-o jefuiască nu?

Arătă spre tăietura din saltea şi spre umplutură scoasă.

— Era bogată?

— Nu se ştie nimic, răspunse Maigret.

Janvier, care, cu vârful briceagului, forța de câteva momente broasca unei mobile, zise:

— Iată un sertar plin cu hârtii.

Cineva, probabil un bărbat tânăr, urca în fugă scara. Era doctorul Bloch.

Maigret remarcă faptul că medicul legist îl salută scurt, cu o mişcare a capului, evitând să dea mina cu el aşa cum faci cu un coleg.

67. VOL 7
CAPITOLUL 4

Doctorul Bloch avea pielea prea mată, ochii prea strălucitori, părul negru şi uleios. Probabil că nu pierduse timpul ascultând vorbele curioşilor din stradă sau vorbind cu portăreasa. Janvier nu-i spusese la telefon că femeia fusese asasinată, ci că murise şi că Maigret dorea să-i vorbească.

După ce urcase treptele câte patru o dată, se uită în jur neliniştit. Poate că, înainte de a părăsi cabinetul, îşi făcuse o injecție? Nu păru mirat că doctorul Bloch nu dă mâna cu el şi nu insistă în acest sens. Atitudinea sa era cea a unui om care se aşteaptă să aibă necazuri.

Dar, imediat ce trecu pragul dormitorului, păru să se simtă uşurat. Contesa fusese sugrumată. Asta nu-l mai privea pe el.

Şi, din acel moment, nu i-au trebuit mai mult de treizeci de secunde ca să devină stăpân pe sine, afişând chiar o aroganță puțin cam arțăgoasă.

— De ce am fost chemat eu, şi nu alt medic?

Întrebă el mai întâi, vrând parcă să tatoneze terenul.

— Pentru că portăreasa ne-a spus că sunteți medicul acestei femei.

— Am văzut-o doar de câteva ori.

— Pentru ce boală?

Bloch se întoarse spre confratele său, vrând parcă să spună că acesta ştia la fel de bine ca şi el.

— Presupun că v-ați dat seama că se droga?

Când exagera cu doza, avea crize de depresie, cum se întâmplă deseori, şi, cuprinsă de panică, mă chemă la ea. Îi era tare frică să nu moară.

— O cunoaşteți de mult timp?

— M-am instalat în cartier doar de trei ani.

Nu avea mai mult de treizeci de ani. Maigret ar fi jurat că era celibatar şi că îşi injectase şi el morfină imediat ce începuse să practice, poate chiar de la Şcoala de Medicină. Nu alesese întâmplător Montmartre şi nu era greu să-ți imaginezi din ce mediu îşi recruta clientelă.

Nu avea să ajungă prea departe, era evident. Şi el era o pasăre pândita de pisică!

— Ce ştiți despre ea?

— Numele şi adresa, care figurează în fişele mele. Şi că se droga de cincisprezece ani.

— Ce vârstă are?

— Patruzeci şi opt sau patruzeci şi nouă de ani.

Abia dacă îți venea să crezi când vedeai corpul acela descărnat, culcat de-a curmezişul patului, cu părul rar şi incolor.

— Nu sunt rare cazurile în care o morfinomană se dedă şi băuturii?

— Se mai întâmplă.

Mâinile lui aveau un tremur uşor, precum ale beţivilor dimineaţa, şi un tic îi întindea din când în când buzele într-o parte.

— Presupun că aţi încercat să o dezintoxicaţi?

— Da, la început. Era un caz aproape disperat!

N-am reuşit. Nu mă chemă cu săptămânile.

— Nu i se întâmpla să vă cheme pentru că ducea lipsă de drog şi avea nevoie cu orice preţ?

Bloch aruncă o privire spre confratele său. Nu avea rost să mintă. Cadavrul şi apartamentul indicau foarte clar acest lucru.

— Presupun că nu e cazul să vă ţin un curs.

Ajuns la un anumit punct, un intoxicat nu mai poate, fără să se expună unui risc cât se poate de serios, să se mai lipsească de drog. Nu ştiu de unde îşi-l procura ea. N-am întrebat-o. Cred că de două ori, când am venit, am găsit-o parcă halucinată, pentru că nu i se livrase ceea ce aştepta, şi atunci i-am făcut o injecţie.

— Nu v-a spus niciodată nimic despre viaţa ei, despre familie, despre originile sale?

— Ştiu doar că a fost într-adevăr căsătorită cu un conte von Farnheim care, cred, era austriac şi mult mai în vârstă decât ea. A locuit cu el pe Coastă de Azur, într-o vilă mare la care i se întâmpla să facă aluzie din când în când.

— Încă o întrebare. Vă plătea onorariul cu cecuri?

— Nu, bancnote.

— Bănuiesc că nu ştiţi nimic de prietenii ei, de relaţiile pe care le avea sau de furnizori?

— Absolut nimic.

Maigret nu insistă.

— Vă mulţumesc. Sunteţi liber.

Nici acum nu voia să fie de faţă la sosirea celor de la Parchet şi mai ales să fie obligat să răspundă jurnaliştilor, care aveau să-şi facă apariţia curând, aşa că se grăbea să scape de atmosfera aceea sufocanta şi deprimantă.

Îi dădu instrucțiuni lui Janvier şi se întoarse cu maşina la Quai des Orfèvres, unde îl aştepta un mesaj de la doctorul Paul, medicul legist, care îl ruga să-l sune.

— Tocmai fac raportul, pe care îl vei primi mâine dimineață, îi zise medicul cu barbă frumoasă, pe care îl mai aştepta o autopsie în seara aceea. Voiam să-ți semnalez două detalii, pentru că s-ar putea să aibă importanță pentru anchetă. Mai întâi, după toate probabilitățile, fata nu are douăzeci şi patru de ani cum spune fişa. Medical vorbind, abia dacă are douăzeci.

— Eşti sigur?

— Aproape sigur. În plus, a avut un copil. Asta e tot ce ştiu. În ceea ce priveşte asasinatul, autorul e o persoană foarte viguroasă.

— Ar putea să fie şi o femeie?

— Nu cred, doar dacă e la fel de solidă ca un bărbat.

— Încă nu ți s-a spus nimic de a doua crimă?

Cu siguranță că vei fi chemat pe strada Victor Massé.

Doctorul Paul mormăi ceva despre o cină în oraş şi cei doi bărbați închiseră.

Ziarele de după-amiază publicaseră fotografia tinerei Arlette şi, ca de obicei, se primiseră deja câteva telefoane. Două-trei persoane aşteptau în anticameră. De ele se ocupă un inspector, iar Maigret se duse să ia masa de seară acasă, unde soția lui, care citise ziarul, nu se aştepta să-l vadă sosind.

Ploua întruna. Avea hainele ude, aşa că se schimbă.

— Mai pleci?

— Probabil că voi lipsi o bucată de noapte.

— Ați găsit-o pe contesă?

Căci ziarele nu vorbeau încă de moartă din apartamentul de pe strada Victor Masse.

— Da. Sugrumată.

— Să nu răceşti! La radio a spus că va fi îngheț şi că probabil mâine va fi polei.

Bău un păhărel de tărie şi merse până în Piața

Republicii, ca să respire aerul curat.

Primul gând fusese să-l lase pe tânărul Lapointe să se ocupe de Arlette, dar, după ce se mai gândise, i se păruse o cruzime şi îi încredinţase până la urmă această treabă lui Janvier.

Şi probabil că Janvier trudea din greu. Luase cu el o fotografie a dansatoarei şi mergea, din imobil în imobil, prin tot cartierul Montmartre, interesându-se mai ales la micile hoteluri care ofereau camere cu ora.

Fred, la Picratt's, îl lăsase să înţeleagă că lui Arlette i se mai întâmpla, ca şi celorlalte, să plece cu un client după ora închiderii. Portăreasa imobilului de pe strada Notre-Dame-de-Lorette îi spusese că nu aducea pe nimeni acasă. Probabil că nu se ducea nici prea departe. Iar dacă avea un amant permanent, poate că îşi dădeau întâlnire la hotel.

Cu aceeaşi ocazie, Janvier îi întreba pe oameni şi despre un anume Oscar, despre care nu ştia nimic, al cărui nume fusese pronunţat o singură dată de tânăra femeie. De ce mai târziu păruse să regrete şi fusese mult mai puţin explicită?

Din lipsă de personal disponibil, Maigret îl lăsase pe inspectorul Lognon în apartamentul de pe strada Victor Massé, unde probabil cei de la Identitatea Judiciară îşi terminaseră treaba, iar cei de la Parchet poate că fuseseră în timp ce el era la masă.

Când ajunse la Quai des Orfèvres, unde cele mai multe birouri erau în beznă, îl găsi pe Lapointe în marea încăpere a inspectorilor, cercetând hârtiile luate din sertarul contesei. Primise sarcina să le cerceteze.

— Ai găsit ceva, băiete?

— N-am terminat. Toate sunt amestecate şi e greu să te descurci. În plus, fac şi verificări în acelaşi timp. Am dat deja câteva telefoane. Printre altele, aştept un răspuns de la Brigada Mobilă din Nisa.

Arătă o ilustrată care reprezenta o proprietate mare şi luxoasă ce domina Golful îngerilor. Casă, de un stil oriental

de prost-gust, inclusiv cu minaret, era înconjurată de palmieri, iar numele ei era scris într-un colț: Oază.

— Conform documentelor, explică el, aici locuia cu soțul ei în urmă cu cincisprezece ani.

— Înseamnă că avea pe atunci mai puțin de treizeci şi cinci de ani.

— Iată o fotografie cu ea şi contele la vremea aceea.

Era o fotografie făcută de un amator. Amândoi erau în picioare în fața porții vilei şi femeia ținea în lesă doi ogari ruseşti imenşi.

Contele von Farnheim era un bărbat mic de statură, slab, cu barbişon alb, îmbrăcat elegant şi purtând monoclu. Cea de lângă el era o femeie frumoasa, durdulie, după care probabil că bărbații întorceau capul.

— Ştii unde s-au căsătorit?

— La Capri, cu trei ani înainte de a fi făcută această fotografie.

— Ce vârstă avea contele?

— Şaizeci şi cinci de ani în momentul căsătoriei.

Au fost căsătoriți doar trei ani. El a cumpărat Oază imediat după întoarcerea din Italia.

Erau acolo tot felul de hârtii: facturi îngălbenite, paşapoarte cu multe vize, cărți de joc de la Cazinoul din Nişă şi de la Cazinoul din Cannes, chiar şi un pachet de scrisori pe care Lapointe nu avusese încă timp să-l cerceteze. Scrisul era ascuțit, cu câteva caractere germane, şi toate epistolele erau semnate Hans.

— Îi ştii numele de fată?

— Madeleine Lalahde. S-a născut în La Roche-sur-Yon, în Vandeea, şi a făcut un timp figurație la Casino de Paris.

Lapointe aproape că socotea această sarcină un fel de pedeapsă.

— Nu s-a găsit nimic? întrebă el, după un moment de tăcere.

Era clar că se gândea la Arlette.

— De asta se ocupă Janvier. Şi o să mă ocup şi eu.

— Vă duceți la Picratt's?

Maigret dădu afirmativ din cap. În biroul vecin, îl găsi pe inspectorul care primea telefoanele şi pe vizitatorii ce aveau legătură cu identificarea dansatoarei.

— Încă nimic palpabil. Tocmai am condus o bătrâna, care părea sigură de ea, la Institutul Medico-Legal. Jură, chiar şi în fața cadavrului, că era fiica ei, dar funcționarul de acolo a recunoscut-o. E o nebună. De mai bine de zece ani pretinde că recunoaşte toate cadavrele de femei care ajung acolo.

De data asta, meteorologii avuseseră dreptate: când ieşi afară, era mai frig, că iarna, şi Maigret îşi ridică gulerul pardesiului. Ajunse prea devreme în Montmartre. Era puțin trecut de unsprezece şi viața de noapte nu începuse; oamenii erau încă înghesuiți în teatre şi cinematografe, cabaretele abia îşi aprindeau firmele luminoase, iar portarii în livrea nu îşi luaseră încă postul în primire.

Intră mai întâi la bărulețul din colțul străzii Douai, unde fusese de nenumărate ori, şi patronul îl recunoscu. Tocmai preluase serviciul, pentru că şi el lucra noaptea. Soția lui se ocupa de bar în timpul zilei, cu o echipă de chelneri, iar el o schimbă seara, astfel încât se întâlneau doar atunci.

— Cu ce vă servesc, domnule comisar?

Maigret zări imediat un personaj pe care patronul părea că i-l arată cu coada ochiului: era, fără doar şi poate, Lăcustă. Stătea în picioare, abia trecând de tejghea, şi bea un sirop de mentă cu apă.

Îl recunoscuse şi el pe comisar, dar se prefăcea că citeşte ziarul de curse, pe care făcea însemnări cu creionul.

L-ai fi putut lua drept jocheu, pentru că avea probabil greutatea potrivită. Când îl priveai de aproape, descopereai cu jenă că acel corp de copil avea un cap cu o față ridată şi ten cenuşiu, tern, iar ochii, extrem de vioi şi mobili, păreau că văd totul, precum cei ai unor animale permanent în alertă.

Nu purta uniforma, ci un costum ce părea al unui puşti dus la prima împărtăşanie.

— Erai aici ieri pe la patru dimineața? îl întrebă Maigret pe patron, după ce comandă un pahar de calvados.

— Ca în fiecare noapte. Am văzut-o. Am aflat.

Am citit în ziar.

Cu oamenii ăştia era uşor. Câțiva muzicanți beau o cafea cu frişca înainte de a intra în serviciu. Mai erau şi doi sau trei „băieți răi", cunoscuți de comisar, care încercau să ia un aer nevinovat.

— Cum era?

— Ca totdeauna la ora aia.

— Venea în fiecare noapte?

— Nu. Din când în când. Când considera că nu-şi făcuse plinul. Bea un pahar-două, ceva tare, înainte să se ducă la culcare; nu stătea mult.

— Nici noaptea trecută?

— Părea destul de agitată, dar nu mi-a spus nimic. Cred că n-a vorbit cu nimeni, doar cât a comandat.

— Nu se afla în bar un om mai în vârstă, mic şi solid, cu părul cărunt?

Maigret evitase să pomenească de Oscar în fața jurnaliştilor, aşa că ziarele nu scriseseră nimic în privința asta. Dar îl întrebase pe Fred, şi poate că Fred vorbise cu Lăcustă, care...

— Nimic de felul ăsta, răspunse patronul, poate puțin prea sigur pe el.

— Îl cunoşti pe un anume Oscar?

— Probabil că sunt o mulțime de Oscar în cartier, dar nu-mi amintesc de nici unul cu semnalmentele astea.

Maigret făcu doar doi paşi şi ajunse lângă Lăcustă.

— N-ai nimic să-mi spui?

— Nimic deosebit, domnule comisar.

— Ai stat toată noaptea în uşă la Picratt's?

— Aproape. M-am dus doar de două-trei ori până la capătul străzii Pigalle ca să împart reclame. Am venit şi aici ca să cumpăr țigări pentru un american.

— Nu-l cunoşti pe Oscar?

— N-am auzit niciodată de el.

Nu era genul de tip care să se lase impresionat de poliție, nici de altcineva. Probabil înadins vorbea cu un accent de mahala pronunțat şi făcea pe puştanul, ca să-şi amuze clienții.

— Nu-l cunoşteai nici pe prietenul lui Arlette?

— Avea un prieten? Acum aud prima dată.

— N-ai văzut niciodată pe cineva aşteptând-o la ieşire?

— S-a mai întâmplat. Clienți.

— Pleca împreună cu ei?

— Nu totdeauna. Uneori nu reuşea să le facă vânt şi venea aici ca să scape de dânşii.

Patronul, care asculta fără jenă, dădu aprobator din cap.

— Nu ți s-a întâmplat s-o întâlneşti în timpul zilei?

— Dimineața dorm şi după-amiaza sunt la curse.

— Nu avea nici o prietenă?

— Era amică cu Betty şi Tania. Dar nu cine ştie ce. Cred că ea şi Tania nu se prea înghițeau.

— Nu ți-a cerut niciodată să-i faci rost de droguri?

— Pentru ce?

— Pentru ea.

— Nici vorbă. Îi plăcea să bea un pahar, poate chiar două-trei, dar nu cred că s-a drogat vreodată.

— Pe scurt, nu. ştii nimic.

— Doar că era cea mai frumoasă fată pe care am văzut-o.

Maigret avu o ezitare, privindu-l pe pitic din cap şi până în picioare.

— Te-ai culcat cu ea?

— De ce nu? M-am culcat şi cu altele, nu doar puştoaice, ci şi cliente cu pungă plină.

— E adevărat, interveni patronul. Nu ştiu ce au, dar toate sunt înnebunite după el. Le-am văzut venind să-l aştepte aici spre ziuă o oră sau chiar mai mult, şi nu sunt bătrâne sau nasoale!

Gura mare a piticului se întinse precum cauciucul, afişând un zâmbet încântat şi sardonic.

— Poate că există un motiv, zise el, făcând un gest obscen.
— Te-ai culcat cu Arlette?
— Dacă vă spun.
— Des?
— Măcar o dată.
— Ea ți-a propus?
— A văzut că voiam.
— Unde s-a întâmplat?
— Nu la Picratt's, bineînțeles. Cunoaşteți hotelul Moderne, de pe strada Blanche?
Era un hotel care închiria camere cu ora, bine cunoscut de poliție.
— Ei bine, acolo!
— Avea temperament?
— Ştia meserie.
— Îi făcea plăcere?
Lăcustă dădu din umeri.
— Chiar când nu simt plăcere, femeile se prefac, şi cu cât simt mai puțină, cu atât mai mult se simt obligate să se prefacă.
— Era beată în noaptea aia?
— Era ca totdeauna.
— Şi cu patronul?
— Cu Fred? V-a spus el?
Se gândi un moment şi îşi goli cu gravitate paharul.
— E o chestie care nu mă priveşte, zise el în cele din urmă.
— Crezi că avea o slăbiciune pentru ea?
— Toți aveau.
— Şi tu?
— V-am spus ce aveam de spus. Acum, dacă vreți neapărat, glumi el, pot să vă şi desenez. Mergeți la Picratt's?
Maigret plecă spre localul de noapte, fără să-l aştepte pe Lăcustă, care urma să-şi ia postul în primire. Firma roşie era aprinsă. Fotografiile cu Arlette încă nu fuseseră scoase din vitrină. La fereastră era o perdea, ca şi în fața geamurilor uşii.
Nu se auzea muzică.

Maigret intră şi îl văzu mai întâi pe Fred, în smoching, care aranja sticlele la bar.

— Mă gândeam eu că o să veniți, zise el. E adevărat că a fost descoperită o contesă sugrumată?

Nu era de mirare că ştia, pentru că totul se petrecuse în cartier. Poate că ştirea fusese dată chiar la radio.

Doi muzicanți, unul foarte tânăr, cu părul pomădat, şi un bărbat de vreo patruzeci de ani, cu aer trist şi bolnăvicios, stăteau pe estradă şi îşi încercau instrumentele. Un chelner făcea ultimele aranjamente în sală. Nu o zărea pe Rose, dar era probabil în bucătărie sau poate că încă nu coborâse.

Pereții erau vopsiți în roşu, iar iluminatul era de un roz intens şi, în acea lumină, obiectele şi oamenii îşi pierdeau ceva din realitatea lor. Aveai impresia - cel puțin asta era senzația lui Maigret - că te aflai în camera de developat a unui fotograf.

Aveai nevoie de puțin timp să te obişnuieşti. Ochii păreau mai închişi la culoare, mai strălucitori, în timp ce contururile buzelor dispăreau, şterse de lumină.

— Dacă rămâneți, dați pardesiul şi pălăria soției mele. O găsiți în spate.

Şi strigă:

— Rose!

Femeia ieşi din bucătărie, îmbrăcată cu o rochie de satin negru, peste care purta un şorț brodat.

Luă cu ea pardesiul şi pălăria.

— Presupun că nu vreți să stați imediat la masă?

— Femeile au sosit?

— Coboară imediat. Se schimbă. Nu avem cabine pentru artişti, aşa că se folosesc de dormitorul şi de toaleta noastră. Să ştiți că m-am gândit bine la întrebările pe care mi le-ați pus dimineață. Am vorbit şi cu Rose. Amândoi suntem siguri că Arlette nu a aflat de contesă de la clienți. Vino aici, Deşire.

Era chel, doar cu un fel de coroană de păr în jurul capului, şi semăna cu chelnerul de pe afişele unei mari mărci de

băuturi alcoolice. Probabil că ştia asta, fiindcă se străduia să păstreze asemănarea şi chiar îşi lăsase favoriții să-i crească.

— Poți să-i vorbeşti deschis domnului comisar.

Ai servit clienți la masa 4 noaptea trecută?

— Nu, domnule.

— Ai văzut doi bărbați împreună care să fi stat aici un timp, dintre care unul scund şi mai în vârstă?

Şi Fred adăugă, după ce îi aruncă o privire lui Maigret:

— Cineva cam ca mine?

— Nu, domnule.

— Cu cine a vorbit Arlette?

— A stat destul de mult timp cu tânărul ei. Apoi a băut câteva pahare la masa americanilor. Atât. La sfârşit, s-a aşezat la masă cu Betty şi mi-au comandat coniac. E trecut în contul ei. Puteți controla. A băut două pahare.

O femeie brunetă ieşi şi ea din bucătărie şi, după o privire profesională aruncată spre sala pustie, unde singurul străin era Maigret, se îndreptă spre estradă, se aşează la pian şi începu să vorbească cu glas scăzut celor doi bărbați din orchestră. Toți trei priviră în direcția comisarului. Apoi femeia le dădu tonul celorlalți. Cel mai tânăr cânta câteva note la saxofon, celălalt se instală la baterie şi, după câteva clipe, începură să cânte o melodie de jazz.

— Oamenii care trec e bine să audă muzică, îi explică Fred. Poate că încă o jumătate de oră nu va veni nimeni, dar clienții nu trebuie să găsească localul fără muzică, nici oameni încremeniți ca la muzeul figurilor de ceară. Cu ce vă servesc? Dacă luați loc, aş prefera să fie o sticlă de şampanie.

— Mai bine un pahar de coniac.

— Am să vă pun coniac în pahar şi o să aşez şampania alături. În principiu, mai ales la începutul nopții, servim doar şampanie. Înțelegeți?

Îşi făcea meseria cu o satisfacție vizibilă, ca şi cum ar fi fost o împlinire a visului vieții sale. Nu-i scăpa nimic. Soția să se aşezase deja pe un scaun în capătul sălii, în spatele orchestrei, şi părea că-i plăcea şi ei. Probabil că visaseră de

mult să aibă afacerea lor şi treaba asta continuă să fie pentru ei un fel de joc.

— Uitați, vă aşezați la 6, unde stătea Arlette cu iubitul ei. Dacă vreți să vorbiți cu Tania, aşteptați să se cânte o java[7]. În acel moment, Jean-Jean ia acordeonul şi ea lăsă pianul. Înainte, aveam o pianistă. Pe urmă, când am angajat-o şi am aflat că ştie să cânte la pian, mi-am zis că pot face o economie folosind-o în orchestră. Uitați, coboară Betty! Să v-o prezint?

Maigret se aşezase în separeu, ca un client, şi Fred i-o aduse pe tânăra cu păr roşcat, care purta o rochie cu paiete şi reflexe albastre.

— Domnul comisar Maigret, care se ocupă de moartea lui Arlette. Nu trebuie să-ți fie frică. E un om corect.

Poate că ar fi fost drăguță dacă n-ai fi simțit că era dură şi musculoasă ca un bărbat. Aproape că ai fi putut să o iei drept un adolescent travestit, şi asta era jenant. Chiar şi vocea o avea joasă şi puțin răguşită.

— Vreți să mă aşez la masa dumneavoastră?

— Te rog. Bei ceva?

— Deocamdată, nu. Desire o să-mi aducă un pahar, ca să-l am în față. E de-ajuns.

Părea obosită, preocupată. Era greu să crezi că se afla acolo ca să-i aţâţe pe bărbați, şi probabil că nici ea nu-şi făcea prea multe iluzii.

— Eşti belgiancă? o întrebă el, din cauza accentului.

— Sunt din Anderlecht, de lângă Bruxelles. Înainte de a veni aici, făceam parte dintr-o trupă de acrobați. Am început de tânără, tata lucra într-un circ.

— Ce vârstă ai?

— Douăzeci şi opt. Sunt prea ruginită ca să-mi mai fac meseria şi am început să dansez.

— Eşti căsătorită?

— Am fost, cu un jongler care m-a părăsit.

— Ai plecat împreună cu Arlette noaptea trecută?

— Ca în fiecare noapte. Tania locuieşte pe lângă gara Saint-Lazare şi coboară strada Pigalle. E totdeauna gata înaintea noastră. Eu stau la doi paşi şi obişnuiam să mă despart de Arlette la colțul străzii Notre-Dame-de-Lorette.

— Nu s-a dus direct acasă?

— Nu. I se mai întâmpla. Se prefăcea că o ia la dreapta, apoi, după ce dispăream, o auzeam luând-o înapoi ca să bea un păhărel la băruleţul de pe strada Douai.

— De ce se ferea de tine?

— În general, celor care beau nu le place să fie văzuți cum aleargă după ultimul pahar de băutură.

— Bea mult?

— A băut două pahare de coniac înainte de plecare, cu mine, şi mai băuse deja destul de multă şampanie. Sunt sigură că băuse chiar şi înainte de a veni.

— Avea necazuri?

— Poate că da, dar nu mi-a spus. Cred mai curând că era dezgustată.

Poate că şi Betty era puțin dezgustată, pentru că spunea asta pe un ton posac, cu o voce monotonă, indiferentă.

— Ce ştii despre ea?

Doi clienți tocmai intraseră, un bărbat şi o femeie, pe care Desire încerca să-i ducă la o masă.

În fața sălii goale, ezitară şi se consultară din priviri. Apoi bărbatul zise, jenat:

— Ne întoarcem.

— Unii care au greşit numărul, zise calm Betty. Nu-s pentru noi.

Încercă să zâmbească.

— Mai e o oră bună până să înceapă treaba.

Uneori începem programul cu doar trei clienți ca spectatori.

— De ce alesese Arlette meseria asta?

Ea îl privi îndelung şi murmură:

— Am întrebat-o şi eu de câteva ori. Nu ştiu.

Poate că-i plăcea.

Aruncă o privire la fotografiile de pe pereți.

— Ştiți în ce consta numărul ei? Poate că n-au să mai găsească pe nimeni care să-l facă aşa de bine ca ea. Pare uşor. Toate am încercat. Pot să vă spun că e al naibii de complicat. Pentru că, dacă nu e făcut cum se cuvine, capătă imediat un aer vicios.

Chiar trebuie să pară că îl faci din plăcere.

— Aşa părea Arlette?

— M-am întrebat uneori dacă n-o făcea pentru asta! Nu pentru că dorea bărbații. E foarte posibil să nu fi fost ăsta motivul. Dar simțea nevoia să-i excite, să-i țină cu sufletul la gură. După ce termină şi se întorcea în bucătărie - care ne serveşte drept culise, pentru că pe acolo trecem când ne ducem să ne schimbăm -, după ce termină, zic, întredeschidea uşa ca să vadă ce efect produsese, că actorii care privesc prin gaura cortinei.

— Nu era îndrăgostită de nimeni?

Tânăra nu spuse nimic un moment.

— Poate, răspunse ea în cele din urmă. Ieri dimineața aş fi zis că nu. Noaptea trecută, după ce tânărul ei a plecat, părea nervoasă. Mi-a spus că, la urma urmelor, era o proastă. Am întrebat-o de ce.

Mi-a răspuns că numai de ea depindea ca asta să se schimbe. „Ce anume?" am întrebat. „Totul!

M-am săturat." „Vrei să pleci de la local?" Vorbeam încet, din cauza lui Fred, care ar fi putut să ne audă. A răspuns: „Nu e doar localul pe lumea asta!"

Băuse, ştiu, dar sunt convinsă că ceea ce spunea avea un sens. „Ți-a propus să te întrețină?" A dat din umeri şi n-a mai vrut să vorbească despre asta.

„N-ai înțelege." Aproape că ne-am certat şi i-am spus că nu sunt chiar atât de proastă pe cât credea, că şi eu trecusem prin asta.

În acel moment, Lăcustă conducea înăuntru, cu un aer triumfător, nişte clienți serioşi. Erau trei bărbați şi o femeie. Bărbații erau vizibil străini, oameni veniți la Paris probabil pentru afaceri sau la un congres, fiindcă aveau un aer

important. Pe femeie o culeseseră Dumnezeu ştie de unde, probabil de pe terasa unei cafenele, şi era puțin stingherită.

Fred îi făcu cu ochiul lui Maigret, îi aşează la 4 şi le prezentă o listă imensă de băuturi, pe care erau trecute toate felurile de şampanie imaginabile.

Probabil că în pivnița localului nu se găseau nici un sfert dintre ele, iar Fred le recomanda o marcă total necunoscută la care probabil câştiga un beneficiu de trei sute la sută.

— Trebuie să mă pregătesc pentru numărul meu, zise Betty, oftând. Să nu vă aşteptați la cine ştie ce, dar pentru ei e totdeauna foarte bun. Vor doar să vadă nişte pulpe goale!

Orchestra cânta o java, iar Maigret îi făcu un semn Taniei, care coborâse de pe estradă, să vină la masa lui. Fred o îndemnă cu privirea să se ducă.

— Vreți să vorbiți cu mine?

În pofida numelui, nu avea accent rusesc, şi comisarul află că se născuse pe strada Mouffetard.

— Stai jos şi spune-mi ce ştii despre Arlette.

— Nu eram prietene.

— De ce?

— Pentru că nu-mi plăceau fasoanele ei.

Scurt! Era o ființă care nu se considera lipsită de importanță, iar Maigret nu o impresionă deloc.

— V-ați luat la harță?

— Nici măcar.

— Nu vă vorbeați deloc?

— Cât mai puțin posibil. Era geloasă.

— Pe cine?

— Pe mine. Nu concepea că şi alta putea să fie interesantă. Numai ea era pe lume. Nu-mi place asta. Nu era în stare nici măcar să danseze, nu luase lecții. Tot ce putea să facă era să se dezbrace şi, dacă nu le-ar fi arătat totul, numărul ei n-ar fi existat.

— Eşti dansatoare?

— La doisprezece ani urmam deja un curs de dans clasic.

— Asta dansezi aici?

— Nu. Aici interpretez dansuri ruseşti.

— Arlette avea un iubit?

— Cu siguranță, dar probabil că avea motive întemeiate să nu se mândrească cu el. De aceea nu pomenea niciodată de asta. Pot să spun doar că era unul bătrân.

— De unde ştii?

— Ne dezbrăcăm împreună, la etaj. Am văzut de câteva ori vânătăi pe corpul ei. Încerca să le ascundă sub un strat de cremă, dar am ochi buni.

— Ai întrebat-o de unde le avea?

— O singură dată. Mi-a răspuns că a căzut pe scară. Dar nu cădea în fiecare săptămână pe scară!

După poziția vânătăilor, am înțeles. Numai bătrânii au astfel de vicii.

— Când le-ai remarcat prima dată?

— În urmă cu şase luni, aproape imediat după ce am debutat aici.

— Şi chestia asta a continuat?

— Nu mă uitam la ea în fiecare seară, dar mi s-a întâmplat să zăresc deseori vânătăile. Mai aveți ceva să-mi spuneți? Trebuie să mă duc la pian.

Imediat ce se aşează la pian, luminile se stinseră şi un reflector lumină ringul de dans, pe care apăru Betty Bruce. Maigret auzi voci în spatele lui, voci de bărbați care încercau să se exprime în franceză şi o voce de femeie care îi învăța cum să pronunțe:

„Vrei să te culci cu mine?"

Râdeau, încercau unul după altul:

— Vrrei să...

Fără o vorbă, Fred, al cărui plastron se vedea bine în întuneric, veni şi se aşeză la masă în fața comisarului. Mai mult sau mai puțin în ritmul muzicii, Betty Bruce ridica un picior, foarte drept, deasupra capului, sărea pe celălalt, cu maioul întins şi cu un zâmbet crispat pe buze, apoi cădea în şpagat.

68. VOL 7

CAPITOLUL 5

Când soția îl trezi, aducându-i ceaşca de cafea, Maigret simți mai întâi că nu dormise îndeajuns şi că îl durea capul, apoi deschise ochii mari şi se întrebă de ce doamna Maigret părea foarte bine dispusă, ca şi cum pregătea o surpriză plăcută.

— Priveşte! zise ea, când el apucă ceaşca cu degetele încă moleşite de somn.

Trase de cordonul perdelelor şi el văzu că ningea.

— Nu-ți pare bine?

Îi părea bine, bineînțeles, dar după gura cleioasă îşi dădea seama că băuse mai mult decât crezuse.

Asta probabil pentru că Desire, chelnerul, deschisese sticla de şampanie aflată acolo, în principiu, doar de formă, iar Maigret, fără să-şi dea seama, îşi turnase din ea între două pahare de coniac.

— Nu ştiu dacă o să reziste, dar e mai vesel decât atunci când plouă.

În realitate, lui Maigret nu-i păsa dacă timpul era vesel sau nu. Lui îi plăcea oricum. Îi plăceau mai ales extremele, de care scriu ziarele a doua zi, ploile diluviene, tornadele, gerurile mari şi căldurile toride. Zăpada îi făcea şi ea plăcere, pentru că îi amintea de copilărie, dar se întreba cum putea soția lui să o găsească veselă la Paris, mai ales în acea dimineață. Cerul era şi mai plumburiu decât în ajun, iar albul fulgilor de nea făcea să pară şi mai negre acoperişurile lucitoare, scoțând în evidență culorile triste şi murdare ale caselor, precum şi curățenia îndoielnică a perdelelor de la majoritatea ferestrelor.

Nu reuşi imediat, în timp ce lua micul dejun şi se îmbrăca, să-şi ordoneze amintirile de seara trecură. Dormise puțin.

Când plecase de la Picratt's, la ora închiderii, era cel puțin patru şi jumătate dimineața şi i se păruse necesar să o imite pe Arlette, ducându-se să bea un păhărel la bărulețul de pe strada Douai.

I-ar fi fost greu să rezume în câteva cuvinte tot ce aflase. Deseori rămăsese singur în separeu, trăgând calm din pipă, privind ringul sau clienții, în lumină ciudată care te transporta în afara vieții reale.

În fond, ar fi putut să plece mai devreme. Zăbovise din lene şi pentru că atmosfera avea ceva care îl reținea, pentru că îl distra să urmărească oamenii, felul în care se mişcau patronul, Rose şi fetele.

Era o mică lume care nu cunoştea, ca să zicem aşa, viața pe care o ducea restul lumii. Fie că era vorba de Desire, de cei doi muzicanți sau de ceilalți, toți se duceau la culcare când ceasurile deşteptătoare începeau să sune prin case şi îşi petreceau în pat cea mai mare parte a zilei. Arlette trăise astfel, începând să se trezească cu adevărat doar în lumină roşiatică de la Picratt's şi întâlnind doar bărbați care băuseră prea mult şi pe care Lăcustă îi găsea la ieşirea din alte localuri.

Maigret asistase la jocul lui Betty, care, conştientă de atenția lui, părea că înadins îi arăta tot ce putea, făcându-i uneori cu ochiul.

Pe la trei sosiseră doi clienți, exact când îşi terminase numărul şi urcase să se îmbrace. Erau amețiți rău de tot, şi pentru că localul, în acel moment, era prea liniştit, Fred se îndreptase spre bucătărie. Probabil urcase să-i spună lui Betty să coboare imediat.

Ea îşi reîncepuse dansul, dar, de data asta, doar pentru cei doi bărbați, ridicându-şi piciorul sub nasul lor şi sfârşind cu o sărutare pe chelia unuia dintre ei. Înainte de a se duce să se schimbe, se aşezase pe genunchii celuilalt şi băuse o gură de şampanie din cupa lui.

Oare tot aşa făcea şi Arlette? Poate cu mai multă subtilitate?

Vorbeau puțin, foarte puțin, franceza. Ea le repeta:

— Cinci minute... Cinci minute... Eu vin înapoi...

Le arătase cinci degete şi, într-adevăr, se întorsese după câteva clipe, îmbrăcată în rochia ei cu paiete, şi îl chemase hotărâtă pe Desire ca să le servească încă o sticlă de şampanie.

Tania era şi ea ocupată cu un client singur, trist la băutură, care, ținându-şi mâna pe genunchiul ei gol, probabil că îi făcea confidențe despre viața lui conjugală.

Mâinile celor doi olandezi îşi schimbau locul, dar totdeauna undeva pe corpul lui Betty. Râdeau zgomotos, deveneau din ce în ce mai roşii la față, iar sticlele se înşirau una după alta pe masa lor, fiind aşezate dedesubt după ce se goleau. Până la urmă, Maigret înțelese că unele dintre acele sticle goale nu fuseseră niciodată servite pline. Asta era şmecheria. Fred recunoştea din priviri.

La un moment dat, Maigret se dusese la toaletă.

În prima încăpere puteai găsi piepteni, perii, pudră de orez şi farduri aşezate pe o policioară, iar Rose venise după el acolo.

— M-am gândit la un detaliu care s-ar putea să vă folosească, zisese ea. Exact când v-am văzut intrând aici. Pentru că, de cele mai multe ori, aici îmi fac confidențe femeile, când se aranjează.

Arlette nu era vorbăreață, totuşi mi-a spus unele lucruri, iar pe altele le-am ghicit.

Îi întinse un săpun şi un prosop curat.

— Cu siguranță că nu provenea din acelaşi mediu ca noi ceilalți. Nu mi-a vorbit de familia ei şi cred că nu vorbea nimănui despre asta, dar a făcut de câteva ori aluzie la mănăstirea unde a fost crescută.

— Vă amintiți ce-a spus?

— Când i se vorbea de o femeie dură, rea, mai ales de unele femei care par bune în față şi în spate fac rău, murmura - şi înțelegeai că avea o greutate pe suflet: „Seamănă cu maica Eudice". Am întrebat-o cine era şi mi-a spus că era ființa pe

care o ura cel mai mult pe lume şi care îi făcuse cel mai mult rău. Era stareța mănăstirii şi nu putea s-o sufere pe Arlette. Îmi mai amintesc nişte cuvinte:

„Aş fi devenit rea doar ca s-o înfurii pe ea".

— N-a precizat despre ce mănăstire era vorba?

— Nu, dar nu era departe de mare, pentru că a vorbit de câteva ori de mare ca şi cum şi-ar fi petrecut acolo copilăria.

Era ciudat. În timp ce vorbeau, Rose îl tratase pe Maigret ca pe un client, îl periase maşinal pe spate şi pe umeri.

— Cred că îşi ura şi mama. E o impresie vagă.

Sunt lucruri pe care o femeie le simte. Într-o seară, aveam aici nişte oameni bine, porniți să facă turul cabaretelor, îndeosebi soția unui ministru, care chiar că avea aerul unei mari doamne. Părea tristă, preocupată, nu era interesată de spectacol, abia dacă îşi înmuia buzele în pahar şi nu prea asculta ce spuneau însoțitorii ei. Îi cunoşteam povestea şi i-am spus lui Arlette, aflată aici, în timp ce îşi refăcea machiajul: „Merită toată stimă, pentru că a suferit o mulțime de nenorociri una după alta".

Atunci mi-a răspuns, cu răutate: „N-am încredere în oamenii care au avut de suferit, mai ales în femei. Se folosesc de asta ca să-i strivească pe ceilalți". E doar o intuiție, dar aş putea să jur că făcea aluzie la mama ei. N-a vorbit niciodată de tatăl ei. Când pronunța cineva cuvântul ăsta, se uita în altă parte. Asta e tot ce ştiu. Am crezut totdeauna că era o fată de familie bună care se revoltase. Astea, sunt cele mai rele, când îşi dau osteneală, şi aşa se explică multe mistere.

— Vă referiți la mânia ei de a excita bărbații?

— Da. Şi la felul în care o făcea. Nu-s nici eu de azi, de ieri. Am făcut meseria asta pe vremuri, ba şi alta, mai rea, iar dumneavoastră ştiți, cu siguranță. Dar nu ca ea. De aceea e de neînlocuit.

Adevăratele profesioniste nu pun niciodată atâta patimă. Uitați-vă la celelalte. Chiar şi atunci când se dezlănțuie, tot simți că nu pun suflet în asta...

Fred venise din când în când să se aşeze la masă lui Maigret şi să schimbe câteva vorbe cu el. De fiecare dată, Desire aducea două coniacuri cu apă, dar comisarul remarcase că cel destinat patronului era totdeauna mai diluat. Băuse, se gândise la Arlette şi la Lapointe, care stătuseră în acelaşi separeu cu o seară înainte.

Inspectorul Lognon se ocupa de contesă, de care Maigret abia dacă era interesat. Cunoscuse multe cazuri de acest gen, femei îmbătrânite, aproape totdeauna singure, aproape totdeauna cu un trecut strălucit, care începeau să consume droguri şi ajungeau să decadă în mod abject. Poate că erau două sute ca ea în Montmartre şi, la eşalonul superior, câteva duzini în apartamentele luxoase de la Passy şi Auteuil.

Pe el îl interesa Arlette, pentru că încă nu reuşea să o claseze, nici să o înțeleagă perfect.

— Avea temperament? îl întrebase pe Fred.

Acesta dăduse din umeri.

— Ştiți, eu nu prea le iau în seamă. Nevastă-mea v-a spus ieri, şi e adevărat. Mă duc după ele în bucătărie sau urc sus când se schimbă. Nu le întreb ce cred, şi asta mă scuteşte de orice consecința.

— Nu ați întâlnit-o şi în afara localului?

— Pe stradă?

— Nu. Vă întreb dacă n-ați avut vreodată întâlnire cu ea.

Maigret avusese impresia că Fred ezitase şi aruncase o privire spre locul unde stătea soția lui, în capătul sălii:

— Nu, răspunsese el în cele din urmă.

Minția. Şi aflase asta imediat ce ajunsese la Quai des Orfèvres, unde întârziase şi ratase raportul. În biroul inspectorilor era agitație. Îi telefonă mai întâi şefului, ca să se scuze şi să-i spună că se va duce la el după ce vă sta de vorbă cu oamenii lui.

Când sună, Janvier şi tânărul Lapointe se prezentară în acelaşi timp la uşă.

— Mai întâi Janvier, zise el. Te chem imediat şi pe tine, Lapointe.

Janvier părea la fel de obosit ca el şi era clar că bătuse străzile o parte din noapte.

— Mi-am zis că poate treci pe la Picratt's să schimbăm o vorbă.

— Am vrut. Dar a fost atât de multă treabă, încât nici nu m-am mai culcat.

— L-ai găsit pe Oscar?

Janvier scoase din buzunar o hârtie plină de însemnări.

— Nu ştiu. Nu cred. Am fost aproape la toate hotelurile dintre strada Chateaudun şi bulevardele din Montmartre. Peste tot am arătat fotografia fetei. Unii patroni se prefăceau că n-o cunosc, iar alţii nu ziceau nici da, nici nu.

— Rezultatul?

— În cel puţin zece dintre hoteluri era cunoscută.

— Ai încercat să afli dacă mergea acolo deseori cu acelaşi bărbat?

— Asta e întrebarea pe care am pus-o cel mai insistent. Se pare că nu. De cele mai multe ori, venea pe la patru sau cinci dimineaţa. Tipi ameţiţi rău de tot, probabil clienţi de la Picratt's.

— Stătea mult cu ei?

— Niciodată mai mult de o oră-două.

— Nu ai aflat dacă primea bani pentru asta?

— Când am întrebat, patronii s-au uitat la mine de parcă aş fi fost căzut din lună. La Moderne a venit de două ori cu un tânăr cu părul pomădat, care ducea o cutie de saxofon sub braţ.

— Jean-Jean, care cânta la Picratt's.

— Posibil. Ultima dată a fost acum vreo cincisprezece zile. Cunoaşteţi hotelul Berry de pe stradă Bianche? Nu-i departe de Picratt's, şi nici de stradă Notre-Dame-de-Lorette. S-a dus acolo deseori.

Patroana e dezlegată la limbă, pentru că a mai avut necazuri cu noi în legătură cu nişte minore şi vrea să fie bine văzută. Arlette a intrat acolo într-o după-amiază, în urmă cu

câteva săptămâni, cu un bărbat mic de statură şi lat în spate, care avea părul cărunt la tâmple.

— Femeia nu-l cunoaşte?

— I se pare că l-a mai văzut, dar nu ştie cine e.

Pretinde că e cu siguranță cineva din cartier. Au stat în cameră până la nouă seara. Lucrul ăsta a mirat-o, pentru că Arlette nu venea aproape niciodată în cursul zilei, nici seara, şi mai ales pentru că de obicei plecă foarte repede.

— Vezi cum faci rost de o fotografie a lui Fred Alfonsi şi arată-i-o.

Janvier, care nu-l cunoştea pe patronul de la Picratt's, se încruntă gânditor.

— Dacă e el, înseamnă că Arlette l-a întâlnit şi în altă parte. Staţi să-mi văd însemnările. La hotelul Lepic, de pe strada Lepic. Acolo m-a primit un bărbat cu un singur picior, care îşi petrece nopțile citind romane şi pretinde că nu poate să doarmă pentru că îl doare piciorul. Omul a recunoscut-o. A fost acolo de mai multe ori, mai ales cu cineva pe care l-a zărit deseori la piața Lepic, dar căruia nu-i cunoaşte numele. Un bărbat mic şi solid care, pe la amiază, şi-ar face în mod obişnuit cumpărăturile, fără să-şi dea osteneala, ca vecin, să-şi pună guler la cămaşă. Seamănă cu el, nu?

— Posibil. Trebuie mers iarăşi pe la hoteluri cu o fotografie de-a lui Alfonsi. Avem una la dosar, dar e prea veche.

— Pot să-i cer lui una?

— Cere-i cartea de identitate, ca pentru o verificare, şi fă-i o copie după fotografie.

În acel moment, omul de serviciu intră şi îl anunță pe Maigret că o doamnă dorea să-i vorbească.

— Spune-i să mai aştepte puțin.

Janvier adăugă:

— Marcoussis se ocupă de scrisori. Se pare că au venit o mulțime de scrisori în legătură cu identitatea lui Arlette. Dimineață a primit vreo douăzeci de telefoane. Verificăm, dar cred că deocamdată nu e nimic serios.

— Le-ai vorbit tuturor de Oscar?

— Da. Nimeni n-a reacționat. Sau mi-au pomenit despre nişte Oscari din cartier care nu seamănă cu descrierea.

— Spune-i lui Lapointe să intre.

Acesta părea îngrijorat. Ştia că cei doi vorbiseră despre Arlette şi se întreba de ce, contrar obiceiului, nu fusese lăsat să asiste la discuție.

Privirea lui întrebătoare era aproape o implorare.

— Stai jos, băiete. Dacă aş fi aflat ceva nou, ți-aş fi spus. Nu ştim mai multe ca ieri.

— Ați petrecut noaptea acolo?

— Da, în locul unde te aflai tu cu o noapte mai înainte. Ți-a vorbit vreodată de familia ei?

— Ştiu doar că a fugit de acasă.

— Nu ți-a spus de ce?

— Mi-a spus că ura ipocrizia, că avusese toată copilăria senzația că se sufocă.

— Răspunde-mi sincer: era drăguță cu tine?

— Ce înțelegeți prin asta?

— Te consideră prietenul ei? îți vorbea sincer?

— Da, uneori, aşa cred. E greu de explicat.

— I-ai făcut imediat curte?

— I-am mărturisit că o iubeam.

— În prima seară?

— Nu. În prima seară eram cu colegul meu şi aproape că n-am deschis gura. Când m-am întors acolo singur.

— Ce ți-a răspuns?

— A încercat să mă ia ca pe un puştan şi i-am răspuns că am douăzeci şi patru de ani şi că sunt mai mare decât ea. „Nu anii contează, dragule", a spus ea. „Sunt mult mai bătrână decât tine!" Era tare tristă, aş zice chiar disperată. Cred că pentru asta o iubeam. Râdea, glumea, dar totul era plin de amărăciune. Erau momente...

— Continuă.

— Ştiu că şi dumneavoastră mă credeți naiv.

Încerca să mă îndepărteze de ea, era înadins vulgară, folosea cuvinte obscene. „De ce nu te mulțumeşti să te culci

cu mine ca şi ceilalți? Nu te excit?

Aş putea să te învăț mai multe decât oricare altă femeie. Pun prinsoare că nu există alta cu experiența mea şi la fel de pricepută ca mine..." Stați puțin! A adăugat un lucru care mă frapează abia acum: „Am avut profesor bun".

— N-ai vrut niciodată să încerci?

— O doream. Uneori chiar îmi venea să urlu.

Dar n-o voiam aşa. Ar fi stricat totul. Înțelegeți?

— Înțeleg. Şi ce spunea când îi ziceai să-şi schimbe viața?

— Râdea, îmi spunea fecioraş nevinovat, se apucă mai tare de băut, şi ştiu că o făcea din disperare. Nu l-ați găsit pe bărbat?

— Care bărbat?

— Cel căruia îi spunea Oscar?

— Încă n-am descoperit nimic. Acum vorbeşte-mi despre ce-ai făcut astă noapte.

Lapointe adusese un dosar voluminos cu hârtiile găsite la contesă, pe care le clasase cu grijă, şi umpluse câteva pagini cu însemnări.

— Am reuşit să reconstitui aproape întreaga poveste a contesei, zise el. În dimineața asta, am primit un raport telefonic de la poliția din Nişă.

— S-auzim.

— Mai întâi, îi cunosc numele adevărat! Madeleine Lalande.

— L-am văzut ieri pe certificatul de căsătorie.

— Adevărat. Îmi cer scuze. S-a născut în La Roche-sur-Yon, unde mama ei făcea menajul la diferite familii. Nu şi-a cunoscut tatăl. A venit la Paris, unde a făcut pe camerista, dar, după câteva luni, era deja întreținută. Şi-a schimbat de mai multe ori amantul, urcând de fiecare dată câte puțin, şi, în urmă cu cincisprezece ani, era una dintre cele mai frumoase femei de pe Coasta de Azur.

— Se droga deja?

— Nu ştiu şi n-am găsit nici un indiciu în această privință. Juca frecvent la cazinouri. L-a întâlnit pe contele von Farnheim, dintr-o veche familie austriacă, pe atunci în vârstă

de şaizeci şi cinci de ani. Scrisorile contelui sunt aici, ordonate cronologic.

— Le-ai citit pe toate?

— Da. O iubea cu pasiune.

Lapointe roşi, ca şi cum ar fi fost şi el în stare să scrie acele scrisori.

— Sunt foarte emoționante. Îşi dădea seama că era doar un bătrân aproape neputincios. Primele scrisori sunt respectuoase. Îi spunea doamnă, apoi dragă prietenă şi pe urmă fetița mea; o imploră să nu-l părăsească, să nu-l lase niciodată singur. Îi repeta că doar pe ea o are pe lume şi nu poate suporta gândul că ar putea trăi ultimii ani din viață fără ea.

— Au ajuns imediat în pat?

— Nu. A fost nevoie de luni de zile. El s-a îmbolnăvit, într-o vilă mobilată unde locuia înainte de a cumpăra Oază, şi a convins-o să vină să stea acolo ca invitată, să se bucure zilnic câteva ore de prezența ei. Se simte că fiecare rând e scris cu sinceritate, că se agăța disperat de ea, că era gata să facă orice ca să n-o piardă. Vorbeşte cu amărăciune despre diferența de vârstă, îi spune că ştie că nu-i propune o viață plăcută. „Nu va dura mult", scrie el undeva. „Sunt bătrân, bolnav. Peste câțiva ani, vei fi liberă, fetița mea, încă frumoasă, şi, dacă vrei, vei fi bogată..." îi scria în fiecare zi, uneori bilete scurte de licean. „Te iubesc! Te iubesc! Te iubesc!" Apoi, brusc, a urmat delirul, un fel de „Cântarea Cântărilor". Tonul s-a schimbat, iar contele vorbeşte despre corpul ei cu o pasiune amestecată cu un fel de venerație: „Nu pot să cred că acest corp a fost al meu, că aceşti sâni, aceste şolduri, acest pântece..."

Maigret se uită gânditor la Lapointe şi nu zâmbea.

— Din acel moment, a fost obsedat de gândul că ar putea să o piardă. În acelaşi timp, era chinuit de gelozie. O imploră să-i spună totul, chiar dacă adevărul i-ar fi făcut rău. Se informa ce făcuse cu o zi înainte, cu ce bărbați vorbise. Amintea de un anumit muzicant de la cazinou, care i se părea prea frumos şi

de care îi era tare teamă. Voia să-i cunoască şi trecutul. „Am nevoie de tot ce însemni tu..." în sfârşit, a implorat-o să se căsătorească cu el. N-am nici o scrisoare de la femeie. Se pare că nu scria, dar îi răspundea direct sau îi telefona. În una dintre ultimele scrisori, unde era din nou vorba de vârsta lui, contele spune: „Ar fi trebuit să înțeleg că trupul tău frumos are nevoi pe care eu nu le pot satisface. Asta mă face să sufăr cumplit. De fiecare dată când mă gândesc la asta, îmi face atât de rău, încât cred că mor. Dar prefer să te împart decât să nu te am deloc. Jur să nu-ți fac niciodată scene sau reproşuri. Vei fi la fel de liberă ca astăzi, iar eu, în colțul meu, voi aştepta să vii să-i aduci puțină bucurie bătrânului tău soț..."

Lapointe îşi şterse nasul.

— S-au căsătorit la Capri, nu ştiu de ce. Nu a existat contract de căsătorie, astfel încât au trăit sub regimul comunității bunurilor. Au călătorit câteva luni, au fost la Istanbul şi la Cairo, apoi s-au instalat pentru câteva luni într-un hotel de lux de pe Champs-Elysees. Ştiu asta pentru că am găsit notele de plată de acolo.

— Când a murit contele?

— Poliția din Nişa mi-a dat toate amănuntele.

La doar trei ani după căsătorie. Se mutaseră la Oază. Luni de zile, au fost văzuți amândoi, într-o limuzină condusă de un şofer, frecventând cazinourile din Monte Carlo, Cannes şi Juan-les-Pins. Era îmbrăcată foarte elegant şi acoperită de bijuterii.

Apariția lor făcea senzație, pentru că era greu să nu o remarci, iar soțul era tot timpul în urma ei, mic, pricăjit, cu o bărbuță neagră şi lornion. Era poreclit „şobolanul". Ea juca pe sume mari, nu se jena să flirteze şi se spune că a avut câteva aventuri. El aştepta, de parcă ar fi fost umbra ei, până la primele ore ale dimineții, cu un zâmbet resemnat.

— Cum a murit?

— Cei de la Nişa vor trimite raportul prin poştă, pentru că s-a făcut o anchetă. Oaza se află pe Cornişă, iar terasă,

înconjurată de palmieri, are dedesubt, ca majoritatea proprietăților din jur, un perete stâncos, înalt de vreo sută de metri. La poalele acestei stânci a fost găsit, într-o dimineață, cadavrul contelui.

— Obişnuia să bea?

— Ținea regim. Medicul lui a declarat că, din cauza unor medicamente pe care trebuia să le ia, avea amețeli.

— Contele şi contesa dormeau în aceeaşi cameră?

— Fiecare avea apartamentul lui. Seara, se duseseră la cazinou, ca de obicei, de unde se întorseseră pe la trei dimineața, ceea ce, pentru ei, era foarte devreme. Contesa era obosită. Le-a şi spus deschis polițiştilor motivul: era perioada ei proastă din lună şi avea dureri. Se culcase imediat. Soțul ei, după spusele şoferului, coborâse mai întâi în bibliotecă, încăpere care avea uşă spre terasă. I se întâmpla atunci când avea insomnie. Dormea puțin.

S-a presupus că a vrut să ia aer şi s-a aşezat pe marginea de piatră. Era locul lui preferat, pentru că, de acolo, se vedeau Golful îngerilor, luminile Nişei şi o mare parte din coastă. Când a fost găsit, cadavrul nu prezenta nici o urmă de violență, iar examenul viscerelor, care a fost cerut, nu a dus la nici un rezultat.

— Ce s-a întâmplat cu ea?

— A fost nevoită să lupte cu un nepot venit din Austria, care i-a intentat proces, şi i-au trebuit aproape doi ani ca să câştige. Locuia în continuare la Nişa, la vila Oază. Primea multă lume. Casa era foarte veselă şi invitații beau până dimineața.

Uneori chiar dormeau acolo şi petrecerea reîncepea când se trezeau. După spusele poliției, prin patul ei s-au perindat mai mulți gigolo, care i-au luat o bună parte din bani. Am întrebat dacă atunci a început să se drogheze, dar n-au putut să-mi spună nimic precis. Vor încerca să se informeze, numai că astea sunt deja lucruri tare vechi. Singurul raport pe care l-au găsit până acum este incomplet şi nu sunt siguri că vor găsi dosarul. Se ştie însă că bea şi juca. Când o apucă, lua

toată lumea la ea acasă, înțelegeți? Se pare că acolo sunt destule țicnite de felul ăsta. Probabil că a pierdut mulți bani la ruletă, unde se încăpățâna să joace un singur număr ore în şir. La patru ani de la moartea soțului, a vândut vila şi, fiindcă era criză financiară, a vândut-o cu preț mic. Cred că azi e sanatoriu sau casă de odihnă. În orice caz, nu mai e casă de locuit. Cei de la Nişa nu ştiu mai multe. După ce a vândut proprietatea, contesa a dispărut din circulație şi nu a mai fost văzută pe Coasta de Azur.

— Ar trebui să le faci o vizită celor de la Brigada Jocuri, îl sfătui Maigret. Şi poate că vei afla ceva şi de la cei de la Narcotice.

— Nu mă ocup de Arlette?

— Nu acum. Aş vrea să telefonezi iar la Nişa.

Poate obții lista celor care locuiau în vilă în momentul morții contelui. Nu uita de servitori. Deşi au trecut cincisprezece ani de-atunci, poate îi găsim pe unii dintre ei.

Afară ningea fără întrerupere, cu fulgi deşi, dar atât de uşori, încât se topeau când atingeau un zid sau pământul.

— Altceva, şefule?

— Nu, deocamdată. Lasă-mi dosarul.

— Nu vreți să fac un raport?

— Nu înainte de a se fi terminat totul. Du-te!

Maigret se ridică, amorțit de căldura din birou, tot cu un gust rău în gură şi o durere surdă în ceafă. Îşi aminti că o femeie îl aştepta în anticameră şi, ca să facă mişcare, hotărî să se ducă el după ea. Dacă ar fi avut timp, ar fi dat o fugă la braseria Dauphine să bea o bere care l-ar fi înviorat.

Văzu câteva persoane în sala de aşteptare, unde fotoliile erau de un verde mai intens ca de obicei, iar o umbrelă, într-un colț, stătea deschisă în mijlocul unei băltoace. Căută cu privirea persoana care îl aştepta şi zări o femeie îmbrăcată în negru, mai în vârstă, care stătea dreaptă pe un scaun şi se ridică la apariția lui. Probabil că văzuse fotografia lui Maigret în ziare.

Lognon, care se afla şi el acolo, nu se ridică, nu se mişcă, ci se uită la comisar, oftând. Aşa era el.

Trebuia să se simtă foarte nefericit, foarte ghinionist, să se considere o victimă a sorții nemiloase.

Muncise toată noaptea, bătuse străzile pline de băltoace, în timp ce sute de mii de parizieni dormeau. Nu mai era ancheta lui, de vreme ce

Poliția Judiciară se ocupa de caz. Dar făcuse tot ce-i stătea în putere, ştiind că meritele vor reveni altora, şi descoperise ceva.

Se afla acolo de o jumătate de oră, aşteptând în compania unui tânăr ciudat, cu păr lung, cu tenul palid, cu nările strânse, care privea fix în față, părând că e gata să leşine.

Şi, bineînțeles, nu era luat în seamă! Era lăsat să aştepte. Nu era întrebat nici măcar cine era tipul pe care îl adusese, nici ce ştia. Maigret se mulțumi să murmure:

— Numai puțin, Lognon!

O primea pe femeie înaintea lui, îi deschidea uşa biroului şi o lăsa să intre.

— Vă rog să luați loc.

Maigret avea să-şi dea repede seama că se înşelase. Din cauza discuției cu Rose şi a înfățişării respectabile şi puțin cam țepene a vizitatoarei, a hainelor negre şi a aerului ei înțepat, crezuse că era mama lui Arlette, care îşi recunoscuse fiica în fotografiile din ziare.

Primele sale cuvinte nu-l lămuriră însă.

— Locuiesc la Lisieux şi am venit cu primul tren de dimineață.

Lisieux nu era departe de mare. După câte îşi amintea, trebuia să fi fost o mănăstire pe acolo.

— Am văzut ieri seară ziarul şi am recunoscut imediat fotografia.

Avea o expresie mâhnită, deoarece credea că se potriveşte cel mai bine cu împrejurarea, dar nu era deloc tristă. Ba chiar puteai desluşi o luminiță de triumf în ochii ei mici şi negri.

— Evident, în patru ani, micuța a avut timp să se schimbe, şi în primul rând coafura o face să arate altfel. Totuşi, sunt sigură că ea este. M-aş fi dus la cumnată-mea, dar nu mai vorbim de ani de zile, şi nu e cazul să fac eu primul pas. Înțelegeți?

— Înțeleg, răspunse Maigret cu gravitate, trăgând scurt din pipă.

— Numele nu-i acelaşi, evident. Dar, când duci aşa o viață, e normal să-ți schimbi numele. Totuşi, am fost tulburată când am aflat că îşi zicea Arlette şi că avea o carte de identitate pe numele de Jeanne Leleu. Lucrul cel mai ciudat este că am cunoscut familia Leleu...

Aştepta, răbdător, privind cum ningea afară.

— În orice caz, am arătat fotografia la trei persoane diferite, persoane serioase, care au cunoscut-o bine pe Anne-Marie, şi toate au fost categorice. Ea e, fiica fratelui meu şi a cumnatei mele.

— Fratele dumneavoastră mai trăieşte?

— Ne-a părăsit când copilul avea numai doi ani.

A murit într-un accident de tren de care poate vă mai amintiți: catastrofa de la Rouen. Îi spusesem...

— Cumnata dumneavoastră locuieşte la Lisieux?

— N-a părăsit niciodată ținutul. Dar, cum vă spuneam, nu vorbim una cu alta. Ar dura prea mult să vă explic. Există oameni, nu-i aşa, cu care e imposibil să te înțelegi. Să trecem peste asta!

— Să trecem! repetă el.

Apoi întrebă:

— De fapt, care este numele fratelui dumneavoastră?

— Trochain. Gaston Trochain. Suntem o familie mare, poate cea mai mare familie din Lisieux, şi una dintre cele mai vechi. Cunoaşteți zona?

— Nu, doamnă. Doar am trecut pe-acolo.

— Atunci ați văzut, în piață, statuia generalului Trochain. Este străbunicul nostru. Şi când apucați pe drumul spre

Caen, castelul pe care îl zăriți în dreapta, cu acoperiş de țiglă, este castelul familiei.

Nu ne mai aparține. A fost cumpărat după războiul din 1914 de nişte îmbogățiți. Totuşi, fratele meu avea o situație frumoasă.

— Sunt indiscret dacă vă întreb cu ce se ocupa?

— Era inspector forestier. Iar cumnată-mea e fiica unui negustor de articole de fierărie care a pus ceva bani deoparte, de la care a moştenit vreo zece case şi două ferme. Când trăia fratele meu, era primită în lume datorită lui. Dar, de când a rămas văduvă, oamenii au înțeles care îi este locul şi a rămas, ca să zic aşa, tot timpul singură în casa ei cea mare.

— Credeți că a citit şi ea ziarul?

— Cu siguranță. Fotografia era pe prima pagină a ziarului local, pe care îl primeşte toată lumea.

— Nu vă miră că n-a luat legătura cu noi?

— Nu, domnule comisar. Cu siguranță că nici nu o va face. E prea mândră că s-o facă. Chiar aş putea să pun prinsoare că, dacă i s-ar arăta cadavrul, ar jura că nu e fata ei. Nu mai ştie nimic de ea de patru ani. Nimeni din Lisieux nu mai ştie. Dar pe ea n-o frământa ce se întâmpla cu fiică-sa, ci ce spun oamenii.

— Ştiți în ce împrejurări a părăsit fata casa mamei sale?

— Aş putea să vă răspund că nimeni nu poate să trăiască împreună cu femeia asta. Şi încă ceva. Nu ştiu cu cine semăna fata, dar nu cu fratele meu, asta o să vă spună toți. Oricum, la cincisprezece ani a fost dată afară de la mănăstire. Iar mai târziu, când trebuia să ies seara, îmi era teamă să mă uit în umbra porților, ca să n-o văd cu vreun bărbat.

Chiar şi cu bărbați însurați. Cumnată-mea a crezut că face bine dacă o închide în casă, ceea ce n-a fost niciodată o metodă bună, iar asta a întărâtat-o şi mai rău. Se spune în oraş că odată a sărit pe fereastră fără pantofi şi a fost văzută aşa pe trotuare.

— Există un detaliu după care ați putea fi absolut sigură că e ea?

— Da, domnule comisar.

— Care?

— Din nefericire, n-am avut copii. Soțul meu n-a fost niciodată prea zdravăn şi e bolnav de ani de zile. Când nepoata mea era mică, încă nu eram certată cu mama ei. Mi s-a întâmplat deseori, cumnată fiind, să mă ocup de copilaş, şi îmi amintesc că avea o pată din naştere pe călcâiul sting, o pată mică, de un roşu închis, care nu a dispărut niciodată.

Maigret ridică receptorul telefonului şi ceru Institutul Medico-Legal.

— Alo! Aici Poliția Judiciară. Examinați, vă rog, piciorul stâng al tinerei care v-a fost adusă ieri...

Da... Aştept la telefon... Spuneți-mi dacă remarcați ceva deosebit...

Femeia aştepta foarte sigură, ca o persoană care nu se îndoise niciodată de ea, stând foarte dreaptă pe scaun, cu mâinile împreunate peste închizătoarea din argint a poşetei. Ți-o puteai imagina stând astfel la biserică, ascultând predica, cu aceeaşi expresie dură pe chip.

— Alo... Da... Atât. Vă mulțumesc. O să primiți vizita unei persoane care vine pentru identificarea cadavrului...

Întoarse capul spre doamna din Lisieux:

— Presupun că asta nu vă sperie?

— E datoria mea, răspunse ea.

Maigret nu avea curajul să-l lase pe Lognon să mai aştepte, iar să-şi însoțească vizitatoarea la morgă nici atât. Căută pe cineva cu privirea în biroul vecin.

— Eşti liber, Lucas?

— Tocmai am terminat raportul despre cazul Javel.

— Însoțeşte-o, te rog, pe doamnă la Institutul Medico-Legal.

Era mai înaltă decât brigadierul, foarte slabă, şi, cum mergea pe culoar înaintea lui, ai fi putut zice că-l ducea în lesă.

69. VOL 7

CAPITOLUL 6

După ce Lognon intră, împingându-şi în faţă arestatul care avea un păr atât de lung încât se răsucea într-o coadă la ceafă, Maigret observă că acesta ducea o valiză grea cu burduf, din pânză maronie, cusută cu sfoară, care îl obliga să meargă aplecat într-o parte.

Comisarul deschise o uşă şi îi ceru tânărului să între în biroul inspectorilor.

— Vedeţi ce are înăuntru, le zise el, arătând spre valiză.

Apoi, când să se depărteze, îşi aduse aminte de ceva.

— Să-i daţi pantalonaşii jos ca să vedeţi dacă se „înţeapă".

Rămas singur cu Nasolu', îl privi cu bunăvoinţă.

Nu-i purta pică pentru dispoziţia lui dezagreabilă şi ştia că soţia să nu contribuia cu nimic la a-i face viaţa plăcută. Unii dintre colegi ar fi vrut să fie amabili cu Lognon. Dar era imposibil. Când îl vedeai aşa lugubru, părând că tot timpul adulmecă o catastrofă, nu puteai decât să dai din umeri şi să zâmbeşti.

De fapt, Maigret îl bănuia că începuse să-i placă ghinionul şi proastă dispoziţie, că îşi făcuse din asta un viciu personal, pe care îl întreţinea cu pasiune, ca unii bătrâni care, vrând să fie căinaţi de ceilalţi, îşi întreţin bronşita cronică.

— Ia zi, amice.

— Păi, să zic!

Asta însemna că Lognon era gata să răspundă la întrebări, pentru că era doar un subaltern, dar că i se părea scandalos că el, căruia i-ar fi revenit ancheta, dacă Poliţia Judiciară n-ar fi existat, el, care îşi cunoştea cartierul cu ochii închişi şi care, din ajun, nu-şi acordase nici un moment de răgaz, trebuia acum să dea raportul.

Strâmbătura gurii sale spunea în mod elocvent:

„Ştiu ce se va întâmpla. Aşa e mereu. O să mă tragi de limbă şi, mâine sau poimâine, ziarele vor scrie că Maigret a rezolvat problema. Se va vorbi încă o dată de flerul şi de metodele sale".

În fond, Lognon nu credea în asta, şi poate că aşa se explica atitudinea sa. Dacă Maigret era comisar, dacă alții, aici, făceau parte din Brigada

Specială, în loc să-şi facă veacul la un comisariat de cartier, însemna că avuseseră noroc, sau o pilă, sau ştiuseră să se pună în valoare.

În mintea lui, nimeni nu avea nimic în plus față de Lognon.

— De unde l-ai pescuit?

— De la Gara de Nord.

— Când?

— Azi-dimineață, la şase şi jumătate. Încă nu se făcuse ziuă.

— Îi ştii numele?

— Îl ştiu de-o veşnicie. E a opta oară când îl arestez. E cunoscut mai ales sub numele de Philippe. Îl cheamă Philippe Mortemart şi tatăl lui e profesor la Universitatea din Nancy.

Era surprinzător că Lognon oferea atâtea informații dintr-o dată. Avea pantofii plini de noroi şi, cum erau vechi, probabil că luaseră apă; pantalonii îi erau umezi de jos până în dreptul genunchilor, iar ochii obosiți îi erau puțin înroşiți.

— Ai ştiut imediat că era el când portăreasa a pomenit de un tânăr cu părul lung?

— Cunosc cartierul.

Ceea ce însemna, în fond, că Maigret şi oamenii lui n-aveau ce căuta acolo.

— Ai fost la el acasă? Unde locuieşte?

— Într-o cămăruță dintr-un imobil de pe bulevardul Rochechouart. Dar nu era acolo.

— La ce oră se întâmpla asta?

— La şase, ieri după-amiază.

— Îşi luase deja valiza?

— Nu încă.

Recunoştea că Lognon era câinele de vânătoare cel mai încăpățânat care putea să existe. Pornise pe o pistă, fără să fie totuşi sigur că era cea bună, şi o urmase fără să se lase descurajat.

— L-ai căutat de ieri de la şase până azi-dimineața?

— Ştiu prin ce locuri umblă. Avea nevoie de bani ca să plece şi îşi făcea traseul în căutarea cuiva pe care să-l tapeze. Abia după ce a făcut rost de bani s-a dus după valiză.

— De unde ai ştiut că era la Gara de Nord?

— De la o fată care l-a văzut luând primul autobuz de la scuarul Anvers. L-am zărit în sala de aşteptare.

— Şi ce-ai făcut cu el de la şapte dimineața?

— L-am dus la circă şi l-am interogat.

— Rezultatul?

— Nu vrea să spună sau nu ştie nimic.

Era ciudat. Maigret avea impresia că inspectorul era grăbit să plece, şi probabil nu se ducea la culcare.

— Vi-l las aici, presupun?

— Nu ți-ai făcut raportul?

—l-l voi duce diseară comisarului meu.

— Philippe o aproviziona cu droguri pe contesă?

— Sau ea îi pasă lui. În orice caz, au fost văzuți deseori împreună.

— De când?

— De câteva luni. Dacă nu mai aveți nevoie de mine...

Avea ceva în minte, cu siguranță. Ori Philippe îi dezvăluise ceva, ori, în cercetările lui din cursul nopții, culesese o informație care îl făcuse să întrezărească o pistă, iar acum se grăbea să o exploateze înainte să o descopere şi alții.

Maigret cunoştea şi el cartierul şi îşi imagina ce noapte trăiseră Philippe şi inspectorul. Ca să găsească bani, tânărul încercase probabil să-şi întâlnească toate cunoştințele, iar asta însemna o căutare în lumea drogaților. Probabil că apelase la prostituatele care îşi racolează clienții la uşa hotelurilor deocheate, chelneri de cafenea, comisionari de la localurile de noapte. Apoi, după ce străzile se goliseră, bătuse

la uşa unor maghernițe unde trăiau alți declasați de genul lui, la fel de jalnici şi de amărâți că şi el.

Obținuse măcar ceva droguri pentru el însuşi?

Dacă nu, curând avea să se prăbuşească.

— Pot să plec?

— Îți mulțumesc. Ai lucrat bine.

— Nu pretind că a ucis-o pe bătrână.

— Nici eu.

— Îl țineți aici?

— Posibil.

Lognon plecă şi Maigret deschise uşa de la biroul inspectorilor. Valiza era desfăcută pe podea.

Philippe, cu față de culoarea şi consistența unei lumânări topite, ridica brațul imediat ce altcineva făcea o mişcare, ca şi cum s-ar fi temut să nu primească o lovitură.

Nici unul nu-l privea cu milă. În schimb, pe toate fețele se citea acelaşi dezgust.

Valiza conținea lenjerie uzată, o pereche de şosete de schimb, flacoane cu medicamente - Maigret mirosise ca să se asigure că nu era heroină - şi câteva caiete.

Le răsfoi. Erau poeme, mai exact fraze fără şir, născute din delirul unui drogat.

— Vino! zise el.

Şi Philippe trecu prin fața lui, mişcându-se ca şi cum s-ar fi aşteptat să primească un picior în spate.

Probabil că era obişnuit cu aşa ceva. Chiar şi în Montmartre există oameni care nu pot să vadă un tip ca el fără să-l lovească.

Maigret se aşează la birou, dar nu-l invită să stea jos, astfel că tânărul rămase în picioare, adulmecând întruna, cu o mişcare exasperantă a nărilor.

— Contesa era amanta ta?

— Era protectoarea mea.

Rostea aceste cuvinte cu vocea şi accentul unui pederast.

— Asta înseamnă că nu te culcai cu ea?

— Era interesată de opera mea.

— Şi îți dădea bani?

— Mă ajuta să "trăiesc.

— Îți dădea sume mari?

— Nu era bogată.

Era de ajuns să-i vezi costumul albastru, bine croit, dar ros până la urzeală. Probabil că pantofii îi primise de la cineva, căci erau pantofi de lac, care s-ar fi potrivit mai bine cu un smoching decât cu impermeabilul murdar pe care îl purta.

— De ce ai încercat să fugi în Belgia?

Philippe nu răspunse imediat şi se uită spre uşa biroului vecin, ca şi cum s-ar fi temut că Maigret va chema doi inspectori solizi ca să-i tragă o mamă de bătaie. Poate că aşa păţise cu ocazia altor arestări.

— N-am făcut nimic rău. Nu înțeleg de ce am fost arestat.

— Îți plac bărbații?

În fond, ca toți pederaştii, era mândru de asta, şi un zâmbet involuntar apăru pe buzele sale prea roşii. Cine ştie dacă nu cumva îi făcea plăcere să fie bruscat de nişte bărbați adevărați?

— Nu vrei să răspunzi?

— Am prieteni.

— Dar ai şi prietene?

— Nu-i acelaşi lucru.

— Dacă înțeleg bine, prietenii îi ai pentru plăcere şi bătrânele pentru bani?

— Le place compania mea.

— Cunoşti multe?

— Trei-patru.

— Şi toate sunt protectoarele tale?

Trebuia să te stăpâneşti ca să vorbeşti despre asemenea lucruri cu o voce obişnuită şi să-l priveşti pe tânăr ca pe semenul tău.

— Li se întâmpla să mă ajute.

—Toate se droghează?

Văzând că tânărul întoarce capul fără să răspundă, Maigret se supără. Nu se ridică, nu-l apucă de gulerul jegos al impermeabilului, dar vocea îi deveni înfundată şi debitul sacadat.

— Ascultă! N-am prea multă răbdare azi şi nu mă cheamă Lognon. Sau vorbeşti imediat, sau te bag la răcoare pentru o bucată bună de timp. Şi nu mai înainte de a-mi lăsa inspectorii să te întrebe de sănătate!

— Vreți să spuneți că vor da în mine?

— Vor face ce vor vrea ei să facă.

— N-au dreptul.

— Dar tu ai dreptul să murdăreşti peisajul?

Acum, încearcă să răspunzi. De cât timp o cunoşti pe contesă?

— Cam de şase luni.

— Unde ai întâlnit-o?

— Într-un băruleț de pe strada Victor Masse, aproape peste drum de ea.

— Ai înțeles imediat că se droga?

— Era uşor de văzut.

— Te-ai milogit?

— I-am cerut să-mi dea şi mie puțin.

— Avea?

— Da.

— Mult?

— Nu-i lipsea aproape niciodată.

— Ştii cum îşi procură?

— Nu mi-a spus.

— Răspunde. Ştii?

— Cred că da.

— Cum?

— Printr-un doctor.

— Un doctor care se droghează şi el?

— Da.

— Doctorul Bloch?
— Nu-i ştiu numele.
— Minți. Ai fost la el?
— Mi s-a mai întâmplat.
— De ce?
— Ca să-mi dea.
— Ți-a dat?
— O singură dată.
— Pentru că l-ai amenințat c-ai să-l torni?
— Aveam nevoie imediat. Nu mai luasem de trei zile. Mi-a făcut o injecție, una singură.
— Unde o întâlneai pe contesă?
— În băruleț şi la ea.
— De ce-ți dădea morfină şi bani?
— Pentru că era interesată de mine.
— Te-am prevenit deja că ai face mai bine să răspunzi la întrebări.
— Se simțea singură.
— Nu cunoştea pe nimeni?
— Era totdeauna singură.
— Făceai amor cu ea?
— Încercam să-i fac plăcere.
— La ea acasă?
— Da.
— Şi beați amândoi vin roşu?
— Asta mă îmbolnăvea pur şi simplu.
— Şi adormeați în patul ei. Ți s-a întâmplat să-ți petreci noaptea acolo?
— Mi s-a întâmplat să stau două zile.
— Pun prinsoare că fără să tragi perdelele. Fără să ştii dacă era zi sau noapte. Am dreptate?
După care, probabil, rătăcea pe străzi ca un somnambul, într-o lume din care nu mai făcea parte, în căutarea unei alte ocazii.
— Câți ani ai?
— Douăzeci şi opt.

— Când ai început?
— Acum trei-patru ani.
— De ce?
— Nu ştiu.
— Mai ții legătura cu părinții?
— Tata m-a blestemat de mult.
— Şi mama?
— Îmi trimite din când în când un mandat poştal fără să ştie el.
— Vorbeşte-mi de contesă.
— Nu ştiu nimic.
— Spune ce ştii
— A fost foarte bogată. Era măritată cu un bărbat pe care nu-l iubea, un bătrân care n-o slăbea nici un moment şi pusese un detectiv particular s-o urmărească.
— Asta ți-a spus ea?
— Da. Zilnic primea un raport care preciza, minut cu minut, tot ce făcuse dânsa.
— Se droga de-atunci?
— Nu. Nu cred. Tipul a murit şi toată lumea s-a înverşunat să-i ia banii lăsați de el.
— Care toată lumea?
— Toți acei gigolo de pe Coasta de Azur, jucătorii profesionişti, femeile din cercul ei...
— Şi nu a pomenit niciodată vreun nume?
— Nu-mi amintesc. Ştiți cum e. După ce ți-ai luat doza, nu mai vorbeşti la fel...
Maigret ştia doar din auzite, pentru că nu încercase niciodată.
— Mai avea bani?
— Nu mulți. Cred că îşi vindea câte puțin din bijuterii.
— Le-ai văzut?
— Nu.
— Se ferea de tine?
— Nu ştiu.

Se clătina atât de tare pe picioare, care probabil că erau scheletice în pantalonii în care parcă înota, încât Maigret îi făcu semn să stea jos.

— Mai era cineva la Paris, în afară de tine, care încerca să scoată bani de la ea?

— Nu mi-a spus nimic despre asta.

— N-ai văzut niciodată pe nimeni la ea, nici cu ea, pe stradă sau în bar?

Maigret simți clar o ezitare.

— N... nu!

Îl privi cu duritate.

— Uiți că ți-am spus ce te aşteaptă?

Dar Philippe îşi revenise.

— N-am văzut niciodată pe nimeni cu ea.

— Nici bărbat, nici femeie?

— Nimeni.

— N-ai auzit nici numele de Oscar?

— Nu cunosc pe nimeni cu numele ăsta.

— Nu ți s-a părut niciodată că se teme de cineva?

— Îi era teamă doar să nu moară singură.

— Nu se certa cu tine?

Avea tenul prea palid ca să roşească, dar vîrfurile urechilor căpătară totuşi puțină culoare.

— De unde ştiți?

Zâmbi cu subînțeles şi adăugă pe un ton aproape disprețuitor:

— Aşa se sfârşeşte totdeauna.

— Explică-mi.

— Întrebați pe oricine.

Asta însemna: „Pe oricine se droghează". Apoi, cu o voce posacă, de parcă ar fi ştiut că nu putea fi înțeles:

— Când nu mai avea şi nu putea să-şi procure imediat, se dezlănțuia împotriva mea, mă acuză că-i cerşisem morfină şi chiar că i-o furasem, jura că avusese în sertar, cu o zi înainte, şase sau chiar douăsprezece fiole.

— Aveai o cheie a apartamentului?

— Nu.

— N-ai intrat niciodată acolo în absența ei?

— Era aproape totdeauna acasă. Se întâmpla să nu iasă din cameră o săptămână şi chiar mai mult.

— Răspunde la întrebarea mea: da sau nu? N-ai intrat niciodată în apartament în absența ei?

Iar o ezitare, abia perceptibilă.

— Nu.

Maigret bombăni parcă pentru sine, fără să insiste:

— Minți.

Din cauza acestui Philippe, atmosfera din birou devenise aproape la fel de înăbuşitoare, la fel de ireală ca în apartamentul din stradă Victor Masse.

Maigret îi cunoştea destul de bine pe drogați ca să ştie că, la o adică, atunci când nu mai avea nici o doză, Philippe încercase să-şi procure una cu orice preț. În asemenea cazuri, te duci, aşa cum făcuse el noaptea trecută când căutase bani ca să plece, la toți cei pe care îi cunoşti şi cerşeşti fără nici o ruşine.

Viața pe care o ducea, la periferia societății, probabil că nu era deloc uşoară. Cum să nu-i treacă prin minte că în sertarul contesei se afla aproape totdeauna ce-i trebuia lui şi că, dacă l-ar fi refuzat, ar fi fost de ajuns să aştepte să plece de acasă?

Era doar o intuiție, dar cât se poate de logică.

Aceşti oameni se spionau, se invidiau, se furau între ei şi uneori se denunțau unul pe altul. Poliția Judiciară pierduse şirul telefoanelor anonime de la cei care doreau să se răzbune.

— Când ai văzut-o ultima dată?

— Alaltăieri dimineață.

— Eşti sigur că nu ieri dimineață?

— Ieri dimineață eram bolnav şi nu m-am dat jos din pat.

— Ce aveai?

— Nu mai găsisem de două zile.

— Ea nu ți-a dat?

— A jurat că nu avea şi că doctorul nu putuse să-i facă rost.

— V-aţi certat?

— Amândoi eram prost dispuşi.

— Ai crezut ce-ţi spunea?

— Mi-a arătat sertarul gol.

— Când trebuia să vină doctorul?

— Nu ştia. Îi telefonase şi el promisese că va trece pe la ea.

— Nu te-ai mai întors acolo?

— Nu.

— Acum, ascultă-mă cu atenţie. Cadavrul contesei a fost găsit ieri pe la ora cinci după-amiază.

Ziarele de seară apăruseră deja. Ştirea s-a publicat abia în dimineaţa asta. Iar tu ai petrecut noaptea căutând bani ca să fugi în Belgia. De unde ai ştiut că murise?

Philippe vru să răspundă: „N-am ştiut".

Dar privirea grea a comisarului îl făcu să se răzgândească.

— Am trecut pe stradă şi am văzut lume pe trotuar.

— La ce oră?

— Pe la şase şi jumătate.

Era ora la care Maigret se afla în apartament şi, într-adevăr, un agent îi ţinea pe curioşi departe de uşa de la intrare.

— Goleşte-ţi buzunarele.

— Inspectorul Lognon m-a pus deja să o fac.

— Mai fă-o o dată.

Scoase o batistă murdară, două chei prinse de un inel - una era cheia valizei -, un briceag, un portmoneu, o cutiuţă cu pastile, un portofel, un carnet şi o seringă hipodermică în ambalajul ei.

Maigret luă carnetul, deja vechi şi cu paginile îngălbenite, care conţinea o mulţime de adrese şi de numere de telefon. Aproape nici un nume.

Iniţiale sau prenume. Cel al lui Oscar nu apărea nicăieri.

— Când ai aflat că bătrâna contesă a fost sugrumată, te-ai gândit că vei fi bănuit?

— Aşa se întâmpla totdeauna.

— Şi te-ai hotărât să pleci în Belgia? Cunoşti pe cineva acolo?

— Am fost de câteva ori la Bruxelles.

— Cine ți-a dat bani?

— Un prieten.

— Care prieten?

— Nu-i ştiu numele.

— Ai face mai bine să mi-l spui.

— Doctorul.

— Doctorul Bloch?

— Da. Nu găsisem nicăieri. Era trei dimineața şi începea să-mi fie teamă. Până la urmă l-am sunat dintr-un bar de pe strada Caulaincourt.

— Ce i-ai spus?

— Că eram un prieten al contesei şi că aveam neapărat nevoie de bani.

— A acceptat imediat?

— Am adăugat că, dacă voi fi arestat, ar putea avea necazuri.

— Pe scurt, l-ai şantajat. Ți-a dat întâlnire la el acasă?

— Mi-a spus să trec pe strada Victor Masse, unde locuieşte, şi că va fi pe trotuar.

— Nu i-ai mai cerut şi altceva?

— Mi-a dat o fiolă.

— Presupun că ți-ai injectat-o imediat, în pragul unei porți. Asta e tot? N-ai uitat nimic?

— Altceva nu mai ştiu.

— Doctorul e şi el pederast?

— Nu.

— De unde ştii?

Philippe dădu din umeri, ca şi cum întrebarea ar fi fost prea naivă.

— Nu ți-e foame?

— Nu.

— Nu ți-e sete?

Buzele tânărului tremurau, dar nu de mâncare şi băutură avea el nevoie.

Maigret se ridică parcă cu greutate şi deschise iar uşa dintre birouri. Torrence, solid şi cu mâini de ucenic măcelar, se afla din întâmplare acolo. Oamenii pe care avea ocazia să-i interogheze nu bănuiau că era un om sensibil.

— Vino, îi zise comisarul. Te închizi undeva cu individul ăsta şi nu-l laşi până nu spune tot. Nu contează dacă are să-ți ia douăzeci şi patru de ore sau trei zile. Când oboseşti, pune pe cineva să te schimbe.

Pierdut, Philippe protestă:

— V-am spus tot ce ştiam. Mă luați drept trădător...

Apoi, ridică tonul ca o femeie furioasă:

— Sunteți o brută!... Sunteți un om rău!... Sunteți... Sunteți...

Maigret se trase într-o parte ca să-l lase să treacă şi îi făcu cu ochiul solidului Torrence. Cei doi traversară biroul cel mare al inspectorilor şi intrară într-o încăpere numită, în glumă, „camera mărturisirilor". Mai înainte, Torrence îi zise lui Lapointe:

— Telefonează să-mi aducă bere şi sandvişuri!

Rămas singur cu colaboratorii săi, Maigret se întinse, se scutură şi puțin lipsi să nu deschidă fereastra.

— Ia ziceți, băieți!

Abia atunci observă că Lucas se întorsese.

— A venit iar, şefule, şi aşteaptă ca să vorbească cu dumneavoastră.

— Mătuşa de la Lisieux? Cum s-a comportat?

— Ca o bătrână care e încântată când îi îngroapă pe ceilalți. N-a fost nevoie de oțet sau de săruri. A examinat cu răceală cadavrul de la cap până la picioare. Când a ajuns cu examinarea pe la jumătatea corpului, a tresărit şi m-a întrebat: „De ce i-au tăiat părul?" I-am răspuns că nu noi am făcut asta şi era să se sufoce de indignare. Mi-a arătat pata aceea din naştere de pe talpa piciorului.

„Vedeți! Chiar şi fără asta, tot aş fi recunoscut-o."

Apoi, la ieşire, a spus, fără să-mi ceară părerea:

„Mă întorc cu dumneavoastră. Trebuie să vorbesc cu domnul comisar". E în anticameră. Cred că n-o să scăpăm uşor de ea.

Lapointe ridicase receptorul telefonului care tocmai sunase, dar legătura părea destul de proastă.

— Nisa?

Tânărul făcu semn că da. Janvier nu era acolo.

Maigret se întoarse în biroul lui şi sună uşierul ca s-o aducă pe bătrâna doamnă de la Lisieux.

— Se pare că vreți să-mi spuneți ceva.

— Nu ştiu dacă prezintă interes. Pe drum, m-am tot gândit. Ştiți cum se întâmpla. Răscoleşti fără să vrei amintirile. Nu vreau să fiu luată drept o bârfitoare.

— Vă ascult.

— E vorba de Anne-Marie. V-am spus dimineață că a plecat din Lisieux în urmă cu cinci ani şi că maică-sa nu a încercat niciodată să afle ce s-a întâmplat cu ea, ceea ce, între noi fie vorba, mi se pare monstruos din partea unei mame.

N-avea ce face, trebuia să aştepte. Nu ar fi folosit la nimic s-o grăbească.

— Evident, s-a vorbit mult despre povestea asta.

Lisieux e un oraş mic, unde totul se află până la urmă. Iar o femeie, în care am deplină încredere şi care se duce în fiecare săptămână la Caen, unde are nişte bani băgați într-un magazin, mi-a jurat pe capul soțului ei că, cu puțin timp înainte de plecarea lui Anne-Marie, a întâlnit-o la Caen, exact în momentul în care fata intra la un medic.

Se opri, mulțumită, se miră că nu i se puneau întrebări, oftă şi continuă:

— Doar că nu este vorba de orice medic, ci de doctorul Potut, mamoşul.

— Cu alte cuvinte, bănuiți că nepoata dumneavoastră a părăsit oraşul pentru că era însărcinată?

— Aşa s-a răspândit zvonul, şi toți ne-am întrebat cine ar fi putut să fie tatăl.

— Şi l-aţi găsit?

— S-au pomenit mai multe nume, nu trebuia decât să alegem. Dar eu am avut totdeauna felul meu de. a vedea lucrurile, de aceea m-am şi întors aici. Datoria mea este să vă ajut să descoperiţi adevărul, nu-i aşa?

Începea să creadă că poliţia nu e chiar atât de curioasă pe cât se zice, căci Maigret nu o ajuta deloc, nu o îndemna să vorbească, ci o asculta cu indiferenta unui bătrân duhovnic aţipit în spatele plasei confesionalului.

Bătrâna spuse, ca şi cum ar fi fost ceva de o importanţă esenţială:

— Anne-Marie a avut totdeauna gâtul sensibil, în fiecare iarnă făcea anginã, şi n-a fost mai bine nici după ce i-au scos amigdalele. În anul ăla, îmi amintesc foarte bine, cumnată-mea a avut ideea să o ducă pentru o cură la La Bourboule, unde se tratează bolile de gât.

Maigret îşi amintea de vocea puţin răguşită a tinerei Arlette, dar îşi zisese că vorbea aşa din cauza băuturii, a ţigărilor şi a nopţilor pierdute.

— Când a plecat de la Lisieux, încă nu se vedea nimic, ceea ce lasă să se presupună că sarcina nu avea mai mult de trei-patru luni. Cel mult! Mai ales că purta totdeauna rochii lipite pe corp. Ei bine, asta corespunde perfect cu şederea ei la La Bourboule! Aş putea să jur că acolo a întâlnit pe cineva care i-a făcut un copil, aşa că probabil s-a dus la acel cineva. Dacă ar fi fost un bărbat din

Lisieux, ar fi pus-o să avorteze sau ar fi plecat cu ea.

Maigret îşi aprinse încet pipa. Simţea o durere de spate ca după un drum lung, dar era din cauza dezgustului. Ca şi în prezenţa lui Philippe, ar fi deschis cu dragă inimă fereastra.

— Presupun că vă întoarceţi acasă?

— Nu azi. Probabil că voi rămâne câteva zile la Paris, am aici prieteni la care pot locui. Vă voi lăsa adresa lor.

Adresa, undeva pe bulevardul Pasteur, fusese deja scrisă pe spatele uneia dintre cărţile ei de vizită, şi există şi un număr de telefon.

— Mă puteți suna dacă aveți nevoie de mine.

— Vă mulțumesc.

— Vă stau la dispoziție.

— Sunt convins.

O conduse până la uşă, fără să zâmbească, închise lent, se întinse, îşi frecă încet capul cu amândouă mâinile, oftă şi zise cu glas scăzut:

— Ce gunoaie!

— Pot să intru, şefule?

Era Lapointe, care ținea o foaie de hârtie în mina şi părea foarte agitat.

— Ai telefonat să aducă bere?

— Chelnerul de la braseria Dauphine tocmai a adus tava.

70. VOL 7
CAPITOLUL 7

Lapointe zise, nu fără o fărâmă de invidie:

— Trebuie mai întâi să vă transmit omagiile şi afecțiunea tânărului Julien. Se pare că veți înțelege despre ce este vorba.

— E la Nişa?

— Acum câteva săptămâni a fost transferat de la Limoges.

Era fiul unui fost inspector care lucrase mult timp cu Maigret şi se retrăsese pe Coasta de Azur.

Întâmplător, Maigret nu-l mai văzuse pe tânărul Julien de pe vremea când îl ținea pe genunchi.

— Lui i-am telefonat ieri seară, continuă Lepointe, şi cu el sunt în contact din acel moment. Când a aflat că era din partea dumneavoastră şi că, în fond, pentru dumneavoastră lucra, a fost parcă electrizat şi a vrut să facă adevărate minuni. A stat ore în şir în podul comisariatului de poliție, scotocind arhive vechi. Se pare că există o mulțime de pachete legate cu sfoară care conțin rapoarte despre cazuri de

care nu-şi mai aduce nimeni aminte. Sunt aruncate claie peste grămadă şi ajung aproape până în tavan.

— A găsit dosarul cazului Farnheim?

— Tocmai mi-a transmis prin telefon lista martorilor care au fost interogați după moartea contelui. I-am cerut să-mi facă rost mai ales de cea a servitorilor care lucrau la vilă. V-o citesc:

„Antoinette Mejat, nouăsprezece ani, cameristă; Rosalie Moncceur, patruzeci şi doi de ani, bucătăreasă; Maria Pinaco, douăzeci şi trei de ani, fată la bucătărie; Angelino Luppin, treizeci şi opt de ani, majordom".

Maigret stătea în picioare la fereastra biroului şi aştepta, privind ninsoarea care se rărise.

Lapointe făcu o pauză, ca un actor, apoi continuă:

— „Oscar Bonvoisin, treizeci şi cinci de ani, valet şi şofer."

— Un Oscar! remarcă Maigret. Presupun că nu se ştie ce s-a întâmplat cu oamenii ăştia?

— Inspectorul Julien a avut o idee. Nu se află de mult timp la Nişa şi a fost frapat de numărul mare al străinilor bogați care se stabilesc uneori pentru câteva luni aici, închiriind case destul de mari şi trăind pe picior mare. Şi-a spus că aceştia trebuie să-şi găsească foarte rapid servitori. Şi, într-adevăr, a descoperit un birou de plasare specializat în personal pentru casele mari. O doamnă în vârstă îl conduce de mai bine de douăzeci de ani. Nu-şi aminteşte de contele von Farnheim, şi nici de contesă. Nu-şi aminteşte nici de Oscar Bonvoisin, dar, cu cel mult un an în urmă, a plasat-o pe bucătăreasă, cu care se cunoaşte bine. Rosalie Moncceur lucrează astăzi pentru nişte sud-americani care au o vilă la Nişa şi petrec o parte din an la Paris. Am adresa lor: bulevardul lena nr. 132. După spusele bătrânei doamne, aceştia ar fi la Paris acum.

— Despre ceilalți nu se ştie nimic?

— Julien se ocupă mai departe de problema asta.

Vreți să stau de vorbă cu ea, şefule?

Maigret era gata să spună că da, ca să-i facă plăcere lui Lapointe, care ardea de nerăbdare s-o interogheze pe fosta bucătăreasă a contesei von Farnheim.

— Mă voi duce chiar eu, hotărî el până la urmă.

În fond, făcea asta mai ales pentru că dorea să iasă la aer curat, să bea încă o halbă şi să scape de atmosfera biroului, care, în dimineața aceea, i se păruse sufocantă.

— Între timp, te duci la noi la arhivă şi vezi dacă avem ceva pe numele lui Bonvoisin. Trebuie să cauți şi în fişele celor de la supravegherea hotelurilor. Telefonează la primării şi la comisariate.

— Bine, şefule.

Bietul Lapointe! Maigret avea remuşcări, dar nu avu curajul să renunțe la plimbare.

Mai înainte, deschise uşa cămăruței unde Torrence se închisese cu Philippe. Solidul Torrence îşi scosese haina, dar, cu toate astea, avea picături de sudoare pe frunte. Aşezat pe marginea unui scaun, Philippe, alb la față, arăta ca un om gata să leşine.

Maigret nu avu nevoie să pună întrebări. Ştia că Torrence nu va renunța şi că era gata să continue interogatoriul până la noapte sau chiar până a doua zi dimineață, dacă era nevoie.

După nici o jumătate de oră, un taxi se oprea în fața unei clădiri impunătoare de pe bulevardul Iana şi, în holul cu coloane de marmură, comisarul era primit de un portar în uniformă neagră.

Maigret spuse cine era, întrebă dacă Rosalie Moncceur mai lucra acolo şi portarul îi arătă scara de serviciu.

— La trei.

Mai băuse două halbe pe drum şi durerea de cap dispăruse. Scara îngustă era în formă de spirală şi comisarul număra etajele cu glas scăzut. Sună la o uşă maronie. Îi deschise o femeie grasă, cu părul alb, care se uită la el mirată.

— Doamna Moncceur?

— Ce vreți cu ea?

— Să stăm de vorbă.

— Eu sunt.

Femeia supraveghea mâncărurile aflate pe foc, iar o puştoaică negricioasă prepara în mixerul de legume un amestec cu miros apetisant.

— Aţi lucrat pentru contele şi contesa von Farnheim, dacă nu mă înşel?

— Cine sunteţi?

— De la Poliţia Judiciară.

— Să nu-mi spuneţi că vreţi să dezgropaţi povestea aceea veche?

— Nu chiar. Aţi aflat de moartea contesei?

— Toţi ne ducem. Nu, nu ştiam.

— A apărut în ziarele de dimineaţă.

— Credeţi că eu citesc ziarele!? Cu patroni care dau dineuri cu cincisprezece-douăzeci de invitaţi aproape în fiecare zi!

— A fost asasinată.

— Hazliu.

— De ce vi se pare hazliu?

Nu-l invita să stea jos şi continua să-şi vadă de treabă, vorbindu-i aşa cum ar fi vorbit cu un furnizor. Era, evident, o femeie care văzuse de toate la viaţa ei şi nu se lăsa uşor impresionată.

— Nu ştiu de ce vă spun asta. Cine a omorât-o?

— Încă nu se ştie, şi tocmai asta vreau să aflu.

Aţi continuat să lucraţi pentru ea după moartea soţului?

— Doar două săptămâni. Nu ne înţelegeam.

— De ce?

Bucătăreasa, care avea grijă şi ce treabă făcea puştoaica, deschise cuptorul ca să stropească o friptură de pasăre.

— Pentru că nu era o treabă pentru mine.

— Adică nu era o casă serioasă?

— Dacă vreţi. Îmi iubesc meseria, ţin ca oamenii să se aşeze la masă la ora stabilită şi să ştie cam ce mănâncă. Destul, Irma. Scoate ouăle fierte din frigider şi separă gălbenuşurile de albuşuri.

Deschise o sticlă de vin de Madera şi turnă destul de mult într-un sos în care amestecă lent cu o lingură de lemn.

— Vă amintiți de Oscar Bonvoisin?

Atunci ea îl privi ca şi cum ar fi vrut să spună:

„Deci aici voiați să ajungeți!" Dar nu scoase o vorbă.

— Ați auzit întrebarea mea?

— Nu sunt surdă.

— Ce fel de om era?

— Un valet.

Şi, văzând că era mirat de tonul ei, preciză:

— Nu-mi plac valeții. Toți sunt nişte trândavi.

Mai ales dacă sunt în acelaşi timp şi şoferi. Li se pare că numai ei sunt în casă şi se poartă mai rău decât patronii.

— Aşa făcea şi Bonvoisin?

— Nu-mi amintesc de numele lui de familie. Toți îi ziceau Oscar.

— Cum era?

— Băiat frumos, şi ştia asta. În fine, unora le place genul ăsta de bărbat. Nu-i cazul meu, şi i-am spus-o-n față.

— V-a făcut curte?

— În felul lui.

— Adică?

— De ce mă întrebați toate astea?

— Pentru că trebuie să ştiu.

— Credeți cumva că el a omorât-o pe contesă?

— E o posibilitate.

Conversația o pasiona cel mai mult pe Irma, atât de tulburată de faptul că era aproape amestecată într-o crimă adevărată, încât nu mai ştia ce făcea.

— Hei! Ai uitat că trebuie să striveşti gălbenuşurile?

— Puteți să-mi spuneți cum arăta?

— Da, cum era atunci. Dar acum nu mai ştiu cum e.

Chiar în acel moment, în ochii ei se aprinse o luminiță. Maigret o zări şi insistă:

— Sunteți sigură? Nu l-ați mai văzut de-atunci?

— Tocmai la asta mă gândeam. Nu sunt sigură.

Acum câteva săptămâni, m-am dus la fratele meu, care are o cafenea mică, şi, pe stradă, am întâlnit un bărbat care mi s-a părut cunoscut. S-a uitat şi el la mine, cu atenție, ca şi cum ar fi căutat printre amintiri. Apoi, brusc, am avut impresia că a grăbit pasul, uitându-se în altă parte.

— V-ați gândit că era Oscar?

— Nu imediat. Abia după aceea mi-a trecut prin minte, iar acum aproape că aş jura că el a fost.

— Unde se află cafeneaua fratelui dumneavoastră?

— Pe strada Coulaincourt.

— Aşadar, pe o stradă din Montmartre vi s-a părut că îl recunoaşteți pe fostul valet?

— Exact când am dat colțul Pieții Clichy.

— Acum, încercați să-mi spuneți ce fel de om era.

— Nu-mi place să fac pe informatoarea.

— Preferați să lăsați un asasin în libertate?

— Dacă a omorât-o doar pe contesă, n-a făcut mare rău!

— Dacă a omorât-o, a mai omorât cel puțin încă o femeie, şi nimic nu dovedeşte că se va opri.

Ea dădu din umeri.

— Cu atât mai rău pentru el! Nu era înalt, ba chiar aş zice că era mic de statură. Şi asta îl înfuria atât de tare, încât purta tocuri înalte, ca o femeie, ca să pară mai înalt. Făceam glume cu el pe tema asta, şi atunci se uita urât la mine, fără să-mi răspundă.

— Nu vorbea mult?

— Era un om închis, care nu spunea niciodată ce făcea sau ce gândea. Era foarte brunet, avea părul des, fruntea îngustă şi nişte sprâncene negre şi stufoase. Unele femei erau de părere că asta îl făcea să aibă o privire irezistibilă. Eu, nu. Te privea fix, ca şi cum ar fi fost foarte mulțumit de el, crezând probabil că numai el era pe lume, iar tu eşti un rahat. Îmi cer scuze.

— Nu face nimic. Continuați.

Acum că se pornise, nu mai avea nici o ezitare.

Se învârtea prin bucătăria plină de mirosuri apetisante şi părea că jonglează cu cratițele şi cu ustensilele, uitându-se din când în când la ceasul electric.

— Antoinette i-a cedat şi era nebună după el. La fel şi Maria.

— Vorbiți de cameristă şi de față de la bucătărie?

— Da. Şi de altele, care au trecut prin casă înaintea lor. Era o casă unde servitorii nu stăteau prea mult timp. Nu ştiai niciodată cine comandă, bătrânul său contesa! înțelegeți ce vreau să spun?

Oscar nu le făcea curte, ca să folosesc cuvintele dumneavoastră de adineauri. Cum vedea o nouă servitoare, doar o privea, ca şi cum ar fi vrut să pună stăpânire pe dânsa. Apoi, în prima seară, urca la ea şi intră în cameră ca şi cum ar fi fost dinainte înțeleşi. Mai sunt şi alții ca el, care cred că nimeni nu le poate rezista. Antoinette a plâns tare mult.

— De ce?

— Pentru că se îndrăgostise cu adevărat de el şi a sperat un timp că are s-o ia de nevastă. Dar, după ce-şi făcea treaba, pleca fără o vorbă. A doua zi, uita de ele. Nici cea mai mică vorbă frumoasă. Nici cea mai mică atenție. Până când îl apucă din nou şi urcă iar la ele. Avea totuşi câte voia, şi nu doar servitoare.

— Credeți că a avut relații cu patroana?

— La nici două zile de la moartea contelui.

— De unde ştiți?

— Pentru că l-am văzut ieşind din camera ei la şase dimineața. Ăsta e unul dintre motivele pentru care am plecat. Când servitorii se culcă în patul patronilor, atunci ai pus cruce la toate!

— Făcea pe patronul?

— Făcea ce voia. Se simțea că nu mai era cine să-i comande.

— Nu v-a trecut niciodată prin minte că poate bătrânul conte a fost asasinat?

— Nu-i treaba mea.

— V-ați gândit la asta?

— Nu s-a gândit şi poliția? De ce ne-ar mai fi pus atâtea întrebări?

— Făptaşul ar fi putut să fie Oscar?

— N-am spus asta. Şi ea ar fi fost în stare.

— Ați continuat să lucrați la Nişa?

— La Nişa şi la Monte Carlo. Îmi place clima din Sud şi numai întâmplarea a făcut ca, urmându-mi patronii, să fiu acum la Paris.

— N-ați mai auzit nimic de contesă?

— Mi s-a întâmplat o dată sau de două ori s-o văd trecând pe stradă, dar nu mergeam în aceleaşi locuri.

— Şi Oscar?

— Acolo nu l-am mai revăzut niciodată. Nu cred că a rămas pe Coastă.

— Ați crezut că l-ați zărit acum câteva zile. Descrieți-mi-l.

— Se vede că sunteți de la poliție. Vă închipuiți că, atunci când întâlneşti pe cineva pe stradă, prima grijă e să-i reții semnalmentele.

— A îmbătrânit?

— Ca şi mine. Cu cincisprezece ani.

— Ceea ce înseamnă că are vreo cincizeci.

— Sunt mai mare ca el cu aproape zece ani. Mai muncesc încă trei-patru ani pentru alții şi pe urmă mă retrag într-o căsuță pe care am cumpărat-o la Cagnes, unde voi găti doar ce mănânc eu. Ochiuri şi cotlete.

— Nu vă amintiți cum era îmbrăcat?

— În Piața Clichy?

— Da.

— În ceva închis la culoare. N-aş zice că era în negru, ci într-o culoare închisă. Purta un pardesiu şi mănuşi. Am remarcat mănuşile. Era foarte elegant.

— Părul?

— Nu se plimba, în plină iarnă, cu pălăria în mina.

— Era cărunt la tâmple?

— Aşa cred. Nu asta m-a surprins.

— Atunci ce?

— Că s-a îngrăşat. Pe vremuri era oricum lat în spate. Se plimba înadins gol până la mijloc, pentru că era foarte musculos, şi asta le impresiona pe unele femei. Nu l-ai fi crezut atât de puternic când îl vedeai îmbrăcat. Acum, dacă pe el l-am întâlnit, aduce puțintel a taur. Gâtul i s-a îngroşat şi pare şi mai scurt.

— Ați mai aflat ceva de Antoinette?

— A murit. Nu mult după aceea.

— Din ce cauză?

— În urma unui avort. Cel puțin aşa mi s-a spus.

— Şi Maria Pinaco?

— Nu ştiu dacă se mai ocupă cu asta, dar ultima dată când am văzut-o făcea trotuarul pe promenadă Albert I la Nisa.

— E mult de-atunci?

— Doi ani, poate ceva mai mult.

Avu totuşi curiozitatea să întrebe:

— Cum a fost omorâtă contesa?

— A fost sugrumată.

Ea nu zise nimic, dar lăsă impresia că, după părerea ei, aşa ceva se potrivea destul de bine cu caracterul lui Oscar.

— Şi cealaltă cine e?

— O tânără pe care probabil că nu ați cunoscut-o, pentru că avea doar douăzeci de ani.

— Mulțumesc că-mi amintiți că sunt o femeie bătrâna!

— Nu asta voiam să spun. E din Lisieux şi nu am nici o informație că ar fi trăit în Sud. Ştiu doar că a fost la La Bourboule.

— Lângă Mont-Dore?

— Da, în Auvergne.

Îl privi deodată pe Maigret cu nişte ochi care spuneau multe.

— Dacă tot am început să vorbesc..., murmură ea. Oscar era din Auvergne. Nu ştiu exact de unde, dar avea puțintel accent şi, când voiam să-l scot din sărite, glumeam pe chestia

asta. Se albea la față de furie. Acum, dacă nu aveți nimic împotrivă, aş prefera să vă cărăbăniți, pentru că ai mei se aşază la masă peste o jumătate de oră şi vreau să am loc în bucătărie.

— Poate că am să mai vin.

— Dacă nu sunteți mai nesuferit ca azi! Cum vă cheamă?

— Maigret.

Fata, care probabil că citea ziarele, tresări, dar bucătăreasa cu siguranță că nu auzise niciodată de el.

— Un nume uşor de ținut minte. Mai ales că sunteți cam gras. Uitați, ca să sfârşim cu Oscar, pot să vă spun că are acum o burtă cam ca a dumneavoastră, dar e mai scurt cu un cap. Aveți imaginea?

— Vă mulțumesc.

— N-aveți pentru ce. Doar că, dacă îl arestați, n-aş vrea să fiu chemată ca martoră. Patronilor nu le plac niciodată poveşti de-astea. Iar avocații îți pun o sumedenie de întrebări ca să te facă de râs.

Am pățit asta o dată şi am jurat că n-o să mă mai las dusă în viața mea. Aşa că nu contați pe mine.

Închise încet uşa în urma lui, iar Maigret se văzu nevoit să străbată tot bulevardul ca să găsească un taxi. În loc să se ducă la Quai des Orfèvres, se întoarse acasă ca să ia masa de prânz.

Ajunse la Poliția Judiciară pe la două şi jumătate.

Ninsoarea se oprise, iar străzile erau acoperite de un strat subțire de noroi negricios şi alunecos.

Când deschise uşa cămăruței, aerul dinăuntru era albastru de fum şi în scrumieră zăceau vreo douăzeci de chiştoace de țigară. Torrence le fumase, pentru că Philippe nu fuma. Pe o tavă erau resturi de sandvişuri şi cinci pahare de bere goale.

— Vii o clipă?

În biroul vecin, Torrence îşi şterse fruntea de sudoare, se calmă şi zise, oftând:

— Tipul ăsta mă extenuează. E moale ca o cârpă şi n-ai de unde să-l apuci. De două ori am crezut că o să vorbească.

Sunt sigur că are ceva de spus. Pare la capătul puterilor. Privirea lui cerşeşte îndurare. Apoi, în ultima secundă, se răzgândeşte şi jură iar că nu ştie nimic. Sunt scârbit. Mai adineauri, m-a adus la o aşa exasperare, că i-am tras una la mutră. Ştiți ce-a făcut?

Maigret nu zise nimic.

— A început să se smiorcăie, ținându-se cu mâna de obraz, de parcă s-ar fi adresat altei târâturi ca şi el: „Eşti un rău!" Nu trebuie să-l mai altoiesc, pentru că am impresia că asta îl excită!

Maigret nu-şi putu reține zâmbetul.

— Îi dau înainte?

— Mai încearcă. Poate că o să schimbăm tactica mai îndată. A mâncat?

— A ciugulit un sandviş, ținând degetul mic în sus. Se vede că-i lipseşte drogul. Poate că, dacă i-am putea promite, s-ar apuca să mărturisească.

Trebuie să aibă cei de la Brigada Narcotice!

— Voi vorbi cu şeful. Dar încă nu-i spune nimic.

Continuă să-l presezi.

Torrence privi în jur decorul familiar, trase aer adânc în piept şi reintră în atmosfera deprimantă din cămăruță.

— Ceva nou, Lapointe?

De dimineață, acesta aproape că nu mai lăsase din mina receptorul telefonului şi se mulțumise, ca şi Torrence, cu un sandviş şi un pahar cu bere.

— O duzină de Bonvoisin, dar nici un Oscar Bonvoisin.

— Încearcă la La Bourboule. Poate că o să ai mai mult noroc.

— Ați aflat ceva?

— Poate.

— Bucătăreasa?

— Crede că l-a întâlnit recent la Paris şi, ceea ce e mai interesant, în Montmartre.

— De ce La Bourboule?

— Mai întâi pentru că Oscar e din Auvergne, iar apoi pentru că Arlette pare să fi avut acolo o întâlnire importantă acum cinci ani.

Maigret nu-şi făcea prea mari iluzii.

— Nici o veste de la Lognon?

Sună el însuşi la comisariatul din stradă La Rochefoucauld, dar inspectorul Lognon trecuse doar o clipă pe acolo.

— A spus că lucrează pentru dumneavoastră şi că va lipsi toată ziua.

Maigret petrecu un sfert de oră plimbându-se prin birou şi fumându-şi pipa. Apoi păru că ia o hotărâre şi se îndreptă spre biroul directorului Poliției Judiciare.

— Ce mai e nou, Maigret? N-ai venit dimineață la raport.

— Dormeam, mărturisi el cu simplitate.

— Ai citit ziarul care tocmai a apărut?

Comisarul făcu un semn care voia să spună că nu-l interesa.

— Se întreabă dacă nu vor mai fi sugrumate şi alte femei.

— Nu cred.

— De ce?

— Pentru că Arlette şi contesa nu au fost ucise de un maniac. Dimpotrivă, omul ăsta ştie foarte bine ce face.

— I-ai descoperit identitatea?

— Poate. Probabil că da.

— Intenționezi să-I arestezi astăzi?

— Ar trebui să aflu unde îşi are bârlogul şi n-am nici cea mai vagă idee. Mai mult ca sigur că undeva prin Montmartre. Într-un singur caz ar putea să mai apară o victimă.

— Care ar fi acela?

— Dacă Arlette a mai vorbit cu cineva. Dacă, de exemplu, s-a destăinuit uneia dintre colegele ei de la Picratt's, lui Betty sau Taniei.

— Le-ai interogat?

— Nu vor să spună nimic. Patronul, Fred, nici el. Lăcustă tace. Iar larva asta dăunătoare de Philippe tace şi el, deşi îl interogăm de azi-dimineața. Şi ştie ceva, aş putea să bag

mâna în foc. Se vedea destul de des cu contesa. Ea îl aproviziona cu morfină.

— Cum şi-o procura?

— Prin medicul ei.

— L-ai arestat?

— Nu încă. Asta ține de Brigadă Narcotice. De mai bine de o oră mă întreb dacă să-mi asum un risc sau nu.

— Ce risc?

— Să ne mai trezim cu un cadavru. În privința asta, aş vrea un sfat. Nu mă îndoiesc că, prin mijloacele obişnuite, vom pune până la urmă mina pe numitul Bonvoisin, care e mai mult decât probabil asasinul celor două femei. Dar asta ar putea să ne ia zile sau chiar săptămâni întregi. E mai curând o chestiune de noroc. Şi, dacă nu mă înşel, individul e şiret. Până să-i punem cătuşele, ar putea să suprime una sau câteva persoane care ştiu prea multe.

— Şi ce-ai vrea să rişti?

— N-am spus c-aş vrea.

Directorul zâmbi.

— Explică-mi.

— Dacă, după cum sunt convins, Philippe ştie ceva, Oscar probabil că e îngrijorat în acest moment. Mi-ar fi de ajuns să le spun jurnaliştilor că a fost interogat timp de câteva ore fără nici un rezultat şi să-i dau drumul.

— Încep să înțeleg.

— O primă posibilitate este ca Philippe să se ducă glonț la Oscar, dar nu mă bazez pe asta.

Exceptând cazul în care ar fi singurul mijloc pentru el de a-şi procura drogul de care a început să aibă neapărată nevoie.

— Iar cealaltă posibilitate?

Şeful ghicise deja.

— Ați înțeles. Nu poți avea încredere într-un drogat. Philippe n-a vorbit, ceea ce nu înseamnă însă că va continua să-şi țină gura. Oscar ştie asta.

— Şi va încerca să-l suprime.

— Exact! N-am vrut să încerc fără să vă spun.

— Crezi că poți împiedica asasinarea lui?

— Am de gând să iau toate măsurile de precauție. Bonvoisin nu e omul care să folosească revolverul. Face prea mult zgomot, şi se pare că nu-i place zgomotul.

— Când ai de gând să eliberezi martorul?

— La căderea nopții. Va fi mai uşor să organizez o supraveghere discretă. Voi folosi toți oamenii de care va fi nevoie. Şi, pe cinstea mea, dacă se va produce vreun accident, cred că nu va fi o pierdere prea mare.

— Aş prefera să nu se întâmple asta.

— Şi eu.

Urmă un moment de tăcere. În sfârşit, directorul Poliției Judiciare oftă şi zise:

— E cazul tău, Maigret. Baftă!

— Ați avut dreptate, şefule.

— Spune!

Lapointe era atât de fericit că juca un rol important într-o anchetă, încât aproape că uitase de moartea lui Arlette.

— Am primit informația imediat. Oscar Bonvoisin s-a născut la Mont-Dore, unde tatăl său era portar de hotel, iar mama, cameristă. El a fost la început comisionar la acelaşi hotel. Apoi a plecat din ținut, unde s-a întors abia în urmă cu vreo zece ani şi a cumpărat o vilă, nu la Mont-Dore, ci în apropiere, la La Bourboule.

— Acolo locuieşte în mod obişnuit?

— Nu. Petrece acolo o parte a verii şi, uneori, iarna, câteva zile.

— Nu-i căsătorit?

— E tot holtei. Mama lui încă mai trăieşte.

— În vila fiului?

— Nu. Are un mic apartament în oraş. Se crede că el o întreține. Se spune că ar fi câştigat destui bani şi că are o situație foarte frumoasă la Paris.

— Semnalmentele?

— Corespund.

— Vrei să fii însărcinat cu o misiune de încredere?

— Ştiți foarte bine, şefule.

— Chiar dacă e periculos şi vei avea o foarte mare responsabilitate?

Probabil că iubirea pentru Arlette îi reveni în suflet ca un val de căldură, căci răspunse cu o înflăcărare puțin cam exagerată:

— Mi-e indiferent dacă voi muri.

— Bravo! Nu-i vorba de asta: trebuie să nu laşi să fie ucis cineva. Pentru asta, e necesar să nu semeni cu un inspector de poliție.

— Credeți că arăt a inspector de poliție?

— Treci pe la vestiar. Alege costumația unui şomer profesionist, care caută de lucru cu speranța să nu găsească. Pune-ți pe cap mai bine o şapcă în loc de pălărie. Şi fără exagerări!

Janvier se întorsese, iar Maigret îi dădu instrucțiuni destul de asemănătoare.

— Să arăți ca un funcționar care se întoarce de la serviciu.

Apoi alese doi inspectori pe care Philippe încă nu-i văzuse.

Îi adună pe toți patru în biroul lui şi, în fața unui plan al cartierului Montmartre, le explică ce voia de la ei.

Seara cădea cu repeziciune. Luminile de pe chei şi de pe bulevardul Saint-Michel erau deja aprinse.

Maigret nu voia să aştepte să se facă noapte de-a binelea, pentru că ar fi fost greu să-l urmărească pe Philippe pe străzile pustii fără să-i atragă atenția şi, mai ales, fără să stârnească suspiciunea lui Bonvoisin.

— Poți veni o clipă, Torrence?

Acesta izbucni:

— Renunț! Tipul ăsta mă face să vărs. Să încerce altul mai tare, că eu…

— Termini în cinci minute.

— Îi dăm drumul?

— Imediat ce apare ediția de seară a ziarelor.

— Ce legătură au ziarele cu el?

— Vor anunța că a fost interogat ore în şir fără nici un rezultat.

— Am înțeles.

— Îl mai scuturi puțin. Apoi îi pui pălăria pe cap şi îl dai afară, spunându-i să aibă grijă cum se comportă.

— Îi dau înapoi seringa?

— Seringa şi banii.

Torrence se uită la cei patru inspectori care aşteptau.

— De-asta s-au îmbrăcat de carnaval?

Unul dintre ei se duse după un taxi, în care se aşeză la pândă la mică distanță de intrarea Poliției

Judiciare. Ceilalți plecară să-şi ia posturile în primire în puncte strategice. Maigret avusese timp să ia legătura cu Brigada Narcotice şi cu cei de la comisariatul de pe stradă La Rochefoucauld.

Prin uşa cămăruței, lăsată înadins întredeschişă, se auzea vocea tunătoare a lui Torrence, care, cu cea mai mare plăcere, îi strigă în față lui

Philippe tot ce credea despre el.

— Nu te-aş atinge nici cu penseta! Auzi? Mi-ar fi teamă că te fac să visezi. Iar acum o să trebuiască să dezinfectez biroul. Ia chestia aia care îți serveşte drept pardesiu şi pune-ți pălăria.

— Vreți să spuneți că pot să plec?

— Spun că m-am săturat să te mai văd, că toți ne-am săturat de tine. Înțelegi? Ia-ți mizeriile şi dispari, lepădătură!

— Nu e cazul să mă bruscați.

— Nu te bruschez.

— Țipați la mine...

— Ieşi de-aici!

— Ies... Ies... Vă mulțumesc.

O uşă se deschise, apoi se închise brusc. În acel moment, culoarul Poliției Judiciare era pustiu; doar în anticamera prost luminată mai aşteptau două-trei persoane.

Silueta lui Philippe se profila în lungul culoarului plin de praf, unde era ca o insectă în căutarea unei ieşiri.

Maigret, care îl pândea prin uşa întredeschisă, îl văzu pornind pe scări în jos.

Avea totuşi o strângere de inimă. Închise uşa şi se întoarse spre Torrence, care se relaxa ca un actor care se întoarce în cabina lui. Torrence îl văzu că era preocupat, îngrijorat.

— Credeți că va fi lichidat?

— Sper să încerce să-l omoare, dar să nu reuşească.

— Prima dată se va duce direct acolo unde crede că va găsi morfină.

— Da.

— Ştiți unde?

— La doctorul Bloch.

— Şi îi va da?

— I-am interzis să-i dea şi nu va avea curajul să facă altfel.

— Şi-atunci?

— Nu ştiu. Mă duc în Montmartre. Oamenii ştiu unde să mă găsească. Tu rămâi aici. Dacă e ceva, telefonează-mi la Picratt's.

— Adică o să mă delectez iar cu sandvişuri. Nici o problemă. Bine c-am scăpat de târâtura asta!

Maigret îşi puse pardesiul şi pălăria, alese două pipe reci de pe birou şi le strecură în buzunar.

Înainte de a lua un taxi ca să ajungă pe stradă

Pigalle, se opri la braseria Dauphine şi bău un pahar de coniac. Mahmureală dispăruse, dar presimțea că se pregătea alta pentru a doua zi dimineață.

71. VOL 7
CAPITOLUL 8

Patronul scosese din vitrină fotografiile cu Arlette. Îi luase locul altă fată, care probabil execută acelaşi număr, poate tot în rochia pe care o purtase şi ea; dar Betty avea dreptate, era

un rol greu: degeaba era tânără şi durdulie, probabil drăguță, căci până şi în fotografie se putea vedea că gestul cu care se dezbrăca avea o vulgaritate provocatoare, care te ducea cu gândul la ilustratele obscene şi, puțin, şi la nudurile prost pictate pe care le vezi bombându-se pe pânza barăcilor de bâlci.

Maigret intră. O lampă era aprinsă la bar, alta în fundul sălii, iar între ele se întindea o zonă lungă de penumbră. La capătul sălii, Fred, îmbrăcat cu un pulover alb cu guler pe gât şi purtând ochelari cu lentile groase şi ramă de baga, citea ziarul de seară.

Locuința era atât de mică, încât soții Alfonsi foloseau probabil cabaretul, în timpul zilei, ca sufragerie şi salon. Şi probabil că, la ora aperitivului, clienții, care erau de fapt mai mult prieteni, veneau uneori să bea un păhărel la bar.

Fred se uită pe deasupra ochelarilor la Maigret care se apropia de el, nu se ridică, îi întinse mâna lui lată şi îi făcu semn să stea jos.

— Eram sigur că veți veni din nou, zise el.

Dar nu explică de ce. Maigret nu-l întrebă. Fred sfârşi de citit informația despre anchetă în curs, îşi scoase ochelarii şi întrebă:

— Cu ce vă servesc? Un coniac?

Umplu două pahare la bar şi se aşează iar, oftând ca un om mulțumit că se afla la el acasă. Amândoi auzeau paşi deasupra capului.

— Soția dumitale e sus? întrebă comisarul.

— Îi dă lecții ăleia noi.

Maigret nu zâmbi la gândul că grăsana Rose îi făcea o demonstrație de striptease fetei.

— Nu vă interesează? îl întrebă el pe Fred.

Patronul dădu din umeri.

— E o micuță frumuşică. Are sâni mai frumoşi decât Arlette, şi pielea mai tânără. Dar nu-i totuna.

— De ce ați încercat să mă convingeți că n-ați avut relații cu Arlette decât în bucătărie?

El nu păru jenat.

— Ați interogat patronii de hoteluri? Trebuia să vă spun aşa din cauza nevesti-mii. Ar fi întristat-o inutil. Tot timpul are impresia că o voi părăsi într-o zi pentru una mai tânără.

— N-ați fi părăsit-o pentru Arlette?

Fred se uită drept în ochii lui Maigret.

— Ba da, dacă mi-ar fi cerut ea asta.

— Aveați o slăbiciune pentru ea?

— Spuneți-i cum vreți. Am avut sute de femei în viața mea, poate mii. Nu m-am ostenit niciodată să le număr. Dar n-am cunoscut nici una ca ea.

— I-ați propus să trăiți împreună?

— Am lăsat-o să înțeleagă că nu mi-ar displăcea asta şi că n-ar fi deloc dezavantajos pentru ea.

— A refuzat?

Fred oftă, se uită la pahar în lumină şi bău o gură de alcool.

— Dacă n-ar fi refuzat, probabil că acum ar fi fost în viață. Ştiți la fel de bine ca mine că avea pe altcineva. Încă n-am putut să descopăr cum o ținea legată de el.

— Ați încercat?

— Mi s-a întâmplat chiar să o urmăresc.

— Fără rezultat?

— Era mai şireată decât mine. Ce treabă aveți cu „fetița"?

— Îl cunoaşteți pe Philippe?

— Nu. Dar cunosc câțiva ca el. Din când în când, unii dintre ei se aventurează pe la Picratt's, dar e o clientelă pe care prefer s-o evit. Credeți că o să dea rezultate?

Era rândul lui Maigret să răspundă prin tăcere.

Evident, Fred înțelesese. Aveau într-un fel aceeaşi meserie. Amândoi lucrau cam cu aceeaşi materie primă, doar că în mod diferit şi din alte motive.

— Nu mi-ați spus tot ce ştiați despre Arlette, zise domol comisarul.

Fred schiță un zâmbet.

— Ați ghicit despre ce era vorba?

— Am ghicit ce gen de lucruri.

— Atunci, să profităm că nevastă-mea e sus. Chiar dacă micuța e moartă, nu-mi place să vorbesc prea mult de ea în fața lui Rose. Între noi fie vorba, cred că n-am s-o părăsesc niciodată. Ne-am obişnuit atât de mult unul cu altul, încât n-aş putea să mă lipsesc de ea. Chiar dacă aş fi plecat cu Arlette, probabil că m-aş fi întors.

Răsună soneria telefonului. Nu exista cabină.

Aparatul se afla la toaletă, şi Maigret se îndreptă spre el, zicând:

— E pentru mine.

Nu se înşela. Era Lapointe.

— Aţi avut dreptate, şefule. S-a dus imediat la doctorul Bloch. A luat autobuzul. A stat doar câteva minute acolo şi a ieşit şi mai palid. Acum se îndreaptă spre Piața Blanche.

— Totul merge bine?

— Totul merge bine. Nu vă fie teamă.

Maigret se întoarse la locul lui, iar Fred nu-i puse nici o întrebare.

— Îmi vorbeaţi de Arlette.

— Totdeauna am bănuit că era o fată de familie bună, căreia i se năzărise să fugă de-acasă. La drept vorbind, Rose mi-a atras prima atenția asupra anumitor detalii cărora nu le dădeam atenție. Bănuiam şi că era mai tânără decât spunea. Probabil că şi-a schimbat cartea de identitate cu o cunoştință mai în vârstă.

Fred vorbea fără grabă, ca un om care evocă amintiri plăcute, şi aveau în fața lor, ca un tunel, perspectiva lungă a cabaretului învăluit în penumbră, iar la capăt, lângă uşă, lemnul de acaju al barului care lucea în lumina lămpii.

— Nu-i uşor să vă explic ce aş vrea să spun. Există fete care au un anumit instinct în privința amorului, iar eu am cunoscut virgine mai vicioase decât vechi profesioniste. Arlette era altfel. Nu ştiu cine e tipul care a inițiat-o, dar îmi scot pălăria în fața lui. V-am spus că mă pricep la de-astea, şi când spun că n-am mai întâlnit o femeie ca ea, puteți să mă credeți pe cuvânt. Nu numai că a învățat-o totul, dar mi-am

dat seama că erau chestii pe care nu le ştiam nici eu. La vârsta mea, vă închipuiți! Cu viața pe care am dus-o! Mi s-a tăiat respirația. Şi aş putea să bag mâna în foc că o făcea din plăcere. Nu doar când se culca cu cineva, ci şi când executa numărul, pe care, din păcate, nu l-ați văzut. Am cunoscut femei de treizeci şi cinci sau de patruzeci de ani, majoritatea nişte zănatice, care se distrau excitând bărbații. Am cunoscut puştoaice care se jucau cu focul. Niciodată că ea. Niciodată cu pasiunea ei. Îmi dau seama că nu explic bine, dar e imposibil să-l fac pe altul să înțeleagă exact ce gândesc acum. M-ați întrebat despre un anume Oscar. Nu ştiu dacă există. Nu ştiu cine e. Dar e sigur că Arlette era în mâna cuiva care o ținea bine de tot. Credeți că s-a săturat brusc de el şi l-a turnat?

— Când s-a dus la comisariatul de pe stradă La Rochefoucauld, la patru dimineața, ştia că va fi comisă o crimă şi că era vorba de o contesă.

— De ce a spus că a aflat asta aici, pretinzând că a surprins o discuție între doi bărbați?

— Mai întâi, era beată. Probabil că s-a hotărât să facă asta tocmai pentru că băuse.

— Sau a băut ca să aibă curaj s-o facă?

— Mă întreb, murmură Maigret, dacă nu cumva legătura ei cu tânărul Albert...

— Ei nu spuneți! Am aflat că e unul dintre inspectorii dumneavoastră.

— Nici eu nu ştiam. Chiar era îndrăgostit de ea.

— Am observat.

— Nu există femeie să nu aibă o anumită înclinație romantică. Voia s-o convingă să-şi schimbe viața. Ar fi putut să se mărite, dacă ar fi vrut.

— Credeți că asta a făcut-o să nu-l mai suporte pe Oscar?

— În orice caz, în sufletul ei a avut loc o revoltă şi s-a dus la comisariat. Numai că nu voia încă să spună prea multe. Îi lăsa o şansă de scăpare, oferind poliției doar semnalmente vagi şi un prenume.

— Totuşi, e urât ce-a făcut. Nu credeți?

— Poate. Dar, când a ajuns în fața poliției, i-a părut rău. A fost surprinsă că era reținută, că era trimisă la Quai des Orfevres, şi asta i-a dat timp să se dezmeticească din beție. După care afirmațiile ei au fost mult mai vagi şi puțin mai lipsea să spună că totul era o invenție.

— Da, aşa fac toate femeile, aprobă Fred. Mă întreb cine l-a prevenit pe tip. Pentru că a ajuns la ea în apartament înaintea ei şi a aşteptat-o.

Maigret se uită la pipă fără să răspundă.

— Pun prinsoare, continuă Fred, că v-ați închipuit că îl cunoşteam şi nu am vrut să vă spun nimic.

— Poate.

— Un moment chiar ați crezut că eu eram acela.

Acum veni rândul lui Maigret să zâmbească.

— Ba chiar m-am întrebat,, adăugă patronul, dacă nu cumva micuța furnizase înadins nişte semnalmente care corespundeau puțin cu ale mele.

Tocmai pentru că bărbatul ei arată cu totul altfel.

— Nu. Semnalmentele se potrivesc.

— Îl cunoaşteți?

— Îl cheamă Oscar Bonvoisin.

Fred nu avu nici o reacție. Numele nu-i spunea nimic.

— E tare! exclamă el. Oricine ar fi, îmi scot pălăria. Credeam că ştiu Montmartre ca pe buzunarul meu. Am stat de vorbă cu Lăcustă, care îşi bagă mereu nasul peste tot. Arlette lucra la mine de doi ani. Locuia la câteva sute de metri de-aici.

După cum v-am mărturisit, mi s-a întâmplat s-o urmăresc, pentru că eram intrigat. Nu vi se pare ciudat că nu se ştie nimic de tipul ăsta?

Dădu un bobârnac ziarului de pe masă.

— Omul o frecvență şi pe contesa asta nebună.

Femei ca ea nu trec neobservate. Fac parte dintr-un mediu neobişnuit, unde toți se cunosc între ei mai mult sau mai puțin. Iar oamenii dumneavoastră nu par să ştie mai multe

decât mine. Lognon a trecut adineauri şi a încercat să mă tragă de limbă, dar nu aveam ce să-i mai spun.

Telefonul sună din nou.

— Şefu'? Sunt pe bulevardul Clichy. A intrat în braseria din-colțul străzii Lepic şi s-a dus de la o masă la alta, ca şi cum ar fi căutat pe cineva. A părut dezamăgit. Alături mai e o braserie şi, la început, şi-a lipit fața de geam. A intrat apoi şi s-a dus la toaletă. Janvier s-a dus după el şi a luat-o la întrebări pe supraveghetoare. Se pare că a întrebat dacă nu cumva un anume Bernard lăsase ceva pentru el.

— Femeia a spus cine e Bernard?

— Pretinde că nu ştie despre cine e vorba.

Despre un traficant de droguri, evident.

— Acum merge spre Piața Clichy.

Maigret închise, dar telefonul sună iar, şi de data asta era vocea lui Torrence.

— Auziți, şefu', când am intrat în cămăruță ca să aerisesc, am dat peste valiza numitului Philippe.

Nu s-a gândit nimeni să i-o dea înapoi. Credeți că va veni după ea?

— Nu mai înainte de a face rost de droguri.

Când Maigret se întoarse în sală, doamna Rose şi tânăra care o înlocuia pe Arlette erau acolo, în mijlocul ringului. Fred schimbase locul şi se aşezase într-un separeu, ca un client. Îi făcu semn lui Maigret să-l imite.

— Repetă! îi zise el, făcându-i cu ochiul.

Femeia, foarte tânără, avea părul blond şi buclat, iar pielea roz că de bebeluş sau de fată de la țară.

Avea un corp viguros şi o privire naivă.

— Încep? întrebă ea.

Fără muzică, fără reflectoare. Fred se mulțumise să mai aprindă o lampă deasupra ringului. Începu să fredoneze, ritmând cu mâna melodia pe care Arlette obişnuia să se dezbrace.

Iar Rose, după ce îl salută pe Maigret, îi explică prin semne fetei ce trebuia să facă.

Cu stângăcie, aceasta schița ceea ce se voiau a fi nişte paşi de dans, legănându-se cât putea de mult, apoi, cu o încetineală învățată, începea să-şi descheie rochia neagră modificată pe măsura ei.

Privirea adresată de Fred comisarului era elocventă. Nici unul nu râdea şi amândoi se străduiau nici să nu zâmbească. Umerii, apoi un sân, pe care erai surprins să-l vezi gol în atmosfera aceea, răsăreau de sub rochie.

Mina patroanei indica un timp de oprire şi fata stătea cu ochii ațintiți la acea mână.

— Un tur complet de ring..., comandă Fred, care reîncepu curând să fredoneze. Nu aşa repede... Tra la la la... Bine!...

Iar mâna lui Rose spunea: „Celălalt sân..."

Sfârcurile erau mari şi roz. Rochia alunecă, descoperea umbra buricului, apoi fata, cu un gest stângaci, o lăsă să cadă de tot şi rămânea goală în mijlocul ringului, cu mâinile peste pubis.

— E de-ajuns pentru astăzi, zise Fred, oftând.

Poți să te îmbraci, drăguță.

Fata se îndreptă spre bucătărie, după ce-şi luă rochia de jos. Rose se aşeză un moment lângă ei.

— Vor trebui să se mulțumească cu ea! Nu pot să scot nimic mai bun de la dânsa. Face asta ca şi cum ar bea o ceaşcă de cafea. Frumos că ați venit pe la noi, domnule comisar.

Era sinceră, chiar gândea ceea ce spunea.

— Credeți că-l veți găsi pe asasin?

— Domnul Maigret speră să-l prindă în noaptea asta, zise soțul ei.

Femeia se uită la amândoi, avu impresia că era în plus şi se îndreptă şi ea spre bucătărie, zicând:

— Mă duc să pregătesc ceva de mâncare. Mâncați cu noi, domnule comisar?

Nu zise nu. Încă nu ştia. Alesese Picratt's ca loc strategic şi, puțin, şi pentru că acolo se simțea bine.

În fond, într-o altă atmosferă, oare tânărul Lapointe s-ar mai fi îndrăgostit de Arlette?

Fred se duse să stingă lămpile ringului. O auzeau pe tânăra deplasându-se deasupra lor. Apoi fata coborî şi se duse la Rose în bucătărie.

— Ce ziceam?

— Vorbeam despre Oscar.

— Presupun că ați căutat în toate hotelurile?

Nici măcar nu era nevoie să răspundă.

— Şi nu se ducea nici acasă la Arlette?

Ajunseseră la acelaşi punct, pentru că amândoi cunoşteau cartierul şi viața celor de-acolo.

Dacă Oscar şi Arlette erau în relații strânse, trebuiau să se întâlnească undeva.

— Nu primea niciodată telefoane aici? Întrebă Maigret.

— N-am fost atent, dar, dacă s-ar fi întâmplat des, aş fi observat.

Arlette nu avea telefon în apartament. După spusele portăresei, nu primea bărbați la ea, iar portăreasa asta era serioasă, ceea ce nu se putea spune despre cea a imobilului din stradă Victor Masse.

Lapointe cercetase fişele de la hoteluri. Janvier trecuse pe la toate, şi o făcuse cu conştiinciozitate, pentru că dăduse de urma lui Fred.

Trecuseră mai bine de douăzeci şi patru de ore de când fotografia lui Arlette apăruse în ziare şi încă nu semnalase nimeni că ar fi văzut-o intrând în mod regulat într-un loc sau altul.

— Repet ce-am spus: e tare tipul!

După sprâncenele încruntate ale lui Fred, se vedea că gândea la fel ca Maigret: faimosul Oscar nu intra în clasificările obişnuite. Existau toate şansele să locuiască în cartier, dar să nu facă parte din el.

Zadarnic încercau să-i găsească locul, să-şi imagineze genul de existență pe care o ducea.

După toate probabilitățile, era un singuratic, şi tocmai asta îi impresiona pe amândoi.

— Credeți că va încerca să-l lichideze pe Philippe?

— Vom afla până mâine dimineață.

— Am intrat mai adineauri în bărulețul de pe strada Douai. Mă cunosc bine cu cei de-acolo. Cred că nimeni nu ştie cartierul mai bine ca oamenii ăia.

În funcție de oră, au tot felul de clientelă. Dar şi ei bâjbâie.

— Totuşi, Arlette se întâlnea cu el undeva.

— La el acasă?

Maigret ar fi jurat că nu. Poate că era puțin ridicol. Pentru că nu ştiau aproape nimic despre

Oscar, acesta căpăta proporții înspăimântătoare.

Fără să vrea, se lăsau influențați de misterul din jurul lui şi poate că îl credeau mai inteligent decât era.

Semăna cu umbrele, totdeauna mai impresionante decât realitatea pe care o reflectă.

La urma urmelor, era doar un om, un om din carne şi oase, un fost şofer-valet care fusese totdeauna fustangiu.

Ultima dată fusese văzut într-o lumină reală la Nisa. După toate probabilitățile, îi făcuse un copil cameristei, mica Antoinette Mejat, care murise în urma avortului, şi se culca şi cu Maria Pinaco, care acum făcea trotuarul.

Dar, câțiva ani mai târziu, se ducea să cumpere o vilă în apropiere de locul unde se născuse, iar asta era într-adevăr reacția unui om plecat de jos şi care are brusc bani. Se întorcea la locul său de baştină ca să-şi etaleze averea în fața celor care îi cunoscuseră sărăcia.

— Şefu'?

Telefonul sunase iar. Formula tradițională.

Lapointe era însărcinat să țină legătura.

— Vă sun dintr-un mic bar din Piața Constantin Pecqueur. A intrat într-o casă de pe strada Caulaincourt şi a urcat la etajul cinci. A bătut la o uşă, dar nu i-a răspuns nimeni.

— Ce spune portăreasa?

— Acolo locuieşte un pictor, un fel de boem. Nu ştie dacă se droghează, dar zice că deseori are un aer ciudat. L-a mai văzut pe Philippe urcând la el.

S-a întâmplat să şi doarmă acolo.

— Pederast?

— Probabil. Ea crede că lucrurile astea nu există, dar nu şi-a văzut niciodată locatarul cu femei.

— Ce face Philippe acum?

— A luat-o la dreapta şi se îndreaptă spre Sacre-Coeur.

— Nu-l urmăreşte nimeni?

— Nimeni, în afară de noi. Totul merge bine. A început să plouă şi e tare frig. Dacă aş fi ştiut, mi-aş fi luat un pulover.

Rose le aşezase dinainte o faţă de masă cu pătrăţele roşii, iar la mijloc, o supieră aburindă; erau patru tacâmuri; fata, care îmbrăcase un taior bleumarin şi arăta foarte tinerică, o ajuta să servească, şi îţi venea greu să-ţi imaginezi că în urmă cu doar câteva minute era goală în mijlocul ringului.

— M-ar mira să nu fi venit niciodată aici, zise Maigret.

— Ca s-o vadă?

— În definitiv, era eleva lui. Mă întreb dacă era gelos.

Era o întrebare la care Fred poate că ar fi putut să răspundă mai în cunoştinţă de cauză decât el, deoarece Fred avusese şi el femei care se culcau cu alţii, ba chiar pe care le obliga să se culce cu alţii, şi cunoştea acest sentiment.

— Cu siguranţă că nu era gelos pe cei pe care Arlette îi întâlnea aici, zise el.

— Credeţi?

— Probabil că se simţea sigur pe el. Era sigur că n-o va scăpa niciodată din mină.

Oare contesa îşi împinsese bătrânul soţ în gol, de pe terasa vilei? Probabil. Dacă asasinatul ar fi fost comis de Oscar, acesta n-ar fi avut o influenţă atât de mare asupra ei. Chiar dacă ar fi acţionat în înţelegere cu ea.

În toată povestea asta era o oarecare ironie.

Bietul conte era îndrăgostit la nebunie de soţia lui, îi acceptă toate capriciile şi o imploră cu umilinţă să-i acorde

un loc cât de mic în preajma ei.

Dacă ar fi iubit-o mai puțin, poate că ea l-ar fi suportat. Tocmai pentru că era prea intensă, pasiunea lui devenise odioasă pentru soția sa.

Oare Oscar prevăzuse că aşa se va întâmpla într-o bună zi? O urmărea pe contesă? Foarte posibil.

Nu era greu să-ți imaginezi scena. Cuplul stătea pe terasă, la întoarcerea de la cazinou, iar contesei nu-i fusese deloc greu să-l ducă pe bătrân până pe marginea stâncii şi apoi să-l împingă în gol.

Probabil că se speriase după aceea, când îl văzuse pe şoferul care asistase la scenă şi o privea cât se poate de calm.

Ce vorbiseră între ei? La ce înțelegere ajunseseră?

În orice caz, banii nu-i luase nici un gigolo, iar o bună parte ajunseseră probabil în buzunarul lui Oscar.

Era destul de abil ca să nu rămână în preajmă ei. Se dăduse la fund şi aşteptase câțiva ani înainte de a-şi cumpăra o vilă în provincia natală.

Nu atrăsese atenția, nu se apucase să arunce banii pe fereastră.

Maigret se întorcea mereu la acelaşi punct: era un tip singuratic, iar comisarul învățase să-i suspecteze pe singuratici.

Bonvoisin avea o predilecție pentru femei, asta se ştia, şi mărturia bătrânei bucătărese era elocventă, înainte de a o întâlni pe Arlette, în La Bourboule, probabil că mai avusese şi altele.

Le inițiase la fel şi pe ele? Le legase de el la fel de trainic?

Nici un scandal nu-i tulburase existența.

Contesa începuse să decadă şi nimeni nu pomenea de el.

Îi dădea bani. Nu locuia departe de ea, probabil tot în cartier, iar un bărbat ca Fred, pentru care Arlette lucra de doi ani, nu putuse să descopere nimic despre el.

Cine ştie? Poate că acum venise rândul lui să fie îndrăgostit cum fusese contele. Dacă Arlette încercase să scape de el?

În orice caz, încercase o dată, după o discuție pasionată cu Lapointe.

— Eu nu-nțeleg, zise Fred, ca şi cum Maigret ar fi gândit cu glas tare în timp ce îşi mânca supa, de ce-a omorât-o pe bătrâna aia nebună. Se spune că pentru bijuteriile ascunse în saltea. E posibil, ba chiar sigur. Dar era la mina lui şi ar fi putut să şi le însuşească şi altfel.

— Poate că femeia se agăța de ele, zise Rose.

Erau tot ce-i mai rămăsese şi probabil că se străduia să le țină cât mai mult. Nu uitați nici că se droga şi că astfel de oameni scapă uşor vorbă din gură.

Fata care o înlocuia pe Arlette nu înțelegea nimic şi se uita curioasă când la unul, când la altul.

Fred o luase dintr-un teatru mic, unde făcea figurație. Probabil că era foarte mândră că avea, în sfârşit, numărul ei, dar în acelaşi timp îi era puțin frică să nu aibă soarta celeilalte, şi asta se simțea.

— Rămâneți în seara asta? îl întrebă ea pe Maigret.

— Posibil. Nu ştiu.

— Comisarul ar putea foarte bine să plece peste două minute sau mâine dimineață, zise Fred, zâmbind în colțul gurii.

— După părerea mea, spuse Rose, Arlette se săturase de individ, iar el simțea asta. Un bărbat poate să țină în mână o femeie ca ea un timp. Mai ales când e foarte tânără. Dar a mai întâlnit şi alți bărbați...

Se uită la soțul ei cu o oarecare insistență.

— Nu-i aşa, Fred? A primit propuneri. Nu doar femeile au antene. Nu m-ar surprinde dacă ar fi luat hotărârea să dea o mare lovitură ca să poată pleca să trăiască cu ea în altă parte. Numai că a greşit, pentru că a fost prea sigur pe el şi i-a spus şi ei. Chestii de-astea i-au nenorocit şi pe alții!

Lucrurile erau confuze încă, evident, dar începuse totuşi să se contureze un anume adevăr, din care se detaşa mai ales silueta neliniştitoare a lui Oscar.

Maigret se mai duse o dată la telefon, dar nu era pentru el. Cineva îl căuta pe Fred. Acesta avu eleganța să nu închidă uşa la toaletă.

— Alo! Da... Cum?... Ce cauți acolo? Da... Da, e aici... Nu striga, îmi spargi timpanul... Bine... Da, ştiu... De ce?... E o prostie, dragule... Ai face mai bine să-i vorbeşti... Exact... Nu ştiu ce-o să hotărască... Stai acolo... Probabil că o să vină la tine...

Fred se întoarse la masă, preocupat.

— Era Lăcustă, zise el, ca şi cum ar fi vorbit pentru sine.

Se aşeză, dar nu se atinse de mâncare.

— Mă întreb ce i-a trecut prin cap. E adevărat că, de cinci ani de când lucrează pentru mine, n-am ştiut niciodată ce gândeşte. Nu mi-a spus nici măcar unde stă. Nu m-ar mira dacă ar fi însurat şi ar avea şi copii!

— Unde e? întrebă Maigret.

— Sus pe Colină, la Francis, un bistrou pe colț, unde găseşti totdeauna un bărbos care ghiceşte viitorul. Înțelegeți ce vreau să spun?

Fred se gândea, încerca să înțeleagă.

— Partea hazlie e că Lognon, inspectorul, se plimbă chiar prin față.

— Ce caută Lăcustă acolo?

— Nu mi-a spus. Am înțeles că ar fi ceva legat de numitul Philippe. Lăcustă cunoaşte toate „fetițele" din cartier, încât, la un moment dat, m-am întrebat dacă n-o fi şi el. Între noi fie spus, poate că se ocupă şi cu drogurile în timpul liber. Ştiu că nu veți profita de asta şi jur că nu aduce nici un strop în localul meu.

— Philippe obişnuieşte să frecventeze bistroul Chez Francis?

— Aşa s-ar zice. Poate că Lăcustă ştie mai multe.

— Asta nu explică de ce se află acolo.

— Bun! O să vă spun, dacă n-ați ghicit încă.

Dar trebuie să ştiți că e ideea lui. Crede că, dacă vă dăm o informație, ar putea să ne fie de folos cândva, pentru că n-o

să uitați şi, la o adică, o să fiți mărinimos. În meseria asta, trebuie să te ai bine cu autoritățile. Acuma, se pare că nu e singurul care are această informație, dacă şi Lognon dă târcoale prin preajmă.

Văzând că Maigret nu făcea nici o mişcare, Fred îl întrebă, mirat:

— Nu vă duceți acolo?

Apoi:

— Înțeleg. Inspectorii dumneavoastră trebuie să vă sune aici şi nu puteți pleca.

Maigret se îndreptă totuşi spre telefon.

— Torrence? Ai oameni la îndemână? Trei?

Bine! Trimite-i în Piața Tertre. Să supravegheze bistroul din colț, Chez Francis. Anunță-i pe cei de la circa 18 să trimită oameni în preajmă. Nu, nu ştiu exact. Rămân aici.

Acum regreta puțin că îşi stabilise cartierul general la Picratt's şi ezită să plece pe Colină.

Telefonul sună din nou. Era Lapointe.

— Nu ştiu ce face, şefule. De o jumătate de oră bate străzile din Montmartre. Poate bănuieşte că e urmărit şi încearcă să scape de noi. A intrat într-o cafenea, pe strada Lepic, apoi s-a întors până în Piața Blanche şi a trecut iar pe la cele două braserii. Pe urmă, s-a întors şi a străbătut strada Lepic. Pe strada Tholoze, a intrat într-o casă care are în fundul curții un atelier. Acolo locuieşte o bătrâna, o fostă cântăreață de şantan.

— Se droghează?

— Da. Jacquin s-a dus s-o interogheze după plecarea lui Philippe. E tot în genul contesei, dar ceva mai prăpădită. Era beată. A început să râdă şi a spus că n-a putut să-i dea ce căuta. „N-am nici pentru mine!"

— Unde e acum?

— Mănâncă ouă fierte într-un bar, pe strada Tholoze. Plouă cu găleata. Totul merge bine.

— Probabil că se va duce în Piața Tertre.

— Aproape că am ajuns acolo adineauri. Dar a făcut brusc cale-ntoarsă. Tare aş vrea să se hotărască. Mi-au înghețat picioarele.

Rose şi fata cea nouă strângeau masa. Fred se dusese să ia sticla de coniac şi, în timp ce era adusă cafeaua, umplu două pahare.

— Curând va trebui să urc ca să mă îmbrac, zise el. Nu vă alung. Simțiți-vă ca acasă. Noroc!

— Nu credeți că Lăcustă îl cunoaşte pe Oscar?

— Tocmai la asta mă gândeam şi eu!

— E la curse în fiecare după-amiază, nu-i aşa?

— Şi e posibil ca un om care n-are nimic de făcut, cum e Oscar, să-şi petreacă o parte din timp la curse. Asta voiați să spuneți?

Goli paharul, se şterse la gură, se uită la fată, care, stingherită, nu ştia ce să facă, şi îi făcu cu ochiul lui Maigret.

— Mă duc să mă îmbrac, zise el. Urcă şi tu o clipă, drăguțo, să-ți mai spun câte ceva despre numărul tău.

Îi făcu iarăşi cu ochiul lui Maigret şi adăugă cu glas scăzut:

— Trebuie să ne omorâm şi noi timpul cu ceva, nu?

Maigret rămase singur.

72. VOL 7
CAPITOLUL 9

— A urcat în Piața Tertre, şefu', era gata-gata să dea nas în nas cu inspectorul Lognon, care abia a avut timp să se ascundă.

— Eşti sigur că nu l-a văzut?

— Da. S-a uitat prin geamuri la Chez Francis.

Pe vremea asta, înăuntru nu e aproape nimeni.

Câțiva obişnuiți îşi beau păhărelul, cu o mutră posacă. N-a intrat. A luat-o apoi pe strada Mont-Cenis şi a coborât scara.

În Piața Constantin Pecqueur, s-a oprit în fața altei cafenele. O sobă mare în mijlocul încăperii, rumeguş pe jos, măsuțe de marmură, iar patronul face o partidă de cărți cu vecinii.

Fata cea nouă de la Picratt's coborâse, puțin jenată, şi, neştiind unde să se aşeze, venise lângă Maigret. Poate ca să nu-l lase singur.

Îmbrăcase deja rochia de mătase neagră purtată de Arlette.

— Cum te cheamă?

— Geneviéve. Îmi vor spune Dolly. Mâine îmi vor face fotografii în rochia asta.

— Câți ani ai?

— Douăzeci şi trei. Ați văzut-o pe Arlette când îşi făcea numărul? E adevărat că era extraordinară? Sunt cam stângace, nu-i aşa?

La următorul telefon, Lapointe avea glasul abătut.

— Se învârte în cerc ca un cal la circ. Ne ținem după el şi plouă în continuare cu găleata. Am trecut din nou prin Piața Clichy, apoi prin Piața Blanche, unde a intrat iar în cele două braserii. În lipsă de droguri, a început să bea un păhărel ici, altul colo.

Nu găseşte ce caută şi merge mai încet, pe lângă zidurile caselor.

— Nu bănuieşte nimic?

— Nu. Janvier a avut o discuție cu inspectorul Lognon. Întorcându-se la toate adresele pe la care a fost Philippe noaptea trecută, Lognon a auzit de Chez Francis. I s-a spus doar că Philippe se duce acolo din când în când şi că probabil cineva îi furniza droguri.

— Lăcustă mai e acolo?

— Nu. A plecat acum câteva minute. Deocamdată, Philippe coboară iar scara de pe strada Mont-Cenis, probabil ca să arunce o privire în cafeneaua din Piața Constantin Pecqueur.

Tania sosi însoțită de Lăcustă. Încă nu venise momentul când se aprindea firma de la Picratt's, dar probabil că unii obişnuiau să sosească din vreme. Toți se simțeau oarecum ca

acasă. Rose aruncă o privire în sală înainte de a urca să se schimbe. Încă mai avea o cârpă de vase în mina.

— Aici erai! zise ea către fata care o înlocuia pe Arlette.

După care o privi cu atenție din cap până în picioare.

— Altădată, să nu-ți mai pui rochia aşa devreme. O uzezi inutil.

Apoi, către Maigret:

— Serviți-vă, domnule comisar. Sticla e pe masă.

Tania părea prost dispusă. O studie pe noua ei colegă şi dădu uşor din umeri.

— Fă-mi şi mie un locşor.

Apoi se uită îndelung la Maigret.

— Încă nu l-ați găsit?

— Sper să-l găsesc în noaptea asta.

— Nu credeți că i-a trecut prin cap s-o şteargă?

Şi ea ştia ceva. În fond, toți ştiau câte ceva.

Avusese impresia asta încă din ajun. Acum, Tania se întreba dacă nu era mai bine să vorbească.

— L-ai întâlnit cu Arlette?

— Nici măcar nu ştiu cine e sau cum arată.

— Dar ştii că există?

— Bănuiesc.

— Ce altceva mai ştii?

— Poate pe unde îşi are bârlogul.

S-ar fi crezut dezonorată dacă ar fi spus asta cu amabilitate, aşa că se strâmbă puțin când vorbea, ca şi cum ar fi făcut-o cu regret.

— Croitoreasa mea locuieşte pe strada Caulaincourt, exact în fața Pieței Constantin Pecqueur. Mă duc acolo de obicei pe la cinci după-masa, pentru că dorm cea mai mare parte a zilei. De două ori am văzut-o pe Arlette coborând din autobuz la colțul pieței şi traversând-o.

— În ce direcție?

— În direcția scării.

— Nu ți-a trecut prin minte s-o urmăreşti?

— De ce-aş fi urmărit-o?

Mințea. Era curioasă. Probabil că ajunsese la capătul de jos al scării, dar nu mai văzuse pe nimeni.

— Asta e tot ce ştii?

— Tot. Probabil că pe-acolo stă.

Maigret îşi mai turnase un păhărel şi se ridică alene când telefonul sună din nou.

— Acelaşi refren, şefule.

— Cafeneaua din Piața Constantin Pecqueur?

— Da. Se opreşte numai acolo, la cele două braserii din Piața Blanche, apoi la Chez Francis.

— Lognon mai e acolo?

— Da. L-am zărit în trecere.

— Roagă-l din partea mea să se ducă la cafeneaua din Piața Constantin Pecqueur şi să stea de vorbă cu patronul. Pe cât posibil, nu în fața clienților. Să-l întrebe dacă îl cunoaşte pe Oscar Bonvoisin. Dacă nu, să-l descrie, pentru că s-ar putea să fie cunoscut sub alt nume.

— Chiar acum?

— Da. Are timp până când Philippe îşi face traseul. Pe urmă să-mi telefoneze imediat.

Când reveni în sală, Lăcustă era şi el acolo şi bea un păhărel la bar.

— Încă nu l-ați prins?

— De unde ai ştiut de Chez Francis?

— De la „fetițe". Ăştia se cunosc între ei. Întâi au pomenit de un bar de pe strada Caulaincourt, unde Philippe se duce din când în când, apoi de Chez Francis, pe unde i se întâmpla să treacă noaptea târziu.

— Îl cunosc pe Oscar?

— Da.

— Bonvoisin?

— Nu i se cunoaşte numele de familie. Mi-au spus că e cineva din cartier, care vine din când în când să bea un pahar de vin alb înainte de culcare.

— Acolo îl întâlneşte pe Philippe?

— Acolo toți vorbesc între ei. Face şi el cum fac ceilalți. Nu puteți să spuneți că nu v-am ajutat.

— Astăzi nu l-a văzut nimeni?

— Nici ieri.

— Ți-au spus unde locuieşte?

— Undeva în cartier.

Acum timpul trecea încet, iar Maigret avea parcă impresia că o va ține aşa la nesfârşit. Sosi şi Jean-Jean, acordeonistul, care se duse la toaletă ca să-şi curețe pantofii plini de noroi şi să se pieptene.

— Tot nu l-ați prins pe asasin?

Apoi sună Lapointe.

— I-am transmis ordinele inspectorului Lognon. E în Piața Constantin Pecqueur. Philippe tocmai a intrat la Chez Francis, unde bea un păhărel, dar acolo nu se află nimeni cu semnalmentele lui Oscar. Lognon urmează să vă sune. I-am spus unde sunteți. Am făcut bine?

Vocea lui Lapointe nu mai era aceeaşi ca la începutul serii. Ca să telefoneze, trebuia să intre în baruri. Telefonase de multe ori şi, de fiecare dată, ca să se încălzească, băuse un păhărel.

Fred coborî, elegant în smochingul său, cu un diamant fals la cămaşa scrobită, cu fața roz, proaspăt bărbierită.

— Du-te şi tu să te-mbraci, îi zise el Taniei.

Apoi plecă să aprindă lămpile şi aranja un moment sticlele la bar.

Domnul Dupeu, al doilea instrumentist, sosi exact atunci când Lognon îl sună pe Maigret.

— De unde telefonezi?

— De la Chez Manière, din stradă Caulaincourt. M-am dus în Piața Constantin Pecqueur. Am adresa.

Era surescitat.

— Ți-au dat-o fără să facă nazuri?

— Patronul nu şi-a dat seama cu cine vorbeşte.

N-am spus că sunt de la poliție, ci că vin din provincie şi caut un prieten.

— E cunoscut sub numele lui adevărat?

— Îi zic domnul Oscar.

— Unde locuieşte?

— Deasupra scării, la dreapta, într-o căsuță cu o grădiniță în față. De jur împrejur e un zid. Casa nu se vede din stradă.

— N-a fost azi în localul lui obişnuit?

— Nu. L-au aşteptat ca să înceapă partida de cărți, pentru că de obicei e punctual. De aceea a jucat patronul în locul lui.

— Le-a spus cu ce se ocupă?

— Nu. Vorbeşte puțin. Oamenii îl cred un rentier cu bani mulți. E tare la belotă. Deseori, trece pe-acolo în cursul dimineții, pe la unsprezece, în drum spre piață, ca să bea un pahar de vin alb.

— Face piața chiar el? N-are servitoare?

— Nu. Nici menajeră. Se crede că e puțin maniac.

— Aşteaptă-mă în apropierea scării.

Maigret goli paharul şi se duse să-şi ia de la garderobă pardesiul şi pălăria încă umede, în timp ce muzicanții îşi pregăteau instrumentele.

— Gata? întrebă Fred, aflat tot la bar.

— S-ar putea.

— Mai treceți pe-aici să beți o sticlă?

Lăcustă fluieră după taxi. Când să închidă portiera, zise cu glas scăzut:

— Dacă e tipul despre care am auzit eu câte ceva, ar fi bine să fiți prudent. Nu va ceda uşor.

Apa cădea şiroaie pe geamuri şi luminile oraşului se întrezăreau prin sită ploii. Probabil că Philippe se bălăcea pe undeva prin noroaie, cu inspectorii pe urmele lui.

Maigret traversă Piața Constantin Pecqueur pe jos şi îl găsi pe Lognon cu spatele lipit de un zid.

— Am reperat casa.

— E lumină?

— M-am uitat peste zid. Nu se vede nimic. Probabil că pederastul nu cunoaşte adresa. Ce facem?

— Se poate ieşi prin spate?

— Nu. Asta e singura poartă.

— Intrăm. Eşti înarmat?

Lognon arătă cu mâna spre buzunar. Era un zid cu tencuiala căzută, aşa cum întâlneşti la țară, pe deasupra căruia se întindeau crengile unor copaci.

Lognon se ocupă de încuietoare şi avu nevoie de câteva minute, în timp ce comisarul stătea de pază.

Deschiseră poarta şi zăriră o grădină mică, iar în capăt o casă cu un singur etaj, aşa cum încă mai găseşti câteva pe străduțele din Montmartre. Nu se vedea nici o lumină.

— Du-te şi deschide-mi uşa, apoi întoarce-te.

Maigret, în ciuda lecțiilor luate de la specialişti, nu fusese niciodată priceput la deschiderea broaştelor.

— Mă aştepți afară şi, când ceilalți or să treacă, îl anunți pe Lapointe sau pe Janvier că sunt aici.

Să-l urmărească mai departe pe Philippe.

Înăuntru nu se distingea nici un zgomot, nici un semn de viață. Comisarul ținea totuşi revolverul în mina. Pe coridor era cald şi simți un fel de miros ca la țară. Probabil că Bonvoisin se încălzea cu lemne. Casa era umedă. Avu o ezitare, apoi dădu din umeri şi răsuci comutatorul, pe care îl găsise în dreapta.

Contrar aşteptărilor lui, casa era foarte curată, fără înfățişarea aceea puțin tristă şi oarecum dubioasă a locuințelor de celibatari. Un felinar cu geamuri colorate lumina coridorul. Deschise uşa din dreapta şi se pomeni într-un salon cu mobilă aşa cum vezi în vitrinele de pe bulevardul Barbes, de prost-gust, dar scumpă, din lemn masiv. Încăperea următoare era o sufragerie, cu mobilier din aceleaşi magazine, imitând stilul provincial, cu fructe de celuloid pe o tavă de argint.

Nu se vedea nici un fir de praf, iar când intră în bucătărie, Maigret constată că era întreținută cu aceeaşi meticulozitate. Mai era încă foc în sobă şi apa din ceainic era călduță. Deschise dulapurile, găsi pâine, carne, unt, ouă şi, într-o cămară, morcovi, napi şi conopidă. Casa nu avea probabil

pivniță, căci în aceeaşi cămară se afla şi un butoi de vin, cu un pahar pus cu gura în jos pe cep, ca şi cum proprietarul venea deseori să se servească.

La parter se afla încă o încăpere, de cealaltă parte a coridorului, față în față cu salonul. Era un dormitor destul de mare, cu patul acoperit de o plapumă cu față de satin. Lămpile cu abajur de mătase răspândeau o lumină foarte feminină, iar Maigret observă mulțimea de oglinzi, care aminteau de unele case de desfrâu. În sala de baie de alături erau la fel de multe oglinzi.

În afara alimentelor din bucătărie, a vinului din cămară şi a focului din sobă, nici urmă de viață.

Toate obiectele erau la locul lor, ca în casele cele mai bine întreținute. Fără scrum în scrumiere.

Fără rufe murdare sau haine mototolite în şifonier.

Înțelese de ce când ajunse la primul etaj şi deschise cele două uşi, nu fără o oarecare teamă, pentru că liniştea, marcată doar de ropotul ploii pe acoperiş, era destul de impresionantă.

Acolo nu era nimeni.

Camera din stânga era adevărata cameră a lui Oscar Bonvoisin, unde îşi ducea viața de singuratic.

Patul, din fier, cu cuverturi groase de culoare roşie, nu fusese făcut şi aşternutul era decolorat; pe noptieră erau câteva fructe, printre care şi un măr început, cu miezul deja maroniu.

Pe podea zăceau pantofi murdari şi câteva pachete de țigări lăsate la întâmplare. Aproape peste tot vedeai chiştoace.

Dacă jos se găsea o sală de baie adevărată, aici puteai vedea, într-un colț, doar o chiuvetă cu un singur robinet şi nişte prosoape murdare. De un cârlig atârna o pereche de pantaloni bărbăteşti.

Maigret căută zadarnic documente. În sertare găseai cam de toate, inclusiv cartuşe de pistol, dar nici o scrisoare, nici un act personal.

După ce coborî, în comoda din dormitor descoperi un sertar plin cu fotografii. Filmele erau tot acolo, ca şi aparatul cu care fuseseră făcute şi blitz-ul.

Nu erau doar fotografii cu Arlette. Cel puțin douăzeci de femei, toate tinere şi bine făcute, îi serviseră drept modele, iar Bonvoisin le ceruse să pozeze în aceleaşi posturi erotice. Unele fotografii fuseseră mărite. Maigret trebui să urce iar la etaj ca să descopere camera de developare, unde un bec roşu atârna deasupra recipientelor din plastic şi unde zări o mulțime de sticluțe şi de prafuri.

Pe când cobora, auzi paşi afară şi se lipi de perete, cu revolverul îndreptat spre uşă.

— Eu sunt, şefule.

Era Janvier, ud leoarcă, cu pălăria deformată de ploaie.

— Ați găsit ceva?

— Ce face Philippe?

— Acelaşi traseu. Nu înțeleg cum de se mai ține pe picioare. A avut o discuție cu o florăreasă, în față la Moulin Rouge, căreia i-a cerut droguri. Mi-a spus ea după aceea. Îl cunoaşte din vedere. A implorat-o să-i spună unde ar putea să găsească. Apoi a intrat într-o cabină telefonică, l-a sunat pe doctorul Bloch ca să-i spună că nu mai rezistă şi l-a amenințat cu nu ştiu ce. Dacă o mai ține tot aşa, o să facă o criză pe trotuar.

Janvier privi casa pustie, cu toate camerele luminate.

— Nu credeți că păsărica şi-a luat zborul?

Răsuflarea îi mirosea a alcool şi avea pe buze un mic zâmbet crispat pe care Maigret îl cunoştea foarte bine.

— Nu cereți să fie anunțate gările?

— După focul din sobă, a părăsit casa de cel puțin trei-patru ore. Cu alte cuvinte, dacă intenționa să fugă, a luat de mult trenul. Singura problemă a fost să aleagă destinația.

— Am putea da alarmă la graniță.

Era ciudat, dar Maigret nu avea deloc chef să pună în mişcare tot acel mecanism polițienesc greoi.

Sigur, era doar o intuiție, dar avea impresia că acest caz nu putea ieşi din cadrul cartierului Montmartre, unde se derulaseră toate evenimentele până atunci.

— Credeți că îl urmăreşte pe Philippe?

Comisarul dădu din umeri. Nu ştia. Ieşi din casă şi îl regăsi pe Lognon cu spatele lipit de zid.

— Ai face mai bine să stingi luminile şi să continui supravegherea.

— Credeți că se va întoarce?

Nu credea nimic.

— Auzi, Lognon, la ce adrese s-a oprit Philippe noaptea trecută?

Inspectorul le notase în carnețel. De când fusese eliberat, tânărul se dusese la toate, fără nici un rezultat.

— Eşti sigur că n-ai uitat nici una?

Lognon se simți jignit.

— V-am spus tot ce ştiu. A mai rămas o singură adresă, adresa lui de pe bulevardul Rochechouart.

Maigret nu spuse nimic, dar îşi aprinse pipa, cu un aer vag de satisfacție.

— Bine. Rămâi aici, pentru orice eventualitate.

Hai cu mine, Janvier.

— Aveți o idee?

— Cred că ştiu unde o să-l găsim.

Porniră pe trotuar, pe jos, cu mâinile în buzunare, cu gulerul pardesiului ridicat. Nu era cazul să ia un taxi.

Când ajunseră în Piața Blanche, îl zăriră de departe pe Philippe, care ieşise din una dintre braserii, şi, la o oarecare distanță, pe Lapointe, cu şapca pe cap, care le adresă un mic semn.

Ceilalți nu erau nici ei departe, urmărindu-l permanent pe tânăr.

— Vino şi tu cu noi.

Mai aveau de mers doar cinci sute de metri pe bulevardul aproape pustiu. Localurile de noapte, ale căror firme luceau în bătaia ploii, probabil că nu prea aveau încasări pe o astfel

de vreme, iar portarii în costume cu fireturi stăteau adăpostiți, gata să-şi deschidă marile umbrele roşii.

— Unde mergem?

— Acasă la Philippe.

Oare contesa nu fusese omorâtă în patul ei? Iar asasinul nu o aşteptase pe Arlette în propriul ei apartament de pe strada Notre-Dame-de-Lorette?

Era o clădire veche. Deasupra obloanelor trase se putea vedea firma unui rămar şi, în partea dreaptă a uşii, cea a unui librar. Trebuiră să sune.

Cei trei bărbați intrară pe un coridor prost luminat şi Maigret le făcu semn însoțitorilor săi să nu facă prea mult zgomot. Trecând pe lângă chițimia portarului, mormăi un nume vag şi toți trei porniră pe scara fără covor.

Sub o uşă se vedea lumină, la primul etaj, şi un preş umed. Apoi, până la şase, înaintară prin întuneric, căci lumina se stinsese.

— Dați-mi voie să trec în față, şefule, şopti

Lapointe, încercând să se strecoare printre perete şi comisar.

Acesta îl respinse cu fermitate. Maigret ştia de la Lognon că Philippe stătea în cămăruța a treia pe stânga la ultimul etaj. Cu ajutorul lanternei văzu că holul îngust, cu pereții îngălbeniți, era pustiu, şi atunci aprinse lumina.

Îşi aşează oamenii de o parte şi de alta a uşii şi puse o mână pe clanță, în cealaltă ținând revolverul.

Apăsă pe clanță. Uşa nu era încuiată.

O împinse cu piciorul şi rămase nemişcat, trăgând cu urechea. Ca şi în casa lui Oscar, nu se auzea decât zgomotul ploii pe acoperiş şi al apei scurgându-se prin burlane. I se părea că aude şi bătăile inimii însoțitorilor săi, poate şi ale propriei sale inimi.

Întinse mâna şi găsi comutatorul lângă tocul uşii.

În cameră nu era nimeni. Nu exista şifonier unde să se poată ascunde cineva. Camera lui Bonvoisin, cea de la etaj, era un palat în comparație cu aceasta. Patul nu avea

aşternut. Oală de noapte nu fusese golită. Pe jos zăceau rufe murdare.

Lapointe se uită zadarnic sub pat. Nu era nimeni. Camera mirosea urât.

Deodată, Maigret avu impresia că ceva mişcase în spatele lui. Spre stupoarea celor doi inspectori, făcu un salt înapoi şi, întorcându-se, lovi violent cu umărul uşa din față.

Aceasta cedă. Nu era încuiată. În spatele ei se află cineva, cineva care îi spiona, şi Maigret percepuse o mişcare uşoară a uşii.

Din cauza elanului, intră cu viteză în cameră şi fu cât pe ce să cadă, dar se lovi de un bărbat aproape la fel de greu ca şi el.

Camera era cufundată în întuneric şi Janvier avu inspirația să răsucească comutatorul.

— Atenție, şefule...

Maigret primise deja o lovitură de cap în piept.

Se clătină, dar nu căzu nici acum, şi se agăță de ceva ce se rostogoli pe podea, o noptieră cu faianță deasupra, care se sparse.

Apucând revolverul de țeava, încercă să lovească cu mânerul. Nu-l cunoştea pe faimosul Oscar, dar îl recunoscuse, după cum îi fusese descris şi cum şi-l imaginase. Bărbatul se lăsase iar în jos, repezindu-se în cei doi inspectori care îi țineau calea.

Lapointe se agăță maşinal de haina lui, în timp ce Janvier încerca şi el să-l apuce de ceva.

Ca să zicem aşa, nu se vedeau unul pe altul. Pe pat zăcea corpul unui om, dar nu aveau timp de el.

Janvier fu dat peste cap, Lapointe rămase cu haina în mină, iar Oscar se repezi pe culoar, moment în care răsună o împuşcătură. N-au ştiut imediat cine trăsese. Fusese Lapointe, care nu îndrăznea să se uite spre individ şi îşi privea fix revolverul, cu un fel de stupoare.

Bonvoisin mai făcuse câțiva paşi, aplecat în față, apoi se prăbuşise pe podeaua coridorului.

— Atenție, Janvier…

Avea un pistol în mina. Vedeau țeava mişcându-se. Apoi, lent, degetele se desfăcură şi arma căzu.

— Credeți că l-am ucis, şefule?

Lapointe avea ochii mari de stupefacție şi buzele îi tremurau. Nu-i venea să creadă că el făcuse isprava asta şi se uită iar la revolver cu o uimire plină de respect.

— L-am ucis! repetă el, fără să îndrăznească să se întoarcă spre corpul celui căzut.

Janvier se aplecă deasupra lui.

— E mort. L-ai nimerit drept în piept.

Maigret crezu un moment că Lapointe va leşina şi îi puse mâna pe umăr.

— E primul? întrebă el domol.

Apoi, ca să-i dea curaj:

— Nu uita că el a ucis-o pe Arlette.

— Adevărat…

Era interesant să vezi expresia copilărească de pe fața lui Lapointe, care nu mai ştia dacă trebuia să râdă sau să plângă.

Auziră paşi prudenți pe scară. O voce întrebă:

— E cineva rănit?

— Nu-i lăsa să urce, îi zise Maigret lui Janvier.

Voia să se ocupe de corpul zărit pe pat. Era o puştoaică de vreo şaisprezece-şaptesprezece ani, servitoarea de la librărie. Nu era moartă, dar avea un prosop legat peste față ca să nu poată striga.

Mâinile îi erau legate la spate, iar cămaşa fusese suflecată până la subsuori.

— Coboară şi telefonează la Poliția Judiciară, îi zise Maigret lui Lapointe. Dacă mai e un bistrou deschis, intră şi bea ceva tare.

— Credeți?

— E un ordin.

Dură ceva timp până când fata reuşi să vorbească. Intrase în cameră pe la zece seara, după ce fusese la cinema. Fusese

imediat atacată de un bărbat care o aştepta în întuneric, fără să aibă timp să aprindă lumina, după care acesta îi legase mâinile şi o aruncase pe pat.

Nu se ocupase de ea imediat. Trăgea cu urechea la zgomotele din casă şi deschidea din când în când uşa dinspre coridor.

Îl aştepta pe Philippe, dar era prudent, de aceea nu-l aşteptase în camera lui. Probabil că fusese acolo înainte de a intra în camera servitoarei, deoarece găsiseră uşa descuiată.

— Ce s-a întâmplat apoi?

— M-a dezbrăcat şi, din cauză că aveam mâinile legate, a trebuit să-mi rupă hainele.

— Te-a violat?

Începu să plângă dând din cap în semn că da.

Apoi spuse, ridicând o pânză albă de pe podea:

— Mi-a distrus rochia…

Nu-şi dădea seama că scăpase cu viață ca prin urechile acului. Căci, mai mult ca sigur, Bonvoisin nu ar fi lăsat-o în viață. Îl văzuse cum arată, aşa cum îl văzuse şi Philippe. N-o sugrumase mai înainte, ca pe celelalte două, pentru că probabil avusese de gând să se distreze cu ea până la întoarcerea tânărului.

La trei dimineața, cadavrul lui Oscar Bonvoisin era aşezat în unul dintre sertarele metalice de la Institutul Medico-Legal, nu departe de trupul lui Arlette şi de cel al contesei.

Philippe, după ce se certase cu un client de la Chez Francis, unde se hotărâse să intre, fusese dus la postul de poliție din cartier de un agent în uniformă. Torrence se dusese la culcare. Inspectorii care bătuseră străzile toată noaptea, din Piața Blanche în Piața Tertre şi de acolo în Piața Constantin Pecqueur, se întorseseră şi ei la casele lor.

Ieşind de la Poliția Judiciară, însoțit de Lapointe şi de Janvier, Maigret avu o ezitare, apoi le propuse:

— Ce-ar fi să bem ceva?

— Unde?

— La Picratt's.

— Eu nu, răspunse Janvier. Mă aşteaptă nevasta şi copilaşul ne trezeşte devreme.

Lapointe nu zise nimic. Dar urcă în taxi după Maigret.

Ajunseră la timp ca să o vadă pe fata cea nouă cum îşi făcea numărul. Când îi zări, Fred se apropie de ei.

— Gata?

Maigret îi făcu semn că da şi, după câteva clipe, o sticlă de şampanie era adusă la masa lor - masa numărul 6, ca din întâmplare. Rochia neagră aluneca lent de pe corpul alb ca laptele al fetei, care îi privea cu un aer timid, ezită să-şi dezgolească pântecele şi, aşa cum făcuse în cursul serii, îşi aşeză la urmă amândouă mâinile peste sexul descoperit.

Oare Fred o făcuse înadins? Exact în acel moment ar fi trebuit să stingă reflectorul şi să lase sala un moment în întuneric, pentru ca dansatoarea să-şi ia rochia de jos şi s-o țină în față. Dar reflectorul nu se stingea şi biata fată, neştiind ce să facă, se hotărî după câteva clipe să fugă spre bucătărie, arătându-şi fundul alb şi rotund.

Cei câțiva clienți izbucniră în râs. Maigret avu impresia că şi Lapointe râdea, apoi, când îl privi în față, văzu că inspectorul plângea de-a binelea.

— Îmi cer scuze, bâigui el. N-ar fi trebuit... Ştiu că e o prostie. Dar o... O iubeam!

Şi se simți şi mai ruşinat a doua zi când se trezi, pentru că nu-şi mai amintea cum ajunsese acasă.

Sora lui, care părea foarte veselă - Maigret o instruise - îi zise, trăgând perdelele:

— Aşa, ai ajuns să te aducă comisarul la culcare!

În noaptea aceea, Lapointe îşi îngropase prima dragoste şi împuşcase pentru prima dată un om.

Iar Lognon aştepta în continuare lângă scară din Piața Constantin Pecqueur, pentru că uitaseră să-i spună că nu mai era nevoie să stea acolo.

Maigret şi ucigaşul

73. VOL 8

CAPITOLUL 1

Pentru prima dată de când cinau în fiecare lună la familia Pardon, Maigret avea să rămână cu o amintire aproape penibilă a unei seri petrecute în apartamentul de pe bulevardul Voltaire. Totul începuse la el acasă, pe bulevardul Richard Lenoir.

Soția lui comandase un taxi prin telefon, pentru că de trei zile ploua cum nu mai plouase de treizeci şi cinci de ani, după

cum spuneau cei de la radio.

Apa cădea în rafale, rece ca gheața, îți biciuia fața şi mâinile şi lipea de corp hainele ude.

Pe scări, în ascensoare, în birouri, urmele umede ale paşilor se transformau în pete negricioase, iar dispoziția oamenilor era execrabilă.

Coborâseră şi aşteptaseră sosirea taxiului aproape o jumătate de oră, în fața imobilului, suferind din ce în ce mai mult din cauza frigului. Şi mai fusese nevoie să ducă şi muncă de lămurire cu şoferul ca să accepte o cursă atât de scurtă.

— Scuzați-ne... Am întârziat...

— Toată lumea întârzie pe o vreme ca asta... E bine dacă ne aşezăm imediat la masă?

Apartamentul era cald, intim, şi înăuntru te simțeai cu atât mai bine cu cât puteai auzi furtuna de afară zgâlțâind obloanele. Doamna Pardon pregătise o friptură de vită cu sos de vin roşu şi ceapă, aşa cum numai ea reuşea să facă, iar acest fel de mâncare, consistent şi rafinat, constituise subiectul conversației.

Apoi vorbiseră despre bucătăria provincială, despre iahnia de fasole cu afumături, despre tocana lorenă cu carne şi legume, despre mâncarea din măruntaie de vită, despre ciorba pescărească...

— De fapt, cele mai multe dintre aceste rețete s-au născut din necesitate... Dacă în Evul Mediu ar fi existat frigiderul...

Despre ce mai vorbiseră? Cele două femei, ca de obicei, se aşezaseră în cele din urmă într-un colț al salonului, unde sporovăiau cu glas scăzut.

Pardon îl luase pe Maigret în cabinetul său ca să-i arate o ediție rară, oferită de unul dintre pacienții săi. Rămăseseră acolo, iar doamna Pardon venise să-i servească cu cafea şi calvados.

Pardon era obosit. De destul de mult timp era tras la față şi, din când în când, în ochii lui se putea citi un fel de resemnare. Şi totuşi, lucra cincisprezece ore pe zi, fără să se

plângă vreodată, dimineața în cabinetul său, o parte a după-amiezii cărându-şi trusa grea de pe o stradă pe alta, apoi din nou acasă, unde salonul de aşteptare era totdeauna plin.

— Dacă aş avea un fiu şi mi-ar spune că vrea să se facă medic, cred că l-aş sfătui să se răzgândească...

Maigret era gata să se uite în altă parte, din pudoare. Era foarte surprinzător să auzi asemenea vorbe din partea lui Pardon, pentru că era pasionat de profesia lui şi nu ți-l puteai închipui făcând altceva.

De data asta însă era descurajat, pesimist şi, mai ales, dădea glas acestui pesimism.

— Sunt pe cale să facă din noi nişte funcționari şi să transforme medicina într-o mare maşină de produs tratamente mai mult sau mai puțin adecvate...

Maigret îl privea în timp ce-şi aprindea pipa.

— Nu doar funcționari, continuă doctorul, ci nişte proşti funcționari, pentru că nu mai putem să acordăm fiecărui bolnav timpul indispensabil... Uneori mi-e ruşine când îi conduc până la uşă şi aproape că îi împing să iasă... Le văd privirea îngrijorată, chiar imploratoare... Simt că aşteaptă de la mine altceva, întrebări, cuvinte - în fond, minute în care m-aş ocupa doar de cazul lor...

Îşi ridicase paharul.

— În sănătatea ta...

Se străduia să zâmbească, dar era un zâmbet forțat, care nu i se potrivea.

— Ştii câți pacienți am văzut astăzi?... Optzeci şi doi... Şi nu e o zi excepțională... După care ne obligă să completăm tot felul de formulare ce ne răpesc serile... Îmi cer scuze că te plictisesc cu toate astea... Probabil că ai şi tu problemele tale, la Quai des Orfèvres...

Pe urmă, despre ce mai vorbiseră? Lucruri banale, de care nu-ți mai aminteşti a doua zi.

Pardon stătea la biroul lui şi fumă o țigară, iar Maigret se aşezase în fotoliul tare rezervat bolnavilor. Stăruia acolo un miros deosebit, pe care comisarul îl cunoştea foarte bine,

pentru că îl regăsea la fiecare vizită. Un miros care îi amintea de cel al posturilor de poliție. Un miros de sărăcie.

Clienții lui Pardon erau locuitori din cartier, aproape toți de condiție foarte modestă.

Uşa se deschisese. Eugénie, servitoarea care lucra de atâta timp la ei în casă încât aproape că făcea parte din familie, anunțase:

— Italianul, domnule...

— Care italian? Pagliati?

— Da, domnule... E foarte agitat... Se pare că e ceva foarte urgent...

Era zece şi jumătate. Pardon se ridicase şi deschisese uşa tristului salon de aşteptare, unde câteva reviste erau răspândite pe un gheridon.

— Ce s-a întâmplat, Gino?

— Nu mie, domnule doctor... Nici nevestei mele... Pe trotuar zace un rănit care trage să moară...

— Unde?

— Pe strada Popincourt, la mai puțin de o sută de metri de-aici...

— Tu l-ai găsit?

Pardon ajunsese deja în antreu şi îşi îmbrăca pardesiul negru, căutându-şi trusa, iar Maigret, cât se poate de natural, îşi punea şi el pardesiul.

Medicul deschisese puțin uşa salonului.

— Ne întoarcem imediat... Un rănit pe strada Popincourt...

— Ia-ți umbrela...

Nu o luase. I s-ar fi părut ridicol să se aplece cu umbrela asupra unui om care murea în mijlocul trotuarului biciuit de ploaie.

Gino era napolitan. Ținea o băcănie la intersecția dintre străzile Chemin-Vert şi Popincourt.

Mai exact, soția lui, Lucia, se ocupa de băcănie, în timp ce el, în încăperea din spate, făcea tăieței proaspeți, ravioli şi tortellini. Erau populari în cartier. Pardon îi prescrisese lui Gino un tratament pentru tensiune.

Fabricantul de tăieței era un bărbat mic de statură, cu un corp greoi, gras, şi cu o față congestionată.

— Ne întorceam de la cumnatul meu, de pe strada Charonne... Cumnata mea va avea un copil şi ne aşteptăm să fie dusă la maternitate dintr-un moment în altul... Mergeam prin ploaie când am văzut...

Jumătate din cuvintele lui se pierdeau în furtună. Rigolele erau adevărate torente peste care trebuia să sari, iar maşinile, puține la număr, împroşcau jerbe de apă murdară până la o distanță de câțiva metri.

Imaginea străzii Popincourt era cu totul neaşteptată. De la un capăt la celălalt, nu se vedea nici un trecător, iar luminate erau doar câteva ferestre şi vitrina unei mici cafenele.

Cam la cincizeci de metri de această cafenea, o femeie durdulie stătea nemişcată, sub o umbrelă pe care vântul o scutură furios, iar un felinar lumina, la picioarele ei, forma unui corp.

Asta îi amintea lui Maigret scene de altădată.

Cu mult înainte de a conduce Brigada Omucideri, pe când era doar inspector, i se întâmplase de multe ori să ajungă primul la locul unde se produsese o încăierare, o reglare de conturi sau un atac armat.

Bărbatul era tânăr. Părea de vreo douăzeci de ani, purta o geacă de piele întoarsă şi avea părul destul de lung la ceafă. Căzuse în față, iar spatele gecii era plin de sânge...

— Ați anunțat poliția?

Pardon, pe vine lingă rănit, zise:

— Să trimită o ambulanță...

Asta însemna că necunoscutul trăia, şi Maigret se îndreptă spre lumina pe care o zărea la cincizeci de metri. Pe vitrină slab luminată se putea citi *Chez Jules*. Deschise uşa cu geam, acoperită de o perdea crem, şi pătrunse într-o atmosferă atât de calmă, încât părea ireală. Ai fi putut crede că era un tablou de gen.

Era un bar de modă veche, cu rumeguş pe podea şi mirosind puternic a vin şi alcool. Patru bărbați mai în vârstă,

dintre care trei graşi şi roşii la faţă, jucau cărţi.

— Pot să dau un telefon?

Îl priviră cu stupoare cum se îndrepta spre aparatul fixat pe perete, lingă tejgheaua metalică şi şirurile de sticle.

— Alo... Comisariatul arondismentului XI?

Era la doi paşi, în Piaţa Leon Blum, fostă Voltaire.

— Alo... Aici Maigret... Aveţi un rănit pe strada Popincourt... Cam prin dreptul străzii Chemin-Vert... E nevoie de o ambulanţă...

Cei patru bărbaţi, rămaşi cu cărţile în mină, prinseră viaţă la fel că personajele unui tablou.

— Ce s-a întâmplat? întrebă cel care era în cămaşă, probabil patronul. Cine e rănit?

— Un tânăr...

Maigret puse nişte mărunţiş pe tejghea şi se îndreptă spre uşă.

— Un tip înalt cu geacă de piele întoarsă?

— Da...

— A fost aici în urmă cu un sfert de oră...

— Singur?

— Da.

— Părea nervos?

Patronul, mai mult ca sigur Jules, se uită la ceilalţi întrebător.

— Nu... Nu chiar...

— A stat mult?

—Vreo douăzeci de minute...

Când ajunse afară, Maigret zări doi agenţi biciclişti, cu pelerinele şiroind de ploaie, opriţi lingă rănit. Pardon se ridicase.

— Nu pot să fac nimic... A primit câteva lovituri de cuţit... Inima n-a fost atinsă... Nu are nici vreo arteră secţionată, la prima vedere, altfel ar fi curs mai mult sânge...

— O să-şi recapete cunoştinţa?

— Nu ştiu... Nu îndrăznesc să-l mişc... Abia la spital vom putea...

Maşina poliției şi ambulanța sosiră aproape în acelaşi timp. Jucătorii de cărți, ca să nu fie udați de ploaie, stăteau în pragul cafenelei şi priveau de departe. Doar patronul se apropie, cu un sac pe cap şi peste umeri. Recunoscu imediat geaca.

— El e…

— Nu v-a spus nimic?

— Nu… Doar a comandat un coniac…

Pardon dădea instrucțiuni infirmierilor care aduceau targa.

— Ce-i asta? zise unul dintre agenți, arătând un obiect negru care semăna cu un aparat fotografic.

Rănitul îl purta prins de o curea petrecută curmeziş peste piept. Nu era un aparat de fotografiat, ci un casetofon. Ploaia îl udă şi, când îl aşezară pe targă, Maigret profită ca să tragă de curea.

— La Saint-Antoine…

Pardon urcă în ambulanță cu unul dintre infirmieri, în timp ce al doilea se instală la volan.

— Dumneavoastră cine sunteți? îl întrebă acesta pe Maigret.

— De la poliție…

— Puteți urca lângă mine…

Cartierul era pustiu şi, după mai puțin de cinci minute, ambulanța, însoțită de una dintre maşinile comisariatului, ajunse la spitalul Saint-Antoine.

Maigret regăsea şi aici vechi amintiri: globul luminos de la „urgențe”, culoarul lung şi prost luminat, unde doi-trei oameni resemnați aşteptau în tăcere pe bănci, tresărind de fiecare dată când o uşă se deschidea şi se închidea, când un bărbat sau o femeie în alb treceau dintr-un loc în altul.

— Îi ştiți numele, adresa? întrebă o femeie în vârstă şi corpolentă, închisă într-o cuşcă de sticlă cu ghişeu.

— Nu încă…

Un intern, alertat de o sonerie, venea de la capătul celălalt al culoarului, stingându-şi cu regret țigara. Pardon se prezentă.

— N-ați făcut nimic?

Rănitul, întins pe un pat cu rotile, era împins într-un ascensor şi Pardon, care îl însoțea, îi adresă lui Maigret de departe un semn vag, vrând parcă să-i spună: „Mă întorc imediat...”.

— Ştiți ceva, domnule comisar?

— Tot atât cât ştiți şi dumneavoastră. Cinăm la un prieten, în cartier, şi cineva a venit să-l anunțe pe acest prieten, care e medic, că un rănit zace pe trotuar, în strada Popincourt...

Agentul nota într-un carnet. După mai puțin de zece minute, petrecute într-o tăcere stingheritoare, Pardon apăru pe culoar. Era semn rău.

Doctorul părea preocupat.

— A murit?

— Nici n-am avut timp să-l dezbrăcăm... Hemoragie în cavitatea pleurală... Am presupus după respirație.

— Înjunghiat?

— Da... De mai multe ori... O lamă destul de subțire... În câteva minute, îți vor aduce ce avea în buzunare... Pe urmă, presupun că îl vor trimite la Institutul Medico-Legal...

Acest Paris îi era familiar lui Maigret. Trăise în mijlocul lui ani de zile, şi totuşi nu se putuse obişnui pe deplin. Ce căuta acolo? O lovitură de cuțit, mai multe lovituri de cuțit, nu era problema lui. Astfel de lucruri se întâmplau în fiecare noapte, şi totul se rezuma, a doua zi dimineață, la trei-patru rânduri în rapoartele zilnice.

Întâmplarea făcuse ca, în seara aceea, să fie aproape de cele întâmplate, astfel că se simțea puțin implicat. Italianul care făcea tăieței nu avusese timp să-i spună ce văzuse. Probabil că se întorsese acasă cu nevasta lui. Dormeau la mezanin, deasupra prăvăliei.

O infirmieră se apropie de micul grup, cu un coş în mina.

— Cine se ocupă de anchetă?

Agenții în civil se uitară la Maigret, aşa că femeia se adresă comisarului:

— Asta e tot ce am găsit în buzunare. Va trebui să semnați de primire...

Era vorba de un portofel de format mic, de pus în buzunarul de la spate al pantalonilor, un pix, o pipă, o punguță pentru tutun, cu un tutun olandez foarte blond, o batistă, mărunțiş şi două casete cu bandă magnetică.

În portofel se aflau o carte de identitate şi un permis de conducere pe numele lui Antoine Batille, douăzeci şi unu de ani, domiciliat pe cheiul Anjou, Paris. Asta era în insula Saint-Louis, nu departe de Pont-Marie. Maigret mai găsi şi o legitimație de student.

— Auzi, Pardon, te rog să-i spui soției mele să meargă acasă fără mine şi să se culce.

— Te duci acolo?

— Trebuie. Probabil că locuieşte cu părinții şi trebuie să-i anunț...

Apoi se întoarse spre polițişti.

— Îi puteți interoga pe Pagliati, băcanul italian de pe strada Popincourt, şi pe cei trei bărbați care jucau cărți la Chez Jules, dacă mai sunt la cafenea.

Ca întotdeauna, regreta că nu putea face totul el însuşi. Ar fi dorit să se întoarcă în strada Popincourt şi să intre în cafenea, unde jucătorii de cărți probabil că îşi continuau partida, iar în jurul globului electric plutea un fel de ceață.

Ar fi vrut şi să-l interogheze pe italian, pe soția lui, poate chiar şi pe bătrânica pe care doar o întrezărise la fereastra luminată de la primul etaj al unei clădiri. Oare se afla acolo când avusese loc drama?

Dar, mai întâi, trebuiau anunțați părinții. Telefonă inspectorului de serviciu din arondismentul XI şi îi aduse la cunoştință cele întâmplate.

— A suferit mult? îl întrebă el pe Pardon.

— Nu cred. Şi-a pierdut imediat cunoştința...

Pe trotuar nu puteam să fac nimic...

Portofelul era din piele de crocodil de foarte bună calitate, pixul era din argint, iar batista avea un A brodat de mină.

— Sunteți amabilă să chemați un taxi pentru mine, doamnă?

Femeia din cuşca de sticlă telefonă după taxi fără nici o urmă de amabilitate. Ce-i drept, probabil că nu era deloc plăcut să petreci nopți întregi într-un loc atât de lugubru, aşteptând ca dramele din cartier să ajungă la spital.

Printr-o minune, taxiul sosi în nici trei minute.

— Te las acasă, Pardon...

— Nu întârzia din cauza mea...

— Având în vedere vestea pe care le-o duc...

Cunoştea bine insula Saint-Louis, pentru că locuiseră în Piața Vosges şi, pe vremea aceea, li se întâmplă deseori să se plimbe la braț, seara, în jurul insulei.

Sună la o poartă mare vopsită în verde. Pe trotuare se înşirau maşini, cele mai multe foarte luxoase. În poartă mare se deschise o uşiță.

— Îmi puteți spune unde locuieşte domnul Batille? zise el, oprindu-se în fața unui fel de lucarnă.

O voce de femeie pe jumătate adormită îi răspunse:

— Etajul doi, pe stânga...

Urcă în ascensor şi o parte din apa care i se îmbibase în pardesiu şi pantaloni formă o mică băltoacă la picioarele sale. Clădirea, ca majoritatea celor din insulă, fusese renovată. Pereții erau din piatră albă şi lumina venea de la nişte sfeşnice din bronz cizelat. Pe palierul din marmură, ştergătorul era marcat cu un B de culoare roşie.

Apăsă pe buton, auzi undeva în casă o sonerie electrică, dar trecu ceva timp până când uşa se deschise fără zgomot.

O cameristă într-o uniformă cochetă se uita la el curioasă.

— Aş vrea să vorbesc cu domnul Batille...

— Tatăl sau fiul?

— Tatăl...

— Domnul şi doamnă sunt plecați şi nu ştiu la ce oră se vor întoarce...

Maigret îi arătă insigna de polițist şi ea îl întrebă:

— Cine sunteți?

— Comisarul Maigret, de la Poliția Judiciară.

— Şi ați venit la domnul la ora asta? El ştie?

— Nu...

— E chiar atât de urgent?

— E important...

— E aproape miezul nopții... Domnul şi doamnă sunt plecați la teatru...

— În acest caz, s-ar putea întoarce curând...

— Doar dacă nu se duc să supeze cu prietenii, cum se întâmpla destul de des...

— Domnul Batille-fiul nu i-a însoțit?

— Nu-i însoțeşte niciodată...

Fata părea stingherită. Nu ştia ce să facă cu el, iar Maigret îşi spuse că probabil arăta jalnic aşa cum era, ud leoarcă. Zărea un hol mare cu parchetul acoperit de o mochetă albastru deschis, bătând puțin în verde.

— Dacă ziceți că e ceva urgent...

Se hotărâse să-l lase să intre.

— Dați-mi pălăria şi pardesiul...

Aruncă o privire îngrijorată spre pantofii lui.

Nu-i putea cere totuşi să şi-i scoată.

— Pe-aici...

Puse pardesiul într-un cuier şi ezită să-l lase pe Maigret să intre în marele salon din stânga.

— V-ar deranja dacă aşteptați aici?

Înțelegea foarte bine. Apartamentul era de un lux aproape prea rafinat, mai curând feminin.

Fotoliile din salon erau albe, iar tablourile de pe pereți erau de Picasso - perioada albastră -, Renoir şi Marie Laurencin.

Camerista, tinerică şi drăguță, se întreba dacă să-l lase singur sau să-l supravegheze, ca şi cum nu ar fi avut prea mare încredere în insigna pe care i-o arătase.

— Domnul Batille se ocupă de afaceri?

— Nu-l cunoaşteți?

— Nu.

— Nu ştiți că e proprietarul parfumurilor şi cosmeticelor Mylene?

Nu prea se pricepea la cosmetice. Şi nici doamna Maigret, care folosea doar puțină pudră, nu l-ar fi putut ține la curent cu aşa ceva.

— Ce vârstă are?

— Patruzeci şi patru-patruzeci şi cinci?... Arată foarte tânăr şi...

Roşi. Probabil că era cam îndrăgostită de stăpânul ei.

— Şi soția lui?

— Dacă vă aplecați puțin, puteți să-i zăriți portretul deasupra căminului...

În rochie albastră de seară. Albastrul şi rozul pal păreau a fi culorile casei, ca în tablourile pictate de Marie Laurencin.

— Mi se pare că se aude ascensorul...

Şi, fără să vrea, fata oftă de uşurare.

Camerista se repezise la uşă şi le vorbea cu glas scăzut. Erau doi oameni tineri, eleganți, aparent fără griji, care se întorceau acasă după o seară petrecută la teatru. Îl priveau rând pe rând pe acel intrus cu pantalonii şi pantofii uzi, care se ridicase cu stângăcie de pe scaun şi căuta o atitudine potrivită.

Bărbatul îşi scoase pardesiul gri, sub care purta un smoching, iar soția lui, sub haină din piele de leopard, purta o rochie cu ochiuri mărunte, argintii.

Între ei nu erau nici zece metri. Batille mergea primul, cu un pas vioi şi nervos. Soția venea în urma lui.

— Mi s-a spus că sunteți comisarul Maigret, murmură el, încruntat.

— Exact.

— Conduceți, dacă nu mă înşel, Brigada Omucideri?

Urmă o scurtă tăcere, destul de neplăcută, timp în care doamna Batille se străduia să ghicească motivul acelei vizite; deja îşi pierduse bună dispoziție pe care o avea când intrase pe uşă, cu câteva clipe înainte.

— E ciudat că la ora asta... E cumva vorba de fiul meu?

— Vă aşteptaţi la veşti proaste?

— Nici vorbă... Să nu stăm aici... Să mergem în biroul meu...

Era ultima încăpere, care dădea spre salon.

Probabil că Batille îşi avea adevăratul birou în altă parte, în clădirea *Produselor Mylene*, pe care Maigret o zărise deseori pe Avenue Matignon.

Lemnul bibliotecii era foarte deschis la culoare, de lămâi sau de sicomor, şi pereţii erau acoperiţi cu cărţi. Fotoliile de piele, ca şi trusa de birou, erau de un bej pal. Pe birou, într-o ramă de argint, se afla fotografia doamnei Batille împreună cu doi copii, un băiat şi o fată.

— Luaţi loc... Aşteptaţi de mult?

— Doar de vreo zece minute...

— Pot să vă ofer ceva de băut?

— Mulţumesc.

Ai fi zis că stăpânul casei întârzia acum momentul în care urma să audă ce avea să-i spună comisarul.

— Nu eraţi îngrijorat din pricina fiului dumneavoastră?

Batille păru că se gândeşte un moment.

— Nu... E un băiat liniştit, rezervat, poate prea liniştit şi prea rezervat...

— Ce părere aveţi despre cei pe care îi frecventează?

— Nu frecventează practic pe nimeni... E total diferit de sora lui, care nu are decât optsprezece ani, dar se împrieteneşte foarte repede... Nu are prieteni, camarazi... A păţit ceva?

— Da...

— Un accident?

— Dacă se poate spune aşa... A fost atacat în seara asta, pe strada Popincourt...

— E rănit?

— Da...

— Grav?

— A murit...

Ar fi preferat să nu-i vadă, să nu asiste la acea prăbuşire bruscă. Cuplul monden, plin de siguranţă, de dezinvoltură,

dispărea. Hainele parcă nu mai proveneau de la marile case de modă. Chiar şi apartamentul îşi pierdea eleganța şi seducția.

Nu mai erau decât un bărbat şi o femeie distruşi, care încă nu voiau să creadă în realitatea veştii.

— Sunteți sigur că e vorba de...

— Antoine Batille, nu?

Maigret întinse portofelul încă îmbibat de apă.

— Da, e al lui...

Aprinse maşinal o țigară. Mâinile îi tremurau.

La fel şi buzele.

— Cum s-a întâmplat?

— Ieşea dintr-un băruleț... A mers vreo cincizeci de metri prin rafalele de ploaie şi cineva, pe la spate, i-a aplicat mai multe lovituri de cuțit...

Femeia făcu o strâmbătură, ca şi cum ea ar fi fost lovită, iar soțul îşi trecu brațul pe după umerii ei. Încercă să vorbească, dar nu reuşi imediat. Şi ce să spună de altfel? Ceea ce îi trecu prin minte, chiar dacă nu asta îl preocupa:

— A fost arestat...?

— Nu...

— A murit pe loc?

— Imediat ce a ajuns la spitalul Saint-Antoine.

— Putem să mergem la el?

— Nu vă sfătuiesc să vă duceți în noaptea asta, ci să aşteptați până mâine dimineață.

— A suferit?

— Medicul spune că nu...

— Haide la culcare, Martine... Măcar întinde-te în camera ta...

O împingea încetişor, dar cu fermitate.

— Vă stau imediat la dispoziție, domnule comisar...

Batille lipsi aproape un sfert de oră şi, când se întoarse, era palid, tras la față, iar privirea lui era lipsită de expresie.

— Luați loc, vă rog...

Era mic de statură, slab şi nervos. Ai fi zis că silueta înaltă şi greoaie a comisarului îl indispunea.

— Tot nu vreți să beți nimic?

Deschise un mic bar, de unde luă o sticlă şi două pahare.

— Nu vă ascund că simt nevoia...

Umplu paharele cu whisky.

— Cu mult sifon?

Apoi, imediat:

— Nu înțeleg... Nu reuşesc să înțeleg... Antoine era un băiat care nu-mi ascundea nimic şi, la drept vorbind, nu exista nimic de ascuns în viața lui... Era... Îmi vine greu să vorbesc la trecut despre el, şi totuşi trebuie să mă obişnuiesc...

Era student... Studia literele la Sorbona... Nu făcea parte din nici un grup... Nu-l interesa în nici un fel politica...

Se uita fix la covorul maro închis, cu brațele atârnând, şi rostea doar pentru el:

— Mi l-au ucis... De ce? Pentru ce?...

— Pentru asta mă şi aflu aici...

Se uită la Maigret ca şi cum atunci l-ar fi văzut prima dată.

— Cum se face că ați venit personal? Pentru poliție, ăsta e un fapt divers, banal, nu?

— Întâmplarea a făcut să mă aflu aproape de locul faptei...

— N-ați văzut nimic?

— Nu...

— Nimeni n-a văzut nimic?

— Un băcan italian, care se întorcea acasă cu soția... V-am adus lucrurile găsite în buzunarele fiului dumneavoastră, dar am uitat casetofonul...

Tatăl nu păru să înțeleagă imediat, apoi murmură:

— A, da...!

Aproape că zâmbi.

— Era pasiunea lui... Poate că veți râde...

Eu şi sora lui îl luăm peste picior... Alții sunt pasionați de fotografie şi caută fețe pitoreşti până şi pe sub poduri... Antoine colecționa voci omeneşti... Deseori petrecea seri întregi... Intră în cafenele, în gări, în orice loc public şi pornea

casetofonul... Îl punea de gât şi mulți credeau că e un aparat de fotografiat. În mina ascundea un microfon de dimensiuni foarte mici...

Maigret avea, în sfârşit, ceva de care să se agațe.

— Nu a avut niciodată necazuri?

— O singură dată... Într-un bar de pe lângă Ternes... La bar stăteau doi inşi... Antoine, aşezat alături de ei, înregistra discret... „Ce faci, băiete?", i-a spus brusc unul dintre ei. Au tras de aparat şi i-au luat caseta. „Nu ştiu ce joc e ăsta, dar, dacă te mai văd pe-aici, ai grijă să nu mai ai chestia asta cu tine..."

Gérard Bataille bău o gură de whisky şi continuă:

— Credeți că...?

— Orice e posibil... Nu putem neglija nici o ipoteză... Se ducea deseori să „vâneze" voci?

— Două-trei seri pe săptămâna...

— Totdeauna singur?

— V-am spus că nu avea prieteni... Numea înregistrările documente umane...

— Are multe?

— Poate vreo o sută, poate mai multe... Din când în când, le asculta şi le ştergea pe cele mai puțin bune... La ce oră credeți că, mâine...

— Voi anunța la spital... În orice caz, după opt dimineața.

—Voi putea să-l aduc aici?

— Nu imediat...

Tatăl înțelese şi păli şi mai mult la față, ca şi cum şi-ar fi imaginat autopsia.

— Scuzați-mă, domnule comisar, dar...

Nu mai rezistă. Simțea nevoia să fie singur sau poate să se ducă la soția lui, poate să plângă sau să strige în tăcere cuvinte fără şir.

Zise, ca pentru sine:

— Nu ştiu la ce oră va veni Minou...

— Cine e...?

— Sora lui... Are doar optsprezece ani şi trăieşte după capul ei... Presupun că aveți un pardesiu?

Camerista apăru tocmai când ajungeau în vestibul şi îl ajută pe Maigret să-şi îmbrace pardesiul ud, apoi îi întinse pălăria.

Ajunse pe scări, după care ieşi pe uşiță şi rămase un moment privind ploaia. Vântul parcă se mai potolise şi rafalele se mai domoliseră. Nu îndrăznise să ceară voie să telefoneze după un taxi.

Cu capul între umeri, trecu Pont-Marie, apucă pe strada Saint-Paul, foarte îngustă, şi, lângă stația de metrou Saint-Paul, găsi, în sfârşit, un taxi liber.

— Bulevardul Richard Lenoir...

— Am înțeles, şefule...

Unul care îl cunoştea şi nu protestă că traseul era prea scurt. Când coborî din maşină, ridică uşor capul şi văzu lumină la ferestrele apartamentului. După ce urcă ultimele trepte, uşa se deschise.

— Ai răcit?

— Nu cred...

— Am apă fierbinte să-ți prepar un grog... Stai jos... Dă-mi voie să-ți scot pantofii.

Şosetele erau pline de apă. Se duse să-i aducă papucii.

— Pardon ne-a spus ce s-a întâmplat... Ce-au zis părinții?... De ce tu...?

— Nu ştiu.

Se ocupase de acest caz fără să se gândească, pentru că îi ieşise în cale, pentru că îi amintea toți anii petrecuți pe străzile Parisului învăluite de întuneric.

— N-au putut conştientiza imediat... Abia acum cred că s-au prăbuşit.

— Sunt tineri?

— Bărbatul cred că are undeva între patruzeci şi cinci şi cincizeci de ani, iar femeia pare cam de patruzeci şi e foarte drăguță... Cunoşti parfumurile Mylene?

— Bineînțeles... Toată lumea...

— El e patronul...

— Sunt foarte bogați... Au un castel în Sologne, un iaht la Cannes şi dau petreceri mari...

— De unde ştii?

— Uiți că se întâmpla să te aştept ore în şir şi că citesc uneori cancanurile din ziare?

Turnă rom într-un pahar, zahăr pudră, lăsă linguriţa înăuntru ca să nu se spargă paharul şi adăugă apă fierbinte.

— O felie de lămâie?

— Nu...

Spațiul părea mic, îngust. Privea în jur ca un om care se întoarce dintr-o lungă călătorie.

— La ce te gândeşti?

— După cum ai spus, sunt foarte bogați... Stau într-unul dintre cele mai somptuoase apartamente pe care le-am văzut vreodată... Se întorceau de la teatru, încă veseli... M-au văzut aşteptând în hol... Camerista le-a spus cu glas scăzut cine sunt...

— Dezbracă-te...

La urma urmelor, nu era mai bine aici? îşi puse pijamaua, se duse să se spele pe dinți şi, după un sfert de oră, puțin amețit din cauza grogului, era culcat lângă soția lui.

— Noapte bună, îi zise el, apropiindu-şi fața de a ei.

O sărută, aşa cum făcea de atâția ani de zile, şi murmură:

— Noapte bună...

— Ca de obicei?

Asta însemna:

— Te trezesc la şapte şi jumătate, ca de obicei, cu cafeaua?

El mormăi un „da” vag şi ațipi imediat. Nu visă. Sau, oricum, nu avea să-şi amintească nimic.

Şi se făcu imediat dimineață.

În timp ce-şi bea cafeaua stând în pat, iar soția lui trăgea perdelele, Maigret încerca să vadă prin tulul brizbizurilor.

— Mai plouă?

— Nu. Dar, după cum merg oamenii, cu mâinile în buzunare, încă n-a venit primăvara, chiar dacă după

calendar...

Era 19 martie. O zi de miercuri. După ce îmbrăcă halatul de casă, Maigret telefonă imediat la spitalul Saint-Antoine şi trebui să se străduiască mult ca să vorbească cu cineva de la administrație.

— Da... Aş vrea să fie aşezat într-o cameră aparte... Ştiu foarte bine că e mort... Ăsta nu-i un motiv ca părinții să vină să-l vadă la subsol...

Vor fi acolo într-o oră-două... După vizită, cadavrul va fi transferat la Institutul Medico-Legal...

Da... Nu vă fie teamă... Va plăti familia... Sigur că da.... Vor completa orice fişă doriți...

Se aşeză în fața soției sale şi mânca două cornuri, bând altă ceaşcă de cafea şi privind maşinal înspre stradă. Încă mai erau nori pe cer, foarte joşi, dar fără culoarea amenințătoare din ajun. Vântul bătea încă tare, scuturând crengile copacilor.

— Ai vreo idee despre...?

— Ştii că n-am niciodată vreo idee...

— Şi că dacă ai, n-o spui... Nu ți s-a părut că Pardon arată rău la față?

— Ai observat şi tu?... Nu e doar obosit, ci a devenit şi pesimist... Mi-a vorbit ieri despre profesia lui cum n-a mai făcut-o niciodată.

La nouă se afla în birou şi sună la comisariatul din arondismentul XI.

— Aici Maigret... Tu eşti, Louvelle?

Îi recunoscuse vocea.

— Presupun că telefonați în legătură cu casetofonul?

— Da. Îl ai?

— Demarie l-a luat şi l-a adus aici. Mi-a fost teamă că l-a stricat ploaia, dar l-am pornit... Mă întreb de ce a înregistrat puştiul conversațiile astea...

— Mi-ai putea trimite aparatul chiar în dimineața asta?

— O dată cu raportul, care va fi bătut la maşină în câteva minute...

Scrisori. Hârtii. Seara trecută nu-i spusese lui Pardon că şi el era strivit de hârțoage administrative.

Apoi se duse la raport, în biroul directorului, îi povesti în câteva cuvinte ce se întâmplase în ajun, pentru că, din cauza personalității lui Gérard Batille, cazul ar fi putut să facă vâlvă.

Şi, într-adevăr, pe când se întorcea la biroul lui, se întâlni cu un grup de jurnalişti şi fotografi.

— E adevărat că aproape ați asistat la o crimă?

— Am ajuns destul de repede la locul faptei, pur şi simplu pentru că mă aflam foarte aproape.

— Antoine Batille e chiar fiul lui Batille cel cu parfumurile?

De unde aflase presa? Cei de la comisariat nu fuseseră discreți?

— Portăreasa spune...

— Care portăreasă?

— De la imobilul de pe cheiul Anjou...

Nici măcar nu o văzuse. Nu-i spusese nici numele şi nici cine era. Cu siguranță că vorbise camerista.

— Dumneavoastră i-ați anunțat pe părinți, nu-i aşa?

— Da.

— Cum au reacționat?

— Ca un bărbat şi o femeie cărora li se anunță că fiul lor a fost omorât...

— Nu bănuiesc pe nimeni?

— Nu.

— Nu credeți că la mijloc e ceva politic?

— Nici vorbă.

— Atunci, o poveste de dragoste?

— Nu cred.

— N-a fost buzunărit, nu?

— Nu...

— Atunci?

— Atunci, nimic, domnilor. Ancheta e abia la început şi, când va da rezultate, vi le voi comunica...

— Ați văzut fata?

— Care fată?

— Minou... Fața soților Batille... Se pare că e celebră în unele medii bizare...

— Nu, n-am dat ochii cu ea...

— Frecventează indivizi ciudați...

— Acum aflu şi eu, însă nu e ținta anchetei...

— Dar nu se ştie niciodată, nu-i aşa?

Îi dădu la o parte, intră în birou şi închise uşa în urma lui. Îşi umplu pipa în fața ferestrei, apoi deschise uşa care dădea spre biroul inspectorilor, încă nu veniseră toți. Unii telefonau, alții îşi băteau la maşină rapoartele.

— Eşti ocupat, Janvier?

— Mai am zece rânduri, şefule, şi am terminat...

— Să vii la mine.

Între timp, telefonă medicului legist care luase locul vechiului său prieten, doctorul Paul.

— Îl veți primi pe la amiază... Da, e urgent, nu pentru că m-aş aştepta la cine ştie ce de la autopsie, ci din cauza nerăbdării părinților... Faceți în aşa fel încât să se vadă cât mai puțin... Da...

Exact... Văd că înțelegeți... O parte însemnată din lumea bună a Parisului va trece prin fața sicriului... Jurnaliştii sunt deja aici, pe culoar...

În primul rând, trebuia mers pe strada Popincourt. Seara trecută, Gino Pagliati nu avusese timp să spună prea multe, iar soția lui aproape că nu deschisese gura. Pe urmă, mai erau numitul Jules şi ceilalți trei jucători de cărți. În sfârşit, Maigret îşi amintea de bătrâna zărită la o fereastră.

— Ce facem, şefule? întrebă Janvier, intrând în birou.

— E o maşină liberă în curte?

— Sper...

— Mă duci pe strada Popincourt... Nu departe de strada Chemin-Vert... Îți spun eu unde să opreşti.

Soția lui avea dreptate, îşi dădu seama de asta pe când aştepta maşina în mijlocul curții: era frig ca în decembrie.

74. VOL 8

CAPITOLUL 2

Maigret îşi dădea seama că până şi Janvier era puțin surprins de importanța dată cazului. În fiecare noapte se înregistrau câteva agresiuni cu cuțitul la Paris, îndeosebi în cartierele foarte populate, şi, în mod normal, ziarele n-ar fi acordat mai mult de câteva rânduri dramei de pe strada Popincourt, la rubrica „Fapte diverse”.

Lovituri de cuțit

Un tânăr, Antoine B..., în vârstă de 21 de ani, student, a primit câteva lovituri de cuțit pe când trecea, marți seara, în jurul orei zece şi jumătate, pe strada Popincourt. Se pare că făptaşul e un vagabond şi că apropierea unui comerciant din cartier împreună cu soția lui l-a împiedicat pe acesta să-şi jefuiască victima. Antoine B... a decedat la foarte scurt timp după ce a fost dus la spitalul Saint-Antoine.

Numai că Antoine B... se numea Batille şi locuia pe cheiul Anjou. Tatăl său era un om cunoscut, care făcea parte din lumea bună a Parisului, şi aproape toți cunoşteau parfumurile Myléne.

Mica maşină de culoare neagră a Poliției Judiciare trecu de Piața Republicii şi Maigret se afla în cartierul său, o rețea de străzi înguste, foarte populate, delimitate de bulevardul Voltaire, într-o parte, şi de bulevardul Richard Lenoir, în cealaltă.

Împreună cu soția lui străbătea acele străzi pe jos de câte ori veneau să ia masa la familia Pardon şi, deseori, doamna Maigret făcea piața pe strada Chemin-Vert.

De la Gino, aşa cum i se spunea cu familiaritate, cumpăra nu doar paste, ci şi mortadelă, jambon de Milano şi ulei de măsline în bidoane mari, aurii. Prăvăliile erau lungi şi înguste, prost luminate. În ziua aceea, din cauza cerului

înnorat, lămpile erau aprinse aproape peste tot, creând o lumină ciudată care dădea feţelor aspectul unor personaje de ceară.

Multe femei bătrâne. Mulţi bărbaţi în vârstă, singuri, cu un coş pentru alimente în mina. Feţe resemnate. Unii se opreau uneori şi-şi duceau o mină la inimă, aşteptând sfârşitul unui spasm.

Femei de toate naţionalităţile, cu câte un copilaş în braţe şi altul, un băiat sau o fată, agăţat de rochie.

— Opreşte aici şi vino cu mine...

Începea cu familia Pagliati. În prăvălie erau trei clienţi şi Lucia avea multă treabă.

— Soţul meu e în spate... Împingeţi uşiţa...

Gino prepara ravioli pe o placă lungă de marmură presărată cu făină.

— Domnul comisar!... Mă gândeam eu că o să veniţi...

Avea o voce sonoră şi un surâs natural.

— E adevărat că bietul băiat a murit?

Ziarele încă nu publicaseră ştirea.

— Cine ţi-a spus?

— Un jurnalist care a fost pe aici acum zece minute... M-a fotografiat şi o să apar la ziar.

— Aş vrea să-mi repeţi ce mi-ai spus ieri seară, cu cât mai multe amănunte posibile... Te întorceai de la cumnată...

—...Care aşteaptă un copil, da... Stă pe strada Charonne... Luasem o singură umbrelă pentru că, atunci când mergem pe stradă, Lucia mă ţine totdeauna de braţ... Vă amintiţi cum plouă, ce furtună era. De câteva ori am crezut că o să-mi dea umbrela peste cap şi s-a întâmplat şi să o ţin în faţă ca un scut... De aceea nu l-am văzut mai curând...

— Pe cine?

— Pe ucigaş... Probabil că mergea în faţa noastră, la o anumită distanţă, dar eram atent doar să ne ferim de ploaie şi să nu călcăm în băltoace... Poate chiar se adăpostea în pragul unei porţi...

— Când l-ai zărit?

— Era deja mai departe decât Chez Jules, a cărui vitrină era încă luminată...

— Ai putut vedea cum era îmbrăcat?

— Am vorbit ieri seară cu soția mea... Credem că purta un impermeabil deschis la culoare, cu un cordon... Avea un mers suplu şi rapid...

— Părea că îl urmăreşte pe tânărul cu geacă?

— Mergea mai repede decât el, de parcă ar fi vrut să-l ajungă din urmă sau să-l depăşească...

— La ce distanță vă aflați de cei doi?

— Poate la o sută de metri... Aş putea să vă arăt...

— Cel care mergea primul nu a întors capul?

— Nu... Celălalt l-a prins din urmă... L-am văzut că ridică şi coboară brațul... Nu zăream cuțitul... A lovit de trei-patru ori şi tânărul în geacă a căzut cu fața în jos pe trotuar... Ucigaşul a făcut câțiva paşi spre strada Chemin-Vert, apoi s-a întors... Probabil că ne-a văzut, pentru că eram doar la vreo şaizeci de metri... Totuşi, s-a aplecat şi a mai lovit de două-trei ori...

— Nu l-ai urmărit?

— Sunt destul de corpolent şi sufăr de emfizem, ştiți... Îmi vine greu să alerg...

Roşise, stingherit.

— Am mers mai repede, în timp ce, de data asta, individul a dispărut după colțul străzii...

— N-ai auzit zgomotul unei maşini care porneşte?

— Nu cred... Nu m-a frapat...

Din obişnuință, fără ca Maigret să fi trebuit să-i spună, Janvier stenografia dialogul dintre cei doi.

— Când ai ajuns lingă rănit...?

— L-ați văzut aşa cum l-am lăsat. Avea geaca ruptă în câteva locuri şi se vedea sângele curgând.

M-am gândit imediat la un doctor şi am dat fuga la domnul Pardon, spunându-i Luciei să stea acolo...

— De ce?

— Nu ştiu... Mi s-a părut că nu-l puteam lăsa singur...

— Soția nu ți-a spus nimic la întoarcerea acasă?

— Ca un făcut, n-a mai trecut nimeni...

— Rănitul a vorbit?

— Nu... Respira greu, cu gâlgâieli în piept...

Lucia poate să vă spună şi ea... Dar acum e foarte ocupată...

— Nu-ți mai aminteşti nici un alt detaliu?

— Nimic... V-am spus tot ce ştiu...

— Mulțumesc, Gino...

— Ce mai face doamna Maigret?

— Foarte bine, mulțumesc...

Alături, un pasaj ducea la o curte unde un sudor lucra într-un atelier cu geamuri. Peste tot în cartier erau astfel de curți şi fundături. Peste tot găseai mici meşteşugari.

Traversară strada şi, după încă puțin, Maigret intră la Chez Jules. Cafeneaua era ziua aproape la fel de întunecoasă ca şi seara, iar globul albicios era aprins. Un bărbat greoi, căruia i se vedea cămaşa între pantaloni şi vestă, stătea la tejghea.

Avea tenul colorat, ceafa groasă şi o bărbie dublă care semăna cu o guşă.

— Cu ce vă servesc, domnule Maigret? Un păhărel de vin alb? îl am de la vărul meu care...

— Două, răspunse Maigret, sprijinindu-şi şi el coatele de tejghea.

— Astăzi v-a luat-o altul înainte....

— Ştiu, un jurnalist...

— Mi-a făcut o poză, aşa cum sunt acum, cu sticla în mina... Îl ştiți pe Lebon?... A lucrat treizeci de ani la salubritate... Pe urmă a avut un accident, iar acum încasează pensia, plus o mică despăgubire pentru ochi... Era aici aseară...

— Erați patru şi jucați cărți?

— Licitație... Totdeauna aceiaşi, în fiecare seară, mai puțin duminica. Duminica țin închis...

— Sunteți căsătorit?

— Patroana e sus, infirmă...

— La ce oră a intrat tânărul?

— Trebuie să fi fost ora zece...

Maigret aruncă o privire spre ceasul-reclamă agățat pe perete.

— Nu vă luați după ăla... E înainte cu douăzeci de minute... Întâi a deschis puțintel uşa, de parcă voia să vadă ce fel de local e... Se juca tare...

Măcelarul câştiga, şi când câştiga, aruncă cu insulte, de parcă numai el ar şti să joace...

— A intrat... Pe urmă?

— L-am întrebat, de unde stăteam, ce vrea să bea şi, după o ezitare, a murmurat: „Aveți coniac?"

Am stat să joc cele patru cărți pe care le mai aveam şi m-am dus la tejghea. Pe când îl serveam, am observat un fel de cutie neagră, triunghiulară, pe care o purta de gât, şi mi-am spus că era probabil un aparat de fotografiat... Se mai întâmpla ca turiştii să se rătăcească pe-aici, dar foarte rar... M-am dus înapoi la masă... Baboeuf a dat cărțile... Tânărul nu părea grăbit... Nu era interesat nici de partidă...

— Părea preocupat?

— Nu.

— Nu întorcea capul spre uşă, ca şi cum ar fi aşteptat pe cineva?

— N-am remarcat nimic.

— Sau ca şi cum s-ar fi temut să vadă pe cineva apărând?

— Nu... Stătea în picioare, cu un cot pe tejghea, şi, din când în când, gusta din pahar...

— Ce impresie v-a făcut?

— Păi, era ud... Cu geaca şi părul lung, semăna cu mulți alți tineri pe care îi vedem în ziua de astăzi... Jucam ca şi cum n-ar fi fost acolo, iar Baboeuf era din ce în ce mai aprins, pentru că toate cărțile bune îi veneau numai lui. „Poate că mai bine te-ai duce să vezi ce-ți face nevastă", a glumit Lebon. „Mai bine vezi-ți de-a ta, că ai luat-o cam tinerică şi..." Un moment, am crezut că se vor lua la bătaie... Dar lucrurile s-au liniştit, ca întotdeauna. Baboeuf a jucat asul. „Ce zici de asta?" Pe urmă, Lebon, care stătea pe banchetă lângă mine,

mi-a tras una cu cotul în coaste, arătând cu privirea spre clientul de la tejghea. M-am uitat fără să înțeleg. Părea că se amuză singur...

Nu-i aşa, Francois?... Mă întrebam ce voiai să-mi arăți... Şi mi-ai spus cu glas scăzut: „Ai răbdare..."

Bărbatul cu un ochi de sticlă vorbi şi el.

— Băgasem de seamă că umblase la aparat...

Am un nepot care a primit o chestie ca asta de Crăciun şi se distrează înregistrând ce spun părinții lui... Părea foarte cuminte, în fața paharului, dar ascultă tot ce spuneam, în timp ce aparatul mergea...

— Mă întreb, mormăi Jules, ce voia să facă cu asta...

— Nimic... Ca nepotul meu... Înregistrează pentru plăcerea de a înregistra, pe urmă îi iese din cap... Odată, i-a pus pe părinții lui să asculte una dintre certurile lor şi fratele meu a fost gata să-i spargă aparatul... „Dacă te mai prind, mucosule..." Mă gândesc ce mutră ar face Baboeuf dacă şi-ar asculta lăudăroşeniile de ieri!

— Cât timp a stat tânărul?

— Mai puțin de o jumătate de oră.

— A băut doar un coniac?

— Da... Ba chiar a lăsat puțin în pahar...

— A ieşit şi n-ați mai auzit nimic?

— Nimic. Doar vântul şi apa din burlan care curgea pe trotuar...

— Înaintea lui n-a fost nici un client?

— Ştiți, seara țin deschis doar pentru partidă, pentru că vin doar câțiva obişnuiți... Numai dimineața e lume, pentru cafea, cornuri sau şpriț...

Pe la zece şi jumătate, apar muncitorii în pauză, când avem un şantier deschis la noi în cartier...

Avem de lucru mai ales la aperitivul de la prânz şi la cel de seară...

— Vă mulțumesc.

Janvier stenografiase şi de data aceasta convorbirea, în timp ce patronul cafenelei îi aruncă din când în când câte o

privire curioasă.

— Nu mi-a spus nimic nou, zise Maigret, oftând.

Doar mi-a confirmat ceea ce ştiam deja.

Urcară în maşină. Câteva femei îi priveau interesate, pentru că se ştia deja cine erau.

— Unde mergem, şefule?

— Mai întâi, la birou...

Cele două vizite pe strada Popincourt nu se dovediseră inutile. Mai întâi, fusese relatarea agresiunii făcută de napolitan. Agresorul lui

Antoine Batille îşi lovise victima de câteva ori, făcuse câțiva paşi să se depărteze, apoi, dintr-un motiv misterios, se întorsese, fără să-i pese de prezența celor doi aflați ceva mai departe pe trotuar...

Oare ca să-i dea lovitura de grație victimei o lovise din nou, înainte de a se îndepărta în fugă?

Agresorul purta un impermeabil deschis la culoare, cu cordon, atât ştia despre el. Imediat ce ajunse la Quai des Orfèvres, din biroul său unde domnea o căldură plăcută, Maigret sună la prăvălia lui Pagliati.

— Aş vrea să schimb o vorbă cu soțul... Sunt Maigret...

— Îl chem, domnule comisar...

Apoi vocea lui Gino:

— Alo... Spuneți...

— Auzi... Am uitat să te întreb ceva... Asasinul avea pălărie?

— Un jurnalist m-a întrebat adineauri exact acelaşi lucru... E al treilea pe ziua de azi... Am fost nevoit s-o întreb pe nevastă-mea... Şi ea la fel ca mine.... Nu ar băga mâna în foc, dar e aproape sigură că purta o pălărie închisă la culoare.

Ştiți, totul s-a petrecut foarte repede...

Impermeabilul deschis la culoare, cu cordon, părea să indice un bărbat destul de tânăr, în timp ce pălăria îi dădea, probabil, câțiva ani în plus.

Pentru că puțini tineri mai purtau pălărie.

— Auzi, Janvier, tu te pricepi la chestiile astea?

Maigret nu se pricepea deloc la aparate fotografice şi nici la automobile, de aceea conducea soția lui. Seara, la televizor, abia dacă era în stare să schimbe de pe un canal pe altul.

— Fiul meu are unul la fel.

— Ai grijă să nu ştergi înregistrarea...

— Nu, şefule!

Janvier zâmbea şi apăsa pe butoane. Se auzi un adevărat vacarm, zgomote de furculițe şi de farfurii, voci confuze în depărtare.

— *Ce doreşte doamna?*

— *Aveți carne de vită în suc propriu?*

— *Sigur, doamnă...*

— *Să puneți multă ceapă şi castraveciori...*

— *Ştii ce ți-a spus doctorul... Fără oțet...*

— *Un biftec şi o porție de carne de vită fiartă în suc propriu, multă ceapă şi castraveciori...*

— *Doriți şi salată în acelaşi timp?*

Înregistrarea era departe de a fi perfectă şi zgomotul de fond te împiedica să înțelegi bine cuvintele.

O tăcere. Apoi un oftat, foarte clar.

— *N-ai să fii niciodată serioasă. La noapte ai să te trezeşti iar ca să iei bicarbonat...*

— *Mă scol eu, nu tu!... Tu stai acolo şi sforăi mai departe!*

— *Nu sforăi...*

— *Sforăi, mai ales când ai tras prea mult la măsea, cum o să faci iar diseară...*

— *Biftecul e gata... Aduc imediat şi restul comenzii...*

— *Acasă abia dacă te atingi de...*

— *Nu suntem acasă...*

Se auziră chiorăituri. O voce strigă:

— *Chelner! Chelner! Nu vii şi la noi?...*

Apoi tăcere, ca şi cum înregistrarea s-ar fi oprit. După care o voce neutră rosti foarte clar, pentru că de data asta se vorbea probabil în microfon:

— *Braseria Lorraine, bulevardul Beaumarchais.*

Aproape sigur era vocea lui Antoine Batille, care indica astfel unde fusese făcută înregistrarea.

Probabil că cinase la braseria de pe bulevardul Beaumarchais şi pornise discret casetofonul.

Chelnerul ar fi putut să-şi amintească de el. Era uşor de verificat.

— Ai să te duci acolo, zise Maigret. S-auzim mai departe...

Mai întâi, zgomote ciudate, pe stradă, pentru că se auzea cum trec maşinile. Maigret se întrebă un moment ce voia tânărul să înregistreze şi până la urmă înțelese că era vorba de zgomotul apei în rigole şi în jgheaburile de la streşini. Sunetul era greu de identificat, dar totul se schimbă brusc şi ajunseseră iar într-un loc public, o cafenea sau un bar, unde domnea o oarecare animație.

— Ce ți-a spus?

— Că e OK.

Două voci înăbuşite, totuşi destul de clare.

—Ai fost acolo, Mimile?

— Lucian şi Gouvion fac cu schimbul... Pe o vreme ca asta...

— Şi maşina?

— Ca de obicei...

— Nu ți se pare că e cam aproape?

—Aproape de ce?

— De Paris...

— Dacă se duce doar vinerea...

Pahare, ceşti, alte voci. Tăcere.

— Înregistrat la Cafe des Amis, Piața Bastiliei.

Nu era departe de bulevardul Beaumarchais şi nici de strada Popincourt. Batille nu stătea mult, probabil ca să nu fie remarcat, şi pornea prin ploaie spre alt loc.

— Şi nevastă-ta?... E uşor să vorbeşti de alții, dar mai bine am vedea ce se întâmpla în ogradă noastră...

Probabil că era măcelarul, la partida de cărți de la Chez Jules.

— Te sfătuiesc să-ți vezi de treburile tale... Acuma, dacă câştigi, nu înseamnă că...

— Câştig pentru că nu dau jos atuurile ca un prostănac...

— Ce-ar fi să vă potoliți?

— El a început...

Dacă vocile ar fi fost mai ascuțite, ai fi crezut că era o ceartă între puştani.

— Hai să jucăm!

— Nu joc cu unu' care...

— A vorbit aşa, fără să se gândească la cineva anume...

— Să spună dacă-i aşa...

Un moment de tăcere.

— Vezi... Se fereşte să deschidă gura...

— Nu deschid gura pentru că e o prostie... Şi, uite, deschid cu asul meu... Mai ai ceva de zis?

Sunetul era prost. Cei care vorbeau se aflau prea departe de microfon şi Janvier se văzu nevoit să pună de trei ori bucata aceea de bandă. De fiecare dată desluşeai unu-două cuvinte în plus.

Apoi Batille zicea:

— Chez Jules, un mic bistrou de pe strada Popincourt.

— Asta e tot?

— Tot.

Restul benzii era neînregistrat. Batille rostise ultimele cuvinte probabil pe trotuar, cu câteva clipe înainte de a fi atacat de un necunoscut.

— Şi celelalte două casete?

— Nu sunt înregistrate. Sunt încă în ambalajul original. Presupun că intenționa să le folosească mai târziu...

— Nu te-a frapat nimic?

— Cei de la Bastilia?

— Da... Mai pune o dată partea aceea...

Janvier stenografia. Apoi repetă cele câteva replici care, pe măsură ce le ascultai, păreau să capete un sens din ce în ce mai precis.

— S-ar zice că erau cel puțin trei...

— Da.

— Plus doi despre care au vorbit. Gouvion şi Lucien... Puțin peste o jumătate de oră de la înregistrare, Antoine era atacat pe strada Popincourt...

— Numai că nu i-a fost smuls aparatul...

— Poate pentru că se apropiau Pagliati şi soția lui...

— Am uitat ceva. Ieri seară, pe strada Popincourt, am zărit o bătrână la o fereastră de la etajul unu, aproape în fața locului unde a avut loc agresiunea.

— Am înțeles, şefule... Mă duc imediat acolo?...

Rămas singur, Maigret se duse la fereastră. Soții Batille fuseseră probabil la spitalul Saint-Antoine, iar medicul legist avea să primească în curând cadavrul.

Maigret nu o cunoscuse încă pe sora mortului, cea căreia familia îi spunea Minou şi care, se pare, frecventa persoane ciudate.

Şirurile de şlepuri alunecau lent pe apa cenuşie a Senei şi remorcherele îşi lăsau coşul jos când treceau pe sub podul Saint-Michel.

Când venea timpul urât, terasa era protejată de pereți cu geam şi încălzită de două braserouri.

Sala din jurul barului în formă de potcoavă era destul de mare, în vreme ce măsuțele erau mici, iar scaunele, de felul celor care se aşază, seara, unele peste altele.

Maigret se instală lângă o coloană şi, când unul dintre chelneri trecu pe lângă el, comandă o bere.

Privea cu un aer absent fețele din jur. Clienți destul de amestecați. La bar, de exemplu, vedeai îndeosebi bărbați în salopete sau bătrâni din cartier care veneau să bea un păhărel de vin roşu.

Restul, cei care stăteau la masă, erau de tot felul: o femeie în negru, cu doi copii şi o valiză mare lângă ea, ca într-o sală de aşteptare la gară; un bărbat şi o femeie care se țineau de mină şi se uitau unul la altul topiți de amor; băieți cu păr foarte lung, care rânjeau, cu ochii după chelneriță, sâcâind-o de fiecare dată când trecea pe lângă ei.

Căci, în afara celor doi chelneri, mai era şi o chelneriță, cu o față tare urâta. Purta o rochie neagră cu şorț alb, era slabă şi cocoşată de oboseală, reuşind cu mare greutate să zâmbească vag clienților.

Bărbați şi femei destul de bine îmbrăcați, alții mai puțin bine. Unii mâncau un sandviş şi beau o cafea sau un pahar de bere. Alții, doar un aperitiv.

Patronul stătea la casă, îmbrăcat în costum negru, cu cămaşă albă şi cravată neagră; avea părul închis la culoare, pieptănat cu grijă peste începutul de chelie.

Îți dădeai seama că acela era postul lui şi nimic nu-i scăpa din ce se întâmpla în local. Supraveghea cu privirea deplasările chelnerilor şi, în acelaşi timp, pe băiatul care aşeza sticlele şi paharele pe tăvi. De fiecare dată când primea un jeton, apăsa o clapă de la casa de marcat şi pe cadran apărea o cifră.

Cu siguranță că lucra în domeniu de mult timp şi probabil că fusese şi el chelner la început. Mai târziu, Maigret avea să descopere, coborând la toaletă, încă o sală, ceva mai mică, cu tavan jos, unde se aflau câțiva clienți.

În local nu se jucau cărți sau domino. Oamenii se opreau în trecere şi obişnuiții erau probabil foarte puțini. Cei care stăteau mult timp la masă aşteptau ora unei întâlniri în cartier.

În cele din urmă, Maigret se ridică şi se îndreptă spre casă, fără să-şi facă iluzii în privința felului în care va fi primit.

— Scuzați-mă, domnule…

Ținea discret insigna în căuşul palmei.

— Comisarul Maigret de la Poliția Judiciară.

Patronul îl privi circumspect, la fel cum supraveghea chelnerii şi consumatorii care intrau şi ieşeau.

—Şi?

— Vă aflați aici ieri, pe la nouă şi jumătate?

— Mă culcasem. Seara stă la casă nevastă-mea…

— Chelnerii erau aceiaşi?

Patronul continua să-i urmărească cu privirea.

— Da...

— Aş vrea să le pun câteva întrebări despre nişte clienți pe care ar fi putut să-i remarce...

Ochii negri ai patronului îl țintuiau; privirea nu era deloc încurajatoare.

— Aici vin doar oameni de treabă şi chelnerii sunt foarte ocupați la ora asta...

— Doar un minut-două cu fiecare... Chelnerița era şi ea aici?

— Nu... Seara e lume mai puțină... Jarome!...

Unul dintre chelneri se opri brusc în fața casei, cu tava în mina. Patronul întoarse capul spre Maigret.

— Haideți! întrebați-l...

— Ai remarcat, ieri seară, pe la nouă şi jumătate, un client destul de tânăr, douăzeci şi unu de ani, cu o geacă maro şi un casetofon atârnat de gât?

Chelnerul se uită la patron, apoi la Maigret şi scutură din cap.

— Cunoşti un client al localului căruia i se spune familiar Mimile?

— Nu.

Nici de la al doilea chelner nu obținu nimic.

Ezitau să răspundă, ca şi cum le-ar fi fost teamă de patron, şi nu puteai şti dacă erau sinceri.

Dezamăgit, Maigret se întoarse la masa lui şi comandă a doua bere. În acel moment, coborî la toaletă şi descoperi, jos, al treilea chelner, mai tânăr decât cei de sus.

Se hotărî să ia loc şi să comande ceva de băut.

— Spune-mi, ți se întâmpla să lucrezi şi la parter?

— Trei zile din patru... Fiecare servim pe rând aici jos.

— Şi ieri seară?

— Am fost sus.

— Şi seară? Pe la nouă şi jumătate?

— Până la unsprezece, ora închiderii. Am închis devreme, pentru că nu era lume, din cauza timpului de afară.

— N-ai remarcat un tânăr cu părul destul de lung, îmbrăcat cu o geacă de antilopă, care avea atârnat de gât un casetofon?

— Casetofon era?

— L-ai remarcat?

— Da... Încă nu e sezonul turiştilor... Am crezut că e un aparat de fotografiat, aşa cum poartă americanii... Apoi, un client m-a întrebat...

— Care client?

— Erau trei la o masă vecină. Când tânărul a plecat, unul dintre ei s-a uitat după el încruntat, neliniştit. M-a strigat: „Auzi, Toto!" Bineînțeles, nu mă cheamă Toto, dar aşa se dau unii mari, mai ales în cartierul ăsta. „Ce-a băut tipul?" „Un coniac..." „N-ai observat dacă a folosit aparatul?"

„Nu l-am văzut făcând fotografii..." „Pe naiba, fotografii! Era un casetofon, tâmpitule! L-ai mai văzut pe tip?" „E prima dată..." „Şi pe mine?"

„Cred că v-am servit de trei-patru ori..." „Bine...

Mai dă-ne un rând..."

Chelnerul se depărtă, pentru că un client bătea în masă cu o monedă ca să-i atragă atenția. Clientul plăti, chelnerul îi dădu restul şi îl ajută să-şi îmbrace pardesiul.

Apoi reveni la Maigret.

— Ai spus că erau trei?

— Da. Cel care mi s-a adresat şi care părea cel mai important e un tip de vreo treizeci şi cinci de ani, arăta ca un profesor de sport, brunet, cu ochii negri şi sprâncenele groase.

— E adevărat că a venit doar de două-trei ori?

— Doar atât l-am remarcat eu.

— Şi ceilalți?

— Cel roşu la față şi cu o cicatrice trece destul de des prin cartier şi intră să bea un rom la bar...

— Şi al treilea?

— Am auzit cum ceilalți doi îi spuneau Mimile... Pe ăsta îl cunosc din vedere şi ştiu unde locuieşte... E un rămar care îşi

are prăvălia pe Faubourg-Saint-Antoine, aproape la colțul cu strada Trousseau... Pe Trousseau stau eu...

— Vine des aici?

— L-am văzut uneori, dar nu se poate spune că vine des.

— Cu ceilalți?

— Nu. Cu una mică şi blondă, care pare să fie şi ea tot din cartier, o vânzătoare sau cam aşa ceva...

— Îți mulțumesc. N-ai mai avea nimic să-mi spui?

— Nu... Dacă-mi amintesc ceva sau dacă îi văd din nou...

— În cazul ăsta, telefonează-mi la Poliția Judiciară. Cere cu mine sau, dacă lipsesc, cu unul dintre colaboratorii mei... Cum îți spune?

— Julien... Julien Blond... Colegii îmi spun Blondinet, pentru că sunt cel mai tânăr... Când voi avea vârsta lor, sper să fac altă meserie...

Maigret era prea aproape de casă ca să se ducă să ia masa de prânz la braseria Dauphine. Regretă oarecum. I-ar fi plăcut să meargă acolo cu Janvier şi să-i aducă la cunoştință descoperirile făcute.

— Ai găsit ceva? îl întrebă soția lui.

— Încă nu ştiu dacă e important sau nu. Trebuie căutat în toate direcțiile...

La două, îi chemă în biroul lui pe trei dintre inspectorii săi preferați - Janvier, Lucas şi tânărul Lapointe, care cu siguranță că tot aşa avea să fie numit şi la cincizeci de ani.

— Mai pune o dată caseta, Janvier! Ascultați şi voi doi cu atenție!

Bineînțeles, Lucas şi Lapointe ciuliră urechile de cum începu dialogul înregistrat la Cafe des Amis.

— Am fost acolo mai devreme. Cunosc profesiunea şi adresă unuia dintre cei trei bărbați care stăteau la masă şi vorbeau cu glas scăzut... I se zice Mimile... E un rămar care îşi are prăvălia pe strada Foubourg-Saint-Antoine, cu două-trei case înainte de strada Trousseau...

Maigret nu îndrăznea să se bucure prea tare.

Parcă lucrurile merseseră prea repede.

— Veți găsi amândoi un loc de pândă lângă prăvălia rămarului... Aveți grijă să fiți schimbați, diseară, de doi colegi... Dacă Mimile pleacă de-acasă, cineva trebuie să-l urmărească, de preferință amândoi... Dacă se întâlneşte cu cineva, unul dintre voi să se ia după el... La fel şi în cazul în care un tip vine la magazin şi nu pare a fi client...

Cu alte cuvinte, aş vrea să-i cunosc pe indivizii care intră în contact cu el.

— Am înțeles, şefule.

— Tu, Janvier, vei căuta în dosare fotografiile unor bărbați la vreo treizeci şi cinci de ani, bine făcuți, chipeşi, bruneți, cu sprâncenele groase şi ochii negri... Trebuie să fie câțiva, dar e vorba de unul care nu se ascunde, care poate că n-a fost niciodată condamnat sau care şi-a ispăşit pedeapsa...

După ce rămase singur, Maigret sună la Institutul Medico-Legal. Doctorul Desalle veni la telefon.

—Aici Maigret! Ați terminat autopsia, doctore?

— De o jumătate de oră. Ştiți câte lovituri de cuțit a primit băiatul ăsta? Şapte... Toate în spate... Toate mai mult sau mai puțin în zona inimii, şi totuşi inima nu a fost atinsă...

— Cuțitul?

— Ajung şi la el. Lama nu-i lată, ci lungă şi ascuțită. După părerea mea, e vorba de unul dintre acele cuțite suedeze, la care lama iese când apeşi pe un buton. O singură lovitură a fost mortală: cea care a perforat plămânul drept şi a provocat o hemoragie fatală.

— N-ai mai remarcat şi altceva?

— Băiatul era curat, sănătos, nu foarte atletic...

Tipul de intelectual care nu face destule exerciții fizice... Toate celelalte organe erau în stare foarte bună. Sângele conținea o anumită cantitate de alcool, dar nu era beat. Poate că a băut două-trei pahare, probabil de coniac...

— Îți mulțumesc, doctore.

— Vei primi raportul meu mâine dimineață.

Rămânea de făcut muncă de rutină. Procurorul numise un judecător de instrucție, judecătorul Poiret. Maigret nu mai

lucrase niciodată cu el.

Iar unul tânăr! Avea impresia că, de câțiva ani, personalul judiciar se înnoia cu o rapiditate surprinzătoare. Oare nu avea impresia asta di cauza vârstei?

Telefonă judecătorului, care îi spuse să urce imediat dacă era liber. Luă cu el textele bătute la maşină de Janvier după discuțiile înregistrate pe bandă.

Poiret primise unul dintre birourile vechi.

Maigret se aşeză pe un scaun prost.

— Mă bucur să vă cunosc, zise cu amabilitate magistratul, care era înalt, blond, cu părul tuns perie.

— Şi eu, domnule judecător... Bineînțeles, am venit să vă vorbesc despre tânărul Batille...

Judecătorul desfăcu un ziar apărut după-amiază, unde, pe prima pagină, se putea citi un titlu mare pe trei coloane. Apărea fotografia unui tânăr care încă nu purta părul lung şi arăta a băiat „de familie bună”.

— Se pare că ați stat de vorbă cu părinții lui...

— Da, eu le-am dus vestea... Veneau de la teatru, amândoi în ținută de seară. Cred că fredonau o melodie când au intrat în apartament...

Rareori am văzut două ființe prăbuşindu-se sufleteşte atât de repede...

— Era singurul lor copil?

— Nu. Au şi o fată de optsprezece ani, care pare greu de ținut în frâu...

— Ați vorbit şi cu ea?

— Nu încă...

— Cum e apartamentul?

— Foarte mare, luxos şi, în acelaşi timp, foarte vesel. Au câteva mobile vechi, după câte mi s-a părut, dar nu mai multe... Ansamblul e modern şi lipsit de agresivitate.

— Probabil că sunt foarte bogați, spuse, oftând, judecătorul de instrucție.

— Presupun...

— Ziarul publică o relatare a faptelor care mi se pare destul de romanțată...

— Vorbeşte şi de casetofon?

— Nu. De ce? Un casetofon joacă un rol important?

— Poate... Încă nu sunt sigur... Antoine Batille avea o pasiune: înregistra conversațiile oamenilor pe stradă, în restaurante, în cafenele... Pentru el erau documente umane. Ducea o viață destul de singuratică şi, deseori, mai ales seara, avea obiceiul să plece la vânătoare, mai ales în cartierele populare. Ieri seară a început cu un restaurant de pe bulevardul Beaumarchais, unde a înregistrat frânturi dintr-o mică dispută între soți....

Apoi s-a dus la cafeneaua din Piața Bastiliei, şi iată textul înregistrării...

Întinse foaia magistratului, care se încruntă.

— Pare destul de compromițător, nu?

— E vorba, evident, de o întâlnire pentru joi seara, undeva în fața unei case din împrejurimile Parisului... Probabil o vilă, pentru că proprietarul vine acolo doar vinerea şi pleacă luni dimineața.

— Da, aşa reiese din text...

— Ca să fie siguri că nimeni nu va fi în vilă, cei din bandă au pus doi oameni s-o supravegheze, pe rând... Pe de altă parte, ştiu cine e Mimile şi am şi adresa lui...

— În acest caz...

Judecătorul părea să spună că lucrurile sunt clare, dar comisarul era mai sceptic.

— Dacă e banda de răufăcători la care mă gândesc..., începu el. De doi ani, câteva vile importante au fost călcate de hoți în timp ce proprietarii lor se aflau la Paris... Au luat cu ei aproape de fiecare dată tablouri şi bibelouri de valoare... La Tessancourt, au lăsat două tablouri care erau copii, ceea ce arată...

— Că se pricep...

— Cel puțin unul dintre ei...

— Ce vă supără?

— Faptul că aceşti oameni încă n-au ucis... Că nu e felul lor de a acționa...

— Se poate întâmpla totuşi, cum a fost cazul ieri seară.

— Să presupunem că au bănuit brusc că erau înregistrați. Le era uşor să-l urmărească pe Antoine Batille, de exemplu, doi dintre ei... Când băiatul ar fi ajuns pe o stradă pustie, cum e strada Popincourt, era de ajuns să sară la el şi să-i smulgă aparatul...

Judecătorul oftă cu regret.

— Evident...

— Aceşti hoți ucid rareori şi o fac doar în cazuri disperate... Au lucrat timp de doi ani fără să fie prinşi. Nu avem nici cea mai mică idee despre felul în care vând apoi tablourile şi obiectele de artă... Pentru asta e nevoie de cel puțin un om căruia îi merge mintea, care se pricepe la pictură, are relații, indică loviturile, poate că şi participă la ele, după ce a stabilit ce are de făcut fiecare...

Acest om, care trebuie neapărat să existe, nu şi-ar lăsa complicii să ucidă...

— Atunci, ce credeți?

— Încă nu cred nimic. Tatonez. Am o pistă, fireşte. Doi dintre inspectorii mei supraveghează prăvălia rămarului pe nume Mimile... Altul scotoceşte dosarele în căutarea unui individ în vârstă de treizeci şi cinci de ani cu sprâncene negre şi groase...

— Îmi veți da de ştire despre mersul anchetei?

— Imediat ce apare ceva nou...

Puteai crede tot ce povestise Gino Pagliati?

După spusele napolitanului, ucigaşul lovise de câteva ori, făcuse câțiva paşi spre colțul străzii, apoi revenise şi mai lovise de încă trei ori.

Nici asta nu se potrivea cu ipoteza unui semiprofesionist, mai ales că, la urma urmei, nu luase casetofonul.

Janvier îi prezentase un raport despre femeia zărită la fereastra de la primul etaj.

Văduva Esparbes, în vârstă de şaptezeci şi doi de ani. Trăieşte singură într-un apartament de trei camere cu bucătărie, unde stă de zece ani.

Soțul a fost ofițer. Are o pensie şi trăieşte destul de confortabil, dar nu luxos.

Foarte nervoasă, pretinde că aproape nu mai doarme şi, de câte ori se trezeşte, are obiceiul să-şi lipească fruntea de sticla ferestrei.

— E o manie de femeie bătrână, domnule inspector...

— Ce-ați văzut ieri seară? Puteți intra în detalii, chiar dacă nu vi se par interesante...

— Încă nu-mi făcusem toaletă înainte de culcare... La zece, am ascultat, ca de obicei, ştirile la radio. Apoi l-am închis şi m-am aşezat la fereastră. De mult n-am mai văzut o astfel de ploaie şi asta m-a făcut să-mi amintesc de alte vremuri... N-are importanță... Pe la zece şi jumătate, poate puțin mai înainte, un tânăr cu geacă a ieşit de la cafeneaua din față, având la piept ceea ce mi s-a părut a fi un aparat de fotografiat de format destul de mare. Asta m-a mirat puțin...

Aproape în acelaşi moment, am văzut alt tânăr...

— Ziceți că era tot un tânăr?

— Da, şi el mi s-a părut tânăr. Mai scund decât primul, puțin mai solid, dar nu cu mult. N-am observat de unde a apărut. A făcut câțiva paşi iuți, probabil fără zgomot, şi a ajuns în spatele celuilalt, după care l-a lovit de câteva ori... Am fost gata să deschid fereastra şi să-i strig să se oprească, dar n-ar fi folosit la nimic... Victima era deja la pământ... Atunci, ucigaşul s-a aplecat asupra lui, i-a ridicat capul, apucându-l de păr, ca să-l privească...

— Sunteți sigură de asta?

— Sigură... Felinarul nu-i departe şi chiar i-am zărit destul de vag trăsăturile.

— Pe urmă?

— S-a depărtat... Apoi s-a întors, ca şi cum ar fi uitat ceva... Soții Pagliati veneau pe trotuar, sub umbrelă, la vreo cincizeci de metri... Dar omul l-a mai lovit de trei ori pe cel căzut la pământ, apoi a fugit...

— A dat colțul străzii Chemin-Vert?

— Da... Soții Pagliati au ajuns lângă tânărul căzut, apoi... Dar restul îl ştiți. L-am recunoscut pe doctorul Pardon; nu ştiu cu cine era...

— L-ați putea recunoaşte pe agresor?

— Nu cu certitudine... Nu după față... Doar după siluetă...

— Şi sunteți sigură că era tânăr?

— Părerea mea e că nu avea mai mult de treizeci de ani.

— Avea părul lung?

— Nu.

— Mustață, favoriți?

— Nu. Aş fi observat.

— Era ud ca şi cum ar fi mers prin ploaie sau ieşind dintr-o casă...

— Amândoi erau uzi... Dacă stăteai două minute afară, erai ud-leoarcă...

— Pălărie?

— Da... O pălărie închisă la culoare, probabil maro.

— Vă mulțumesc.

— V-am spus tot ce ştiu, dar, vă rog, faceți în aşa fel încât să nu-mi apară numele în ziar. Am nepoți cu situații frumoase şi nu le-ar plăcea să se ştie că locuiesc aici...

Deodată sună telefonul. Recunoscu vocea lui Pardon.

— Tu eşti, Maigret? Nu te deranjez? Nu speram să te găsesc la birou. Mi-am permis să telefonez ca să te întreb dacă ai noutăți...

— Urmărim o pistă, dar nu suntem siguri că e cea bună... Autopsia ți-a confirmat diagnosticul... O singură lovitură a fost mortală, cea care a atins plămânul drept.

— Crezi că scopul crimei a fost jaful?

— Nu ştiu... Nu erau prea mulți vagabonzi şi beți pe străzi pe o asemenea vreme... Nu a fost nici o încăierare... În cele două locuri unde s-a oprit, înainte de a intra la Chez Jules, tânărul Batille nu s-a certat cu nimeni...

— Mulțumesc... Înțelegi, mă simt puțin implicat în cazul ăsta... Acum, la treabă... În salon mă aşteaptă unsprezece

pacienți.

— Fii tare!

Maigret se aşează în fotoliu, alese o pipă de pe birou şi o umplu, cu o privire indefinită, ca şi peisajul care, dincolo de fereastră, era învăluit lent în ceață.

75. VOL 8

CAPITOLUL 3

Pe la cinci şi jumătate, îl sună Lucas.

— M-am gândit că aţi vrea un prim raport, şefule... Mă aflu într-un mic bar din faţa magazinului de rame... Tipul se numeşte Emile Branchu şi s-a instalat cam de doi ani în strada Faubourg-Saint-Antoine... Se pare că a venit de la Marsilia, dar nu-i sigur. Se mai spune că a fost căsătorit acolo, dar că s-a despărţit de soţia lui sau a divorţat... Trăieşte singur. O bătrână din cartier vine să-i facă menajul, iar tipul ia masa de cele mai multe ori într-un restaurant cu o clientelă fidelă. Are o maşină verde, pe care o ţine în curtea cea mai apropiată de el... Iese foarte frecvent seara şi se întoarce dimineaţa, deseori însoţit de o fată drăguţă, niciodată aceeaşi... Nu genul de fete care se găsesc în cartier sau în localurile de noapte din stradă Lappe, ci unele care seamănă cu nişte manechine, în rochie de seară şi haină de blană... Vă interesează?

— Sigur că da. Continuă...

Dintre toţi colaboratorii, Lucas era cel mai vechi.

— A avut doar trei clienţi, doi bărbaţi şi o femeie. Femeia a cumpărat o oglindă, cu o parte care măreşte, pentru că omul vinde şi oglinzi...

Unul dintre bărbaţi a adus o fotografie mare pentru înrămat şi i-a trebuit mult timp până a ales... Al treilea a plecat cu un tablou înrămat sub braţ. Am putut să-l văd destul de bine, pentru că a venit să se uite la el lângă uşa cu geam... Era un peisaj cu un râu, opera unui amator...

— N-a telefonat?

— De unde stau, văd foarte bine telefonul, pe tejghea... Nu l-a folosit. În schimb, când a trecut puştiul care vinde ziare, a ieşit în prag şi a cumpărat două ziare diferite...

— Lapointe mai e acolo?

— Deocamdată e afară... O uşă din spate dă nu doar spre curte, ci şi spre o rețea de străduțe aşa cum sunt foarte multe în cartier... Dat fiind că are o maşină şi că ar putea să se folosească de ea, ar fi mai bine ca Lourtie şi Neveu, care ne vor schimba, să vină şi cu o maşină...

— Bine... Mersi, bătrâne!

Janvier coborâse în birou cu vreo cincisprezece fotografii, în care puteau fi văzuți bărbați bruneți, cu sprâncene groase, având în jur de treizeci şi cinci de ani.

— Asta e tot ce-am găsit, şefule... Mai aveți nevoie de mine? E ziua unuia dintre copii şi...

— Urează-i la mulți ani din partea mea...

Intră în biroul inspectorilor, îl văzu pe Lourtie şi îi recomandă să ia o maşină ca să ajungă la post, strada Faubourg-Saint-Antoine.

— Unde e Neveu?

— Undeva prin birouri. Se întoarce el...

Maigret nu mai avea ce să facă la Quai des Orfèvres şi, cu fotografiile în buzunar, coborî în curte, trecu pe sub arcadă, salută santinela cu un gest al mâinii şi se îndreptă spre bulevardul Palatului, unde găsi un taxi. Nu era prost dispus, dar nici vesel. S-ar fi zis că făcea ancheta fără convingere, ca şi cum ceva fusese denaturat de la început, şi îi revenea mereu în minte scena petrecută sub ploaia diluviană, în întunericul de pe strada Popincourt.

Tânărul Batille, care ieşea din cafeneaua prost luminată, unde cei patru bărbați jucau cărți...

Soții Pagliati, sub umbrelă, încă destul de departe pe stradă... Doamna Esparbès la fereastră...

Şi cineva, un bărbat de cel mult treizeci de ani, apărea brusc în acest decor... Nimeni nu putea să spună dacă aştepta în umbra unei porți ieşirea lui Antoine Batille sau dacă venea şi el pe trotuar... Străbătea în grabă câțiva metri, apoi lovea, cel puțin de patru ori...

Auzea paşii italianului şi ai soției sale, aflați la nici cincizeci de metri... Mergea spre colțul străzii Chemin-Vert şi, în loc să dea colțul, se întorcea.

De ce se apleca asupra victimei şi se mulțumea să-i ridice capul? Nu-i pipăia pulsul, nici pieptul, ca să vadă dacă Antoine murise... Îi privea fața...

Ca să se convingă că era într-adevăr omul pe care se hotărâse să-l omoare? Din acel moment, ceva nu se mai potrivea... De ce îl mai lovise încă de trei ori pe omul căzut la pământ?

Era un film pe care Maigret îl revedea mereu în minte, ca şi cum ar fi sperat să înțeleagă la un moment dat.

— Piața Bastiliei, îi zise el şoferului de taxi.

Patronul de la Cafe des Amis era încă la casă, cu părul pieptănat peste chelie. Privirile lor se întâlniră şi cea a patronului nu era deloc încântată.

În loc să se oprească la parter, Maigret coborî la subsol şi se aşeză la o masă. Văzu mai multă lume decât dimineață. Era ora aperitivului. Când chelnerul veni să ia comanda, Maigret constată că era mai puțin amabil.

— O bere...

Îi întinse teancul de fotografii.

— Vezi dacă-l recunoşti pe unul dintre bărbații ăştia...

— Nu prea am timp...

— Nu-ți ia mai mult de un minut...

Probabil că patronul vorbise cu el, după ce îl văzuse pe Maigret ieşind de la subsol, unde stătuse mult timp.

Chelnerul ezită, apoi luă fotografiile.

— E mai bine să mă uit la ele la toaletă...

Dar reveni aproape imediat, îi întinse comisarului fotografiile şi zise:

— Nu recunosc pe nimeni.

Părea sincer. Se duse să aducă berea comandată de Maigret. Acesta nu mai avea ce face decât să meargă acasă pentru masa de seară. Bău berea fără să se grăbească, urcă

scara ce ducea la parter şi, exact în faţa lui, îl văzu pe Lapointe care stătea singur la o masă.

Lapointe îl zări şi el, dar se prefăcu că nu-l cunoaşte. Emile Branchu era probabil undeva în cafenea şi comisarul preferă să nu se uite prea atent la clienţi.

Avea de străbătut două sute de metri ca să ajungă acasă, unde domnea un miros de macrou la cuptor. Doamna Maigret îl prepara cu vin alb, la foc mic, cu mult muştar.

Înţelese imediat că nu era mulţumit de anchetă şi nu-l întrebă nimic.

La masă, remarcă:

— Nu te uiţi la televizor?

Devenise o obişnuinţă, o manie.

— La ştirile de la şapte au vorbit mult de Antoine Batille. Au fost la Sorbona ca să ia interviu câtorva dintre colegii lui...

— Ce spuneau despre el?

— Că era un băiat bun, cam şters, un pic jenat de faptul că făcea parte dintr-o familie atât de cunoscută... Era pasionat de casetofoane şi aştepta să-i sosească din Japonia un aparat miniaturizat pe care îl poţi ţine în căuşul palmei...

— Asta e tot?

— Au încercat să vorbească şi cu sora lui, care s-a mulţumit să răspundă: „N-am nimic de spus...”

„Unde eraţi în acea noapte?” „La Saint-Germain-des-Pres.” „Vă înţelegeaţi bine cu fratele?” „Nu ne preocupăm unul de celălalt...”

Jurnaliştii scotoceau peste tot, pe strada Popincourt, pe cheiul Anjou, la Sorbona. Posturile periferice se amestecau şi ele. Găsiseră deja o etichetă pentru acest caz: *Turbatul din strada Popincourt.*

Era scos în evidenţă numărul de lovituri: şapte!

În două serii! Ucigaşul se întorsese din drum, de parcă nu ar fi fost mulţumit, ca să lovească iar.

Nu sugerează asta ideea unei răzbunări?, insinuă unul dintre reporteri. *Dacă cele şapte lovituri de cuţit ar fi fost date una după alta, am fi putut crede într-un fel de furie nebună,*

mai mult sau mai puțin inconştientă. Un număr mare de lovituri, care impresionează totdeauna jurații, este, de cele mai multe ori, semnul că ucigaşul şi-a pierdut controlul. Asasinul lui Batille s-a oprit, s-a depărtat, apoi s-a întors liniştit din drum ca să lovească de încă trei ori...

Unul dintre ziare încheia astfel:

A jucat casetofonul vreun rol în acest caz? Credem că poliția îi acordă o anumită importanță, dar nimeni de la Quai des Orfevres nu vrea să răspundă la întrebări în această privință...

Telefonul sună la opt şi jumătate.

— Aici Neveu, şefule... Lucas mi-a spus să vă informez tot timpul...

— Unde eşti?

— În barul din fața prăvăliei rămarului...

Înainte să sosesc împreună cu Lourtie, Emile Branchu a încuiat uşa şi s-a îndreptat spre Piața Bastiliei, unde a băut un păhărel... Trecând pe la casă, l-a salutat pe patron şi acesta i-a răspuns la salut ca unui obişnuit al localului... Rămarul n-a vorbit cu nimeni, a citit ziarele pe care le avea în buzunar. Lapointe era...

— L-am văzut.

— Bun... Ştiți şi că s-a dus să cineze într-un restaurant modest, unde îşi are locul rezervat şi unde i se spune domnul Emile?

— Nu ştiam...

— Lapointe zice că a mâncat foarte bine acolo.

Pare-se, cârnăcior de porc...

— Pe urmă?

— Branchu s-a întors acasă, a coborât obloanele magazinului şi a agățat tăblița cu „închis” pe uşă.

O lumină slabă se vede prin obloane... Lourtie supraveghează curtea...

— Aveți maşina?

— Am lăsat-o la câțiva metri de-aici...

Pe canalul unu se perindau o mulțime de cântăreți şi cântărețe. Maigret nu suportă asta. Pe canalul doi era un film

american vechi, cu Gary Cooper, şi Maigret se hotărî să-l vadă împreună cu soția lui.

Filmul se termină la unsprezece fără un sfert şi Maigret tocmai se spăla pe dinți, în cămaşă, când telefonul sună din nou. Era Lourtie.

— Unde eşti? îl întrebă comisarul.

— Pe strada Fontaine. Rămarul a plecat de-acasă pe la zece şi jumătate şi s-a dus să-şi ia maşina din curte. Eu şi Neveu am luat-o pe cea a Poliției Judiciare...

— N-a observat că-l urmăreați?

— Nu cred. A venit direct aici, de parcă ar fi fost o veche obişnuință, şi, după ce a căutat o parcare, a intrat la Lapin Rose...

— Adică?

— Un local unde se face striptease... Portarul l-a salutat ca şi cum l-ar fi cunoscut... Am intrat şi noi, pentru că, în asemenea locuri, doi bărbați atrag mai greu atenția decât unul singur... Neveu chiar s-a prefăcut puțin beat...

Ăsta era Neveu, căruia îi plăcea totdeauna să-şi aducă o contribuție personală! îi plăcea şi să se deghizeze, lucru pe care îl făcea cu cea mai mare minuțiozitate.

— Omul nostru e la bar... A dat mâna cu barmanul... Patronul, un tip mic şi gras în smoching, a venit şi el să-i strângă mâna, iar două-trei fete l-au sărutat...

— Barmanul?

— Exact... Seamănă foarte mult cu semnalmentele pe care le avem... Între treizeci şi patruzeci de ani... Băiat frumos, tip meridional...

Ieşind de la Café des Amis, Maigret ar fi trebuit să-i înapoieze setul de fotografii lui Lucas, care încă se mai afla în strada Faubourg-Saint-Antoine, ca să-l dea mai departe lui Lourtie. Se gândise la asta când plecase de la Quai des Orfèvres, apoi uitase.

— Întoarce-te la Lapin Rose. În douăzeci de minute voi fi acolo... Cum îi zice barului de unde telefonezi?

— N-aveți cum să greşiți. E pe colț. N-am vrut să telefonez din local, de teamă să nu fiu auzit...

— În douăzeci de minute să fii la bar...

Doamna Maigret înțelesese şi, oftând, se duse să-i aducă pardesiul şi pălăria.

— Chem un taxi?

— Da. Mulțumesc...

— Stai mult?

— Mai puțin de-o oră...

Degeaba aveau de un an maşină - pe care Maigret nu o condusese niciodată -, pentru că doamna Maigret prefera s-o folosească cât mai puțin posibil în Paris. O scoteau îndeosebi sâmbăta seară sau duminică dimineața, ca să se ducă la Meung-sur-Loire, unde aveau o căsuță.

— Când voi ieşi la pensie...

Uneori puteai crede că Maigret, grăbit să se pensioneze, număra zilele. Alteori, simțeai la el un fel de panică la gândul că va părăsi Quai des Orfevres.

Până cu trei luni în urmă, vârsta de pensionare a comisarilor fusese de şaizeci şi cinci de ani, iar el avea şaizeci şi trei. Dar un nou decret schimbase totul şi mărise vârsta de pensionare la şaizeci şi opt de ani...

Pe unele străzi ceața era mai deasă decât pe altele, iar maşinile se deplasau lent, cu o aureolă în jurul farurilor.

— Ați mai mers cu mine, nu-i aşa?

— Foarte probabil...

— E ciudat că nu reuşesc să-mi amintesc numele... Ştiu că sunteți un om cunoscut... Actor?

— Nu...

— N-ați făcut niciodată film?

— Nu...

— Nu v-am văzut nici la televizor?

Noroc că ajungeau în strada Fon taine!

— Găseşte o parcare şi aşteaptă-mă.

— Întârziați mult?

— Câteva minute...

— Atunci, e bine. Pentru că o să iasă lumea de la teatru şi...

Maigret intră în barul-tutungerie şi îl găsi pe Lourtie la tejghea. Comandă un coniac, pentru că se vorbise mult de coniac în ajun, apoi scoase fotografiile din buzunar şi le strecură în mina inspectorului.

— Du-te să le vezi la toaletă, e mai prudent...

Lourtie se întoarse după câteva minute şi îi dădu înapoi fotografiile.

— E cel de deasupra teancului... Am făcut o cruce pe spate...

— Eşti sigur?

— Cât se poate de sigur. În fotografie are doar cu trei-patru ani mai puțin... Arată la fel de bine...

— Întoarce-te acolo...

— Are să înceapă programul de striptease...

Ştiți, am fost obligați să comandăm şampanie...

Nu serveau altceva...

— Du-te... Şi dacă se întâmpla ceva important, mai ales dacă rămarul iese din oraş, nu ezitați să-mi telefonați...

În taxi, Maigret se uită la fotografia însemnată cu o cruce. Era cel mai chipeş dintre toți cei din fotografii. Avea în privire ceva obraznic, sarcastic.

Un dur aşa cum găseşti în bandele de corsicani sau în cele ale marsiliezilor.

Maigret avu un somn destul de agitat, ajunse cu mult înainte de nouă la Quai des Orfèvres şi îl trimise pe Janvier la Arhivă.

— A mers? Nu prea trăgeam speranțe. Semnalmentele erau destul de vagi...

Janvier coborî după un sfert de oră cu o fişă.

MILA, Julien Joseph François, născut la Marsilia, barman. Celibatar. Talie...

Urmau diferitele date antropometrice ale lui Mila, al cărui ultim domiciliu cunoscut era o cameră mobilată de pe strada Notre-Dame-de-Lorette.

Fusese condamnat, în urmă cu patru ani, la doi ani de închisoare pentru că luase parte la un atac cu armă. Totul se petrecuse la intrarea într-o uzină din Puteaux. Casierul reuşise să apese pe butonul valijoarei, care declanşase răspândirea unui fum gros. Un agent aflat la intersecție observase totul. Pornise urmărirea şi maşina hoților nimerise într-un felinar.

Mila scăpase ieftin, deoarece pretinsese că era doar un complice, iar, pe de altă parte, pentru că răufăcătorii folosiseră pistoale de jucărie.

Maigret oftă. Îi cunoştea bine pe profesionişti, dar nu fusese niciodată prea interesat de ei. Pentru el, asta însemna rutină, un fel de joc care avea regulile sale, uneori cu fente şi înşelătorii.

Se putea presupune că un om care folosise un pistol de jucărie ca să dea o spargere se aruncase de două ori la rând asupra unui tânăr doar pentru că acesta înregistrase, poate, frânturi dintr-o discuție compromițătoare? Şi că, după ce-l doborâse pe tânăr, ucigaşul nu-şi dăduse osteneala să ia casetofonul sau să-l distrugă?

— Alo! Dă-mi-l, te rog, pe judecătorul de instrucție Poiret... Alo, da... Mulțumesc... Judecătorul Poiret?... Maigret, domnule judecător...

Am informații care nasc câteva întrebări şi aş vrea să vi le aduc la cunoştință... Peste o jumătate de oră?... Mulțumesc... Voi fi în biroul dumneavoastră peste o jumătate de oră...

Deodată apăruse soarele. Măi-măi să crezi că primăvara avea să vină la întâlnire pe 21 martie.

Maigret, cu fotografia lui Milă în buzunar, se îndreptă, ca în fiecare dimineață, spre biroul directorului pentru raport.

A fost o zi plină de vânzoleala, de telefoane şi de aranjamente. Mica bandă, din care nu-i cunoşteau încă decât pe Milă şi pe rămar, plus un al treilea personaj neidentificat, plănuia, după toate aparențele, spargerea unei case din apropierea Parisului.

Dar, dincolo de hotarele Parisului, Poliția Judiciară de pe Quai des Orfèvres devenea neputincioasă. Era domeniul Siguranței Naționale, cu sediul pe strada Saussaies şi, de acord cu judecătorul de instrucție, Maigret telefonă celui numit acum omologul său.

Nimeni altul decât comisarul Grosjean, un veteran care avea aproape vârsta lui Maigret şi, ca şi el, ținea tot timpul pipa în gură. Era originar din Cantal şi îşi păstrase accentul savuros.

Se întâlniră puțin mai târziu în vastul sediu de pe strada Saussaies, pe care cei de la Poliția Judiciară îl numeau frecvent *uzina*.

După o oră de discuții, Grosjean se ridică, mormăind:

— Trebuie totuşi să mă prefac că-i spun şi şefului meu...

Când Maigret se întoarse la birou, totul era pus la punct. Nu neapărat aşa cum ar fi dorit el, ci aşa cum obişnuia să lucreze Siguranța Națională.

— S-a rezolvat? îl întrebă Janvier, care rămăsese în contact cu oamenii aflați pe strada Faubourg-Saint-Antoine.

— Fițe!

— Lucas şi Marette sunt pe Faubourg-Saint-Antoine. Emile a venit să bea un păhărel în barul unde erau ei, fără să-i bage în seamă. Apoi a luat masa de prânz în acelaşi restaurant ca ieri seară. Lume puțină... Doi-trei inşi care păreau clienți adevărați... Magazinul comunică cu un mic atelier, şi acolo meştereşte el...

Pe la patru, Maigret se văzu nevoit să urce iar la judecător ca să-i comunice planul de acțiune ales. Când coborî, i se înmâna o fişă pe care fusese scris doar un nume, fără să fie completat spațiul rezervat motivului vizitei: Monique Batille.

Cum se transformase prenumele Monique în Minou? Se îndreptă spre sala de aşteptare, zări o fată înaltă şi slabă, în pantaloni negri şi cu un trenci peste o bluză transparentă.

— Sunteți comisarul Maigret, nu-i aşa?

S-ar fi zis că îl examină din cap până în picioare, ca să se convingă că era demn de reputația lui.

— Te rog să mă urmezi...

Fata intră fără cea mai mică jenă în biroul unde se hotărâse soarta atâtor oameni. Nu părea să-şi dea seama de asta, rămase la fel de degajată şi scoase din buzunar un pachet de Gitanes.

— Se poate fuma?

Apoi râse scurt.

— Am uitat că fumați pipă toată ziua!

Se apropie de fereastră.

— E ca la noi... vedeți Sena... Nu vi se pare plictisitor?

Dorea o panoramă transformabilă?

Uf! Se trânti, în sfârşit, în fotoliu, în timp ce Maigret stătea încă în picioare lângă birou.

— Probabil că vă întrebați ce caut aici... Nu vă fie teamă, n-am venit din simplă curiozitate... E adevărat că, deşi frecventez celebrități de tot felul, încă n-am cunoscut un polițist...

Nu era cazul să încerce să o oprească. Se comporta astfel ca să ascundă o timiditate profundă?

— M-am aşteptat să veniți ieri că să-i interogați iar pe părinții mei, să mă interogați pe mine, apoi pe servitori... Nu aşa se întâmpla de obicei? Dimineață, am luat hotărârea să vin aici după-amiază... M-am gândit mult la asta...

Zări zâmbetul vag de pe buzele lui Maigret şi ghici.

— Vă rog să mă credeți că mi se întâmpla să gândesc... Nu doar să vorbesc vrute şi nevrute...

Cadavrul fratelui meu a fost găsit pe strada Popincourt... Nu-i o stradă îngrozitoare, nu?

— Ce numeşti o stradă îngrozitoare?

— O stradă unde golanii se adună în baruri, pregătesc lovituri, ştiu eu...

— Nu... E pur şi simplu o stradă cu oameni obişnuiți...

— Aşa credeam şi eu... Ei bine, fratele meu se ducea să înregistreze şi în alte locuri, locuri cu adevărat periculoase... Odată, am insistat să mă ia cu el şi mi-a spus: „Nu se poate, micuțo...

Acolo unde mă duc, n-ai fi în siguranță... Nici eu nu sunt...” L-am întrebat: „Vrei să spui că sunt criminali?” „Sigur că da... Ştii câte cadavre sunt scoase, anual, doar din canalul Saint-Martin?”

Nu cred că încerca să mă sperie sau să scape de mine. Am insistat. Am mai încercat de câteva ori, dar n-a vrut niciodată să mă ia în expedițiile lui, cum le numea el.

Maigret o privea, surprins că păstra atâta prospețime sub un aspect voit sofisticat. Şi, în fond, fratele ei părea să fi fost şi el doar un copil mare. Sub pretextul unor cercetări psihologice, al culegerii de documente umane, încerca într-un fel să se sperie pe el însuşi.

— Păstra înregistrările?

— Are în camera lui zeci de casete, numerotate cu grijă şi trecute într-un catalog pe care îl ținea la zi.

— Nimeni nu s-a atins de ele de la... de la moartea lui?

— Nu...

— Corpul neînsuflețit e la voi acasă?

— Au transformat salonaşul, pe care îl numim salonul mamei, în capelă mortuară. Celălalt salon era prea mare. Au pus şi draperii negre la intrarea imobilului. E lugubru. Aşa ceva n-ar mai trebui să existe în epoca noastră. Nu credeți?

— Ce altceva vrei să-mi mai spui?

— Nimic. Că risca... Că întâlnea tot felul de oameni... Nu ştiu dacă vorbea cu ei, nici dacă avea relații în acest mediu...

— Nu era niciodată înarmat?

— E ciudat că îmi puneți întrebarea asta.

— De ce?

— L-a convins pe tata să-i dea unul dintre revolverele sale. Îl ținea în camera lui. Şi nu e mult de când mi-a spus: „îmi pare bine că am împlinit douăzeci şi unu de ani... Voi cere un permis de port-armă... Având în vedere caracterul cercetărilor pe care le fac...”

Toate acestea confereau scenei din stradă Popincourt un patetism nou şi, în acelaşi timp, un aer aproape ireal. Un

copil mare. Era convins că studia omul pe viu pentru că, în cafenele, în restaurante, înregistra frânturi de conversații.

Apoi eticheta aceste secvențe cu mare grijă şi ținea un catalog.

— Trebuie să vin să ascult înregistrările... Nu le-ai auzit niciodată?

— Nu le punea nimănui... Doar într-o zi, am avut impresia că aud o femeie plângând în camera lui... M-am dus să văd... Era singur şi asculta una dintre benzi... Mai aveți întrebări să-mi puneți?

— Deocamdată, nu. Poate că voi veni mâine pe la voi, în cursul zilei. Presupun că trec mulți oameni?...

— Toată ziua... Gata! Speram să vă fiu de folos...

— Poate că eşti mai mult decât pare la prima vedere... Mulțumesc că ai venit...

O conduse până la uşă şi îi întinse mâna. Ea se simți tare fericită.

— La revedere, domnule Maigret... Nu uitați că mi-ați promis că voi asculta înregistrările cu dumneavoastră...

Nu promisese nimic, dar preferă să nu comenteze.

Unde era când găsise fişa în birou? Cobora de la judecătorul de instrucție.

— Fițe..., bombăni el.

Într-o anumită măsură, rămase nemulțumit toată seara şi o bună parte din noapte. Pentru că, într-adevăr, avu parte de fițe, aşa cum ştiau să facă cei de la Siguranța Națională.

La şapte şi jumătate, Lucas telefona că rămarul trăsese oblonul şi agățase plăcuța cu „închis” pe uşă. Puțin mai târziu, se îndreptase spre restaurantul său obişnuit pentru cină. Se plimbase puțin ca să ia aer, mersese până în Piața Bastiliei, unde cumpărase câteva reviste de la un chioşc de ziare, apoi se întorsese acasă.

— Ce facem?

— Aşteptați.

Maigret şi Janvier se duseră să ia masa de seară la braseria Dauphine. Înăuntru nu era aproape nimeni. Cele două mici

săli erau pline mai ales la prânz şi la ora aperitivului de seară.

Maigret îşi sună soția.

— Nu ştiu la ce oră vin acasă... Probabil că noaptea târziu... Dacă n-o dăm în bară. Nu eu conduc operațiunile...

Le conducea doar în interiorul Parisului şi de aceea, la ora nouă, maşina în care se afla, cu Janvier la volan şi grăsanul Lourtie în spate, oprea aproape în fața prăvăliei rămarului.

Era o maşină neagră, fără semne distinctive, dar echipată cu un aparat de emisie-recepție. O maşină asemănătoare, echipată la fel, staționa la vreo cincizeci de metri. În ea se aflau comisarul Grosjean şi trei dintre inspectorii săi.

În sfârşit, pe o stradă transversală, se afla o dubă de poliție a celor de la Siguranță, iar înăuntru aşteptau vreo zece polițişti în civil.

Lucas stătea la pândă, tot într-o maşină, nu departe de domiciliul lui Mila, pe strada Notre-Dame-de-Lorette.

El dădu tonul.

— Alo, 287?... Alo, şefule?

— Aici Maigret...

— Sunt Lucas... Milă a plecat adineauri cu taxiul... Traversăm centrul oraşului şi se pare că vom trece pe malul sting...

În acelaşi moment, uşa prăvăliei se deschise şi rămarul, care purta un pardesiu subțire de culoare bej, o încuie, apoi se îndreptă cu paşi mari spre

Piața Bastiliei.

— Alo, 215? zise Maigret. Tu eşti, Grosjean?...

Mă auzi?... Alo, 215?...

— 215, ascult...

— Ne vom îndrepta încet spre Piața Bastiliei...

E pe jos...

— Terminat?

— Terminat.

Maigret dădu din umeri.

— Uite-aşa mă joc eu de-a hoții şi vardiştii!

Ajuns în Piața Bastiliei, Emile Branchu o luă spre bulevardul Beaumarchais, deschise portiera unei DS negre care staționa acolo şi aceasta plecă imediat de lângă trotuar.

Maigret nu putea să-l zărească pe bărbatul de la volan, probabil al treilea individ de la Cafe des Amis, cel care băuse rom şi avea pe față o cicatrice.

Grosjean venea în urmă la o oarecare distanță.

Din când în când, lua legătura cu cei din față, iar Maigret îi răspundea, necăjit pe el însuşi că era morocănos. Duba ținea şi ea legătura cu ei.

Circulația nu era aglomerată. Maşina DS se deplasa repede şi cel care conducea nu părea să-şi dea seama că era urmărit. Cu atât mai puțin că era în fruntea unui mic cortegiu!

La Poarta Chatillon, opri un moment, şi un bărbat înalt, brunet, care stătea pe marginea trotuarului, urcă în maşină cât se poate de natural.

Acum se adunaseră toți trei. Şi ei erau organizați aproape milităreşte. Mergeau mai repede, iar Janvier se străduia să nu-i piardă şi să nu fie nici observat.

Apucaseră pe drumul spre Versailles şi traversară Petit-Clamart aproape fără să reducă deloc viteza.

— Unde sunteți? întreba mereu Grosjean. Nu-i scăpați?

— Ieşim de pe teritoriul meu, mormăi Maigret.

Acum trebuie să intrați voi în joc...

— Când o să ajungem la destinație...

Virară la stânga, în direcția Chatenay-Malabry, apoi la dreapta, spre Jouy-en-Josas. Se vedeau nori mari, unii destul de joşi, dar o bună parte a cerului era curată şi, din când în când, se arăta şi luna.

Maşina DS reduse viteza, vină iar la stânga şi o auziră curând cum frânează.

— Opresc aici? întrebă Janvier. Am impresia că se opresc... Da... S-au oprit...

Lourtie coborî din maşină ca să vadă. La întoarcere, zise:

— S-au întâlnit cu cineva care îi aştepta. Au intrat într-o grădină mare sau un parc, nu ştiu exact, unde se zăreşte

acoperişul unei vile.

Grosjean, pierdut în natură, întrebă unde erau, iar Maigret îl informă.

— Unde spui că eşti?

Lourtie şopti:

— Chemin des Acacias... Am citit pe placă...

— Chemin des Acacias...

Lourtie îşi luase postul în primire la colțul drumului, acolo unde Milă şi însoțitorii săi coborâseră din maşină. Lăsaseră automobilul lingă trotuar. Omul de pază era tot acolo, iar ceilalți trei păreau să fi intrat în casă.

Maşina lui Grosjean opri în spatele maşinii lui Maigret, apoi, după câteva clipe, apăru şi duba plină cu inspectori.

— Acum acționați voi, zise Maigret, oftând şi umplându-şi pipa.

— Unde sunt?

— Probabil că în vilă. De la colț, puteți să zăriți poarta de fier... Au un om pe trotuar, care stă de pază...

— Nu vii cu mine?

— Rămân aici...

După câteva clipe, maşina lui Grosjean intra cu viteză pe drumul din stânga, atât de brusc, încât omul de pază, surprins, nu avu timp să dea alarma. Înainte să-şi dea seama ce i se întâmpla, doi oameni se repezeau la el şi îi puneau cătuşele.

Polițiştii ieşiră din dubă şi se năpustiră în parcul vilei, pe care se grăbiră să-l înconjoare, controlând toate ieşirile. Era o construcție modernă, destul de mare, iar în spatele copacilor lucea apa unei piscine.

Nici o fereastră nu era luminată şi obloanele erau trase. Se auzeau totuşi paşi, iar când, cu Grosjean în frunte, oamenii Siguranței deschiseră uşa, se pomeniră în fața a trei persoane cu mănuşi de cauciuc care, alertate de zgomotele suspecte, încercau să fugă.

Totuşi, nu insistară, ridicară mâinile fără o vorbă şi, după câteva clipe, aveau cătuşele puse.

— Duceți-i în dubă. Îi voi interoga imediat ce ajung la birou.

Maigret îşi dezmorțea picioarele plimbându-se puțin. Privea de departe la oamenii împinşi în dubă şi îl văzu pe Grosjean îndreptându-se spre el.

— Nu vii cu mine să aruncăm o privire înăuntru?

Mai întâi zăriră, la dreapta porții de fier, o placă de marmură roz pe care scria, cu litere aurii: Coroana de Aur. O coroană, gravată în piatră, îi amintea ceva lui Maigret. Ce? Nu reuşea să-şi aducă aminte.

Nu exista coridor. Intrai direct într-un hol imens unde, pe pereții de piatră albă, trofeele de vânătoare alternau cu tablourile. Unul dintre ele, luat de pe perete, era aşezat cu fața în jos pe o masă de acaju.

— Un Cezanne..., murmură Grosjean, care îl întorsese.

Într-un colț se afla un birou Louis XV. Mapa de birou din piele purta aceeaşi coroană ca şi placa de la intrare. Într-un sertar găsiră hârtie de scrisori şi plicuri cu aceeaşi coroană, iar dedesubt, un nume: Philippe Lherbier.

— Vino să vezi, Grosjean!

Îi arătă coroana de pe mapă, apoi hârtia de scrisori.

— Te-ai prins? Faimosul marochinier de pe Rue Royale...

Un bărbat de vreo şaizeci de ani, cu părul des şi de un alb imaculat, care îi făcea fața să pară mai proaspătă şi mai tânără.

Era proprietarul celei mai elegante marochinării din Paris şi avea sucursale la Cannes, Deauville, Londra, New York şi Miami.

— Ce fac? îi telefonez?

— Asta e treaba ta, bătrâne...

Ridică receptorul şi formă numărul de pe hârtia de scrisori.

— Alo... Casa Lherbier?... Da, cu domnul Philippe Lherbier... Nu-i acasă?... Nu ştiți unde l-aş putea găsi?... Cum? La maestrul Legendre, pe bulevardul Saint-Germain... Aveți numărul de telefon?...

Scoase un creion din buzunar şi notă câteva cifre pe frumoasa hârtie de scrisori marcată cu o coroană.

— Vă mulțumesc.

Avocatul Legendre era şi el o personalitate din lumea bună a Parisului.

Maigret se uită la tablouri: încă două Cezanne, un Derain, un Sisley. Deschise o uşă şi descoperi un salon mai mic, mai feminin, cu pereții tapetați cu mătase aurie. Asta îi aminti de cheiul Anjou.

Nimerise iar în aceeaşi lume şi, probabil, cei doi bărbați se cunoşteau, chiar dacă doar se întâlniseră în locuri frecventate de amândoi.

Philippe Lherbier apărea deseori în ştirile mondene din ziare, mai ales datorită căsătoriilor şi divorțurilor sale. Era numit bărbatul cel mai divorțat din Franța. De cinci, de şase ori?

Dar, lucru ciudat, după fiecare divorț, nu aştepta şase luni ca să se căsătorească iar. Mereu cu acelaşi gen de femeie! Toate, mai puțin una care făcea teatru, erau modele, înalte şi suple, cu zâmbetul mai mult sau mai puțin încremenit. Ai fi zis că le lua de neveste doar ca să le îmbrace somptuos şi să le acorde un rol pur decorativ.

— Da... Vă mulțumesc... Alo! Domnul Lherbier?... Aici comisarul Grosjean, de la Siguranța Națională... Mă aflu în vila dumneavoastră, la Jouy-en-Josas... Ce fac aici?... Tocmai am arestat trei spărgători interesați de tablourile dumneavoastră...

Grosjean, cu mâna peste receptor, îi şopti lui Maigret:

— Râde...

Apoi cu voce tare:

— Ce spuneți? Că sunteți asigurat? Foarte bine.

Nu veniți în seara asta? Eu nu pot lăsa uşa deschisă şi nu am cum s-o încui. Asta înseamnă că unul dintre oamenii mei va fi obligat să stea la vilă până când trimiteți pe cineva şi un lăcătuş... Vă...

Rămase un moment nemişcat, ascultând, foarte roşu la față.

— A închis, murmură el în cele din urmă.

Avea respirația întretăiată de furie.

— Ăştia sunt oamenii pentru care... pentru care...

Probabil că voia să adauge:

—...pentru care îți rişti viața...

Dar îşi dădea seama că, în împrejurarea de față, ar fi părut cel puțin retoric.

— Nu ştiu dacă era cherchelit, dar mi s-a părut că lua povestea asta ca pe o glumă bună...

Dădu dispoziție unuia dintre oamenii săi să rămână în vilă până la noi ordine.

— Vii, Maigret?

Nici acum nu-i venea să creadă.

— Picturi de Cezanne, de... N-are nici o importanță... Tablouri de sute de mii de franci într-o vilă unde vii să-ți petreci doar weekend-ul!

— Are o vilă mult mai mare la Cap Antibes.

Se numeşte tot Coroana de Aur... Dacă e să dau crezare ziarelor, pune să-i fie marcate țigările de foi şi țigaretele cu aceeaşi coroană aurită... Iahtul lui se numeşte Coroana de Aur...

— Adevărat? zise Grosjean uimit.

— S-ar părea că da...

— Şi nu râde nimeni de el?

— E bătaie pe invitații la vilele lui...

Afară, se opriră un moment să privească piscina, care probabil era încălzită, căci emana un abur uşor.

— Vii la noi?

— Nu... Spargerea nu mă priveşte, pentru că n-a avut loc în zona mea de competență... Aş vrea doar, mâine, dacă e posibil, să le pun câteva întrebări despre altceva... Cred că va dori să-i interogheze şi judecătorul Poiret...

— Cazul din stradă Popincourt?

— Aşa am ajuns pe urmele lor...

— Ai dreptate...

Lângă maşini, îşi strânseră mâna, aproape la fel de corpolenți amândoi, având în spate aceeaşi carieră, aceleaşi

experiențe.

— O să-mi petrec acolo restul nopții... În fine...

Maigret urcă lângă Janvier. Lourtie, în spate, fumă o țigară, din care se vedea un punct mic şi roşu.

— Gata, copii!.... Până acum am lucrat doar pentru cei de la Siguranță... Mâine vom încerca să lucrăm pentru noi...

Iar Janvier întrebă, făcând aluzie la relațiile nu prea cordiale care existau dintotdeauna între cele două poliții:

— Credeți că o să ni-i împrumute?

76. VOL 8
CAPITOLUL 4

Probabil că noaptea a fost agitată la Siguranță, unde jurnaliştii şi fotografii, alertați de Dumnezeu ştie cine, ca întotdeauna, au dat fuga curând şi au umplut culoarele.

În timp ce se bărbierea, la şapte şi jumătate, Maigret dădu drumul la radio. Era ora ştirilor şi, după cum se aştepta, prezentatorul pomeni de vilă de la Jouy-en-Josas şi de faimosul milionar Philippe Lherbier, omul cu şase neveste şi cu coroane de aur.

...Au fost arestați patru oameni, dar comisarul Grosjean este convins că nici unul dintre ei nu este adevăratul şef al bandei, creierul... Pe de altă parte, se zvoneşte că ar putea interveni şi comisarul Maigret, nu în cazul furtului de tablouri, ci în legătură cu o altă acțiune a răufăcătorilor, în această privință se păstrează cea mai mare discreție...

Tot de la radio află un detaliu: cei trei bandiți şi omul de pază nu erau înarmați.

La nouă era la birou şi, imediat după raport, îl sună pe Grosjean.

— Ai reuşit să dormi puțin?

— Abia trei ore... Am vrut să-i interoghez „la cald”... Nu vor să vorbească... Iar unul pur şi simplu mă exasperează... E vorba de Julien Mila, barmanul, cel mai inteligent dintre toți... Când îi pui întrebări, te priveşte zeflemitor şi zice cu o voce blândă: „Din păcate, n-am nimic de spus...”

— N-au cerut prezența unui avocat?

— Cum să nu! Maestrul Huet, bineînțeles... Îi aştept în dimineața asta...

— Când ai putea să mi-i trimiți? îi aşteaptă şi judecătorul Poiret...

— Sper că în cursul după-amiezii... Presupun că va trebui să mi-i expediați înapoi, pentru că mă aştept să am mult de

furcă cu ei... Lista spargerilor de acest gen comise în ultimii doi ani în jurul Parisului e lungă, cel puțin douăsprezece, şi sunt convins că ei sunt autorii în cele mai multe cazuri, dacă nu în toate... Şi cazul tău din stradă Popincourt?...

— Nimic nou...

— Crezi că indivizii ăştia au vreun amestec?

— Nu ştiu... Unul dintre spărgători, cel mic cu umeri laţi şi cicatrice pe obraz, purta un impermeabil deschis la culoare, cu cordon, nu?... Şi o pălărie maro...

— Da, Demarle... Tocmai îi studiem cazierul...

Se pare că e un dur şi că justiția s-a ocupat de câteva ori de el.

— Branchu, zis Mimile?... Rămarul?...

— N-are cazier. A trăit mult timp la Marsilia, dar e din Roubaix...

— Mai vorbim!

Ziarele publicau pe prima pagină fotografii ale răufăcătorilor, cu cătuşe la mâini, precum şi o fotografie a marochinierului, la hipodromul de la Longchamp, în redingotă şi cu joben gri deschis.

Mila se uita la aparat cu un zâmbet ironic.

Demarle, matelotul cu cicatrice, părea foarte surprins de ceea ce i se întâmpla, în timp ce rămarul îşi ținea mâinile în dreptul feței. Omul de pază, care înota într-un costum prea mare pentru el, părea un complice fără importanță.

În urma unei anchete, condusă cu răbdare de doi ani de comisarul divizionar Grosjean de la Siguranța Națională, o acțiune rapidă...

Maigret dădu din umeri. Fără să vrea, se gândea mai mult la Antoine Batille decât la bandiți.

Repetase de multe ori că, aproape totdeauna, ajungi la ucigaş învățând să cunoşti victima.

Afară, soarele lumina palid şi cerul era de un albastru foarte deschis. Temperatura se menținea la două-trei grade şi înghețul era prezent în cea mai mare parte a Franței, mai puțin pe coastele de vest.

Îşi îmbrăcă pardesiul, îşi luă pălăria şi trecu prin biroul inspectorilor.

— Lipsesc cam o oră, copii…

De data asta, singur. Dorea să se ducă numai el acasă la Batille, pe cheiul Anjou. Merse pe jos, străbătând cheiurile, apoi trecu Pont-Marie. Trăgea alene din pipă, cu mâinile în buzunare.

Revedea în gând periplul făcut de tânărul cu casetofon în acea noapte, noaptea de 18 spre 19 martie, care avea să fie ultima din viața lui.

Văzu de departe poarta cea mare a imobilului, încadrată de draperii negre cu un enorm B, cu franjuri şi ciucuri de argint. Trecând prin fața lojei, o zări pe portăreasă, care supraveghea intrarea.

Era încă tânără, atrăgătoare. Rochia ei neagră era înveselită de gulerul şi manşetele albe care o făceau să semene cu o uniformă. Ezită să intre în lojă, fără motiv, pentru că nu căuta ceva anume.

Trecu mai departe şi luă ascensorul. Uşa familiei Batille era întredeschisă. Intră şi se îndreptă spre micul salon transformat în capelă mortuară. O bătrână foarte demnă stătea lângă uşă şi îl salută cu o mişcare a capului. Era o rudă? O prietenă sau o guvernantă care reprezenta familia?

Un bărbat stătea în picioare, îşi ținea pălăria în față şi mişca buzele, rostind o rugăciune. O femeie, probabil o negustoreasă din cartier, stătea în genunchi pe un scăunel de rugăciune.

Antoine nu fusese încă pus în sicriu, ci era aşezat pe patul mortuar, cu mâinile împreunate şi ținând un şirag de mătănii.

La lumina şovăitoare a lumânărilor, fața sa părea şi mai tânără. Ai fi putut să-i dai la fel de bine cincisprezece sau douăzeci şi unu de ani.

Fusese bărbierit, dar şi tuns, probabil pentru ca vizitatorii să nu-l ia drept un hippie.

Fără să vrea, Maigret mişcă şi el buzele, fără convingere, apoi se întoarse în holul de la intrare, căutând pe cineva căruia să i se adreseze. Descoperi un valet cu vestă dungată care dădea cu aspiratorul în salonul cel mare.

— Aş vrea să vorbesc cu domnişoara Batille..., zise el. Sunt comisarul Maigret...

Valetul ezită, apoi se depărta mormăind:

— Dacă s-a sculat!

Se sculase, dar probabil că nu era pregătită, pentru că se văzu obligat să aştepte zece minute, după care fata apăru în capot, cu picioarele goale în papuci.

— Aţi descoperit ceva?

— Nu... Aş vrea doar să vizitez camera fratelui dumitale...

— Îmi cer scuze că vă primesc aşa, dar am dormit foarte prost şi, oricum, nu sunt obişnuită să mă scol de dimineaţă...

— Tatăl dumitale e acasă?

— Nu. E nevoit să se ducă la birou... Mama e în apartamentul ei, dar încă n-am văzut-o în dimineaţa asta... Veniţi...

Străbătură un culoar, apoi altul, care îl întretăia în unghi drept. Trecând prin faţa unei uşi deschise, dincolo de care Maigret zări un pat răvăşit şi o tavă pentru micul dejun, ea îi explică:

— E camera mea. Nu vă uitaţi. E dezordine...

Camera lui Antoine, două uşi mai departe, dădea spre curte şi, la ora aceea, pe fereastră intrau razele oblice ale soarelui. Mobilierul scandinav era simplu, armonios. O parte a peretelui era acoperită de rafturi pline cu cărţi, discuri şi, pe două rânduri, casete pentru înregistrat.

Pe birou se aflau cărţi, caiete, creioane colorate şi, într-o farfurie de sticlă, trei broaşte ţestoase minuscule, care se bălăceau în doi centimetri de apă.

— Fratelui dumitale îi plăceau animalele?

— Îi cam trecuse... A fost un timp când aducea acasă tot felul de vietăţi, un corb cu aripa ruptă, hamsteri, şoareci albi,

o năpârcă de mai bine de un metru... Zicea că le domesticeşte, dar n-a reuşit niciodată.

Mai erau acolo un enorm glob terestru cu picior, un flaut pe un gheridon şi partituri muzicale.

— Cântă la flaut?

— A luat cinci-şase lecții... Trebuie să mai fie pe undeva şi o chitară electrică... A luat şi lecții de pian...

Maigret zâmbi.

— Presupun că nu mult timp?

— Nu dură niciodată mult timp...

— Cu excepția casetofonului...

— Adevărat... Avea pasiunea asta de mai bine de un an...

— Ştia ce voia să facă în viață?

— Nu... Sau nu spunea nimănui... Tatei i-ar fi plăcut să se înscrie la Facultatea de Ştiințe şi să facă chimia, ca să preia mai târziu conducerea afacerii...

— N-a vrut?

— Ura comerțul... Cred că îi era ruşine că e fiul patronului parfumurilor Mylene...

— Şi dumneata?

— Mie mi-e indiferent...

Te simțeai bine în acea cameră, printre obiecte disparate, desigur, dar pe care le simțeai că erau obiecte familiare. Cineva trăise mult în încăperea aceea şi făcuse din ea regatul lui.

Maigret luă la întâmplare una dintre casetele de pe raft, dar pe etichetă era doar un număr.

— Trebuie să fie pe-aici caietul care îi servea drept catalog, zise Minou. Stați puțin...

Deschidea şi închidea sertare, majoritatea pline.

Unele obiecte, unele hârtii datau din primii ani de liceu.

— Uitați... Presupun că e la zi, pentru că se ocupa foarte serios de el...

Era un simplu caiet de şcoală cu pătrățele. Pe copertă, Antoine scrisese cu litere fanteziste, folosind creioane de mai multe culori: *Experiențele mele*.

începea cu:

Caseta 1: Familia la masă, într-o duminică.

— De ce într-o duminică? întrebă el.

— Pentru că în celelalte zile tata vine rar la prânz. Iar seara, el şi mama cinează în oraş sau au invitați...

Totuşi, consacrase prima înregistrare familiei.

Caseta 2: Autostrada Sudului, într-o sâmbătă seara.

Caseta 3: Pădurea Fontainebleau, noaptea.

Caseta 4: Metrou, opt seara.

Caseta 5: Amiază, în Piața Operei.

Urmau un antract la teatrul Gymnase, sunetele unei autoserviri de pe strada Ponthieu, complexul comercial cu bar-restaurant de pe Champs-Elysees.

Caseta 10: O cafenea la Puteaux...

Curiozitatea îşi lărgea câmpul şi schimba pe nesimțite mediul social: ieşire de la uzină, baluri populare pe strada Lappe, bar de pe strada Gravilliers, împrejurimile canalului Saint-Martin, Balul Florilor, în La Villette, o cafenea la Saint-Denis...

Nu-l mai interesa centrul Parisului, ci periferia, iar una dintre adrese era la marginea unui bidonvil.

— E adevărat că era periculos?

— Mai mult sau mai puțin... Să zicem că nu era recomandabil şi că a avut dreptate să nu te ia cu el... Celor care frecventează astfel de locuri nu le place să-şi bage cineva nasul în treburile lor, mai ales cu un casetofon...

— Credeți că din cauza asta...?

— Nu ştiu... Mă îndoiesc... Ca să fiu sigur, ar trebui să ascult toate casetele. După câte văd, mi-ar lua ore întregi, dacă nu chiar câteva zile...

— N-o veți face?

— Dacă le-aş putea împrumuta, l-aş pune pe unul dintre inspectorii mei...

— Nu îndrăznesc să-mi iau o astfel de responsabilitate. De când a murit, fratele meu a devenit ceva sacru şi tot ce-a fost al lui capătă o nouă valoare. Înțelegeți? înainte era tratat ca

un copil mare, ceea ce îl înfuria... Este adevărat că, în unele privințe, rămăsese un copilandru...

Maigret privi fotografiile de nuduri de pe pereți, poze decupate dintr-o revistă americană.

— Şi astea sunt tot apucături de copilandru...

Sunt convinsă că fratele meu nu s-a culcat niciodată cu o fată... Le-a făcut curte la două-trei dintre prietenele mele, fără să meargă niciodată până la capăt...

— Avea o maşină?

— Când a împlinit douăzeci de ani, părinții i-au făcut cadou un mic automobil englezesc. Vreme de două luni şi-a petrecut timpul liber la țară şi a echipat maşina cu toate accesoriile imaginabile... Pe urmă, nu l-a mai interesat şi o lua doar când avea neapărată nevoie...

— Nu în expedițiile lui nocturne?

— Niciodată... Mă duc s-o întreb pe mama dacă pot să vă dau casetele... Sper că s-a sculat...

Era zece şi jumătate. Fata lipsi ceva timp.

— Are încredere, îl anunță ea. Nu cere decât să prindeți ucigaşul. Tata, în treacăt fie zis, e şi mai distrus decât ea. Era singurul lui băiat. De la cele întâmplate, nu ne mai adresează nici o vorbă şi pleacă la birou dimineața devreme... Cum să le ambalăm? Ar fi nevoie de o valiză sau de o cutie mare de carton... O valiză ar fi mai bună...

Aşteptați puțin... Cred că ştiu unde voi găsi ceva potrivit...

Valiza pe care o aduse era marcată cu coroana aurie a marochinierului de pe Rue Royale.

— Îl cunoşti pe Philippe Lherbier?

— Părinții mei îl cunosc. Au fost de două-trei ori la el la cină, dar nu e ceea ce s-ar putea numi un prieten... E bărbatul care îşi petrece timpul divorțând, nu-i aşa?

— Vila lui de la țară era gata să fie spartă noaptea trecută... Nu asculți radioul?...

— Doar pe plajă, când difuzează muzică...

Îl ajută să aşeze casetele în valiză, apoi adăugă şi caietul care servea drept catalog.

— Nu mai vreți să ştiți nimic?... Puteți veni oricând să-mi puneți întrebări şi vă promit că voi răspunde la fel de sincer ca până acum...

I se părea pasionant că ajută justiția.

— Nu vă conduc, pentru că n-am ținuta potrivită ca să trec prin fața camerei mortuare...

Unii ar considera asta lipsă de respect... De ce trebuie să respecți brusc pe cineva pentru că a murit, iar atunci când trăia îl luai peste picior?

Maigret zâmbi, puțin jenat din cauza valizei, mai ales când trecu prin fața portăresei. Spre norocul lui, văzu o femeie coborând dintr-un taxi şi plătind şoferului, astfel că nu trebui să aştepte până ar fi găsit o maşină.

— Quai des Orfèvres...

Se întreba cui să încredințeze înregistrările lui Antoine Batille. Era nevoie de cineva care să cunoască bine locurile unde fuseseră făcute acele înregistrări şi să fie familiarizat cu oamenii care le frecventau. Până la urmă, îl găsi la capătul culoarului pe colegul său de la „Mondenă", eufemism pentru poliția de moravuri.

Văzându-l cu valiza în mină, colegul îl întrebase ironic:

— Ai venit să-ți iei rămas-bun înainte de plecare?

— Am aici nişte înregistrări făcute mai ales la periferia Parisului, la baluri, cafenele, bistrouri...

— Şi ar trebui să mă intereseze?

— Poate că nu, dar mă interesează pe mine, şi poate că au legătură cu un caz în curs de cercetare...

— Cel din stradă Popincourt?

— Confidențial, da! Aş prefera însă să nu se afle. Sunt convins că ai pe cineva familiarizat cu acest mediu şi căruia înregistrările i-ar putea spune ceva...

— Înțeleg... De exemplu, să adulmece un individ periculos... Un tip care, de teamă să nu fie dat în vileag...

— Exact...

— Bătrânul Mangeot... Are aproape patruzeci de ani de meserie... Cunoaşte fauna din locurile astea mai bine ca

nimeni altul.

Maigret îl cunoştea.

— Are timp liber?

— O să fac în aşa fel încât să aibă...

— Ştie să folosească chestiile astea?... Mă duc să aduc casetofonul din biroul meu...

Când se întoarse, un bărbat trist, cu trăsături moleşite şi privirea lipsită de strălucire se afla în biroul şefului de la „Mondenă”.

Era unul dintre slujbaşii mărunți de la Poliția Judiciară, unul dintre cei care, din lipsa unei instruiri de bază, rămânea fără grad toată viața.

Aceştia, de cât umblaseră prin Paris, dobândiseră mersul şefilor de sală şi al chelnerilor de cafenea, care stau în picioare toată ziua. Ai fi zis că împrumutau culoarea ternă a cartierelor sărace pe care le băteau în lung şi-n lat.

— Cunosc aparatele astea, zise el imediat. Sunt multe casete?

— Vreo cincizeci... Poate chiar mai multe...

— Dacă punem o jumătate de oră caseta... E urgent?

— Destul de urgent...

— Îi voi da un birou unde nu va fi deranjat, interveni şeful fostei brigăzi moravuri.

Îi explică amănunțit lui Mangeot ce se aştepta de la el şi acesta dădu din cap ca să arate că înțelesese, apoi plecă cu valiza, în timp ce colegul lui Maigret zise cu glas scăzut:

— N-avea grijă... Pare ramolit... Sigur că nu-şi mai face iluzii, dar e unul dintre cei mai valoroşi colaboratori ai mei... Un fel de câine de vânătoare... Îl pui să miroasă o pistă şi pleacă adulmecând...

Maigret se întoarse la birou şi, după nici zece minute, îl sună judecătorul de instrucție.

— Am încercat de mai multe ori să vă prind la telefon... Mai întâi, felicitări pentru „captura” din noaptea trecută!

— A fost acțiunea celor de la Siguranța Națională.

— Am vorbit cu procurorul şi e foarte mulţumit... Indivizii îmi vor fi aduşi la trei după-amiază.

Aş vrea să fiţi în biroul meu, deoarece cunoaşteţi cazul mai bine decât mine... După ce vom sfârşi cu spargerile, veţi putea, în măsura în care consideraţi că e util, să-i luaţi în biroul dumneavoastră...

Ştiu că aveţi un mod deosebit de a lua interogatorii...

— Vă mulţumesc... Voi veni la trei.

Deschise uşa de la biroul inspectorilor.

— Janvier, eşti liber la prânz?

— Da, şefule... Termin raportul şi...

Mereu rapoarte, hârţoage....

— Şi tu, Lapointe?

— Ştiţi bine că sunt totdeauna liber...

Pentru că asta însemna că se vor duce să ia masa de prânz toţi trei la braseria Dauphine.

— Ne întâlnim la douăsprezece şi jumătate...

Maigret nu uită să-i telefoneze soţiei, iar aceasta nu scăpă ocazia să-l întrebe, ca de obicei:

— Crezi că vii la masa de seară? Păcat de prânz! Aveam melci...

Ca un făcut, de fiecare dată când nu venea acasă la una dintre mese, soţia lui gătea ceva care îi plăcea în mod deosebit!

La urma urmelor, poate că şi la braseria Dauphine aveau melci...

La ora trei, când Maigret intră pe culoarul lung unde se înşirau, pe ambele părţi, birourile judecătorilor de instrucţie, blitz-urile fotografilor intrară în funcţiune şi vreo zece jurnalişti se repeziră spre el.

— Asistaţi la interogatoriul gangsterilor?

Încercă să se fofileze, nerăspunzând nici da, nici nu.

— De ce nu este aici comisarul Grosjean?

— Păi, habar n-am! întrebaţi-l pe judecătorul de instrucţie...

— Dumneavoastră vă ocupaţi de cazul din stradă Popincourt, nu-i aşa?

Nu avea nici un motiv să tăgăduiască.

— Pare să existe vreo legătură între cele două cazuri?

— Domnilor, deocamdată n-am de făcut nici o declarație.

— Nu spuneți nu?

— Ați greşi dacă ați trage concluzii...

— Ați fost noaptea trecută la Jouy-en-Josas, nu-i aşa?

— Am fost.

— În ce calitate?

— Colegul meu Grosjean este mult mai îndreptățit să vă răspundă.

— Datorită investigațiilor dumneavoastră a fost descoperită pista hoților la Paris?

Cei patru bărbați arestați în noaptea precedentă stăteau pe două bănci, de o parte şi de alta a uşii judecătorului, cu cătuşele la mâini, parcă puțin amuzați de această scenă.

De la capătul celălalt al culoarului venea un avocat scund şi gras, îmbrăcat în robă, părând că dă din aripi. Când îl zări pe comisar, se apropie şi dădu mâna cu el.

— Ce mai faci, Maigret?

Blitz! Strângerea de mina fusese fotografiată, ca şi cum scena ar fi fost pregătită.

— De fapt, de ce eşti aici?

Maestrul Huet punea întrebarea în fața jurnaliştilor, şi nu din întâmplare. Era un om abil, şiret, care obişnuia să apere grangurii din lumea interlopă. Foarte cultivat, amator de muzică şi de teatru, era prezent la toate premierele, asista la toate marile concerte şi astfel ajunsese să facă parte din lumea bună a Parisului.

— De ce nu intrăm?

— Nu ştiu..., răspunse Maigret ironic.

Bărbatul mic şi îndesat bătu la uşa judecătorului, o deschise şi îi făcu semn comisarului să intre o dată cu el.

— Bună ziua, dragă domnule judecător... Sper că nu vă supără prea tare prezența mea!... Clienții mei...

Magistratul dădu mâna cu el, apoi cu Maigret.

— Luați loc, domnilor. Voi cere să fie introduşi arestații... Sper că nu vă e teamă de ei şi că pot să-i las afară pe jandarmi...

Ceru să li se scoată cătuşele. Încăperea, nu prea spațioasă, era acum plină. La capătul mesei care servea drept birou stătea grefierul. Trebuiră să mai aducă un scaun dintr-o cămăruță. Cei patru bărbați stăteau de o parte şi de alta a avocatului lor, iar Maigret se aşezase puțin mai retras, în planul doi.

— După cum ştiți, maestre, mai întâi trebuie să stabilesc identitatea arestaților.... Veți răspunde fiecare când vă auziți numele... Julien Mila...

— Prezent.

— Nume, prenume, adresa actuală, locul şi data naşterii, profesiunea...

— Milat cu t? întrebă grefierul care scria.

— Nu, numai, cu a.

Toate aceste formalități durară ceva timp.

Demarle, bărbatul cu cicatrice şi bicepşi de luptător de bâlci, se născuse la Quimper. Fusese matelot şi, în acest moment, era şomer.

— Adresa?

— Când la unul, când la altul... Găsesc totdeauna un prieten ca să mă găzduiască...

— Cu alte cuvinte, fără domiciliu fix...

— Păi, cu ajutorul de şomaj pe care ni-l dau...

Al patrulea, omul care stătuse de pază, era un amărât cu o sănătate şubredă care se dădea drept comisionar şi locuia pe strada Mont-Cenis din Montmartre.

— De când faci parte din bandă?

— Pardon, domnule judecător, interveni Huet.

Mai întâi, ar trebui să se stabilească faptul că e vorba de o bandă...

— Tocmai voiam să vă pun o întrebare, maestre.

Pe care dintre aceşti oameni îi reprezentați?

— Pe toți patru.

— Nu credeți că în cursul instrucției ar putea să apară un conflict între ei din cauza unei divergențe de interese?

— Nu prea cred, dar, dacă se va întâmpla aşa, voi apela la alți confrați... Sunteți de acord, domnilor?

Toți patru dădură din cap.

— Pentru că suntem la chestiunile preliminare, era să spun la chestiunile de etică, continuă Huet cu un zâmbet care nu prevestea nimic bun, ar trebui să ştiți că acest caz a stârnit, de azi-dimineață, mult interes în presă... Am primit destul de multe telefoane şi am cules informații care m-au surprins, ca să nu zic că m-au şocat...

Se lăsă pe spate şi îşi aprinse o țigară. Judecătorul, în fața acelei celebrități a baroului, nu-şi putea reține nervozitatea.

— Vă ascult.

— Arestarea nu s-a făcut în stilul obişnuit al arestărilor de acest gen... Trei maşini cu stații de emisie-recepție, dintre care una mare plină cu inspectori în civil, au sosit la locul respectiv aproape în acelaşi timp cu clienții mei, ca şi cum poliția ar fi ştiut ce urma să se întâmple... Iar în fruntea acestei procesiuni se aflau comisarul Maigret, aici de față, şi doi dintre colaboratorii săi... Adevărat, comisare?

— Adevărat.

— Văd că cel care m-a informat nu s-a înşelat.

Probabil cineva de la Siguranța Națională, poate un funcționar, poate o dactilografă...

— Credeam, şi încă mai cred, că teritoriul celor de pe Quai des Orfèvres se limitează la Paris...

Să zicem, la marele Paris, din care totuşi nu face parte şi Jouy-en-Josas...

Obținuse ceea ce dorise. Luase conducerea operațiunilor şi judecătorul nu mai ştia cum să-l facă să tacă.

— Oare nu pentru că informațiile despre această... să zicem, tentativă de spargere, au venit la Poliția Judiciară?... Nu spui nimic, Maigret?

— N-am nimic de spus.

— Nu erai acolo?

— Nu mă aflu aici ca să fiu interogat.

— Totuşi, îți voi pune o altă întrebare, mai importantă. Nu cumva ocupându-te de alt caz, recent, ai dat din întâmplare peste acesta?

Maigret continua să tacă.

— Vă rog, maestre, interveni judecătorul.

— Încă o clipă. Mi s-a spus că nişte inspectori de la Poliția Judiciară au stat, în ultimele două zile, în fața magazinului lui Emile Branchu...

Comisarul Maigret a fost văzut chiar el, în două rânduri, într-o cafenea din Piața Bastiliei, unde clienții mei s-au întâlnit ocazional alaltăieri, şi a interogat chelnerii, încercând să-l tragă de limbă şi pe patron... Adevărat?... Îmi cer scuze, domnule judecător, dar vreau neapărat să aşez acest caz în perspectiva lui reală, care poate că nu este cea pe care o cunoaşteți.

— Ați terminat, maestre?

— Deocamdată.

— Pot să interoghez primul arestat? Julien Mila, spune-mi cine v-a indicat vila lui Philippe Lherbier şi cine v-a vorbit despre tablourile de valoare aflate acolo.

— Îl sfătuiesc pe clientul meu să nu răspundă.

— Nu răspund.

— Eşti bănuit că ai participat la douăzeci şi una de spargeri de vile şi castele, care au avut loc în ultimii doi ani în aceleaşi condiții.

— N-am nimic de spus.

— Cu atât mai mult, interveni avocatul, cu cât nu aveți nici o dovadă.

— Repet, generalizând, prima întrebare. Cine îți indica vilele şi castelele?... Cine, apoi - probabil acelaşi personaj -, se ocupa de vânzarea tablourilor şi obiectelor de artă furate?

— Nu ştiu nimic de toate astea.

Judecătorul oftă şi trecu la rămar, dar Mimile nu se dovedi nici el mai vorbăreț. Iar Demarle, matelotul, se distra făcând pe comicul.

Doar bărbatul care stătuse de pază avu o atitudine diferită. Îl chema Gouvion şi nu avea domiciliu fix.

— Nu ştiu ce caut aici. Nu-i cunosc pe aceşti domni. Mă aflam pe-acolo în căutarea unui locşor mai călduț unde să trag un pui de somn...

— Acesta este şi punctul dumneavoastră de vedere, maestre?

— Sunt perfect de acord cu el şi vă atrag atenția că acest om nu are cazier judiciar...

— Nimeni nu are nimic de adăugat?

— Vreau să pun o întrebare, chiar dacă mă repet. Ce rol joacă aici comisarul Maigret? Şi ce se va întâmpla după ce vom ieşi din acest birou?

— Nu sunt obligat să vă răspund.

— Asta înseamnă că va avea loc un alt interogatoriu, nu la Palatul de Justiție, ci în birourile Poliției Judiciare, unde n-am acces?... Cu alte cuvinte, nu va fi vorba de spargere, ci de cu totul alt caz?

— Îmi pare rău, maestre, dar n-am ce să vă spun. Vă rog să cereți clienților dumneavoastră să semneze procesul-verbal provizoriu, care va fi bătut la maşină până mâine, în patru exemplare.

— Puteți semna, domnilor.

— Vă mulțumesc, maestre.

Şi, ridicându-se, judecătorul de instrucție se îndreptă spre uşă, urmat fără tragere de inimă de avocat.

— Am mari rezerve...

— Le-am consemnat...

Apoi, către jandarmi:

— Puneți cătuşele arestaților şi duceți-i la Poliția Judiciară. Puteți folosi uşa de comunicație dintre noi. Mai rămâneți o clipă, domnule comisar...

Maigret se aşează la loc.

— Ce credeți?

— Cred că în acest moment maestrul Huet informează presa şi împinge în față cazul, astfel încât, de mâine sau poate chiar

de astă-seară, în ultimele ediții ale ziarelor, toată povestea va apărea cu lux de amănunte...

— Şi asta vă supără?

— Mă întreb... Adineauri v-aş fi răspuns da.

Intenția mea era să păstrez cele două cazuri separate şi să nu las ziarele să le amestece. Acum însă...

Se gândea, cântărind argumentele pro şi contra.

— Poate că e mai bine aşa. Făcând valuri, există şanse să...

— Credeți că unul dintre aceşti patru oameni...?

— Nu vreau să spun nimic categoric... Se pare că în buzunarul matelotului a fost găsit un cuțit suedez asemenea celui folosit de agresor în cazul din stradă Popincourt... Omul poartă un impermeabil deschis la culoare, cu cordon, şi o pălărie maro... Diseară, pentru orice eventualitate, îl voi confrunta cu soții Pagliati, pe aceeaşi stradă, în aceeaşi lumină, dar nu e ceva foarte concludent...

O voi chema şi pe bătrâna să-l recunoască.

— Ce sperați?

— Nu ştiu... Spargerile țin de resortul celor de la Siguranță... Pe mine mă interesează cele şapte lovituri de cuțit care au răpit viața tânărului.

Când ieşi din cabinetul judecătorului, constată că jurnaliştii plecaseră, dar îi regăsi în formație completă, ba chiar mai mulți, după cum i se păru, pe culoarul Poliției Judiciare. Cei patru suspecți nu se vedeau, căci fuseseră duşi în birou, sub supraveghere.

— Ce se întâmpla, domnule comisar?

— Nimic neobişnuit...

— Vă ocupați de cazul de la Jouy-en-Josas?

— Ştiți foarte bine că asta nu mă priveşte.

— De ce arestații se află aici în loc să fie duşi înapoi în sediul Siguranței?

— Ei bine, o să vă spun!

Luase brusc o hotărâre. Cu siguranță că Huet le vorbise de o conexiune între cele două cazuri, în loc să vadă publicându-

se informații mai mult sau mai puțin exacte şi tendențioase, nu era mai bine să spună adevărul?

— Antoine Batille, domnilor, avea o pasiune: înregistra ceea el ce numea documente vii. Cu un casetofon pe umăr, se ducea în locuri publice, în cafenele, în baruri, la baluri, în restaurante, chiar în metrou, şi pornea discret aparatul... Miercuri seara, pe la nouă şi jumătate, se afla în cafeneaua din Piața Bastiliei şi, ca de obicei, a pornit aparatul. Vecinii săi erau...

— Spărgătorii?

— Trei dintre ei... Omul pus de pază nu era...

Înregistrarea nu e foarte bună... Totuşi, se poate înțelege că se fixase o întâlnire peste două zile şi că o anumită vilă era deja supravegheată... După nici o jumătate de oră, pe strada Popincourt, tânărul era atacat pe la spate şi înjunghiat de şapte ori, una dintre lovituri fiind mortală...

— Credeți că vinovat e unul dintre aceşti oameni?

— Nu cred nimic, domnilor... Meseria mea nu este să cred, ci să descopăr dovezi sau să obțin mărturisiri...

— L-a văzut cineva pe agresor?

— Doi trecători, de la o anumită distanță, şi o bătrână care locuieşte peste drum de locul unde a fost comisă crima...

— Credeți că spărgătorii şi-au dat seama că vorbele lor fuseseră înregistrate?

— Încă o dată vă spun că nu cred nimic... Dar este o ipoteză plauzibilă...

— Aşadar, Batille ar fi fost urmărit de unul dintre ei până când a ajuns într-un loc destul de pustiu şi... Ucigaşul a luat casetofonul?

— Nu.

— Cum explicați acest lucru?

—Nu-l explic...

— Trecătorii de care ați vorbit... Presupun că e vorba de soții Pagliati... Vedeți că ştim mai mult decât pare... Prin urmare, soții Pagliati, apropiindu-se în grabă, l-au împiedicat pe individ să...

— Nu. Lovise doar de patru ori... După ce s-a îndepărtat, s-a întors ca să mai lovească de încă trei ori... Ar fi putut foarte bine să smulgă casetofonul a cărui curea era petrecută pe după gâtul victimei.

— Aşa că n-aţi ajuns la nici o concluzie?

— Mă duc să-i interoghez pe cei patru...

— Împreună?

— Unul câte unul...

— Cu cine începeţi?

— Cu Yvon Demarle, matelotul...

— În cât timp terminaţi?

— Nu ştiu... Puteţi lăsa aici pe unul dintre voi...

— Şi să ne ducem să bem o bere! E o idee bună! Mulţumim, domnule comisar...

Maigret ar fi băut şi el cu dragă inimă o bere.

Intră în birou şi îl chemă pe Lapointe, care ştia să stenografieze.

— Stai jos aici şi notează...

Apoi, către Janvier:

— Adu-l, te rog, pe numitul Demarle!

Fostul marinar se prezentă cu mâinile împreunate în faţă.

— Scoate-i brăţările... Iar tu, Demarle, stai jos!

— Ce-o să-mi faceţi? Interogatoriu cu schimbul? Vă anunţ că sunt căpos şi n-o să scoateţi nimic de la mine...

— Asta-i tot?

— Mă întreb de ce sus am avut dreptul la prezenţa unui avocat, iar aici sunt singur...

— Maestrul Huet o să-ţi explice cu prima ocazie. Printre obiectele găsite asupra ta se află şi un cuţit suedez...

— De-asta m-aţi adus aici? îl am în buzunar de douăzeci de ani... E un cadou de la frate-miu, când eram pescar la Quimper, înainte să intru la Tranşat...

— Nu l-ai mai folosit de mult timp?

— Îl folosesc zilnic că să tai carnea, ca la ţară.

Poate că nu-i elegant, dar...

— Marți seara erai, împreună cu două persoane, la Cafe des Amis, în Piața Bastiliei...

— Asta s-o ziceți dumneavoastră... Eu nu sunt în stare să-mi amintesc azi ce-am făcut ieri... Se pare că sunt cam tare de cap...

— E vorba de Milă, de rămar şi de tine. Ați vorbit mai mult sau mai puțin ferit despre spargere şi ai primit sarcina, printre altele, să faci rost de o maşină. De unde ai furat-o?

— Ce?

— Maşina.

— Care maşină?

— Presupun că nu ştii nici unde se află strada Popincourt?

— Nu sunt din Paris...

— Nici unul dintre voi trei n-a băgat de seamă că un tânăr, aşezat la masa vecină, pornea un casetofon?

— Un ce?

— Nu l-ai urmărit pe acel tânăr?

— De ce? Vă rog să credeți că nu e stilul meu...

— N-ai fost însărcinat de complicii tăi să recuperezi caseta?

— A! Acum e vorba de o casetă! Asta-i tot?

— Asta-i tot...

Către Janvier:

— Du-l într-un birou liber... Acelaşi lucru...

Janvier avea să repete întrebările, aproximativ cu aceleaşi cuvinte şi în aceeaşi ordine. După ce avea să sfârşească, urma să fie schimbat cu alt inspector.

Maigret nu-şi făcea prea mari iluzii în cazul de față, dar era procedeul cel mai eficace. Putea să dureze ore întregi. Un astfel de interogatoriu avusese nevoie de treizeci şi două de ore până ce individul în cauză, intrat acolo ca martor, să-şi mărturisească crima. Iar în timpul interogatoriului, polițiştii fuseseră gata de vreo trei-patru ori să-l elibereze, atât de bine se pricepuse să facă pe nevinovatul.

— Adu-mi-l pe Mila, îi zise el lui Lourtie, aflat în biroul inspectorilor.

Barmanul ştia că e băiat frumos, mai inteligent, mai experimentat decât complicii săi. Ai fi zis că îi făcea plăcere să-şi joace rolul.

— Ia uite! Vorbărețul nu-i aici?

Se prefăcea că îl caută cu privirea pe avocat.

— Credeți că e legal să mă interogați în lipsa lui?

— Treaba mea.

— Zic asta pentru că nu vreau ca, din cauza unui detaliu, întreaga procedură să fie declarată ilegală.

— Pentru ce-ai fost condamnat prima dată?

— Nu-mi mai amintesc. De altfel, aveți totul în arhivă... Chiar dacă n-am avut de-a face personal cu dumneavoastră, ştiu cam cum e sediul...

— Când ați băgat de seamă că vi se înregistrează conversația?

— Despre ce conversație vorbiți şi despre ce înregistrare?

Maigret avu răbdare să pună toate întrebările, ştiind totuşi că era inutil. Iar Lourtie, aşa cum făcea acum Janvier cu matelotul, avea să le repete întruna.

A urmat rămarul. La prima vedere, părea timid, dar era la fel de curajos ca şi ceilalți.

— Spargi de mult vilele nelocuite?

— Poftim?

— Te întreb dacă...

Lui Maigret îi era cald şi sudoarea îi lipea cămaşa de spinare. Cei patru se înțeleseseră.

Fiecare îşi juca rolul fără să se arate surprins de întrebările mai mult sau mai puțin neaşteptate.

Marinarul-vagabond îşi menținu declarația.

Mai întâi, nu fusese la întâlnire în Piața Bastiliei.

Pe urmă, marți seara, căuta un „culcuş”, cum zicea el.

— Într-o casă nelocuită?

— Cu condiția ca uşa să fie deschisă... În casă sau în garaj...

La şase seara, cei patru bărbați urcau în duba poliției şi se întorceau la sediul Siguranței

Naționale, unde aveau să-şi petreacă noaptea.

— Tu eşti, Grosjean?... Îți mulțumesc că mi i-ai trimis... Nu, n-am scos nimic de la ei... Sunt nişte înrăiți!

— Mie-mi spui! în privința spargerii de marți, nu sunt probleme, pentru că au fost prinşi în flagrant delict... Dar pentru celelalte spargeri, dacă nu găsim probe sau martori...

— După ce ziarele vor scrie despre toată tărăşenia, ai să vezi că vor apărea şi martorii...

— Crezi în continuare că unul dintre ei e vinovat pentru cele întâmplate pe strada Popincourt?

— Ca să fiu sincer, nu...

— Ai vreo bănuială?

— Nu...

— Ce intenționezi să faci?

— Să aştept...

Şi era adevărat. Ziarele de seară publicau deja, în ultima ediție, relatarea celor petrecute pe culoarul judecătorilor de instrucție, apoi declarațiile făcute de Maigret la Poliția Judiciară.

Să fie acesta ucigaşul din stradă Popincourt?

Sub această întrebare se vedea fotografia lui Yvon Demarle, cu cătuşe la mâini, lângă uşa judecătorului Poiret.

Maigret căută în cartea de telefon numărul familiei Batille şi sună.

— Alo, cine e la telefon?

— Valetul domnului Batille...

— Domnul Batille e cumva acasă?

— Încă nu s-a întors. Cred că avea întâlnire cu medicul său....

— Sunt comisarul Maigret. Când au loc funeraliile?

— Mâine la zece...

— Mulțumesc.

Uf! Ziua se terminase pentru Maigret, aşa că îşi sună soția ca să o anunțe că vine la cină.

— După care mergem la cinema, adăugă el.

Ca să se mai gândească şi la altceva!

77. VOL 8
CAPITOLUL 5

Pentru orice eventualitate, Maigret îi ceruse tânărului Lapointe să-l însoțească. Stăteau amândoi în mulțime, spre chei, nu în fața casei îndoliate, ci în fața casei vecine, pentru că nu găsiseră un loc mai bun din cauza mulțimii de curioşi.

Maşinile, printre care multe limuzine cu şofer, erau înşirate de-a lungul cheiului, de la podul Louis-Philippe până la podul Sully, iar altele staționau de cealaltă parte a insulei, pe cheiurile Bethune şi Orleans.

Era o dimineață răcoroasă, foarte senină, foarte veselă, plină de culori pastelate.

Maşinile se opreau în fața porții mari drapate în negru, oamenii urcau şi se înclinau în fața sicriului, după care coborau şi aşteptau afară formarea convoiului.

Un fotograf cu părul roşcat, cu capul descoperit, se mişca de colo-colo, îndreptându-şi obiectivul spre şirurile de curioşi. Nu era totdeauna bine primit, iar unii îi trânteau în față ce credeau despre el.

Totuşi, îşi vedea în continuare de treabă, netulburat. Oamenii, mai ales cei care bombăneau, ar fi fost surprinşi dacă ar fi aflat că nu era angajatul vreunui ziar şi nici nu fusese trimis acolo de vreo agenție sau revistă, ci executa ordinul lui Maigret.

Acesta urcase dis-de-dimineață la laboratorul Identității Judiciare şi, împreună cu Moers, îl alesese pe Van Hamme, cel mai bun şi cu siguranță cel mai descurcăreț dintre fotografii disponibili.

— Aş vrea fotografii cu toți curioşii, mai întâi în fața casei defunctului, pe urmă în fața bisericii, când sicriul va fi dus şi apoi scos de acolo, şi, în sfârşit, la cimitir. După developarea fotografiilor, le vei studia cu lupa. E posibil ca una sau mai multe persoane să se găsească în toate cele trei locuri. Astea

mă interesează pe mine. Va trebui să le măreşti, fără cei din jur...

Fără să vrea cu tot dinadinsul, Maigret căuta cu privirea un impermeabil de culoare deschisă, cu cordon, şi o pălărie maro. Existau puține şanse ca ucigaşul să fi rămas în aceeaşi ținută, pentru că ziarele de dimineață îi publicaseră descrierea. Acum, cele două cazuri, cel de pe strada Popincourt şi spargerea, fuseseră de-a binelea amestecate.

Se vorbea mult de rolul Poliției Judiciare, despre interogatoriile din ajun şi erau publicate fotografiile celor patru arestați.

Într-un ziar, sub fotografia lui Demarle, matelotul, în impermeabil deschis la culoare şi cu pălărie maro, erau tipărite cuvintele:

El să fie ucigaşul?

Era acolo lume de tot felul. Mai întâi, lângă casă, stăteau cei care intraseră să-şi ia un ultim rămas-bun de la defunct şi acum aşteptau să-şi ocupe locul în cortegiu. La marginea trotuarului se aflau mai ales cei care locuiau în insula Saint-Louis, portarii, comercianții de pe strada Saint-Louis-en-File.

— Un băiat atât de drăguț!... Şi foarte timid!...

Când intra în magazin, totdeauna îşi ridica pălăria...

— Măcar dacă s-ar fi tuns mai scurt... Părinții n-ar fi trebuit să-l lase aşa... Nişte oameni atât de distinşi!... Părea vulgar...

Din când în când, Maigret şi Lapointe schimbau o privire, iar comisarului îi trecu prin minte o idee ciudată. Cu câtă frenezie şi-ar fi plimbat Antoine Batille microfonul prin acea mulțime dacă ar fi fost în viață! Dar, firește, dacă ar fi fost în viață, nu s-ar mai fi strâns mulțimea...

Îşi făcu apariția şi maşina mortuară, care trase la trotuar, urmată de alte trei autoturisme. Se vor duce cu maşina la biserica Saint-Louis-en-Lile, care se afla la două sute de metri?

Cei de la pompe funebre coborâră mai întâi coroanele şi jerbele. Florile acoperiră maşina mortuară şi fură înghesuite şi în celelalte trei maşini.

Printre cei care aşteptau, mai exista o categorie, personalul companiei de parfumuri Mylène, care forma grupuri mici. Multe fete şi femei tinere erau drăguțe, îmbrăcate cu o eleganță care, în soarele dimineții, avea parcă ceva agresiv.

În mulțime se produse o mişcare, ca un curent care trecea de la un capăt la altul al rândurilor, şi apăru sicriul purtat de şase bărbați. După ce îl aşezară în maşina mortuară, apăru şi familia.

În față mergea Gérard Batille, încadrat de soția şi de fiica sa. Era tras la față şi foarte palid. Nu se uita la nimeni, dar părea surprins că vede atât de multe flori.

Se simțea că era rupt de realitate, că abia dacă îşi dădea seama ce se petrecea în jurul lui.

Doamna Batille dovedea mai multă stăpânire de sine, chiar dacă îşi ştergea uneori ochii prin voalul subțire de culoare neagră care îi acoperea fața.

Minou, sora defunctului, pe care Maigret o vedea pentru prima dată în negru, părea mai înaltă şi mai slabă şi era singura atentă la tot ce se întâmpla în jur.

Alți fotografi - de data aceasta din partea presei -, au făcut în acel moment câteva fotografii.

Urmau mătuşi, unchi, rude mai mult sau mai puțin îndepărtate şi, probabil, cei care ocupau posturi de conducere în compania de parfumuri şi cosmetice.

Maşina mortuară se puse în mişcare, maşinile cu flori şi familia îşi ocupară locurile în urma ei, după care veneau prietenii, studenți, profesori şi comercianții din cartier.

O parte dintre cei care aşteptaseră acolo se îndreptau spre Pont-Marie sau spre Pont-Sully, ca să se întoarcă la treburile lor, dar alții merseră la biserică.

Maigret şi Lapointe se numărară printre aceştia din urmă. Mergeau pe trotuar şi, pe strada Saint-Louis-en-l'île, întâlniră o altă mulțime, care nu fusese prezentă în fața casei. Biserica era deja plină mai bine de jumătate. Murmurul orgii se auzea din stradă. Sicriul fu aşezat pe catafalc şi acoperit doar cu o parte din flori.

Mulți oameni rămăseseră afară. Uşile nu fuseseră închise şi slujba începu în timp ce soarele şi aerul răcoros pătrundeau în biserică.

— *Pater Noster...*

Preotul, foarte în vârstă, dădea roată catafalcului, agitând sfeştocul, apoi legănând cădelnița.

— *Et ne nos inducat în tentationem...*

— *Amen...*

Afară, Van Hamme lucra de zor.

— La care cimitir? întrebă Lapointe cu glas scăzut, aplecat peste umărul comisarului.

— Montparnasse... Au acolo un cavou al familiei...

— Mergem şi noi?

— Nu cred...

Noroc că veniseră mulți agenți ca să dirijeze circulația. Cei mai apropiați membri ai familiei urcară în prima maşină, urmați de rudele mai îndepărtate şi de colaboratorii lui Batille, prieteni care alergau să-şi ia maşina şi se străduiau să se strecoare prin mulțime.

Van Hamme avusese grijă să vină cu o mică maşină neagră a Poliției Judiciare, care îl aştepta într-un punct strategic şi îl luă în ultimul moment.

Mulțimea se risipea treptat. Câteva grupuri încă mai discutau pe trotuare.

— Acum putem să ne întoarcem..., zise Maigret, oftând.

Trecură podul în spatele catedralei Notre-Dame şi se opriră într-un bar, la colțul bulevardului Palatului.

— Ce iei?

— Un vin alb... Vouvray...

Pentru că pe oglinzi era scris cu creta cuvântul „vouvray”.

— Şi eu... Două pahare de vouvray...

Era aproape de amiază când Van Hamme intră în biroul lui Maigret, cu pozele în mina.

— N-am terminat, dar am vrut să vă arăt ceva...

Trei inşi studiem pozele cu lupa... Ăsta m-a frapat imediat...

Prima fotografie, făcută pe cheiul Anjou, arăta doar o parte a corpului şi a feţei, pentru că o femeie venea dintr-o parte şi încerca să ajungă în primul rând.

Bărbatul purta în mod incontestabil un impermeabil bej deschis şi o pălărie închisă la culoare.

Era destul de tânăr, de vreo treizeci de ani. Avea o figură comună şi părea că se încruntă, ca şi cum nu i-ar fi plăcut ceva din jurul lui.

— Uitaţi o fotografie ceva mai bună...

Aceeaşi faţă, mărită. Avea buzele destul de groase, parcă ar fi fost bosumflat, iar privirea era cea a unui om timid.

— Tot pe cheiul Anjou. Vom vedea dacă apare şi în fotografiile făcute în faţa bisericii, care acum sunt la developat. Vi le-am adus pe-astea pentru că apare impermeabilul...

— Nu mai erau şi alte impermeabile?

— Erau mai multe, dar numai trei cu cordon: acesta, un bărbat mai în vârstă, cu barbă, şi unul de vreo patruzeci de ani, fără pălărie, care fuma pipă...

— Adu-mi tot ce mai găseşti după masa de prânz.

La urma urmelor, impermeabilul nu însemna mare lucru. Dacă ucigaşul lui Batille citise ziarele de dimineaţă, ştia că acestea îi publicaseră descrierea. De ce ar mai fi purtat aceleaşi haine ca în seara atacului din stradă Popincourt? Pentru că nu avea altele? Din sfidare?

Maigret luă masa de prânz tot la braseria Dauphine, însoţit doar de Lapointe, pentru că Janvier şi Lucas nu erau la birou.

La două şi jumătate, Maigret primi un telefon care îl destinse. S-ar fi zis că, brusc, o mare parte din grijile sale dispăreau.

— Alo, comisarul Maigret? Vi-l dau pe domnul Framiet, redactorul-şef... Nu închideţi...

— Alo... Maigret?

Cei doi se cunoşteau de mult timp. Framiet era redactorul-şef al unuia dintre marile ziare de dimineaţă.

— Nu te întreb dacă ancheta e pe drumul cel bun.... Îmi permit să-ți telefonez pentru că am primit un mesaj destul de ciudat... În plus, a sosit prin poşta pneumatică, ceva rar pentru o scrisoare anonimă...

— Te ascult...

— Ştii că am publicat dimineață fotografia membrilor bandei de la Jouy-en-Josas... Sub fotografia marinarului, redactorul meu a vrut să se tipărească mențiunea: *El să fie ucigaşul?*

— Am văzut...

— Această poză, luată din ziar, ne-a fost trimisă, cu un singur cuvânt, scris cu litere mari şi cerneală verde: *Nu!*

În acel moment, fața lui Maigret se lumină brusc.

— Dacă nu ai nimic împotrivă, voi trimite un om după acest mesaj... Ştii la ce birou al poştei pneumatice a fost predat?

— La cel din stradă Faubourg-Montmartre...

Dar te rog, comisare, să nu dai informația confraților mei... Nu pot să public documentul ăsta decât mâine dimineață... A fost deja fotografiat...

Doar dacă nu-mi ceri să-l țin secret...

— Nu, chiar aş vrea să-l comentați. O clipă...

Cel mai bine ar fi să emiteți părerea că e o glumă, subliniind că adevăratul ucigaş n-ar risca să se compromită în acest fel...

— Cred că înțeleg...

— Mulțumesc, Framiet... Trimit pe cineva imediat...

Intră în biroul inspectorilor, îl trimise pe unul dintre ei la redacția ziarului, pe Champs-Elysees, şi îi ceru lui Lapointe să-l urmeze în biroul lui.

— Păreți foarte vesel, şefule...

— Puțin! Puțin! S-ar putea încă să mă înşel...

Îi spuse povestea cu fotografia decupată din ziar şi cu cuvântul *Nu!* scris cu cerneală verde.

— Chiar şi cerneala asta îmi spune ceva...

— De ce?

— Pentru că cel care a lovit de şapte ori, în două serii, dacă se poate spune aşa, pe o ploaie foarte puternică, în timp ce doi oameni veneau spre el pe trotuar şi o femeie îl privea de la fereastră, nu-i chiar un om ca oricare altul... Am băgat de seamă deseori că cei care folosesc cerneală verde sau roşie simt o nevoie profundă să iasă în evidență. Acesta fiind pentru ei unul dintre mijloace...

— Vreți să spuneți că e vorba de un nebun?

— Nu chiar... Mulți ar spune că e un original... Există tot felul de grade...

Van Hamme intră în birou şi, de data asta, aduse un teanc de fotografii, unele încă umede.

— Mai apare bărbatul cu impermeabil?

— Doar trei persoane, în afară de familie şi de cei apropiați, apar în toate cele trei locuri: pe cheiul Anjou, în fața bisericii şi nu departe de cavou, la cimitirul Montparnasse...

— Dă-mi să văd...

— Mai întâi, femeia aceasta...

O femeie tânără, de vreo douăzeci şi cinci de ani, cu o față patetică. Părea neliniştită, chinuită de ceva. Purta o haină neagră, prost croită, şi părul îi cădea, fără să fie prea bine aranjat, de o parte şi de alta a feței.

— Mi-ați spus să mă ocup doar de bărbați, dar mi-am zis...

— Înțeleg...

Maigret o privea cu atenție, ca şi cum ar fi vrut să-i ghicească secretul. Părea o fată din popor care nu acordă prea mare atenție propriului aspect exterior.

De ce era la fel de emoționată ca membrii familiei, mai emoționată decât Minou, de exemplu?

Minou îi spusese că fratele ei nu se culcase probabil niciodată cu o femeie. Era chiar atât de sigură? Nu putea să se înşele? Nu putea Antoine să aibă o iubită?

În starea de spirit pe care o avea atunci când „vină” voci omeneşti prin cartierele cele mai populate, nu ar fi existat cele mai mari şanse să-l intereseze o fată de genul ăsta?

— După ce vom termina, Lapointe, te vei întoarce imediat în insula Saint-Louis. Nu ştiu de ce, dar o văd foarte bine vânzătoare la o băcănie, la o lăptărie. Sau poate chelneriță într-o cafenea sau într-un restaurant...

— Al doilea personaj, zise Van Hamme, arătând o fotografie mărită a unui bărbat de vreo cincizeci de ani.

Cu o ținută puțintel mai dezordonată, l-ai fi putut lua drept un vagabond. Privea drept în față, resemnat, şi te întrebai ce anume l-ar fi putut interesa la acea înmormântare.

Îți venea greu să-l vezi aplicându-i unui tânăr şapte lovituri de cuțit şi apoi fugind. Ucigaşul nu venise în cartier cu maşina, era aproape sigur.

Probabil că luase metroul de la stația Voltaire, aflată foarte aproape de locul unde fusese comisă agresiunea. Taxatorul avea doar amintiri vagi, pentru că într-un minut-două se prezentaseră vreo şase-şapte persoane la intrarea pe peron.

Composta biletele fără să ridice capul. Era ceva mecanic.

— Dacă ar fi să mă uit la toți cei care trec prin fața mea, aş ameți! Mutre şi iar mutre... Fețe aproape totdeauna morocănoase...

De ce omul acela cu haine uzate stătuse în fața casei, apoi în fața bisericii, şi de ce se dusese pe urmă şi la cimitirul din Montparnasse?

— Iar al treilea? întrebă Maigret.

— Îl cunoaşteți. E cel pe care vi l-am arătat dimineață. Puteți vedea că nu se ascunde. Probabil că a observat prezența mea în cele trei locuri. Aici, pe aleea cimitirului, se uită curios la mine, ca şi cum s-ar întreba de ce fotografiez mulțimea, şi nu sicriul sau familia...

— Aşa e... Nu pare îngrijorat, preocupat...

Lasă-mi pozele astea... Vreau să mă uit liniştit la ele... Mulțumesc, Van Hamme. Spune-i lui Mcers că sunt foarte mulțumit de treabă pe care ai făcut-o....

— Acum mă duc în insula Saint-Louis să arăt fotografia fetei? întrebă Lapointe, după ce rămase singur cu Maigret.

— Probabil că e inutil, dar merită să încercăm.

Vezi dacă a venit Janvier…

Acesta intră curând în birou şi se uită curios spre teancul de fotografii.

— Dragă Janvier, aş vrea să te duci la Sorbona. Cred că nu va fi greu să afli, de la secretariat, ce cursuri frecventa cel mai mult Antoine Batille.

— Să vorbesc şi cu colegii lui?

— Exact… Poate că nu avea adevărați prieteni, dar nu se poate să nu fi schimbat o vorbă-două cu ceilalți studenți… Iată o primă fotografie, cea a unei fete care, dimineață, la înmormântare, părea emoționată şi a făcut tot drumul până la cimitir…

Poate că cineva i-a văzut împreună… Poate doar a auzit de ea…

— Am înțeles.

— Fotografia astălaltă este a unui bărbat cu impermeabil care se afla pe cheiul Anjou, apoi în fața bisericii şi, în final, la cimitirul Montparnasse… Arat-o şi pe asta, pentru orice eventualitate… Sper să fie un curs astăzi şi să poți aştepta terminarea lui…

— Nu vorbesc şi cu profesorul?

— Nu cred că profesorii au ocazia să-şi cunoască elevii… Dar uite încă o fotografie!… Poate că nu are nici o legătură cu acest caz, dar nu trebuie să neglijăm nimic…

După un sfert de oră, Maigret primea tăietura din ziar pe care era scris *Nu!* cu cerneală verde.

Cuvântul, scris cu litere de tipar mari de aproape doi centimetri, fusese subliniat cu o linie apăsată. Semnul exclamării depăşea un centimetru înălțime.

Semăna cu un protest vehement. Cel care scrisese acele litere era probabil indignat că cineva putea să ia un individ amărât, ca fostul matelot, drept ucigaşul de pe strada Popincourt.

Maigret rămase mai bine de un sfert de oră nemişcat în fața tăieturii din ziar şi a fotografiilor, trăgând molcom din pipă, apoi, cu un gest parcă automat, ridică receptorul telefonului.

— Alo... Framiet?... Mi-era teamă că nu te mai găsesc... Mulțumesc pentru document, mi se pare foarte interesant... La început, m-am gândit la un mic anunț în jurnalul de mâine dimineață, dar e posibil să nu citească mica publicitate. Cu siguranță că va mai fi un articol despre caz...

— Reporterii noştri studiază spargerile precedente... Am unii care cercetează pe o rază de cincizeci de kilometri în jurul Parisului, arătând fotografiile gangsterilor tuturor vecinilor vilelor jefuite.

— Te-aş ruga ca sub articolul său articolele voastre, să publici următoarele rânduri:

Comisarul Maigret ar vrea să ştie pe ce-şi bazează afirmația expeditorul scrisorii pneumatice.

Îl roagă, dacă are informații interesante, să binevoiască să ia legătura cu el, prin poştă sau telefonic.

— Înțeleg. Vrei să repeți, ca să fiu sigur că am scris bine fiecare cuvânt?

Maigret repetă fără grabă.

— Bine! Am să public anunțul pe prima pagină, ba chiar în chenar... Probabil îți dai seama că vei primi scrisori şi telefoane de la nebuni...

Maigret zâmbi.

— Sunt obişnuit... De altfel, şi tu... Poliția şi redacțiile ziarelor...

— Bun... Te rog să fii amabil şi să mă ții la curent cu noutățile...

Comisarul se cufundă în lectura ziarelor de seară, care tocmai îi fuseseră aduse, mormăind de fiecare dată când găsea o inexactitate. Exista cel puțin o exagerare la fiecare paragraf, iar hoții de tablouri deveneau una dintre bandele cele mai misterioase şi mai bine organizate din Paris.

Ultimul titlu era:

Pe când arestarea Creierului?

Ca în serialele de la televizor!

Trimise la serviciul antropometric tăietura din ziar primită de la Fremiet, pentru eventualele amprente digitale.

Răspunsul nu se lăsă aşteptat.

— Amprenta degetului mare pe fotografie şi o foarte bună imagine a arătătorului pe spatele hârtiei. Dar nu corespund cu nici una dintre amprentele din fişierul nostru...

Asta însemna, evident, că ucigaşul lui Antoine Batille nu fusese niciodată arestat şi, prin urmare, că nu fusese niciodată condamnat.

Maigret nu era deloc surprins şi se pregătea să reia lectura ziarelor, când Lapointe intră ca o vijelie, foarte entuziasmat.

— Baftă mare, şefule!... Pardon, am avut noroc... Aţi avut dreptate... Pe când treceam pasarela, am băgat de seamă că nu mai am ţigări...

Am luat-o pe strada Saint-Louis-en-llle, am intrat în cafeneaua din colţ... Şi pe cine văd?...

— Pe fata din fotografie...

— Exact... E chelneriţă... Rochie neagră şi şorţ alb... La o masă se juca belotă: măcelarul, băcanul, patronul şi un tip care stătea cu spatele la mine... Am luat ţigări şi m-am aşezat... Când m-a întrebat ce vreau să beau, am cerut o cafea şi s-a dus să-mi pregătească un expresso. „La ce oră închideţi seara?" M-a privit surprinsă. „Depinde de seară. Eu termin la şapte, pentru că tot eu deschid dimineaţa..." Mi-a dat restul şi a plecat, fără să-mi mai acorde atenţie... N-am vrut să-i pun întrebări cu patronul de faţă... Mi-am zis că poate doriţi să vorbiţi personal cu ea...

— N-ai greşit.

— Pare tot timpul gata să izbucnească în plâns.

Merge ca în ceaţă şi are nările roşii.

Janvier se întoarse la Quai des Orfèvres abia pe la şase.

— A fost un curs de sociologie, la care se pare că era nelipsit... Am aşteptat în curte... Îi vedeam pe studenţi în bănci şi, la sfârşitul cursului, s-au grăbit toţi să iasă. Am vorbit cu doi-trei, dar fără nici un rezultat. „Antoine Batille? Cel despre care scriu ziarele? Da, înţeleg, dar nu eram apropiaţi... Dacă dai cumva de unul Harteau..."

Al treilea student oprit de Janvier se uitase în jur, apoi se întorsese spre un tânăr care se îndepărta şi îl strigase:

— Harteau! Harteau! Te caută cineva...

Apoi, către Janvier:

— Vă las... Trebuie să prind trenul...

Alții plecau cu motocicletă, cu motoretă.

— Vreți să vorbiți cu mine? întrebase un tânăr înalt, cu fața palidă şi ochii de un cenuşiu deschis.

— Se pare că ai fost prietenul lui Antoine Batille...

— Prieten... e cam mult spus. Nu se împrietenea uşor... Să spunem că am fost coleg cu el şi că se mai întâmplă să schimbăm o vorbă în curte, iar uneori mergeam să bem un păhărel împreună... O singură dată am fost la el acasă, şi nu m-am simțit deloc în largul meu... Trebuie să vă spun că sunt fiul unei portărese din piața Denfert-Rochereau... Nu mă ruşinez de asta...

Acolo nu ştiam cum să mă port...

— Ai fost azi-dimineață la înmormântare?

— Doar la biserică... Pe urmă am avut un curs important...

— Ştii cumva dacă colegul tău avea duşmani?

— Cu siguranță că nu avea...

— Era iubit?

— Nu era nici iubit... Nu era luat în seamă mai mult decât ceilalți...

— Dar tu ce crezi despre el?

— Era un tip valabil... Era mult mai sensibil decât lăsa să se vadă... Cred că era prea sensibil şi se închidea în el foarte uşor...

— Ți-a vorbit de casetofonul lui?

— Într-o zi chiar mi-a cerut să-l însoțesc... Îl pasiona... Spunea că vocea oamenilor este mai grăitoare decât imaginea aşa cum o arată fotografia... Îmi aduc aminte că a zis: „Există o mulțime de vânători de imagini. Dar nu cunosc nici un vânător de sunete...” Spera ca la Crăciun să primească unul dintre ultimele casetofoane miniaturizate fabricate în Japonia... Le poți ține în palmă... În Franța încă nu avem, dar

se pare că vor sosi şi la noi... Ştia despre ele din articolele apărute în reviste...

Janvier îl întrebase pe Harteau dacă Batille avea iubite.

— Iubite? Nu... În orice caz, eu nu ştiu... Nu era genul lui... Şi era timid, rezervat... Totuşi, de câteva săptămâni era îndrăgostit... N-a putut să păstreze secretul... Trebuia să spună cuiva şi sora lui obişnuia să-l ia peste picior, zicând că el era fată, iar ea băiatul casei... N-am văzut-o, dar lucra în insula Saint-Louis, iar el o întâlnea în fiecare dimineață la opt... La ora asta, era singură în cafenea... Patronul dormea încă şi patroana se ocupa de treburile casei la etaj...

Erau mereu întrerupți de clienți, dar aveau şi câteva momente când puteau fi singuri...

— Chiar era ceva serios?

— Aşa cred...

— Ce intenții avea?

— În ce privință?

— Cum îşi vedea viitorul, de exemplu?

— Anul viitor voia să urmeze cursul de antropologie... Visa să fie profesor în Asia, în Africa, în America de Sud, succesiv, ca să studieze diferitele rase umane... Ar fi vrut să dovedească faptul că sunt fundamental asemănătoare, că diferențele vor dispărea când condițiile de existență vor deveni la fel pe tot globul...

— Avea de gând să se căsătorească?

— Încă nu vorbea de asta... Era ceva prea recent... În orice caz, nu voia să se însoare cu o fată din mediul lui...

— Era revoltat împotriva părinților, a familiei?

— Nici măcar... Îmi amintesc că mi-a spus într-o: „Când mă întorc acasă, mă cred în 1900...”

— Mulțumesc... Îmi cer scuze că ți-am răpit din timp.

Şi Janvier conchise:

— Ce spuneți, şefule?... Dacă puştoaica asta are un frate?... Dacă au mers mai departe decât crede tânărul Harteau?... Dacă fratele nu voia în ruptul capului ca fiul patronului parfumurilor

Mylene să se căsătorească cu sora lui?... Înțelegi ce vreau să spun...

— Acum parcă tu eşti puțintel de pe la 1900, dragă Janvier!

— Se mai întâmpla şi azi, nu?

— N-ai citit statisticile? Aşa-numitele crime pasionale au scăzut la mai puțin de jumătate şi vor ajunge cândva să fie privite ca un delicios anacronism... Apropo, Lapointe a găsit-o şi fata lucrează într-adevăr în insula Saint-Louis. Diseară voi încerca să stau de vorbă cu ea...

— Acum ce fac?

— Nimic. Orice. Ca de obicei. Aşteptăm.

La şase şi un sfert, Maigret îşi bea aperitivul la braseria Dauphine, unde se aflau şi doi dintre colegii săi. Puteau să treacă şi săptămâni întregi până când cei de pe Quai des Orfèvres să dea ochii unul cu altul, fiecare fiind parcă închis în sectorul lui. Braseria Dauphine era terenul neutru unde toți se întâlneau în cele din urmă.

— Ce se mai aude cu crima din stradă Popincourt? Acum ai început să lucrezi pentru cei de la Siguranță?

La şapte fără zece, Maigret se plimba prin fața cafenelei de pe strada Saint-Louis-en-File şi o vedea pe fată, în cafenea, cum servea clienții.

Patroana era la casă, patronul servea la tejghea.

Era momentul de activitate mai intensă de la ora aperitivului de seară.

La şapte şi cinci, fata dispăru pe o uşă şi reveni, după câteva clipe, îmbrăcată cu pardesiul din fotografie. Îi spuse câteva cuvinte patroanei şi ieşi. Se îndreptă direct spre cheiul Anjou, fără să se uite în jur, iar Maigret se văzu obligat să mărească pasul ca să o prindă din urmă.

— Domnişoară, fii amabilă...

Ea crezu altceva şi aproape că vru să o ia la fugă.

— Sunt comisarul Maigret... Vreau să vorbim de Antoine...

Ea se opri brusc şi îl privi cu un fel de spaimă.

— Ce-ați spus?

— Că aş vrea să vorbim de...

— Am auzit. Dar nu înțeleg. Eu...

— Nu are nici un rost să tăgăduieşti, domnişoară...

— Cine v-a spus?

— Fotografia dumitale sau, mai bine zis, fotografiile... Azi dimineață erai în fața casei lui Antoine, cu o batistă mototolită între degetele crispate... Erai şi la intrarea, şi la ieşirea de la slujbă funerară, apoi ai mers şi la cimitir...

— De ce am fost fotografiată...?

— Dacă vrei să-mi acorzi un moment şi să mergi alături de mine, am să-ți explic. Îl căutăm pe ucigaşul lui Antoine Batille... Aş putea spune că nu avem nici o pistă serioasă, nici un indiciu util. În speranța că acest ucigaş va fi atras de înmormântarea victimei sale, am cerut să fie fotografiați curioşii... Fotograful a căutat persoanele care s-au aflat în toate aceste trei locuri...

Ea îşi muşcă buzele. Mergeau foarte firesc pe chei şi trecură prin fața imobilului unde locuia familia Batille. Draperiile negre cu ciucuri de argint dispăruseră. Era lumină la toate etajele.

Casa îşi reluase ritmul de viață obişnuit.

— Ce vreți de la mine?

— Să-mi spui tot ce ştii despre Antoine... Eşti persoana cea mai apropiată de el...

Ea roşi brusc.

— De ce ziceți asta?

— Pentru că a spus-o chiar dânsul, dar în alt fel... Avea un amic la Sorbona...

— Fiul portăresei?

— Da...

— Era singurul... Nu avea încredere în ceilalți colegi... Avea tot timpul impresia că era diferit...

— Din vorbele lui, acest Harteau a înțeles că intenționa să vă căsătoriți într-o zi.

— Sunteți sigur că a spus asta?

— Dumitale nu ți-a spus?

— Nu... N-aş fi acceptat... Nu suntem din aceeaşi lume...

— Poate că nu era din nici o lume sau avea propria lui lume...

— De altfel, părinții lui...

— De când te cunoştea?

— De când lucrez la cafenea... Adică de patru luni... Îmi amintesc că era iarnă... Ningea în prima zi când l-am văzut... Cumpăra un pachet de Gitanes... Venea în fiecare zi după țigări...

— De cât timp a fost nevoie ca să te aştepte la ieşire?

— Mai mult de o lună...

— Ai fost amanta lui?

— Exact acum o săptămână...

— Ai un frate?

— Am doi... Unul în armată, în Germania, altul lucrează la Lyon...

— Eşti din Lyon?

— Tata era din Lyon... După ce-a murit, familia s-a împrăştiat, iar eu stau la Paris cu mama...

Locuim pe strada Saint-Paul... Am lucrat într-un magazin mare, dar nu am rezistat... Era prea obositor pentru mine... Când am aflat că angajau o chelneriță la cafeneaua din stradă Saint-Leuis-en-Lile...

— Antoine nu avea duşmani?

— De ce-ar fi avut duşmani?

— Pasiunea lui de a se plimba cu casetofonul în unele locuri destul de rău famate...

— Nimeni nu-l băga în seamă... Se aşeza într-un colț sau la bar... M-a luat de două ori cu el...

— Vă întâlneați în fiecare seară?

— Venea după mine la cafenea şi mă conducea acasă. O dată sau de două ori pe săptămâna mergeam la film.

— Poți să-mi spui cum te cheamă?

— Mauricette...

— Mauricette şi mai cum?

— Mauricette Gallois...

Făcuseră cale întoarsă, fără grabă, trecuseră Pont-Marie şi acum se aflau pe strada Saint-Paul.

— Am ajuns. Mai vreți să mă întrebați ceva?

— Deocamdată, nu. Mulțumesc, Mauricette... Fii tare!...

Maigret oftă şi, la stația de metrou Saint-Paul, luă un taxi cu care ajunse acasă în câteva minute.

Se străduí să nu se mai gândească la anchetă şi, după ce porni televizorul din obişnuință, îl opri ca să nu audă iar de crima din stradă Popincourt şi de hoții de tablouri.

— La ce te gândeşti?

— Că ne ducem la cinema şi că în seara asta e aproape călduț. Putem merge până la Marile Bulevarde...

Era una dintre plăcerile sale statornice. După câțiva paşi, doamna Maigret îl luă de braț şi păşeau încet, oprindu-se uneori să se uite la o vitrină. Nu vorbeau de ceva anume, ci de tot felul de lucruri, de o față cunoscută care trecuse pe lângă ei, de o rochie, de ultima scrisoare primită de la cumnata lui...

În seara aceea, Maigret dorea să vadă un western şi merseră până la Poarta Saint-Denis ca să găsească unul. În pauză, bău un pahar de calvados, iar soția sa, un păhărel de lichior de verbină.

La miezul nopții, lumina se stingea în apartamentul lor. A doua zi era sâmbătă, 22 martie... În ajun, Maigret nu se gândise că era prima zi de primăvară, care fusese punctuală la întâlnire. Revedea lumina de pe cheiul Anjou, dimineața, pe când se aflase în fața casei îndoliate...

Pe la nouă primi un telefon de la judecătorul Poiret.

— Nimic nou, Maigret?

— Deocamdată, nimic, domnule judecător. În orice caz, nimic precis...

— Nu credeți că acel matelot... Cum îl cheamă?... Yvon Demarle...

— Sunt convins că e băgat până peste cap în cazul cu furtul tablourilor, dar n-are nici un amestec în crima de pe strada Popincourt...

— Aveți vreo idee?

— Poate că începe să se contureze... E prea vagă că să vă pot vorbi despre ea; însă mă aştept să se întâmple ceva, destul de curând...

— O crimă pasională?

— Nu prea cred...

— Jaf?

Detesta aceste clasificări.

— Încă nu ştiu...

Şi nu avu mult de aşteptat ca să afle ceva nou.

După o jumătate de oră, auzea soneria telefonului. Era şeful secției informații de la unul dintre ziarele de seară.

— Comisarul Maigret?... Aici Jean Rolland... Vă deranjez?... Nu vă fie teamă... Nu vă sun să vă cer informații, deşi ar fi bine venite...

Maigret nu prea se avea bine cu directorul acelui ziar, tocmai pentru că respectivul se plângea că nu era niciodată anunțat primul despre evenimentele importante.

„Tirajul nostru face cât al altor trei ziare. Aşa că ar fi normal...”

Nu erau certați, ci mai curând bosumflați.

Probabil că de aceea nu-i telefona chiar directorul ziarului.

— Ați citit articolele noastre de ieri?

— Mi-am aruncat ochii peste ele...

— Am încercat să analizăm posibilitatea unei legături strânse între cele două cazuri... Până la urmă, am găsit tot atâtea elemente pro câte şi contra...

— Ştiu...

— Dar, în urma articolului cu pricina, am primit azi-dimineață o scrisoare, pe care am să v-o citesc...

— O clipă... Adresa e scrisă cu litere de tipar?...

— Exact... La fel şi scrisoarea...

— Presupun că e vorba de o hârtie obişnuită, cum se vinde în mape de câte şase la debite şi băcănii...

— Exact... Ați mai primit o scrisoare?

— Nu... Continuă...

— Citesc:

Domnule director, Am citit cu atenție articolele publicate în ultimele zile în respectabilul dumneavoastră ziar despre ceea ce a primit numele de cazul din stradă Popincourt, respectiv cazul tablourilor. Redactorul încearcă, fără să reuşească, să stabilească o legătură între aceste două cazuri.

Mi se pare o naivitate din partea presei să creadă că tânărul Batille a fost atacat pe strada Popincourt din pricina unei benzi magnetice. De altfel, a luat cumva ucigaşul casetofonul?

În ceea ce-l priveşte pe matelotul Demarle, acesta n-a ucis niciodată pe nimeni cu cuțitul lui cu buton.

Poți cumpăra cu uşurință un astfel de cuțit şi eu însumi am unul.

Numai că al meu chiar l-a omorât pe Antoine Batille... Nu mă laud cu asta, credeți-mă. Nu sunt mândru de ce-am făcut. Dimpotrivă. Dar toată zarva asta mă oboseşte. Şi n-aş vrea ca un nevinovat ca Demarle să plătească în locul meu...

Puteți publica această scrisoare dacă vreți. Vă garantez că acesta este adevărul.

Mulțumesc. Al dumneavoastră devotat.

Bineînțeles, nu era nici o semnătură.

— Credeți că e o glumă, domnule comisar?

— Nu.

— Să fie ceva serios?

— Sunt convins... Evident, aş putea să mă înşel, dar există toate şansele ca această scrisoare să fi fost scrisă de ucigaş... Uitați-vă la ştampilă şi spuneți-mi unde a fost pusă la poştă...

— La poşta de pe bulevardul Saint-Michel.

— O puteți fotografia, în cazul în care veți avea intenția să o publicați în facsimil, dar aş vrea să treacă prin cât mai puține mâini.

— Sperați să găsiți amprente?

— Sunt aproape sigur că vom găsi.

— Ați găsit şi pe tăietura din ziar pe care fusese scris cu cerneală verde cuvântul *Nu*?

— Da...

— Am citit apelul dumneavoastră... Sperați ca ucigaşul să vă telefoneze?

— Dacă e genul de om la care mă gândesc, o va face...

— Presupun că e inutil să vă întreb despre ce gen de om e vorba...

— Deocamdată sunt obligat să nu spun nimic...

Voi trimite pe cineva să ia scrisoarea şi o voi înapoia după încheierea cazului...

— Bine... Succes!

Întoarse capul, mirat, spre uşă. Joseph, bătrânul uşier, stătea în prag, iar în spatele lui se afla un bărbat în uniformă bej, cu vipuşcă groasă de culoare maro la pantaloni. Avea o şapcă tot de culoare bej şi purta un ecuson cu coroană aurită.

— Acest domn insistă să vă înmâneze personal un mic pachet şi n-am reuşit să scap de el.

— Despre ce-i vorba? îl întrebă comisarul pe intrus.

— Un pachet din partea domnului Lherbier...

— Marochinierul?

— Da...

— Aştepți un răspuns?

— Nu mi s-a spus aşa ceva, dar mi s-a recomandat să vă înmânez personal acest pachet. Ieri, spre seară, chiar domnul Lherbier mi-a cerut să aduc acest pachet...

Maigret desfăcu o cutie din carton bej, marcată cu nelipsitele coroane, şi, în această cutie, descoperi un portofel negru din piele de crocodil, având cele patru colțuri întărite cu aur. Şi acesta era marcat cu o coroană din aur.

Pe o carte de vizită scria doar atât: *în semn de mulțumire*.

Comisarul puse portofelul la loc în cutie.

— O clipă, îi zise el omului care adusese cutia.

Probabil că te pricepi mai bine decât mine să faci pachetul la loc.

Omul îl privi surprins.

— Nu vă place?

— Să-i spui patronului dumitale că nu obişnuiesc să primesc cadouri... Dar poți să adaugi, dacă vrei, că îi mulțumesc pentru gestul lui...

— Nu-i scrieți?

— Nu...

Telefonul sună insistent.

— Uite!... Leagă pachetul în anticameră... Sunt foarte ocupat...

Şi, după ce rămase singur, ridică receptorul.

VOL 8
CAPITOLUL 6

— E cineva care nu vrea să-şi spună numele, domnule comisar. Vi-l dau? Zice că ştiți cine e...

— Dă-mi-l...

Auzi un declic şi rosti cu o voce care nu era chiar vocea lui obişnuită:

— Alo...

Şi, după un moment de tăcere, un interlocutor care părea foarte departe repetă ca un ecou:

— Alo..

Erau amândoi la fel de impresionați şi Maigret îşi puse în gând să evite orice l-ar fi putut speria pe omul de la celălalt capăt al firului.

— Ştiți cine e la telefon?

— Da...

— Îmi cunoaşteți numele?

— Numele n-are importanță...

— Nu veți încerca să descoperiți de unde vă telefonez?

Tonul suna ezitant. Omul nu era sigur pe el şi încerca să-şi facă singur curaj.

— Nu...

— De ce?

— Pentru că nu mă interesează...

— Nu mă credeți?

— Ba da...

— Sunteți convins că sunt omul din stradă Popincourt?

— Da...

De data aceasta, urmă o tăcere destul de lungă.

Apoi vocea întrebă, timidă, neliniştită:

— Mai sunteți la telefon?

— Da... Vă ascult...

— V-a ajuns deja scrisoarea trimisă de mine ziarului?

— Nu, mi-a fost citită la telefon.
— Ați primit tăietura din ziar cu fotografia?
— Da...
— Mă credeți? Nu mă considerați dezechilibrat mintal?
— V-am mai spus...
— Ce credeți despre mine?
— Mai întâi, ştiu că n-ai suferit nici o condamnare...
— După amprente?
— Exact... Eşti obişnuit cu o viață modestă, respectând uzanțele...
— Cum ați ghicit?
Maigret nu răspunse, iar interlocutorul zise, cuprins de panică:
— Nu închideți...
— Ai multe lucruri să-mi spui?
— Nu ştiu... Poate... N-am cu cine să vorbesc...
— Nu eşti căsătorit, nu-i aşa?
— Nu...
— Trăieşti singur. Astăzi ți-ai luat liber, poate că ai telefonat la birou ca să spui că eşti bolnav...
— Încercați să mă faceți să spun lucruri care să vă permită să dați de mine... Sunteți sigur că tehnicienii dumneavoastră nu încearcă să descopere locul de unde vă vorbesc?
— Îți dau cuvântul meu...
— Înseamnă că nu sunteți nerăbdător să mă arestați?
— Sunt ca şi dumneata. M-aş bucura ca totul să se termine...
— De unde ştiți?
— Ai trimis scrisori ziarelor...
— Nu vreau să fie condamnat un om nevinovat...
— Nu acesta e adevăratul motiv...
— Vă închipuiți că vreau să fiu prins?
— Da, în mod inconştient...
— Ce altceva mai credeți despre mine?
— Te simți pierdut...
— Adevărul e că mi-e frică...

— De ce? Că vei fi arestat?

— Nu... N-are importanță... Am spus deja prea mult... Voiam să vă vorbesc, să vă aud vocea...

Mă disprețuiți?

— Nu disprețuiesc pe nimeni.

— Nici măcar un criminal?

— Nici măcar!

— Sunteți sigur că veți pune mâna pe mine într-o bună zi, nu-i aşa?

— Da...

— Aveți indicii?

Maigret era gata să-i spună că avea deja fotografii cu el, întâi pe cheiul Anjou, apoi în fața bisericii şi pe urmă la cimitirul Montparnasse.

Ar fi fost de ajuns să publice aceste fotografii în ziare pentru ca un anumit număr de oameni să dezvăluie identitatea ucigaşului lui Batille.

Nu o făcea însă deoarece simțea în mod confuz că, în acest caz, omul n-ar fi aşteptat să fie arestat şi l-ar fi găsit mort la domiciliu.

Totul trebuia să vină încet, de la el.

— Totdeauna există indicii, dar e greu să le estimezi valoarea...

— Curând voi închide telefonul...

— Ce vei face astăzi?

— Ce vreți să spuneți?

— E sâmbătă... Vei petrece duminica la țară?

— Bineînțeles că nu.

— N-ai maşină?

— Nu...

— Lucrezi într-un birou, nu-i aşa?

— Aşa e... Pot să vă dau această informație, pentru că, la fel ca mine, sunt la Paris zeci de mii de oameni care lucrează într-un birou...

— Ai prieteni?

— Nu...

— O iubită?

— Nu... Când e necesar, mă mulțumesc cu ce găsesc... Înțelegeți ce vreau să spun?...

— Sunt convins că mâine vei profita că e duminică şi ai să scrii o scrisoare lungă ziarelor...

— Cum se face că ghiciți totul?

— Pentru că nu eşti primul căruia i se întâmpla asta...

— Şi cum s-a sfârşit pentru ceilalți?

— Au fost sfârşituri diferite...

— Unii s-au distrus?

Maigret nu răspunse şi urmă alt moment de tăcere.

— N-am revolver şi ştiu că acum e aproape imposibil să faci rost de unul fără un permis special...

— Nu te vei sinucide...

— De ce credeți asta?

— Nu mi-ai mai fi dat telefon.

Maigret îşi şterse fruntea de sudoare. Această convorbire telefonică, aproape banală în aparență, cu replicile sale terne, îi permitea totuşi să-şi facă o imagine din ce în ce mai clară despre personaj.

— Voi închide, zise vocea de la capătul celălalt al firului.

— Poți să mă suni din nou luni...

— Nu mâine?

— Mâine e duminică şi nu voi fi la birou...

— Nu veți fi acasă?

— Am de gând să mă duc la țară cu soția...

Fiecare frază era rostită cu o anumită intenție.

— Aveți noroc...

— Da...

— Sunteți un om fericit?

— Relativ, ca majoritatea oamenilor.

— Eu n-am fost niciodată fericit...

Închise brusc. Sau cineva încercase să intre în cabină, pierzându-şi răbdarea când îl văzuse că vorbeşte atât de mult, sau convorbirea îi zdruncinase nervii.

Nu era un tip care obişnuia să bea. Poate că făcuse o excepție, ca să prindă curaj. Telefonase dintr-o cafenea sau de la un bar. Oamenii treceau pe lângă el, îl priveau, fără să ştie că era un ucigaş.

Maigret îşi sună soția.

— Ce-ai zice să petrecem sfârşitul de săptămână la Meung-sur-Loire?

Ea amuți o clipă de urnire.

— Dar... Ancheta ta...

— Mai trebuie să pritocească...

— Când plecăm?

— După masa de prânz...

— Cu maşina?

— Bineînțeles...

Deşi conducea de un an, doamna Maigret nu era nici acum sigură pe ea şi urca totdeauna la volan cu o teamă de care nu putea scăpa.

— Cumpără ceva pentru masa de seară, fiindcă s-ar putea să ajungem acolo când magazinele vor fi deja închise... Şi pentru un mic dejun copios a doua zi... La prânz mâncam la han...

Dintre colaboratorii apropiați, îl găsi liber doar pe Janvier, pe care îl invită să bea un păhărel.

— Ce faci mâine?

— Duminică, şefule, e ziua soacră-mii, a unchilor şi mătuşilor copiilor...

— Noi ne ducem la Meung...

Maigret luă masa de prânz rapid acasă, împreună cu soția lui, apoi, după spălatul vaselor, doamna Maigret se duse să se schimbe.

— E frig?

— Răcoare...

— Pot să-mi pun rochia cu flori?

— De ce nu? Iei şi un pardesiu, nu?

O oră mai târziu, pătrundeau în marea de maşini care îi duceau pe zeci de mii de parizieni spre un petic de verdeață.

Găsiră casa la fel de curată ca şi cum ar fi părăsit-o abia cu o zi în urmă, căci o femeie din sat venea de două ori pe săptămână să aerisească, să şteargă praful şi să îngrijească parchetul. Era inutil să-i vorbeşti de noile produse de întreținere. Totul era dat cu ceară, inclusiv mobilele, şi în aer stăruia un miros plăcut de curățenie.

Soțul ei avea grijă de grădină, iar Maigret descoperi brânduşe pe peluză şi, la poalele zidului scund din fundul grădinii, în locul cel mai adăpostit, narcise galbene şi lalele.

Mai întâi urcă la etaj, ca să-şi pună o pereche de pantaloni vechi şi o cămaşă de flanelă. Totdeauna avea impresia că acea casă, cu grinzile aparente, cu colțurile de umbră, cu calmul care domnea acolo, semăna cu locuința unui preot.

Dar asta nu-i displăcea deloc.

Doamna Maigret trebăluia în bucătărie.

— Ți-e foame tare?

— Potrivit...

Aici nu aveau televizor. După cină, când vremea era puțin mai caldă, se aşezau în grădină şi priveau lumina amurgului ce se stingea încet-încet, estompând peisajul.

În seara aceea, se duseră să se plimbe, păşind alene, până la Loara care, după ploile de la începutul săptămânii, avea apele nămoloase şi ducea la vale crengi de copaci.

— Eşti preocupat?

Tăcuse mult timp.

— Propriu-zis, nu... Ucigaşul lui Antoine Batille mi-a telefonat azi-dimineață...

— Ca să te ia peste picior?... Să te sfideze?...

— Nu... Avea nevoie de îmbărbătare...

— Şi te-a sunat pe tine?

— Nu avea pe altcineva...

— Eşti sigur că era asasinul?

— Am spus ucigaşul... Un asasinat presupune premeditare...

— Şi el n-a făcut-o premeditat?

— Nu chiar, dacă nu cumva mă înşel...

— De ce-a scris ziarelor?

— Ai citit?

— Da... La început am crezut că era o farsă...

Ştii cine e?

— Nu, dar aş putea afla în douăzeci şi patru de ore...

— Nu te interesează să-l arestezi?

— Se va preda singur...

— Şi dacă nu se predă?... Dacă va comite o nouă crimă?...

— Nu cred...

Dar comisarul rămânea oarecum indecis. Avea dreptul să fie atât de sigur? Se gândea la Antoine Batille care visa să studieze oamenii de la tropice şi voia să se căsătorească cu tânăra Mauricette.

Încă nu împlinise douăzeci şi unu de ani şi se prăbuşise într-o băltoacă, pe strada Popincourt, fără să se mai ridice niciodată.

Avu un somn agitat. De două ori deschise ochii, cu impresia că sunase telefonul.

— Nu va mai ucide...

Se străduia să se liniştească singur.

— În fond, de el însuşi îi e teamă...

Pe cer strălucea un soare de duminică, un soare ca în amintirile copilăriei. Acoperită de rouă, grădina avea o mireasmă plăcută, în timp ce casa mirosea a ouă cu şuncă.

Ziua trecu liniştită; totuşi, Maigret parcă avea un văl pe faţă. Nu reuşea să se relaxeze complet, iar soţia lui îşi dădea seama de asta.

La han au fost primiţi cu braţele deschise şi se văzură obligaţi să ciocnească cu toţi, pentru că oamenii îi considerau puţin de-ai lor.

— Facem o partidă, după-masă?

De ce nu? Au mâncat haşe cum preparau localnicii, friptură de cocoş în sos de vin alb şi, după brânză de capră, prăjituri cu rom şi stafide.

— Pe la patru?

— Bine...

Îşi aşează fotoliul de răchită în colțul cel mai adăpostit din grădină şi, în bătaia soarelui care îi încălzea pleoapele, ațipi pe dată.

Când se trezi, doamna Maigret îi pregăti o ceaşcă de cafea.

— Dormeai aşa frumos, că era o plăcere să te vadă omul...

În gură îi stăruia parcă gustul aerului de la țară şi încă i se părea că mai aude în jurul lui bâzâitul muştelor.

— N-ai avut un sentiment ciudat când i-ai auzit vocea la telefon?

Fără să vrea, fiecare se gândea la acelaşi lucru.

— După patruzeci de ani de meserie, sunt şi acum impresionat în fața unui om care a ucis.

— De ce?

— Pentru că a trecut dincolo de barieră...

Nu dădea mai multe explicații. El unul ştia ce vrea să spună. Omul care ucide îşi taie, într-un fel, legătura cu comunitatea umană. Într-un interval foarte scurt de timp, încetează să mai fie un individ ca toți ceilalți.

Ar fi vrut el să explice, să spună că... Era pregătit să rostească o mulțime de cuvinte, dar ştia că e inutil, că nimeni nu-l va înțelege.

Chiar şi ucigaşii adevărați, profesioniştii... Sunt agresivi, sarcastici, dar asta pentru că au nevoie să se grozăvească, să se convingă că încă mai există ca oameni.

— Nu vii foarte târziu?

— Sper să fiu înapoi înainte de şase şi jumătate...

Îşi întâlni prietenii de la țară, oameni cumsecade, pentru care nu era faimosul comisar Maigret, ci un vecin şi, în plus, un excelent pescar cu undița. Masa era pregătită cu tot tipicul. Cărțile, uzate, se lipeau puțin. Vinul alb de regiune era proaspăt şi răcoros.

— S-auzim...

— Caro...

Adversarul său din stânga anunță o terță, iar partenerul său, un careu de dame.

— Atu...

Întreaga după-amiază jucară belotă. Era un fel de zumzet odihnitor. Din când în când, patronul venea să arunce o privire la cărțile fiecăruia şi pleca apoi cu un zâmbet complice.

Probabil că duminica îi părea lungă omului care îi luase viața lui Antoine Batille. Maigret spera să nu fi rămas în casă. Avea oare un apartament mic, proprietate personală, său stătea cu chirie într-un imobil modest?

Era mai bine pentru el să nu rămână închis între patru pereți, să iasă din casă în mijlocul oamenilor sau să meargă la un cinematograf.

Marți seara, pe strada Popincourt ploua atât de tare, încât părea că e un cataclism şi, de altfel, câteva vase de pescuit se pierduseră pe Canalul Mânecii şi în Marea Nordului.

Nu era ceva important? Şi poate că nici geaca lui Antoine, nici părul lui prea lung nu erau importante?

Maigret încerca să nu se mai gândească la asta, să se concentreze asupra jocului.

— Deci, comisare, ce zici?

— Zic pas...

Vinul alb îl amețise un pic. Se dezobişnuise. Îl beai ca pe apă şi abia pe urmă simțeai efectul.

— Trebuie să plec...

— Terminăm la cinci sute de puncte. E bine?

— Bine...

Pierdu şi plăti un rând de băutură.

— Se simte că nu prea jucați belotă la Paris...

V-ați cam pierdut antrenamentul, nu-i aşa?

— Da, puțin...

— Ar trebui să stați mai mult de Paşte...

— Sper... Şi eu aş vrea... Dar criminalii...

Ei, uite! Iar se gândea la telefon!

— Bună seara, domnilor...

— Pe sâmbăta viitoare?

— Poate...

Nu era dezamăgit. Petrecuse sfârşitul de săptămână aşa cum dorise, dar nu putea spera că preocupările şi responsabilitățile nu-l vor urmări şi la țară.

— La ce oră vrei să plecăm?

— După ce mâncam ceva. Ce-ai la cină?

— Bătrânul Bambois a venit să-mi ofere un lin pe care l-am făcut la cuptor.

Comisarul privi cu lăcomie pielea umflată, de culoare aurie.

Doamna Maigret conducea fără grabă, pentru că era mai temătoare noaptea decât ziua. Maigret deschise radioul, ascultă zâmbind avertismentele adresate automobiliştilor, apoi ştirile zilei.

Era vorba mai mult de politică externă, iar comisarul oftă uşurat constatând că numai pomeneau nimic de cazul din stradă Popincourt.

Cu alte cuvinte, ucigaşul fusese cuminte. Nu fusese semnalată nici o crimă, nici o sinucidere.

Doar o fetiță răpită în Bouches-du-Rhone. Autoritățile sperau să o găsească în viață.

Dormi mai bine decât cu o noapte înainte şi se făcuse ziuă de-a binelea când se trezi din cauza unui camion a cărui țeavă de eşapament părea gata să facă explozie. Soția nu mai era lângă el.

Probabil că nu se sculase de mult timp, pentru că locul era călduț, şi robotea în bucătărie, unde pregătea cafeaua.

Aplecată peste balustrada scării, doamna Maigret se uită după el cum cobora, cu pas greoi, ca şi cum s-ar fi uitat după un copil care se ducea să susțină un examen dificil. Nu ştia decât cu puțin mai mult decât ziarele, dar acestea nu ştiau cu câtă energie încerca el să înțeleagă, cât de concentrat era în cursul unor anchete. Ai fi zis că se identifică cu cei pe care îi urmărea şi că suferea la fel ca ei.

Avu norocul să găsească un autobuz cu platformă şi putu astfel să-şi fumeze mai departe prima pipă de dimineață.

Imediat ce intră în birou, îl sună comisarul Grosjean.

— Cum mai merge treaba, Maigret?

— Foarte bine. Dar la tine, cu şmecherii tăi?

— Împotriva aşteptărilor, cel mai util ne-a fost Gouvion, amărâtul care stătea de pază. Cu ajutorul lui am găsit martori pentru două dintre spargeri, la castelul Epine, lingă Arpajon, şi la o vilă din pădurea de la Dreux. Gouvion stătea adesea trei-patru zile în locul respectiv, observându-i pe cei care intrau sau ieşeau. Se mai ducea din când în când să bage ceva în gură sau să bea o duşcă prin apropiere. Cred că va ceda curând şi ne va spune tot. Nevasta lui, care a fost cândva figurantă la Chatelet, îl imploră să mărturisească. Toți patru au fost duşi la Santa, în celule separate... Am vrut să-ți spun care e situația şi să-ți mulțumesc încă o dată... Şi cazul tău?

— Înaintăm cu paşi mici...

O jumătate de oră mai târziu, după cum se aştepta, îl sună directorul ziarului de dimineață.

— Alt mesaj?

— Da. Dar n-a venit prin poştă, ci a fost lăsat în cutia noastră de scrisori...

— E lung?

— Destul de lung... Pe plic scrie: *Pentru redactorul articolului de sâmbătă despre crimă din stradă Popincourt.*

— Tot scris de tipar?

— Se pare că obişnuieşte să scrie frecvent în felul ăsta... Vă citesc?

— Vă rog...

Domnule redactor, Am citit ultimele dumneavoastră articole, îndeosebi pe cel de sâmbătă, şi, deşi nu sunt în măsură să apreciez valoarea lor literară, am totuşi impresia că vreți cu adevărat să descoperiți adevărul. Unii dintre confrații dumneavoastră sunt interesați de altceva şi, în căutare de senzațional, scriu orice, chiar dacă a doua zi vor scrie invers.

Trebuie să vă fac însă un reproş. În ultimul articol, vorbiți de „turbatul" din stradă Popincourt.

De ce ați folosit acest cuvânt, care e jignitor şi sună ca o sentință? Pentru că au fost şapte lovituri de cuțit? Cu

siguranță, deoarece spuneți ceva mai departe că ucigaşul a lovit ca un nebun.

Ştiți că, folosind astfel de cuvinte, puteți face mult rău? Unele situații sunt destul de dureroase şi singure ca să nu mai trebuiască judecate şi în mod superficial.

Asta mi-l aminteşte pe acel ministru de Interne care, nu demult, vorbind de un băiat de cincisprezece ani, a folosit cuvântul „monstru", cuvânt reluat, bineînțeles, de întreaga presă.

Nu cer să fiu menajat. Ştiu că în ochii oamenilor sunt doar un ucigaş. Dar aş vrea să nu fiu tulburat şi mai mult de cuvinte care probabil că depăşesc gândirea celor care le folosesc.

În rest, vă mulțumesc pentru obiectivitate.

Pot să vă spun că i-am telefonat comisarului Maigret. Mi s-a părut înțelegător şi simți că e un om căruia îi poți face mărturisiri. Dar în ce măsură îi permite meseria să nu joace un rol sau să nu întindă o cursă?

Cred că îi voi telefona din nou. Mă simt foarte obosit. Mâine îmi voi relua totuşi munca la birou.

Sunt un simplu conțopist.

Am asistat sâmbătă la funeraliile lui Antoine Batille. I-am văzut tatăl, mama şi soră. Aş vrea să ştie că nu aveam să-i reproşez nimic fiului lor.

Nu-l cunoşteam. Nu-l văzusem niciodată. Mă căiesc sincer pentru răul pe care l-am făcut acestor oameni.

Vă încredințez, domnule redactor, de tot devotamentul meu.

— O public?

— N-am nimic împotrivă. Asta îl va încuraja să scrie din nou şi, în fiecare scrisoare, ne va spune încă ceva despre el. După ce o fotocopiați, trimiteți-mi-o şi mie. Să nu mai trimit eu după ea...

Telefonul sună abia la câteva minute după ora prânzului, când Maigret se gândea să se ducă la masă.

— Presupun că mă suni dintr-o cafenea sau dintr-un bar din apropierea biroului?

— Aşa e. V-ați pierdut răbdarea?

— Voiam să plec la masă.

— Nu ştiaţi că voi telefona?

— Ba da.

— Aţi citit scrisoarea? Bănuiesc că vă sunt transmise telefonic. De aceea nu vă trimit o copie...

— Simţi nevoia să te citească publicul, nu-i aşa?

— Aş vrea să nu-şi facă idei greşite... Dacă cineva ucide, ne facem tot felul de idei greşite despre el... Poate că şi dumneavoastră...

— Ştii, eu am văzut multe...

— Ştiu.

— Pe timpul ocnei, unii îmi scriau regulat din Guyana... Alţii, după ce-şi ispăşesc pedeapsa, vin uneori să mă viziteze...

— Adevărat?

— Te simţi puţin mai bine?

— Nu ştiu... În orice caz, azi-dimineaţă am putut să lucrez aproape normal... Am o senzaţie ciudată când mă gândesc că oamenii care se poartă normal cu mine s-ar schimba complet dacă aş spune doar două-trei cuvinte...

— Şi vrei să le spui?

— Sunt momente când trebuie să mă înfrânez...

De exemplu, cu şeful meu de birou, care se uită foarte de sus la mine...

— Te-ai născut la Paris?

— Nu. Într-un orăşel de provincie, n-am să spun care, pentru că v-ar ajuta să mă identificaţi...

— Cu ce se ocupă tatăl dumitale?

— E contabil-şef într-o... să spunem, într-o întreprindere destul de importantă... Om de încredere...

Prostănacul pe care patronii pot să-l ţină până la zece seara şi să-l cheme sâmbătă după-amiaza, dacă nu şi duminica...

— Mama?

— Stă prost cu sănătatea... Oricât de mult m-aş întoarce în amintire, o revăd totdeauna suferind...

Se pare că în urma naşterii mele...

— N-ai fraţi, surori?

— Nu... Din cauza asta... Se ocupă totuşi de casă, care este foarte curată... Când mergeam la şcoală, eram unul dintre elevii cei mai curaţi...

Părinţii mei sunt oameni mândri... Ar fi vrut să mă fac avocat sau medic... Dar eu eram sătul de învăţat... Atunci, şi-au zis că voi intra la întreprinderea unde lucra tatăl meu, cea mai mare întreprindere din oraş... N-am avut chef să rămân acolo... Mi se părea că mă sufoc... Am venit la Paris...

— Unde te sufoci într-un birou, nu-i aşa?

— Dar, după ce ies, nu mă mai cunoaşte nimeni... Sunt liber...

Vorbea mai relaxat, mai natural decât data trecută. Nu-i mai era atât de frică. Tăcerile erau mai rare.

— Ce credeţi despre mine?

— Nu m-ai mai întrebat?

— Vorbesc de mine în general... Fără să ţineţi cont de ce s-a întâmplat pe strada Popincourt...

— Cred că sunteţi zeci, sute de mii în aceeaşi situaţie...

— Cei mai mulţi căsătoriţi şi cu copii...

— De ce nu te-ai căsătorit? Din cauza... infirmităţii?

— Chiar credeţi ceea ce spuneţi?

— Da.

— Absolut tot?

— Da...

— Nu reuşesc să vă înţeleg... Nu sunteţi cum îmi imaginam că trebuie să fie un comisar de la Poliţia Judiciară...

— Pe lume există tot felul de oameni... Chiar şi cei de la Quai des Orfèvres sunt diferiţi unii de alţii...

— Mai ales, nu înţeleg ce mi-aţi spus ultima dată... Aţi afirmat atunci că în douăzeci şi patru de ore puteţi să mă identificaţi...

— Aşa e...

— Cum?

— Îţi voi spune când vom fi faţă în faţă...

— Ce motiv aveţi să n-o faceţi şi să nu mă arestaţi imediat?

— Şi dacă te-aş întreba eu ce motiv ai avut ca să ucizi?

Urmă o tăcere mai impresionantă decât celelalte, iar comisarul se întrebă dacă nu mersese prea departe.

— Alo..., zise el.

— Da...

— Îmi cer scuze că am fost brutal. Dar trebuie să privim lucrurile în față.

— Ştiu... Credeți-mă că asta şi încerc să fac...

Vă închipuiți poate că scriu la ziare şi vă telefonez pentru că simt nevoia să vorbesc despre mine...

În realitate, o fac pentru că totul este fals!...

— Ce e fals?

— Ceea ce cred oamenii... Întrebările care mi se vor pune la tribunal, dacă voi ajunge acolo...

Rechizitoriul procurorului... Şi chiar - sau poate mai ales - pledoaria avocatului...

— Te gândeşti deja atât de departe?

— Trebuie...

— Intenționezi să te predai?

— Sunteți convins că o voi face în curând, nu-i aşa?

— Da...

— Credeți că asta va fi pentru mine o uşurare?

— Sunt convins....

—Voi fi închis într-o celulă şi voi fi tratat ca un...

Nu-şi termină fraza, iar Maigret se feri să intervină.

— Nu vreau să vă mai rețin. Vă aşteaptă soția...

— Cu siguranță că nu-i deloc îngrijorată. E obişnuită.

O nouă tăcere. Ai fi zis că nu se putea hotărî să întrerupă acea legătură care îl unea cu un alt om.

— Sunteți fericit? întrebă el timid, de parcă întrebarea asta l-ar fi obsedat.

— Relativ fericit... Adică fericit aşa cum poate fi un om...

— Eu, de la paisprezece ani, n-am fost niciodată fericit, nici o zi, nici un ceas, nici un minut...

Apoi schimbă brusc tonul.

— Mulțumesc.

Şi închise.

Comisarul se văzu nevoit să urce după-amiază până la cabinetul judecătorului Poiret.

— Ancheta înaintează? întrebă acesta, cu acea fărâma de nerăbdare specifică tuturor judecătorilor de instrucție.

— E practic terminată.

— Adică ştiți cine e ucigaşul?

— Mi-a telefonat iar azi-dimineață.

— Cine e?

Maigret scoase din buzunar fotografia mărită a chipului unui ins amestecat în mulțime, în lumina puternică a soarelui de pe cheiul Anjou.

— Acest tânăr?

— Nu-i chiar atât de tânăr. Are vreo treizeci de ani.

— L-ați arestat?

— Nu încă.

— Unde locuieşte?

— Nu-i ştiu nici numele, nici adresă... Dacă aş publica fotografia, cei care îl văd în fiecare zi, colegii, portăreasa, l-ar recunoaşte şi m-ar anunța imediat...

— De ce n-o faceți?

— E o întrebare care îl sâcâie şi pe el şi pe care mi-a pus-o azi a doua oară...

— V-a mai telefonat?

— Da, sâmbăta...

— Vă dați seama, domnule comisar, de responsabilitatea pe care v-o asumați? O responsabilitate care, de altfel, îmi revine indirect şi mie, acum când am văzut fotografia... Nu-mi place asta...

— Nici mie... Numai că, dacă bruschez lucrurile, probabil că nu se va lăsa arestat şi va prefera să o termine cu toate...

— Vă temeți să nu se sinucidă?

— Nu prea mai are ce pierde, nu credeți?

— Au fost prinşi sute de criminali şi puțini au atentat la propria lor viață...

— Şi dacă el face parte dintre cei de genul ăsta?

— A mai scris ziarelor?

— O scrisoare a fost lăsată în cutia poştală a unui ziar, ieri seară sau astă-noapte...

— Mi se pare că această mânie este destul de cunoscută. Dacă îmi amintesc bine cursurile de criminologie, aşa procedează în general paranoicii...

— Da, după părerea psihiatrilor.

— Nu sunteți de acord cu ei?

— N-am cunoştințele necesare ca să-i contrazic.

Singura diferență dintre ei şi mine este că eu nu împart oamenii în categorii...

— Totuşi, e necesar...

— Pentru ce e necesar?

— De exemplu, pentru a judeca...

— Nu e rolul meu să judec...

— Am fost prevenit că sunteți un om dificil...

Magistratul spunea asta schițând un zâmbet, dar chiar aşa gândea.

—... Vreți să facem o înțelegere?... Azi e luni...

Să zicem că dacă miercuri, la aceeaşi oră...

— Vă ascult...

— Dacă individul nu e arestat, veți trimite fotografia ziarelor...

— Chiar vreți asta?

— Vă acord un răgaz pe care îl consider suficient...

— Vă mulțumesc...

Maigret coborî la etajul lui şi deschise uşa de la biroul inspectorilor. Nu avea în mod special nevoie de ei.

— Vii, Janvier?

În biroul său, deschise fereastra, pentru că îi era cald, şi zgomotele de afară pătrunseră brusc în încăpere. Se aşează în fotoliu şi alese o pipă curbată, pe care o folosea mai rar.

— Nimic nou?

— Nimic nou, şefule...

— Stai jos...

Judecătorul nu înțelesese nimic. Pentru el, criminalii se defineau printr-un articol sau altul din Codul Penal.

Maigret simțea şi el nevoia să gândească uneori cu voce tare.

— Mi-a telefonat din nou...

— Nu e hotărât să se predea?

— Ar vrea... Dar încă mai ezită, aşa cum eziți să sări într-o apă rece ca gheața...

— Presupun că are încredere în dumneavoastră?

— Aşa cred. Dar ştie că nu sunt singur. Vin de sus... Când judecătorul de instrucție va începe să-l interogheze, îşi va da seama, din păcate, de unele realități... Ştiu puțin mai multe despre el...

E dintr-un orăşel de provincie, dar n-a vrut să spună care... Înseamnă că e un oraş foarte mic, unde i-am fi luat urmă cu uşurință... Tatăl lui e contabil-şef, om de încredere, după cum spune cu oarecare amărăciune...

— Cunosc...

— Voiau să-l facă avocat sau medic... Dar n-a avut curajul să-şi continue studiile... Şi n-a vrut nici să lucreze în aceeaşi întreprindere ca tatăl lui... Nimic original până aici, după cum i-am şi spus... Lucrează într-un birou... Trăieşte singur şi are un motiv pentru care nu poate să se căsătorească...

— V-a spus care?

— Nu, dar cred că înțeleg...

Maigret se feri totuşi să spună mai mult.

— Nu pot să fac nimic altceva decât să aştept.

Probabil că mă va suna iar mâine... Miercuri după-amiază va trebui să trimit fotografia lui ziarelor...

— De ce?

— Ultimatumul judecătorului de instrucție...

Nu vrea, spune el, să-şi asume mai mult timp responsabilitatea de a aştepta...

— Sperați să...?

Sună telefonul.

— Interlocutorul dumneavoastră anonim, domnule comisar.

— Alo... Domnul Maigret? îmi cer scuze că am închis dimineață... Sunt momente când îmi zic că toate astea n-au

nici o noimă... Sunt ca o muscă care se loveşte de geam, încercând să scape dintre cei patru pereți ai încăperii...

— Nu mai eşti la birou?

— Am fost... cu cea mai mare bunăvoință...

Mi s-a dat un dosar urgent... Când l-am deschis şi am citit primele rânduri, m-am întrebat ce căutam eu acolo... Am fost cuprins de un fel de panică şi, pretextând că mă duc la toaletă, am fugit pe culoar... În trecere, mi-am luat din cuier impermeabilul şi pălăria... Îmi era teamă să nu fiu prins din urmă, mă simțeam ca şi cum aş fi fost urmărit...

Încă de la început, Maigret îi făcuse semn lui Janvier să ia al doilea receptor.

— În ce cartier eşti?

— Pe Marile Bulevarde... Merg prin mulțime de mai bine de o oră... Sunt momente când vă urăsc, când vă bănuiesc că faceți înadins aşa încât să intru în panică, să mă aduceți treptat într-o stare de spirit în care să nu-mi mai rămână altceva de făcut decât să mă predau...

— Ai băut?

— De unde ştiți?

Vorbea cu mai multă vehemență.

— Am băut două-trei coniacuri.

— Nu obişnuieşti să bei?

— Doar un pahar de vin la masă, rareori un aperitiv...

— Fumezi?

— Nu...

— Ce ai de gând să faci acum?

— Nu ştiu.... Nimic... Să merg... Poate că voi intra într-o cafenea să citesc ziarele de după-amiază.

— N-ai mai trimis mesaje?

— Nu... Poate că voi scrie unul, dar nu mai am multe de spus...

— Locuieşti cu chirie?

— Sunt la casa mea şi dispun de o bucătărioară, de o sală de baie...

— Îți faci singur de mâncare?

— Seară îmi pregăteam singur masa...

— Şi de câte zile n-o mai faci?

— Adevărat... Mă întorc acasă cât mai târziu posibil... De ce-mi puneți întrebări atât de banale?

— Pentru că mă ajută să te înțeleg...

— Faceți la fel cu toți?...

— Depinde de caz...

— Sunt chiar atât de diferite unele de altele?

— Fiecare om e altfel... De ce nu-mi faci o vizită?...

Râse scurt, nervos.

— M-ați mai lăsa să plec?

— Nu pot să-ți fac această promisiune...

— Vedeți... Voi veni să vă fac o vizită, după cum spuneți, însă atunci când voi lua o hotărâre definitivă...

Maigret era gata să-i vorbească de ultimatumul judecătorului de instrucție, apoi se gândi mai bine şi se abținu.

— La revedere, domnule comisar...

— La revedere... Fii tare!

Maigret şi Janvier se uitară unul la altul.

— Bietul de el! murmură Janvier.

— Încă se mai zbate. E lucid. Nu-şi face iluzii.

Mă întreb dacă are să vină până miercuri.

— N-ați avut impresia că deja ezită?

— Ezită încă de sâmbătă... Acum e pe stradă, în bătaia soarelui, în mulțime, unde nimeni nu-l arată cu degetul... Poate să intre într-o cafenea, să comande un coniac şi să fie servit fără să atragă atenția... Poate lua masa într-un restaurant, poate lua loc în sala cufundată în întuneric a unui cinematograf...

— Înțeleg...

— Mă pun în locul lui... De la o oră la alta...

— Dacă s-ar sinucide, aşa cum vă temeți, atunci chiar că ar fi o hotărâre definitivă...

— Ştiu... Dar ar trebui să o ştie şi el... Sper doar să nu mai bea...

În încăpere se simțeau uşoare adieri răcoroase şi Maigret privi spre fereastra deschisă.

— Ce-ar fi să mergem să bem un păhărel?

Câteva minute mai târziu, stăteau amândoi la barul braseriei Dauphine.

— Un coniac, comandă comisarul, în timp ce Janvier zâmbea.

79. VOL 8
CAPITOLUL 7

Marți a fost o zi cumplit de grea. Totuşi, Maigret sosi la birou vesel. Afară era atât de frumos, încât venise pe jos din bulevardul Richard Lenoir, adulmecând aerul, mirosul prăvăliilor, întorcând uneori capul după rochiile vesele, în culori deschise, ale femeilor.

— Nimic pentru mine?

Era ora nouă.

— Nimic, şefule...

Peste câteva minute, o jumătate de oră, unul dintre directorii sau redactorii-şefi avea să-l sune ca să-l anunțe despre o nouă scrisoare cu litere de tipar.

Spera să fie ziua decisivă. Se pregătise. Îşi aranjă pipele pe birou, alese cu grijă una şi se duse să o aprindă în fața ferestrei, privind Sena care scânteia în lumina soarelui dimineții.

La ora raportului, îi ceru lui Janvier să stea în biroul lui.

— Dacă telefonează, spune-i să aştepte şi vino imediat după mine...

— Da, şefule...

Dar nu-l căută nimeni la telefon cât timp rămase în biroul directorului. Nici la zece, şi nici la unsprezece.

Maigret se ocupă de corespondență, completă formulare, cu gândul în altă parte, şi, din când în când, vrând parcă să înşele timpul, trecea pentru câteva minute în biroul inspectorilor, având grijă să lase uşa deschisă. Toți îl simțeau neliniştit, nervos.

Telefonul acela care nu suna crea un fel de gol, provocându-i o stare de stinghereală. Îi lipsea ceva.

— Eşti sigură că nu m-a căutat nimeni la telefon, domnişoară?

Până la urmă, telefona el la ziare.

— N-ați primit nimic în dimineața asta?

— În dimineața asta, nu...

Cu o zi în urmă, ucigaşul din stradă Popincourt îi telefonase prima dată la douăsprezece şi zece minute. La prânz, Maigret nu coborî împreună cu ceilalți. Aşteptă să se facă douăsprezece şi jumătate şi, încă o dată, îi ceru lui Janvier, care cunoştea cel mai bine cazul, să aştepte în locul lui.

Soția nu-i puse nici o întrebare; răspunsul era cât se poate de evident.

Pierduse partida? Greşise încrezându-se în instinct? Mâine, la aceeaşi oră, va fi obligat să meargă la judecătorul de instrucție şi să-i mărturisească faptul că era învins. Iar ziarele vor publica fotografia.

Ce naiba făcea nătărăul? Din când în când izbucnea furios:

— A vrut doar să pară interesant şi acum m-a lăsat baltă. Sau poate că-şi bate joc de naivitatea mea?

Se întoarse la Quai des Orfèvres mai devreme decât de obicei.

— Nimic? îl întrebă el maşinal pe Janvier.

Acesta ar fi dat mult să aibă o veste bună pentru Maigret, fiindcă nu-i plăcea să-şi vadă şeful în acea stare.

— Încă nu...

După-amiaza se dovedi şi mai lungă decât dimineața. Maigret se străduia zadarnic să se concentreze asupra treburilor de rutină, încercând să rezolve hârțoagele cu care rămăsese în urmă. Dar nu-i era capul la asta.

Se gândea la toate ipotezele posibile, respingându-le una după alta. Ba chiar telefonă la Police-Secours.

— N-ați fost sunați în legătură cu vreo sinucidere?

— O clipă... A fost una în cursul nopții, o bătrână care s-a sinucis dând drumul la gaz, la Poarta Orléans... Un bărbat s-a aruncat în Sena pe la opt dimineața... Dar a putut fi salvat...

— Ce vârstă avea?

— Patruzeci şi doi de ani... Un neurastenic...

De ce-şi făcea atâta sânge rău? Făcuse tot ce putuse. Era timpul să privească realitatea în față.

Nu suferea pentru că individul îl trăsese pe sfoară, ci pentru că îl înşelase intuiția. Şi atunci era grav. Însemna că nu mai era în stare să stabilească contactul, şi în acest caz...

— La naiba şi iar la naiba!

Izbucnise cu voce tare, în singurătatea biroului, îşi luă pălăria şi se îndreptă, fără pardesiu, spre braseria Dauphine, unde bău, una după alta, două beri la bar.

— Nu m-a sunat nimeni? întrebă el la întoarcere.

Nici la şapte nu-l sunase. Maigret, resemnat, hotărî să plece acasă. Se simțea greoi şi nu era deloc împăcat cu el însuşi. Luă un taxi. Nu mai savura soarele, nici forfota colorată de pe străzi.

Nu mai ştia nici ce vreme era.

Porni greoi pe scară şi se opri de două ori, gâfâind puțin. Când îl mai despărțeau doar câteva trepte de palierul lui, îşi zări soția, care îl privea cum urcă.

Îl aştepta aşa cum aştepți un copil să se întoarcă de la şcoală şi aproape că îi purtă pică pentru asta. Când ajunse în dreptul ei, doamna Maigret îi şopti doar:

— E aici...

— Eşti sigură că el e?

— Mi-a spus cu gura lui...

— De mult?

— De aproape o oră...

— Nu ți-a fost frică?

Maigret simți un fel de teamă retrospectivă pentru soția lui.

— Ştiam că n-are de ce să-mi fie frică...

Şuşoteau în fața uşii întredeschise.

— Am stat de vorbă...

— Despre ce?

— Despre toate... Despre primăvară... Despre Paris... Despre micile restaurante de pe marginea drumurilor care dispar....

Maigret intră în sfârşit şi, în living, folosit ca sufragerie şi salon, văzu un bărbat încă tânăr, care se ridică în picioare. Doamna Maigret îl pusese să-şi scoată impermeabilul şi îi aşezase pălăria pe un scaun. Purta un costum bleumarin şi părea mai tânăr decât era.

Se străduia să zâmbească.

— Scuzați-mă că am venit aici..., zise el. Acolo, la dumneavoastră la birou, m-am temut că n-au să mă lase să vă văd imediat... Se spun tot felul de lucruri...

Probabil îi fusese teamă că va fi bătut. Era stingherit, căuta cuvinte ca să rupă tăcerea.

Nu-şi dădea seama că Maigret era la fel de jenat că şi el. Iar soția acestuia se întorsese la bucătărie.

— Sunteți exact cum îmi imaginam...

— Stai jos.

— Soția dumneavoastră a fost foarte răbdătoare cu mine...

Şi, ca şi cum ar fi uitat să facă asta mai devreme, scoase din buzunar un cuțit cu buton şi i-l întinse lui Maigret.

— Puteți face analiza sângelui... Nu l-am spălat...

Maigret îl puse cu o mişcare neglijentă pe un gheridon şi se aşează într-un fotoliu în fața vizitatorului.

— Nu ştiu cu ce să încep... E foarte greu...

— Mai întâi îți voi pune câteva întrebări... Cum te cheamă?

— Robert Bureau... Bureau de la birou... S-ar zice că e simbolic, pentru că şi tatăl meu, şi eu...

— Unde locuieşti?

— Am un apartament mic pe strada Şcolii de Medicină, într-o clădire foarte veche, în fundul curții... Lucrez pe strada Laffite, la o companie de asigurări... Mai bine zis, lucram... Acum s-a terminat, nu-i aşa?

Rostise ultima frază cu o resemnare melancolică. Se liniştise şi, după cum privea decorul din jur, ai fi zis că voia să se integreze în atmosfera lui calmă.

— Din ce oraş eşti?

— Saint-Amand-Montrond, pe malul râului Cher... E acolo o tipografie mare, tipografia Mamin şi Delvoye, care lucrează

pentru câteva edituri din Paris... Acolo lucrează tatăl meu, pentru care numele Mamin şi Delvoye sunt aproape sacre...

Locuiam - părinții mei încă mai locuiesc - într-o căsuță, lingă canalul Berry...

Maigret nu voia să-l bruscheze, să ajungă prea repede la întrebările esențiale.

— Nu-ți plăcea oraşul tău?

— Nu.

— De ce?

— Aveam senzația că mă sufoc acolo... Toți se cunosc între ei... Când treci pe stradă, vezi perdelele mişcându-se la ferestre... Totdeauna mi-am auzit părinții murmurând: „Ce-ar spune oamenii dacă...”

— Ai fost un elev bun?

— Până la paisprezece ani şi jumătate am fost primul din clasă... Părinții mei se obişnuiseră atât de mult cu asta, încât mă certau când luam o notă puțin mai mică...

— Când a început să-ți fie frică?

Maigret avu impresia că interlocutorul său devenea mai palid, că lingă nări i se formau două scobituri şi că buzele i se uscaseră.

— Nu ştiu cum am putut păstra secretul până acum...

— Ce s-a întâmplat când aveai paisprezece ani şi jumătate?

— Cunoaşteți regiunea?

— Am trecut pe-acolo...

— Cher curge paralel cu canalul... Din loc în loc, se apropie de el cu vreo zece metri... E lat, nu prea adânc şi are pietre şi stânci care îți permit să-l treci prin vaduri... Malurile sunt pline de răchită, de sălcii, de arbuşti de tot felul... Mai ales spre Drevant, un sat aflat cam la trei kilometri de Saint-Amand... Acolo obişnuiau să meargă la joacă copiii din ținut... Eu nu mă jucam cu ei...

— De ce?

— Mama le zicea derbedei... Unii se scăldau în pielea goală în râu... Aproape toți erau fii de muncitori de la tipografie, iar

părinții mei făceau o mare diferență între muncitori şi funcționari.

Erau vreo cincisprezece, poate chiar douăzeci, şi se jucau... Cu ei erau şi două fete... Una dintre ele, Renée, care să fi avut vreo treisprezece ani, era foarte bine făcută pentru vârsta ei, iar eu eram îndrăgostit de ea... M-am gândit mult, domnule comisar, şi mă întreb dacă lucrurile s-ar fi putut petrece şi altfel... Presupun că da... Nu încerc să-mi găsesc scuze... Un băiat, fiul cârnățarului, a sărutat-o, în crâng... I-am prins... S-au dus să se scalde cu ceilalți... Pe băiat îl chema Raymond Pomel şi era roşcat, ca tatăl său, de la care ne aprovizionam noi... La un moment dat, s-a depărtat ca să-şi facă nevoile. Se apropiase de mine fără să ştie şi am scos cuțitul din buzunar şi am apăsat pe buton... Jur că nu ştiam ce fac...

Am lovit de câteva ori, cu senzația că mă eliberam de ceva... Era ceva indispensabil pentru mine în acel moment... Nu comiteam o crimă, nu omorâm un băiat... Loveam... Şi am continuat să lovesc şi după ce a căzut la pământ, după care am plecat foarte liniştit...

Se aprinsese şi ochii îi străluceau.

— L-au găsit abia după două ore... Nimeni nu observase că nu mai era cu grupul de vreo douăzeci de puştani... M-am întors acasă, după ce am spălat cuțitul în canal...

— Cum se face că, deşi erai atât de tânăr, aveai un cuțit?

— Îl furasem cu câteva luni înainte de la unul dintre unchii mei... Aveam mania bricegelor...

Cum făceam rost de ceva bani, cumpăram unul, pe care îl aveam tot timpul în buzunar... Într-o duminică, acasă la unchiul meu, am zărit un cuțit cu buton şi l-am luat... Unchiul meu l-a căutat peste tot, fără să se gândească nici o clipă la mine...

— Cum de n-a dat de el mama ta?

— Zidul casei noastre, spre grădină, era acoperit cu viță sălbatică şi frunzele ei crescuseră în jurul ferestrei mele. Când nu aveam cuțitul în buzunar, îl ascundeam unde erau frunzele mai dese...

— Nimeni nu te-a bănuit?

— Asta m-a şi surprins... Au arestat un marinar, pe care au fost obligați să-l elibereze... S-au gândit la toți suspecții posibili, numai la un copil nu...

— Care era starea ta de spirit?

— Adevărul e că nu aveam remuşcări... Ascultam ce spuneau femeile pe stradă şi citeam ziarul din Montlucon care scria despre crimă, dar parcă nu era vorba de mine... Am privit cum trecea convoiul mortuar fără nici o emoție... În acel moment, pentru mine era deja ceva de domeniul trecutului. Ceva inevitabil... Nu aveam nici o vină...

Nu ştiu dacă înțelegeți... Cred că e imposibil dacă n-ai trecut prin asta... Mă duceam în continuare la colegiu, dar devenisem distrat şi notele mele au început să scadă... Se pare că eram cam palid, şi mama m-a dus la doctorul nostru, care m-a examinat fără convingere. „Asta e vârsta, doamnă

Bureau... Băiatul e puțin anemic...” Cred că nu mă simțeam trăind pe deplin în realitate... Îmi venea să fug... Nu de o posibilă pedeapsă, ci de părinți, de oraş, să mă duc foarte departe, oriunde...

— Nu ți-e sete? întrebă Maigret, căruia îi era foarte sete.

Turnă două coniacuri cu apă şi îi întinse un pahar vizitatorului său. Acesta îl bău cu lăcomie, pe nerăsuflate.

— Când ai devenit conştient de ce ți se întâmplase?

— Mă credeți, nu-i aşa?

— Te cred...

— Am fost totdeauna convins că nimeni nu mă va crede... S-a întâmplat pe nesimțite... Pe măsură ce timpul trecea, mă simțeam tot mai diferit de ceilalți... Mângâind cuțitul în buzunar, îmi ziceam:

„Eu am ucis... Nimeni nu ştie...” Aproape că-mi venea să le spun, să le spun colegilor, profesorilor, părinților, aşa cum te lauzi cu o faptă nemaipomenită... Apoi, într-o zi, m-am pomenit urmărind o fată pe malul canalului... Era o fată de marinar care se întorcea pe şlepul ei... Era iarnă şi se făcuse

deja noapte. Mi-am zis că era de-ajuns să fac câțiva paşi iuți, să scot cuțitul din buzunar...

Deodată, am început să tremur. Am făcut cale-ntoarsă, fără să mă gândesc, şi am ajuns în fugă la primele case din oraş, ca şi cum acolo m-aş fi simțit mai în siguranță...

— Ți s-a mai întâmplat deseori?

— Fiind copil?

— Oricând...

— De vreo douăzeci de ori... De cele mai multe ori, nu mă gândeam la o victimă anume... Eram afară şi deodată îmi spuneam în gând: „Am să-l ucid...” Mi se întâmpla să murmur aceste cuvinte, fără să fie vorba de o anumită persoană... Nu conta cine era... „Am să-l ucid...” Mai târziu, mi-am amintit că, fiind copil, când tata îmi dădea o palmă şi mă trimitea în camera mea ca să mă pedepsească, mormăiam acelaşi lucru: „Am să-l ucid...” Nu mă gândeam neapărat la tata... Duşmanul era întreaga omenire, era omul... „Am să-l ucid...” îmi mai dați un coniac?

Maigret îl servi şi îşi turnă şi el unul.

— La ce vârstă ai plecat din Saint-Amand?

— La şaptesprezece ani... Ştiam că nu voi trece bacalaureatul... Tata nu înțelegea nimic şi mă privea îngrijorat... Voia să mă angajeze la tipografie... Am plecat într-o noapte fără să spun nimic, luând cu mine o valiză şi micile mele economii...

— Şi cuțitul!

— Da... Am vrut de o sută de ori să scap de el, şi n-am putut... Nu ştiu de ce... Vedeți...

Îşi căuta cuvintele. Se simțea că ar fi vrut să fie cât mai sincer şi mai exact posibil, dar îi era greu.

— La Paris, la început am răbdat de foame şi mi s-a întâmplat, ca multor altora, să descarc legume în Hale... Citeam anunțurile de mică publicitate şi mă duceam oriunde era un post liber... Şi aşa m-am angajat la o companie de asigurări...

— Ai avut iubite?

— Nu... Mă mulțumeam, din când în când, cu o femeie luată de pe stradă... Una dintre ele a încercat să-mi ia o bancnotă în plus din portofel şi puțin a lipsit să scot cuțitul... Aveam fruntea plină de transpirație... Am plecat clătinându-mă...

Îmi dădeam seama că nu aveam dreptul să mă căsătoresc...

— Erai tentat?

— Ați trăit singur la Paris, fără părinți, fără prieteni, şi v-ați întors seară singur acasă?

— Da...

— Atunci, probabil că înțelegeți. Nu voiam nici prieteni, pentru că nu puteam să fiu sincer cu ei fără să risc să ajung la închisoare pe viață... M-am dus la biblioteca Sainte-Geneviève. Am devorat tratate întregi de psihiatrie, sperând să descopăr o explicație... Probabil îmi lipseau cunoştințele necesare... Când credeam că o anumită boală mintală semăna cu cazul meu, îmi dădeam seama că nu aveam cutare sau cutare simptom... Şi teama mea era din ce în ce mai mare... Am să-l ucid...

Începusem să pândesc venirea acestor cuvinte pe buzele mele, şi atunci alergam acasă, încuiam uşa şi mă aruncam în pat... Se pare că gemeam...

Într-o seară, un vecin, un bărbat mai în vârstă, a venit şi mi-a bătut în uşă. Am scos ca un automat cuțitul din buzunar. „Ce este?” l-am întrebat prin uşă. „Te simți bine?... Nu eşti bolnav?... Mi s-a părut că gemi... Scuză-mă...” Şi a plecat...

80. VOL 8

CAPITOLUL 8

Doamna Maigret apăru în uşă şi îi făcu un semn pe care nu-l înțelese, căci era foarte prins de povestea vizitatorului.

— Vrei să vii o clipă? murmură ea.

Apoi, în bucătărie, şopti:

— Masa e gata... E trecut de opt... Ce facem?...

— Ce vrei să spui?

— Trebuie să mâncăm...

— N-am terminat...

— Poate mănâncă şi el cu noi?

El o privi stupefiat. Totuşi, pentru o clipă, propunerea îi păru cât se poate de normală.

— Nu... Fără masă pregătită, fără cină în familie... Asta l-ar face să se simtă cumplit de stânjenit... Ai nişte carne rece, nişte brânză?

— Da...

— Atunci, fă câteva sandvişuri şi adu-ni-le cu o sticlă de vin alb...

— Cum e?

— Mai calm şi mai lucid decât mă temeam...

Încep să înțeleg de ce n-a dat semne de viață toată ziua... A simțit nevoia să judece de la distanță...

— Ce anume?

— Pe el însuşi... Ai înțeles?...

— Nu.

— La paisprezece ani şi jumătate a ucis un copil...

După ce Maigret reveni în living, Robert Bureau murmură jenat:

— Vă deranjez de la masă, nu-i aşa?

— Dacă am fi pe Quai des Orfèvres, aş cere să mi se aducă sandvişuri şi bere... Nu văd ce m-ar împiedica să fac la fel şi aici... Soția mea ne pregăteşte nişte sandvişuri şi ni le va servi cu o sticlă de vin alb...

— Dacă aş fi ştiut...

— Ce?

— Că cineva ar putea să mă înțeleagă... Cu siguranță că sunteți o excepție... Judecătorul de instrucție nu va avea aceeaşi atitudine, nici jurații... Mi-am petrecut viața stăpânit de teamă, teama de a nu lovi iar, fără să vreau... Mă supravegheam, ca să zic aşa, clipă de clipă, întrebându-mă dacă nu făceam cumva o criză... De exemplu, la cea mai mică durere de cap... Am fost la nu ştiu câți medici... Nu le spuneam adevărul, fireşte, dar mă plângeam de dureri violente de cap, însoțite de o sudoare rece... Cei mai mulți nu mă luau în serios şi îmi prescriau aspirină... Un neurolog de pe bulevardul Saint-Germain mi-a făcut o electroencefalogramă... După părerea lui, n-am nimic la creier...

— Ai făcut-o recent?

— Acum doi ani... Aproape că îmi venea să-i spun că nu eram normal, că eram bolnav... De vreme ce nu descoperea singur... Mi se întâmpla, trecând prin fața unui comisariat de poliție, să-mi vină să intru şi să spun: „Am ucis un copil când aveam paisprezece ani... Simt că s-ar putea să ucid iar... Trebuie să existe leac... Închideți-mă... Tratați-mă...”

— De ce n-ai făcut-o?

— Pentru că citesc toate faptele diverse... Psihiatrii vin să depună mărturie aproape la fiecare proces şi, deseori, ceilalți îi iau peste picior...

Când vorbesc de responsabilitate redusă sau de debilitate mentală, juriul nu ține cont... În cel mai bun caz, reduce condamnarea la cincisprezece sau la douăzeci de ani... Mă străduiam să mă descurc singur, să-mi dau seama când se apropie criza, să alerg şi să mă încui în casă... Mult timp am reuşit...

Doamna Maigret le aduse o tavă cu sandvişuri, o sticlă de vin alb sec şi două pahare.

— Poftă bună!

Se retrase discret ca să mănânce singură în bucătărie.

— Serveşte-te...

Vinul era rece şi sec.

— Nu ştiu dacă mi-e foame... Sunt zile când aproape că nici nu mă ating de mâncare şi altele când, dimpotrivă, mănânc ca un disperat... Poate că şi ăsta e un semn... Caut semne peste tot...

Îmi analizez toate reflexele... Dau importanță şi celor mai neînsemnate gânduri... Încercați să vă puneți în locul meu... Pot oricând să...

Muşcă din sandviş şi se miră că mânca normal.

— Şi când te gândeşti că îmi era teamă să nu mă înşel în privința dumneavoastră! Citisem în ziare că sunteți omenos şi din cauza asta intrați uneori în conflict cu Parchetul... Pe de altă parte, se vorbea de interogatoriile cu schimbul... Învinuiții sunt tratați cu blândețe şi cu bunătate ca să capete încredere şi nu-şi dau seama că sunt traşi de limbă...

Maigret nu-şi putu reține un zâmbet.

— Nu toate cazurile sunt la fel...

— Când vă telefonam, cântăream fiecare vorbă pe care o rosteați, fiecare tăcere...

— Şi în cele din urmă ai venit...

— Nu mai aveam de ales... Simțeam că totul se năruie... Uitați! O să vă fac o mărturisire...

Ieri, la un moment dat, pe Marile Bulevarde, mi-a trecut prin minte să atac un om, în mulțime, să lovesc în jurul meu cu sălbăticie, sperând că voi fi omorât... Pot să-mi mai torn?

Şi adăugă, cu o resemnare puțin tristă:

— N-am să mai beau vin ca ăsta tot restul zilelor mele...

O clipă, Maigret încercă să-şi imagineze mutra lui Poiret, dacă ar fi putut să asiste la discuția lor.

Bureau continuă:

— Trei zile a plouat cu găleata... Se vorbeşte deseori de lună, în cazul persoanelor de felul meu...

M-am studiat... N-am remarcat că impulsurile ar fi mai frecvente sau mai puternice când e lună plină... Contează mai degrabă o anumită intensitate... De exemplu, în luna iulie, când e foarte cald... Şi iarna, când ninge cu fulgi mari... S-ar zice că natura trece atunci printr-o criză şi...

Înțelegeți? Ploaia care nu se mai sfârşea, vijelia, zgomotul vântului care zgâlțâia obloanele de la camera mea, toate astea mi-au încordat nervii la maximum... Seara, am plecat de-acasă şi am pornit prin furtună.... După câteva minute, eram ud leoarcă şi ridicam înadins capul ca să-mi cadă ploaia drept în față... N-am auzit semnalul său, dacă l-am auzit, nu m-am oprit... Ar fi trebuit să mă întorc acasă în loc să mă încăpățânez... Nu mă uitam pe unde mergeam. Mergeam, mergeam...

La un moment dat, mina mi s-a încleştat pe cuțitul din buzunar... Am văzut luminile unui mic bar, pe o stradă destul de întunecoasă... Auzeam paşi în depărtare, dar asta nu mă îngrijora... Un tânăr cu geacă deschisă la culoare a ieşit din bar, cu părul lung lipit de ceafă, şi declicul s-a produs...

Nu-l cunoşteam... Nu-l văzusem niciodată... Nu i-am zărit fața... Am lovit de câteva ori... Apoi, în timp ce mă depărtam, mi-am dat seama că destinderea nu se producea şi m-am întors ca să lovesc din nou şi să-i ridic capul... De aceea s-a vorbit de un turbat... şi de un nebun...

Tăcu şi se uită în jur, surprins parcă de locul în care se afla.

— Probabil că sunt nebun, nu-i aşa?... Nu se poate să nu fiu bolnav... Dacă aş fi tratat... Am sperat asta multă vreme... Dar veți vedea că se vor mulțumi să mă trimită la închisoare pentru tot restul zilelor...

Maigret nu îndrăznea să răspundă.

— Nu spuneți nimic?

— Aş dori să fii tratat...

— Dar nu prea credeți că o să se întâmple aşa, nu?

Maigret, îşi goli paharul.

— Bea... O să mergem la Quai des Orfèvres...

— Vă mulțumesc că m-ați ascultat...

Bău paharul pe nerăsuflate şi Maigret i-l umplu iar.

Bureau nu se înşelase prea mult. La tribunal, doi psihiatri au declarat că acuzatul nu era alienat în sensul legal al cuvântului, dar că responsabilitatea acestuia era mult diminuată, pentru că se opunea cu greu impulsurilor sale.

Avocatul i-a implorat pe jurați să-i trimită clientul într-un spital de psihiatrie unde ar fi putut fi supravegheat.

Juriul a acceptat circumstanțele atenuante, dar l-a condamnat pe Robert Bureau la cincisprezece ani de detenție.

După care preşedintele a tuşit uşor şi a rostit:

— Ne dăm seama că acest verdict nu corespunde întru totul realității. Din păcate, nu dispunem acum de clinici unde un om ca Bureau ar putea să fie tratat în mod eficient şi să fie ținut totodată sub strictă supraveghere...

Din boxa acuzaților, Bureau îl căuta cu privirea pe Maigret şi îi zâmbea resemnat. Părea că spune: „Prevăzusem că aşa o să se întâmple, nu?”

Când ieşi din sală, Maigret îşi simți parcă umerii mai grei.

Memoriile lui Maigret

81. VOL 9

CAPITOLUL 1

Era prin 1927 sau 1928. Nu țin minte datele şi nu sunt dintre aceia care păstrează cu grijă indicii scrise pentru ceea ce fac şi spun, lucru frecvent în meseria noastră, care s-a dovedit foarte util pentru unii, iar câteodată chiar profitabil. Şi abia foarte recent mi-am amintit de caietele unde soția mea, multă vreme fără ca eu să ştiu, pe ascuns, a lipit articolele din ziare care vorbeau despre mine.

Datorită unui caz care ne-a dat de furcă în acel an aş putea probabil să găsesc data exactă, dar n-am curajul să răsfoiesc caietele.

N-are importanță! Pe de altă parte, îmi amintesc foarte precis cum era atunci vremea. Era o zi oarecare de pe la începutul lui ianuarie, una dintre acele zile terne, în cenuşiu şi alb, pe care aş numi-o administrativă, pentru că ai impresia că nu se poate întâmpla nimic interesant într-o atmosferă atât de monotonă şi îți vine, la birou, din plictiseală, să aduci la zi dosarele, să termini rapoartele care zac de mult timp, să duci la capăt cu îndârjire, dar fără chef, lucrările curente.

Nu insist asupra acelei ambianțe anoste de dragul pitorescului, ci ca să arăt cât de banal a fost, în sine, evenimentul, pierdut printre faptele mărunte ale unei zile banale. Era cam zece dimineața. Raportul se terminase de aproape o jumătate de oră, pentru că fusese scurt.

Publicul cât de cât informat ştie acum mai mult sau mai puțin în ce constă raportul la Poliția Judiciară, dar, la vremea

aceea, cei mai mulți dintre parizieni n-ar fi ştiut să spună ce administrație îşi avea sediul pe Quai des Orfevres.

Aşadar, pe la nouă, o sonerie îi cheamă pe diferiții şefi de serviciu în biroul mare al directorului, ale cărui ferestre dau spre Sena. Nu e nimic extraordinar. Te duci acolo fumându-ți pipa sau țigara, de cele mai multe ori cu un dosar sub braț. Ziua de lucru încă n-a început de-a binelea şi pentru unii încă mai are un iz vag de cafea cu lapte şi cornuri. Dăm mâna unul cu altul. Flecărim, molcom, aşteptând să sosească toată lumea.

Apoi, fiecare, când îi vine rândul, îi aduce la cunoştință şefului evenimentele care au avut loc în sectorul lui. Unii stau în picioare, uneori lângă fereastră, privind autobuzele şi taxiurile care trec pe podul Saint-Michel.

Deşi publicul îşi închipuie altceva, nu vorbim doar de criminali.

— Ce-ți mai face fata, Priollet ? I-a trecut pojarul?

Îmi aduc aminte că am asistat prezentarea detaliată şi cu vădită competență a unor rețete culinare.

Evident, se discută si lucruri mai serioase. De exemplu, despre fiul unui deputat sau al unui ministru, care a făcut prostii şi continuă să facă parcă din plăcere, pe care trebuie să-l aducem urgent pe calea cea bună fără tărăboi. Sau despre un străin bogat, recent instalat la un hotel de lux de pe Champs-Elysees, în legătură cu care guvernul începe să se îngrijoreze. De o fetiță adunată cu câteva zile mai înainte de pe stradă şi de care nu întreabă nimeni, chiar dacă toate ziarele i-au publicat fotografia.

Suntem cu toții oameni de meserie, iar evenimentele sunt abordate din punct de vedere strict profesional, fără vorbe inutile, astfel încât totul devine foarte simplu. într-un fel, sunt lucruri de fiecare zi.

— Ei, Maigret, încă nu l-ai arestat pe polonezul tău de pe strada Biragues?

Mă grăbesc să spun că n-am nimic cu polonezii. Deşi mi se întâmplă să vorbesc destul de des despre ei, nu înseamnă că

e vorba de un popor deosebit de feroce sau pervertit. Pur şi simplu, în acea perioadă, din lipsă de mână de lucru, Franța importa polonezi cu miile ca să lucreze în minele din Nord. În tara lor, erau luați la întâmplare - sate întregi, bărbați, femei şi copii - înghesuiți în trenuri, aproape la fel cum, în alte epoci, erau recrutați negrii ca mână de lucru.

Majoritatea s-au dovedit a fi muncitori foarte buni, iar mulți au devenit cetățeni onorabili. Dar a fost şi marfă proastă, după cum ar fi trebuit să ne aşteptăm, şi această marfă proastă ne-a dat de furcă un timp.

Vorbind astfel, într-un mod puțin cam confuz, despre preocupările mele din acel moment, încerc să-l introduc pe cititor în ambianță.

— Aş vrea, şefule, să pun băieții să-l fileze încă vreo două-trei zile. Deocamdată n-am obținut nici un rezultat. Până la urmă, trebuie să-si întâlnească el complicii.

— Ministrul îşi pierde răbdarea, din cauza ziarelor...

Mereu ziarele! Şi mereu teama de ziare a celor de sus, teama de opinia publică. Abia a fost comisă o crimă, că ni se şi cere să găsim urgent un vinovat cu orice preț!

Puțin ar mai lipsi ca, după câteva zile, să ne spună:

—Băgați pe cineva la zdup, pe oricine, până se linişteşte lumea.

Probabil că voi reveni asupra acestui aspect. De altfel, nu de polonezi era vorba în dimineața aceea, ci de un furt care fusese comis de curând după o tehnică nouă, lucru rar.

Cu trei zile în urmă, pe bulevardul Saint-Denis, ziua în amiaza mare, în timp ce majoritatea prăvăliilor îşi închiseseră uşile pentru masa de prânz, un camion se oprise în fața unui mic magazin de bijuterii. Câțiva oameni coborâseră o ladă enormă, pe care o aşezaseră lipită de uşă, după care urcaseră în camion şi plecaseră.

Sute de oameni trecuseră prin fața lăzii fără să se mire. Bijutierul, în schimb, întorcându-se de la restaurant, unde băgase ceva la ghiozdan, se încruntase. Şi, când dăduse la o parte lada, devenită între timp foarte uşoară, băgase de

seamă că în partea lipită de uşă fusese făcută o spărtură, iar în uşă alta, şi că, bineînțeles, rafturile sale fuseseră jefuite, ca şi seiful.

E vorba de un gen de anchetă lipsită de orice atractivitate, care poate să dureze luni de zile şi necesită cei mai mulți oameni. Spărgătorii nu lăsaseră nici cea mai mică amprentă, nici un obiect compromițător.

Din cauză că metoda era nouă, nu ştiam în rândul cărei categorii de borfaşi să facem cercetări. Aveam doar lada, una banală, deşi de format mare, iar vreo doisprezece inspectori îi vizitau de trei zile pe toți fabricanții de lăzi şi, în general, toate întreprinderile care foloseau asemenea lăzi.

Aşadar, tocmai mă întorsesem în birou, unde începusem să scriu un raport, când a sunat telefonul de interior.

— Tu eşti, Maigret ? Vrei să vii o clipă la mine ?

Nici asta nu avea nimic surprinzător. Şefului i se întâmpla aproape în fiecare zi să mă cheme o dată sau de mai multe ori în biroul lui, în afara raportului: îl cunoşteam, din copilărie, îşi petrecuse deseori vacanțele lângă noi, în Allier, şi fusese prieten cu tata.

Şi acest şef era, pentru mine, chiar marele şef în deplina accepțiune a termenului, cel sub care îmi făcusem ucenicia la Poliția Judiciară şi care, fără să mă protejeze propriu-zis, mă urmărise discret şi de sus; omul pe care îl văzusem, îmbrăcat în negru, cu pălăria pe cap, îndreptându-se singur, sub gloanțe, spre uşa pavilionului unde Bonnot[8] şi banda lui rezistau de două zile în fața poliției şi a jandarmeriei.

Mă refer la Xavier Guichard, cu ochi malițioşi şi păr lung şi alb de poet.

— Intră, Maigret.

Lumina era atât de ternă în acea dimineață, încât lampa cu abajur verde era aprinsă pe birou. Lângă acesta, într-un fotoliu, am văzut un tânăr, care s-a ridicat să-mi întindă mâna când am fost prezentați unul altuia.

— Comisarul Maigret. Domnul Georges Sim, jurnalist.

— Nu jurnalist, romancier, l-a corectat tânărul, zâmbind.

Xavier Guichard a zâmbit si el. Si trebuie să spun că deținea o gamă de zâmbete care putea să exprime toate nuanțele gândirii sale. Şi mai avea la dispoziție o anumită ironie perceptibilă doar pentru cei care îl cunoşteau bine, alții luându-l uneori drept un naiv.

Mi se adresa cu cea mai mare seriozitate, ca şi cum ar fi fost vorba de un caz important, de un personaj de marcă.

— Domnul Sim are nevoie, pentru romanele sale, să cunoască funcționarea Poliției Judiciare. După cum mi-a spus, o bună parte a dramelor umane îşi găsesc dezlegarea aici. Şi mi-a mai explicat că nu ține atât să cunoască în amănunt angrenajele poliției, pentru că a avut ocazia să se documenteze în altă parte, cât mai ales ambianța în care se derulează operațiunile.

Din când în când, îi aruncam tânărului o privire scurtă: trebuie să fi avut cam douăzeci şi cinci de ani, era slab, avea părul la fel de lung ca al şefului şi, ca să nu spun mai mult, părea să nu se îndoiască de nimic şi cu atât mai puțin de el însuşi.

— Vrei să-i fii ghid, Maigret?

Şi, în momentul în care dădeam să mă îndrept spre uşă, l-am auzit pe respectivul Sim spunând:

— Îmi cer scuze, domnule Guichard, dar ați uitat să-i spuneți comisarului...

— A, da! Aveți dreptate. Domnul Sim, după cum a precizat, nu este jurnalist. Nu riscăm să povestească în ziare lucruri care nu trebuie să fie publicate. Mi-a promis, fără să-i fi cerut, că va folosi tot ce va putea vedea şi auzi aici doar în romanele sale şi sub o formă suficient de diferită ca să nu ne creeze probleme. Parcă îl aud şi acum pe marele şef adăugind cu gravitate, aplecat peste birou:

— Poți avea încredere, Maigret. Şi-a dat cuvântul de onoare.

Totuşi, Xavier Guichard se lăsase îmbrobodit, o simțeam deja, iar mai târziu am avut şi dovada. Nu doar de tinerețea îndrăzneață a vizitatorului, ci şi din alt motiv, pe care l-am

aflat doar mai târziu. Şeful, în afara serviciului, avea o pasiune: arheologia. Făcea parte din câteva societăți savante şi scrisese o lucrare de mari dimensiuni (pe care n-am citit-o niciodată) despre originile îndepărtate ale regiunii Paris. Iar acest Sim aflase - mă întreb dacă întâmplător - şi avusese grijă să-i vorbească despre ea.

Pentru asta fusesem deranjat personal? Cineva primeşte aproape zilnic la noi „corvoada vizitei". Cel mai adesea, e vorba de străini importanți sau făcând parte mai mult sau mai puțin din poliția țării lor ; uneori e vorba doar de alegători influenți veniți din provincie şi fluturând cu mândrie cartea de vizită a deputatului lor.

Treaba asta a devenit o rutină. Puțin mai lipseşte ca, aşa cum se face în cazul monumentelor istorice, să nu repetăm un mic text învățat pe de rost. Dar, de obicei, un inspector este de ajuns, iar un şef de serviciu este deranjat doar pentru o personalitate de primă importanță.

— Dacă vreți, am propus, vom urca mai întâi la serviciul antropometric.

— Aş vrea să începem cu anticamera, dacă nu vă deranjează prea mult.

A fost prima mea uimire. De altfel, spunea asta cât se poate de amabil, cu o privire dezarmantă, explicând:

— Înțelegeți, vreau să parcurg drumul pe care îl urmează de obicei clienții poliției.

— În acest caz, ar trebui să începem cu arestul, pentru că cei mai mulți îşi petrec noaptea acolo înainte de a ne fi aduşi.

Iar el, cât se poate de calm:

— Am vizitat arestul noaptea trecută.

Nu a luat note. Nu avea nici carnet, nici stilou. A stat câteva minute în sala de aşteptare cu geamuri, unde, în rame negre, sunt expuse fotografiile polițiştilor căzuți la datorie.

— Câți mor în medie pe an?

Apoi a vrut să-mi vadă biroul. Întâmplarea a făcut ca la acea vreme muncitorii să se ocupe cu reamenajarea lui. Aşa că ocupam între timp, la mezanin, un birou în cel mai vechi

stil administrativ, plin de praf, cu mobilă din lemn negru şi o sobă cu cărbuni asemenea celor care mai pot fi încă văzute în unele gări de provincie.

Acolo îmi începusem cariera, acolo lucrasem vreo cincisprezece ani ca inspector şi mărturisesc că aveam o oarecare tandreţe faţă de sobă aceea mare. Trebuie să mai spun că aveam obiceiul s-o umplu ochi cu cărbuni şi că îmi plăcea, iarna, să privesc cum i se înroşeşte fonta.

Nu era atât o manie, cât o atitudine, aproape un şiretlic. în mijlocul unui interogatoriu dificil, mă ridicam şi începeam să aţâţ focul îndelung, cu vătraiul, apoi să arunc zgomotos cărbunii în sobă, cu un aer blajin, în timp ce clientul meu mă urmărea cu privirea, derutat.

Şi este adevărat că, atunci când am primit în sfârşit un birou modern, cu încălzire centrală, am regretat vechea sobă, dar fără să mi se dea voie - nici n-am cerut, pentru că nu mi s-ar fi îngăduit - s-o iau cu mine în noul birou.

Îmi cer scuze că zăbovesc asupra acestor amănunte, dar ştiu într-o oarecare măsură unde vreau să ajung. Oaspetele meu se uita la pipe, la scrumiere, la pendula din marmură neagră de pe cămin, la mica chiuvetă smălţuită din spatele uşii şi la prosopul care miroase întotdeauna a câine plouat.

Nu-mi punea nici o întrebare tehnică. Dosarele nu păreau să-l intereseze câtuşi de puţin.

— Pe scara asta ajungem la laborator.

Şi acolo a contemplat acoperişul în parte din geam, pereţii, podelele, manechinul de care ne folosim pentru unele reconstituiri, fără să se arate interesat nici de laboratorul propriu-zis, cu aparatele lui complicate, nici de munca desfăşurată în acel spaţiu.

Din obişnuinţă, am vrut să-i explic:

— Mărind de câteva sute de ori orice text scris şi comparând...

— Ştiu, ştiu.

Apoi m-a întrebat pe un ton neglijent:

— L-aţi citit pe Hans Gross ?

Nu auzisem niciodată de numele ăsta. Am aflat mai târziu că era vorba de un judecător de instrucție austriac care, pe la 1880, a ocupat prima catedră de criminalistică ştiințifică la Universitatea din Viena.

Vizitatorul meu îi citise cele două volume groase. Citise tot, o mulțime de cărți de care nu aveam habar şi cărora le pomenea titlurile pe un ton detaşat.

— Urmați-mă pe acest culoar, să vă arăt arhiva Identității Judiciare, unde sunt ținute fişele...

— Ştiu, ştiu.

începeam să-mi pierd răbdarea. S-ar fi zis că mă deranjase doar ca să se uite la pereți, tavane şi podele, doar ca să ne privească pe toți cu aerul că face un inventar.

— La ora asta, vom găsi multă lume la antropometrie. Probabil că au terminat cu femeile. E rândul bărbaților... Erau vreo douăzeci, toți goi, adunați în cursul nopții, aşteptându-şi rândul să fie măsurați şi fotografiați.

— În concluzie, îmi spuse tânărul, nu mi-a mai rămas de văzut decât Infirmeria Specială a arestului.

M-am încruntat.

— Vizitatorii n-au voie acolo.

Este unul dintre locurile cel mai puțin cunoscute, unde criminalii şi suspecții sunt supuşi de medicii legişti unui anumit număr de teste mintale.

— Paul Bourget obişnuia să asiste la şedințe, mi-a răspuns calm vizitatorul meu. Voi cere şi eu autorizația.

În definitiv, n-am păstrat decât o amintire banală, banală ca timpul din ziua aceea. Dar n-am făcut în aşa fel încât să scurtez vizita, mai întâi din cauza recomandării şefului, apoi pentru că nu aveam nimic important de făcut şi în felul ăsta îmi mai omoram şi eu timpul.

S-a întâmplat să treacă din nou pe la biroul meu; s-a aşezat şi mi-a întins punga lui cu tutun.

— Văd că fumați pipă, ca şi mine. Fumătorii de pipă îmi sunt simpatici.

Aveam pe birou, ca întotdeauna, vreo şase pipe, pe care le-a examinat ca un cunoscător.

— De ce caz vă ocupați în acest moment ?

Cu tonul meu cel mai profesional, i-am vorbit

despre lovitura cu lada aşezată în uşa magazinului de bijuterii şi am subliniat că această tehnică fusese folosită acum pentru prima dată.

— Nu, mi-a spus el. A mai fost folosită acum opt ani la New York, în fața unui magazin de pe 8th Avenue.

Probabil că era mulțumit de el, dar trebuie să spun că nu părea să se laude. îşi fuma pipa cu gravitate, vrând parcă să pară cu zece ani mai în vârstă, ca şi cum ar fi dorit să fie pe picior de egalitate cu omul deja matur care eram atunci.

— Vedeți dumneavoastră, domnule comisar, profesionişti nu mă interesează. Psihologia lor nu pune nici o problemă. Sunt nişte oameni care îşi fac meseria, scurt şi cuprinzător!

— Şi ce vă interesează ?

— Ceilalți. Cei care sunt făcuți ca mine si ca dumneavoastră şi care ajung, într-o bună zi, să ucidă fără să fie pregătiți pentru asta.

— Sunt foarte puțini.

— Ştiu.

— În afara crimelor pasionale...

— Crimele pasionale nu sunt nici ele interesante.

Cam atâta mi-a rămas în memorie despre această întâlnire. Probabil că i-am vorbit întâmplător despre un caz de care mă ocupasem cu câteva luni mai înainte, tocmai pentru că nu implicase profesionişti, un caz în care era vorba de o fată şi un colier de perle.

— Vă mulțumesc, domnule comisar. Sper că voi avea plăcerea să vă reîntâlnesc.

„Eu sper că nu!", îmi ziceam în sinea mea.

Au trecut săptămâni, apoi luni. O singură dată, în plină iarnă, am avut impresia că îl recunosc pe numitul Sim pe culoarul mare de la Poliția Judiciară, unde aştepta.

Într-o dimineață, am găsit pe birou, alături de corespondență, o carte de format mic, cu o copertă oribil ilustrată, aşa cum vezi la negustorii de ziare şi în mâinile midinetelor. Se intitula Fata şi perlele, iar numele autorului era Georges Sim.

N-am avut curiozitatea s-o citesc. Citesc puțin, şi niciodată romane populare. Nici măcar nu ştiu unde am pus broşura tipărită pe hârtie proastă; probabil la coş, iar câteva zile nici nu m-am mai gândit la ea.

Apoi, în altă dimineață, am găsit o carte identică în acelaşi loc pe birou şi, de atunci, în fiecare dimineață, un nou exemplar îşi făcea apariția alături de corespondență.

Mi-a trebuit ceva timp ca să bag de seamă că inspectorii mei, îndeosebi Lucas, mă priveau uneori amuzați. Până la urmă, într-o după-amiază când ne-am dus să bem un păhărel la braseria Dauphine, după ce a luat-o pe departe, Lucas mi-a spus:

— Ați devenit un personaj de roman, şefule.

A scos cărțulia din buzunar.

— Ați citit?

Mi-a mărturisit că Janvier, cel mai tânăr din brigadă la vremea aceea, punea cartea în fiecare dimineață pe biroul meu.

— O să vedeți că vă seamănă în unele privințe.

Avea dreptate. Semăna cu mine aşa cum desenul creionat pe marmura unei mese de cafenea de un caricaturist amator seamănă cu o ființă în carne si oase.

Deveneam mai solid, mai greoi decât eram, trăgând, dacă pot să mă exprim astfel, uimitor de mult la cântar. Cât despre poveste, era de nerecunoscut şi, în cartea lui, mi se întâmpla să folosesc metode cel puțin neaşteptate.

În aceeaşi seară, am găsit-o pe soția mea cu cartea în mână.

— Mi-a adus-o lăptăreasa. Se pare că e vorba de tine. încă n-am avut timp s-o citesc.

Ce puteam să fac ? După cum promisese numitul Sim, nu era vorba de un ziar, nici de o carte serioasă, ci de o publicație ieftină căreia ar fi fost ridicol să-i acord importanță.

Îmi folosise numele. Dar putea să-mi răspundă că pe pământ există mai mulți Maigret. Mi-am pus în gând să-l primesc cu răceală dacă aveam să-l întâlnesc din nou, fiind în acelaşi timp convins că va evita să mai pună piciorul la Poliția Judiciară.

Numai că mă înşelam. într-o zi, când am bătut la uşa şefului fără să fi fost chemat, ca să-i cer o părere, mi-a răspuns prompt:

— Intră, Maigret. Tocmai voiam să-ți telefonez. A venit prietenul nostru Sim.

Amicul Sim nu era deloc jenat. Ba chiar părea în largul lui, ținând între dinți o pipă mai mare ca niciodată.

— Ce mai faceți, domnule comisar ?

Şi Guichard mi-a explicat:

— Mi-a citit câteva pasaje dintr-o chestie pe care a scris-o despre noi.

— Cunosc.

Ochii lui Xavier Guichard erau veseli, dar, de data asta, părea că râde de mine.

— Mi-a spus pe urmă nişte lucruri destul de pertinente care te interesează. îl rog să le repete.

— E foarte simplu. Până acum, în Franța, în literatură, cu puține excepții, rolul simpatic a fost jucat întotdeauna de răufăcător, în timp ce poliția era ridiculizată, când nu se întâmpla şi mai rău.

Guichard dădea din cap aprobator.

— Adevărat, nu-i aşa ?

Ei da, era adevărat! Nu doar în literatură, ci şi în viața obişnuită. Asta îmi trezea o amintire destul de usturătoare, când abia intrasem în poliție şi „făceam" străzile! Eram gata să arestez un hoț

la ieşirea din metrou, când respectivul a început să strige nu ştiu ce - poate: „Hoții!"

Douăzeci de persoane s-au repezit instantaneu la mine. Le-am explicat că eram de la poliție şi că individul care se îndepărta era un recidivist. Sunt convins că toți m-au crezut. Totuşi, au făcut în aşa fel încât să mă întârzie prin toate mijloacele, lăsându-i astfel hoțului de buzunare timp să dispară.

— Ei bine, a continuat Guichard, prietenul nostru Sim îşi propune să scrie o serie de romane în care poliția va fi arătată în adevărata ei lumină.

Strâmbătura mea nu i-a scăpat şefului.

— Aproape în adevărata ei lumină, s-a corectat el. înțelegi? Cartea lui e doar o schiță a ceea ce are de gând să facă.

— A folosit în ea numele meu.

Credeam că tânărul se va arăta jenat, că se va scuza. Nici vorbă.

— Sper că lucrul ăsta nu v-a şocat, domnule comisar. Nu mă pot abține. Când îmi imaginez un personaj cu un anumit nume, mi-e imposibil să-l schimb. Am încercat zadarnic să îmbin toate silabele imaginabile ca să înlocuiesc cuvântul Maigret. Până la urmă, am renunțat. N-ar mai fi fost personajul meu.

A spus personajul meu, calm, şi, culmea, n-am zis nimic, poate din cauza lui Xavier Guichard şi a privirii pline de maliție cu care mă fixa.

— De data asta nu mai e vorba de o colecție populară, ci de ceea ce el numeşte... Cum ai spus, domnule Sim?

— Semiliteratură.

— Şi contați pe mine să...

— Aş vrea să vă cunosc mai bine.

V-am spus încă de la început: nu se îndoia de nimic. Cred că în asta consta forța lui. în parte datorită ei reuşise să-l facă să intre în jocul lui pe Xavier Guichard, interesat de toate specimenele umane.

— Are doar douăzeci şi patru de ani, m-a anunțat el cât se poate de serios.

— Mi-e greu să construiesc un personaj dacă nu ştiu cum se comportă în fiecare moment al zilei. De exemplu, n-aş putea vorbi de miliardari până când n-aş vedea unul, în halat de casă, mâncându-şi oul fiert moale de dimineață.

Totul s-a petrecut cu mult timp în urmă şi mă întreb acum din ce motive misterioase am ascultat toate astea fără să izbucnim în râs.

— Pe scurt, ați vrea...

— Să vă cunosc mai bine, să vă văd cum trăiți şi cum lucrați.

Bineînțeles, şeful nu-mi dădea nici un ordin.

Probabil că aş fi protestat. Un timp, m-am gândit că poate a pus la cale vreo farsă, pentru că păstrase un rest de comportament gen Cartierul latin, de pe vremea când celor din Cartierul Latin le plăceau încă farsele.

Probabil ca să nu par că iau toată treaba prea în serios, am spus, dând din umeri:

— Oricând.

Atunci Sim s-a ridicat, încântat.

— Imediat.

Încă o dată, privind din perspectiva timpului, lucrurile pot părea ridicole. Dolarul valora o sumă incredibilă. Americanii îşi aprindeau trabucurile cu bancnote de o mie de franci. Muzicanții negri bântuiau prin Montmartre, iar damele bogate şi trecute de prima tinerețe se trezeau cu bijuteriile furate de gigolo argentinieni la ceaiurile dansante.

La Garqonne atingea tiraje astronomice şi poliția de moravuri era copleşită de orgiile din Bois de Boulogne, pe care abia dacă îndrăznea să le întrerupă, de teamă să nu deranjeze „zbânțuielile" unor personaje consulare.

Femeile aveau părul scurt, la fel şi rochiile, iar bărbații purtau pantofi ascuțiți şi pantaloni strânşi la glezne.

Ştiu că toate astea nu explică nimic. Dar totul face parte din tot. Şi îl revăd pe tânărul Sim intrând dimineața în birou, ca şi cum ar fi devenit unul dintre inspectorii mei, zicându-mi cu amabilitate să nu mă deranjez şi aşezându-se într-un colt.

Nu lua nici acum notițe. Punea puține întrebări. Mai curând ar fi avut tendința să facă afirmații. Mi-a explicat mai târziu - ceea ce nu înseamnă că l-am si crezut - că reacțiile cuiva la o afirmație sunt mai revelatoare decât răspunsurile sale la o întrebare precisă.

Într-o zi, la amiază, când ne-am dus să bem o bere la braseria Dauphine, eu, Lucas şi Janvier, aşa cum ni se întâmpla deseori, a venit şi el după noi.

Iar într-o dimineață, la ora raportului, l-am găsit instalat într-un colț din biroul şefului. Totul a durat câteva luni. Când l-am întrebat dacă scria, mi-a răspuns:

— Romane populare, ca să-mi câştig existența. De la patru la opt dimineața. La opt, mi-am terminat ziua de lucru. Nu voi începe să scriu romanele semiliterare decât atunci când mă voi simți pregătit.

Nu ştiu ce înțelegea prin asta, dar după ce, într-o duminică, l-am invitat la masa de prânz în apartamentul meu de pe bulevardul Richard Lenoir, prezentându-l soției mele, şi-a încetat vizitele la Quai des Orfevres.

Mi se părea ciudat că nu-l mai vedeam în colțul lui, ridicându-se când mă ridicam şi eu, ținându-se după mine când plecam şi însoțindu-mă pas cu pas prin birouri.

În cursul primăverii, am primit o invitație cel puțin neaşteptată.

„Georges Sim are onoarea să vă invite la botezul ambarcațiunii sale, Ostrogoth, oficiat de preotul de la Notre-Dame marțea viitoare, în scuarul Vert-Galant.”

Nu m-am dus. Am aflat de la poliția din cartier, că, timp de trei zile şi trei nopți, o bandă de apucați făcuse mare scandal la bordul unei ambarcațiuni ancorate chiar în mijlocul Parisului, arborând o mulțime de stegulețe.

Odată, trecând pe Pont-Neuf, am văzut ambarcațiunea respectivă şi, la baza catargului, pe cineva care bătea la maşină, având pe cap o şapcă de căpitan de cursă lungă.

Săptămâna următoare, ambarcațiunea nu mai era acolo, iar scuarul Vert-Galant îşi recăpătase aspectul familiar.

După un an şi mai bine, am primit o altă invitație, scrisă de data aceasta pe una dintre fişele noastre dactiloscopice.

„Georges Simenon are onoarea să vă invite la balul antropometric care va avea loc la Boule Blanche cu ocazia lansării romanelor sale polițiste.”

Sim devenise Simenon.

Mai exact, poate pentru că se simțea de acum matur, îşi folosise adevăratul nume. Nu m-a preocupat problema. Nu m-am dus la balul cu pricina şi a doua zi am aflat că prefectul poliției fusese.

Am aflat-o din ziare, aceleaşi ziare în care am citit, pe prima pagină, că Maigret, comisarul Maigret, îşi făcuse o intrare zgomotoasă în literatura polițistă.

În dimineața aceea, când am ajuns la Poliția Judiciară şi am urcat scara mare de la intrare, am văzut doar zâmbete ironice, oameni cu fețe amuzate care îşi fereau privirea.

Inspectorii mei se străduiau din răsputeri să fie serioşi. La raport, colegii se prefăceau că mă tratează cu alt respect.

Doar şeful s-a comportat ca şi cum nu s-ar fi întâmplat nimic şi m-a întrebat, cu un aer absent:

— Şi tu, Maigret, cum stai cu cazurile la care lucrezi ?

În prăvăliile din cartierul de unde locuiesc, toți negustorii i-au arătat soției mele ziarul, cu numele meu scris cu litere groase, şi au întrebat-o impresionați:

— E soțul dumneavoastră, nu ?

Din păcate, da!

Când s-a aflat că scriu această carte, apoi că editorul lui Simenon s-a oferit s-o publice înainte de a o citi, ba chiar mai înainte ca primul capitol să fi fost terminat, am simțit, la majoritatea prietenilor mei, o aprobare oarecum şovăitoare. Sunt sigur că-şi ziceau: „Acum şi Maigret s-a apucat de scris!"

În cursul ultimilor ani, cel puțin trei dintre foştii colegi, mă refer la cei din generația mea, au scris si si-au editat memoriile.

Mă grăbesc să atrag însă atenția că au urmat în această privință o veche tradiție a poliției pariziene, care ne-a lăsat, printre altele, memoriile lui Mace şi cele ale marelui Goron, amândoi, la vremea lor, şefi peste ceea ce se numea atunci Siguranța. Cât despre cel mai ilustru dintre toți, legendarul Vidocq, acesta nu ne-a lăsat numai amintiri scrise de propria mână pe care să le putem compara cu portretele lui făcute de romancieri, deseori folosind adevăratul său nume sau, ca în cazul lui Balzac, numindu-l Vautrin.

Nu e rolul meu să-mi apăr colegii, dar vreau să răspund, în treacăt, unei obiecții pe care am auzit-o deseori.

— Dacă citeşti ce-au scris, mi s-a spus, cel puțin trei ar fi găsit soluția fiecărui caz celebru.

Şi mi se amintea îndeosebi de cazul Mestorino, care a făcut mare vâlvă nu demult.

Or, aici, aş putea să-mi depun şi eu candidatura, pentru că un caz de această anvergură cere colaborarea tuturor serviciilor. Cât priveşte interogatoriul final, acel faimos interogatoriu de douăzeci şi patru de ore citat astăzi drept exemplu, am fost nu patru, ci cel puțin şase care ne-am schimbat între noi, reluând întrebările una câte una, în toate modurile imaginabile, câştigând de fiecare dată câte puțin teren.

Tare mintos ar fi cel care, în aceste condiții, ar putea să spună cine a declanşat la un moment dat declicul care a dus la recunoaşterea faptelor comise.

De altfel, țin să declar că titlul „memorii" n-a fost ales de mine şi a fost pus la urmă, pentru că n-am găsit alt cuvânt.

La fel stau lucrurile (subliniez asta în timp ce corectez şpalturile) şi cu subtitlurile, cu ceea ce se numeşte, se pare, capete de capitol, pe care editorul mi-a cerut permisiunea să le adauge la sfârşit - din motive tipografice - mi-a spus el foarte amabil. Eu însă cred că pentru a conferi puțină dezinvoltură textului meu.

Dintre toate sarcinile pe care le-am îndeplinit la Quai des Orfevres, singura care nu mi-a plăcut a fost scrierea rapoartelor. Probabil că e ceva ce ține de o grijă atavică pentru exactitate, de nişte scrupule cu care s-a luptat şi tatăl meu. Am auzit deseori gluma aproape clasică: - în rapoartele lui Maigret sunt mai mult paranteze!

Poate pentru că vreau să explic prea mult, să explic totul, pentru că nimic nu mi se pare simplu si clar. Dacă se înțelege prin „memorii" relatarea evenimentelor în care am fost amestecat în cursul carierei mele, mă tem că publicul va fi dezamăgit.

În aproape o jumătate de secol, nu cred că au fost mai mult de douăzeci de cazuri cu adevărat senzaționale, inclusiv cele la care am făcut deja aluzie: cazul Bonnot, cazul Mestorino, plus cazul Landru, cazul Sarret şi alte câteva. Colegii şi, în unele cazuri, foştii mei şefi au vorbit însă pe larg despre ele.

Iar de celelalte anchete, interesante în sine, dar care n-au apărut pe prima pagină a ziarelor, s-a ocupat Simenon.

Şi iată-mă unde voiam să ajung, unde încerc să ajung de când am început acest manuscris, adică la adevărata rațiune de a fi a acestor Memorii care nu sunt de fapt nişte memorii, şi nu ştiu deloc cum mă voi exprima.

Am citit pe vremuri în ziare că Anatole France, care probabil că era cel puțin un om inteligent şi mânuia cu plăcere ironia, după ce a pozat pentru un portret pictorului Van Dongen, nu numai că a refuzat să primească tabloul terminat, ci a şi interzis expunerea lui în public.

Cam tot pe atunci, o actriță celebră a intentat un proces senzațional unui caricaturist pentru că o reprezentase într-un mod considerat de ea jignitor şi dăunător carierei sale.

Nu sunt nici academician, nici vedetă a scenei. Nu cred că am susceptibilități exagerate. în cursul carierei mele, niciodată nu mi s-a întâmplat să trimit vreo rectificare presei, care nu s-a dat totuşi înapoi să-mi critice acțiunile sau metodele.

Nu-i e dat oricui să-şi comande portretul la un pictor, dar, în zilele noastre, fiecare a trecut măcar pe la fotograf. Şi cred că fiecare cunoaşte stânjeneala ce ne cuprinde în fața propriei imagini, atunci când nu este întru totul exactă.

Se înțelege bine ce vreau să spun ? Mi-e puțin ruşine că insist. Ştiu că ating un punct sensibil, ultrasensibil, şi, ceea ce mi se întâmplă rareori, mi-e teamă deodată de ridicol.

Cred că mi-ar fi aproape indiferent dacă aş fi zugrăvit cu trăsături complet diferite de ale mele, până acolo încât, dacă se doreşte asta, să frizeze calomnia.

Dar revin la comparația cu fotografia. Obiectivul nu permite inexactitatea absolută. Imaginea este diferită fără să fie diferită. în fața pozei tale, deseori nu poți să indici detaliul care te şochează, să spui ce nu eşti tu, ce nu recunoşti ca fiind al tău.

Ei bine, ani de zile, aşa mi s-a întâmplat şi mie în prezența lui Maigret descris de Simenon! Îl vedeam cum creşte zilnic lângă mine, astfel încât, la sfârşit, unii oameni mă întrebau cu bună-credință dacă îi copiasem ticurile, iar alții, dacă numele meu era cu adevărat numele tatălui meu şi dacă nu-l luasem cumva de la romancier.

Am încercat să povestesc de bine, de rău cum s-au petrecut lucrurile la început, fără gânduri ascunse, ceea ce nu a părut să aibă vreo urmare.

Însăşi vârsta băiatului pe care bunul Xavier Guichard mi l-a prezentat într-o zi în biroul lui m-ar fi făcut mai curând să dau nepăsător din umeri decât să fiu circumspect.

Numai că, după câteva luni, eram prins într-un angrenaj din care n-am mai ieşit niciodată şi de care paginile pe care le scriu acum nu mă vor scăpa întru totul.

— De ce te plângi ? Eşti celebru!

Ştiu! Ştiu! Vorbeşti aşa când nu treci tu însuti prin asta! Recunosc chiar că în unele momente, în unele împrejurări, nu era neplăcut. Nu doar datorită satisfacerii vanității. Uneori, şi din motive practice. De exemplu, ca să obții un loc bun într-un tren sau într-un restaurant arhiplin, ori ca să nu trebuiască să stai la coadă!

Timp de ani de zile, n-am protestat niciodată, după cum n-am trimis nici vreo rectificare la ziare.

Şi nu pretind, deodată, că clocoteam în sinea mea, nici că abia-mi mai stăpâneam furia. Ar fi exagerat, şi mie nu-mi place deloc exagerarea.

Totuşi, mi-am pus în gând ca, într-o zi, să spun calm, fără furie sau ură, tot ce am de spus, ca să pun lucrurile la punct o dată pentru totdeauna. Ziua aceea a sosit.

De ce cartea asta se intitulează Memorii ? Nu eu sunt de vină, repet, şi nu eu am ales acest cuvânt.

În realitate, nu-i vorba nici de Mestorino, nici de Landru, nici de avocatul din Masivul Central care îşi extermina victimele cufundându-le într-o cadă plină cu var nestins.

E vorba de ceva mai simplu, de a confrunta două personaje, două adevăruri. Veți vedea imediat ce anume înțeleg unii prin adevăr.

Era la început, pe vremea acelui bal antropometric care a servit, împreună cu alte câteva manifestări mai mult sau mai puțin spectaculoase şi de bun-gust, la lansarea a ceea ce începea deja să se numească „primele cărți cu Maigret", două volume care se intitulau Spânzuratul de la Saint-Pholien şi Domnul Gallet a decedat.

Pe astea, recunosc, le-am citit imediat. Şi parcă îl văd pe Simenon intrând în biroul meu a doua zi dimineață, mulțumit de sine şi chiar mai sigur de el, dacă aşa ceva era posibil, având totuşi un strop de nelinişte în privire.

— Ştiu ce-mi veți spune! mi s-a adresat el, pe când eu deschideam gura.

Şi mi-a explicat, plimbându-se prin încăpere:

— Sunt conştient că aceste cărți sunt pline de inexactități tehnice. Este inutil să le enumerăm. Trebuie să ştiți însă că sunt voite, si am să vă spun şi de ce.

N-am înregistrat tot ce mi-a spus, dar îmi amintesc fraza esențială, pe care mi-a repetat-o deseori mai târziu, cu o satisfacție aproape sadică:

— Adevărul nu pare niciodată adevărat. Nu doar în literatură sau în pictură. N-am să vă amintesc nici cazul coloanelor dorice, ale căror linii ni se par riguros perpendiculare şi care ne dau această impresie pentru că sunt de fapt uşor curbe. Pentru că, dacă ar fi drepte, ochiul nostru le-ar vedea umflate ! Înțelegeți ?

Pe vremea aceea îi plăcea încă să-şi arate erudiția.

— Povesteşte cuiva ce întâmplare vrei. Dacă n-o aranjezi, va fi considerată incredibilă, artificială. Dacă o aranjezi, va părea mai adevărată decât în realitate.

Şi trâmbița aceste ultime cuvinte ca şi cum ar fi fost vorba de o descoperire senzațională.

— Să arate mai adevărat decât în realitate, ăsta e tot şpilul! Ei bine, eu v-am făcut mai adevărat decât în realitate !

Am rămas fără grai. Pe moment, bietul comisar care eram, comisarul „mai puțin adevărat decât în realitate", n-a găsit nimic de răspuns.

Iar el, gesticulând întruna şi cu o fărâmă de accent belgian, îmi demonstra că anchetele mele, aşa cum le povestise, erau mai plauzibile - poate că a spus „mai exacte"? - decât aşa cum le trăisem.

La primele noastre întâlniri, în toamnă, nu era lipsit de siguranță. Venind şi succesul, dădea pe dinafară, avea destulă încât să dăruiască tuturor timoraților de pe pământ!

— Urmăreşte-mă cu atenție, comisare...

Luase hotărârea să renunțe la „domnule".

— În cazul unei anchete adevărate, sunteți uneori cincizeci, dacă nu mai mulți, ocupați cu găsirea vinovatului. Nu doar dumneata şi inspectorii dumitale urmăriți o pistă. Poliția şi

jandarmeria din întreaga țară intră în alertă. Se supraveghează gările, plecarea pacheboturilor şi frontierele. Nu mai vorbesc de informatori, şi cu atât mai puțin de amatorii care intră şi ei în joc. încearcă în cele două sute sau două sute cincizeci de pagini ale unui roman să creezi o imagine cât de cât fidelă a acestei viermuieli! Nici un roman-fluviu n-ar fi de ajuns, iar cititorul ar fi descurajat după câteva capitole, încurcând totul, confundând totul. Dar, în realitate, cine împiedică producerea acestei confuzii, cine regăseşte drumul cel bun, în fiecare dimineață, punându-l pe fiecare la locul lui şi urmând un fir călăuzitor?

S-a uitat la mine triumfător.

— Dumneata, ştii prea bine. Cel care conduce ancheta. Ştiu foarte bine că un comisar de la Poliția Judiciară sau un şef de brigadă specială nu bate străzile în persoană ca să interogheze portarii şi negustorii de vin. Şi mai ştiu că, dacă nu e vorba de un caz excepțional, nu vă petreceți nopțile stând de pândă în ploaie pe străzile pustii, aşteptând să se lumineze vreo fereastră sau să se întredeschidă vreo uşă. Totuşi, este exact ca şi cum ai fi acolo dumneata însuți, nu?

Ce să-i răspund? Dintr-un anumit punct de vedere, era logic.

— Aşadar, simplificare! Prima calitate, calitatea esențială a unui adevăr este aceea de a fi simplu. Şi am simplificat. Am redus la cea mai simplă expresie a lor angrenajele din jurul dumitale, fără ca astfel rezultatul să se fi schimbat în vreun fel. în loc de cincizeci de inspectori mai mult sau mai puțin anonimi, mişunând în dezordine, am păstrat doar trei sau patru, fiecare având o personalitate proprie.

Am încercat să obiectez:

— Celorlalți nu le cade bine.

— Nu scriu pentru cei câțiva zeci de funcționari ai Poliției Judiciare. Când scriem o carte despre învățători, supărăm, orice am face, zeci de mii de învățători. La fel ar sta lucrurile şi dacă am scrie despre şefii de gară sau despre dactilografe. Unde eram?

— La diferitele feluri de adevăruri.

— Încerc să-ti demonstrez că al meu este singurul valabil. Vrei şi alt exemplu? Nu-i nevoie să

petreci în această clădire câte zile am petrecut eu ca să ştii că Poliția Judiciară, făcând parte din Prefectura de Poliție, nu poate acționa decât în perimetrul Parisului şi, prin extindere, în unele cazuri, al departamentului Senei. Or, în Domnul Gallet a decedat, istorisesc o anchetă care s-a derulat în centrul Franței. Dumneata ai fost acolo, da sau nu?

Răspunsul era da, bineînțeles.

— Am fost, este adevărat, dar într-o perioadă când...

— Într-o perioadă când, pentru un timp, ai lucrat la Siguranța Națională, pe strada Saussaies. De ce să tulburăm ideile cititorului cu aceste subtilități administrative? Nu e nevoie să începem, pentru fiecare anchetă, prin a explica: „Asta se petrecea în anul cutare. Aşadar", Maigret făcea parte din serviciul cutare". Dă-mi voie să termin...

Avea ideea lui şi ştia că va atinge un punct sensibil.

— Prin obiceiuri, atitudini, caracter, eşti un om al Poliției Judiciare sau un om al Siguranței Naționale ?

Cer scuze colegilor mei de la Siguranța Națională, printre care am prieteni buni, dar nu e un secret pentru nimeni că există, să zicem, o rivalitate, ca să nu spun mai mult, între cele două instituții.

Şi trebuie să recunoaştem un lucru pe care Simenon îl înțelesese de la început, anume că, mai ales pe vremea aceea, existau două tipuri de polițişti destul de diferite.

Cei de la Siguranță, care depind direct de ministrul de Interne, ajung în mai mică sau mai mare măsură, prin forța lucrurilor, să se ocupe de treburi politice.

N-am nimic cu ei pentru asta. Mărturisesc însă că, în ceea ce mă priveşte, prefer să n-am de-a face cu aşa ceva.

Câmpul nostru de acțiune, al celor de pe Quai des Orfevres, este mai restrâns, mai prozaic. Ne limităm la răufăcători de tot felul şi, în general, la tot ce este inclus în expresia „poliție judiciară".

— Recunoaşte că eşti un om al Politiei Judiciare şi eşti mândru de asta. Ei bine, am făcut din dumneata un om al Poliției Judiciare! Am încercat să te fac întruchiparea acestei instituții. Oare va trebui, din meticulozitate, pentru că dumneata ai mania exactității, să fac această imagine mai neclară, explicând că în cutare an, din motive complicate, ai trecut în mod provizoriu la altă instituție, ceea ce ți-a permis să acționezi în toată Franța ?

— Dar...

— O clipă. în prima zi când te-am întâlnit, ți-am spus că nu sunt jurnalist, ci romancier, şi îmi amintesc că i-am promis domnului Guichard că textele mele nu vor conține niciodată indiscreții susceptibile să provoace greutăți serviciilor sale.

— Ştiu, dar...

— Ei, drăcie ! Stai puțin, Maigret!

Era prima dată când mi se adresa astfel. Şi tot prima dată când acest tinerel îmi închidea gura.

— Am schimbat numele, mai puțin în ceea ce te priveşte pe dumneata şi pe doi-trei dintre colaboratorii dumitale. Am avut grijă să schimb şi localitățile. Deseori, pentru mai multă precauție, am schimbat relațiile de familie ale personajelor între ele. Am simplificat: uneori e vorba de un singur interogatoriu atunci când dumneata probabil că ai făcut patru sau cinci, de numai două-trei piste acolo unde, la început, ai avut zece. Pretind că eu am dreptate, că adevărul meu este cel bun. Şi am adus o dovadă.

Mi-a arătat un teanc de cărți pe care le aşezase pe biroul meu când intrase şi cărora nu le acordasem nici o atenție.

— Sunt cărți scrise de specialişti despre problemele polițieneşti în cursul ultimilor douăzeci de ani, relatări adevărate, prezentând acel adevăr care îți place dumitale. Citeşte-le. Cunoşti majoritatea anchetelor pe care aceste cărți le istorisesc în detaliu. Ei bine, pun prinsoare că nu le vei recunoaşte! Şi asta pentru că grija pentru obiectivitate falsifică acest adevăr care este întotdeauna, care trebuie să fie întotdeauna simplu. Iar acum... Gata ! Prefer să ajung imediat

la mărturisire. Exact în acel moment am ştiut unde mă atingea.

Avea dreptate, zău aşa, în toate privinţele! Nu-mi păsa nici mie că redusese numărul inspectorilor, că mă pusese să stau nopţi întregi în ploaie în locul acestora şi că a confundat, voit sau nu, Siguranţa Naţională cu Poliţia Judiciară.

Dar ceea ce mă şoca, în fond, şi nu voiam încă să recunosc nici faţă de mine însumi... La naiba, ce greu e! Amintiţi-vă ce v-am spus despre domnul pus în faţa fotografiei sale.

Să luăm doar detaliul pălăriei. Atâta pagubă dacă devin ridicol mărturisind că acest amănunt idiot m-a făcut să sufăr mai mult decât toate celelalte.

Când tânărul Sim a intrat prima dată la Poliţia Judiciară, mai aveam încă o pălărie melon în şifonier, dar n-o mai purtam decât în rare ocazii: la înmormântări sau la ceremonii oficiale.

Numai că, în biroul meu, era agăţată o fotografie făcută cu câţiva ani mai înainte, cu prilejul nu ştiu cărui congres, unde apăream cu această blestemată de pălărie.

Din cauza asta, chiar şi astăzi, când sunt prezentat unor oameni care nu m-au văzut niciodată, îi aud spunând:

— Ia uite! V-aţi schimbat pălăria !

Cât priveşte faimosul pardesiu cu guler de catifea, Simenon a trebuit să aibă într-o zi o discuţie, dar nu cu mine, ci cu soţia mea.

Recunosc, am avut şi eu unul, ba chiar mai multe, ca toţi bărbaţii din generaţia mea. Poate că mi s-a întâmplat, prin 1927, într-o zi foarte friguroasă sau când ploua cu găleata, să iau din cui unul dintre aceste pardesiuri vechi.

Nu sunt cochet. Sunt foarte puţin preocupat de eleganţă. Dar, poate tocmai din cauza asta, nu-mi place deloc să arăt diferit de ceilalţi. Şi croitorul meu evreu, de pe strada Turenne, nu are nici el chef ca lumea să întoarcă mereu capul pe stradă după mine.

„E vina mea dacă aşa te văd eu?" ar fi putut să-mi răspundă Simenon, ca un pictor care îşi înfăţişează modelul

cu nasul strâmb sau ochii saşii.

Doar că modelul cu pricina nu trebuie să-şi trăiască întreaga viaţă faţă în faţă cu portretul lui, şi nu sunt mii de oameni care cred din acel moment că are nasul strâmb sau ochii saşii!

Nu i-am spus atunci toate aceste lucruri. Reţinut, m-am mulţumit să rostesc, privind în altă parte:

— Era indispensabil să mă simplifici şi pe mine ?

— La început, sigur că da! Publicul trebuie să se obişnuiască într-un fel cu dumneata, cu silueta, cu mersul dumitale... Cred că am găsit cuvântul potrivit. Deocamdată eşti doar o siluetă, un spate, o pipă, un mod de a merge şi de a mormăi.

— Mulţumesc.

— Detaliile vor apărea treptat, vei vedea. Nu ştiu de cât timp are să fie nevoie. încetul cu încetul, vei începe să ai o viaţă mai subtilă, mai complexă.

— Asta mă linişteşte.

— De exemplu, până acum, încă n-ai viaţă de familie, deşi apartamentul din bulevardul Richard Lenoir şi doamna Maigret constituie numai puţin de jumătate din existenţa dumitale. Până acum doar ai telefonat acasă, dar oamenii te vor vedea şi acolo.

— În papuci şi halat de casă ?

— Şi chiar în pat.

— Port cămăşi de noapte, am spus cu ironie.

— Ştiu. E ceva care te completează. Chiar dacă te-ai fi adaptat la pijama, tot în cămaşă de noapte te-aş fi prezentat.

Mă întreb cum s-ar fi sfârşit această conversaţie - probabil printr-o ceartă în toată regula -, dacă n-aş fi fost anunţat că un mărunt informator din strada Pigalle voia să-mi vorbească.

— În concluzie, i-am spus lui Simenon, pe când îmi întindea mâna, eşti mulţumit de dumneata.

— Nu încă, dar voi fi.

Oare puteam să-i spun că îi interziceam pe viitor să se mai folosească de numele meu? In mod legal, da. Şi s-ar fi ajuns

la ceea ce se numeşte un proces de tip parizian, care m-ar fi acoperit de ridicol.

Personajul s-ar fi numit altfel, dar aş fi fost tot eu, mai precis acel eu simplificat care, după spusele autorului, urma să devină treptat din ce în ce mai complex.

Necazul cel mai mare era că individul nu se înşela şi că, în fiecare lună, timp de ani de zile, aveam să găsesc într-o carte cu o copertă fotografică un Maigret care mă imita din ce în ce mai mult.

Şi dacă ar fi fost doar în cărți! Pentru că aveau să intervină cinematograful, radioul şi, mai târziu, televiziunea.

Ai o senzație ciudată când vezi pe ecran, plimbându-se de colo până colo, vorbind, ştergându-şi nasul, un domn care pretinde că eşti tu, care împrumută unele dintre ticurile tale, rosteşte fraze rostite de tine, în împrejurări prin care ai trecut, pe care le-ai trăit, într-un cadru care, uneori, a fost reconstituit cu minuțiozitate.

Măcar în cazul primului Maigret apărut pe ecran, jucat de Pierre Renoir, asemănarea era aproape respectată. Deveneam puțin mai înalt, mai zvelt. Fața, bineînțeles, era diferită, dar unele atitudini erau atât de frapante, încât îl bănuiesc pe actor că m-a studiat fără ştirea mea.

Câteva luni mai târziu, ajungeam mai scund cu douăzeci de centimetri, iar ceea ce pierdeam în înălțime câştigam în rotunjime, devenind, sub trăsăturile lui Abel Tarride, obez şi blajin, atât de moale, încât semănăm cu un animal din cauciuc, un balon gata să se ridice spre tavan. Nu mai vorbesc că făceam cu ochiul ca să-mi subliniez găselnițele şi subtilitățile!

N-am stat să văd filmul până la sfârşit, şi totuşi tribulațiile mele nu se sfârşiseră. Harry Baur era, desigur, un actor mare, dar avea cu douăzeci de ani mai mult ca mine la acea dată şi o figură moleşită şi tragică totodată!

Să trecem peste asta!

După ce am îmbătrânit cu douăzeci de ani, am întinerit aproape tot cu atâția, mult mai târziu, cu un anume Prejean,

căruia n-am ce să-i reproşez în plus faţă de ce le-am reproşat celorlalţi, dar care seamănă mult mai mult cu unii inspectori tineri de astăzi decât cu cei din generaţia mea.

În sfârşit, foarte recent, m-au prezentat iar gras, gras de parcă aş fi fost gata să explodez, în timp ce începeam, sub trăsăturile lui Charles Laughton, să vorbesc limba engleză cum îmi vorbesc limba maternă.

Ei bine, dintre toţi ăştia, cel puţin unul l-a tras pe sfoară pe Simenon şi a considerat că adevărul meu era mai bun decât al lui.

Pierre Renoir nu şi-a pus pe cap un melon, ci o pălărie din fetru moale cât se poate de obişnuită şi a îmbrăcat haine cum poartă orice funcţionar, fie că face sau nu parte din poliţie.

Observ că n-am vorbit decât de detalii meschine - o pălărie, un pardesiu, o sobă cu cărbuni -, probabil pentru că aceste detalii m-au şocat primele.

Nu te miri că devii un bărbat în toată firea, apoi un bătrân. Dar e de ajuns să-ţi tai vârfurile mustăţilor ca să nu te mai recunoşti tu însuti.

Adevărul e că prefer să termin cu ceea ce consider a fi nişte mici slăbiciuni înainte de a confrunta pe fond cele două personaje.

Dacă Simenon are dreptate, ceea ce este foarte posibil, al meu va părea şters şi confuz faţă de faimosul lui adevăr simplificat - sau aranjat -, iar eu voi semăna cu un domn ursuz care îşi retuşează el însuşi portretul.

Acum, pentru că am început cu hainele, trebuie să continuu măcar pentru liniştea mea personală.

Simenon m-a întrebat recent - adevărul e că s-a schimbat şi el, nu mai e tinerelul pe care l-am întâlnit în biroul lui Xavier Guichard -, cu un aer puţin ironic:

— Ei, cum e noul Maigret ?

Am încercat să-i răspund cu vorbele lui de altădată:

— Se conturează! Deocamdată e doar o siluetă. O pălărie. Un pardesiu. Dar e pălăria lui adevărată. Pardesiul lui adevărat! încetul cu încetul, poate că va veni şi restul, va avea

brațe, picioare, chiar o față, cine ştie. Ba poate va începe chiar să gândească singur, fără ajutorul unui romancier.

Fiindcă veni vorba, Simenon are acum aproape aceeaşi vârstă pe care o aveam eu când ne-am întâlnit prima dată. La vremea aceea, avea tendința să mă considere un om matur şi chiar, în sinea lui, un om deja bătrân.

Nu l-am întrebat ce credea în prezent, dar nu m-am putut abține să nu-i spun:

— Ştii că, odată cu trecerea anilor, ai început să mergi, să-ți fumezi pipa şi chiar să vorbeşti ca Maigret al tău ?

Lucru cât se poate de adevărat şi care îmi oferă, trebuie să recunoaşteți, o răzbunare destul de plăcută.

într-un fel, e ca şi cum, într-un târziu, ar începe să se ia pe sine drept mine!

83. VOL 9
CAPITOLUL 3

Nu ştiu dacă acum voi găsi tonul potrivit, pentru că, în dimineața asta, mi-am umplut deja coşul de hârtii cu pagini rupte una după alta. Iar ieri seară eram gata-gata să renunț. In timp ce soția mea citea ce scrisesem în cursul zilei, trăgeam cu ochiul la ea prefăcându-mă că răsfoiesc ziarul, ca de obicei, şi la un moment dat am avut impresia că era surprinsă, apoi, până la sfârşit, mi-a aruncat priviri scurte şi uimite, aproape întristate.

În loc să-mi vorbească imediat, a pus tăcută manuscrisul la loc în sertar, şi a mai trecut ceva timp până când să rostească, străduindu-se să facă observația cât mai neutră: - S-ar zice că nu-l suferi.

Nu era nevoie s-o întreb despre cine vorbea şi acum venise rândul meu să nu înțeleg şi să mă uit la ea cu ochi mari.

— Ce tot spui! am exclamat eu. Simenon e prietenul nostru!

— Da, evident...

Mă gândeam ce putea să aibă în minte, încercam să-mi amintesc ce scrisesem.

— Poate că mă înşel, a adăugat ea. Mă înşel cu siguranță, dacă aşa spui tu. Dar am avut impresia, citind unele pasaje, că-ți potoleşti astfel o adevărată ură. Înțelege-mă bine. Nu e vorba de o ură mare, uşor de recunoscut, ci parcă ar fi ceva mai înăbuşit, ceva mai...

N-a mers mai departe, însă am făcut-o eu în gând: „...mai ruşinos".

Dar Dumnezeu mi-e martor că nici nu mi-a trecut prin minte asta în timp ce scriam! Am avut întotdeauna relații cât se poate de cordiale cu Simenon şi, mai mult, a devenit curând prietenul familiei. Rarele noastre deplasări din cursul verii au fost aproape toate la domiciliile lui succesive, când încă mai locuia în Franța: în Alsacia, la Porquerolles, în Charente, în Vandeea şi în multe alte locuri. Şi poate că, mai recent, când am acceptat o deplasare semioficială în Statele Unite, am făcut-o doar pentru că ştiam că îl voi întâlni în Arizona, unde trăia atunci.

— Jur..., am început eu cu gravitate.

— Eu te cred, dar cititorii poate că n-au să te creadă.

E vina mea, sunt convins de asta. Nu sunt obişnuit să mânuiesc ironia şi îmi dau seama că probabil o fac fără îndemânare. Intenția mea fusese să tratez în glumă, dintr-un fel de pudoare, un subiect dificil, mai mult sau mai puțin penibil pentru orgoliul meu.

Pentru că, la urma urmei, ceea ce încerc eu să fac este pur şi simplu să corectez o imagine după o altă imagine, un personaj, nu după umbra, ci după dublul lui. Iar Simenon a fost primul care m-a încurajat în acest demers.

Adaug, ca s-o liniştesc pe soția mea, care e de o fidelitate aproape feroce când e vorba de prieteniile ei, că Simenon, după cum am spus ieri cu alte cuvinte, pentru că glumeam, nu mai are nimic din tânărul a cărui siguranță agresivă mă nemulțumise uneori, că, dimpotrivă, acum el a devenit

taciturn si vorbeşte cu o oarecare şovăială, mai ales despre subiecte la care ține, temându-se să se pronunțe categoric, cerând, aş putea să jur, aprobarea mea.

Acestea fiind zise, îl voi mai lua mult peste picior? Doar puțintel! Probabil că va fi pentru ultima dată. Ocazia e prea frumoasă şi nu rezist tentației.

În cele circa patruzeci de volume pe care le-a consacrat anchetelor mele, există probabil vreo douăzeci de aluzii la originea mea, la familia mea, câteva cuvinte despre tatăl meu şi despre profesia lui de administrator, o mențiune a colegiului din Nantes, unde mi-am făcut o parte din studii, plus altele, foarte scurte, la cei doi ani pe care i-am făcut la medicină.

Or, aceluiaşi om i-au trebuit aproape opt sute de pagini ca să-şi povestească copilăria până la şaisprezece ani. Nu are importanță că a făcut-o sub forma unui roman, că personajele sunt sau nu exacte, dar n-a considerat că eroul său este complet decât alături de părinții şi bunicii lui, de unchii şi mătuşile cărora le-a prezentat metehnele şi maladiile, micile vicii şi fibroamele, ajungând să descrie până şi câinele vecinei, care a avut dreptul la o jumătate de pagină.

Nu mă plâng, iar această remarcă este doar un mod ocolit de a mă apăra dinainte de eventualele acuzații că vorbesc despre ai mei cu prea mare îngăduință.

Pentru mine, un om fără trecut nu este om întru totul. în cursul unor anchete, mi s-a întâmplat să consacru mai mult timp familiei şi anturajului unui suspect decât suspectului însuşi, şi deseori în acest fel am descoperit cheia a ceea ce ar fi putut rămâne un mister.

S-a spus, şi este adevărat, că m-am născut în centrul Franței, nu departe de Moulins, dar nu-mi amintesc să se fi precizat că proprietatea administrată de tatăl meu era un domeniu de trei mii de hectare, cu nu mai puțin de douăzeci şi şase de ferme.

Bunicul, pe care l-am cunoscut, era unul dintre aceşti fermieri-arendaşi şi avea în spatele lui cel puțin trei generații

de Maigret care lucraseră acelaşi pământ.

O epidemie de tifos, pe vremea când tata era tânăr, a decimat familia, care avea şapte-opt copii, lăsând în viață doar doi, pe tata şi o soră, care urma să se mărite mai apoi cu un brutar şi să se stabilească la Nantes.

De ce tatăl meu a mers la liceul din Moulins, întrerupând astfel o veche tradiție? Am toate motivele să cred că preotul satului s-a ocupat de el. Dar nu s-a rupt de pământ, pentru că, după doi ani într-o şcoală de agricultură, s-a întors în sat şi a intrat la castel ca ajutor de administrator.

Simt întotdeauna o anumită jenă când trebuie să vorbesc despre el. Am impresia că oamenii îşi spun: „A rămas cu acea imagine despre părinți pe care ți-o faci când eşti copil".

Şi, mult timp, m-am întrebat dacă nu mă înşelam, dacă nu cumva spiritul meu critic comitea o greşeală. Dar mi s-a întâmplat să întâlnesc alți oameni ca el, îndeosebi printre cei din generația lui, de cele mai multe ori de aceeaşi condiție socială, pe care am putea-o numi intermediară.

Pentru bunicul meu, oamenii de la castel, drepturile, privilegiile, comportamentul lor nu se discutau. N-am aflat niciodată ce credea însă în sinea lui. Eram încă tânăr când a murit. Totuşi, sunt convins, amintindu-mi de unele priviri, de unele tăceri ale sale mai ales, că aprobarea lui nu era pasivă, că nici măcar nu era întotdeauna aprobare, nici resemnare, ci izvora dintr-o anumită mândrie şi îndeosebi dintr-un sentiment foarte profund al datoriei.

Acest sentiment s-a păstrat la oameni ca tatăl meu, împreună cu o rezervă, o nevoie de decență care a putut să fie luată drept resemnare.

Mi-l amintesc foarte bine. Am fotografii cu el. Era foarte înalt, foarte slab, iar slăbiciunea îi era accentuată de pantalonii strimți, pe care nişte jambiere de piele îi acopereau până sub genunchi, întotdeauna l-am văzut pe tata cu jambiere de piele. Pentru el era un fel de uniformă. Nu purta barbă, ci nişte mustăți lungi de un blond roşcat, în care

iarna, când venea acasă, simțeam, sărutându-l, mici cristale de gheață.

Casa noastră se afla în curtea castelului, o casă frumuşică din cărămidă roşie, cu un etaj, care domina clădirile joase unde trăiau câteva familii de valeți, rândaşi şi paznici, ale căror soții, în majoritatea lor, lucrau la castel ca spălătorese, croitorese sau ajutoare la bucătărie.

În această curte, tatăl meu era un fel de suveran căruia oamenii îi vorbeau cu respect, scoțându-şi şapca în fața lui.

Cam o dată pe săptămână pleca la căderea nopții, uneori chiar de cum se însera, însoțit de unul sau mai mulți fermieri, cu brişcă, să vândă sau să cumpere animale de tot felul la vreun târg îndepărtat, de unde se întorcea abia a doua zi la asfințit.

Biroul lui era într-o clădire separată, având pe pereți fotografii cu boi şi cai premiați, calendare ale târgurilor şi, aproape întotdeauna, uscându-se pe măsură ce anul se ducea, cea mai frumoasă jerbă de grâu recoltată de pe proprietate.

Pe la ora zece, traversa curtea şi pătrundea pe un domeniu aparte. Dădea ocol clădirilor, ajungea la marele peron de care țăranii nu treceau niciodată şi petrecea un anumit timp între zidurile groase ale castelului.

În fond, asta era pentru el cam ce este pentru noi raportul de dimineață la Poliția Judiciară şi, copil fiind, eram mândru să-l văd, foarte drept, fără nici o umbră de slugărnicie, urcând treptele acelui peron prestigios.

Vorbea puțin, râdea rareori, dar, când i se întâmpla să o facă, erai surprins să descoperi că are un râs tânăr, aproape copilăresc, şi să-l vezi amuzându-se la glume naive.

Nu bea, spre deosebire de majoritatea oamenilor cunoscuți de mine pe atunci. La fiecare masă, i aducea o carafă mică rezervată numai lui, plină pe jumătate cu un vin uşor, alb, din strugurii recoltați de pe proprietate, şi niciodată nu l-am văzut bând alt vin, nici măcar la căsătorii sau înmormântări.

Iar la târguri, unde era obligat să tragă la hanuri, i se aducea din oficiu o ceaşcă de cafea, care îi plăcea foarte mult.

Pentru mine, era un bărbat, şi chiar un bărbat în vârstă. Aveam cinci ani când a murit bunicul. Bunicii dinspre mamă locuiau la mai bine de cincizeci de kilometri de acolo şi nu mergeam la ei decât de două ori pe an, astfel că nu i-am cunoscut prea bine. Nu erau fermieri. Țineau, într-un târguşor destul de important, o băcănie, având alături, după cum se întâmplă deseori la tară, o sală de cafenea.

N-aş spune astăzi că nu acesta a fost motivul pentru care relațiile noastre cu familia mamei nu erau mai strânse.

Aveam aproape opt ani când am observat că mama era însărcinată. Din fraze surprinse la întâmplare, din şuşoteli, am înțeles într-o oarecare măsură că evenimentul era neaşteptat, că, după naşterea mea, medicii îşi exprimaseră scepticismul în privința unor viitoare sarcini, considerându-le improbabile.

Toate acestea le-am reconstituit îndeosebi mai târziu, bucată cu bucată, şi cred că aşa se întâmplă cu toate amintirile din copilărie.

În acea vreme trăia în satul vecin, mai mare decât al nostru, un medic cu barbă roşcată şi ascuțită pe nume Gadelle - Victor Gadelle, dacă nu mă înşel -, despre care se vorbea mult, aproape întotdeauna cu un aer misterios, şi, probabil din cauza bărbii şi a tuturor vorbelor care umblau pe seama lui, aproape că îl consideram un fel de diavol.

În viața lui a existat o dramă, o dramă adevărată, prima pe care mi-a fost dat s-o cunosc şi care m-a impresionat puternic, mai ales că urma să aibă o influență profundă asupra familiei noastre şi, în consecință, asupra întregii mele existente.

Gadelle bea. Bea mai mult decât oricare țăran din ținut, nu doar din când în când, ci în fiecare zi, începând de dimineață şi oprindu-se abia seara. Bea destul ca să răspândească, în căldura unei încăperi, un miros de alcool, pe care îl adulmecam întotdeauna cu dezgust.

În plus, nu era prea îngrijit, ba chiar s-ar putea spune că era murdar. Cum putea, în aceste condiții, să fie prietenul tatălui meu? Pentru mine era un mister. Cert este faptul că venea deseori să-l vadă pe tata şi să stea de vorbă cu el, în casă la noi, ba exista chiar un fel de ritual: acela de a scoate din bufetul cu geam, îndată ce sosea, o carafă cu rachiu, aflată acolo doar pentru el.

De prima dramă n-am ştiut aproape nimic în acea vreme. Soția doctorului Gadelle rămăsese însărcinată, probabil pentru a şasea sau a şaptea oară. Pentru mine, era deja o femeie bătrână, deşi trebuie să fi avut vreo patruzeci de ani.

Ce se întâmplase în ziua naşterii ? Se pare că Gadelle s-a întors acasă mai beat ca de obicei şi că, aşteptând naşterea, la căpătâiul soției sale, a continuat să bea.

Dar aşteptarea a fost mai lungă decât în mod normal. Copiii fuseseră duşi la vecini. Spre dimineață, întrucât nu se întâmpla nimic, cumnata, care petrecuse noaptea în casă, a plecat să vadă ce mai era pe la ea acasă. Se pare că s-au auzit strigăte, vacarm, vânzoleală în casa doctorului.

Când au intrat, Gadelle plângea într-un colț. Soția lui era moartă. La fel şi copilul.

Şi mult timp după aceea aveam să le surprind pe țațe şoptindu-şi la ureche, cu o expresie indignată sau consternată pe față:

— Un adevărat măcel!

Luni de zile a existat un caz Gadelle, care constituia subiectul tuturor conversațiilor şi care, după cum era de aşteptat, împărțea oamenii din partea locului în două tabere.

Unii - şi erau mulți - mergeau la oraş, ceea ce era atunci o călătorie în toată regula, ca să consulte un alt medic, în timp ce alți câțiva, indiferenți sau având totuşi încredere, continuau să apeleze la serviciile doctorului bărbos.

Tata nu mi-a făcut niciodată confidențe în această privință. De aceea, sunt obligat să fac doar presupuneri.

Gadelle - ăsta e un lucru sigur - nu a încetat să vină la noi. Intra ca înainte, când ne vizita, şi faimoasa carafă cu margine

aurită îi era aşezată în față ca de obicei.

Totuşi, bea mai puțin. Se spunea că nu mai era văzut niciodată beat. într-o noapte, a fost chemat pentru o naştere la cea mai depărtată dintre ferme şi s-a descurcat onorabil. Întorcându-se acasă, a trecut pe la noi, şi îmi amintesc că era foarte palid; parcă îl văd pe tata cum îi strângea mâna cu o insistență care nu-i stătea în obicei, vrând parcă să-l încurajeze, vrând parcă să-i spună: „Vezi bine că nu trebuie să-ți pierzi speranța".

Pentru că tata nu-şi pierdea niciodată speranța în oameni. Nu l-am auzit niciodată rostind o judecată fără drept de apel, nici măcar atunci când oaia neagră a domeniului, un fermier cu gura mare, pe care fusese obligat să-l denunțe la castel pentru delapidare, îl acuzase de nu ştiu ce uneltiri necurate.

Este sigur că, dacă, după moartea soției şi a copilului, nu s-ar fi găsit nimeni care să-i întindă mâna doctorului, acesta ar fi fost un om sfârşit.

Tatăl meu a făcut-o. Şi, când mama a rămas însărcinată, un anumit sentiment pe care-mi este greu să-l explic, deşi îl înțeleg, l-a obligat să meargă până la capăt.

Totuşi, a luat măsuri de precauție. În ultima perioadă a sarcinei, a dus-o pe mama de două ori la Moulins ca să fie consultată de un specialist.

A venit şi sorocul. Un rândaş a încălecat pe un cal şi a plecat să-l aducă pe doctor în puterea nopții. Nu fusesem dus de acasă, ci rămăsesem închis în camera mea, foarte impresionat, deşi, ca toți copiii de la țară, am cunoscut foarte de timpuriu aceste lucruri.

Mama a murit la şapte dimineața, când se iveau zorii, iar când am coborât din camera mea, primul obiect care mi-a atras privirea, în pofida emoției, a fost carafa de pe masa din sufragerie.

Am rămas singurul copil al familiei. O fată din împrejurimi s-a mutat la noi ca să se ocupe de treburile casei şi să aibă grijă de mine. De atunci, nu l-am mai văzut pe doctorul

Gadelle să treacă pragul casei noastre, dar nici pe tata nu l-am mai auzit să spună vreodată ceva despre el.

După această dramă, a urmat o perioadă foarte cenuşie, confuză. Mergeam la şcoala din sat. Tata vorbea din ce în ce mai puțin. Avea treizeci şi doi de ani, si abia acum îmi dau seama cât de tânăr era.

N-am protestat când am împlinit doisprezece ani si a fost vorba să intru ca intern la liceul din Moulins, unde nu puteam fi dus în fiecare zi.

Am stat acolo doar câteva luni. Eram nefericit, complet străin într-o lume nouă care mi se părea ostilă. Nu i-am spus nimic tatălui meu, care mă aducea acasă în fiecare sâmbătă seara. Nu m-am plâns niciodată.

Dar probabil că a înțeles, pentru că, în vacanța de Paşti, sora lui, al cărei soț deschisese o brutărie la Nantes, a venit pe neanunțate să ne vadă, iar eu am băgat de seamă că era vorba de un plan pus dinainte la cale prin corespondență.

Mătuşa mea, care avea un ten foarte roz, începea să se îngraşe. Nu avea copii, şi asta o întrista.

Timp de câteva zile, am văzut-o învârtindu-se cu stângăcie în jurul meu, vrând parcă să mă îmblânzească.

Îmi vorbea de Nantes, de casa lor din apropierea portului, de mirosul de pâine caldă, de soțul ei care îşi petrecea toată noaptea în fața cuptorului şi dormea în timpul zilei.

Era foarte veselă, iar eu înțelesesem şi mă resemnasem. Sau, mai exact, pentru că nu-mi place acest cuvânt, acceptasem.

Am avut cu tata o discuție lungă, plimbându-ne pe câmp, într-o duminică dimineață, după slujbă. A fost prima dată când mi-a vorbit ca unui bărbat. Se gândea la viitorul meu, la imposibilitatea de a studia în sat, la lipsa unei vieți de familie normale pentru mine dacă aş fi rămas mai departe la internatul din Moulins.

Astăzi ştiu ce gândea. Îşi dădea seama că viața alături de un om ca el, care se închisese în sine şi trăia cel mai adesea

cu propriile gânduri, nu era de dorit pentru un băiat care aştepta totul de la viață.

Am plecat cu mătuşa mea, iar brişcă ne-a dus până la gară, împreună cu un cufăr mare care se hurduca în spatele nostru.

Tata n-a plâns. Nici eu. Cam asta e tot ce ştiu despre el. Ani de zile, la Nantes, am fost nepotul brutarului şi al brutăresei şi aproape m-am obişnuit cu un om căruia îi vedeam zilnic pieptul păros în lumina roşiatică a cuptorului.

Îmi petreceam toate vacanțele cu tata. Nu îndrăznesc să spun că eram unul pentru altul nişte străini. Dar aveam viața mea personală, ambițiile şi problemele mele.

Era tatăl meu, pe care îl iubeam, îl respectam, dar pe care nu mai încercam să-l înțeleg. Şi asta a durat ani de zile. Aşa se întâmplă întotdeauna ? Parcă aş fi înclinat să cred că da.

Când mi-a revenit curiozitatea, era prea târziu ca să mai pun întrebările pe care aş fi vrut atunci atât de mult să le pun şi pe care mi-am reproşat că nu le-am pus când mai era aici ca să-mi răspundă.

Tata a murit la patruzeci şi patru de ani de o pleurezie.

Eram adolescent, îmi începusem studiile medicale. Ultimele dăți când am mers la castel, am fost frapat de roşeața din obrajii tatălui meu, de ochii lui care, seara, deveneau lucitori, de privirea lui febrilă.

— Au existat bolnavi de tuberculoză în familie? am întrebat-o într-o zi pe mătuşa mea. Iar ea mi-a răspuns, ca şi cum aş fi vorbit de o tară ruşinoasă:

— Vai, niciodată! Toți erau tari ca nişte stejari! Nu-ți aminteşti de bunicul tău ?

Tocmai că-mi aminteam! îmi aminteam de o tuse seacă, pentru care dădea vina pe tutun. Şi, oricât de departe mergeam pe firul amintirilor, îl revedeam pe tatăl meu cu aceiaşi obraji sub care parcă mocnea un foc.

Şi mătuşa mea avea această roşeață a feței.

— Pentru că trăiesc în căldura unei brutării! replica ea.

Dar a murit de aceeaşi boală ca fratele ei, zece ani mai târziu.

Iar eu, întors la Nantes, de unde trebuia să-mi iau lucrurile înainte de a începe o nouă existență, am ezitat îndelung până să mă prezint la domiciliul unuia dintre profesorii mei şi să-i cer să mă consulte.

— Nu te pândeşte nici un pericol în privința asta! m-a liniştit el.

Două zile mai târziu, luam trenul spre Paris.

Soția mea nu va zice nimic, de data asta, dacă revin la Simenon şi la imaginea pe care mi-a creat-o, pentru că e vorba de discutarea unei probleme pe care a ridicat-o în una dintre cărțile sale, una dintre cele mai recente, şi care mă priveşte în mod deosebit.

Ba chiar este una dintre chestiunile care m-au supărat cel mai mult, şi nu mă refer la micile detalii vestimentare sau de alt fel pe care m-am amuzat să le amintesc.

N-aş fi cu adevărat fiul tatălui meu dacă n-aş fi destul de susceptibil în ceea ce priveşte meseria, cariera mea, şi tocmai despre asta e vorba.

Uneori, am avut impresia neplăcută că Simenon încerca într-un fel să mă scuze în fața publicului pentru că am intrat în poliție. Şi sunt sigur că în mintea unora n-am acceptat această profesiune decât ca o soluție de ultimă instanță.

Adevărul e de fapt că începusem să studiez medicina şi că alesesem această profesiune din proprie dorință, fără să fiu împins de nişte părinți mai mult sau mai puțin ambițioşi, cum se întâmplă deseori.

De ani de zile nu mă mai gândeam la asta şi nici prin cap nu-mi dădea să-mi pun întrebări în această privință când, tocmai din cauza câtorva fraze scrise despre vocația mea, problema a început treptat să mă preocupe.

N-am spus nimic nimănui, nici măcar soției mele. Astăzi, trebuie să depăşesc o anumită pudoare ca să pun lucrurile la punct sau să încerc s-o fac. Aşadar, în una dintre cărțile lui, Simenon a vorbit de vocația de „reparator de destine",

expresie pe care nu a inventat-o el, deoarece este a mea şi probabil mi-a scăpat într-o zi când stăteam de vorbă.

Dar mă întreb dacă nu cumva totul a venit de la Gadelle, a cărui dramă, mi-am dat seama mai târziu, mă impresionase mult mai mult decât credeam. Pentru că era medic, pentru că dăduse greş, această profesiune dobândea în ochii mei un prestigiu extraordinar, până acolo încât devenea un fel de sacerdotiu.

Ani de zile, fără să-mi dau seama, am încercat să înțeleg drama acestui om în luptă cu un destin care îi depăşea puterile.

Îmi aminteam atitudinea tatălui meu față de el si mă întrebam dacă înțelesese acelaşi lucru ca şi mine, dacă pentru asta, indiferent cât l-a costat, l-a lăsat să-şi încerce şansa.

De la Gadelle, pe nesimțite, am trecut la oamenii pe care i-am cunoscut, aproape toți oameni simpli, cu o viață clară în aparență, dar care fuseseră nevoiți într-o bună zi să se măsoare cu destinul. Să nu uităm că nu mă străduiesc să exprim aici gândurile unui om matur, ci parcursul gândirii unui copil, apoi a unui adolescent.

Moartea mamei mele mi se părea o dramă atât de stupidă, atât de inutilă! Şi toate celelalte drame pe care le cunoşteam, toate acele ratări îmi provocau un fel de disperare furioasă.

Oare nimeni nu putea să facă nimic ? Trebuia să cred că nu exista undeva un om mai inteligent sau mai experimentat decât ceilalți - pe care îl vedeam mai mult sau mai puțin sub trăsăturile unui medic de familie, ale unui Gadelle care n-ar fi dat greş -, în stare să spună cu blândețe, dar ferm: „Ai greşit drumul. Procedând astfel, te îndrepți inevitabil spre catastrofă. Adevăratul tău loc e aici, nu acolo".

Cred că asta e: aveam sentimentul nelămurit că prea mulți oameni nu erau la locul lor, că se străduiau să joace un rol care nu era pe măsura lor şi că, în consecință, pentru ei, partida era pierdută dinainte.

Să nu care cumva să se creadă că aspiram să devin într-o zi un fel de Dumnezeu Tatăl.

După ce am încercat să-l înțeleg pe Gadelle, apoi comportamentul tatălui meu față de el, am continuat să privesc în jurul meu, punându-mi aceleaşi întrebări. Un exemplu care va stârni zâmbete. în clasa mea eram, într-un an, cincizeci şi opt de elevi proveniți din medii diferite, cu calități, ambiții şi defecte diferite. Iar eu mă distram să trasez, într-un fel, destinul ideal al tuturor colegilor mei şi, în mintea mea, îi numeam „avocatul", „preceptorul"...

M-am străduit o bună bucată de timp să ghicesc din ce cauze vor muri oamenii din preajma mea. Se poate înțelege acum mai bine de ce am avut ideea să mă fac medic? La acea vreme, cuvântul „poliție" nu evoca pentru mine decât agentul de poliție din colțul străzii. Şi, deşi auzisem de poliția secretă, habar n-aveam ce-ar fi putut să însemne asta.

Şi, deodată, a trebuit să-mi câştig existența. Am sosit la Paris fără să am nici cea mai vagă idee despre cariera pe care o voi alege. Dat fiind că nu aveam studiile terminate, nu prea puteam spera la altceva decât să fiu angajat într-un birou şi, în acest scop, fără entuziasm, am început să citesc anunțurile de la mica publicitate. Unchiul îmi propusese - zadarnic - să mă țină la brutărie şi să mă învețe meseria lui.

În micul hotel unde locuiam, pe malul stâng al Senei, stătea, pe acelaşi palier cu mine, un bărbat care mă intriga, un bărbat de vreo patruzeci de ani, care, Dumnezeu ştie de ce, mi se părea că seamănă puțin cu tata.

Ca fizic era cât se poate de diferit de bărbatul blond şi slab, cu umerii căzuți, pe care îl văzusem întotdeauna cu jambiere de piele. Era mic de statură, îndesat, cu părul negru, cu o calviție precoce, pe care o ascundea pieptănându-şi cu grijă părul spre frunte, şi o mustață neagră cu vârfurile răsucite. Întotdeauna era îmbrăcat în negru, corect, purta un pardesiu cu guler de catifea, care constituie explicația altui pardesiu, şi un baston cu măciulie de argint masiv.

Cred că asemănarea cu tata stătea în atitudinea lui, într-un anumit fel de a merge fără să grăbească niciodată pasul, de a asculta, de a privi şi, întrucâtva, de a se închide în el.

Întâmplarea a făcut să-l întâlnesc într-un restaurant cu preț fix din cartier; am aflat că lua acolo aproape zilnic masa de seară şi am dorit, fără vreun motiv anume, să fac cunoştință cu el. Zadarnic am încercat să ghicesc ce ocupație avea. Probabil că era celibatar, pentru că locuia singur la hotel. îl auzeam sculându-se dimineața si întorcându-se seara la ore diferite.

Nu primea niciodată vizite şi, singura dată când l-am întâlnit cu cineva, stătea de vorbă, în coltul bulevardului Saint-Michel, cu un individ care arăta atât de dubios, încât, la vremea aceea, nimeni n-ar fi ezitat să-l numească „apaş".

Eram pe punctul de a găsi un post la o firmă de pasmanterie de pe Rue des Victoires. Trebuia să mă prezint a doua zi cu nişte referințe pe care le cerusem în scris de la foştii mei profesori.

În seara aceea, la restaurant, împins de nu ştiu ce instinct, m-am hotărât să mă ridic de la masă exact în momentul în care vecinul meu de palier îşi punea şervetul la loc în despărțitura lui, astfel încât am ajuns să-i deschid uşa.

Probabil că mă remarcase. Poate că a ghicit dorința mea de a-i vorbi, pentru că m-a privit cu atenție.

— Îți mulțumesc, a spus el.

Apoi, văzând că rămăsesem locului pe trotuar:

— Te întorci la hotel ?

— Aşa cred... Nu ştiu...

Era o noapte frumoasă de toamnă. Cheiurile nu erau departe şi luna se vedea ridicându-se deasupra copacilor.

— Singur la Paris ?

— Da, sunt singur.

Fără să ceară compania mea, o accepta, o admitea ca pe un fapt împlinit.

— Cauți de lucru ?

— De unde ştiți ?

Nu şi-a dat osteneala să răspundă şi şi-a strecurat o bomboană de mentă între buze. Curând aveam să aflu de ce. îi mirosea gura şi ştia asta.

— Vii din provincie?

— De la Nantes, dar sunt de la țară.

Îi vorbeam cu încredere. Era aproape prima dată, de când mă aflam la Paris, când găseam un tovarăş, iar tăcerea lui nu mă stânjenea deloc, probabil pentru că eram obişnuit cu tăcerile binevoitoare ale tatălui meu.

Când i-am terminat de istorisit aproape toată povestea mea, ne-am pomenit pe Quai des Orfevres, de cealaltă parte a podului Saint-Michel.

S-a oprit în fața unei uşi mari întredeschise şi mi-a spus:

— Vrei să mă aştepți puțin? Doar câteva minute.

Un agent de poliție în uniformă stătea de pază în fața uşii. După ce m-am plimbat puțin de colo-colo, l-am întrebat:

— Aici e Palatul de Justiție ?

— Aici e intrarea în birourile Siguranței.

Vecinul meu de palier se numea Jacquemain şi era, într-adevăr, celibatar, după cum am aflat chiar în seara aceea, în timp ce ne plimbam pe malul Senei, trecând de mai multe ori aceleaşi poduri, dominați aproape permanent de masa clădirii Palatului de Justiție.

Era inspector de poliție şi mi-a vorbit despre meseria lui, pe scurt, cum ar fi vorbit şi tata despre a lui, cu aceeaşi mândrie ascunsă.

A fost omorât trei ani mai târziu, înainte să fi ajuns şi eu în acele birouri de pe Quai des Orfevres, devenite prestigioase în ochii mei. S-a întâmplat pe lângă Porte d'Italie, în cursul unei încăierări. A fost lovit drept în piept de un glonț care nici măcar nu-i era destinat.

Fotografia lui încă mai există, alături de altele, în una dintre acele rame negre care au deasupra mențiunea : „Căzut la datorie".

N-a vorbit prea mult. Mai ales m-a ascultat. Ceea ce nu m-a împiedicat, pe la unsprezece noaptea, să-i spun cu o voce

tremurând de nerăbdare :

— Chiar credeți că e posibil ?

— Iți voi da un răspuns mâine seară.

Nu era vorba, evident, să intru direct la Siguranță. încă nu era perioada celor cu diplomă şi fiecare trebuia să înceapă de jos.

Singura mea ambiție era să fiu acceptat, indiferent în ce calitate, în unul dintre comisariatele Parisului, să fiu admis să descopăr eu însumi o față a lumii pe care inspectorul Jacquemain mă ajutase doar s-o întrezăresc.

Când să ne despărțim, pe palierul hotelului, care a fost demolat între timp, m-a întrebat:

— Te-ar deranja mult dacă ai purta uniformă ?

Am avut un mic şoc, mărturisesc, o scurtă

ezitare pe care a observat-o şi care nu i-a făcut probabil plăcere.

— Nu..., am răspuns cu glas scăzut.

Şi am purtat-o, nu mult timp, şapte-opt luni. Având picioare lungi şi fiind foarte slab, foarte rapid, oricât de ciudat ar putea să pară acest lucru astăzi, mi s-a dat o bicicletă şi, ca să învăț un oraş unde mă rătăceam mereu, am primit sarcina să duc plicurile la diferitele birouri oficiale.

Simenon a povestit asta? Nu-mi amintesc. Luni de zile, cocoțat pe bicicletă, m-am strecurat printre trăsuri şi omnibuze cu etaj, încă trase de cai, care, mai ales când coborau colina Montmartre, mă speriau rău de tot.

Funcționarii purtau încă redingotă şi joben, iar de la un anumit grad în sus, haină de ceremonie. Cei mai mulți dintre agenți erau oameni trecuți de prima tinerețe, deseori cu nasul rozaliu, pe care îi vedeai dând pe gât un păhărel la tejghea cu birjarii şi de care şansonetiştii îşi băteau joc fără ruşine. Nu eram însurat. Mă jenam să fac curte fetelor aşa, îmbrăcat în uniformă, şi mi-am spus că adevărata mea viață va începe doar în ziua în care voi intra în clădirea de pe Quai des Orfevres nu ca mesager purtător de plicuri oficiale, ci ca inspector, pe scara cea mare.

Când i-am spus de această ambiție, vecinul meu de palier nu a zâmbit, ci m-a privit cu un aer visător si a murmurat:

— De ce nu ?

Nu ştiam că voi merge atât de repede la înmormântarea lui. Pronosticurile mele despre destinele oamenilor lăsau de dorit.

84. VOL 9
CAPITOLUL 4

Oare tata sau bunicul s-au întrebat vreodată dacă ar fi putut fi altceva decât ceea ce erau? Avuseseră şi alte ambiții ? Jinduiau după o soartă diferită de a lor?

E ciudat să fi trăit atât de mult cu nişte oameni şi să nu ştii nimic despre ceea ce astăzi pare esențial. Mi-am pus deseori întrebarea, cu impresia că sunt la mijloc, între două lumi complet străine una de cealaltă.

Nu cu mult timp în urmă, am vorbit cu Simenon despre asta, în apartamentul meu de pe bulevardul Richard Lenoir. Cred că era în ajunul plecării sale în Statele Unite. Rămăsese cu gura căscată în fața fotografiei mărite a tatălui meu, pe care totuşi o văzuse ani de zile pe peretele din sufragerie.

În timp ce o examina cu mare atenție, îmi arunca priviri pătrunzătoare, ca şi cum ar fi încercat să facă unele comparații, îngândurat.

— În concluzie, a spus el în cele din urmă, te-ai născut, Maigret, într-un mediu ideal şi în momentul ideal al evoluției unei familii ca să ajungi înalt funcționar, cum se spunea pe vremuri, sau, dacă preferi, un funcționar de mare clasă.

Am fost frapat, pentru că mă gândisem şi eu la asta într-un mod mai puțin precis, îndeosebi mai puțin personal, şi notasem numărul colegilor mei proveniți din familii de țărani care pierduseră de puțin timp contactul direct cu pământul.

Simenon a continuat şi ai fi zis că regretă, că mă invidiază:

— Eu sunt înainte cu o generație. Trebuie să ajung la bunicul meu ca să găsesc echivalentul tatălui dumitale. Tata ajunsese deja la treapta de funcționar.

Soția mea îl privea cu atenție, străduindu-se să înțeleagă, iar el a adăugat pe un ton mai neutru:

— În mod normal, ar fi trebuit să am acces la profesiunile liberale pe uşa din dos, de jos, să trag din greu ca să devin medic de cartier, avocat sau inginer. Sau...

— Sau ce ?

— Sau să fiu un dezgustat, un revoltat. Ăştia formează neapărat majoritatea. Altfel, ar fi supraabundență de medici şi de avocați. Cred că fac parte din ramura celor care dau cel mai mare număr de rataţi.

Nu ştiu de ce mi-am amintit brusc de această conversație. Poate pentru că vorbesc despre începutul carierei mele şi încerc să-mi analizez starea de spirit din acea perioadă.

Eram singur pe lume. Tocmai venisem la Paris, oraş pe care nu-l cunoşteam şi unde bogăția se etala mai ostentativ decât astăzi. Două lucruri te frapau: această bogăție, pe de o parte, şi, pe de altă parte, sărăcia; iar eu făceam parte din cea de-a doua tabără.

O întreagă categorie de oameni ducea, sub ochii mulțimii, o viață de trândăveală rafinată, iar ziarele prezentau existența acestor îmbuibați care nu aveau alte preocupări decât propriile plăceri şi vanități. Dar nici un moment n-am avut tentația să mă revolt. Nu-i invidiam. Nu speram să le semăn într-o zi. Nu-mi comparam soarta cu a lor.

Pentru mine, făceau parte dintr-o lume la fel de diferită ca atunci când ar fi fost de pe o altă planetă. Îmi amintesc că aveam atunci o poftă de mâncare nesățioasă, deja legendară pe când eram copil.

La Nantes, mătuşa mea povestea oricui că mă văzuse mâncând, la întoarcerea de la liceu, o pâine de patru livre, ceea ce nu mă împiedicase să cinez două ore mai târziu.

Câştigam foarte puțini bani, iar marea mea grijă era să satisfac această poftă de mâncare din mine; luxul nu mi se

părea a fi la terasele cafenelelor celebre de pe bulevarde, nici în vitrinele prăvăliilor de pe Rue de la Paix, ci, mult mai prozaic, în galantarele mezelăriilor.

Pe drumul meu obişnuit, existau câteva mezelării care mă fascinau şi, pe vremea când încă mai circulam prin Paris în uniformă, cocoțat pe bicicletă, îmi calculam timpul ca să câştig cele câteva minute de care aveam nevoie ca să cumpăr şi să devorez pe trotuar o bucată de salam sau o felie de pate, cu o pâinică luată de la brutăria de alături.

După ce-mi mulțumeam stomacul, mă simțeam fericit, plin de încredere în mine. îmi făceam meseria cu conştiinciozitate. Acordam importanță şi celor mai mici sarcini încredințate. Şi nici măcar nu era vorba de ore suplimentare. Consideram că tot timpul meu aparținea poliției şi mi se părea cât se poate de natural să fiu ținut la muncă paisprezece sau cincisprezece ore la rând.

Vorbesc despre toate astea nu ca să-mi acord vreun merit, ci, dimpotrivă, tocmai pentru că, după câte îmi amintesc, era o stare de spirit curentă în epocă.

Puțini agenți de stradă aveau alt bagaj de cunoştințe decât o instruire primară. Datorită inspectorului Jacquemain, cei de sus ştiau - dar eu încă nu ştiam cine ştia, nici măcar că se ştia - că începusem studii superioare.

După câteva luni, am fost tare surprins să fiu numit într-un post care mi se părea nesperat: cel de secretar al comisarului de poliție din cartierul Saint-Georges.

Totuşi, meseria asta, la vremea aceea, nu avea un nume prea grozav. Se chema că eşti câinele comisarului.

Mi-au luat bicicleta, chipiul şi uniforma. Mi-au luat şi posibilitatea de a mă opri la o mezelărie în cursul misiunilor mele pe străzile Parisului.

Am apreciat foarte mult faptul că eram îmbrăcat civil în ziua când, trecând pe trotuarul bulevardului Saint-Michel, am auzit o voce strigându-mă.

Era un băiat înalt, în halat alb, care alerga după mine.

— Jubert! am exclamat.

— Maigret!

— Ce faci aici ?

— Dar tu?

— Auzi, nu îndrăznesc să stau acum prea mult afară. Vino să mă iei la şapte de la uşa farmaciei.

Jubert, Felix Jubert, era unul dintre colegii de la şcoala de medicină din Nantes. Ştiam că îşi întrerupsese studiile în acelaşi timp cu mine, dar cred că din alte motive. Fără să fie leneş, avea o minte destul de înceată, şi-mi amintesc că se spunea despre el:

— Rupe cartea tocind, dar a doua zi tot atâta ştie.

Era foarte înalt, osos, cu un nas mare, trăsături grosolane, un păr roşcat, şi de când l-am ştiut a avut faţa plină nu de acele mici coşuri acneice care îi duc la disperare pe tineri, ci de nişte coşuri mari şi roşii sau violacee, peste care dădea tot timpul cu pomadă sau cu prafuri medicamentoase.

M-am dus să-l aştept în seara aceea la farmacia unde lucra de câteva săptămâni. Nu avea pe nimeni la Paris. Locuia în zona Cherche-Midi, la nişte oameni care primeau două-trei persoane în gazdă.

— Şi tu cu ce te ocupi?

— Am intrat în poliție.

Parcă îi văd şi acum ochii violeți, limpezi ca nişte ochi de fată, care încercau să-şi ascundă uimirea. Şi vocea lui a sunat foarte ciudat când a răspuns:

— În poliție ?

Se uita la costumul meu, căutând fără să vrea cu coada ochiului agentul de serviciu din colțul bulevardului, dorind parcă să facă o comparație.

— Sunt secretarul comisarului.

— Aha! înțeleg!

Oare nu i-am spus din teamă că mă va judeca ? Sau mai curând din cauza incapacității mele de a explica şi a incapacității lui de a înțelege? Fapt e că nu i-am spus o vorbă despre uniforma pe care încă o mai purtam cu trei săptămâni în urmă, nici despre ambiția mea de a lucra la Siguranță.

Pentru el, ca de altfel pentru mulți oameni, a fi secretar era perfect, era ceva onorabil; eram îmbrăcat curat, lucram într-un birou, în fața registrelor, cu un toc în mână.

— Ai mulți prieteni la Paris?

În afara inspectorului Jacquemain, nu cunoşteam, ca să zic aşa, pe nimeni, pentru că, la comisariat, eram încă un nou-venit ținut mai întâi sub observație.

— Nici iubită n-ai? Ce faci atunci în timpul liber?

Mai întâi că nu aveam prea mult timp liber. Apoi, studiam deoarece, pentru a-mi atinge mai repede ținta, eram hotărât să dau examenele care tocmai fuseseră instituite.

În seara aceea am luat cina împreună. La desert, mi-a spus cu un aer plin de promisiuni:

— Trebuie să te prezint.

— Cui?

— Unor oameni foarte bine. Nişte prieteni. Ai să vezi.

N-am primit mai multe explicații în prima zi. Şi, nu mai ştiu de ce, nu ne-am mai revăzut câteva săptămâni. Aş fi putut să nu-l mai revăd deloc. Nu-i dădusem adresa mea. Nici eu n-o aveam pe-a lui. Nu mi-a trecut prin minte să-l aştept când pleca de la farmacie.

Încă o dată, întâmplarea ne-a adus din nou față în față, la intrare la Theâtre-Franpais, unde stăteam amândoi la coadă.

— Ce chestie ! mi-a spus el. Credeam că te-am pierdut. Nici măcar nu ştiu la ce comisariat lucrezi. Le-am vorbit prietenilor mei despre tine.

Avea un fel de a vorbi despre aceşti prieteni care te-ar fi putut face să crezi că era vorba de un clan aparte, aproape de o sectă misterioasă.

— Măcar ai un frac ?

— Am unul.

Nu avea nici un rost să adaug că era fracul tatălui meu, puțin cam demodat, pentru că îl purtase la căsătorie, iar eu îl modificasem pentru mine.

— Vineri te iau cu mine. Vezi cum faci să fii neapărat liber vineri seara la opt. Ştii să dansezi ?

— Nu.

— Nu-i nimic. Dar ar fi preferabil să iei câteva lecții. Ştiu un curs bun şi ieftin. Am fost şi eu.

De data asta i-am spus adresa mea şi a micului restaurant unde obişnuiam să iau cina când nu eram de serviciu, iar vineri seara se afla în camera mea, aşezat pe patul meu, în timp ce eu mă îmbrăcam.

— Trebuie să-ți explic, ca să nu faci gafe. Noi doi vom fi singurii care nu lucrăm la Drumuri şi Poduri. Am dat peste un văr îndepărtat şi el m-a introdus în cercul lor. Domnul şi doamna Leonard sunt foarte plăcuți. Nepoata lor este cea mai fermecătoare fată.

Am înțeles imediat că era îndrăgostit de ea şi că mă ducea acolo aproape cu forța ca să-mi arate pe cine iubea el.

— Mai sunt şi altele, nu-ți fie teamă, mi-a promis el. Foarte plăcute.

Deoarece ploua şi era important să nu ajungem plini de noroi, am luat o birjă, prima birjă în care m-am urcat la Paris fără motiv profesional. Parcă văd şi acum plastroanele noastre albe când treceam prin fața becurilor de gaz. II revăd pe Felix Jubert oprind trăsura în fața unei florării ca să ne împodobim butonierele.

— Bătrânul domn Leonard, mi-a explicat el, Anselme, cum i se spune, e la pensie de vreo zece ani. înainte, a fost unul dintre cei mai înalți funcționari de la Direcția de Drumuri şi Poduri, iar succesorii lui vin şi acum să-l consulte. Tatăl nepoatei sale lucrează şi el în administrația de la Drumuri şi Poduri. Şi, ca să spun aşa, întreaga familie lucrează acolo. După felul în care vorbea despre această administrație, se simțea că, pentru Jubert, era într-un fel paradisul pierdut, că ar fi dat orice să nu fi risipit ani prețioşi cu studierea medicinei şi să înceapă şi el o astfel de carieră.

— Ai să vezi!

Şi am văzut. Am oprit pe bulevardul Beau-marchais, nu departe de piața Bastiliei, în fața unui imobil deja vechi, dar spațios, destul de luxos. Toate ferestrele de la etajul trei erau luminate, iar privirea lui Jubert, când a coborât din birjă, mi-a indicat foarte clar că acolo urma să se deruleze evenimentul monden anunțat.

Nu mă prea simțeam în largul meu. Regretam că venisem. Gulerul fals mă jena; cravata parcă era mereu strâmbă şi mi se părea că una dintre cozile fracului avea tendința să se ridice ca o creastă de cocos.

Scara era slab luminată şi treptele erau acoperite cu un covor stacojiu care mi s-a părut somptuos. Iar la ferestrele palierelor erau vitralii, pe care le-am considerat mult timp ultimul strigăt în materie de rafinament.

Jubert îşi aplicase un strat mai gros de unguent pe fața lui plină de coşuri şi, nu ştiu de ce, asta îi dădea nişte reflexe violet. A tras cu evlavie de marele ciucure frumos brodat care atârna în fața unei uşi. Auzeam în interior zvon de conversații, iar în voci şi râsete se simțea acea nuanță stridentă care indică animația unei reuniuni mondene.

Ne-a deschis o servitoare cu şorț alb şi Felix, întinzându-i pardesiul, a rostit cu mare satisfacție, ca un obişnuit al casei:

— Bună seara, Clemence.

— Bună seara, domnule Felix.

Salonul era destul de încăpător, nu foarte luminat, cu o mulțime de draperii închise la culoare şi, în camera vecină, vizibilă printr-un geam mare, mobila fusese împinsă la perete ca parchetul să rămână liber pentru dans.

Protector, Jubert m-a condus spre o doamnă în vârstă, cu părul alb, aşezată lângă cămin.

— El e prietenul meu Maigret, despre care am avut onoarea să vă vorbesc şi care ardea de nerăbdare să vă prezinte personal omagiile lui.

Probabil că repetase fraza asta tot drumul. S-a asigurat apoi că salutam cum se cuvine, că nu eram prea stânjenit,

adică nu-l făceam de ruşine.

Bătrâna doamnă era fermecătoare, subțirică, cu trăsături fine şi fața vioaie, dar am fost derutat când mi-a spus, zâmbind:

— De ce nu lucrați la Drumuri şi Poduri ? Sunt convinsă că lui Anselme o să-i pară rău.

Se numea Geraldine. Anselme, soțul ei, stătea în alt fotoliu, atât de nemişcat, încât ai fi zis că fusese adus acolo pe sus, pentru a fi expus ca o figură de ceară. Arăta foarte bătrân. Am aflat mai târziu că era trecut cu mult de optzeci de ani şi că Geraldine împlinise şi ea această vârstă.

Cineva cânta la pian în surdină, un băiat gras într-un frac strâmt, iar o fată îmbrăcată în albastru deschis îi întorcea paginile. îi vedeam doar din spate. Când am fost prezentat fetei, n-am îndrăznit s-o privesc în față, deoarece eram atât de derutat că mă aflam acolo, încât nu ştiam ce să spun şi ce loc să-mi găsesc.

Încă nu începuseră să danseze. Pe un gheridon se afla o tavă cu prăjiturele uscate şi, puțin mai târziu, văzând că Jubert mă lăsase în plata Domnului, m-am apropiat. Nici astăzi nu ştiu de ce-am făcut-o, cu siguranță că nu din lăcomie, pentru că nu-mi era foame şi pesmeciorii nu mi-au plăcut niciodată. Probabil doar ca să fac şi eu ceva.

Am luat unul fără să mă gândesc, apoi altul. Cineva a făcut: „Sst."

Şi altă fată, de data aceasta una îmbrăcată în roz, puțin saşie, a început să cânte, în picioare lângă pian, sprijininduse de el cu o mână, iar cu cealaltă mişcând un evantai.

Mâncam întruna. Nu-mi dădeam seama ce fac. Nu-mi dădeam seama nici că bătrâna mă observa cu stupoare, apoi că alții, remarcând ce făceam, nu-şi mai luau ochii de la mine.

Unul dintre tineri i-a şoptit ceva vecinului său şi s-a auzit din nou: „Sst!..."

Fetele puteau fi numărate după petele deschise la culoare, presărate printre fracurile negre. Erau patru. Jubert, se pare,

încerca să-mi atragă atenția fără să reuşească, necăjit rău de tot că mă vedea luând pesmeciorii unul după altul şi mâncându-i conştiincios. Mi-a mărturisit mai târziu că îi fusese milă de mine, convins fiind că sărisem peste masa de seară.

Probabil că si alții au crezut la fel. Cântecul se sfârşise. Fata îmbrăcată în roz a salutat şi toată lumea a aplaudat. Atunci am observat că toți se uitau la mine cum stăteam în picioare lângă gheridon, cu gura plină şi o prăjiturică în mână.

Am fost gata să plec fără să-mi cer scuze, să bat în retragere, să fug pur şi simplu din acel apartament unde se mişca o lume total străină mie.

În acel moment, în penumbră, am zărit un chip, chipul fetei în rochie albastră, şi pe acel chip am zărit o expresie plină de blândețe, liniştitoare, aproape familiară. S-ar fi spus că ea înțelesese, că mă încuraja.

Servitoarea a adus băuturi răcoritoare, iar eu, după ce mâncasem atât de mult, printr-o reacție

contrară, nu îndrăzneam să iau un pahar, deşi mi se oferea.

— Louise, ar trebui să-i serveşti şi pe ceilalți cu prăjiturele.

Aşa am aflat că pe tânăra îmbrăcată în albastru o chema Louise şi că era nepoata domnului şi a doamnei Leonard.

A servit pe toată lumea, după care s-a apropiat de mine şi, arătându-mi nu ştiu ce prăjituri pe care se afla o bucățică de fruct zaharisit, mi-a spus, privindu-mă complice:

— Le-au lăsat pe cele mai bune. Gustă-le pe astea.

N-am fost în stare să răspund decât:

— Credeți?

Au fost primele cuvinte pe care le-am schimbat cu doamna Maigret.

Puțin mai târziu, când va citi ceea ce scriu acum, ştiu foarte bine că va murmura, dând din umeri:

— La ce bun să povesteşti asta ?

În fond, e încântată de imaginea pe care i-a făcut Simenon, o „soțioară" cumsecade, mereu în fața maşinii de gătit, mereu trebăluind, mereu răsfățându-şi bărbățelul ca pe un copil mare. Ba chiar bănuiesc că, datorită acestei imagini, a fost prima care a avut față de el o prietenie adevărată, până acolo încât îl consideră ca făcând parte din familie şi îi ia apărarea când nici nu-mi trecea prin minte să-l atac.

Numai că, asemenea tuturor portretelor, şi acesta este departe de a fi exact. Când am întâlnit-o în seara aceea de pomină, era o fată nițel durdulie, cu o față foarte copilăroasă, având în privire o sclipire care lipsea din privirea prietenelor ei.

Ce s-ar fi întâmplat dacă n-aş fi mâncat prăjiturile? Probabil că nu m-ar fi remarcat printre mai bine de zece tineri adunați acolo, care lucrau cu toții, în afară de mine şi amicul meu Jubert, la Drumuri si Poduri.

Aceste trei cuvinte - „Drumuri şi Poduri" - au păstrat pentru noi un sens aproape comic, şi e de ajuns ca unul dintre noi să le pronunțe ca să zâmbim; dacă le auzim undeva, nici acum nu ne putem abține să nu ne privim cu subînțeles.

Dacă ar fi să procedez aşa cum se cuvine, ar trebui să reproduc aici întreaga genealogie a familiilor Schoeller, Kurt şi Leonard, în care m-am încurcat multă vreme, ele reprezentând neamurile „din partea soției", cum se spune.

Dacă vă duceți în Alsacia, de la Strasbourg la Mulhouse, probabil că veți auzi de aceste nume. Cred că primul care a întemeiat tradiția aproape dinastică de la Drumuri si Poduri a fost un Kurt din Scharrachbergheim, pe vremea lui Napoleon.

Se pare că a fost vestit pe timpul lui şi s-a încuscrit cu familia Schoeller, care făceau parte din aceeaşi administrație. Alde Leonard au intrat si ei în familie si, de atunci, din tată în fiu, din frate în cumnat sau văr, aproape toată lumea face parte din acelaşi corp, astfel încât s-a considerat ca fiind o adevărată decădere faptul că un Kurt a devenit unul dintre cei mai mari berari din Colmar.

Dar, în seara aceea, abia ghiceam toate astea, datorită câtorva indicații pe care mi le dăduse Jubert.

Şi, când am plecat, pe o ploaie torențială, fără să luăm o birjă, pe care de altfel cu greu am fi găsit-o în cartier, mai-mai că aş fi regretat şi eu că nu-mi alesesem bine cariera.

— Ce spui?

— Despre ce ?

— Despre Louise! Nu vreau să-ți fac reproşuri. Dar situația era jenantă. Ai văzut cu cât tact te-a făcut să nu te simți stânjenit? E o fată uimitoare. Alice Perret e mai sclipitoare, dar...

Nu ştiam cine era Alice Perret. Toată seara, n-o cunoscusem decât pe fata în rochie albastru deschis care, între dansuri, venea să stea de vorbă cu mine.

— Alice e cea care a cântat. Cred că foarte curând se va logodi cu băiatul care a acompaniat-o, Louis. Părinții lui sunt foarte bogați.

Ne-am despărțit foarte târziu în noaptea aceea. La fiecare răpăială intram în vreun bistrou încă deschis ca să bem o cafea şi să ne adăpostim de ploaie. Felix nu voia să mă părăsească în ruptul capului, vorbindu-mi întruna despre Louise şi încercând să mă forțeze să recunosc că era fata ideală.

— Ştiu că n-am multe şanse. Părinții au trimis-o la unchiul ei Leonard pentru că ar vrea să-i găsească un soț de la Drumuri şi Poduri. înțelegi, sau nu mai sunt băieți disponibili la Colmar sau la Mulhouse, ori fac deja parte din familie. A sosit aici de două luni. Probabil că va petrece toată iarna la Paris.

— Ea ştie?

— Ce?

— Că părinții îi caută un soț de la Drumuri şi Poduri ?

— Bineînțeles. Dar nu-i pasă. E o fată foarte originală, mult mai originală decât crezi. N-ai avut timp s-o apreciezi. Vinerea viitoare, încearcă să vorbeşti mai mult cu ea. Dacă ai dansa, ar fi mai uşor. De ce n-ai lua până atunci două-trei lecții de dans?

N-am luat lecții de dans. Din fericire. Pentru că tinerei Louise, contrar părerii bunului Jubert, nu-i displăcea nimic mai mult decât să se învârtă la brațul unui cavaler.

La două săptămâni după aceea s-a petrecut un mic incident căruia, pe moment, i-am dat o mare importanță şi care poate chiar a avut, dar într-un sens diferit.

Tinerii ingineri care frecventau casa familiei Leonard formau un grup aparte şi se prefăceau că folosesc între ei cuvinte ce nu aveau sens decât pentru cei din breasla lor.

Oare aveam pică pe ei? Probabil. Şi nu-mi plăcea încăpățânarea lor de a mă numi „comisarul de poliție". Devenise un joc care mă agasa.

— Ei, comisare! mi se striga de la celălalt capăt al salonului.

Numai că, de data asta, în timp ce Jubert şi Louise flecăreau într-un colț, lângă o plantă ornamentală pe care o văd şi acum, un tinerel cu ochelari s-a apropiat de ei şi le-a spus ceva cu glas scăzut, aruncând o privire amuzată spre mine.

După câteva clipe, l-am întrebat pe prietenul meu:

— Ce-a zis ?

Iar ei mi-a răspuns jenat, evaziv:

— Nimic.

— O răutate ?

— Vorbim afară.

Băiatul cu ochelari a repetat figura şi în alte grupuri şi, de fiecare dată, toți păreau că se distrează foarte bine pe socoteala mea.

Toți, mai puțin Louise, care, în seara aceea, a refuzat câteva dansuri ca să stea de vorbă cu mine.

Când am ajuns afară, l-am întrebat pe Felix:

— Ce-a spus ?

— Mai întâi să-mi răspunzi sincer. Ce făceai înainte de a fi secretar al comisarului?

— Păi... Eram tot în poliție...

— Cu uniformă ?

Aha! Asta era marea descoperire! Tipul cu ochelari probabil că mă văzuse în ținută de agent de stradă şi îşi adusese aminte.

Imaginați-vă acum un agent de poliție printre acei domni de la Drumuri şi Poduri!

— Şi ea ce-a zis ? l-am întrebat eu, emoționat.

— A fost de nota zece. întotdeauna e aşa. Nu vrei să mă crezi, dar ai să vezi tu...

Bietul Jubert!

— I-a răspuns că precis îți şedea mult mai bine cu uniforma decât i-ar fi stat lui.

Totuşi, vinerea următoare nu m-am mai dus la familia Leonard. Am evitat să mă mai întâlnesc cu Jubert. El a venit la mine după cincisprezece zile.

— Apropo, să ştii că vineri lumea a întrebat de tine.

— Cine anume ?

— Doamna Leonard. A vrut să ştie dacă eşti cumva bolnav.

— Am fost foarte ocupat.

Eram sigur că, dacă doamna Leonard vorbise despre mine, o făcuse doar pentru că nepoata...

Să lăsăm asta! Nu mi se pare util să intru în aceste detalii. îmi va fi şi aşa destul de greu să primesc aprobare ca tot ce am scris mai sus să nu ajungă la coşul de gunoi.

Timp de aproape trei luni, Jubert şi-a jucat rolul fără să bănuiască nimic şi, de altfel, fără ca noi să fi încercat câtuşi de puțin să-l înşelăm. El venea să mă ia de la hotel si îmi făcea nodul la cravată sub pretextul că nu ştiam să mă

îmbrac. Şi tot el îmi spunea, când mă vedea singur într-un colț al salonului:

— Ar trebui să te ocupi de Louise. Nu eşti deloc amabil.

Apoi, când plecam, tot el insista:

— Greşeşti crezând că n-o interesezi. Să ştii că ține mult la tine. îmi pune mereu întrebări despre tine.

Pe la Crăciun, amica saşie s-a logodit cu pianistul şi n-au mai venit în casa de pe bulevardul Beaumarchais.

Nu ştiu dacă atitudinea lui Louise începea să-i descurajeze pe ceilalți şi dacă eram mai puțin discreți decât credeam noi. Adevărul e că, în fiecare vineri, asistența era ceva mai puțin numeroasă acasă la Anselme şi Geraldine.

Marea explicație cu Jubert a avut loc în februarie, în camera mea. în vinerea aceea nu era în frac, lucru pe care l-am remarcat imediat. Arăta trist şi resemnat ca unele mari personaje jucate la Comedia Franceză.

— Am venit totuşi să-ți fac nodul la cravată! mi-a spus el, însoțindu-şi vorbele cu un rictus.

— Nu eşti liber ?

— Sunt complet liber, dimpotrivă, liber ca pasărea cerului, liber cum n-am fost niciodată.

Şi, stând drept în fața mea, cu cravata mea albă în mână, m-a privit fix în ochi şi mi-a spus:

— Louise mi-a mărturisit totul.

Am rămas cu gura căscată, pentru că mie încă nu-mi spusese nimic. Şi nici eu nu-i spusesem nimic.

— La ce te referi ?

— La tine şi la ea.

— Păi...

— Am întrebat-o. M-am dus ieri la ea special pentru asta.

— Ce-ai întrebat-o ?

— Am întrebat-o dacă vrea să devină soția mea.

— Şi ți-a răspuns că nu ?

— Mi-a răspuns că nu, că ține mult la mine, că voi rămâne întotdeauna cel mai bun prieten al ei, dar că...

— Ți-a vorbit de mine ?

— Nu chiar.

— Atunci ?

— Am înțeles! Ar fi trebuit să înțeleg din prima seară, când mâncai prăjiturelele şi ea se uita la tine cu indulgență. Când femeile se uită cu indulgența asta la un bărbat care se comportă cum făceai tu...

Bietul Jubert! L-am pierdut din vedere aproape imediat, după cum i-am pierdut din vedere pe toți acei domni de la Drumuri şi Poduri, în afară de unchiul Leonard.

Timp de ani de zile, n-am mai ştiut ce s-a întâmplat cu el. Şi aveam aproape cincizeci de ani când, într-o zi, pe bulevardul Canebiere din Marsilia, am intrat într-o farmacie ca să cumpăr aspirină. Nu citisem numele de pe vitrină. Am auzit o exclamație:

— Maigret!

— Jubert!

— Cu ce te mai ocupi ? Ce prost sunt că te întreb, când ştiu de mult timp din ziare! Ce mai face Louise?

Apoi mi-a vorbit despre fiul său cel mare care, printr-o drăguță ironie a sorții, se pregătea să dea examen la Drumuri şi Poduri.

După plecarea lui Jubert, serile de vineri de la familia Leonard aveau un număr din ce în ce mai mic de participanți şi acum, deseori, nu mai cânta nimeni la pian. In asemenea cazuri, Louise cânta şi eu întorceam paginile, în timp ce o pereche sau două dansau în sufrageria devenită prea mare.

Nu cred că am întrebat-o pe Louise dacă vrea să se căsătorească cu mine. De cele mai multe ori, vorbeam despre cariera mea, despre poliție şi meseria de inspector.

I-am spus cât voi câştiga când, în sfârşit, voi fi numit la Quai des Orfevres, adăugind că vor trebui să mai treacă însă cel puțin trei ani şi că, până atunci, salariul meu va fi insuficient pentru întreținerea decentă a unei căsnicii.

I-am povestit şi cele două-trei discuții pe care le avusesem cu Xavier Guichard, deja şeful cel mare al Poliției Judiciare,

care nu-l uitase pe

tatăl meu şi mă luase mai mult sau mai puțin sub protecția lui.

— Nu ştiu dacă-ți place Parisul. Pentru că, înțelegi, voi fi obligat să-mi petrec toată viața la Paris.

— Se poate duce şi aici o existență liniştită ca în provincie, nu?

În sfârşit, într-o vineri, n-am găsit pe nici unul dintre invitați, doar pe Geraldine, care a venit ea însăşi să-mi deschidă, îmbrăcată într-o rochie de mătase neagră.

— Intră! mi-a spus ea cu o anumită solemnitate.

Louise nu se afla în salon. Dispăruseră platoul cu prăjituri şi băuturile răcoritoare. Venise primăvara şi nici în cămin nu mai ardea focul. Mi se părea că nu mai era nimic de care să mă agăț şi stăteam cu pălăria în mână, jenat de frac şi de pantofii mei lustruiți.

— Spune-mi, tinere, ce intenții ai ?

Acesta a fost probabil unul dintre cele mai penibile momente din viața mea. Vocea ei mi se părea tăioasă, acuzatoare. Nu îndrăzneam să ridic ochii şi nu vedeam, pe covorul cu motive florale, decât marginea unei rochii negre de sub care ieşea vârful unui pantof foarte ascuțit. Am simțit cum mi se înroşesc urechile.

— Jur..., am bâiguit eu.

— Nu-ți cer să juri. Te întreb doar dacă ai intenția să te căsătoreşti cu Louise.

M-am uitat în sfârşit la ea şi cred că n-am văzut niciodată un chip de femeie în vârstă exprimând atâta maliție afectuoasă.

— Dar bineînțeles!

Se pare - mi s-a povestit mai târziu - că am sărit ca împins de un arc şi că am repetat mai tare:

— Bineînțeles!

Iar a treia oară aproape că am strigat:

— Bineînțeles, asta-i bună!

Atunci a chemat-o, fără să ridice glasul:

— Louise!

Iar aceasta, care stătea în spatele unei uşi întredeschise, a intrat, foarte stânjenită, la fel de roşie la față ca şi mine.

— Ce ți-am spus ? i s-a adresat mătuşa.

— De ce? am intervenit eu. Nu credea?

— Nu eram sigură. Mătuşa...

Să trecem peste asta, pentru că sunt sigur că cenzura conjugală ar tăia pasajul.

Trebuie să spun însă că bătrânul Leonard s-a arătat mai puțin entuziasmat şi nu mi-a iertat niciodată faptul că nu lucram la Drumuri şi Poduri. Foarte bătrân, aproape centenar, țintuit în fotoliu din cauza infirmității, se uita la mine şi dădea din cap, ca şi cum ceva nu era în regulă în felul cum mergea acum lumea.

— Va trebui să-ți iei liber ca să mergi la Colmar. Ce-ai zice să te duci în vacanța de Paşti?

Bătrâna Geraldine le-a scris de mai multe ori părinților viitoarei mele soții - ca să-i pregătească în vederea şocului, cum spunea ea -, să le anunțe vestea.

De Paşti, am obținut liber doar patruzeci şi opt de ore. Cea mai mare parte a timpului am petrecut-o pe trenuri, care nu erau atât de rapide cum sunt cele de astăzi.

Am fost primit corect, fără entuziasm exagerat.

— Cel mai bun mijloc de a afla dacă intențiile voastre sunt serioase este să stați un timp departe unul de altul. Louise va rămâne aici vara asta. Te aşteptăm să vii la toamnă.

— Pot să-i scriu ?

— Dar să nu exagerezi. De exemplu, o dată pe săptămână.

Asta poate să pară comic acum, dar atunci nu era deloc aşa.

Mi-am pus în gând, fără nici un fel de cruzime, să-l aleg pe Jubert cavaler de onoare. Când m-am dus să-l caut la farmacia de pe bulevardul Saint-Michel, nu mai era acolo şi nimeni nu ştia ce se mai întâmplase cu el.

Am petrecut o parte a verii căutând un apartament şi l-am găsit pe cel de pe bulevardul Richard Lenoir.

— Până găsim ceva mai bun, înțelegi? Când voi fi numit inspector...

85. VOL 9
CAPITOLUL 5

Mai demult, câțiva ne-am vorbit între noi să înființăm un fel de club, sau mai probabil un dineu lunar, care trebuia să se numească „Dineul Ciorapilor cu Ținte". În orice caz, ne-am adunat la un păhărel la braseria Dauphine. Am discutat să vedem cine să fie admis si cine nu. Şi ne-am întrebat foarte serios dacă cei de dincolo, adică de la Siguranță, vor fi considerați ca fiind de-ai noştri.

Apoi, după cum era de aşteptat, lucrurile s-au oprit aici. La vremea aceea, eram încă cel puțin patru, printre comisarii Poliției Judiciare, îndeajuns de mândri de numele de „ciorapi cu ținte" pe care ni l-au dat în trecut şansonetiştii şi pe care unii dintre tinerii inspectori, abia ieşiți de pe băncile şcolii, îl foloseau uneori între ei când vorbeau despre veteranii care porniseră de jos.

Adevărul e că, pe vremuri, aveai nevoie de mulți ani ca să-ți cîştigi galoanele, iar examenele nu erau de ajuns. Un inspector, înainte de a spera o avansare, trebuia să-şi fi tocit tălpile aproape prin toate serviciile.

Nu-i uşor să faci noile generații să înțeleagă cât de cât ce însemna asta. „Bocanci cu ținte" şi „mustăți mari": aceste cuvinte îți veneau în mod natural pe buze când vorbeai despre poliție. Şi, într-adevăr, am purtat şi eu ani de zile bocanci cu ținte. Nu că mi-ar fi plăcut. Şi nici, cum păreau să insinueze caricaturiştii, pentru că polițiştii ar fi considerat

acele încălțări o culme a eleganței şi a confortului, ci din motive mult mai prozaice.

Mai exact, două. Primul era acela că salariul ne ajungea cât s-o ducem de la o lună la alta. Aud deseori vorbindu-se despre viața veselă, fără griji, din primii ani ai secolului. Tinerii amintesc cu invidie prețurile din acea epocă: o havană cu doi bănuți, o cină cu vin şi cafea, douăzeci de bănuți...

Se uită însă că, la începutul carierei, un funcționar câştiga ceva mai puțin de o sută de franci. Când eram la căi publice, în ziua mea de lucru, care avea deseori treisprezece sau paisprezece ore, băteam kilometri întregi de trotuare pe orice vreme.

Astfel că problema pingelirii încălțărilor a fost una dintre primele noastre probleme conjugale. La sfârşitul lunii, când îi aduceam plicul soției mele, făcea din conținutul lui un anumit număr de teancuri mici.

— Pentru măcelar... Pentru chirie... Pentru gaz...

Nu mai rămânea aproape nimic pentru a forma ultima grămăjoară de monede.

— Pentru încălțările tale.

Visam să-mi cumpăr altele noi, un vis care a durat mult timp. Deseori, treceau săptămâni întregi fără să-i mărturisesc soției că, între ținte, tălpile mele, devenite poroase, se îmbibau avid cu apa din rigole.

Spun toate astea nu din ranchiună, ci, dimpotrivă, cu veselie, şi cred că e necesar să o fac, ca să se ştie cât de cât cum era viața unui angajat al poliției.

Nu existau taxiuri, şi chiar dacă străzile ar fi fost pline de ele, ne-ar fi fost inaccesibile, cum erau şi birjele pe care le foloseam doar în rare ocazii.

În plus, la Brigada căilor publice, meseria ne cerea tocmai să batem pe jos trotuarele, să fim în mulțime, de dimineața până seara sau de seara până dimineața.

De ce, când mă gândesc acum la acea perioadă, îmi amintesc mai ales de un timp ploios ? Ai crede că a plouat întruna ani de zile, că în perioada aceea anotimpurile nu erau

aceleaşi. Motivul este, evident, acela că ploaia ne făcea meseria mai grea. Nu mă gândesc doar la şosetele care se îmbibau de apă, ci şi la umerii mantalei care se transformau treptat în comprese reci, la pălăria de pe care şiroia apa, la mâinile învinețite pe care le băgai în buzunare.

Străzile erau mai slab luminate decât acum. Unele dintre ele, la periferie, nu erau pavate. Seara, ferestrele conturau în întuneric pătrate gălbui, casele fiind încă în mare parte luminate cu petrol lampant, dacă nu, şi mai rău, cu luminări.

Şi mai erau şi apaşii. Era o modă, în jurul fortificațiilor, ca băieții să folosească şişul în umbră, şi nu întotdeauna pentru profit, ca să-l uşureze pe burghez de ceas sau de portofel.

Fiecare voia mai ales să-şi dovedească lui însuşi că era bărbat, să facă pe grozavul, să le impresioneze pe târfulițele în fuste negre, plisate şi cu coc mare care făceau trotuarul sub un felinar.

Nu eram înarmați. Contrar imaginii pe care şi-o face publicul, un polițist în civil nu are dreptul să aibă un revolver în buzunar, iar dacă, în unele cazuri, avem unul la noi, este împotriva regulamentului şi suntem pe deplin răspunzători pentru asta.

Cei tineri nu-şi puteau permite aşa ceva. Exista un anumit număr de străzi, în zona La Villette, Menilmontant sau Porte d'Italie, unde oamenii noştri ezitau să meargă şi unde zgomotul propriilor paşi îți făcea uneori inima să bată mai tare.

Telefonul a rămas mult timp şi el un mit inaccesibil bugetului nostru. Dacă întârziam câteva ore, nici nu se punea problema să-i telefonez soției mele ca s-o anunț, astfel încât petrecea seri întregi singură, la lumina becului de gaz din sufragerie, trăgând cu urechea la zgomotele de pe scară şi reîncălzind de patru-cinci ori aceeaşi mâncare.

Cât priveşte mustățile din caricaturi, şi ele sunt adevărate. Un bărbat fără mustăți era considerat o slugă!

Aveam şi eu mustăți destul de lungi, puțin roşcate, puțin mai închise la culoare decât cele ale tatălui meu, terminate cu

vârfuri subțiri. Mai târziu s-au scurtat, ajungând să arate ca o periuță, după care au dispărut de tot.

De altfel, cei mai mulți dintre inspectori aveau într-adevăr mustăți mari şi negre precum crema de ghete, aşa cum poți vedea în caricaturi. Asta fiindcă, dintr-un motiv misterios, spre profesiune au fost atraşi un timp mai ales cei originari din Masivul Central.

Am bătut cu piciorul aproape toate străzile din Paris, atent la tot ce mişcă, învățând să cunosc toată fauna de pe trotuare, de la cerşetorul, flaşnetar şi florăreasă până la specialistul în alba-neagra şi hoțul de buzunare, fără să uităm de prostituata şi bătrâna bețivă care îşi petrece majoritatea nopților la posturile de poliție.

Am „făcut" Halele, noaptea, piața Maubert, cheiurile şi zona de sub cheiuri.

Am „făcut" şi mulțimile, treaba cea mai grea, Târgul din Piața Tronului[9] şi Târgul de la Neuilly, cursele de cai de la Longchamp şi manifestațiile patriotice, defilările militare, vizitele unor suverani străini, cortegiile în landouri, circurile ambulante si talciocul.

După câteva luni sau câțiva ani în această meserie, ai în minte un repertoriu impresionant de siluete şi de fețe, care îți rămân întipărite în memorie pentru totdeauna.

Aş vrea, deşi e greu, să vă fac să înțelegeți cât mai exact relațiile noastre cu această clientelă, inclusiv cu cei pe care ni se întâmpla să-i băgăm periodic la răcoare.

E inutil să mai spun că latura pitorească dispăruse destul de repede pentru noi. Pe străzile Parisului, privirea noastră devenea din necesitate o privire profesională, care se oprea la unele detalii familiare, surprindea anumite particularități şi trăgea concluziile.

În momentul în care vorbesc despre acest subiect, cel mai mult mă frapează legătura care se stabileşte între polițist şi vânatul pe care are sarcina să-l hăituiască. înainte de toate,

polițistul, cu excepția unor cazuri foarte rare, nu este animat deloc de ură sau aversiune.

Şi nici de milă, în sensul conferit în mod obişnuit acestui cuvânt. Relațiile noastre, dacă vreți, sunt strict profesionale. E lesne de înțeles că vedem prea multe ca să ne mai mire unele mizerii şi perversiuni. Astfel încât, cele din urmă nu ne înfurie, iar cele dintâi nu ne provoacă o strângere de inimă, cum i se întâmplă trecătorului neobişnuit cu ele.

Există în schimb ceva ce Simenon a încercat să redea fără să reuşească, şi anume, oricât ar putea să pară de paradoxal, un fel de spirit de familie. N-aş vrea ca spusele mele să fie răstălmăcite. E de la sine înțeles că nu ne aflăm de aceeaşi parte a baricadei. Dar, până la un anumit punct, suntem în aceeaşi situație.

Prostituata de pe bulevardul Clichy şi inspectorul care o supraveghează au amândoi pantofi proşti şi pe amândoi îi dor picioarele după ce au băut kilometri întregi de asfalt. Seara şi noaptea au pentru ei aceeaşi culoare, şi amândoi văd, aproape la fel, față ascunsă a mulțimii care se scurge în jurul lor.

La fel stau lucrurile şi la bâlci, unde hoțul de buzunare se strecoară prin această mulțime. Pentru el, un bâlci, adunarea la un loc a câtorva sute de indivizi, înseamnă nu distracții, căluşei, corturi de circ si turtă dulce, ci un anumit număr de portofele de sustras din buzunarele unor naivi.

La fel şi pentru polițist. Şi unul, şi celălalt recunosc dintr-o ochire provincialul mulțumit de sine care va fi victima ideală.

De câte ori nu mi s-a întâmplat să urmăresc ore în şir un anumit „şuț" cunoscut de mine, de exemplu Sfoară, cum îi ziceam noi! Ştia că sunt pe urmele lui, că-i urmăresc şi cele mai mici gesturi. Stia că ştiu. Iar eu ştiam că ştie că sunt acolo.

Meseria lui era să-şi însuşească totuşi un portofel sau un ceas; a mea era să-l împiedic sau să-l prind asupra faptului.

Ei bine, Sfoară întorcea uneori capul şi-mi zâmbea! Ii zâmbeam şi eu. Ba chiar i se întâmpla să mi se adreseze,

oftând:

— O să fie greu!

Ştiam foarte bine că era lefter, că nu va mânca în seara aceea decât dacă reuşeşte să şterpelească ceva.

Iar el ştia la fel de bine că primesc un salariu de o sută de franci pe lună, că am pantofii găuriți şi că soția mă aştepta acasă cu nerăbdare.

Pe Sfoară l-am arestat de cel puțin zece ori, cu gentilețe, spunându-i:

— Te-am prins!

Iar el se simțea aproape la fel de uşurat ca şi mine. Asta însemna că va mânca la post şi va avea un acoperiş deasupra capului. Erau unii care cunoşteau atât de bine arestul, încât întrebau:

— Cine e de serviciu în noaptea asta ?

Pentru că unii îi lăsau să fumeze, alții, nu. Timp de un an şi jumătate, trotuarele mi s-au părut un loc ideal, pentru că apoi am fost repartizat la marile magazine. Nu-mi mai petreceam zilele în ploaie, frig, soare sau praf, ci într-un aer supraîncălzit, asaltat de mirosuri de şeviot, de bumbac nealbit, de linoleum şi de fir mercerizat.

Pe vremea aceea, din loc în loc, în intervalele dintre raioane, existau guri de aer cald, care trimiteau de jos în sus valuri de aer uscat şi fierbinte. Era foarte bine când veneai ud. Te aşezai deasupra unei guri pentru aer cald şi, imediat, începea să iasă abur din tine.

După câteva ore, îți făceai veacul mai ales pe lângă uşi care, deschizându-se, lăsau de fiecare dată să pătrundă puțin oxigen.

Era important să pari natural. Să dai impresia că eşti un client! Şi e uşor, nu-i aşa, când un întreg etaj e plin cu corsete, lenjerie de damă sau sculuri de mătase?

— Vă rog să mă urmați fără să faceți scandal!

Unele înțelegeau imediat şi ne însoțeau fără o vorbă în biroul directorului. Altele ne luau de sus, răspundeau răstit sau făceau o criză de nervi.

Totuşi, şi aici aveam de-a face cu o clientelă permanentă. Fie că era vorba de Bon Marche, de Louvre sau de Printemps, regăseam unele siluete familiare, majoritatea femei trecute de prima tinerețe, care vârau cantități inimaginabile de mărfuri într-un buzunar special făcut între rochie şi jupoane.

Dacă mă gândesc acum, un an şi jumătate nu mi se pare cine ştie ce. La vremea aceea însă, fiecare oră era pentru mine aproape la fel de lungă ca o oră petrecută în sala de aşteptare a unui dentist.

— Eşti la Galerii după-masă ? mă întreba uneori soția mea. Aş avea ceva de cumpărat de-acolo.

Nu ne vorbeam. Ne prefăceam că nu ne cunoaştem. Era fermecător s-o văd, mândră nevoie mare, mergând de la un raion la altul şi făcându-mi discret cu ochiul din când în când.

Cred că nici ea nu s-a întrebat vreodată dacă ar fi putut să ia de bărbat altceva decât un inspector de poliție. Cunoştea numele tuturor colegilor mei, vorbea cu familiaritate despre cei pe care nu-i văzuse niciodată, despre maniile fiecăruia, despre succesele sau insuccesele lor.

Abia după ani de zile m-am hotărât, într-o duminică dimineață când eram de serviciu, s-o duc să vadă faimosul sediu al Politiei Judiciare, şi nu s-a mirat de nimic. Se plimba ca la ea acasă, cercetând cu privirea detaliile pe care le cunoştea atât de bine din auzite.

Singura ei reacție a fost:

— Nu e chiar atât de murdar pe cât credeam.

— De ce-ar fi murdar ?

— Locurile unde trăiesc doar bărbați nu sunt niciodată la fel de curate. Şi au un anumit miros.

N-am invitat-o să viziteze arestul, unde mirosul n-ar mai fi dezamăgit-o!

— Cine stă aici, la stânga ?

— Torrence.

— Acela foarte gras ? Ar fi trebuit să bănuiesc. E ca un copil. încă îl mai amuză să-şi sape inițialele în lemnul

biroului. Şi cel care a mers foarte mult, taica Lagrume?

Dacă tot am vorbit de încălțări, haideți să vă spun povestea care a impresionat-o pe soția mea.

Lagrume, taica Lagrume, cum îi ziceam, era cel mai în vârstă dintre noi toți, deşi nu depăşise vreodată gradul de inspector. Era un bărbat înalt şi trist. Vara suferea de guturai şi, cum dădea frigul, bronşita cronică ii provoca o tuse cavernoasă pe care o auzeai răsunând în întreaga clădire a Politiei Judiciare.

Noroc că nu era prea des pe acolo. într-o zi, vorbind despre tuşea lui, făcuse imprudența să spună:

— Medicul îmi recomandă aerul curat.

De atunci, avea aer curat cât voia! Avea picioare lungi, tălpi mari, şi lui îi erau încredințate cercetările cele mai neverosimile prin Paris, cele care te obligau să străbați oraşul în toate direcțiile, zi de zi, fără nici cea mai mică speranță că vei descoperi ceva.

— Asta să i-o dăm lui Lagrume!

Toată lumea ştia ce însemna asta, în afară de el, care, scria cu gravitate câteva indicații în carnețel, îşi lua umbrela strânsă sub braț şi pleca după ce saluta printr-un mic gest pe toată lumea.

Mă întreb acum dacă nu cumva era perfect conştient de rolul pe care îl juca. Era un om resemnat. Avea, de ani şi ani de zile, o soție bolnavă care îl aştepta seara ca să facă menajul în căsuța lor de la periferie. Iar când fiica lui s-a căsătorit, cred că el se scula noaptea să aibă grijă de bebeluş.

— Lagrume, iar miroşi a rahat de copil mic!

O bătrână de pe strada Caulaincourt fusese asasinată. Era o crimă banală, care nu făcuse mare vâlvă în presă, pentru că victima era o mică rentieră fără relații.

Astfel de cazuri sunt aproape întotdeauna cele mai dificile. Întrucât trebuia să stau în marile magazine - şi aveau o grămadă de treabă cu apropierea Crăciunului -, asta nu era problema mea, dar, ca toți cei de la Poliția Judiciară, am cunoscut amănuntele anchetei.

Crima fusese comisă cu un cuțit de bucătărie, găsit la locul faptei. Cuțitul era singurul indiciu, un cuțit obişnuit, cum se vând în ferometaluri, în bazaruri şi în cele mai mici prăvălii de cartier, iar fabricantul, care fusese găsit, pretindea că vânduse zeci de mii în regiunea pariziană.

Era nou. Fusese în mod clar cumpărat în acest scop. încă mai avea prețul scris cu creion chimic pe mâner.

Tocmai acest detaliu a lăsat să se întrevadă o vagă speranță că va fi găsit comerciantul care îl vânduse.

— Lagrume ! Ia ocupă-te de acest cuțit!

L-a înfăşurat într-o bucată de ziar, l-a pus în buzunar şi a plecat.

A plecat într-o călătorie prin Paris care avea să dureze nouă săptămâni. în fiecare dimineață, se prezenta la prima oră la birou, unde se întorcea abia seara ca să închidă cuțitul într-un sertar. In fiecare dimineață, îl vedeai punând arma în buzunar, luându-şi umbrela şi plecând, după acelaşi salut adresat tuturor.

Am aflat numărul magazinelor - povestea a devenit legendară - susceptibile de a fi vândut un cuțit de acest gen. Fără a trece dincolo de fortificațiile oraşului, limitându-te doar la cele douăzeci de arondismente ale Parisului, numărul era amețitor.

Nici vorbă nu putea fi să foloseşti mijloace de transport. Trebuia să treci de la o stradă la alta, aproape de la o uşă la alta. Lagrume avea în buzunar un plan al Parisului, pe care, oră după oră, bifa un anumit număr de străzi.

Cred că, până la urmă, şefii lui nici măcar nu mai ştiau la ce sarcină îl înhămaseră.

— Lagrume e liber ?

Cineva răspundea că era în misiune, după care nimeni nu se mai ocupa de el. Era, după cum am spus, înaintea sărbătorilor de sfârşit de an. Era o iarnă ploioasă şi rece, pavajul devenise lipicios, dar Lagrume îşi plimba mai departe bronşita şi tuşea cavernoasă de dimineața până seara,

neobosit, fără să se întrebe dacă ceea ce făcea avea vreun sens.

În cea de-a noua săptămână, cu mult după Anul Nou, pe un ger de crăpau pietrele, fu văzut apărând la ora trei după-amiaza, la fel de calm, la fel de lugubru, fără cea mai mică scânteie de bucurie sau de uşurare în ochi.

— Şefu' e-aici ?

— Ai găsit ?

— Am găsit.

Nu într-un ferometal, nici într-un bazar, nici la un negustor de articole de menaj. Le vizitase pe toate zadarnic.

Cuțitul fusese cumpărat dintr-o papetărie de pe bulevardul Rochechouart. Comerciantul şi-a recunoscut scrisul si si-a amintit de un tânăr cu fular verde care îl cumpărase de la el cu mai bine de două luni înainte.

Semnalmentele furnizate de el erau destul de precise şi tânărul a fost arestat, apoi executat în anul următor. Lagrume a murit în stradă, nu de bronşită, ci de stop cardiac.

Înainte de a vorbi despre gări, şi mai ales despre Gara de Nord, cu care mi se pare că am şi acum ceva, trebuie să spun două vorbe despre un subiect care nu-mi e prea pe plac.

Am fost întrebat adesea, referitor la începutul carierei mele şi la diferitele posturi pe care le-am ocupat:

— Ai făcut şi poliție de moravuri ?

Astăzi nu-i mai zice aşa. I se spune pudic „Brigada Mondenă".

Ei bine, am trecut şi eu pe-acolo, ca majoritatea confraților mei! Foarte puțin. Doar câteva luni.

Şi, chiar dacă acum îmi dau seama că era necesar, păstrez totuşi din acea perioadă o amintire confuză şi puțin jenată.

Am pomenit de familiaritatea care se stabileşte în mod natural între polițişti şi cei pe care trebuie să-i supravegheze.

Prin forța lucrurilor ea există si în acest sector, chiar în mai mare măsură decât în celelalte. Clientela fiecărui inspector, dacă pot să spun aşa, este formată dintr-un număr relativ restrâns de femei pe care le găseşti aproape întotdeauna în

aceleaşi locuri, la uşa aceluiaşi hotel sau sub acelaşi felinar, iar pentru eşantionul superior - terasa aceloraşi braserii.

Încă nu eram atât de solid cum am devenit cu trecerea anilor, şi se pare că arătam mai tânăr decât eram.

Să ne amintim de prăjiturelele de la familia Leonard şi vom înțelege că, într-un anumit domeniu, eram mai curând timid.

Cei mai mulți agenți de la Moravuri se trăgeau de şireturi cu fetele, cărora le cunoşteau numele şi prenumele şi, când le luau cu duba în cursul vreunei razii, era o tradiție să se întreacă în grosolănii, să-şi trântească în față, râzând, cuvintele cele mai murdare, cele mai obscene.

Alt obicei al acestor doamne era să-şi ridice fustele şi să-şi arate fundul, gest pe care probabil că îl considerau cea mai mare injurie, însoțindu-l cu vorbe provocatoare.

La început mi s-a întâmplat cu siguranță să roşesc, pentru că încă roşeam uşor. Jena mea n-a trecut neobservată, întrucât cel mai blând lucru care se poate spune despre aceste femei este că se cam pricep la bărbați. Şi atunci am devenit, dacă nu oaia neagră, cel puțin țapul lor ispăşitor. La Poliția Judiciară nu mi s-a spus niciodată pe numele mic, şi sunt convins că mulți dintre colegii mei nici nu-l cunosc... Eu nu l-aş fi ales, dacă mi s-ar fi cerut părerea. Dar nici de roşit nu roşesc din cauza lui.

Să fi fost vorba de o mică răzbunare a unui inspector care ştia?

Eram însărcinat să mă ocup în mod special de cartierul Sebastopol, care, mai ales în jurul Halelor, era frecventat pe atunci de fetele cele mai de jos, îndeosebi de un anumit număr de prostituate foarte în vârstă, pentru care zona era un fel de refugiu.

Şi tot acolo îşi făceau ucenicia slujnicuțele abia venite din Bretagne sau din alte părți, astfel încât erau prezente ambele extreme: puştoaicele de şaisprezece ani, pe care se băteau proxeneții, şi scorpiile fără vârstă, care se descurcau foarte bine singure.

Intr-o zi, au dat drumul la refren - pentru că a devenit imediat un refren! Treceam pe lângă una dintre acele bătrâne care se proțăpise în uşa unui hotel jegos, şi numai ce o aud că-mi zice, zâmbind şi arătându-şi dinții stricați:

— Bună seara, Jules !

Am crezut că folosise un nume la întâmplare, dar, puțin mai departe, am fost întâmpinat cu aceleaşi cuvinte.

— Ce mai faci, Jules ?

După care, când se aflau în grup, izbucneau în râs şi începeau să facă nişte comentarii greu de transcris.

Ştiam ce-ar fi făcut alții în locul meu. Nu le-ar fi trebuit mai mult ca să salte câteva dintre ele şi să le închidă la Saint-Lazare cât să le vină mintea la cap.

Exemplul ar fi fost de ajuns şi probabil că după aceea m-ar fi tratat cu un anumit respect. Dar n-am făcut-o. Nu neapărat dintr-un simț al dreptății, nici din milă. Probabil pentru că era un joc în care nu voiam să intru. Am preferat să mă prefac că nu auzisem. Speram că se vor plictisi. Dar fetele astea sunt asemenea copiilor, care nu se satură niciodată de o glumă.

Faimosul Jules a fost introdus într-un cântec, pe care începeau să-l cânte sau să-l răcnească imediat ce-mi făceam apariția. Altele, când le verificam actele, îmi spuneau:

— Nu fi al dracului, Jules ! Eşti aşa drăguței!

Biata Louise! Frica ei cea mai mare, în toată

această perioadă, nu era ca nu cumva să cedez vreunei tentații, ci să nu aduc acasă o boală urâtă. Luasem purici. Când mă întorceam acasă, mă punea să mă dezbrac şi să fac baie, în timp ce ea îmi peria hainele pe palier sau în fața ferestrei deschise..

— Probabil că ai atins azi vreuna. Spală-ți bine unghiile!

Oare nu se spunea că poți lua sifilisul şi dacă bei după cineva din acelaşi pahar?

Nu, n-a fost deloc plăcut, dar am învățat ce aveam de învățat. Oare nu eu îmi alesesem meseria asta? N-aş fi cerut pentru nimic în lume o schimbare de post. Şefii mei au făcut

ei singuri ce trebuiau să facă, mai mult din preocupare pentru randament, presupun, decât din considerație față de mine. Am fost numit la gări. Mai exact, mi s-a repartizat o anumită clădire întunecoasă şi sinistră căreia i se spunea Gara de Nord.

Ca şi în cazul marilor magazine, exista avantajul că eram la adăpost de ploaie. Nu şi de frig sau de vânt, pentru că probabil nicăieri în lume nu mai e atâta curent ca în holul unei gări, ca în holul Gării de Nord şi, luni de zile, i-am făcut concurență lui Lagrume în privința guturaiului.

Să nu care cumva să se creadă că mă plâng şi că zugrăvesc cu o complezență răzbunătoare fața nevăzută a decorului.

Eram cât se poate de fericit. Eram fericit când băteam străzile, şi tot aşa de fericit şi când îi supravegheam pe aşa-zişii cleptomani din marile magazine. De fiecare dată, aveam impresia că mai urcam o treaptă, că învățam o meserie a cărei complexitate mi se dezvăluia tot mai mult de la o zi la alta. De exemplu, văzând Gara de Est, nu pot niciodată să nu mă încrunt, pentru că îmi aduce aminte de mobilizări. Gara Lyon însă, ca şi gara Montparnasse, mă duce cu gândul la vacanță.

Gara de Nord, cea mai rece, cea mai agitată dintre toate, evocă pentru mine o luptă aspră şi tristă pentru pâinea cea de toate zilele. Oare pentru că duce spre regiunile unde sunt mine şi uzine?

Dimineața, primele trenuri de noapte, care vin din Belgia şi din Germania, aduc, în general, câțiva pungaşi, câțiva traficanți cu chipuri dure, ca lumina zilei văzută prin plafonul de sticlă.

Nu era vorba întotdeauna doar de mici pungaşi. Întâlneai şi profesionişti ai traficului internațional, cu agenții lor, cu oamenii lor de paie şi pistolarii lor, indivizi care jucau în stil mare şi erau gata să se apere prin orice mijloace.

Imediat ce se risipea această mulțime, era rândul trenurilor dinspre periferie, care nu veneau din sate vesele, ca în Vest sau în Sud, ci din aglomerări cenuşii şi nesănătoase.

În sens invers, spre Belgia, cea mai apropiată frontieră, încercau să-si ia zborul toți cei care fugeau din cele mai diferite motive. Sute de oameni aşteptau într-o atmosferă mohorâtă care mirosea a fum şi transpirație, se agitau, alergând de la ghişee la sălile de aşteptare, cercetând cu privirea tabelele care anunțau sosirile şi plecările, mâncând, bând ceva, printre copii, câini şi valize, şi aproape întotdeauna erau oameni care nu dormiseră suficient, enervați de teama să nu întârzie, alteori pur şi simplu de teama de un viitor pentru care plecau pe alte meleaguri.

Am petrecut ore în şir, în fiecare zi, observându-i cu atenție, căutând printre acele fețe una mai încruntată, cu ochii mai ficşi, fața unui bărbat sau a unei femei care îşi joacă ultima şansă.

Trenul era acolo şi urma să plece în câteva minute. Trebuia doar să mai străbată o sută de metri şi să întindă biletul pe care îl strângea în mână. Acele ceasornicului înaintau sacadat pe enormul cadran gălbui.

Cap sau pajură! Libertatea sau închisoarea. Sau mai rău. Eu aveam în buzunar o fotografie sau semnalmentele, uneori doar descrierea tehnică a unei urechi.

Se întâmpla uneori să ne observăm în acelaşi moment, să ni se încrucişeze privirile. Omul înțelegea aproape întotdeauna imediat. Urmarea depindea de caracterul său, de ce anume risca, de nervii lui, chiar de un infim detaliu material, de o uşă deschisă sau închisă, de un geamantan care se afla din întâmplare între noi.

Unii încercau să fugă, şi atunci urma o cursă disperată printre grupuri de oameni care protestau sau se fereau din calea noastră, prin vagoanele staționate, pe şine, printre macazuri. Am cunoscut doi, dintre care unul foarte tânăr, care, la distanță de trei luni unul de altul, au avut o atitudine identică. Amândoi au vârât mâna în buzunar, vrând parcă să scoată o țigară. Dar în clipa următoare, în mijlocul mulțimii, cu ochii țintă la mine, îşi trăgeau un glonț în cap.

Nici ăştia nu aveau ceva cu mine, cum nici eu nu aveam nimic cu ei.

Fiecare îşi făcea meseria lui. Pierduseră partida, atâta tot, şi dispăreau. O pierdusem şi eu, pentru că rolul meu era să-i aduc vii în fața justiției.

Am văzut plecând mii de trenuri. Am văzut sosind alte mii, mereu cu aceeaşi mulțime, aceleaşi şiruri lungi de oameni ce se grăbeau care încotro. Şi am rămas cu un fel de deformație profesională, la fel ca şi colegii mei. Chiar dacă nu sunt de serviciu, dar, printr-o minune, plec în vacanță cu soția, privirea mea cercetează fețele oamenilor, şi rareori se întâmplă să nu se oprească asupra cuiva căruia îi este frică, indiferent cum si-o ascunde.

— Nu vii? Ce ai?

Până când nu ne instalăm în compartiment, ba chiar până când nu pleacă trenul, soția mea nu este niciodată sigură că vom avea într-adevăr o vacanță.

— La ce te uiți ? Nu eşti de serviciu!

Mi s-a întâmplat s-o urmez oftând, întorcând încă o dată capul spre un chip misterios care se pierdea în mulțime. întotdeauna cu regret.

Şi nu cred că făceam asta doar dintr-o preocupare profesională, nici de dragul justiției. Repet: e un joc, un joc care nu are sfârşit. Dacă l-ai început, e greu, dacă nu imposibil, să ieşi din el.

Dovadă că aceia dintre noi care ies până la urmă la pensie, deseori fără vrerea lor, ajung aproape întotdeauna să-şi facă o agenție de detectivi particulari. Asta pentru că n-au altceva mai bun, şi nu ştiu nici unul care, după ce a bombănit treizeci de ani contra neajunsurilor vieții de polițist, să nu fie gata să reintre în serviciu, fie şi gratuit.

Gara de Nord mi-a lăsat o amintire sinistră. Nu ştiu de ce, o revăd întotdeauna plină de ceața umedă şi lipicioasă din zorii zilei, cu mulțimea de oameni care încă nu s-au trezit de-a binelea, mergând în turmă spre liniile ferate sau spre strada Maubeuge.

Cazurile umane pe care le-am întâlnit aici fac parte dintre cele mai disperate şi, în urma unor arestări făcute de mine în această gară, am rămas mai curând cu un sentiment de remuşcare decât cu unul de satisfacție profesională.

Totuşi, dacă ar fi să aleg, aş prefera să-mi reiau chiar de mâine în primire postul de la intrarea pe peroane decât să plec, dintr-o gară mai somptuoasă, spre vreun locşor însorit de pe Coasta de Azur.

86. VOL 9
CAPITOLUL 6

Din când în când, aproape întotdeauna cu ocazia unor convulsii politice, pe străzi izbucnesc tulburări, care nu mai constituie doar manifestarea nemulțumirii populare. S-ar zice că, la un moment dat se produce o breşă, că sunt deschise nişte ecluze invizibile şi, brusc, vezi apărând în cartierele bogate indivizi a căror existență, în general, este ignorată acolo, care par să fi ieşit dintr-o „curte a miracolelor" şi la care te uiți cum trec pe sub ferestre aşa cum te-ai uita la nişte codoşi şi tâlhari ivindu-se din negura Evului Mediu.

Când acest fenomen s-a produs cu violență în urma tulburărilor din 6 februarie[10], cel mai mult m-a surprins uimirea exprimată a doua zi de cea mai mare parte a presei.

Această invadare, timp de câte va ore, a centrului Parisului, nu de către manifestanți, ci de nişte indivizi costelivi care stârneau teroare ca o haită de lupi, alarma brusc oamenii care, prin profesie, cunosc aproape la fel de bine ca noi dedesubturile capitalei.

De data asta, Parisului i-a fost cu adevărat teamă. Apoi, a doua zi, după ce ordinea a fost restabilită, Parisul a uitat că plebea aceea nu fusese nimicită, ci doar se retrăsese în bârlogul ei.

Oare n-avem poliția ca s-o țină acolo?

Există o brigadă care se ocupă exclusiv de cele două-trei sute de mii de nord-africani, portughezi şi români care trăiesc în zona arondismentului XX - deşi mai exact ar fi să spunem că acolo îşi au tabăra abia cunoscându-ne limba sau fără s-o cunoască deloc, ascultând de alte legi, de alte reflexe decât ale noastre!

La Poliția Judiciară avem hărți pe care sunt marcate cu creioane colorate un fel de insule mici: evreii de pe strada Rosiers, italienii din cartierul Primăriei, ruşii din cartierele Ternes şi Denfert-Rochereau...

Mulți nu vor altceva decât să fie asimilați, şi nu aceştia ne pricinuiesc dificultăți, dar există şi alții care, în grupuri sau izolați, trăiesc în mod voit la marginea societății şi îşi duc existența misterioasă în sânul mulțimii, care nu-i remarcă.

Sunt unii, aproape întotdeauna oameni cu idei conformiste, cu mici hoții, mici ticăloşii cu grijă camuflate, care mă întreabă, cu un uşor tremur al buzelor pe care îl cunosc foarte bine:

— Nu eşti scârbit uneori ?

Nu se referă la ceva anume, ci la totalitatea celor cu care avem de-a face. Le-ar plăcea să le destăinuim secrete murdare, vicii inedite, o întreagă păducherniță de care ar putea să se indigneze, delectându-se totodată în sinea lor.

Ăştia folosesc cu dragă inimă expresia „pleava societății".

— Câte nu v-o fi dat să vedeți când aveți de-a face cu pleava societății?

Prefer să nu le răspund. Îi privesc într-un anumit fel, fără nici o expresie pe față, şi probabil că ei înțeleg ce înseamnă asta, pentru că, în general, par imediat jenați şi nu mai insistă.

Am învățat multe ca agent de stradă. Am învățat în târguri şi în marile magazine, peste tot unde erau mari mulțimi de oameni. Am vorbit despre experiențele pe care le-am trăit la Gara de Nord.

Probabil însă că la supravegherea hotelurilor am văzut mai bine oamenii, exact aceia care îi sperie atât de mult pe

indivizii care stau în cartierele frumoase atunci când se întâmplă să se deschidă ecluzele.

Aici nu mai erau necesari bocancii cu ținte, pentru că nu trebuia să parcurg kilometri întregi de trotuar, ci mai degrabă să circul, ca să zic aşa, pe verticală.

În fiecare zi verificam fişele câtorva zeci sau sute de hoteluri, de cele mai multe ori clădiri cu camere mobilate de închiriat, unde ascensorul era o raritate şi trebuia să urci şase-şapte etaje pe o casă a scărilor sufocantă, unde domnea mirosul înțepător şi umed al sărăciei.

Marile hoteluri cu uşi turnante, flancate de valeți în livrea au si ele dramele si secretele lor, în care poliția îşi bagă zilnic nasul. Dar mai ales în miile de hoteluri fără nume, pe care abia dacă le remarci, îşi găseşte adăpostul o populație fluctuantă, pe care greu poți pune mâna în altă parte şi care rareori este într-o situație legală.

Mergeam câte doi. Uneori, în cartierele periculoase, ne duceam mai mulți. Alegeam ora la care cei mai mulți oameni erau în paturile lor, puțin după miezul nopții. Atunci începea un fel de coşmar, cu unele detalii care erau mereu aceleaşi: paznicul de noapte, patronul sau patroana, culcați în spatele ghişeului, care se trezeau bombănind şi încercau să se pună dinainte la adăpost.

— Ştiți bine că aici n-au fost niciodată necazuri!

Pe vremuri, numele erau scrise în nişte registre. Mai târziu, când cartea de identitate a devenit obligatorie, s-a trecut la completarea unor fişe. Unul dintre noi rămânea jos. Celălalt urca. Uneori, în ciuda măsurilor de precauție, prezența noastră era semnalată şi, de la parter, auzeam întreaga casă trezindu-se ca un stup, agitație în camere, paşi furişați pe scară.

Se întâmpla să găsim o cameră goală, patul cald încă şi, sus de tot, lucarna care dădea spre acoperişuri deschisă.

De obicei, puteam să ajungem la primul etaj fără să fi alertat locatarii şi băteam la o primă uşă: ni se răspundea cu mârâieli şi întrebări într-o limbă aproape întotdeauna străină.

— Politia!

Cuvântul ăsta îl înțeleg toți. Atunci, oameni în cămaşă, alții în pielea goală, bărbați, femei, copii se agitau sub o lumină slabă, într-un aer greu, desfăceau geamantane uimitoare ca să caute un paşaport ascuns sub haine.

Ar fi trebuit să vedeți neliniştea acelor priviri, acele gesturi de somnambul şi acea atitudine umilă pe care o întâlneşti în general doar la dezrădăcinați. Să-i spun o umilință plină de mândrie? Nu ne detestau. Noi eram stăpânii. Aveam - sau credeau că avem - cea mai teribilă putere dintre toate puterile: aceea de a-i trimite înapoi de cealaltă parte a frontierei.

Unii reuşiseră să răzbată până aici după ani întregi de şiretenie sau răbdare. Ajunseseră pe pământul făgăduinței. Aveau acte, false sau nu.

Şi, în timp ce ni le întindeau, întotdeauna cu teama de a ne vedea punându-le în buzunar, încercau instinctiv să ne îmbuneze cu un zâmbet, găseau câteva cuvinte în franceză şi bâiguiau:

— Domnu' comiser...

Femeile îşi păstrau rareori pudoarea, iar uneori surprindeam o ezitare în privirea lor, făceau un gest vag spre patul răvăşit. Nu ne tenta? Nu ne-ar fi făcut plăcere?

Totuşi, toată această lume era mândră, avea o mândrie aparte pe care nu reuşesc s-o descriu. Mândria sălbăticiunilor? Adevărul e că se uitau la noi când treceam, ca nişte fiare sălbatice în cuşcă, fără să ştie dacă îi vom lovi sau îi vom mângâia.

Câteodată, unul dintre ei îşi agita actele şi, cuprins de panică, începea să turuie în limba lui, gesticulând, chemându-i pe ceilalți în ajutor, străduindu-se să ne facă să credem că era un om cinstit, că aparențele erau false, că...

Unii plângeau, iar alții rămâneau tăcuți în colțul lor, sălbatici, gata parcă să sară la noi, dar resemnați în realitate. În limbaj administrativ, această operațiune se numeşte verificarea identității. Cei ale căror acte sunt în regulă, dar

absolut în regulă, sunt lăsați în camera lor, unde îi auzi încuindu-se şi oftând de uşurare.

Ceilalți...

— Coborâți!

Când nu înțeleg, trebuie să folosim gestul. Şi se îmbracă, vorbind singuri. Nu ştiu ce trebuie, ce pot să ia cu ei. Li se întâmplă uneori, într-un moment de neatenție din partea noastră, să se ducă să-şi ia comoara dintr-o ascunzătoare şi s-o vâre în buzunare sau sub cămaşă.

Toți aceştia formează la parter un mic grup: nimeni nu vorbeşte, fiecare se gândeşte doar la cazul lui şi la modul în care îşi va pleda cauza.

În cartierul Saint-Antoine, există hoteluri unde, într-o singură cameră, mi s-a întâmplat să găsesc şapte-opt polonezi, cei mai mulți dormind direct pe podea. În registru era înscris unul singur. Patronul ştia? Primea bani şi pentru ceilalți? Mai mult decât probabil, dar sunt lucruri pe care e inutil să încerci să le dovedeşti.

Ceilalți nu erau în regulă, după cum era de aşteptat. Ce făceau când erau forțați să părăsească în zori adăpostul camerei? Fără permis de muncă, nu puteau să-şi câştige în mod legal existența. Dar nu erau morți de foame. Aşadar, mâncau. Şi erau, sunt întotdeauna mii, zeci de mii în situația lor. Găseam bani în buzunarele lor, ascunşi pe un şifonier sau, de cele mai multe ori, în pantofi. Atunci trebuia să aflăm cum şi-i procuraseră, iar acesta era genul de interogatoriu cel mai epuizant.

Chiar dacă înțelegeau franceza, se prefăceau că n-au habar, privindu-te în ochi cu un aer plin de bunăvoință şi repetând la nesfârşit că sunt nevinovați. E inutil să-i iei la întrebări pe ceilalți în legătură cu ei. Nu se vor trăda. Vor spune toți aceeaşi poveste.

Or, în medie, şaizeci şi cinci la sută dintre crimele din regiunea pariziană sunt comise de străini.

Scări, scări şi iar scări! Nu doar noaptea, ci şi ziua; şi, peste tot, fete profesioniste şi nu numai, unele tinere şi splendide,

venite, Dumnezeu ştie de ce, din ţările lor.

Am cunoscut una, o poloneză, care locuia cu cinci bărbaţi în cameră, într-un hotel de pe strada Saint-Antoine, şi le arăta ce lovituri să dea, recompensându-i în felul ei pe cei care reuşiseră, în timp ce restul se stăpâneau cu greu şi, de cele mai multe ori, se aruncau apoi cu ferocitate asupra câştigătorului epuizat.

Doi dintre ei erau nişte brute enorme, puternice, dar ei nu-i era frică de dânşii, îi ţinea la respect cu un zâmbet sau cu o încruntare din sprâncene. La interogatoriul din biroul meu, după nu ştiu ce frază rostită în limba lor, am văzut-o pălmuind netulburată una dintre cele două matahale.

— Probabil că aţi văzut câte şi mai câte!

Adevărat, poţi vedea bărbaţi, femei, tot felul de bărbaţi şi de femei, în toate situaţiile imaginabile, la toate nivelurile societăţii. îi vezi, îi înregistrezi şi încerci să-i înţelegi.

Nu să înţelegi nu ştiu ce mister uman. Poate că împotriva acestei idei romantice protestez cel mai îndârjit, aproape cu mânie. Este una dintre motivaţiile cărţii de faţă, ale acestui soi de corecturi.

Simenon a încercat să explice, recunosc. Totuşi, am fost jenat să văd deseori că în cărţile lui am unele zâmbete, unele atitudini pe care nu le-am avut de fapt niciodată şi care i-ar fi făcut pe colegii mei să dea neîncrezători din umeri.

Persoana care a simţit cel mai bine asta e probabil soţia mea. Totuşi, când mă întorc de la birou, nu i se întâmplă niciodată să-mi pună curioasă întrebări, indiferent de ce caz mă ocup.

Iar eu nu-i fac, cum se spune, confidenţe.

Mă aşez la masă ca orice alt funcţionar care se întoarce de la birou. Atunci mi se întâmplă să povestesc în câteva cuvinte, ca pentru mine, o întâlnire, un interogatoriu, să vorbesc despre bărbatul sau despre femeia pe care a trebuit să-i anchetez.

Dacă pune o întrebare, aproape întotdeauna e o întrebare tehnică:

— În ce cartier?

Sau:

— Ce vârstă ?

Sau:

— De cât timp se află în Franța ?

Pentru că aceste detalii au sfârşit prin a fi tot atât de revelatoare pentru ea pe cât sunt şi pentru noi.

Nu mă întreabă despre aspectele sordide sau jalnice.

Şi Dumnezeu mi-e martor că nu din indiferență !

— Soția lui l-a vizitat la arest?

— Azi-dimineață.

— Şi-a luat copilul cu ea ?

Se interesează, din motive asupra cărora nu voi insista, îndeosebi de cei care au copii, şi ar fi o greşeală să se creadă că ilegalii, răufăcătorii sau criminalii nu au.

Am avut la noi o fetiță, pe a cărei mamă o trimisesem la închisoare pentru tot restul zilelor, dar ştiam că tatăl o va lua înapoi imediat ce avea să redevină un om normal.

A continuat să ne viziteze. Acum e adolescentă, iar soția mea este destul de mândră să facă împreună cu ea turul magazinelor după-amiaza. Vreau să subliniez faptul că, în comportamentul nostru față de cei de care ne ocupăm, nu intră nici compasiunea deplasată, nici duritatea, nici ura, nici mila în sensul obişnuit al cuvântului.

Oamenii constituie obiectul nostru de lucru. Le observăm comportamentul. înregistrăm anumite fapte. încercăm să stabilim altele.

Cunoaşterea noastră este într-un fel tehnică. Când, încă tânăr, vizitam un hotel suspect din pivniță până în pod, pătrunzând în alveolele camerelor, surprinzând oamenii în somn, în cea mai strictă intimitate, examinându-le actele cu lupa, aproape că aş fi putut să spun cum va evolua fiecare.

În primul rând, unele fețe îmi erau deja familiare, pentru că Parisul nu-i chiar atât de mare încât, într-un anumit mediu,

să nu întâlneşti mereu aceiaşi indivizi. Tot aşa, unele cazuri se repetă aproape identic, aceleaşi cauze ducând la aceleaşi rezultate.

Nefericitul originar din Europa Centrală, care a economisit luni de zile - dacă nu ani în sir – ca să achite costul unor paşapoarte false la o agenție clandestină din țara lui, crezând că a terminat cu toate problemele după ce a trecut frontiera nestingherit, ne va cădea fatalmente în mână în şase luni, maximum un an.

Mai mult decât atât: am putea să-l urmărim cu gândul încă de la frontieră şi să prevăd în ce cartier, în ce restaurant, în ce hotel va ajunge. Ştim prin cine va încerca să-şi procure legitimația de muncă indispensabilă, fie ea adevărată sau falsă; va fi de ajuns să mergem să-l ridicăm de la coada care se formează în fiecare dimineață în fata marilor uzine Javel.

De ce să ne supărăm, de ce să avem pică pe el, dacă a ajuns acolo unde trebuia fatalmente să ajungă? La fel se întâmplă cu slujnicuța foarte tânără pe care o vedem dansând pentru prima oară la unele baluri populare. Să-i spunem să se întoarcă la patronii ei şi să evite pe viitor partenerul de o eleganță țipătoare?

N-ar folosi la nimic. Se va reîntoarce aici. O vom găsi la alte baluri populare, apoi, într-o seară, în fața unei uşi de hotel din cartierul Halelor sau al Bastiliei.

În medie, în fiecare an, zece mii au aceeaşi soartă, zece mii care îşi părăsesc satul, vin la Paris ca servitoare şi nu au nevoie decât de câteva luni sau săptămâni ca să ajungă unde ajung. Situația este oare mult diferită când un băiat de optsprezece-douăzeci de ani, care lucrează în uzină, începe să se îmbrace într-un anumit fel, să ia anumite atitudini, să se aşeze la tejgheaua unor baruri?

Curând va fi văzut purtând un costum nou, şosete şi o cravată din mătase artificială. Va sfârşi şi el la noi, cu privirea vicleană sau plouată, după o tentativă de spargere sau de furt armat, dacă nu cumva e primit în rândul hoților de maşini. Unele semne nu înşeală niciodată şi, în definitiv, tocmai

aceste semne învățam să le cunoaştem când eram trecuți prin toate echipele, când eram puşi să batem kilometri de trotuar, să urcăm etaj după etaj, să pătrundem în tot felul de cocioabe si de mulțimi. De aceea porecla de „ciorap cu ținte" nu ne-a ofensat niciodată, ba din contră.

La patruzeci de ani, puțini sunt cei de la Poliția Judiciară care nu-i cunosc bine, de exemplu, pe toti hoții de buzunare. Ba chiar vom sti unde să-i găsim în cutare sau cutare zi, cu ocazia unei anumite ceremonii sau a unei anumite gale.

După cum vom şti, de exemplu, că furtul unor bijuterii va avea loc foarte curând, pentru că un specialist, prins rareori asupra faptului, începe să fie la capătul resurselor. Şi-a părăsit hotelul de pe bulevardul Haussmann pentru un hotel mai modest din piața Republicii. De cincisprezece zile nu şi-a mai achitat nota de plată. Femeia cu care trăieşte începe să-i facă scene şi nu şi-a mai cumpărat pălării de mult timp.

Nu-l putem urmări pas cu pas - nu vor fi niciodată destui polițişti ca să fileze toți suspecții -, dar nu-l scăpăm din vedere. Agenții de stradă sunt anunțați că trebuie să supravegheze în mod special magazinele de bijuterii.

Ştim cum operează. Ştim că nu va lucra altfel.

Nu întotdeauna mergem la sigur. Ar fi prea frumos. Totuşi, se întâmplă să-l prindem asupra faptului. Uneori, după ce avem o întrevedere discretă cu partenera lui, căreia îi dăm de înțeles că viitorul ei ar fi mai puțin problematic dacă ne-ar da nişte informații.

În ziare se vorbeşte mult despre reglările de conturi din Montmartre sau din cartierul străzii Fontaine, pentru că focurile de revolver în noapte impresionează întotdeauna publicul. Numai că aceste cazuri ne dau cele mai puține bătăi de cap. Cunoaştem bandele rivale, interesele lor si motivele lor de dispută. Le cunoaştem şi urile sau ranchiunele personale.

O crimă duce la alta, ca reacție. Luciano a fost împuşcat într-un bar de pe strada Douai? Corsicanii se vor răzbuna în

mod obligatoriu peste un timp oarecare. Şi, aproape întotdeauna, unul dintre ei ne va da informația trebuincioasă.

— Se pune ceva la cale contra lui Dede Platfus. Ştie şi nu mai iese din casă decât însoțit de doi ucigaşi.

În ziua când Dede va fi şi el împuşcat, există nouă şanse din zece ca un telefon mai mult sau mai puțin misterios să ne informeze în detaliu despre toată povestea.

— Unul mai puțin!

Îi arestăm totuşi pe vinovați, însă n-are prea mare importanță, pentru că oamenii ăştia se extermină doar între ei, din motive care le sunt specifice, în numele unui anumit cod pe care îl aplică în mod riguros.

La asta făcea aluzie Simenon în cursul primei noastre întrevederi, când declara atât de categoric:

— Crimele profesioniştilor nu mă interesează, încă nu ştia - dar a aflat între timp – că celelalte crime sunt foarte puține.

Nu mă refer la crimele pasionale, care sunt de cele mai multe ori lipsite de mister, fiind doar deznodământul logic al unei crize acute între doi sau mai mulți indivizi.

Nu mă refer nici la loviturile de cuțit schimbate sâmbăta sau duminica seara între doi bețivi de la mahala.

În afara acestor accidente, cele mai frecvente crime sunt de două feluri: Asasinarea vreunei bătrâne singure de către unul sau mai mulți derbedei şi uciderea unei prostituate pe un teren viran.

În primul caz, foarte rar se întâmplă ca vinovatul să ne scape. Aproape întotdeauna este un tânăr, unul dintre aceia despre care am vorbit adineauri, şomer de câteva luni, dornic să se dea zmeul-zmeilor. A reperat un debit, o mercerie, o prăvălioară oarecare pe o stradă pustie.

Uneori, a cumpărat un revolver. Alteori, se mulțumeşte cu un ciocan sau o cheie engleză. Aproape întotdeauna cunoaşte victima şi, cel puțin într-un caz din zece, aceasta şi-a arătat bunătatea față de el la un moment dat. Nu era hotărât să facă moarte de om. Şi-a pus un batic pe față ca să nu fie recunoscut.

Năframa a alunecat sau bătrâna a început să strige. A tras. A lovit. Dacă a tras, a golit tot butoiaşul, ceea ce este un semn de panică. Dacă a lovit, a făcut-o de zece, de douăzeci de ori, cu sălbăticie, se crede, dar, în realitate, pentru că îşi pierduse mințile de groază.

Poate vă miră că, atunci când îl avem în fața noastră, învins, dar încercând încă să facă pe grozavul, îi spunem pur şi simplu:

— Nerodule!

Rareori se întâmplă ca asemenea indivizi să nu fie condamnați la moarte. Cea mai mică pedeapsă pe care o iau este de douăzeci de ani, când au norocul să se intereseze de soarta lor vreun maestru al baroului.

Cât priveşte ucigaşii de prostituate, aceştia sunt foarte greu de prins. Anchetele legate de ei sunt cele mai lungi, cele mai descurajante şi cele mai dezgustătoare din câte cunosc.

Totul începe cu un sac, pescuit din Sena de cangea unui marinar şi care conține aproape întotdeauna un cadavru mutilat. Lipseşte capul, sau un braț, sau picioarele.

Uneori trec săptămâni întregi până la identificare. în general, e vorba de o prostituată trecută de prima tinerețe, dintre acelea care nici măcar nu-şi mai duc clienții la hotel sau în camera lor, ci se mulțumesc cu pragul unei porți sau cu adăpostul unui gard.

N-a mai fost văzută prin cartier, un cartier care, de la căderea nopții, este învăluit de mister şi populat de umbre tăcute. Cele care o cunosc nu vor să ia legătura cu noi. Chestionate, dau răspunsuri vagi.

Până la urmă, cu multă răbdare, reuşim să-i cunoaştem de bine, de rău pe câțiva dintre clienții săi obişnuiți, nişte izolați şi ei, nişte singuratici, bărbați fără vârstă care lasă în urmă doar amintirea unei siluete.

Să fi fost ucisă pentru bani ? Improbabil. Avea foarte puțini.

Oare autorul să fie unul dintre acei bătrâni, cuprins brusc de un acces de nebunie, sau cineva venit din altă parte, din alt cartier, unul dintre acei nebuni care, la intervale regulate,

simt că se apropie criza, ştiu exact ce vor face şi îşi iau, cu o luciditate incredibilă, măsuri de precauție de care ceilalți criminali nu sunt în stare?

Nici măcar nu ştim câți sunt. Fiecare capitală are specimenele ei care, după ce ucid, se confundă iar pentru un anumit timp în existența anonimă.

Poate că sunt oameni respectați, capi de familie, funcționari model.

Nimeni nu ştie cum arată exact şi, când s-a întâmplat să fie prins vreunul, a fost aproape întotdeauna imposibil să se stabilească o dovadă de culpabilitate satisfăcătoare.

Avem statistici aproape precise pentru toate genurile de crime.

Cu o excepție. Otrăvirea.

Şi toate aproximările ar li în mod fatal greşite, în plus sau în minus.

Din trei în trei luni sau la fiecare şase luni, la Paris sau în provincie, mai ales în provincie, într-un oraş foarte mic sau la țară, întâmplarea face ca un medic să examineze mai atent un mort şi să fie mirat de unele caracteristici.

Vorbesc de întâmplare pentru că, în mod obişnuit, este vorba de unul dintre pacienții săi, de cineva pe care l-a ştiut de mult timp bolnav. A murit brusc, în patul lui, în mijlocul familiei care dă toate semnele tradiționale de durere.

Rudelor nu le place să audă de autopsie. Medicul nu o impune decât dacă bănuielile sale sunt destul de puternice.

Sau, după câteva săptămâni de la înmormântare, poliția primeşte o scrisoare anonimă care furnizează detalii incredibile la prima vedere.

Insist asupra acestor lucruri ca să arăt toate condițiile care trebuie reunite pentru a fi deschisă o anchetă de acest gen. Formalitățile administrative sunt complicate.

De cele mai multe ori, e vorba de soția unui fermier care aşteaptă de ani de zile moartea soțului ca să poată trăi cu argatul şi care n-a mai avut răbdare.

„A ajutat natura", după cum spun unii fără menajamente.

Uneori, dar mai rar, bărbatul se debarasează în acest fel de o soție bolnavă, devenită o povară în casă. Sunt descoperiți din întâmplare. Dar câte cazuri rămân nedescoperite? Nu ştim. Putem doar să facem ipoteze. Câțiva de la Poliția Judiciară, ca şi de la Siguranță, credem că, dintre toate crimele, îndeosebi dintre crimele nepedepsite, otrăvirea este cea mai frecventă.

Celelalte, de care se arată interesați romancierii şi aşa-zişii psihologi, sunt atât de puțin obişnuite, încât nu ocupă decât o parte neînsemnată din activitatea noastră. Or, tocmai pe acestea le cunoaşte publicul cel mai bine. Simenon a povestit mai ales astfel de cazuri şi cred că va continua s-o facă.

Mă refer la crimele care sunt comise brusc în medii unde te-ai fi aşteptat cel mai puțin şi care sunt, într-un fel, deznodământul unui clocot lung şi înfundat.

O stradă oarecare, curată, înstărită, la Paris sau în altă parte. Nişte oameni care au o casă confortabilă, o viață de familie, o profesiune onorabilă. Nu am fost niciodată nevoiți să le trecem pragul. Deseori, e vorba de un mediu unde am fi cu greu admişi, unde am contrasta puternic cu ceilalți, unde ne-am simți cel puțin stânjeniți.

Numai că cineva a murit de moarte violentă, şi iată că sunăm la uşă şi ne pomenim în fața unor oameni încruntați, o familie ai cărei membri par să aibă fiecare un secret.

Aici nu mai lucrează experiența dobândită în anii de serviciu pe stradă, în gări, în hoteluri. Nu mai lucrează nici acel soi de respect instinctiv al celor mici față de autoritate, față de poliție.

Nimeni nu se teme că va fi trimis înapoi peste graniță. Şi nimeni nu va fi dus într-un birou al Poliției Judiciare unde să fie supus timp de ore întregi unui interogatoriu neîntrerupt.

Avem în fața noastră aceiaşi conformişti care, în alte împrejurări, ne-ar fi întrebat:

— Nu sunteți scârbit uneori ? De fapt, în casa lor suntem dezgustați. Nu imediat. Nu întotdeauna. Pentru că ancheta e lungă si riscantă.

Dacă nu cumva un telefon de la un ministru, un deputat sau vreo personalitate importantă nu încearcă să ne abată din drum.

E vorba de o spoială de respectabilitate pe care trebuie s-o facem să crape puțin câte puțin, de secrete de familie, mai mult sau mai puțin abjecte, pe care toți se înțeleg să ni le ascundă, dar pe care este obligatoriu să le scoatem la iveală, fără să ne pese de revolte şi de amenințări.

Uneori cinci, şase sau chiar mai mulți se înțeleg între ei să mintă în anumite privințe, încercând totodată cu viclenie să-i bage pe ceilalți la apă.

Simenon mă descrie mereu greoi şi bombănitor, nemulțumit de mine, privind oamenii pe sub sprâncene, cu aerul că îmi debitez întrebările cu răutate, cu furie. M-a văzut aşa tocmai în cazuri de acest fel, în fața a ceea ce am putea numi crime de amator, despre care descoperi întotdeauna până la urmă că sunt crime din interes.

Nu crime pentru bani. Adică nu crime comise din nevoia imediată de bani, ca în cazul micilor haimanale care asasinează bătrâne. E vorba, în spatele unor fațade arătoase, de interese mai complicate, pe termen lung, care se conjugă cu grija pentru respectabilitate. Deseori, totul datează de ani buni şi ascunde vieți întregi de potlogării şi de lucruri necurate.

Când respectivii se văd obligați să treacă la mărturisiri, asistăm la o confesiune josnică şi, aproape întotdeauna, la groaza în fața consecințelor. Îmi pare rău, dar se mai întâmplă. Unii, care ar fi trebuit să părăsească biroul meu doar ca să ajungă într-o celulă de la Sânte, au dispărut din circulație, pentru că există influențe contra cărora inspectorii de poliție şi chiar comisarii sunt neputincioşi.

— Nu sunteți scârbit uneori ?

N-am fost niciodată scârbit atunci când, inspector la supravegherea hotelurilor, îmi petreceam zilele sau nopțile urcând etajele lor murdare şi supraaglomerate, unde fiecare uşă deschisă dezvăluia o soartă demnă de milă sau o dramă.

Cuvântul „scârbă" nu se potriveşte nici cu reacţiile mele în faţa celor câteva mii de profesionişti de tot felul care mi-au trecut prin mână.

Jucaseră şi pierduseră. Aproape toţi încercau să arate că ştiu să piardă şi unii, după ce erau condamnaţi, îmi cereau să vin să-i vizitez la închisoare, unde stăteam de vorbă ca între amici.

Aş putea cita numelor mai multora dintre ei care m-au implorat să asist la execuţia lor şi mi-au adresat ultima lor privire.

— O să mă comport bine, veţi vedea!

Şi făceau tot ce le stătea în putinţă. Nu reuşeau întotdeauna. Duceam cu mine în buzunar ultimele lor scrisori, pe care mă angajam să le fac să ajungă la destinaţie, cu două-trei vorbe din partea mea.

Când ajungeam acasă, soţiei îi era de ajuns să mă privească, fără să-mi pună vreo întrebare, ca să ştie cum a fost. În privinţa celorlalţi, despre care prefer să nu mai vorbesc, soţia mea cunoştea şi sensul unor proaste dispoziţii, al unui anumit fel de a mă aşeza, seara când veneam acasă, şi de a-mi umple farfuria, aşa că nu insista.

Ceea ce dovedeşte foarte bine că nu era hărăzită unuia de la Drumuri si Poduri!

87. VOL 9
CAPITOLUL 7

Parcă regăsesc şi acum gustul şi culoarea soarelui din dimineaţa aceea. Era în martie. Primăvară timpurie. Devenise deja un obicei ca, de câte ori puteam, să merg pe jos de-acasă până la serviciu.

Nu aveam nimic de făcut pe-afară în ziua aceea, ci doar de clasat nişte fişe la supravegherea hotelurilor, probabil în cele mai întunecoase birouri din întreg Palatul de Justiţie, la

parter, cu o uşiță ce dădea spre curte, pe care o lăsasem deschisă.

Stăteam cât de aproape puteam de ea. îmi amintesc de soarele care tăia exact în două curtea şi o trăsură-dubă care aştepta. Cei doi cai loveau din când în când cu copitele pavajul, iar în spatele lor se afla o grămadă frumoasă de bălegar auriu, aburind în aerul încă răcoros.

Nu ştiu de ce curtea îmi amintea de unele recreații la liceu, din aceeaşi perioadă a anului, când aerul începe să aibă brusc o anumită mireasmă, iar pielea, când ai alergat, miroase ca primăvara.

Eram singur în birou. A sunat telefonul.

— Vrei să-i spui lui Maigret că-l cheamă şeful?

Era vocea bătrânului aprod, de aproape cincizeci de ani în acest post.

— Eu sunt.

— Atunci urcați.

Până Ia scara cea mare, întotdeauna plină de praf, care părea veselă, datorită razelor de soare care cădeau oblic ca în biserici. Raportul de dimineață tocmai se terminase. Doi comisari încă mai stăteau de vorbă, cu dosarele sub braț, lângă uşa marelui şef, la care urma să bat.

Iar în birou am regăsit mirosul pipelor şi al țigărilor celor care plecaseră. O fereastră era deschisă în spatele lui Xavier Guichard, care avea scânteieri de soare în părul lui alb şi mătăsos.

Nu mi-a întins mâna. N-o făcea aproape niciodată la birou. Totuşi, deveniserăm prieteni sau, mai exact, el binevoia să ne onoreze, pe mine şi pe soția mea, cu prietenia lui. Prima dată mă invitase numai pe mine să-l vizitez în apartamentul său din bulevardul Saint-Germain. Nu în partea bogată şi snoabă a bulevardului. Marele şef locuia exact în fața pieții Maubert, într-un imobil mare şi nou care se înălța printre caso şubrede şi hoteluri păduchioase.

Apoi m-am dus cu soția mea şi, imediat, s-au înțeles foarte bine amândoi. E sigur că avea afecțiune pentru ea, ca şi

pentru mine, şi totuşi ne-a făcut deseori rău fără să vrea.

La început, când o vedea pe Louise, îi privea mijlocul cu insistență şi, dacă vedea că nu înțelegem, spunea, tuşind uşor:

— Nu uitați că vreau neapărat să fiu naş. Era un celibatar convins. In afară de fratele

său, care era şeful Poliției Municipale, nu avea pe nimeni la Paris.

— Haideți, nu mă faceți să aştept prea mult! Au trecut anii. Probabil că s-a înşelat. îmi amintesc că, atunci când mi-a anunțat prima mărire de salariu, a adăugat:

— Poate că asta are să vă permită să-mi faceți un fin.

N-a înțeles niciodată de ce roşeam amândoi, de ce soția mea lăsa ochii în jos, în timp ce eu încercam să-i ating mâna ca s-o consolez.

Părea foarte serios în dimineața aceea, stând cu spatele la fereastră. Mă ținea în picioare, iar eu mă simțeam jenat de insistența cu care mă măsura din cap până-n picioare, cum face un plutonier, în armată, cu un recrut.

— Ştii, Maigret, că începi să te îngraşi ? Aveam treizeci de ani. Mă schimbasem puțin câte puțin, nu mai eram slab, umerii mi se lățiseră, torsul îmi devenise mai voluminos, dar încă nu căpătasem adevărata mea corpolență.

Era ceva care se simțea. Probabil că păream moale la vremea aceea, cu o față de bebeluş. Chiar şi eu eram frapat când treceam prin fața unei vitrine şi aruncam o privire îngrijorată spre silueta mea.

Era prea mult sau prea puțin, şi nici un costum nu-mi venea bine.

— Da, cred că mă îngraş.

Aproape că-mi venea să mă scuz şi încă nu înțelesesem că se amuza, aşa cum îi plăcea lui să se amuze.

— Cred că ar fi mai bine să te trec la alt serviciu.

Existau două brigăzi din care încă nu făcusem parte, cea care se ocupa de jocurile de noroc şi Brigada Financiară, iar aceasta din urmă era coşmarul meu, aşa cum examenul la

trigonometrie din liceu fusese multă vreme teroarea mea de sfârşit de an.

— Câți ani ai ?

— Treizeci.

— Frumoasă vârstă! Perfect. Tânărul Lesueur va trece în locul tău la supravegherea hotelurilor, chiar de astăzi, iar tu te vei pune la dispoziția comisarului Guillaume.

Rostise înadins asta din vârful buzelor, ca pe un lucru fără importanță, ştiind că inima mea o va lua razna şi că, stând în picioare în fața lui, parcă auzeam în urechi sunând trompetele triumfului.

Brusc, într-o dimineață care părea anume aleasă - şi nu sunt sigur că Guichard n-a făcut chiar aşa -, se realiza visul vieții mele. Făceam parte, în sfârşit, din Brigada Specială.

Un sfert de oră mai târziu, îmi mutam sus vechea mea haină de birou, săpunul, prosopul, creioanele şi câteva hârtii.

Erau cinci sau şase în marea încăpere rezervată inspectorilor de la Brigada Omucideri şi, înainte de a mă chema la el, comisarul Guillaume m-a lăsat să mă instalez, ca un nou elev.

— Faci cinste ?

Nu puteam să spun nu. La prânz, mi-am dus mândru noii colegi la braseria Dauphine.

Îi văzusem deseori acolo, la altă masă decât cea pe care o ocupam cu foştii mei colegi, şi îi priveam cu un respect plin de invidie, aşa cum te uiți, la liceu, la elevii din ultimul an, care sunt la fel de înalți ca profesorii şi pe care aceştia îi tratează aproape de la egal la egal.

Comparația era exactă. Pentru că Guillaume ne însoțea, iar comisarul de la Informații Generale ni s-a alăturat şi el.

— Ce beți ? am întrebat.

În colțul nostru, aveam obiceiul să bem bere, rareori o tărie. La masa asta n-avea cum să fie la fel.

Cineva a spus:

— Mandarin-curagao.

— La fel pentru toată lumea ?

Văzând că nimeni nu protestează, am comandat nu mai ştiu câte lichioruri. Era prima dată când beam asa ceva. Ametit de bucuria victoriei, nu mi s-a părut prea alcoolizat.

— Mai luăm un rând ?

Nu era acum momentul să mă arăt generos? Am luat trei, patru. Noul meu şef a vrut să facă şi el cinste.

Oraşul era plin de soare; lumina lui se revărsa pe străzi. Femeile, îmbrăcate în rochii deschise la culoare, erau o adevărată încântare. Mă fofilam printre trecători. Mă priveam în vitrine, fără să mi se pară că sunt chiar atât de gras.

Alergam. Zburam. Eram în culmea fericirii. Am început încă de la capătul de jos al scării discursul pregătit pentru soția mea.

Iar ultimul elan m-a făcut să cad cât eram de lung. Până să mă ridic, uşa noastră s-a şi deschis, pentru că Louise era probabil îngrijorată de întârzierea mea.

— Te-ai lovit?

Ce ciudat! Exact din momentul în care mă ridicam, m-am simțit complet beat şi asta m-a stupefiat. Scara se rotea în jurul meu. Silueta soției mele devenise neclară. Aşa cum o vedeam eu, avea cel puțin două guri şi trei sau patru ochi.

Poate că n-o să mă credeți, dar era prima dată în viață când mi se întâmpla asta şi mă simțeam atât de umilit, încât nu îndrăzneam s-o privesc. M-am strecurat în apartament ca un vinovat, fără să-mi mai amintesc frazele atât de bine pregătite şi triumfătoare.

— Cred... Cred că sunt puțin beat...

Respiram anevoie. Masa era pregătită, cu două tacâmuri, în fața ferestrei deschise. Avusesem de gând s-o duc la restaurant, dar nu mai îndrăzneam să-i propun.

Aşa că am rostit până la urmă cu o voce aproape lugubră:

— Gata.

— Ce gata ?

Poate că se aştepta să-i spun că fusesem dat afară din poliție!

— Am fost numit.

— Unde?

Se pare că aveam lacrimi mari în ochi, de ciudă, dar şi de bucurie totuşi, când am răspuns:

— La Brigada Specială.

— Stai jos. Mă duc să-ți fac o cafea amară.

A încercat să mă culce, dar nu voiam să-mi părăsesc noul post din prima zi. Am băut nu ştiu câte ceşti de cafea tare. Am făcut un duş.

La două, când mă îndreptam spre Poliția Judiciară, tenul meu era de un roz mai special şi ochii îmi străluceau. Mă simțeam moale şi parcă aveam capul gol pe dinăuntru.

M-am aşezat în colțul meu şi m-am străduit să vorbesc cât mai puțin posibil, pentru că ştiam că aveam vocea şovăielnică şi, din când în când, aş fi amestecat silabele.

A doua zi, parcă spre a mă pune la încercare, mi s-a încredințat prima arestare : pe strada Roi-de-Sicile, într-un hotel. Omul era filat de cinci zile. Avea câteva crime la activ. Era un străin, un ceh, dacă îmi amintesc bine, solid, permanent înarmat, permanent în alertă.

Problema era să-l imobilizăm înainte de a avea timp să se apere, pentru că era genul de individ în stare să tragă în mulțime, împuşcând cât mai mulți oameni înainte de a se lăsa împuşcat şi el.

Ştia că era încolțit, că poliția se afla pe urmele lui şi ezita.

Afară, făcea în aşa fel încât să stea permanent în mijlocul oamenilor, ştiind că nu puteam risca. Mi s-a cerut să-l ajut pe inspectorul Dufour, care se ocupa de el de mai multe zile şi care îi cunoştea toate mişcările.

Tot atunci a fost şi prima dată când m-am deghizat. Sosirea noastră în acel hotel prăpădit, îmbrăcați ca de obicei, ar fi provocat o panică de care probabil omul nostru ar fi profitat ca să fugă. Şi eu, şi Dufour am îmbrăcat nişte țoale vechi şi, ca să pară mai veridic, nu ne-am bărbierit patruzeci şi opt de ore.

Un inspector tânăr, specializat în încuietori, intrase în hotel şi ne făcuse o cheie perfectă de la uşa camerei. Am luat o

cameră, pe acelaşi palier, mai înainte ca individul să vină să se culce. Trecuse cu puțin de ora unsprezece când un semnal de afară ne-a anunțat că individul urca scara. Tactica pe care am urmat-o nu era imaginată de mine, ci de Dufour, mai vechi în meserie.

Individul, nu departe de noi, a încuiat uşa şi s-a culcat îmbrăcat, păstrând probabil cel puțin un revolver încărcat la îndemână.

N-am dormit. Am aşteptat amândoi să se ivească zorile. Dacă mă veți întreba de ce, voi răspunde ce mi-a spus colegul meu când l-am întrebat şi eu, nerăbdător să acționez.

Primul reflex al asasinului, auzindu-ne, ar fi fost probabil să spargă becul de gaz care îi lumina camera. Ne-am fi pomenit în întuneric şi i-am fi oferit astfel un avantaj asupra noastră. „Un om

opune întotdeauna mai puțină rezistență în zori", mi-a spus Dufour, lucru de care am putut să mă conving mai târziu.

Ne-am strecurat pe culoar. Toată lumea din jur dormea. Dufour a răsucit cu mare grijă cheia în broască.

Fiind mai înalt si mai masiv, eu trebuia să mă avânt primul, şi aşa am şi făcut. Dintr-o săritură, m-am pomenit culcat peste bărbatul întins în pat, apucându-l de tot ce puteam apuca. Nu ştiu cât a durat lupta, dar mi s-a părut interminabilă. Am simțit că ne rostogoleam pe podea. Vedeam foarte aproape de fața mea trăsăturile lui îndârjite. îmi amintesc îndeosebi nişte dinți foarte mari, de un alb strălucitor. Cu o mână, încerca să-mi smulgă urechea.

Nu-mi dădeam seama ce făcea Dufour, dar am văzut o expresie de durere, de furie pe fața adversarului meu. Am simțit cum slăbeşte treptat strânsoarea. Când am putut să întorc capul, colegul meu, aşezat turceşte pe podea, avea între mâini unul dintre picioarele individului şi ai fi putut să juri că-l răsucise cel puțin de două ori.

— Cătuşele! a comandat el.

Mai pusesem cătuşe unor indivizi mai puțin periculoşi şi unor prostituate recalcitrante. Era însă prima dată când

făceam o arestare folosind forța brutală şi când zgomotul cătuşelor punea capăt, pentru mine, unei lupte care ar fi putut să ia o întorsătură urâtă.

Când se vorbeşte de flerul unui polițist sau de metodele, de intuiția lui, îmi vine întotdeauna să răspund:

— Dar cizmarul şi cofetarul vostru n-au fler ?

Amândoi au fost ucenici ani de zile. Fiecare îşi cunoaşte meseria, tot ce are legătură cu meseria lui. La fel e şi cel care lucrează la Poliția Judiciară. Şi iată de ce toate povestirile pe care le-am citit, inclusiv cele ale prietenului meu Simenon, sunt mai mult sau mai puțin inexacte.

Ne aflăm în biroul nostru şi scriem rapoarte. Pentru că şi asta, deşi se uită prea adesea, face parte din profesie. Aş spune chiar că ne petrecem mai mult timp cu hârțogăria administrativă decât cu anchetele propriu-zise.

Tocmai a fost anunțat un domn de vârstă a doua care aşteaptă în anticameră şi pare foarte nervos; vrea să vorbească imediat cu directorul. Există o propoziție care se repetă întruna, încât a devenit un refren, şi pe care aprodul «» recită ca pe o litanie: „E o problemă de viață de moarte!"

— Îl primeşti, Maigret ?

Lângă biroul inspectorilor, există un mic birou pentru aceste întrevederi.

— Luați loc. O țigară ?

De cele mai multe ori, vizitatorul n-a avut încă timp să-şi spună profesia sau situația socială, că noi am şi ghicit-o.

— E un caz foarte delicat, cât se poate de personal.

Un casier de bancă sau un agent de asigurări, un om cu o viață ordonată si liniştită.

— Fiica dumneavoastră ?

E vorba sau de fiul, sau de fiica, sau de soția lui. Şi putem prevedea aproape cuvânt cu cuvânt ce ne va spune. Nu, fiul lui nu a furat din casa de bani a patronilor săi. Nici soția nu a plecat cu un tânăr. E vorba de fiica lui, o fată cu cea mai bună educație, despre care nu s-a spus niciodată nimic rău.

Nu avea cunoştinţe, locuia în casa părintească şi o ajuta pe mama ei la treburile gospodăriei.

Prietenele sale erau la fel de serioase ca şi ea. Nu ieşea, ca să spunem aşa, niciodată singură.

Totuşi, a dispărut luându-şi cu ea o parte din lucruri.

Ce răspuns să dai? Că şase sute de persoane dispar lunar la Paris şi că nu sunt găsite decât în jur de două treimi?

— Fiica dumneavoastră e foarte drăguță ?

A adus câteva fotografii, convins că vor fi utile pentru cercetări. Cu atât mai rău dacă e drăguță, pentru că şansele scad. în schimb, dacă e urâtă, probabil că se va întoarce peste zile sau câteva săptămâni.

— Contaţi pe noi. Vom face tot ce e necesar.

— Când ?

— Imediat.

Ne va telefona zilnic, de două ori pe zi, şi n-avem ce să-i răspundem, doar că n-am avut timp să ne ocupăm de domnişoara.

Aproape întotdeauna, o anchetă scurtă ne indică faptul că un tânăr care locuieşte în acelaşi imobil, băiatul de la băcănie sau fratele uneia dintre prietenele ei a dispărut şi el în aceeaşi zi.

Nu poţi să scotoceşti Parisul şi Franţa pentru o fată plecată într-o escapadă amoroasă, iar fotografia ei, săptămâna următoare, se va adăuga colecţiei de fotografii tipărite pe care o trimitem comisariatelor, diferitelor servicii ale poliţiei şi la frontiere.

Unsprezece seara. Un telefon de la Police-Secours[11], care are sediul în faţă, în clădirea Poliţiei Municipale, unde toate apelurile sunt centralizate şi apar pe un tablou luminos care ocupă lăţimea unui perete.

Postul de la Pont-de-Flandre a fost anunţat că s-a întâmplat ceva urât într-un bar de pe strada Crimeea.

Trebuie să traversezi tot Parisul. Astăzi, Poliţia Judiciară dispune de un număr de maşini, dar, înainte, trebuia să iei o

birjă, iar mai târziu un taxi, fără să fii sigur că vei primi banii înapoi pe cursă. Barul, aflat la un colț de stradă, e încă deschis şi are un geam spart. Câteva siluete se țin cu prudență la o anumită distanță, pentru că, în cartier, oamenii preferă să treacă neobservați de poliție.

Agenții în uniformă sunt deja acolo, plus o ambulantă, uneori si comisarul cartierului sau secretarul său. Pe jos, în rumeguş şi scuipat, un bărbat stă chircit, cu o mână pe piept, de unde curge un firicel de sânge care a format o mică băltoacă.

— E mort!

Lângă el, pe podea, o valijoară pe care o ținea in mână în momentul căderii s-a deschis şi lasă să se vadă nişte cărți de joc pornografice.

Patronul, îngrijorat, ar vrea să ne convingă că e în tabăra celor buni.

— Totul era calm, ca întotdeauna. E un local liniştit.

— L-ați mai văzut ?

— Niciodată.

Era de aşteptat. Probabil că-l cunoştea ca pe propriul buzunar, dar va pretinde până la capăt că omul acela intrase pentru prima dată în barul lui.

— Ce s-a întâmplat ?

Mortul e un tip şters, între două vârste sau, mai curând, fără vârstă. Hainele de pe el sunt vechi, nu prea curate, iar gulerul cămăşii e negru de jeg.

Inutil să căutăm o familie sau un apartament. Probabil că închiria cu săptămâna o cameră mobilată într-un hotel mizerabil, de unde pleca să-şi practice comerțul pe lângă Tuileries şi Palais-Royal.

— Erau trei-patru clienți...

E inutil să întrebi unde sunt. Şi-au luat zborul şi nu se vor întoarce ca să dea declarații.

— Îi cunoşti ?

— Vag. Doar din vedere.

Zău dacă n-ai putea să răspunzi tu în locul lui!

— A intrat un necunoscut si s-a aşezat la bar, chiar în faţa ăstuia.

Barul e în formă de potcoavă, cu pahare mici, aşezate cu gura în jos, şi miroase puternic a alcool ieftin.

— Nu au schimbat nici o vorbă. Primul părea că e speriat. A dus mâna la buzunar să plătească...

Este corect, pentru că nu s-a găsit nici o armă asupra lui.

— Celălalt, fără o vorbă, a scos puşcociul şi a tras de trei ori. Şi probabil că ar fi continuat să tragă, dacă nu i s-ar fi blocat revolverul. Apoi şi-a tras liniştit pălăria pe frunte şi a plecat.

Poţi spune că e o crimă semnată. N-ai nevoie de fler. Mediul în care trebuie să cauţi e foarte restrâns.

Nu sunt prea mulţi cei care fac comerţ cu cărţi de joc transparente. Ii cunoaştem aproape pe toţi. Trec prin mâna noastră periodic, fac puţină închisoare şi o iau de la capăt. Pantofii mortului - care are picioarele murdare şi şosetele găurite - poartă o marcă din Berlin. E nou-venit. Probabil că i s-a dat de înţeles că nu era loc pentru el în sector. Sau era doar un subaltern căruia i se încredinţa marfa şi care a păstrat banii pentru el.

Ancheta va dura trei-patru zile. Rareori durează mai mult. Cei de la supravegherea hotelurilor vor fi puşi imediat la treabă şi, până în noaptea următoare, vom afla unde locuia victima. Cei de la Moravuri, cu fotografia lui în buzunar, vor face şi ei o anchetă.

În după-masa asta, pe lângă Tuileries, vor fi arestaţi cîţiva dintre indivizii care, cu un aer misterios, propun aceeaşi marfă proastă trecătorilor.

Nu vom fi prea amabili cu ei. Pe vremuri eram şi mai puţin amabili decât astăzi.

— L-ai mai văzut pe tipul ăsta ?

— Nu.

— Eşti sigur că nu l-ai întâlnit niciodată ?

Există o mică celulă foarte întunecoasă, foarte

îngustă, mai curând un fel de dulap, la mezanin, unde îi ajutăm pe oamenii de teapa lor să-şi amintească, şi rareori se întâmplă ca după câteva ore să nu bată tare cu pumnii în uşă.

— Cred că l-am zărit...

— Cum îl cheamă ?

— Îi ştiu doar numele mic, Otto.

Caierul mărturisirilor se va desfăşura, încet, dar până la capăt, ca o tenie.

— E un homo!

Bun! Dacă e vorba de un homosexual, asta restrânge şi mai mult câmpul investigațiilor.

— Nu frecventa strada Hondy?

— Cu cine l-ai întâlnit ?

Cam asta e tot. Apoi, când îl vom avea pe individ între patru pereți, îl vom face să mărturisească şi să-şi semneze declarația. Nu toate cazurile sunt atât de simple. Unele anchete durează luni de zile. Unii vinovați sunt arestați abia după ani întregi, uneori din întâmplare.

Procesul este acelaşi aproape în toate cazurile. Trebuie să cunoşti.

Să cunoşti mediul unde a fost comisă crima, să cunoşti genul de viață, obiceiurile, moravurile, reacțiile oamenilor care sunt amestecați în treaba asta: victime, făptaşi şi simpli martori.

Trebuie să intri în lumea lor fără mirare, cu hotărâre, şi să le vorbeşti pe limba lor în mod natural.

Lucrul ăsta e valabil fie că e vorba de o cafenea din cartierul La Villette sau de la Porte d'Italie, de arabii din mahalalele de la periferie, de polonezi sau de italieni, de animatoarele din Pigalle sau derbedeii din cartierul Ternes. La fel de valabil e şi atunci când e vorba de lumea curselor sau a cluburilor de jocuri de noroc, de specialiştii în seifuri sau în furturi de bijuterii. Iată de ce nu ne pierdem timpul când, ani de zile, batem trotuarele, urcăm etaje sau pândim hoațele din marile magazine.

Ca şi pentru cizmar sau cofetar, aceştia sunt anii noştri de ucenicie, cu diferența că durează aproape toată viața, pentru că numărul mediilor este practic infinit. Prostituatele, hoții de buzunare, jucătorii de alba-neagra, specialiştii în furtul în stil american sau în cecuri false se recunosc între ei.

S-ar putea spune la fel şi despre polițişti, după un anumit număr de ani de meserie. Şi nu e vorba nici de bocanci cu ținte, nici de mustăți.

Cred că trebuie urmărită privirea, o anumită reacție - sau, mai curând, absenta reacției – în fata unor ființe, a unor mizerii umane, a unor anomalii. Să nu le fie cu supărare autorilor de romane, dar polițistul este înainte de orice un profesionist. E un funcționar.

Nu se joacă de-a ghicitorile, nu e surescitat de o vânătoare mai mult sau mai puțin pasionantă.

Îşi câştigă existența, se străduieşte să câştige cât mai cinstit cu putință banii pe care i-i dă guvernul la fiecare sfârşit de lună, ca plată a serviciilor sale.

Ştiu că soția mea, când va citi puțin mai târziu aceste rânduri, va da din cap, mă va privi cu reproş şi poate că va murmura:

— Iar exagerezi!

Şi probabil că va adăuga:

— Vei crea o idee falsă despre tine şi despre colegii tăi.

Are dreptate. Se poate ca eu să fi exagerat puțin în sens invers. Ca reacție contra ideilor preconcepute care m-au agasat deseori.

De câte ori, după apariția unei cărți de Simenon, nu m-au privit colegii zeflemitor când intram în birou!

Citeam în ochii lor că-şi ziceau: „Uite-l şi pe Dumnezeu Tatăl!"

De aceea țin atât de mult la cuvântul „funcționar", despre care unii consideră că diminuează importanța polițistului.

Am fost funcționar aproape toată viața. Datorită inspectorului Jacquemain, am devenit funcționar la sfârşitul adolescentei. Aşa cum tatăl meu, la vremea lui, a devenit

administratorul castelului. Cu aceeaşi mândrie. Cu aceeaşi grijă de a cunoaşte totul despre meseria mea şi de a-mi îndeplini sarcina cu conştiinciozitate.

Diferența dintre ceilalți funcționari şi cei de la Poliția Judiciară constă în faptul că aceştia din urmă stau, într-un fel, în echilibru între două lumi.

Prin ținută, prin educație, prin locuință şi modul de a trăi, nu se deosebesc cu nimic de ceilalți oameni din clasa mijlocie şi visează şi ei la aceeaşi căsuță la tară. Dar cea mai mare parte a timpului şi-o petrec în contact cu partea ascunsă a lumii, cu deşeurile, cu rebuturile, deseori cu inamicii societății organizate.

Lucrul acesta m-a frapat de multe ori. E o situație ciudată care, uneori, îmi provoacă o stare de tulburare.

Locuiesc într-un apartament burghez, unde mă aşteaptă mirosul plăcut al unor mâncăruri gustoase, unde totul e simplu şi clar, curat şi confortabil. Dacă privesc pe ferestre, zăresc doar locuințe asemănătoare cu a mea, mămici care îşi plimbă copiii pe bulevard.

Dar îi cunosc şi pe ceilalți, îi cunosc îndeajuns pentru ca între ei şi mine să se fi stabilit un anumit contact. Prostituatele din fața braseriilor pe lângă care trec în piața Republicii ştiu că le înțeleg limbajul, ca şi sensul atitudinilor pe care le iau. La fel şi derbedeul care se fofilează prin mulțime.

Ca şi toți ceilalți pe care i-am întâlnit, pe care îi întâlnesc în fiecare zi în intimitatea lor. Este de ajuns ca să se creeze un fel de legătură ? Nu vreau să-i scuz, să-i aprob sau să-i absolv de păcate. Nu vreau nici să le confer nu ştiu ce aură, cum a fost moda într-o anumită epocă.

Vreau doar să-i privesc ca pe o realitate, să-i scrutez cu privirea cunoscătorului. Fără curiozitate, pentru că aceasta dispare repede. Fără ură, fireşte.

În fond, să-i privesc ca pe nişte ființe care există şi care - pentru sănătatea societății, din grijă pentru ordinea în vigoare

- trebuie menținute, vrând-nevrând, în anumite limite şi pedepsite atunci când le încalcă.

Şi ei ştiu foarte bine asta! Nu ne poartă pică. Spun mereu:

— Vă faceți meseria.

Dar prefer să nu încerc să aflu ce cred ei despre meseria asta.

Este oare de mirare că după douăzeci şi cinci-treizeci de ani de serviciu ai mersul mai greoi, iar privirea chiar şi mai grea, uneori lipsită de orice expresie?

— Nu sunteți scârbit uneori ?

Tocmai că nu! Şi probabil că în cadrul meseriei mele am dobândit un optimism destul de solid.

Parafrazând o sentință a profesorului meu de catehism, aş spune: puține cunoştințe te depărtează de om, multe cunoştințe te aduc înapoi la el.

Tocmai pentru că am văzut lucruri necinstite de tot felul, am putut să-mi dau seama că erau compensate prin mult curaj, prin multă bunăvoință sau resemnare. Ticăloşii sută la sută sunt puțini, iar majoritatea celor pe care i-am întâlnit acționau din păcate în afara razei mele - a razei noastre - de acțiune. Pe ceilalți m-am străduit să-i împiedic să pricinuiască prea mult rău şi să-i fac să plătească pentru cel pe care îl săvârşiseră.

După care, nu-i aşa, socotelile sunt încheiate. Nu se mai revine asupra lor.

88. VOL 9
CAPITOLUL 8

— În fond, a spus Louise, nu mi se pare că e o diferență atât de mare.

întotdeauna o privesc puțin temător când citeşte ce am scris, străduindu-mă să răspund dinainte observațiilor pe

care mi le va face.

— Între ce să fie diferență ?

— Între ce povesteşti tu despre tine şi ce spune Simenon.

— Ah!

— Poate că greşesc spunându-mi părerea.

— Ba nu! Ba nu !

Totuşi, dacă are dreptate, înseamnă că m-am străduit degeaba. Şi e foarte posibil să aibă dreptate, să nu fi ştiut eu cum să prezint lucrurile aşa cum îmi pusesem în gând.

Sau poate că faimoasa tiradă despre adevărurile fabricate care sunt mai adevărate decât adevărurile goale-goluțe nu este doar un paradox

Am făcut cum m-am priceput mai bine. Doar că, la început, mi se păreau esențiale o mulțime de lucruri, puncte pe care aveam intenția să le dezvolt, dar la care am renunțat pe parcurs.

De exemplu, pe un raft al bibliotecii sunt aşezate volumele lui Simenon, în care am făcut o mulțime de semne cu creionul albastru, gândindu-mă dinainte la plăcerea cu care voi corecta toate greşelile comise de el, fie din neştiință, fie pentru mai mult pitoresc, deseori pentru că nu avea curajul să-mi dea un telefon ca să verifice un detaliu.

La ce bun ? Aş fi părut un chițibuşar, şi încep să cred şi eu că nu prea au importanță. Una dintre maniile lui care m-a enervat cel mai mult este aceea de a amesteca datele, de a plasa la începutul carierei mele anchete care au avut loc târziu, şi viceversa, astfel încât uneori inspectorii mei sunt foarte tineri când ar fi trebuit să fie însurați şi la casa lor, sau invers.

Ba chiar intenționam - mărturisesc acum, când am renunțat - să stabilesc, cu ajutorul caietelor cu tăieturi din ziare ținute la zi de soția mea, o cronologie a principalelor cazuri în care am fost implicat.

— De ce nu? mi-a răspuns Simenon. O idee excelentă. Cărțile mele vor putea fi corectate la următoarea ediție.

Pe scurt, am spus ce aveam do spus, iar dacă n-am ştiut să spun cum trebuie, asta o. Colegii mei vor înțelege, la fel şi cei care sunt mai mult sau mai puțin de meserie: mai cu seamă pentru ei țineam să pun lucrurile la punct, să vorbesc nu atât despre mine, cât despre profesiunea noastră.

Am impresia că mi-a scăpat un lucru important. O aud pe soția mea deschizând cu grijă uşa sufrageriei unde lucrez şi apropiindu-se în vârful picioarelor. Pune o hârtiuță pe masă şi se retrage aşa cum a venit. E scris ceva cu creionul. Citesc:

„Piața Vosges".

Şi nu mă pot abține să nu zâmbesc cu o anumită satisfacție intimă, fiindcă asta dovedeşte că si ea are detalii de corectat, cel puțin unul, şi, în definitiv, din acelaşi motiv ca şi mine, din fidelitate.

Pentru că din fidelitate nu am renunțat la apartamentul din bulevardul Richard Lenoir, pe care îl păstrăm şi acum, deşi îl folosim doar câteva zile pe an de când trăim la țară.

În câteva dintre cărțile sale, Simenon spunea că locuim în piața Vosges, fără să dea nici cea mai mică explicație.

Aşadar, mă achit de serviciul solicitat de soția mea. Este adevărat că, timp de câteva luni, am locuit în piața Vosges. Dar nu era cu adevărat casa noastră.

În acel an, proprietarul se hotărâse în sfârşit să restaureze imobilul în care locuiam, ceea ce ar fi trebuit făcut de mult timp. Muncitorii au ridicat schele pe fațadă, încadrându-ne ferestrele. Alții, în interior, găureau pereții şi podelele ca să instaleze încălzirea centrală. Ni se promisese că totul va dura cel mult trei săptămâni. După două săptămâni, nu se făcuse mare lucru, şi chiar în acel moment a început o grevă a constructorilor, căreia nu i se putea prevedea durata.

Simenon pleca în Africa, unde urma să stea aproape un an.

— De ce nu v-ați muta în apartamentul meu din piața Vosges, până se termină lucrările?

Aşa se face că am locuit acolo, la numărul 21, fără să putem fi considerați infideli față de dragul nostru bulevard.

De asemenea, la un moment dat, fără să mă anunțe, Simenon m-a scos la pensie, deşi încă nu eram pensionar şi mai aveam de făcut câțiva ani de serviciu.

Tocmai ne cumpărasem casa de la Meung-sur-Loire, unde ne petreceam toate duminicile libere cu amenajarea ei. A venit să ne viziteze. Peisajul i-a plăcut atât de mult, încât, în următoarea carte, anticipând, m-a îmbătrânit fără ruşine şi m-a prezentat ca locuind definitiv acolo.

Ceea ce nu l-a împiedicat mai târziu şi probabil că nu-l va împiedica nici pe viitor să povestească anchete mai vechi, tot fără să furnizeze date, dându-mi când şaizeci, când patruzeci şi cinci de ani.

Iar soția mea! Aici n-am birou. N-am nevoie. Când mi se întâmplă să lucrez, mă aşez la masa din sufragerie şi Louise stă în bucătărie, ceea ce nu-i displace deloc. Mă uit la ea, crezând că vrea să-mi spună ceva. Dar are în mână altă hârtiuță, pe care mi-o aşează cu timiditate în față.

De data asta e o listă, ca atunci când mă duc în oraş şi îmi scrie pe o pagină ruptă din carnet ce trebuie să-i aduc.

Pe primul loc e nepotul meu, şi înțeleg de ce. E fiul surorii sale. L-am ajutat să intre în poliție, mai demult, la o vârstă când credea că era făcut pentru asta.

Simenon a vorbit despre el, după care băiatul a dispărut din cărțile sale, şi ghicesc scrupulele soției mele. îşi zice că, pentru unii cititori, lucrul acesta probabil că a părut echivoc, ca şi cum nepotul ei ar fi făcut prostii. Adevărul e cât se poate de simplu. Nu s-a arătat atât de strălucit pe cât sperase. Şi nu a rezistat mult timp la insistențele socrului său, fabricant de săpun la Marsilia, care îi oferea un loc în uzina lui.

Al doilea pe listă este Torrence, solidul Torrence, zgomotosul Torrence (cred că Simenon l-a dat undeva drept mort în locul altui inspector, într-adevăr ucis lângă mine, într-un hotel de pe Champs-Elysees).

Torrence nu avea socru fabricant de săpun. Dar avea o foarte mare poftă de viață şi un simț al afacerilor destul de puțin compatibil cu viața unui funcționar. Ne-a părăsit şi a

înființat o agenție de detectivi particulari, o agenție foarte serioasă, mă grăbesc să spun asta, pentru că prea puține sunt aşa. Şi mult timp a continuat să vină la Quai să ne ceară o mână de ajutor, o informație sau pur şi simplu să respire puțin aerul locului.

Are o maşină mare americană, care se opreşte din când în când în fața uşii noastre, şi, de fiecare dată, e însoțit de o femeie frumoasă, mereu alta, pe care ne-o prezintă cu aceeaşi sinceritate ca fiind logodnica lui.

Citesc al treilea nume: micul Janvier, cum i-am spus întotdeauna. încă mai e la Quai. Şi probabil că tot aşa i se spune!

În ultima lui scrisoare, mă anunță cu oarecare melancolie că fiica lui se va căsători cu un politehnician. În sfârşit, Lucas. La ora asta, stă probabil ca de obicei în biroul meu, în locul meu, fumând dintr-o pipă de-a mea, pe care mi-a cerut cu lacrimi în ochi să i-o las ca amintire.

Pe listă mai e un cuvânt. Am crezut că e un nume, dar nu reuşesc să-l citesc. M-am dus la bucătărie, pe care am găsit-o cu surprindere luminată de un soare puternic, pentru că închisesem jaluzelele ca să lucrez într-o penumbră ce mi se pare favorabilă acestui gen de îndeletnicire.

— Gata?

— Nu. Mai e un cuvânt pe care nu-l pot citi.

E foarte jenată.

— N-are nici o importanță.

— Ce scrie ?

— Nimic. Nu-i da atenție.

Bineînțeles, am insistat.

— Lichiorul de porumbe! mi-a mărturisit ea în cele din urmă, ferindu-şi privirea.

Ştia că voi izbucni în râs, şi asta am şi făcut..

Când era vorba de faimoasa mea pălărie melon, de pardesiul cu guler de catifea, de soba cu căi buni şi de vătrai, simțeam că socotea copilărie insistența mea de a face corecturi.

Totuşi, scrisese, înadins ilizibil, sunt sigur, dintr-un fel de jenă, cuvântul „lichior" la coada listei. La fel ca atunci când, pe lista cumpărăturilor de făcut în oraş, adaugă un articol de damă, pe care îmi cere să-l cumpăr cu o oarecare sfială.

Simenon a vorbit despre o sticlă care se află permanent în bufetul din apartament nostru - acum e aici - şi pe care cumnata mea, conform unei tradiții devenite sacră, ne-o aduce din Alsacia cu ocazia călătoriei sale anuale.

Şi a scris ca un aiurit că era lichior de porumbe. Numai că, în realitate, e rachiu de zmeură. Şi, pentru un alsacian, se pare că asta e o diferență ca de la cer la pământ.

— Am corectat, Louise. Sora ta va fi mulțumită.

De data asta, am lăsat uşa de la bucătărie deschisă.

— Altceva, nimic ?

— Spune-i lui Simenon că împletesc târlici pentru...

— Păi, nu e vorba de o scrisoare!

— Aşa e. Notează-ți pentru când o să-i scrii. Să nu uite de fotografia pe care ne-a promis-o.

Şi adăugă:

— Pot să pun masa ?

Asta e tot.

Sfârşitul seriei integrale I.

Observații

[←1]

în cazul ceculuі barat, bancherul nu îl poate plăti decât unuia dintre clienții săi sau unei alte bănci (n.t.).

[←2]
Jacob (Iacob), personaj biblic, fiul lui Isaac (n.t.).

[←3]

Omofon cu galet (pietricică) şi nu foarte departe ca pronunţie aegaleux (râios) (n.t.).

[←4]

Boutigues se pronunță aproape identic cu boutique („prăvălie") (n.tr.).

[←5]

Bulevard celebru şi loc de promenadă pe malul mării, cunoscut mai ales datorită Festivalului Internațional de la Cannes (n.tr.).

[←6]
Serviciu al Poliţiei însărcinat să intervină în cazuri de urgenţă (n.t.).

[←7]

Dans francez în trei timpi foarte popular într-o anumită perioadă (n.t.).

[←8]

Epopeea bandei lui Bonnot a durat doar câteva luni: vârtej sângeros şi legendă imensă. Din decembrie 1911 până în aprilie 1912, prin furturi şi crime, câțiva anarhişti, conduşi de Jules Bonnot, au dat lovituri mortale unei societăți încremenite în contradicțiile şi nedreptățile ei sociale (n. t.).

[←9]

Astăzi, Piața Națiunii. în 1964, La Foire du Trone şi-a schimbat amplasamentul, dar nu şi numele, deja celebru (n. t.).

[←10]

. Pe 6 februarie 1934 a avut loc la Paris o violentă manifestație a ligilor de extremă dreapta, soldată cu 15 morți şi peste 2000 de răniți (n. t.).

[←11]

Serviciu al poliției, abilitat să intervină rapid în cazurile urgente (n. t.).